

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.

www.

www.

www.

Ghaemiyeh

.com

.org

.net

.ir

اسیضانائک

الاحمسی

جلد پنجم

محمد علی احمد

۱۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موسوعة الامام الخميني قدس سره الشريف المجلد 32 إلى 41 استفتاءات امام خميني (س)

نويسنده:

آيت الله العظمى سيد روح الله موسى خميني قدس سره

ناشر چاپي:

موسسه تنظيم و نشر آثار امام خميني رحمه الله عليه

ناشر دييجيتالي:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۹	موسوعه الامام الخميني قدس سره الشريف المجلد ۳۶ استفتائات امام خميني (س) جلد ۵
۹	مشخصات كتاب
۱۰	اشاره
۱۳	فهرست اجمالی
۱۴	فهرست مطالب
۲۰	حج
۲۱	اشاره
۲۳	احكام حج
۵۵	تصدی امور حج
۵۵	احكام كسى كه حج بر او مستقر شده
۷۵	حج نیایی
۸۸	وصیت به حج
۹۰	حج مستحبی
۹۱	اقسام عمره
۹۳	فاصله بين دو عمره
۹۵	شرط تحقق مجاورت
۹۵	اركان و شرایط حج تمتع
۱۰۳	میقات ها و احكام آن
۱۱۸	واجبات احرام
۱۱۸	نیت و کیفیت آن
۱۲۱	پوشیدن دو جامه احرام و شرایط آن
۱۲۳	محرمات احرام و كفاره آن ها
۱۳۵	طواف

۱۳۷	واجبات طواف
۱۵۷	شکیات طواف
۱۵۹	نماز طواف
۱۶۳	سعی بین صفا و مروه
۱۶۶	تقصیر
۱۶۸	وقوف در عرفات
۱۷۱	وقوف در مشعرالحرام
۱۷۵	واجبات منی
۱۷۵	اول از واجبات منی: رمی جمره
۱۸۶	دوم از واجبات منی: ذبح (قربانی)
۲۰۳	سوم از واجبات منی: تقصیر
۲۰۹	واجبات بعد از اعمال منی
۲۱۵	ماندن شب در منی (بیتوته)
۲۱۸	رمی جمره های سه گانه
۲۲۱	صدّ و حصر
۲۲۳	امر به معروف و نهی از منکر
۲۲۳	اشاره
۲۲۵	احکام امر به معروف و نهی از منکر
۲۲۵	اقسام و موارد آن
۲۵۷	شرایط وجوب امر به معروف و نهی از منکر
۲۵۷	شرط اول: شناخت معروف و منکر
۲۵۹	شرط دوم: احتمال تأثیر دادن
۲۶۲	شرط سوم: اصرار بر استمرار گناه داشتن و توبه نکردن
۲۶۸	شرط چهارم: مفسده نداشتن
۲۶۸	مراتب امر به معروف و نهی از منکر
۲۷۲	احکام دفاع

۲۷۲	دفاع از اسلام، حضور در جبهه و امور مربوط به آن
۳۶۱	فرار از جنگ و ترک دفاع و عقب نشینی
۳۶۲	آموزش نظامی بانوان، و حضور ایشان در جبهه ها
۳۶۹	رضایت والدین برای حضور در جبهه
۴۸۱	غنائم جنگی
۵۰۴	مثله کردن جنازه های دشمن
۵۰۵	نحوه برخورد و رفتار با اسرای جنگی
۵۰۷	دفاع از نفس و مال به قدر استطاعت
۵۱۲	نظام وظیفه
۵۲۱	مکاسب محرمه
۵۲۱	اشاره
۵۲۳	احکام مکاسب و متاجر
۵۲۳	خرید و فروش و استعمال اعیان نجس و متنجس
۵۳۱	خرید و فروش کوبین
۵۳۵	خرید و فروش ارز
۵۵۶	خرید و فروش مواد مخدر
۵۵۹	خرید و فروش حیوانات
۵۶۱	خرید و فروش آلات و وسایلی که از آن ها استفاده حرام می شود
۵۷۱	کسب کردن به وسیله اعمال حرام
۵۷۱	قمار، مسابقات و شرط بندی
۵۷۵	شطرنج و تخته نرد
۵۷۸	مجسمه سازی و تصویر
۵۹۰	ریش تراشی
۶۱۰	غنا و موسیقی
۶۲۵	غیبت
۶۳۳	دروغ

- ۶۳۷ فحش و ناسزا گفتن
- ۶۳۸ کمک به ظلمه و همراهی با آن ها
- ۶۴۳ نگهداری و مطالعه کتب ضلال و استماع رادیوهای بیگانه
- ۶۴۷ سحر، شعبده، احضار ارواح، هیپنوتیزم
- ۶۵۲ غش در معامله
- ۶۵۴ گران فروشی و احتکار
- ۶۷۷ اخذ اجرت برای انجام واجبات
- ۶۸۱ آداب تجارت
- ۶۸۲ تحصیل ثروت و راه های مشروع آن
- ۶۸۴ تعدد کسب و شغل
- ۶۸۵ خرید و فروش چیزهایی که اسماء جلاله دارد
- ۶۸۶ حق العمل و دلالی در معاملات
- ۶۸۸ خرید و فروش تمبر
- ۶۹۲ درباره مرکز

سرشناسه : خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، 1279 - 1368.

عنوان و نام پدیدآور : موسوعة الامام الخميني قدس سره الشريف المجلد 36 استفتائات امام خميني (س) جلد 5 / تحقيق موسسه تنظيم و نشر آثار امام خميني (س).

مشخصات نشر : تهران : موسسه تنظيم و نشر آثار امام خميني (س)، 1396.

مشخصات ظاهري : 10 ج.

فروست : موسوعه الامام الخميني (س).

شابک : 1-368-212-964-978

وضعیت فهرست نویسی : فایا (چاپ دوم)

یادداشت : ج. 2 - 10 (چاپ اول: 1392) (فایا).

یادداشت : چاپ دوم.

مندرجات : ج. 1. احکام تقلید، طهارت. - ج. 2. نماز (از ابتدا تا شرایط شکسته شدن نماز). - ج. 3. نماز (از قواطع سفر تا انتها)، روزه، زکات. - ج. 4. خمس. - ج. 5. حج، امر به معروف و نهی از منکر، مکاسب محرمه. - ج. 6. بیع (خرید و فروش). - ج. 7. وقف و نظایر آن، وصیت، یمین و نذر، کفارات. - ج. 8. صید و ذباحت، خوردنی ها و آشامیدنی ها. - ج. 9. نکاح (از اولیای عقد تا انتها). - ج. 10. قضا، شهادت، حدود، قصاص ...

موضوع : فقه جعفری -- رساله عملیه -- پرسش ها و پاسخ ها

Islamic law, Ja'fari -- Handbooks, manuals, etc. -- Questions and answers*

فتواهای شیعه -- قرن 14

Fatwas, Shiites --- 20th century

شناسه افزوده : موسسه تنظيم و نشر آثار امام خميني (س)

شناسه افزوده : Institute for Compilation and Publication of Imam Khomeini's Works

رده بندی کنگره : BP183/9/خ8الف 47 1396

رده بندی دیویی : 297/3422

شماره کتابشناسی ملی : 3421059

اطلاعات رکورد کتابشناسی : فاپا

آدرس سایت : <https://www.icpikw.ir>

ص: 1

اشاره

بسم الله الرحمن الرحيم

ص: 3

جلد اول احکام تقلید، طهارت

جلد دوم نماز (از ابتدا تا شرایط شکسته شدن نماز)

جلد سوم نماز (از قواطع سفر تا انتها)، روزه، زکات

جلد چهارم خمس

جلد پنجم حج، امر به معروف و نهی از منکر، مکاسب محرمه

جلد ششم بیع (خرید و فروش)، شفعه، صلح، اجاره، جعاله، عاریه، ودیعه، مضاربه، شرکت، مزارعه، مساقات، دین و قرض، رهن، حجر، ضمان، حواله و کفالت، وکالت، اقرار، هبه

جلد هفتم وقف و نظائر آن، وصیت، یمین و نذر، کفارات

جلد هشتم صید و ذباحت، خوردنی ها و آشامیدنی ها، غضب، احیای موات و مشترکات، لقطه، نکاح (از ابتدا تا احکام عقد ازدواج)

جلد نهم نکاح (از اولیای عقد تا انتها)، طلاق، خلع و مبارات، ظهار، مواریث

جلد دهم قضا، شهادت، حدود، قصاص، دیات، مسائل مستحدثه (بیمه، سفته، سرقتی، بانک ها، بلیط های بخت آزمایی، تلقیح مصنوعی، تشریح و ترقیع، رادیو و تلویزیون، مقررات دولتی، راهنمایی و رانندگی، خرید و فروش و تقسیم اجناس سهمیه ای، خرید و فروش اجناس قاچاق، مالیات و عوارض، عزاداری، رضایت والدین، مسائل اجتماعی بانوان، مسابقات ورزشی، معارف و مسائل اسلامی، مسائل امنیتی و کشورهای بیگانه، ولایت فقیه)

کتاب حج

وجوب حج بر مستطیع و عدم کفایت خیرات دیگر از آن ... 3

تصدی امور حج ... 35

احکام کسی که حج بر او مستقر شده ... 35

حج نیابی ... 55

وصیت به حج ... 68

حج مستحبی ... 70

اقسام عمره ... 71

فاصله بین دو عمره ... 73

شرط تحقق مجاورت ... 75

ارکان و شرایط حج تمتع ... 75

میقات ها و احکام آن ... 83

واجبات احرام ... 98

نیت و کیفیت آن ... 98

پوشیدن دو جامه احرام و شرایط آن ... 101

محرمات احرام و کفاره آن ها ... 103

طواف ... 114

واجبات طواف ... 116

شکایات طواف ... 135

نماز طواف ... 137

سعی بین صفا و مروه ... 141

تقصیر ... 144

وقوف در عرفات ... 146

وقوف در مشعرالحرام ... 149

واجبات منی ... 153

اول: رمی جمره ... 153

دوم: ذبح (قربانی) ... 164

سوم: تقصیر ... 181

واجبات بعد از اعمال منی ... 187

ماندن شب در منی (بیتوته) ... 193

رمی جمره های سه گانه ... 196

صدّ و حصر ... 199

کتاب امر به معروف و نهی از منکر

اقسام امر به معروف و نهی از منکر و موارد آن ... 203

شرایط وجوب امر به معروف و نهی از منکر ... 233

اول: شناخت معروف و منکر ... 233

دوم: احتمال تأثیر دادن ... 235

سوم: اصرار بر استمرار گناه داشتن و توبه نکردن ... 238

چهارم: مفسده نداشتن ... 244

مراتب امر به معروف و نهی از منکر ... 244

ص: 6

احکام دفاع

دفاع از اسلام، حضور در جبهه و امور مربوط به آن ... 248

فرار از جنگ و ترك دفاع و عقب نشینی ... 335

آموزش نظامی بانوان، و حضور ایشان در جبهه ها ... 336

رضایت والدین برای حضور در جبهه ... 342

غنایم جنگی ... 454

مثله کردن جنازه های دشمن ... 476

نحوه برخورد و رفتار با اسرای جنگی ... 477

دفاع از نفس و مال به قدر استطاعت ... 479

نظام وظیفه ... 484

مکاسب محرمه

خرید و فروش و استعمال اعیان نجس و متنجس ... 495

خرید و فروش کوپن ... 503

خرید و فروش ارز ... 507

خرید و فروش مواد مخدر ... 526

خرید و فروش حیوانات ... 529

خرید و فروش آلات و وسایلی که از آن ها استفاده حرام می شود ... 531

کسب کردن به وسیله اعمال حرام:

قمار، مسابقات و شرط بندی ... 541

شطرنج و تخته نرد ... 545

مجسمه سازی و تصویر ... 548

ریش تراشی ... 559

غنا و موسیقی ... 577

ص: 7

غیبت

590 ...

دروغ

597 ...

فحش و ناسزا گفتن ... 601

کمک به ظلمه و همراهی با آن ها ... 602

نگهداری و مطالعه کتب ضلال و استماع رادیوهای بیگانه ... 607

سحر، شعبده، احضار ارواح، هیپنوتیزم ... 611

غش در معامله ... 616

گران فروشی و احتکار ... 618

اخذ اجرت برای انجام واجبات ... 640

آداب تجارت ... 643

تحصیل ثروت و راه های مشروع آن ... 644

تعدد کسب و شغل ... 646

خرید و فروش چیزهایی که اسماء جلاله دارد ... 647

حق العمل و دلالی در معاملات ... 648

خرید و فروش تمبر ... 650

ص: 8

اشاره

ص: 1

و جوب حج بر مستطیع و عدم کفایت خیرات دیگر از آن

[سؤال 5486] 2680

بسمه تعالی 24 رجب 1402 ق

زعیم عالی قدر حضرت آیت الله خمینی

با نهایت احترام این جانب دبیر و متأهل و شوهرم نیز کارمند دولت است، چون فاقد منزل مسکونی بودیم از روز ازدواج بدون پرداخت اجاره خانه در خانه پدرم هستیم و ماهیانه زن و شوهر پولی در بانک مسکن پس انداز می کنیم، لذا برای این که مستطیع نشویم این موضوع را به مرجع تقلید قبلی گفتم، ایشان اجازه دادند که مجاز هستید پس انداز بکنید تا خانه بخرید. حال چون حدود یک ماه است این جانب مقلد آن حضرت شده ام با این که صاحب یک اولاد هم هستیم و تا حال هم خانه نخزیده و با شرایط بالا باز هم در خانه پدرم هستیم و هر ماه هم مبلغی برای خرید منزل به بانک می گذاریم، خواستم که آن حضرت هم اجازه بفرمایید که مستطعی از ما سلب باشد. در ضمن برای پرداخت وجوهات شرعی پدرم کتباً سؤالاتی از آن مقام کرده و من هم مطیع جواب آن سؤال ها خواهم بود.

بسمه تعالی، با فرض نیاز به منزل مسکونی اگر پول جمع شده وافی برای خرید منزل و مخارج سفر حج نباشد مستطیع نیستید و حقوق پس انداز شده سر سال خمس دارد.

ص: 3

بسمه تعالی 6 / 3 / 1362

حضرت آیت الله العظمی، امام امت خمینی، دام ظلّه

با عرض سلام، بنده تبعه افغانستان هستم. مدت تقریباً چهار سال است که واجب الحج هستم، اما تهیه پاسپورت برایم میسر نیست تا این که فریضه را انجام دهم و خود از افغانستان فرار کرده، فعلاً در ایران هستم. لطفاً بفرمایید که با نبود راه برای رفتن به حج، وظیفه شرعی بنده فعلاً چیست؟ والسلام علیکم ورحمة الله

بسمه تعالی، با فرض نبودن راه برای رفتن به مکه، حج بر شما واجب نیست.

[سؤال 5488] 2682

بسمه تعالی

شخصی از دنیا رفته و ارثی به عیال او رسیده است. آن زن قبل از ارث رسیدن مریض بوده و این کسالت تا آخر عمر ادامه داشته؛ آیا این زن که بعد از، از دست دادن سلامتی کامل، صاحب چنین ثروتی شد؛ حج بر او واجب است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر مرض او به نحوی است که قدرت بر رفتن به حج ندارد، مستطیع نشده و حج واجب نیست.

[سؤال 5489] 2683

بسمه تعالی

محضر مبارک حضرت آیت الله العظمی آقای خمینی، مدّ ظلّه العالی، سلام

پس از عرض سلام، نظر مبارک را در این مسأله بیان فرمایید:

1. موقعی که ثبت نام برای رفتن حجاج به مکه معظمه برای پنج سال به پایان رسیده بود و برای ثبت نام دیگر پول نمی پذیرفتند، من پولی به دستم رسیده و مستطیع شدم؛ و تا پنج سال دیگر، انجام اعمال حج برای ما میسر نمی شود. تا چند ماه دیگر

ممکن است پولی که به دست ما آمده، خرج معاش و تأمین زندگی شود. آیا وصیت برای انجام حج استیجاری برای من واجب است یا خیر؟

بسمه تعالی، وصیت لازم نیست و اگر پول خرج شد، حج بر شما واجب نیست.

[سؤال 5490]

2. پس از سپری شدن پنج سال یا برطرف شدن مانع برای حج، انجام حج، در صورت مستطیع نبودن من، واجب است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر قبل از این که بتوانید به مکه بروید پول خرج شد و از جهت مالی استطاعت نداشته باشید، حج واجب نیست.

[سؤال 5491] 2684

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی زعیم الشیعه حاج آقای روح الله خمینی دام ظلّه الشریف، عرض می شود:

1. در صورتی که حج برای مستطیع به غیر از طریق اوقاف میسر نباشد آیا وجوب حج ساقط یا باید به همین طریق برود، بیان فرمایید.

بسمه تعالی، حج ساقط نیست و باید برود.

[سؤال 5492]

2. اگر طریق دیگر باشد و لکن با زحمت و مشقت باز اختیاراً جایز است از طریق مذکور در سؤال اول حج را به جا آورد یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

3. شخصی 15 روز مسافرت می کند و 15 روز در وطن خود توقف دارد و شغل آن رانندگی است. حکم نماز و روزه آن 15 روز که در

سفر است بیان فرمایید.

بسمه تعالی، باید نماز را تمام بخواند و روزه بگیرد. بلی در سفر اولی که بعد از ماندن 15 روز

می کند حکم سایر مسافرین را دارد که نمازش قصر است و باید روزه را افطار کند.

ص: 5

بسمه تعالی 1362 / 2 / 14

حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

پس از عرض سلام و دست بوسی از راه دور معروض می گردد:

1. اگر شخصی از مورث پدری خود آب و املاکی داشته باشد که این ها تأمین کننده مخارج زندگی او محسوب نمی شوند و از آن طرف وسیله تأمین مخارج زندگی، حقوق یا شهریه طلبگی باشد، آیا چنین شخصی مستطیع محسوب می شود یا خیر؟ و در صورتی که با این وضع حج کند، آیا به نیت وجوب باشد یا خیر؟

بسمه تعالی، کسی که درآمد کسب و ملک او برای معیشت او کافی نیست مستطیع محسوب نمی شود و حج بر او واجب نیست.

2. در وصیت نامه شهیدی آمده است: ... و تا می توانید از اموال من در راه خدا انفاق کنید. مستدعی است مراد از عبارت فوق را بیان فرمایید تا رفع شبهه گردد.

بسمه تعالی، حتی الامکان احتیاط مراعات شود.

3. اگر کسی زن ثبیبی را به عقد خود درآورد و قبل از دخول طلاق دهد، آیا تمام المهر را بپردازد یا نصف المهر؟

بسمه تعالی، در فرض مسأله، نصف مهر را باید بپردازد.

4. اگر از پدری بعد از مرگش نوشته ای به این صورت به دست آید: (طلب گواهی می نمایم این جانب..... ولایتاً و قیومتاً از طرف فرزندم.... از آقایانی که اطلاع دارند بر این که مقدار.... ملک ابتیاعی و موروثی این جانب است) مستدعی است مرقوم فرمایند که آیا این نوشته دلیل بر ملکیت فرزند مشارالیه هست یا خیر؟

بسمه تعالی، مجرد نوشته اعتبار ندارد.

[سؤال 5494] 2686

بسمه تعالی

با عرض سلام خدمت رهبر کبیر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، نایب امام زمان (عج)، حضرت آیت الله العظمی آقای حاج سید روح الله الموسوی

الخمینی، مدّ ظلّه، با عرض معذرت، چند مسأله را از حضورتان استفتا می نمایم:

1. شخصی است که از ارث، مقداری پول - که تقریباً 94 هزار تومان می باشد - به او رسیده و در حوزه علمیه قم در یکی از مدارس آن مشغول درس خواندن می باشد و مخارج تحصیلی و خرج زندگی را به او می دهند، و همچنین در مواقع تعطیلی مدرسه - در ایام محرم و صفر و تابستان - به کسب و کار مشغول می شود و مقداری پول به دست می آورد؛ این شخص با این که خانه ندارد، اما با پول خود و سایر ورثه می تواند برای خودش خانه ای تهیه کند و در آن زندگی نماید، و همچنین قصد ازدواج نیز دارد؛ آیا جهت رفتن به حج مستطیع می باشد یا خیر؟ و نیز با این شرایط، در چه صورتی می تواند مستطیع شود؟

بسمه تعالی، اگر علاوه بر مصارف حج، وسیله امرار معاش از غیر دریافت وجوه شرعیه دارد مستطیع است؛ و اگر مسکن مورد حاجت است و یا آن که نیاز به ازدواج دارد، به نحوی که ترك آن موجب مشقت و حرج باشد یا خوف وقوع در حرام داشته باشد، می تواند پول را صرف آن نماید و حج واجب نیست. و همچنین اگر ترك تزویج موجب نقص و مهانت باشد عرفاً.

[سؤال 5495]

2. پسری مقداری پول به پدرش بخشیده و مقداری نیز خود پدر داشته و مقداری هم از دیگران قرض گرفته است و با این پول ها به مکه مشرف شده است و حج به جا آورده. آیا این شخص مستطیع بوده یا نه؟ و آیا دوباره لازم است به حج برود؟

بسمه تعالی، اگر در برگشت، وسیله امرار معاش لایق به حال خود را نداشته، مستطیع نبوده و هر وقت استطاعت حاصل شد، باید حج اسلام به جا آورد.

ص: 7

3. شخصی مقداری پول داشته و مقداری را نیز قرض گرفته و تمام این پول ها را به کسی بخشیده و به او گفته که با این پول ها حج به جا آورد؛ آیا این شخص مستطیع می باشد و واجب است حج به جا آورد؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال، اگر پول ها وافی به مصارف حج است، بر مشارالیه واجب می شود حج به جا آورد و مجزی از حجة الاسلام است.

4. طلابی که جهت تبلیغ و ارشاد مردم به جبهه های جنگ و یا به شهرها و روستاها می روند، و با این که خود را عادل نمی دانند، اما در مکان های مذکور به آن ها اصرار می کنند که امامت جماعت را قبول کنند، چون می گویند مورد تقویت اسلام و نیرو بخشیدن به رزمندگان و موجب کشاندن مردم به مساجد و بزرگ داشتن شعائر اسلامی می باشد، و اگر قبول نکنند موجب دلسردی و بدبینی آن ها به اسلام و روحانیت می شود، در این مورد آیا اجازه قبول امامت جماعت یا کارهایی که عدالت در آن شرط است را می دهید یا نه؟

بسمه تعالی، اگر در نظر مأمومین امام جماعت عادل است، اقتدا صحیح است و گرنه باطل است.

5. آیا در شرایطی که کشور به تبلیغات نیاز دارد و مردم در شهرها و روستاها نیاز به طلاب و خطبا دارند، که اگر به آن جاها مسافرت نکنند، مردم از مسائل دینی و شناخت ضروریات اسلام بی خبر می مانند و احتمال گمراه شدن و از خط اسلام منحرف گردیدن گروهی از جوانان وجود دارد، در این صورت بر مبلغین اسلامی، واجب کفایی است که در این امر دخالت کنند؟ و آیا اگر شانه خالی نمایند، مرتکب گناه شده اند؟

بسمه تعالی، موکول به تشخیص خود شخص است؛ اگر احساس می کند که نشر معارف اسلام به وجود او نیاز دارد، در صورت امکان باید اقدام نماید.

6. با این که بسیار تأکید شده که انسان بعد از نماز فوراً تسبیحات حضرت زهرا علیهاالسلام را بگوید، اما در مساجد، بعضی بعد از نمازها جهت بزرگداشت شعائر دینی و اسلامی و دعا برای رزمندگان، اذکاری را می گویند؛ حال آیا بعد از نماز شعارهای اسلامی را بدهیم یا تسبیحات حضرت زهرا علیهاالسلام؛ چون با دادن این شعارها، دیگر وقت و فرصتی جهت تسبیحات نمی ماند؟

بسمه تعالی، اختیار با نمازگزار است و جمع بین هر دو بهتر است.

7. آیا با این که می بینیم مردم در ظرف های آشغال و در زباله ها، نان، برنج، نمک، گوشت و... می ریزند و مرتب نیز در همه جا دیده شده، وظیفه ما نسبت به این امور چیست؛ با این که اسراف و تبذیر و بی احترامی به نعمت های الهی می باشد؟
بسمه تعالی، با مراعات شرایط، امر به معروف و نهی از منکر نمایید.

8. کسی که خمس خود را با حاکم شرع در رأس سال حساب کرده و مثلاً مقدار هزار تومان شده است،

اگر این پول را از این مال ندهد و بخواهد از خرج سالیانه سال دیگری که کسب و کار کرده بدهد، آیا دادن خمس از این مال جدید صحیح می باشد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر خواست از درآمد جدید بپردازد، باید خمس آن را بدهد.

9. گاهی دیده می شود که بعضی از افراد، چیزی را که با یک مرتبه طاهر می شود، دو یا سه مرتبه می شویند، و یا این که دست را با آب گر، دو مرتبه یا بیشتر آب می کشند؛ آیا این کار بدعت و حرام است یا خیر؟

بسمه تعالی، بدعت نیست.

10. اگر انسان نان خور کسی باشد و آن شخص در کسب و کاری که می کند رعایت موازین شرعی را نمی نماید، مثلاً خمس پول را نمی دهد یا در معامله غش می کند و یا دروغ می گوید و در بعضی اوقات جنس ها را کم می فروشد و یا تقلبی به مردم می دهد، در همه این حالات، آیا نفقه گیرنده می تواند از مال یا خوراک و یا وسایلی که نفقه دهنده به او می دهد استفاده کند؟ و اگر نمی تواند، چه بایستی بکند تا از نظر شرعی درست شود؟

بسمه تعالی، اگر یقین ندارد مال مصرفی او حرام یا مخلوط به حرام است، چیزی بر او نیست.

11. در بعضی از مکان های حساس و مقرهای سپاه و بسیج و خانه های شخصیت های مملکتی، پاسدارها و نیروهای انتظامی مجبور هستند به خانه های اطراف یا به پشت بام ها یا توی خانه ها نگاه کنند. آیا این امر از نظر شرعی صحیح می باشد؟

بسمه تعالی، مقررات شرعی را باید مراعات نمایند.

12. روغنی (نفت، گازویل، بنزین) که جهت سوختن استفاده می شود، اگر نجس شود و بعد از سوختن، به صورت دوده شود، آیا در این حالت استحاله شده و پاک می باشد یا خیر؟

بسمه تعالی، دوده متنجس نجس نیست، مگر آن که آلوده به ذرات متنجس باشد.

خداوند متعال سایه حضرت مستطاب عالی را تا انقلاب حضرت مهدی (عج) بر سر مستضعفین جهان قائم بدارد، آمین، بحق محمد و آله الطاهرين.

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آيت الله العظمى امام خمينى، مدّ ظلّه العالى

يکى از طلاب قم سه سال در محلى امام جماعت بوده و مخارجش از منبر و وجوهات بوده و در اين مدت از پول منبر و اجاره منزل، به عنوان حجة الاسلام به مکه مشرف شده؛ آيا مستطيع بوده و عمل او صحيح بوده يا خير؟ وى در سال ديگر، به عنوان روحانى کاروان مکه مشرف شده و اجير هم شده و قصد نيابت کرده؛ آيا اين حج صحيح بوده است يا وظيفه داشته سال دوم را به عنوان حجة الاسلام انجام دهد؟ و آيا وظيفه فعلى او چيست؟ و آيا مى تواند فعلاً حجى به عنوان مافى الذمة اعم از حجة الاسلام و نيابت مستحب و واجب انجام دهد؟

بسمه تعالی، پول منبر و اجاره منزل اگر علاوه بر کفايت براى مؤونه سال، وافى به مصارف حج بوده مستطيع بوده است و هر دو حج صحيح واقع شده است؛ ولى اگر در حج اول مستطيع نبوده، حج اسلام محسوب نمى شود و هر وقت مستطيع شده، بايد حجة الاسلام به جا آورد؛ و در موقع حج نيابتي اگر مستطيع نبوده، حج نيابتي صحيح است.

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت آيت الله العظمى، ادام الله بقاءه

هرگاه زنى با کسب بتواند مخارج خودش را متکفل شود و مخارج حجّش را نيز دارد، لکن ممکن است در صورتى که حج برود، شوهرش براى مخارج به زحمت بيفتد. آيا اين زن مستطيع است يا خير؟

بسمه تعالی، اگر به زحمت افتادن شوهر موجب حرج براى او نباشد، مستطيع است.

5. آیا خانمی که کارمند است ولی حقوقش را خرج مخارج زندگی می نماید و پس اندازی ندارد، آیا چون نفقه به عهده همسرش می باشد و او موظف به خرج کردن برای زندگی نبوده است، به صرف این که کارمند است بر او حج واجب می شود؟
بسمه تعالی، اگر شوهر نفقه او را می پردازد و زن به مقداری دارد که به مکه برود و برگردد، مستطیع می شود.

[سؤال 5500] 2689

بسمه تعالی

سلام علیکم ورحمة الله، از محضر محترم جناب عالی تقاضا دارم به سؤالات زیر پاسخ دهید:

1. امسال با نام نویسی قبلی می توانم به مکه معظمه شرفیاب شوم، آیا جایز است که این حج را به پدرم ببخشم؟

ضمناً شرایط من این چنین است که مبلغ بیست هزار تومانی که بابت ثبت نام داده ام، هشت هزار تومانش از درآمد خودم بوده؛ ده هزار تومانش را مادرم بخشیده و دو هزار تومانش نیز قرض است و این قرض را هم نمی توانم بپردازم و خمسی را هم که از ده هزار تومان باید بدهم، ندارم و از طرفی، معیشت زندگی خود و شوهرم نیز متوسط است و پس اندازی نداریم و منزلمان نیز اجاره ای است. در مقابل، پدرم سال های قبل واجب الحج بوده و نرفته و امسال نیز می تواند پول حج را بپردازد و چون پدرم بزرگ تر است و حق به گردنم دارد می خواهم حج خود را به ایشان بدهم؛ آیا می توانم این کار را بکنم یا خیر؟

بسمه تعالی، شما مستطیع نیستید و چنانچه با مقررات مطابق باشد می توانید به دیگری واگذار کنید.

2. از 9 سالگی تا چند سال روزه نگرفته ام؛ به این ترتیب که پدر و مادر نمی گذاشتند بگیرم و می گفتند که توانایی جسمی نداری، (با این که می توانستم) و سحر بیدارم نمی کردند و کمی هم که بزرگ تر شدم

گاهی عمداً می خوردم چون اولاً که مسائل کفاره روزه را نمی دانستم و دوم این که اهمیتی به مسأله روزه نمی دادم؛ حال تنها قضای روزه ها را می گیرم و نمی دانم که تکلیفم چیست؛ آیا باید کفاره بدهم یا خیر؟ و در ضمن، اگر کفاره واجب است، ارتباط آن با مسأله واجب الحج بودن چگونه است؟

بسمه تعالی، هر مقدار که یقین دارید می توانسته اید روزه بگیرید و عمداً و بدون عذر افطار کرده اید کفاره دارد و واجب الحج نبودن شما در مسأله قبل معلوم شد.

3. کسی که اصل مالش اشکال دارد - به این ترتیب که یا از کسب حرام به دست آمده یا ارثی است که مساوات شرعی در آن رعایت نشده - اگر هدیه ای به انسان بدهد، چگونه می شود آن را مصرف کرد؟

بسمه تعالی، اگر یقین به بودن مال حرام در آنچه هدیه داده شده نباشد، مصرف آن جایز و بلا مانع است.

4. اگر انسان به این طریق که پولی به صاحب خانه بدهد و کرایه ای پرداخت نکند منزلی را رهن نماید اشکال دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، حکم ربا دارد و نمی تواند در خانه تصرف کند.

[سؤال 5501] 2299

6. با داشتن قرض اقساطی در صورت استطاعت، حج واجب است یا نه؟

بسمه تعالی، اگر علاوه بر مخارج حج بتواند بعد از برگشتن، مخارج خود را به اضافه دادن اقساط وام، از درآمد کسب تأمین نماید، حج واجب است.

[سؤال 5502] 2690

بسمه تعالی

حضرت آیت الله العظمی امام خمینی رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، مدّ ظلّه العالی، سلام علیکم

با سپاس و درود از مجاهدات و زحمات شما و سایر علمای اعلام که در به ثمر رساندن انقلاب اسلامی تلاشی شبانه روزی داشته و دارید لازم دانستم که این مسأله شرعی را استفتا نمایم و از این که وقت گران بهایتان را می گیرم قبلاً پوزش می طلبم.

حقیر استوار بازنشسته ژاندارمری هستم حقوق ماهیانه این جانب 2420 تومان

ص: 12

است. تا سال 1358 به شغل رانندگی نیز اشتغال داشتم و از این شغل مبلغ 85000 تومان جهت خریداری جهیزیه برای دو دخترم پس انداز نمودم. از این مبلغ، 55000 تومان بابت خرید جهیزیه یکی از دخترانم پرداخت نمودم و بقیه موجود است. در ضمن خمس پول را پرداخته ام پس طبعاً با در نظر گرفتن این وجه، تکلیف شرعی حج به ذمه ام مانده است و هم گرانی و مشکلات مالی؛ در هر صورت بفرمایید:

1. چه مبلغ خمس بدهکارم و به چه شکلی، نقدی یا قسطی امکان پرداختش هست؟ حساب بانکی را مشخص کنید.

2. آیا مستطیع هستم یا خیر؟ در صورت مستطیع بودن با پرداخت خمس پولی برای رفتن به حج باقی نمی ماند. ضمناً خانه مسکونی ام نیز شخصی می باشد که هنوز مبلغی بابت آن به بانک بدهکارم.

بسمه تعالی، برای تصفیة حساب به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب مراجعه کنید. و اگر قبلاً استطاعت داشته اید یا فعلاً بعد از پرداخت خمس مستطیع باشید، باید به حج بروید.

[سؤال 5503] 2764

13. شخصی مستطیع است و از بابت حساب شرعی هم مدیون است و اگر بخواهد حساب شرعی را تصفیة کند و همه را بدهد نمی شود به مکه برود رفتن به مکه مقدم است یا دادن حساب شرعی یعنی سهم امام علیه السلام و سهم سادات؟

بسمه تعالی، اگر قبلاً استطاعت نداشته در فرض مذکور مستطیع نیست و باید خمس بدهد و اگر قبلاً استطاعت داشته باید به حاکم شرع مراجعه و از او اجازه بگیرد.

[سؤال 5504] 4528

2. مدت چهار سال است که برای زیارت به خانه خدا شرکت می کنم و موفق نشدم تا این که امسال مبلغ پنجاه هزار ریال به عنوان ثبت نام به اداره اوقاف واریز کردم ولی

ص: 13

متأسفانه در قرعه کشی موفق نشدم، به این جانب وعده دادند اگر پول را پس نگیرید سال آینده پول شما محفوظ است و بدون قرعه کشی حق تقدم دارید. با این شرایط سال آینده می توانم بدون قرعه کشی به حج بروم یا این که با پس گرفتن پول مجدداً در قرعه کشی شرکت نمایم، آیا وجه یاد شده را وصول نمایم یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر مستطیع هستید نباید زمینه حج برای سال آینده را تقویت کنید.

[سؤال 5505] 2691

بسمه تعالی 8 / 11 / 1360

محضر شریف حضرت امام دام ظلّه العالی

بنده در قم در منزل کسی سکونت داشتم که از من اجاره نمی گرفت و از حیث مدت، چند سال دیگر هم اجازه ماندن در آن خانه را داشتم. در این میان، زمینی در شهر قائم قم اکتیاع کرده و در آن ساختمان ساختم. هنوز در آن سکونت نکرده بودم که به عللی ناچار به فروش آن شدم و از پولش که حدود 130 هزار تومان بود، یک قطعه زمین 105 متری در قم خریده و از باقیمانده پول آن حدود پنجاه هزار تومان را پس انداز کردم تا سال بعد روی آن زمین، خانه ای بسازم. خلاصه خانه ای ساختم و الآن در آن هستم. در همان زمان مسأله را با بعضی در میان نهادم که شبهه حصول استطاعت حج را مطرح کردند، لذا جهت زیارت بیت الله الحرام ثبت نام کردم؛ اما هنوز قرعه به نام من نیفتاده است الآن اعلام ثبت نام شده و حال آن که زمینه مسافرت (از حیث مخارج) چندان برایم جور نیست. با توجه به این که در اصل وجوب حج، برای خودم بدان صورت «یقین» ندارم. لطفاً معلوم بفرمایید که آیا اقدام برای سفر حج، برایم واجب است یا خیر؟

از خداوند بزرگ، موفقیت و سلامتی شما را آرزو مندم.

بسمه تعالی، اگر نیاز به خانه ملکی داشته اید با پول آن مستطیع نشده اید.

ص: 14

بسمه تعالی

با سلام حضور محترم رهبر کبیر انقلاب، حضرت امام خمینی و با درود به شهیدان انقلاب اسلامی و رزمندگان اسلام، سخن را آغاز می‌کنم و با سلام حضور محترم شما خدمتگزاران در دفتر حضرت امام، چند مسأله را عنوان می‌کنم و از شما خواهش می‌کنم که جواب حضرت امام را برایم بفرستید؛ سؤال‌ها از این قرار است:

1. اگر شخصی که استطاعت مالی دارد، خواست به مکه برود و در این صورت این شخص، فرزندی داشت نوجوان که پایش یا یکی از اعضای دیگر بدنش - فرقی نمی‌کند - ناقص بود و دکتر گفت که این پسر را اگر به جاهای بالا ببرید و پول خرجش کنید، خوب می‌شود، آیا این پدر می‌تواند به مکه برود یا خیر؟ اولویت با کدام است، در صورتی که شخص برای بار اول به مکه می‌رود؟

بسمه تعالی، اگر معالجه بچه از مخارج عرفیه او محسوب است و نتواند هم خرج معالجه او را بدهد و هم به مکه برود، مستطیع نیست.

2. آیا اگر پدر او اقدام نکرد و پسر هم طلبه بود، می‌تواند از سهم امام علیه السلام خرج کند و اگر می‌تواند، باید از نماینده حضرت امام پول بگیرد یا پدر او در صورتی که سهم امام داشت، می‌تواند خود خرج او کند؟

بسمه تعالی، امر سهم مبارك امام با حاکم شرع (مرجع تقلید) است و بدون اجازه او نمی‌تواند صرف کنند.

3. اگر انسان بداند که يك شی مثل نوشابه غیر الکلی را اگر بخورد برای او ضرر دارد، آیا خوردن این شی جایز است؟ و اگر جایز نیست، پس مثل چای - که می‌گویند ضرر دارد - یا مثل سیگار، چه باید کرد؟

بسمه تعالی، ضررها مختلف هستند و حکم نیز مختلف می‌شود.

با آرزوی موفقیت برای رزمندگان اسلام، از شما خواننده عزیز نامه یا کسی که از شما به حضور حضرت امام رفتید تقاضا دارم از حضرت امام بخواهید که اولاً سلام مرا پذیرا باشند و ثانیاً چون که شخص معلول سائل خود من هستم از حضرت امام بخواهید که برای من دعا کنند که ان شاء الله پایم خوب شود و به جبهه بروم چون که خیلی دلم می‌خواهد به جبهه بروم. والسلام علیکم ورحمة الله.

3. شخصی که سال گذشته مستطیع شده از جهت پولی، و در اثر پیشامد جنگ تحمیلی به جای دیگر رفته، اگر امسال قبل از رسیدن موسم حج آن پول را صرف ساختمان منزل مسکونی کند که به آن منزل احتیاج دارد و در موسم حج دیگر استطاعت مالی نداشته باشد حج از او ساقط است یا خیر؟ و آیا فرق است بین این که منزل همین امسال مورد احتیاج باشد و بین این که فعلاً محتاج نیست ولی در آینده مثلاً دو سال دیگر محتاج است به منزل؟ چون فعلاً شغل او در محلی است که دولت منزل با اجاره کم به او داده ولی می خواهد بعد از دو سال دیگر از آن محل برگردد به محل خود و در آن محل معلوم نیست که دولت منزل کم اجاره به او بدهد.

بسمه تعالی، اگر در زندگی احتیاج به آن منزل دارد مستطیع نیست.

[سؤال 5508] 2693

بسمه تعالی

شخصی به اندازه رفتن به حج و مراجعت پول دارد، ولی منزل شخصی ندارد و احتیاج به منزل نیز دارد، آیا منزل خریدن مقدم است یا به مکه رفتن؟

بسمه تعالی، اگر احتیاج به منزل ملکی دارد، در منزل صرف کند، و در فرض مذکور مستطیع نیست.

[سؤال 5509] 2295

3. می گویند بنا به فتوای امام، هر کس مبلغ 20 هزار تومان داشته باشد، واجب الحج می شود. آیا با شرایط بالا، این جانب واجب الحج می باشم یا نه؟

بسمه تعالی، شما مستطیع نیستید.

[سؤال 5510] 2694

بسمه تعالی

1. افرادی که مستطیع هستند و ازدواج نکرده اند حج را مقدم بدانند یا ازدواج را؟

بسمه تعالی، اگر نیاز به ازدواج دارند، در صورتی مستطیع هستند که علاوه بر مصارف حج، مخارج ازدواج را هم داشته باشند.

2. غسل جنابت که انسان پیش از وقت نماز انجام می دهد احتیاج به وضو دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، احتیاج به وضو ندارد.

3. غسل واجب که بر انسان هست، می توان با غسل مستحب به يك نیت انجام داد؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

4. پولی که به نام فرزندش پس انداز می کند در صورت احتیاج از آن پول برداشته و دوباره به حساب فرزند می گذارد؛ آیا باید خمس آن را بپردازد؟

بسمه تعالی، اگر مناسب شأن خود به فرزند بخشیده خمس ندارد.

5. مقدار مصالح ساختمانی که از بنایی زیاد آمده و سال بر آن گذشته، حال می خواهد بفروشد یا مورد استفاده مجدد قرار دهد، خمس به آن تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب تهیه شده باید تخمیس شود.

[سؤال 5511]

6. شخصی که وام دریافت نموده و قسط خانه می پردازد و مقداری پس انداز به اندازه حج که برود، دارد آیا بر او واجب می شود؟

بسمه تعالی، اگر منبع درآمدی که زندگی او بعد از حج اداره شود، دارد در فرض سؤال، حج واجب است.

[سؤال 5512]

7. کسانی که به عنوان آشپز و غیره به سفر حج می روند، در صورت مستطیع شدن سال های بعد آیا باز هم حج بروند؟

بسمه تعالی، اگر با قبول آشپزی و غیره استطاعت حج حاصل شده، حجة الاسلام واجب شده و در صورت انجام آن، دیگر واجب نیست.

8. مقداری پارچه و لباس و دیگر مؤونه برای مصرف سالش خریده و سال بر آن گذشته، حال که می خواهد خمسش را بپردازد قیمت زمان خرید جنس را حساب کند یا قیمت سر سال خمسی اش که فرارسیده یا این که زمانی که می خواهد مورد استفاده مجدد قرار دهد؟

بسمه تعالی، قیمت سر سال خمسی.

9. لباس و پارچه ای که برای زن و فرزندش خریده خمس به آن تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر مورد نیاز بوده و در وسط سال خریده شده خمس آن واجب نیست.

10. جنسی را که برای خانه خریده - مانند خوراک و پوشاک - باید سر سال خمسی اش حساب نمود یا که يك سال از زمان خرید آن ها بگذرد؟

بسمه تعالی، سر سال خمسی باید حساب شود.

11. قرآن و بلندگویی را برای هیأتی مورد استفاده قرار می دادند، حال، هیئت به هم خورده، آیا جایز است در مکان های دیگر که مورد احتیاج است استفاده کرد؟

بسمه تعالی، اگر وقف شده باید در مماثل هیئت مورد استفاده قرار گیرد.

12. هر سال مقداری جهیزیه برای دختر می خردند تا زمانی که می خواهد شوهر کند؛ آیا باید خمس آن ها را پردازند؟

بسمه تعالی، واجب نیست.

13. شخصی مقداری وام دریافت نموده و مقداری از آن را بابت خرید خانه و یا پرداخت قرض به دیگران صرف نموده؛ مقداری دیگر که مانده، آیا سر سال باید خمس آن را حساب نموده و پردازد، در صورتی که بابت وام دریافتی قسط می پردازد؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

[سؤال 5513] 2695

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

به عرض می رساند که فرزند این جانب در تاریخ 1360/7/8، به اتفاق سرتیپ فلاحی و سرتیپ فکوری و سایر همراهان، در اثر سقوط هواپیما سی 130، در کهریزک شهید شد. او دارای يك خانه كوچك است که شاید به مبلغ يك صد و پنجاه هزار تومان بخرند و يك زوج قالی يك متر و نیمی دارند که شاید سه هزار تومان بخرند. چون مجرد بود و ازدواج نکرده، آیا با داشتن خانه و قالی فوق الذکر، استطاعت داشت یا خیر؟ مرقوم فرمایید. در خاتمه، سلامتی آن رهبر

ص: 18

عالی مقام را از خداوند متعال خواستارم.

بسمه تعالی، مستطیع نبوده است.

[سؤال 5514] 2430

2. کارمند بازنشسته هستم و با حقوقی که دارم می توانم زندگی خود را اداره نمایم با شخصی اخیراً در مرغداری شریک شدم که حقوق (درآمدی) حدود 4 هزار تومان به دست می آورم ولی در مقابل، مبلغ شصت هزار تومان بدهی دارم آیا پس از پرداخت بدهی زیارت حج بر من واجب هست؟

بسمه تعالی، اگر پس از پرداخت بدهی، مصارف حج و سایر شرایط را دارید مستطیع هستید.

[سؤال 5515] 2057

4. چون این پول فعلاً از پسر من رسیده ولی تکلیف او روشن نیست که زنده باشد و اسیر و برگردد یا از بین رفته باشد، چنانچه از بین رفته باشد و این پول مال بنده بشود، فدوی مستطیع می شوم و حج به فدوی واجب می شود. در این صورت، تکلیفم چه خواهد بود؟
بسمه تعالی، اگر زاید بر لوازم زندگی و وسیلهٔ امرار معاش در برگشت، مصارف رفت و برگشت سفر حج را داشته باشید مستطیع هستید.

[سؤال 5516] 2179

2. اگر کسی کسی دارد که زندگی او را کفایت می کند و یک خانه دارد که مقداری از آن را می تواند کرایه بدهد و یا رهن بدهد و بعداً هم برای از رهن خارج کردن آن ناراحت نخواهد شد و می تواند به خوبی با پول رهن مکه برود؛ آیا این شخص واجب الحج است یا خیر؟
بسمه تعالی، اگر به فروش آن مستطیع نمی شود، اجاره دادن و رهن دادن آن لازم نیست.

ص: 19

بسمه تعالی

شخصی که در غیر ماه ذی الحجه به مکه مشرف می شود و در همان وقت از مکه بیرون می شود، آیا دفعه دوم در مراسم حج واجب باید این شخص برود؟ چون که اختلاف است به این که این شخص چون در غیر ماه قربان قدرت پیدا کرده به انجام حج، بر ذمه اش واجب است که در ماه ذی الحجه نیز به حج برود. امیدوارم که جواب را واضح بیان فرمایید.

بسمه تعالی، اگر مستطیع بوده باید به حج برود و در غیر این صورت لازم نیست و شرایط استطاعت در رساله ذکر شده است.

[سؤال 5518] 2496

2. حج بیت الله الحرام به طور کلی بر چه شخصی واجب است؟

بسمه تعالی، بر کسی که استطاعت مالی و قدرت بدنی داشته باشد، يك بار در مدت عمر واجب می شود.

[سؤال 5519] 2697

بسمه تعالی 1361 / 7 / 20

محضر مبارك رهبر انقلاب اسلامی ایران، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی

ان شاء الله که وجود مبارك از جمیع بلیات ارضی و سماوی محفوظ باشد. باری، مادر پیری دارم به سن هفتاد سال که درآمدی ندارد، فقط مبلغ يك صد هزار تومان به قیمت حاضر آب و ملك دارد، که درآمد آن در سال به پانصد تومان نمی رسد. آیا مکه رفتن به ایشان واجب است یا خیر؟

به امید پیروزی رزمندگان اسلام بر کفر جهانی، والسلام

بسمه تعالی، اگر ملك مزبور وسیله اعاشه او هست و در صورت فروش و صرف در حج، نفقه تأمین نیست، مستطیعه نیست.

بسمه تعالی بیستم ذوالقعدة 1399 ق

محضر مقدس رهبر بزرگ انقلاب و پیشوای جهان اسلام، نایب الامام، امام خمینی، ادام الله ظلّه علی رؤوس المسلمین

1. کسی که منزل گران قیمت دارد، مثلاً کنار خیابان است؛ اگر آن را بفروشد و مقداری دورتر بخرد، با تفاوت قیمت می تواند مکه برود؛ آیا مستطیع است؟

بسمه تعالی، اگر منزلی که دارد زاید بر شوون او نباشد، لازم نیست آن را بفروشد و با این فرض مستطیع نیست.

[سؤال 5521]

2. طلبه ای با اجاره نشینی زندگی می کند و در زحمت هم نیست و زمینی خریده برای تهیه منزل و چون بودجه ساختمان ندارد؛ زمین بایر مانده است. آیا لازم است بفروشد و به حج رود؟

بسمه تعالی، اگر با وجوه شرعیه زندگی می کند، مستطیع نیست.

[سؤال 5522]

3. اگر طلبه ای پول به اندازه حج دارد یا با مقداری قرض و موجودی، می تواند حج برود و بدون فشار قرض را هم ادا کند. البته درآمد او از شهریه و منبر و امثال آن می باشد. آیا مستطیع است؟

بسمه تعالی، اگر از غیر وجوه شرعیه زندگی او اداره نمی شود، مستطیع نیست.

[سؤال 5523]

4. چون زندگی طلاب غالباً به وسیله شهریه و منبر و امثال آن اداره می شود، اگر احياناً پولی به اندازه مخارج حج به دست او آمد، آیا مستطیع می شود یا نه؟

بسمه تعالی، حکم آن از مسأله قبل معلوم شد.

5. آیا طلبه مستغنی از شهریه، می تواند شهریه بگیرد یا نه؟

بسمه تعالی، فقر شرط نیست، ولی باید با مقررات دفتر شهریه باشد.

[سؤال 5524]

6. آیا طلبه سید و غیره یا سید غیر طلبه از سهم امام علیه السلام یا سهم سادات می تواند يك بار به اندازه پول حج قبول کند و استطاعت حاصل می شود یا نه؟

بسمه تعالی، نمی تواند قبول کند و مستطیع نمی شود.

[سؤال 5525]

7. اگر مسأله فوق اشکال دارد و کسی هم با این پول مکه رفته، آیا مجزی است یا دوباره باید برود؟

بسمه تعالی، کفایت نمی کند.

[سؤال 5526]

8. کسی اموالی مثل زمین و خانه دارد و فعلاً ارتزاق او به وسیله آن ها نیست و اگر بفروشد، آن ها را کمتر از قیمت معمولی می خردند. آیا لازم است به همان قیمت کم بفروشد و به حج رود؟

بسمه تعالی، اگر ضرر فاحشی نیست - به طوری که بر او اجحاف باشد - باید بفروشد و به مکه برود.

[سؤال 5527]

9. طلبه معمولی ای شغلش درس در حوزه است و در بین سال و خصوصاً ایام تبلیغی تبلیغ می رود به محل خود، آیا ماشین جزء مؤونه او است یا نه؟ خصوصاً اگر مسافت بین محل فرد با قم زیاد باشد مثل اصفهان و غیره. با توجه به این که مسافرت با

ماشین های عمومی با زن و بچه برای طلاب مشکل است یا این که منزل او بیرون قم است و اگر ماشین شخصی نباشد، هر روز ساعاتی را باید صرف رفت و آمد کند. البته

ص: 22

اکثر طلاب ماشین ندارند و با ماشین های عمومی مسافرت می کنند. آیا ماشین جزء مؤونه است در مورد حج و خمس یا نه؟

بسمه تعالی، اشخاص مختلفند و میزان احتیاج و شؤون است.

[سؤال 5528] 2725

6. آیا داشتن کتاب که به مرور زمان و تدریجاً خریداری شده و تقریباً مورد مطالعه می باشد، شخص را جهت انجام فریضه حج مستطیع می سازد یا خیر؟ چنانچه باعث استطاعت می شود آیا باید آن ها را بفروشد و فریضه را به جا بیاورد یا این که صبر کند تا وجه نقدی عایدش بشود؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور مستطیع نمی شود.

[سؤال 5529] 2169

2. زنی که طلا آلات داشته و آن را می پوشیده است و مال دیگری غیر از آن ندارد، ولی اگر آن ها را بفروشد، توانایی رفتن حج را دارد. آیا زیورآلات زن مستثنا از استطاعت است یا به وسیله آن ها زن مستطیع می گردد و باید آن ها را فروخته و به حج برود؟ و چنانچه مرده باشد، آیا باید برای او نایب بگیرند؟

بسمه تعالی، اگر داشتن زیورآلات برای او لازم نیست و نداشتن آن عیب نیست، مستطیع است و باید به حج برود.

[سؤال 5530] 6457

3. آیا پولی را که من به عنوان پول حج واجب از مادرم گرفته ام می توانم پس بدهم در صورتی که راضی نیست پول را پس بگیرد و می گوید باید بروی حج، یا این که می توانم این پول را به عنوان حق خود - که به آن دو خواهر به یکی 14000 تومان داده و به یکی دیگر هم ماهی 500 تومان در حدود 3 سال می دهد ولی به من هیچی نداده - بردارم و نه برایش حج بروم و نه پول را به او پس بدهم؟ در صورتی که از خواهران من یکی معلم است و دیگری هم شوهرش پول دار است و در صورتی که مادر من در

ص: 23

حدود 30000 تومان پول دارد. و حقوق را هم که در هر ماه می گیرد.

بسمه تعالی، اگر هنگام ثبت نام اجیر شدید از طرف مادر که برای او حج به جا آورید واجب است بر طبق قرارداد اجاره عمل نمایید و بعداً اگر استطاعت داشتید برای خودتان حج به جا آورید ولی اگر اجیر نشدید و الآن خودتان مستطیع هستید واجب است برای خودتان حج به جا آورید.

[سؤال 5531] 2699

بسمه تعالی

اگر شخصی اجیر شد برای حج و بعد از عقد اجاره از راه دیگر غیر از اجرت حج مستطیع شد حج منوب عنه مقدم است یا حج خودش یا اجاره باطل می شود؟

بسمه تعالی، اجاره صحیح است و حج استیجاری مقدم است.

[سؤال 5532] 2700

بسمه تعالی 1361 / 1 / 7

حضور محترم حضرت امام خمینی رهبر انقلاب اسلامی و مرجع تقلید شیعیان

پس از عرض سلام و آرزوی پیروزی برای اسلام و مسلمین دو سؤال دارم که اگر امکان دارد جواب بفرمایید:

1. اگر کسی مقدار پولی را که امروزه برای انجام فریضه حج لازم است و مقدار کمی هم بیشتر در اختیار داشته باشد، ولی بترسد که اگر به حج رود، بعد از بازگشت خرجی نداشته باشد؛ و یا شغلی گیرش نیاید؛ آیا می تواند از رفتن به حج خودداری کند؟

بسمه تعالی، اگر در برگشت، وسیله امرار معاش مطابق با شوون خود ندارد، مستطیع نیست

2. اگر معلم یا سخنوری که آشنایی به زبان عربی و دیگر علوم قرآنی نداشته باشد در سخنانش از آیاتی

ص: 24

که بسیار مورد استفاده قرار می گیرد مانند: (إِنْ تَنْصَرُوا لِلَّهِ يَنْصُرْكُمْ) (و یا) وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا... (و آیاتی مشابه آنچه ذکر شد در سخنانش استفاده کند و فقط به معنای ظاهری آن اکتفا کند؛ از لحاظ شرعی اشکال دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

[سؤال 5533] 2701

بسمه تعالی

محضر مقدس رهبر کبیر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، دام ظلّه

به شخصی پولی رسیده که می توانسته به مکه برود و به زندگی او تغییری داده نشود (با توجه به این که زندگی او از وجوهات است و کسب و کاری ندارد)؛ ولی او به حساب خود، مکه نرفته است و نیابت گرفته و به مکه مشرف شده. آیا این شخص، اگر حجة الاسلام بر او واجب شده که باید برود، تکلیف او با نیابت چیست؟ آیا باید پول را برگرداند و خبر بدهد یا نگه دارد و بعداً برود؛ با این که احتمال دارد نگذارند او دیگر، به مکه برود؟

بسمه تعالی، اگر در بازگشت از حج باید با وجوه شرعیه ارتزاق نماید، مستطیع نبوده و حج نیایی او صحیح است.

[سؤال 5534] 2702

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه

معروض آن که طلبه و اهل علمی که مشغول تحصیل علوم دینیه می باشد و شهریه می گیرد، از روضه خوانی و غیره، پول به دست آورده است، آیا این شخص واجب الحج است یا نه؟ خواهشمند است که مسأله را واضح بیان فرمایید.

بسمه تعالی، اگر پس از برگشت از حج باید با شهریه زندگانی خود را ادامه دهد، مستطیع نیست.

ص: 25

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی آقای خمینی، مدّ ظلّه العالی

با ابلاغ سلام، محترماً؛ به عرض می‌رساند: این جانب به منظور تحصیل استطاعت حج از راه کسب، قدری فعالیت نموده و در حال حاضر خود را مستطیع می‌دانم. و خلاصهً مطلب این که کل مخارج حج و نیمی از مؤونه زندگی از راه کسب اداره می‌شود و نیمی دیگر از مؤونه زندگی از راه شهریه اداره می‌گردد. با توجه به شرح مرقوم، وظیفه بنده چیست؟ انجام حج به نیت واجب و یا به نیت مستحب و یا راه دیگری دارد؟ مستدعی است، راهی را که به مراعات احتیاط نزدیک تر باشد، راهنمایی فرمایید.

بسمه تعالی، اگر در اداره زندگی خود، بعد از مراجعت از حج نیاز به شهریه دارید، مستطیع نیستید.

[سؤال 5536] 2704

بسمه تعالی

محضر مقدس آیت الله العظمی نایب الامام، امام خمینی، أدام الله ظلّه الوارف

زنی مبلغ پنجاه هزار تومان املاک خود را فروخته و به پسرش به عنوان قرض داده و او خانه خریده و درآمدی ندارد؛ آیا اگر پسرش بتواند به قدر مخارج حج، پول مادر را بدهد، مستطیع است یا خیر؟

توضیح آن که ایشان غیر از مبلغ مزبور که قرض داده، مالکیتی ندارد مگر يك دانگ خانه كوچك؛ و فعلاً در خانه پسرش نشسته و پسرش هم چون ازدواج نکرده، خرجش را می‌دهد؛ ولی معلوم نیست بعداً که زن به خانه آورد، بتوانند با یکدیگر زندگی کنند یا نه؛ و این زن پنجاه و چند سال دارد و کاری از او بر نمی‌آید که مخارجش را تأمین کند. لطفاً حکم مسأله درباره حج ایشان روشن شود.

بسمه تعالی، اگر در برگشت از سفر حج، وسیله کسبی که زندگی وی را تأمین نماید ندارد مستطیعه نیست.

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آيت الله العظمى امام خمينى، مدّ ظلّه العالى

پس از عرض سلام و اميد سلامتى و طول عمر و موفقيت جناب عالى، پدر اين جانب كه دارايى او عبارت است از يك باب منزل مسكونى، كه من و مادر و خانواده ام در آن زندگى مى كنيم و يك باغچه كه در گذشته هيچ درآمدى نداشته و مجاور خانه و حدود پانصد متر مى باشد و من از حدود سال 1353 تا كنون مشغول كار هستم و يك حقوق ماهانه دارم و پدرم در سال 1354 از دنيا رفته و مخارج روزمره او را مقدارى خودم كه در حين تحصيل كار مى كردم داده ام و مقدارى را نيز مردم خيّر چون سيد بوده به او كمك مى کرده اند:

1. اولاً پدرم مستطيع بوده يا نه؟

بسمه تعالی، اگر از كمك مردم كسرى زندگانى خود را تأمين مى کرده، مستطيع نبوده است.

[سؤال 5538]

2. من مستطيع هستم يا نه؟

بسمه تعالی، شما در صورتى مستطيع مى شويد كه اضافه بر شغل، لوازم و احتياجات زندگى خودتان را داشته باشيد و بتوانيد به حج برويد و برگرديد.

[سؤال 5539]

3. در صورتى كه پدرم و من هر دو مستطيع هستيم، براى كدام اول واجب است به حج بروم؟ و آيا مى توانم از وام ادارى كه 4% سود به عنوان كارمزد گرفته مى شود، به حج بروم؟ چون اين باغچه راه مناسب ندارد و كسى به طور عادلانه خريدار آن نيست.

ص: 27

بسمه تعالی، اگر شما مستطیع هستید برای خودتان باید به حج بروید و نمی توانید برای پدرتان قبل از این که حج خود را به جا آورید، حج بروید. بلی، می توانید شخص دیگری را اجیر کنید که برای او به حج برود و گرفتن وام مانع ندارد، هرچند بهره آن را ضامن نیستید.

[سؤال 5540] 2058

3. اگر طلبه از بانک اسلامی مبلغ بیست هزار تومان (200\000 ریال) قرض گرفته که برای مخارج حج تقریباً کافی است حج واجب می شود یا نه؟ در این صورت که اقساط وام از شهریه پرداخت خواهد شد و وام را برای ازدواج گرفته بود که وقت حج رسیده.

بسمه تعالی، در فرض مسأله حج واجب نمی شود.

[سؤال 5541] 1613

3. آیا کسی می تواند زن سیده خود را از سهم سادات مال خود مستطیع کند یا بر فرض از طرف مجتهدی اجازه و وکالت داشته باشد از مال دیگری سهم سادات را به زنش بدهد و او را بفرستد مکه یا خیر؟

بسمه تعالی، با سهم سادات مستطیع نمی شود و جایز نیست سهم سادات را در این راه صرف کند.

[سؤال 5542] 6359

4. در صورتی که وجهی به صبیبه بنده برسد، با آن چه کار می شود کرد؟ و احیاناً اگر مستطیع شود وظیفه چیست؟

بسمه تعالی، شبهه و جواب حج اگر از ناحیه رسیدن ارث شوهر به وی باشد، در فرض مرقوم، مستطیع نشده و دارایی زن پس از کسر بدهی و وصیت، به والدین او می رسد.

ص: 28

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی الامام الخمينی دام ظلّه الوارف

يك خانم شوهرش فوت کرده و دو دختر از او به جا مانده است بعد از مدتی این دو دختر فوت کرده مال و اثاثیه خانه آن مرد در حدود هفتاد هزار افغانی شمارش شده ولی این پیرزن ده هزار افغانی را برای سهم امام علیه السلام و خمس داده است باقیمانده است 60 هزار افغانی و این زن عازم ایران شده تقریباً چهل و پنج هزار افغانی به يك نفر داده و او را کرایه کرده تا او را به ایران برساند وقتی که ایران رسیده 15 هزار افغانی مانده و این زن 50 سال عمر دارد و سرپرست هم ندارد آیا حج به این زن واجب شده یا خیر؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال حج واجب نیست.

[سؤال 5544] 2707

بسمه تعالی

حضور رهبر گرامی، حضرت آیت الله العظمی، آقای روح الله موسوی خمینی

با درود فراوان، این جانب دارای سه دختر مکلف تحت تکفل هستم و شوهرم بازنشسته راه آهن بوده و چندین سال است به رحمت ایزدی پیوسته و فعلاً از بابت بازنشستگی آن مرحوم، 1600 تومان دریافت می دارم و از نظر مسکن نیز، بچه ها از آن مرحوم خانه ای را به ارث برده اند. هدف از تصدیع این است که به این جانب از پدرم مبلغ بیست هزار تومان ارث رسیده است و این مبلغ را مدت دو سال است در اختیار دارم و اکنون سر دوراهی قرار گرفته ام و مسأله را به انواع مختلف برایم می گویند. با توجه به این که پول بازنشستگی پدرشان - طوری که مشاهده می فرمایید - کافی نیست، و فقط می تواند غذای آن ها را تأمین بنماید و در خرج خانه پسر من که او هم دارای اولاد و عیال می باشد، کمک می نماید، آیا من می توانم این پول را صرف جهیزیه و یا تحصیل دخترانم بنمایم؟ و یا این که مستطیع هستم؟ بعضی می گویند: چون ارث

ص: 29

پدری است، باید به زیارت خانه خدا بروی و این پول کفایت مخارج خانه خدا را می نماید و جهیزیه دختران و تشریفات برگشت و غیره ضروری نیست. از رهبر گرامی تقاضا می شود تکلیف شرعی مرا روشن بنمایند.

بسمه تعالی، اگر در زمان فوت پدر، شوهر نداشته اید و یا قبل از فوت شوهر، متمکن از تصرف در ارث پدر خود نبوده اید، در فرض مذکور مستطیع نیستید.

[سؤال 5545] 3780

2. شخصی از دنیا رفت و سه پسر دارد. قبل از تقسیم اموال، پسر بزرگ تر با رضایت برادرها از مال مشترك به حج مشرف شد. آیا این حج از حجة الاسلام او کافی است یا بعد از تقسیم اموال، در صورت استطاعت نیز باید به حج مشرف شود؟
بسمه تعالی، اگر مستطیع بوده، کفایت می کند.

[سؤال 5546] 5981

2. زنی سؤال می کند که من با مرد پیری ازدواج کردم و مهریه من بیست هزار تومان است؛ آیا من با این مهریه، مستطیع هستم و حال آن که به غیر از این مهریه، چیز دیگری ندارم و بعد از شوهر، کسی که خرج مرا عهده دار شود ندارم؟
بسمه تعالی، در صورتی که تمام احتیاجات زن، به توسط همسر او رفع می شود و وجه مذکور برای مخارج حج او کافی است، مستطیع است.

[سؤال 5547] 6405

6. این خانم در موقع ازدواج از نظر مهریه مستطیع بوده، ولی شوهر مهریه او را ندارد یا نداشته بدهد. وقتی زن فوت نمود از نظر حج تکلیف چیست؟ در صورتی که اموال زن اعم از جهیزیه و مهریه بین وارث تقسیم می شود، تکلیف حج او چه

ص: 30

می باشد؟ این زن حج بر عهده او می باشد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر نمی توانسته مهریه را بگیرد یا شوهر فقیر بوده که زن حق مطالبه نداشته مستطیع نبوده است و حج بر او واجب نشده است.

[سؤال 5548] 2708

بسمه تعالی 1361 / 11 / 25

حضور محترم حضرت مستطاب، حجت الاسلام والمسلمین، رئیس الملة و الدین، آیت الله العظمی، جناب آقای حاج آقا روح الله موسوی خمینی

استدعا دارم ضمن پذیرفتن سلام نوجوانی، به چند مسأله زیر پاسخ فرمایید تا ان شاء الله الرحمن راه الهی را در پیش گیریم:

1. خود شما واقفید که در این زمانه مهریه های عروس ها را نسبتاً زیاد می گیرند؛ مثلاً این جا که يك ده می باشد، حدوداً دویست الی پانصد هزار تومان و مقداری طلا، زمین و خانه نیز به آن اضافه می نمایند، آیا چنین عروس هایی واجب الحج نیستند؟ و آیا چنین امری جایز می باشد؟

بسمه تعالی، مانع ندارد و مهریه هر چه کم باشد بهتر است و اگر بتواند مهریه خود را بگیرد و به حج برود مستطیع است.

2. در نشریه های تبلیغی و خبری و روزنامه ها و اطلاعیه ها، نام ائمه اطهار علیهم السلام و پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله و

همچنین نام خدا ذکر می شود، آیا می توان بدون وضو چنین اسامی را مسح نمود؟ و همچنین بعد از این که روزنامه ها و نشریه ها و اعلامیه ها مورد استفاده واقع شد، برای از بین بردن آن ها چه باید کرد؟ و اگر این اطلاعیه ها که در کوچه و خیابان پخش می شود نجس شود چه باید کرد؟

بسمه تعالی، باید از انداختن آن در جاهایی که موجب هتك یا تنجیس است اجتناب نمایند.

3. امروزه برخی از اجناس از طریق کوپن داده می شود. اگر چنانچه کسی اجناسی را که از طریق کوپن می دهند مصرف نداشته باشد چه باید بکند؟

بعضی از مردم عقیده دارند که این حق همان فرد است و صاحب آن می باشد و می تواند بازار آزاد بفروشد؛ آیا این عمل مخالف اسلام نیست؟ و آیا این يك فعل حرام نمی باشد؟

بسمه تعالی، اگر مطابق مقررات باشد مانع ندارد.

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت امام خمینی

اگر قبالة زنی، يك صد و ده هزار تومان، باشد و شوهرش خرج او را بدهد، زن مستطیع است یا نه؟

والسلام علیکم ورحمة الله وبركاته

بسمه تعالی، اگر بتواند از مهر خود برای حج استفاده نماید و در اختیار او باشد، حج بر او واجب است. و در صورت امکان اخذ مهر بدون زحمت زیاد نیز باید بگیرد و حج برود.

[سؤال 5550] 662

4. اگر مهریه زوجه مثلاً صد هزار تومان باشد مستطیعه است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر شوهر اقدام به نفقه او دارد و می تواند مهریه را وصول کند و به حج برود، مستطیع است.

[سؤال 5551] 2343

3. کارمند دولت که شرعاً مستطیع نیست، اگر از طرف دولت به جهت کاری مانند طبابت یا ارسال خبر یا غیرهما مأمور بشود و به مکه برود و مناسک حج و عمره را به جا آورد، آیا این حج مسقط حجة الاسلام است - که اگر آن کارمند بعد از آن شرعاً استطاعت پیدا کند، حج بر او واجب نشود - یا مسقط نیست؟

بسمه تعالی، مسقط از حجة الاسلام نیست.

[سؤال 5552] 2651

5. این جانب در ایام حکومت طاغوتی به وسیله اداره اوقاف به زیارت خانه خدا و حج مشرف شده ام آیا يك بار دیگر می توانم حج را قضا نمایم؟

بسمه تعالی، حج قضا ندارد و اگر صحیح انجام داده اید کفایت می کند.

5. يك طلبه ای امسال به عنوان روحانی گروه به حج رفته و مستطیع هم بوده و اسم خود را نوشته چند سال دیگر درآمده آیا باز هم باید به حج برود یا همان کافیت؟

بسمه تعالی، اگر مستطیع بوده و برای خودش حج به جا آورده کفایت می کند.

[سؤال 5554] 331

4. شخصی سه دانگ از يك عمارت را مالك بوده و به همسرش واگذار نموده است؛ همسر او غیر از این خانه، چیز دیگری ندارد و اگر آن خانه را بفروشد، شوهرش و خودش بدون خانه می مانند. آیا واجب است که زن، خانه را بفروشد و به مکه برود یا خیر؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، که زندگی زن، وابسته به داشتن آن خانه است، فروش خانه برای حج لازم نیست و مستطیع نیستند.

[سؤال 5555] 2710

بسمه تعالی 15 / 11 / 1361

محضر مبارك حضرت امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

خداوند تبارك و تعالی حضرت امام را سلامت و طول عمر عطا بفرماید.

از حضرت امام راجع به دو مسأله ذیل ارشاد می طلبم.

1. کسی که مستطیع می باشد و قدرت رفتن حج را دارد، آیا می تواند به جای رفتن به حج، مسجدی بسازد یا نه؟

بسمه تعالی، باید به حج برود و دادن پول به مسجد، کفایت از حج نمی کند.

2. زنی دختری دارد؛ مردی زن را به عقد ازدواج خود در می آورد و پس از مدتی زن را یا طلاق می دهد و یا آن که زن از دنیا می رود. در این موقع مرد، دختر آن زن - که از شوهر قبل بوده است - را به عقد خود

در می آورد و زندگی را با وی ادامه می دهد. آیا چنین عقدی درست است؟

بسمه تعالی، اگر دخول به مادر شده، جایز نیست دختر او را عقد کند و ازدواج با دختر او باطل است.

[سؤال 5556] 2711

بسمه تعالی

شخصی که استطاعت رفتن به حج را پیدا کرده است، با توجه به شرایط کنونی کشور آیا می شود به جای رفتن به حج پول آن را به حساب یکی از مصارف لازمه واریز نماید، به طوری که از حج واجب کفایت کند؟

بسمه تعالی، مستطیع باید به حج برود و دادن پول در مصارف مذکور کافی از حج واجب نیست.

[سؤال 5557] 2712

بسمه تعالی

سلام به رهبر کبیر انقلاب

پس از تقدیم سلام، سلامتی آن رهبر بزرگ انقلاب را از خداوند یکتا خواهانم. خواستم خدمت رهبر بزرگ عرض کنم که این جانب امسال مستطیع شدم و اگر خدا بخواهد، می خواهم به زیارت خانه خدا بروم، اما با این وضع کشورمان، که این همه آواره جنگ و بی خانمان دارد که احتیاج به کمک دارند، خواهش مندم بنده را راهنمایی بفرمایید که آیا به برادران و خواهران جنگ زده کمک شود، یا به زیارت خانه خدا بروم؟ جواب را ارسال فرمایید.

خداوند متعال سایه حضرت مستطاب عالی را تا انقلاب حضرت مهدی (عج) بر سر مستضعفین جهان قائم بدارد، آمین، بحق محمد و آله الطاهرین.

بسمه تعالی، اگر مستطیع هستید باید به حج بروید و خیرات دیگر کفایت نمی کند.

ص: 34

[سؤال 5558] 2842

4. افرادی که از طرف اداره اوقاف به نام حمله دار معین شده اند و به آن ها دستور داده اند چند نفر را برای آشپزی و طبابت و خدمت تعیین کنند. چنانچه دیگران افرادی را به آن ها تحمیل کنند و آن ها را مجبور کنند که فلانی را برای خدمه بودن اسمش را بنویس چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، تحمیل جایز نیست و باید مراعات مقررات دولت اسلامی بشود.

[سؤال 5559] 1159

3. حمله دارانی که در سال های قبل متصدی امور حج بودند و اخیراً به حکم اجبار اوقاف آن ها را تحت شرایطی قرار داده آیا سفر حج برای این گونه مباشرین چگونه است و افرادی را که حمله داران با اجازه سازمان اوقاف به اختیار خود انتخاب می کنند - از روحانی و کارگر - حکمش چیست؟

بسمه تعالی، اگر سازمان در امور مربوطه به تکلیف دخالتی ندارد و نیز از آن ها ترویج باطل را نخواهد مانع ندارد.

احکام کسی که حج بر او مستقر شده

[سؤال 5560] 2713

بسمه تعالی

حضور مبارك رهبر كبير انقلاب و فقيه مجاهد عالی قدر، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، السلام علیکم ورحمة الله

بدین وسیله استفتا می شود: این جانب دارای مقداری ملك به ارزش محلی به مبلغ

ص: 35

410 هزار تومان می باشم. عیالم نیز فوت شده و احتیاج به عیال هم ندارم؛ دارای پنج فرزند هستم که همگی زن و فرزند دارند و احتیاج مالی هم به من ندارند. خانه مسکونی نیز دارم و در حال حاضر حدود هشتاد سال سن دارم و مریض هستم. در این صورت آیا می توانم تقاضای سفر حج کنم یا خیر؟ از نظر مالی می توانم بروم؛ ولی مریض هستم و نمی توانم بروم. آیا می توانم در موقع حیات خود نایب بگیرم یا نه؟

توضیح این که درآمد این ملک ها خرج روزانه مرا تأمین نمی کند؛ چون خودم نمی توانم کشت و زرع کنم و آن ها را اجاره داده ام.

بسمه تعالی، چنانچه قبلاً مستطیع بوده اید، در صورتی که از جهت پیری یا مرضی که امید خوب شدن آن نباشد نتوانید خودتان به حج بروید، واجب است نایب بگیرید. و اگر قبلاً استطاعت نداشته اید و نتوانید بروید، حج بر شما واجب نیست.

[سؤال 5561] 2714

بسمه تعالی چهارم صفر 1403 ق

به خدمت مقدس جناب آیت الله العظمی روح الله الموسوی الخمینی که او را تصدق و فدا شوم.

جناب آقا، سرور گرامی، عرض بنده آن که خلاصه، بنده مقلد شمایم و یک مرد ضعیفم و حج بیت الله بر من واجب شده و بنده از ضعیفی و پیری نمی توانم اعمال حج را به جا بیاورم. آیا بنده در این موقع، می توانم اجیر بگیرم که برایم حج کند یا نه؟ لطفاً جواب مرحمت فرمایید.

بسمه تعالی، اگر از جهت پیری نمی توانید به حج بروید و قبلاً مستطیع بوده اید، باید نایب بگیرید که برای شما به حج برود.

ص: 36

بسمه تعالی 1361 / 10 / 29

حضور محترم حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، ادام الله عمره الشریف حتی ظهور امام العصر (عج)

1. آیا شخصی که مستطیع الحج باشد و ثبت نام برای حج بکند و نوبتش برای سال 1365 باشد و بعد از ثبت نام، ازدواج کند و پولی را که دارد خرج ازدواج کند، آیا شخص مذکور، واجب الحج است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر قبلاً مستطیع نبوده، در فرض مزبور، مستطیع نیست و واجب نیست به حج برود.

2. آیا پولی که برای ثبت نام حج در بانک می ماند، به این پول، حق الله تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر سال اول استطاعت باشد و سال بر آن بگذرد، خمس دارد.

3. آیا شخصی که نتواند به حضرت امام، حق الله برساند و در منطقه، اگر نماینده امام را شناسد، آیا حسابی وجود دارد که در آن حساب بتوان این حقوق را پرداخت نمود؟

بسمه تعالی، می توانند به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنند.

[سؤال 5563] 1116

2. مسأله دیگر: بنده ثبت نام کرده ام برای حج و در قرعه کشی، نام بنده برای سال 1365 درآمده است و پولم - ان شاء الله - تا سال 1365 در اختیار دولت جمهوری اسلامی می باشد، اگر فوت کردم که خداوند - ان شاء الله - از من راضی شد و به خانه ابدیت رفتم، مسأله حج من چه می شود؟

بسمه تعالی، اگر قبلاً استطاعت نداشته اید، با مردن قبل از تمکّن، کشف می شود که حج واجب نشده است.

[سؤال 5564] 1817

3. شخصی از نظر مالی، واجب الحج است؛ ولی از نظر جسمانی نمی تواند برود و ثبت نام هم نکرده. حال با وجود این که اوقاف اعلام کرده که تا 5 سال آینده ثبت نام

نمی‌کند و بعد هم برای فرستادن به مکه، اولویت قرار داده که با همه این احوال، رفتن این شخص، يك مقداری امکانش کم است، این شخص، از مرجع خود سؤال می‌کند که آیا می‌تواند خرج سفر خود را به حساب 100 امام یا بازسازی مناطق جنگی بریزد؟ آیا این کار از حج، واجب تر نیست بر فرد فرد مسلمانان؟! اگر آن مرجع عالی قدر اجازه می‌فرمایند، بنویسید که به کدام حساب پولش را بریزد؟

بسمه تعالی، اگر سال اول استطاعت مالی است، تا استطاعت بدنی و آزادی راه نباشد، حج واجب نیست؛ ولی اگر از قبل، مستطیع بوده و نرفته و حالیه نمی‌تواند برود، باید نایب بگیرد.

[سؤال 5565] 2716

بسمه تعالی 17 / 4 / 1361

با عرض سلام و تحیت، سلامت کامل وجود مبارك امام امت و رهبر عالی قدر انقلاب را از خداوند متعال خواستار و توفیق اعضای محترم دفتر امام را در خدمت به اسلام عزیز و امت حزب الله مسئلت دارم.

غرض از تصدیع آن که لطفاً پاسخ مسأله ذیل را اعلام و ابلاغ فرمایید:

والدۀ این جانب که به سن کهولت رسیده است، از فروش سهم الارث خانۀ موروثی خویش که بالغ بر بیست و هشت هزار تومان می‌باشد، از لحاظ امکان مالی، مستطیع گردیده است ولی خود قادر به انجام مناسک حج و عزیمت به خانۀ خدا نیست و در آینده هم احتمال بهبود مزاج و قدرت بر عزیمت به خانۀ خدا نیست؛ بنابراین مستدعی است جواب مسأله های زیر را بفرمایید:

1. آیا می‌تواند در حال حیات، کسی را به نیابت خود به حج بفرستد؟

بسمه تعالی، اگر قبل از ناتوانی مستطیع شده است، باید نایب بگیرد و حجۀ الاسلام محسوب می‌شود.

2. مبلغ فوق که از فروش ملك موروثی خانه به دست آمده آیا به آن خمس تعلق می‌گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

ص: 38

3. کسی که حج نیابتی را قبول می کند، اگر به عنوان روحانی کاروان باشد و مدیر کاروان مبلغی به او می پردازد و یا مخارج او (کرایه ایاب و ذهاب و پذیرایی در طول سفر) را تأمین می کند، می تواند به عنوان حج نیابتی، مثلاً مبلغ 25 هزار تومان دریافت کند؟ در صورتی که من در رساله امام دیده ام باید شخص از اول به قصد حج نیابتی از طرف کسی ثبت نام کند اما من وجه آن را به یکی از روحانیان بابل داده ام، لطفاً در اسرع وقت جواب این مسائل را مرقوم و ارسال دارید.

بسمه تعالی، چنانچه با کارهایی که باید انجام دهد منافات نداشته، اشکال ندارد.

[سؤال 5566] 2717

بسمه تعالی 1358 / 7 / 28

ریاست محترم دفتر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی

محترماً؛ به عرض می رساند: این دومین عریضه ای است که به آن دفتر محترم، ملجأ و مرجع مسلمانان تقدیم داشتیم، ولی متأسفانه به جواب آن تا کنون نائل نشدم. اینک چون امر مذهبی است؛ مجدداً مزاحم شده و از آن مقام محترم استدعای عاجزانه دارم جوابم را مرقوم فرموده و مرا از این ناراحتی درون و آشفتگی، آسوده خاطر سازید.

این جانب با این که از جمیع جهات مستطیع هستم، ولی به خاطر کسالتی که دارم توان تشریف و زیارت خانه خدا را ندارم. قبل از این که برای این امر که واقعاً کار مذهبی است نایب بگیرم، از آن مقام منیع و رفیع اسلام و تشیع تقاضا می کنم در صورت اجازه، مبلغی را که خودشان قید می فرمایند به حساب مستضعفان واریز کنم. در ضمن این را هم معروض دارم که این جانب قریب ده یا دوازده سال است که مقلد آن بزرگوار هستم. در هر حال، از حضور امام تقاضا دارم تکلیف شرعی این جانب را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، اگر قبل از مرض استطاعت داشته اید و از جهت مرض نمی توانید بروید و مأیوس از خوب شدن هستید، باید نایب بگیرید و دادن پول به حساب مستضعفان کفایت نمی کند.

ص: 39

2. آیا با این عنوان که ذکر کردم پولی را که مادرم روی هم گذاشته باید خرج حج کند یا این که باید از این پول هایی که دارد به ما هم بدهد؟

بسمه تعالی، اگر پول هایی که جمع کرده شرعاً حق او بوده و در ایام صحت توانایی رفتن به حج را داشته، حج بر او مستقر شده و واجب است حج به جا آورد ولی اگر در آن پول ها حق سایر ورثه هم بوده، باید حق سایر ورثه را بپردازد.

[سؤال 5568] 2332

2. حاجی عمره تمتع را خاتمه داده و محل شده؛ قبل از محرم شدن برای حج تمتع، در مکه فوت می کند. آیا بری الذمه شده یا لازم است برای او نایب بگیرند؟

اگر نایب شیعه نباشد و بنا شد نایب بگیرند، تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، از حج کفایت می کند و لازم نیست نایب بگیرند.

[سؤال 5569] 2718

بسمه تعالی 14 / 12 / 1361

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی دام ظلّه العالی، سلام علیکم

احتراماً به عرض می رساند این جانب ساکن ابرقوی فارس که قبلاً از وضع مالی نسبتاً خوبی برخوردار بوده و بدیهی است که مستطیع نیز بوده ام اما آن زمان موفق به زیارت خانه خدا نشدم، ولی پس از چندی دفعتاً به خواست پروردگار وضع زندگی من دگرگون شده به مرور در عرض یکی دو سال مجبور شدم هر آنچه داشتم از املاک و وسایل زندگی را به فروش برسانم و دین خود را به بدهکاران ادا نمایم. ناچاراً هم اکنون زندگی را به سختی می گذرانم. از لحاظ بدنی نیز حال چندان خوبی ندارم و به ضعف اعصاب و عوارض ناشی از آن مبتلا گشته ام، بنابراین در حال حاضر در عین حال که پیشیزی در بساط ندارم از نظر جسمی و روانی نیز حالم وخیم می باشد، لذا

خواستم از جناب عالی کسب تکلیف نمایم که وظیفه این جانب را در رابطه با عمل حج و ادای دین خود مشخص فرمایند. ضمناً آیا جایز است با خریدن میقاتی این تکلیف شرعی را انجام دهم؟

بسمه تعالی، اگر مرض او به نحوی است که خودش نمی تواند به حج برود و مایوس از خوب شدن است باید نایب بگیرد و حج میقاتی کفایت می کند.

[سؤال 5570] 2719

بسمه تعالی 1361 / 11 / 23

تهران، دفتر محترم امام خمینی

شخصی مستطیع مریض که قادر به حرکت نیست، آیا می شود به نیابت از وی حج نمود؟

بسمه تعالی، اگر مریض است و امید خوب شدن تا آخر عمر - به طوری که خودش به حج برود - ندارد، باید نایب بگیرد و کفایت از حج او می کند.

[سؤال 5571] 2897

4. اگر کسی نتواند به حج برود، پولش را قبول می کنید یا خیر؟

بسمه تعالی، کسی که از جهت پیری یا مرضی که مایوس باشد از خوب شدن - و با وجود استقرار حج از قبل - نتواند حج برود، نایب می گیرد و دادن پول کفایت نمی کند.

[سؤال 5572] 2720

بسمه تعالی چهاردهم شعبان 1404 ق

حضور محترم رهبر انقلاب امام خمینی

برادری هجده ساله و مجرد داشتم که مدت سی روز است شهید شده است.

پدرم يك طبقه از آپارتمان مسكونی ای را به اسم او کرده بود و او هنوز ازدواج

ص: 41

نکرده و در خانه پدری زندگی می کرد و شهید شد. سؤال این است که آیا به این برادر حج واجب است یا خیر و آیا می شود احتیاطاً برایش حج انجام داد؟

بسمه تعالی، اگر زاید بر احتیاجات زندگی و وسیله امرار معاش، مصارف حج را داشته و می توانست به حج برود مستطیع بوده و باید از مال او برایش حج به جا آورند وگرنه واجب نیست؛ ولی اگر ورثه بخواهند برای او احتیاطاً حج به جا آورند مانع ندارد.

[سؤال 5573] 2721

بسمه تعالی 12 / 6 / 1361

امام بزرگ، مرجع عالی قدر و رهبر عظیم الشأن ضمن سلام و آرزوی بقای عمر برای شما، از محضر آن جناب استفتا می نمایم، و آن این که پسری داشتم که بنا به پیش بینی خودم، بعد از من می بایست جانشینم می گشت و سرپرستی خانه و خانواده ام را عهده دار می شد. پنج سال قبل بنا به همین پیش بینی و به جهت این که مبادا پس از مرگ، مقروض دیگران بمانم مقدار 5/5 هکتار زمین کشاورزی خریداری، و به نام فرزندم ثبت نمودم، که اگر بعد از مرگم مقروض دیگران مانده باشم، او با فروش مقداری زمین، دین مرا ادا کند، که البته پیش بینی من درست از کار درنیامد و او قبل از من افتخار شهادت نصیبش شده و به لقاء الله پیوست.

پسرم تقریباً اوایل جنگ بود که پس از پایان تحصیل و اخذ دیپلم، جهت مبارزه با صدامیان عازم جبهه ها شد و در تاریخ 3 / 8 / 1359 در جبهه آبادان به شهادت رسید، البته چون جنازه ایشان به دست بعثیون افتاده بود، پس از يك سال - که حصر آبادان شکست - جنازه او پیدا شده و به ما تحویل گردید.

موضوع استفتائیه من این است که چنانچه از زمین ملکی ایشان - که بنده به نام او ثبت نموده بودم - سالیانه مبلغ پانصد هزار ریال درآمد عاید شود، با وجود این که او در حین حیات خود نان خور من بوده، این درآمد می تواند او را مستطیع کند؟ اگر بله، آیا

ص: 42

بنده که خود فریضه حج را انجام داده و مستطیع نیستم، می توانم دین او را ادا کنم؟

منتظر راهنمایی های پدرگونه شما هستم.

بسمه تعالی، مجرد ثبت به نام فرزند، ملك شرعی او نمی شود و زمین و درآمد آن، مربوط به خود مالك شرعی آن است و چنانچه واقعاً زمین به او تملیک شده، و در زمان حیاتش، استطاعت پیدا شده و اقدام نکرده، باید برای او نایب گرفت و نیابت خود شما هم مانع ندارد.

[سؤال 5574] 2722

بسمه تعالی

رهبر کبیر انقلاب اسلامی، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه العالی

زن شوهرداری که تمام مصارف و مایحتاج او را شوهرش به عهده دارد و متحمل است، در حال حیات شوهر، این زن يك مقدار مال و زمین مزروعی را به ارث می برد، که در هر مقطع از زمان، قیمت آن زمین - با در نظر گرفتن شرایط استطاعت همان عصر و زمان - برای رفتن به مکه معظمه کافی بوده است؛ ولی زن موصوفه، جاهل به حکم و از مسأله استطاعت غفلت داشته است، و مدت چند سال شوهرش زمین را زراعت می نموده و بعد از آن، زمین را به دو دخترش - که شوهر آن ها با هم برادر می باشند - هبه نموده است و در حین هبه، با داماد بزرگش شرط گذاشته است که او را به زیارت کربلای معلی ببرد و قبل از تحقق شرط، آن زن وفات نموده و داماد بزرگش را ناظر و پسر خود را وصی قرار داده است و وصیت نایب حج هم نکرده است.

اولاً: زن مذکوره از نظر شرعی مستطیع بوده است یا خیر؟ و بر فرض استطاعت، هبه زمین مذکوره موروثی صحیح است یا خیر؟ و بر فرض استقرار وجوب حج و عدم صحت هبه زمین، آیا بعد از وفاتش، نایب حج بلدی برای او بگیرد یا میقاتی؟

و ثانیاً: زمین مال کسی است که اجرت نایب را می دهد و یا این که زمین مال همه ورثه و اجرت نایب، بر عهده همه آن ها است؟

ص: 43

و ثالثاً: این که زمین فعلاً تحت تصرف ناظر میت است و بر فرضی که ناظر، از نایب گرفتن حج سر باز بزند و زمین را تسلیم وصی - که پسر میت است - ننماید، تکلیف و وظیفه وصی چیست؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال، حج بر ذمه مشارک الیهها مستقر است و اگر ترکه ای از خود باقی گذاشته، واجب است برای او حج میقاتی بدهند و در هر صورت، هبه صحیح است و چیزی از این بابت بر موهوب لها نیست.

[سؤال 5575] 2723

بسمه تعالی

محضر مرجع بزرگ عالم اسلام و تشیع، حضرت آیت العظمی امام خمینی، حفظه الله تعالی

مادرم پیش از بدرود حیات، بنا به وصیت می گذارد و وصی خود را دو نفر از اولاد ذکور خود - که یکی خود این جانب است - تعیین می کند. و ثلث خود را به هر دو نفر ما واگذار می کند که پس از حیات، چندین صوم و صلوات جهت خود او و مادر و پدرش به جا بیاوریم. و خمس و زکات نیز بپردازیم. و نیز اضافه کرده است که هر چه خود ما که وصی هستیم صلاح بدانیم، کارهای خیر دیگری را به نیابت او انجام دهیم. اما در وصیت نامه اسمی از حج نبرده است. برادر بزرگم نیز که وصی بوده، سه سال بعد از حیات مادرم بدرود حیات گفته و موارد وصیت نامه مادرم از قبیل صوم و صلوات و خمس و زکات را اکثراً انجام داده ام؛ چنانچه ملکی را که به عنوان ثلث می باشد، بفروشم؛ به اندازه زیارت حج، بودجه تحصیل خواهد شد. آیا واجب است زیارت مکه را به نیابت مادرم انجام بدهم یا خیر؟ احکام را بیان فرمایید.

بسمه تعالی، اگر استطاعت داشته و در زمان حیات حج بر او واجب شده و انجام نداده، باید از ترکه او حج او را بدهید و مراعات ثلث در حج واجب نمی شود. لکن حج میقاتی کافی است.

ص: 44

بسمه تعالی 16 / 3 / 1361

پدر من در سال 1357 برای مکه اسم نویسی کرده و اسمشان برای مکه در نیامده و وجهی هم پرداخت نکرده اند و الآن چهار سال است که فوت کرده اند؛ ما یک مادر پیر و دو برادر داماد شده و پنج تا خواهر صغیر و کبیر هستیم و من قیم این بچه ها هستم؛ چون بعضی از مردم و روحانیون به من می گویند که شما بایستی برای پدرتان به مکه بروید و بعضی ها می گویند چون صغیر دارید نمی توانید، لذا خواهشمندم تکلیف من را روشن فرمایید.

لازم به تذکر است چون امسال اسم نویسی، پنج ساله بود و به من گفتند تو بایستی برای مکه اسم نویسی کنی، برای این که دینی اسلامی در گردن من و بلکه در گردن پدرم نباشد، من برای مکه اسم نویسی کردم و همین امسال اسمم برای مکه درآمده، ولی پدرم هیچ وصیتی نکرده. آیا من بایستی از پول خودم و بچه ها برایشان به مکه بروم؟ آیا اگر از پول خودم به مکه بروم و ثوابش برای پدرم باشد، اشکالی دارد؟

بسمه تعالی، اگر برای حج مستطیع بوده، مخارج یک حج میقاتی از ترکه او خارج می شود؛ و اگر مستطیع نبوده، از سهم صغار نباید مخارج را بردارند؛ و در هر صورت اگر از مال خودتان هم برای او حج به جا آورید صحیح است و برای او واقع می شود، ولی باید قصد نیابت کنید نه مجرد اهدای ثواب به او؛ و اگر خودتان مستطیع هستید، اول باید برای خودتان حج بروید.

[سؤال 5577] 2725

بسمه تعالی

1. آیا می توان از وجه فروش مال الارث، برای میت فریضة حج به جا آورد؛ در حالی که میت هیچ گونه وصیتی نداشته است؟

بسمه تعالی، با رضایت ورثه اشکال ندارد.

ص: 45

2. آیا کسی که وجه خمس خود را با نماینده مسلم الوکاله حضرت امام، مدّ ظله العالی دستگردان کرده و بر ذمه دارد که به تدریج پردازد، می تواند فریضه حج را نیابتاً برای مرحوم والد خود به جا آورد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

3. نماز و روزه قضای پدر که بر فرزند بزرگ واجب است هنوز تماماً به جا آورده نشده. فرزند بزرگ می تواند قبل از اتمام آن ها، فریضه حج را - نیابتاً - برای والد خود انجام بدهد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

[سؤال 5578]

4. برای انجام فریضه حج - نیابتاً - برای مرحوم پدر در صورتی که هزینه آن از مال الارث تأمین شده باشد، آیا رضایت سایر ورثه شرط است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر وصیت نکرده، اجازه سایر ورثه لازم است تا هزینه حج معین شود، هر چند اصل حج واجب نیاز به اجازه ندارد.

5. شخصی در هنگام اجابت مزاج - مخصوصاً موقع بیوست - چیزی شبیه منی از او دفع می شود که طبق گفته پزشک امری طبیعی است؛ زیرا که روده ها به غده پروستات فشار می آورند و باعث دفع ترشحات غده پروستات می شود؛ آیا محکوم به غسل است یا خیر؟ و در صورتی که نیاز به غسل دارد، چنانچه در روز، دو یا سه مرتبه این عمل واقع می شود، حکم به چه صورت است؟ و نماز و عبادات واجبی که قبلاً انجام داده و غسل ننموده، چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، در صورت شك در جنابت غسل واجب نیست.

6. آیا داشتن کتاب که به مرور زمان و تدریجاً خریداری شده و تقریباً مورد مطالعه می باشد، شخص را جهت انجام فریضه حج مستطیع می سازد یا خیر؟ چنانچه باعث استطاعت می شود آیا باید آن ها را بفروشد و فریضه را به جا بیاورد یا این که صبر کند تا وجه نقدی عایدش بشود؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور مستطیع نمی شود.

7. کسی که فریضه حج را - نیابتاً - برای کسی انجام می دهد آیا باید طبق فتاوی مرجع تقلید خود عمل نماید یا طبق فتاوی مرجعی که میت قبلاً تقلید می کرده است؟

بسمه تعالی، باید طبق فتاوی مرجع خودش عمل کند.

بسمه تعالی 18 / 5 / 1358

پیشگاه معظم رهبر عالی قدر، مرجع بزرگ تقلید، نایب الامام امام خمینی

در کمال احترام؛ معروض می دارد: پدر این جانبان حدود سی و دو روز قبل، دار فانی را وداع گفت. در حدود سی سال قبل، از نظر مالی مستطیع بودند و انجام فریضه حج بر آن مرحوم واجب شده بود. ولی ظرف چند مدت به علت عدم وصول طلب ها ایشان ورشکست گردید و تا لحظه مرگ از نظر مالی برای بار دوم مستطیع نگردیده بوده است. لذا خواهشمند است بفرمایید: آیا ادای حج برای مشارالیه از طرف پسران ایشان واجب است؟ و اگر واجب می باشد، باید خرج حج چگونه تأمین گردد؟ و نیز اگر واجب می باشد، می توان خرج حج وی را به پیروی از دستورات آن رهبر والا مقام به حساب مستضعفین اسلامی واریز نمود یا خیر؟ منتظر پاسخ و مراحم بی پایان آن رهبر می باشیم. در خاتمه بقای عمر و سلامتی کامل آن روشنایی دیده اسلامی را از درگاه ایزد منان مسئلت داریم.

بسمه تعالی، باید يك حج میقاتی از تركه او بدهند وگرنه در تركه نمی توانند تصرف نمایند.

[سؤال 5580] 1854

8. کسی که از دنیا رفته و مستطیع بوده و به مکه نرفته اکنون وراث او باید حج بلدی یا میقاتی برای او انجام دهند و آیا در کم و زیاد بودن ثروت و صغیر داشتن و نداشتن متوفی حکم آن فرق می کند یا نه؟

بسمه تعالی، از اصل تركه مصارف حج میقاتی برداشته می شود و کفایت می کند.

[سؤال 5581] 4156

9. پول موجود حج پدرم و مادرم را چگونه می شود رد کرد؟ یعنی مادرم چگونه

می تواند حج برود؟ آیا از ارثی که به او می رسد، به او رد شود؟

بسمه تعالی، پول موجود اگر به کسی بخشیده نشده، جزء ترکه است و به تمام ورثه می رسد. و مادر اگر مستطیعه است، باید از مال خود حج به جا آورد و پدر هم اگر مستطیع واجب الحج بود، باید از ترکه برای او حج میقاتی نایب بگیرند.

[سؤال 5582] 2727

بسمه تعالی 1362 / 1 / 21

حضور مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی بزرگ، متّع الله المسلمین بطول بقاءه

1. زنی مستطیعه شد، مکه نرفت و مرحومه شد؛ وارث این مرحومه تصمیم دارد کسی را به عنوان نیابت از طرف این زن به مکه بفرستد، آیا واجب است از همان بلد که منزل این مرحومه است و در حدود ششصد فرسخ یا بیشتر است، نایب بگیرد و بفرستد یا اگر از خود مکه هم نایب بگیرد از یکی از میقات گاه ها و حج را انجام داد کافی است؟

بسمه تعالی، حج از میقات کفایت می کند.

2. آیا ردّ مظالم را می شود برای مسجد یا حمام و یا حسینیه خرج کرد یا نمی شود؟

بسمه تعالی، باید به فقیر داده شود.

[سؤال 5583] 2728

بسمه تعالی رمضان 1402 ق

دفتر محترم آیت الله العظمی، نایب الامام، امام خمینی، أدام الله ظلّه العالی

صحت و سلامتی و موفقیت آن یگانه مرجع و رهبر عالی قدر را از خداوند بزرگ خواستار و امیدوارم در ظلّ توجهات ولی عصر، روحی له الفداء و علیه الصلاة والسلام، از بلیات ارضی و سماوی، مصون و محفوظ بوده باشید.

ص: 48

1. زنی فوت کرده و دارای صغیر می باشد و واجب الحج بوده و فعلاً اگر حج بلدی خریداری شود، به ضرر صغیر خواهد بود و اگر بخواهند حج میقاتی خریداری نمایند، فعلاً امکان ندارد؛ زیرا می دانید بردن پول ممنوع است و ضمناً در حال حیات، مبلغ بیست هزار تومان نزد شخصی سپرده بوده است برای حج. فعلاً تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، حج میقاتی کفایت می کند و اگر حج میقاتی امکان ندارد، حج بلدی نایب بگیرند.

2. مشعر الحرام یعنی مکان آن، برای اشخاص غالباً نامعلوم است و ممکن است اشخاص با فاصله کم یا زیاد وقوف نمایند و سؤال هم برای اشخاص تقریباً غیر ممکن است؛ زیرا اولاً به گفته آنان معلوم نخواهد شد و آنان هم زوار می باشند. تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، باید از اهل خبره سؤال کنند و بر طبق وظیفه عمل نمایند.

3. روز دهم در منی شخص می آید برای رمی جمرة عقبه، ولی در اثر ازدحام زیاد نمی تواند رمی کند. آیا جایز است در این صورت، قبلاً بروی قربانی و حلق انجام دهد و شب، برای رمی جمره برگردد یا خیر؟

بسمه تعالی، تقدیم جایز نیست. اگر در روز نمی تواند، در شب رمی کند؛ بعداً ذبح نماید و سپس حلق انجام دهد.

[سؤال 5584] 2729

بسمه تعالی 1358/7/8

محضر مبارك زعيم عالي قدر نايب الامام حجت الاسلام سيدالعلماء والمجتهدين رئيس الملة والدين، جناب آقاي حاج آقا روح الله خميني، متّع الله المسلمين بطول بقاء

وجوده الشريف

پس از ابلاغ سلام، معروض می دارد که شخصی بدون وصیت فوت کرده، کمال استطاعت را داشته و دارد. اکنون دارای دو صغیر است، با دارا بودن قیّم. آیا شخص قیّم می تواند حج بلدی یا میقاتی از جهت متوفی خریداری نماید یا خیر؟ حکم الله را مرقوم فرمایند.

بسمه تعالی، باید يك حج میقاتی برای او بدهند.

ص: 49

بسمه تعالی

حضور حضرت آیت الله العظمی، رهبر کبیر انقلاب، امام خمینی، دام ظلّه العالی

شخصی به انجام حج بلدی نیابتاً وصیت نموده اما در اثر تسامح وصی، به تأخیر افتاده است، تا این که فعلاً امکان ادای وصیت میت از بلد او نیست. آیا در این صورت وصی می تواند از بلاد قریب نیابتاً انجام دهد، یا از میقات گاه نیز کافی است؟ اگر از میقات گاه نایب بگیرد و بعداً متمکن شود که از بلد میت نایب بگیرد، ذمه اش بری است یا خیر؟ لطفاً تصریح فرمایید.

بسمه تعالی، از هر جا پول کفایت می کند، نایب بگیرد.

[سؤال 5586] 6305

4. هر گاه مال پدر در دست پسر باشد، آیا می تواند برای پدر حج میقاتی به جا بیاورد یا باید با اذن عمو و عمه که وارث هستند باشد؟

بسمه تعالی، اگر پدر مستطیع بوده و حج بر ذمه او مستقر شده و نرفته از مال او باید برایش حج به جا آورند و حج میقاتی کفایت می کند و اذن عمو و عمه شرط نیست.

[سؤال 5587] 2731

بسمه تعالی

دفتر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی

محترماً؛ این جانب کارمند بانک ملی شعبه کرج تقاضا دارم نسبت به سؤالات زیر این جانب را راهنمایی فرمایید.

پدرم دو ماه پیش فوت نمود. آن مرحوم در روستا زندگی می کرد و باغ و ملکی داشت که چندان ارزشی نداشت و توانایی مالی چندانی نداشت که حج بر او واجب شود؛ اما از چندی پیش که حج بر نامبرده واجب شد، قصد داشت قسمتی از ملك

ص: 50

خود را بفروشد و دین خود را انجام دهد؛ ولی وقتی به این فکر افتاد که در سن 90 سالگی بود و امکان داشت خود توانایی انجام مناسک را نداشته باشد، ولی می خواست با فروش قسمتی از زمین خود این دین را ادا نماید و در موقع صحبت کردن با خریدار زمین همان لحظه بر اثر سکت فوت نمود و اکنون ما فرزندان آن مرحوم که هفت نفر هستیم در نظر داریم این دین را از گردن نامبرده خارج نماییم؛ ولی نمی دانیم به چه صورت امکان دارد!

1. آیا قبل از فروش زمین های نامبرده می توانیم هر يك به اندازه توانایی خود پول فراهم کنیم و برای مکه آن مرحوم بپردازیم و یا این که حتماً باید زمین های خودش را بفروشیم؟

2. اگر باید حتماً زمین های خودش فروخته شود با توجه به این که ما در نظر داریم قبل از گذشت يك سال از فوتش نسبت به فروش زمین اقدام نکنیم؛ آیا در آن دنیا آرامش خواهد داشت؟

3. پسر بزرگ و پسر دوم آن مرحوم هر يك يك بار به مکه شرفیاب شده اند؛ اگر باید آن ها برای آن مرحوم به مکه بروند اکنون که تا چهار سال دیگر جهت مکه اسم نویسی نمی شود، به چه صورت خواهد شد؟

4. آیا می شود پول مکه را جهت راه های دیگر که در این زمان مسائل جبهه و جنگ زدگان و دیگر مسائل خرابی های شهرها در میان هست خرج نمود؟ اگر امکان دارد خواهشمند است مبلغ آن را تعیین فرمایید.

5. در روستای ما حمامی وجود دارد که به علت نداشتن بودجه، بیشتر اوقات سال بسته است و اهالی آن روستا کیلومترها باید راه بروند جهت استفاده از حمام های دیگر روستاها و یا شهرها. آیا می شود پول مکه را جهت آن استفاده نمود؟

6. آیا افراد دیگر که خمس بدهکار هستند، می توانند خمس خود را برای مصارف حمام بپردازند؟

خواهشمند است به هر صورت که ممکن است بفرمایید تا این دین از گردن آن مرحوم خارج شود. در این زمینه این جانب را راهنمایی فرمایید.

بسمه تعالی، اگر قبلاً استطاعت داشته، ورثه باید يك حج میقاتی از اصل ترکه برای او بدهند و الا نمی توانند در ترکه تصرف کنند و لازم نیست زمین ها را بفروشند و نمی توانند پول حج را در مصارف دیگر صرف کنند و دادن خمس در مصارف حمام بدون اجازه خاصه از حاکم شرع جایز نیست.

[سؤال 5588] 2732

بسمه تعالی

1. شخصی در سال 1361 برای حج شرکت نموده اند، ولی در تاریخ 1 / 7 / 1361 فوت کرده است. شرایط ایشان چگونه می باشد؟ کدام يك از اقوام می توانند جای ایشان حج مشرف شوند؟

بسمه تعالی، اگر از قبل مستطیع بوده، باید برای او نایب بگیرند که برای او حج بجا آورد و حج میقاتی کافی است.

2. اموال پدری ایشان موجود می باشد به ورثه او می رسد یا به مادرش یا شرایط دیگر دارد؟ راهنمایی بفرمایید.

بسمه تعالی، آنچه در وقت مردن او ملك او بوده، به همه ورثه اش می رسد.

3. خرج کفن و دفن ایشان حدود سی هزار تومان مقداری بیشتر شده است، آیا خمس و زکات تعلق می گیرد یا خیر؟ در ضمن اگر شوهر خرج کرده باشد و طلب کند، شرایط آن چگونه است؟

بسمه تعالی، مخارجی که شده اگر متعارف بوده و از درآمد بین سال شده، خمس ندارد و آنچه را شوهر خرج کرده، نمی تواند از کسی مطالبه کند، مگر این که به دستور دیگران خرج کرده باشد.

[سؤال 5589] 1850

5. شخصی در موقع استطاعت به حج نرفته، بعد ثروتش از بین رفته؛ به وسیله

ص: 52

شخص دیگری به عنوان مستخدم و کارگر به حج می رود؛ آیا قبلاً که در موقع استطاعت ترك حج نموده، ذمه اش ساقط می گردد یا خیر؟
بسمه تعالی، باید مناسک حج را به نیت انجام حج واجب به جا آورد و بدون آن، حج از ذمه اش ساقط نمی شود.

[سؤال 5590] 2733

بسمه تعالی

محضر مبارك رهبر كبير انقلاب اسلامي، حضرت آيت الله العظمى امام خميني، با آرزوی طول عمر و سلامتی آن حضرت و به امید پیروزی نهایی رزمندگان اسلام

1. اگر چنانچه مدیر کاروان حج بیت الله الحرام که باید چند نفری جهت خدمه کاروان - برای خدمت به حجاج - ببرد، چند نفری را که در قرعه کشی اسم آن ها در نیامده یا به عللی موفق به انجام وظیفه شرعی حج بیت الله الحرام نشده اند، ببرد و مبالغی از آن ها بگیرد تا هم برای خدمه گروه کاروان از آن ها استفاده کند و هم در

ضمن، اعمال حج را به جا بیاورند، این کار مدیر و سرپرست کاروان صحیح است یا خیر؟ و اعمال حج آن افراد که پول می دهند و به عنوان خدمه، خدمت می کنند چه صورت دارد؟ آیا قبول است یا خیر؟

بسمه تعالی، حج ایشان صحیح است؛ ولی بردن آن ها برای حج باید مطابق مقررات باشد.

2. اگر در دو خطبه نماز وحدت بخش جمعه، سوره آخر خطبه خوانده نشود چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، اگر سهواً یا نسیاناً باشد، مانع ندارد و نماز صحیح است.

3. آیا کسانی که فاصله آن ها از اطراف، تا محل برگزاری نماز جمعه، از چهار فرسخ شرعی به بالا باشد و نماز عصر آن ها شکسته می شود، شرکت آن ها در نماز جمعه، الزامی می باشد؟ و در صورت شرکت، نماز آن ها چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، نمازشان صحیح است و نماز جمعه، واجب تخییری است.

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم. خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

ص: 53

2. اگر کسی در زمان معین، حج بر او واجب شده است - یعنی از نظر مالی مستطیع شده است - و نتوانسته حج برود و پس از مدتی به دلیل نیاز، پول را خرج کرده و اکنون استطاعت رفتن به حج را از نظر مالی ندارد، آیا این فرد باید حج برود یا خیر؟ (البته این فرد، زن است نه مرد و پول خویش را در جهت رفاه زندگی خرج کرده است).

بسمه تعالی، اگر سایر شرایط استطاعت برایش موجود بوده و حج بر او مستقر شده، باید به هر نحو شده حج به جا آورد.

[سؤال 5592] 2734

بسمه تعالی 1361 / 10 / 3

محضر محترم امام عزیز، سلام علیکم، از دور، دست مبارک شما را می بوسم و از خداوند بزرگ، عمر با عزت شما را خواستارم.

در ضمن، سال گذشته دولت اعلام کرده: به مدت پنج سال، جهت زیارت حج ثبت نام نمی کنند. امسال عده ای از مؤمنین رفتند دفتر آیت الله منتظری حساب خود را واریز کردند. سهم امام و سهم سادات را پرداخت نمودند و مشمول زیارت خانه خدا شدند. از طرفی، طبق اعلام قبلی دولت، این ها به مدت چهار سال ثبت نام نخواهند شد. چنانچه وسط چهار سال بمیرند، مسئولیت شرعی این ها به چه صورت است؟

بسمه تعالی، اگر قبلاً استطاعت نداشته اند، چیزی بر آن ها نیست.

[سؤال 5593] 752

4. با وجودی که سال های قبل، استطاعت زیارت حج را داشته ام و اهمال کرده ام، با توجه به این که تا چهار سال آینده عملاً برای بنده زیارت خانه خدا مقدور نمی باشد، اگر قبل از توفیق زیارت حج فوت شدم و برایم حج خریداری نمایند، باز هم شرعاً مسئول هستم یا نه؟ بسمه تعالی، باید از تأخیر عمدی حج واجب توبه کنید و حج را به جا آورید یا برای شما بعد از فوت، به جا آورند.

[سؤال 5594] 2735

بسمه تعالی 12 / 12 / 1361

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی الامام الخمینی دامت برکاته

شخصی در حال اضطرار حج میقات را به يك نفر از اهل سنت داده و از آن برادر سنی قول گرفته که مثل طریقه جعفری حج را انجام بدهد و آن برادر سنی قبول کرده و طواف نساء و نماز حج را خود این شخص شیعه انجام داده آیا درست هست یا نه؟

بسمه تعالی، نیابت مذکور صحیح نیست.

[سؤال 5595] 2736

بسمه تعالی 22 / 4 / 1361

حضور محترم حضرت سید و آقای خمینی

محترماً؛ به عرض می رساند: این جانب کمترین مردم این مملکت در سال پیش به مکه مشرف شدم و کاروان، منزلی گرفته بود که می گفتند یا 7 کیلومتر یا 5 کیلومتر تا خانه خدا بود و از اوقاف پنجاه ماشین گرفته بودند صبح ما را می آوردند در مراجعت، بنده گم می کردم ماشین را و کفش هایم را پیدا نمی کردم، آدرس منزل خوانا نبود تا کسی نمی آورد. حج تمتع را تا حدودی انجام دادم و طواف نساء را نمی دانستم که چه جور باید انجام داد و دیگر قدرت از منزل بیرون رفتن نداشتم دست به دامان آقای شدم که ایشان انجام بدهد. شب گفت نمی شود، صبح گفت انجام می دهم و ظهر آمد گفت: انجام دادم، حالیه از شما تقاضا مندم که اگر نادرست است، امر فرمایید يك نفر از حجاج شناسای خودتان این طواف نساء را برای بنده انجام دهد و یا در آن جا کس دیگر را معرفی بفرمایید بفرستم.

تقاضا دارم که این گره را از کار من بگشایید در انتظار امر شما می باشم و غیر شما

ص: 55

هم نمی خواهیم این گره را بگشایید. خانواده به شما سلام می رساند و تقاضای شفاعت دارد.

بسمه تعالی، اگر شخص نایب شیعی مذهب بود و گفت انجام دادم و شما در آن وقت و وقت های دیگر نمی توانستید انجام دهید کفایت می کند.

[سؤال 5596] 2737

بسمه تعالی

شخصی به نیت نیابت برای عمره تمتع محرم شده است، بعداً معلوم شد شرایط استطاعت در خودش موجود بوده است. آیا نیابت او صحیح است و وظیفه او چیست؟

بسمه تعالی، نیابت او صحیح نیست و باید برای خودش محرم شود و عمره و حج خودش را انجام دهد.

[سؤال 5597] 2738

بسمه تعالی 1362 / 2 / 2

حضور مرجع معظم، حضرت امام، رهبر عالی قدر اسلام

احتراماً؛ به عرض می رسانم: پسرزاده این جانب در سن 16 سالگی به درجه شهادت نائل آمده و شخص نامبرده مستطیع بوده. حالیه از طرف بنیاد شهید، این جانب را به مکه معظمه دعوت می نمایند، چون ولی شهید می باشم؛ چون که شهید، پدر ندارد و از دنیا رفته. در عین حال، من خودم مستطیع هستم و در قرعه کشی سال چهارم نوبت دارم. با توجه به سن بنده، که 82 سال می باشد، لطفاً بفرمایید: آیا می توانم امسال

برای خودم حج به جا بیاورم و برای شهید، نایب بگیرم یا خیر؟ والسلام

بسمه تعالی، باید در فرض سؤال، حج امسال را برای خودت نیت نمایی و برای شهید می توانی نایب بگیری که برایش در امسال و اگر نشد، در سال های بعد، حج به جا آورند.

ص: 56

2. در تحریر الوسیله، شرط ششم از شروط نایب مرقوم شده است: «عدم اشتغال ذمّته بحجّ واجب علیه فی ذلك العام كما مرّ». سؤال این است که آیا این، شرط صحت نیابت است یا شرط صحت حج و برائت ذمه منوب عنه، به این معنا که در صورت عدم رعایت این شرط، نایب پس از انجام حج فقط مستحق گرفتن اجرة المثل است، ولی حجش صحیح بوده و بالنتیجه ذمه منوب عنه، بریء شده است و یا آن که ذمه منوب عنه، بریء نشده و لازم است که نایب دیگری مجدداً برای او حج انجام دهد؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال، حج صحیح نیست و ذمه منوب عنه، بریء نمی شود.

[سؤال 5599] 4

2. کسی که در سال های گذشته به قصد نیابت از شخص مرده ثبت نام کرده و در سال جاری که باید به مکه معظمه مشرف شود خود نیز مستطیع است، باید حج نیابتی را به جا آورد یا حجی که بر خودش واجب گشته است؟

بسمه تعالی، اگر اجیر نبوده، باید حج خود را مقدم بدارد.

[سؤال 5600] 2739

بسمه تعالی

شخصی استطاعت مالی و بدنی دارد لکن سازمان حج به او اجازه رفتن به حج نمی دهد مگر به نیابت. آیا می تواند نیابت را قبول کند یا قبل از آن که برای خودش حج به جا آورد نمی تواند نایب شود؟

بسمه تعالی، چنانچه استطاعت سربی (از جهت راه) برای خودش ندارد و حج هم قبلاً بر او مستقر نشده می تواند نیابت را قبول کند و در صورت قبول نیابت باید عمل نیابتی انجام دهد و صحیح است.

ص: 57

12. طلاب سوری و پاکستانی با عمره مفرده به مکه مشرف می شوند و در مکه برای حج میقاتی اجیر می شوند، ولی فرصت این که به میقات جحفه یا قرن المنازل بروند نیست، یا حکومت مانع است، آیا استیجار این گروه برای حج میقاتی در صورت مفروضه جایز و کافی از حجة الاسلام است یا نه؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور مجزی نیست.

[سؤال 5602] 2740

بسمه تعالی

استنابه افرادی که به خاطر عذر وقوف بین الطلوعین را در مشعر ترك می کنند مانند خدمه کاروان ها که همراه زن ها شبانه به منی می روند جایز و مبرء ذمه منوب عنه می باشد یا نه؟

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم.

بسمه تعالی، اگر قبل از استنابه معذور بوده اند استنابه صحیح نیست و چنانچه استنابه قبلاً واقع شده باید وقوف اختیاری را درك کنند و دیگری را همراه زن ها بفرستند یا برای درك وقوف بین الطلوعین به مشعر برگردند. بلی اگر طوری معذور شوند که نه کسی را بتوانند همراه آن ها بفرستند و نه بتوانند برگردند و اختیاری را درك کنند و عذر بعد از اجاره عارض شده باشد حج نیایی صحیح است.

[سؤال 5603] 2741

بسمه تعالی

استنابه زن ها که وقوف بین الطلوعین را در مشعر الحرام درك نمی کنند و شبانه به منی می روند چگونه است؟

بسمه تعالی، مانع ندارد هر چند منوب عنه مرد باشد.

3. عده ای هستند که حج به نیابت دیگری اجیراً یا تبرعاً انجام می دهند و چون صحیح العمل هستند وقتی خودشان که نماز طواف خواندند باز از باب احتیاط نایب می گیرند آیا این نیابت جایز است یا نه؟ بر فرض جواز باید نماز را به نیابت نایب انجام داد یا از طرف منوب عنه و اصلاً چنین کسی می تواند نیابت کند یا خیر؟

بسمه تعالی، کسی که نمی تواند اعمال حج و از جمله نماز طواف را صحیح انجام دهد صحیح نیست اجیر شود برای حج و نماز طواف را هر کسی باید خودش بخواند و احتیاط مانع ندارد و در نیابت باید به قصد منوب عنه باشد.

[سؤال 5605] 2767

3. آیا نایب که به نیابت از کسی به حج می رود، می تواند در بعضی از کارها که می توان نایب گرفت نایب بگیرد؟

بسمه تعالی، مانع ندارد. و استتابة ذوی الاعذار صحیح نیست.

[سؤال 5606] 2760

6. به کسی که قرائت نماز او صحیح نیست، ولی در مقام اصلاح هست و به کارمندی و خدمت به حجاج مشغول است، می شود نیابت حج واگذار کرد؟

بسمه تعالی، اگر در وقت عمل، قرائت خود را درست کند و صحیح بخواند، مانع ندارد.

[سؤال 5607] 1890

26. کسی می خواهد نیابتاً به حج برود اگر درست انجام مناسک را نمی داند و قرائتش هم درست نیست. ولی با کمک و راهنمایی افراد دیگر و نیابت در نماز

می تواند حج را به جا آورد، آیا می تواند نایب شود یا نه؟

بسمه تعالی، اجاره او صحیح نیست مگر آن که بتواند در وقت عمل خودش آن را به طور صحیح انجام دهد.

[سؤال 5608] 2742

بسمه تعالی

قم، دفتر استفتانات حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مع الله المسلمین بطول بقائه الشریف

بعد التحية والسلام، محترماً به عرض می رساند: شخصی از طرف سازمان حج و زیارت به عنوان نظارت بر اوضاع کاروان، به مکه معظمه سفر می نماید، آیا این شخص می تواند از طرف میت نیابت قبول کند و منوب عنه بری الذمه می شود یا خیر؟ البته شخص نامبرده حج واجب خود را انجام داده و به علاوه تحصیل کرده نیز می باشد. لطفاً نظر و فتوای حضرت امام خمینی را در این مورد بیان فرمایید. موفقیت همه خدمتگزاران به دین مبین اسلام را از خداوند متعال خواستار است.

بسمه تعالی، مانع ندارد و موجب برائت ذمه میت می شود.

[سؤال 5609] 2716

3. کسی که حج نیابتی را قبول می کند، اگر به عنوان روحانی کاروان باشد و مدیر کاروان مبلغی به او می پردازد و یا مخارج او (کرایه ایاب و ذهاب و پذیرایی در طول سفر) را تأمین می کند، می تواند به عنوان حج نیابتی، مثلاً مبلغ 25 هزار تومان دریافت کند؟ در صورتی که من در رساله امام دیده ام باید شخص از اول به قصد حج نیابتی از طرف کسی ثبت نام کند اما من وجه آن را به یکی از روحانیان بابل داده ام، لطفاً در اسرع وقت جواب این مسائل را مرقوم و ارسال دارید.

بسمه تعالی، چنانچه با کارهایی که باید انجام دهد منافات نداشته، اشکال ندارد.

ص: 60

بسمه تعالی

نایب، حج را مطابق با نظر مرجع تقلید خود بجا می آورد در حالی که منوب عنه مقلد مرجع دیگری است کافی است یا نه؟

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، نایب نباید عمل را برخلاف نظر مرجع تقلید خودش انجام دهد ولی اگر منوب عنه زنده است یا کسی که برای میت اجیر گرفته مقلد مرجع دیگری است احوط آنست که مراعات فتوای او هم بشود.

[سؤال 5611] 2725

2. آیا کسی که وجه خمس خود را با نماینده مسلم الوکاله حضرت امام، مدّ ظلّه العالی دستگردان کرده و بر ذمه دارد که به تدریج بپردازد، می تواند فریضه حج را نیابتاً برای مرحوم والد خود به جا آورد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

[سؤال 5612] 2725

3. نماز و روزه قضای پدر که بر فرزند بزرگ واجب است هنوز تماماً به جا آورده نشده. فرزند بزرگ می تواند قبل از اتمام آن ها، فریضه حج را - نیابتاً - برای والد خود انجام بدهد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

[سؤال 5613] 2725

7. کسی که فریضه حج را - نیابتاً - برای کسی انجام می دهد آیا باید طبق فتاوی مرجع تقلید خود عمل نماید یا طبق فتاوی مرجعی که میت قبلاً تقلید می کرده است؟

بسمه تعالی، باید طبق فتوای مرجع خودش عمل کند.

2. در طواف نساء، نایب نماز آن را به چه نیتی انجام دهد؟ بنابر این که لازم باشد به قصد ما فی الذمه انجام دهد؛ اگر يك طواف از طرف خود و یکی از طرف منوب عنه انجام دهد، کفایت می کند یا این که حتماً باید به قصد ما فی الذمه انجام دهد؟
بسمه تعالی، احتیاط آن است که نیت ما فی الذمه کند.

[سؤال 5615] 511

3. نایب، طواف نساء را به جهت منوب عنه انجام دهد یا به قصد ما فی الذمه؟
بسمه تعالی، احتیاط آن است که نیت ما فی الذمه کند؛ گرچه می تواند به نیت منوب عنه انجام دهد.

[سؤال 5616] 2744

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی امام خمینی متّع الله المسلمین بدوام ظلّه الشریف، به شرف عرض مقدس می رساند چون مسائل زیر محل ابتلای حجاج است و در مناسک مفصلاً به آن اشاره نشده است مستدعی است جواب را مرقوم فرمایید؟

1. نایب طواف النساء را برای خود انجام دهد یا برای منوب عنه.

بسمه تعالی، برای منوب عنه به جا آورد و احوط قصد ما فی الذمه است.

2. در صورت ازدحام کثیر حجاج می توان از پشت مقام ابراهیم علیه السلام طواف کرد یا خیر؟

بسمه تعالی، در صورت امکان ولو در وقت خلوت باید در حد طواف کنند و اگر ممکن نیست طواف در خارج حد صحیح است با مراعات الاقرب فالاقرب.

3. در هدی می فرمایید ذابح شیعه باشد در این فرض قهراً جمع کثیری از حجاج جدا خواهند شد و بین خواهد بود آیا این بر خلاف تقیه نیست.

بسمه تعالی، ذابح باید شیعه باشد و خلاف تقیه نیست.

4. در شب عید اضحی می فرمایید خانم ها و پیر مردان و مریض ها و همراهانشان می توانند پس از نیمه شب از مشعر به منی کوچ کنند، آیا در شب هم می توانند رمی جمره عقبه را بنمایند یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

5. آیا در شب، می توان ذبح کرد یا خیر؟ و در فرض عدم جواز اگر جاهل قاصر یا مقصر باشد و ذبح کند کفایت می کند یا خیر؟

بسمه تعالی، احوط آن است که ذبح را از روز عید تأخیر نیندازند و در هر صورت ذبح در شب هم کفایت می کند و در صورت عذر شب عید هم ذبح جایز است.

6. آیا حلق و تقصیر را در شب می توان انجام داد یا خیر؟

بسمه تعالی، در صورت عذر مانع ندارد شب عید انجام دهید.

7. در فرض تقیه که افاضه لازم است ولو با علم به خلاف آیا اعمال منی را هم تقیّماً در همان ایام باید انجام دهد یا تقیه منتفی است و آنچه واقع است انجام دهد مثلاً روز دهم واقعی ذبح کند و حلق و تقصیر و رمی جمره عقبه کند و شب سوم را هم در منی بخوابد یا خیر؟

بسمه تعالی، در اعمال منی تقیه نیست.

8. پاسدارانی که به حج می آیند برای حفظ انتظامات و رساندن حجاج گم شده به منازلشان آیا می توانند بین عمره تمتع و حج برای یادگرفتن مراکز و مواضع سکنای حجاج ایرانی و راه های منی و عرفات بدون احرام بیرون روند یا خیر؟ خصوصاً اگر بقا بر احرام برایشان مشکل باشد؟

بسمه تعالی، جایز نیست مگر در مورد حاجت محرماً به احرام حج.

9. آیا نماز جماعت با سنی ها را مجزی می دانید تقیّماً اگر اتصال معتبر نزد خودشان که سماع صوت است باشد ولی اتصال معتبر نزد شیعه نباشد کفایت می کند یا خیر؟ و اگر امام جماعت را بدانیم ناصبی است می توان به او اقتدا کرد و مجزی خواهد بود یا خیر؟

بسمه تعالی، در هر صورت عملی که از روی تقیه انجام شود صحیح است.

10. مسافر در مسجد الحرام و مسجد النبی که از اماکن اربعه تخیر هستند مخیر است بین قصر و اتمام، آیا این حکم اختصاص به مسجد النبی و مسجد الحرام دارد یا شامل جمیع شهر مکه و مدینه منوره می شود و بر فرض اختصاص ملحقات به مسجدین شریفین همان حکم را دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اختصاص به مسجد دارد و احوط اکتفا به مقدار اصلی آن ها است نه ملحقات.

11. آیا می توان هدی را در غیر منی کشت مثلاً در مکه یا در وطنش یا خیر؟ و اکنون که قربان گاه ساخته شده در خارج از منی می توان آن جا ذبح کرد یا خیر؟ و در صورت جهل قصوراً یا تقصیراً ذبح کند مجزی است یا خیر؟

بسمه تعالی، باید در منی ذبح کنند و ذبح در مسلخ جدید صحیح است.

12. اگر طواف عمره باطل باشد و بعد از اعمال حج متوجه شود تکلیف چیست؟ و اگر طواف حج باطل باشد و بعد از طواف نساء متوجه شود آیا بعد از اعاده طواف حج و سعی، طواف نساء را هم بایستی اعاده کند یا خیر؟

بسمه تعالی، باید خصوص طواف و نماز باطل شده را به جا آورد و اتیان اعمال بعد از طواف لازم نیست.

13. احرام برای حج بایستی از شهر مکه معظمه باشد آیا محلات ملحقه به شهر مکه مکرمه همان حکم را دارند یا بایستی در شهر قدیم محرم شود؟

بسمه تعالی، از محلات مکه هم کفایت می کند.

[سؤال 5617] 2773

10. در نیابت از غیر، آیا واجب است نایب خود را به منزله منوب عنه فرض کند یا این که مجرد نیت از غیر کافی است؟

بسمه تعالی، لازم نیست.

[سؤال 5618] 4191

5. اگر کسی به نیابت شخصی حج برود و اعمال عمره تمتع را به جا آورد؛ اما به واسطه فوت یا مرض نتواند وقوف به عرفه یا مشعر بنماید - نه اختیاری و نه اضطراری - آیا نایب، بری الذمه می شود یا نه؟ و در صورت بری الذمه شدن، نسبت به منوب عنه، چه وظیفه ای است؟

بسمه تعالی، اگر بعد از احرام و داخل حرم شدن فوت کند، نایب و منوب عنه، هر دو بری الذمه می شوند؛ و اگر به واسطه مرض نتواند حج به جا آورد، باید به وظیفه محصور عمل کند و منوب عنه، بری الذمه نمی شود.

[سؤال 5619] 2068

5. کسانی که نایب می شوند در اعمال حج، اگر به واسطه بی مبالاتی های اعراب مخصوصاً با آلودگی هایی که در اطراف مسجد الحرام بر خورد می کنند منطبق و

عقیده شان این باشد که مسجد آلوده است و چون چاره نیست من هم با همین آلودگی و نجاست 99 درصد اعمال را انجام می دهم وگرنه به عقیده خود پاك نمی دانم آیا چنین کسی می تواند نیابت کند و یا نیابت این افراد جایز نیست بر فرض عدم جواز نسبت به اعمال گذشته و اجرتی که گرفته است چیست؟

بسمه تعالی، از وسواس باید اجتناب نماید و احراز طهارت بر وفق موازین شرعیه کافی است و عمل محکوم به صحت و مجزی است لیکن اگر یقین دارد که عمل مشروط به طهارت را بدون طهارت انجام داده محکوم به بطلان است و استحقاق اجرت ندارد و در فرض یقین به عدم تمکن از عمل صحیح نمی تواند نایب شود.

[سؤال 5620] 4999

2. در نیابت حج بلدی میزان، بلد موت است یا بلد سکنا؟

بسمه تعالی، اگر بلد سکنا و موت مختلف است و می خواهند برای حج بلدی استیجار کنند، در ضمن اجاره باید تعیین کنند که از کدام بلد باشد.

[سؤال 5621] 2745

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، سلام علیکم ورحمة الله، مستدعی است نظر خود را در مورد مسائل زیر بیان فرمایید:

1. آیا در حج نیابتی مردان، عدم انجام طواف و نماز نساء، حرام بودن زن را بر منوب عنه نگاه می دارد یا بر نایب؟

بسمه تعالی، بر نایب.

2. آیا انجام طواف و نماز نسائی که از حج تمتع باقیمانده، فقط در ماه های حج ممکن هست، یا در ماه های دیگر نیز می توان انجام داد؟ و چنانچه فقط در ماه های حج ممکن است، در سال های بعد با توجه به مراسم آن سال، چگونه می توان آن را انجام داد؟ و تا آن زمان تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، وقت معینی ندارد.

ص: 65

3. شخصی به نیابت از پدرش که در قید حیات است، به حج رفته، طواف و نماز نساء را همان گونه که در مناسک آمده، با نیت «مافی الذمه»، ولی در عین حال همراه با

ذکر کلمه «واجب» به انجام رسانده و گفته است: «هفت شوط طواف نساء (یا دو رکعت نماز طواف نساء) مافی الذمه از حجی که به نیابت پدرم انجام داده ام، به جای می آورم واجب قربه الی الله»؛ به مفهوم دیگر این نیت را داشته که: «طواف و نماز نسائی را که از حج نیابتی پدرم بر گردن دارم، به جای می آورم واجب قربه الی الله»، آیا نیت فوق صحیح بوده است یا خیر؟ و به طواف و نماز نساء این شخص اشکالی وارد می آورد یا خیر؟

بسمه تعالی، صحیح است و اشکال ندارد.

6. زنی به حج مشرف شده که حج واجب خود را به جا آورد؛ در میقات، مسأله گو گفته: هر کس نایب برای پدر و مادر است نیت کند که عمره تمتع را به نیت مادر یا پدر به جا می آورم؛ خانم مذکور با شنیدن این کلام نیت می کند که عمره را برای مادرم به جا می آورم و بعد، حج را برای خودم و به این نیت عمره را تمام کرده و قبل از وقوف به عرفات یا بعد از وقوفین فهمیده که باید عمره را هم برای خود نیت کند؛ تکلیف این زن چیست؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال، عمره باطل است و اگر وقت برای اعاده عمره، ضیق شده باید به وظیفه حج افراد عمل کند و چنانچه به وظیفه حج افراد عمل نکرده باشد، در صورتی که حج بر او مستقر بوده، باید سال بعد برای خودش حج تمتع به جا آورد.

10. کسی که حج مستحبی انجام می دهد آیا می تواند بدون عذر و اختیاراً در بعض

اعمال مثلاً طواف و یا رمی و غیره به دیگری نیابت بدهد؟

بسمه تعالی، جایز نیست و فرقی بین حج مستحبی و واجبی نیست.

[سؤال 5625] 2746

بسمه تعالی

حضور محترم دفتر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

پس از تقدیم عرض سلام، مستدعی است جواب مسائل ذیل را مرقوم فرمایید:

1. شهیدی وصیت کرده است که خانمش به جای او حج واجب به جا بیاورد و چنانچه شرعاً نمی شود، شخص ثالثی انجام دهد؛ لطفاً مرقوم فرمایید: جایز است زن به جای مرد به مکه برود یا نه؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

2. اگر کسی وصیت کرده باشد که برای او حج واجب بروند و شخصی را معین کرده باشد، آیا می شود به جای رفتن کسی، در مکه برای او حج واجب را خرید یا نه؟

بسمه تعالی، اگر ثلث ترکه به وصیت وافی است، باید به هر نحو وصیت کرده عمل شود.

[سؤال 5626] 2754

2. شخصی عمره مستحبی تمتع انجام داد سپس می خواهد اجیر شود برای حج میقاتی، آیا می تواند این کار را بکند یا نه؟

بسمه تعالی، مرتهن به حج است و نمی تواند برای دیگری نیابت شود.

[سؤال 5627] 2205

6. آیا می شود يك عمره مفرده برای چند نفر انجام داد یا باید به طریق اهدای ثواب باشد؟

بسمه تعالی، به هر دو طریق مانع ندارد.

[سؤال 5628] 2069

3. اگر کسی تبرعاً به نیابت چند نفر برای عمره مفرده محرم شد و اعمال عمره را

انجام داد این عمره برای تمام چند نفر واقع شده یا این که برای يك نفر آن ها واقع شده یا این که برای هیچ کدام واقع نشده؟ در صورتی که برای هیچ کدام واقع نشده باشد، این شخص هنوز محرم است یا خیر؟

بسمه تعالی، در عمره استحبایی نیابت از چند نفر مانع ندارد.

[سؤال 5629] 2798

3. آیا عمره مفردة مستحبی را می توان به نیابت چند نفر به جا آورد، یعنی ثواب این عمل را برای چند نفر در نظر گرفت یا باید فقط به نیت يك شخص معین باشد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

وصیت به حج

[سؤال 5630] 2747

بسمه تعالی 1361 / 11 / 25

محضر مبارك رهبر كبير انقلاب، امام خمینی، دامت برکاته

محترماً؛ پس از عرض سلام و دست بوسی از راه دور، خداوند ان شاء الله وجود مبارك رهبر عزیز، و عموم اسلامیان جهان را از جمیع بلیات محفوظ بدارد. و دشمنان اسلام را ذلیل و خوار و نابود بگرداند. آمین یا رب العالمین

با تقدیم فتوکپی صلح نامه و فتوکپی سؤال و جواب از آیت الله العظمی شیرازی، به عرض می رسد: چون در صلح نامه نوشته شده: حقیر، که عمرم شصت و هفت سال می باشد و یا فرزندم محمدرضا به نیابت برای مصالح، حج به جا بیاوریم. تا کنون فرزندان مصالح صغیر بوده اند و حالیه کبیر شده اند و مدعی شده اند که اجازه بده تا خودمان به نیابت برویم. چون حقیر يك دفعه در سال هزار و سیصد و بیست و دو، برای خودم به مکه مشرف شده و در سال پنجاه و هشت به نیابت برای پدرم حج به جا آوردم، لذا حاضر شدم علی فرزند ارشد مصالح، به نیابت برای پدرش حج به جا بیاورد

ص: 68

و هنوز منزل قید شده در صلح نامه فروش نشده بود. از عموزاده اش مبلغ بیست هزار تومان، به قرض گرفتم و در بانک ملی مشهد به اسم علی واریز نمودم. بعداً خدمت آیت الله شیرازی برای دست بوسی رفتم. مذاکره شد که چنین کاری کرده ام. فرمود: خوب نکرده اید. باید شخصاً بروید. بنویس تا جواب دهم. نوشتم و جواب داد. جواب را در همان تاریخ به ارشاد برده و نشان دادم. فرمودند شما در سال پنجاه و هشت به مکه مشرف شده اید و از طرفی پول را به اسم علی واریز کرده اید؛ نمی شود شما بروید، باید ایشان بروند. مستدعی است چنانچه جان نثار با این وصف، مدیون نیستم؛ اجازه دهید فرزندش علی به نیابت حج به جا بیاورد. و اگر مدیون هستم و باید به نیابت شخصاً بروم؛ چون ارشاد خراسان رضایت ندارد. اگر صلاح است، تقاضا دارم لطفاً دستور فرمایید تا ارشاد اجازه دهد و جهی که برای علی فرزند مصالح در بانک واریز کرده ام، به حساب چاکر واریز نمایند و اشکال این که در سال پنجاه و هشت به مکه مشرف شده ام را رفع نمایند تا ان شاء الله بنده به نیابت بتوانم بروم حج به جا بیاورم.

بسمه تعالی، در فرض مرقوم که دولت با رفتن شما موافقت نمی کند، می توانید با رضایت ورثه، فرزند متوفی را به حج بفرستید.

[سؤال 5631] 2746

2. اگر کسی وصیت کرده باشد که برای او حج واجب بروند و شخصی را معین کرده باشد، آیا می شود به جای رفتن کسی، در مکه برای او حج واجب را خرید یا نه؟

بسمه تعالی، اگر ثلث ترکه به وصیت وافی است، باید به هر نحو وصیت کرده عمل شود.

[سؤال 5632] 2748

بسمه تعالی

شخصی در مرض موت، برای نیابت حج مالی معین نموده و وصیت کرده که برادرم که در نجف است، حج کند و اگر از آن جا نشد وصی خود را گفت شما از بلد

ص: 69

بروید حج کنید. پس برادر میت از نجف از جانب او حج نمود. از این مال معین، يك مقدار باقیمانده است. آیا باقیمانده از نایب است و یا این که رجوع به میت و ورثه او می کند.

بسمه تعالی، باید تمام مقدار پول تعیین شده به او داده شود.

حج مستحبی

[سؤال 5633] 2749

بسمه تعالی 12 / 7 / 1360

مقام معظم دفتر امام خمینی، رهبر کبیر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی

محترماً، همان طوری که مستحضرید، در یکی از فرمایشات رهبر عالی قدر انقلاب، که در سال قبل فرمودند: از مسافرت های مستحبی و غیر ضروری خودداری نمایید، خواهشمند است بفرمایند آیا منظور از مسافرت های فوق، شامل مسافرت های اماکن متبرکه داخل ایران می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، در وضع فعلی، بهتر است کمک به حوائج عمومی، و تقویت دولت اسلامی بشود.

[سؤال 5634] 3387

4. با سفارشات زیادی که در مورد حج مستحبی شده، آیا برای شخص متمکن، کارهای خیر دیگر اولی است؟

بسمه تعالی، موارد مختلف است.

[سؤال 5635] 2205

5. حج به نیابت حضرت ولی عصر ارواحنا له الفداء چون در موسم تشریف دارند جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

ص: 70

[سؤال 5636] 2750

بسمه تعالی

کارمندان گروه که خودشان مستطیع هستند یا نایب دیگری هستند اگر از جدّه محرم شوند به احرام عمره مفرده و بعد از ادای عمره بیایند جدّه برای رسیدگی به امور حجاج و در جحفه محرم شوند به احرام عمره تمتع اگر فاصله بین عمرتین کمتر از يك ماه باشد جایز است همچو عملی انجام دهند یا این که متعین است در احرام اول محرم شوند به عمره تمتع و در صورت جواز اگر فاصله کمتر از يك ماه باشد عمره تمتع را به قصد رجا به جا بیاورند یا به قصد وجوب و نیز در جدّه جایز است محرم شدن برای عمره مفرده یا خیر؟

دروود خداوند به شهدای راه اسلام و رزمندگان و با سلام به امام خمینی

بسمه تعالی، مانع ندارد و عمره تمتع را به قصد وجوب بر حسب وظیفه انجام دهند و احرام از جدّه صحیح نیست.

[سؤال 5637] 2751

بسمه تعالی

اماما چه می فرمایید درباره کسی که در ایام حج به عمره مفرده وارد مکه شده سپس از مکه خارج شده به مدینه برود و از مسجد شجره محرم به عمره تمتع شود و به مکه رود آیا می تواند بعد از عمل عمره تمتع محرم شود به حج تمتع و با آن احرام از حرم خارج شده و دوباره به مکه برگردد یا آنکه می تواند قبل از شروع به عمره تمتع دو مرتبه عمره مفرده به جا آورده بعد محرم شود به احرام عمره تمتع مستدعی است تفصیلاً بیان فرمایید چون که خدمه حاج گرفتار این مسأله هستند.

بسمه تعالی، مانع ندارد و اگر بعد از عمره مفرده بخواهد عمره مفرده

ص: 71

دیگر به جا آورد در فاصله کمتر از يك ماه به قصد رجاء انجام دهد و بعد از عمره تمتع از مکه خارج نشود مگر در صورت عذر محرماً به احرام حج.

[سؤال 5638] 2818

2. بعضی از خدمه کاروان حج که قبلاً - برای تهیه وسایل - وارد مکه می شوند، می توانند عمره مفرده به جا بیاورند و بعداً با حجاج، از جحفه یا مسجد شجره احرام ببندند؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

[سؤال 5639] 2752

بسمه تعالی 16 / 2 / 1362

محضر معظم مرجع عالی قدر شیعه و رهبر انقلاب اسلامی ایران، حضرت امام خمینی، خواهشمند است به مسائل زیر که در موقع سفر حج مبتلا به می باشد پاسخ فرمایند:

1. آیا می شود در ماه ذی قعدة به عنوان عمره مفرده، وارد مکه شد یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

2. چون خدمه کاروان های مدینه بعد، چند روز قبل از حرکت حجاج مدینه به مکه می روند، برای رفتن به جحفه وسیله وجود ندارد، آیا می توانند با نذر در جده به عنوان عمره مفرده، وارد مکه شوند و بعد از این که حجاج به جده آمدند، مجدداً به جده برگشته، همراه حجاج به جحفه بروند و برای عمره تمتع احرام ببندند یا خیر؟

بسمه تعالی، با فرض این که نمی توانند به میقات بروند، مانع ندارد با نذر از جده محرم شوند و بهتر است احتیاطاً در حده تجدید احرام نمایند و در فرض مسأله، عمره مفرده و عمره تمتع آن ها صحیح است.

از خداوند بزرگ، موفقیت و سلامتی شما را آرزو مندم.

ص: 72

بسمه تعالی

محضر رهبر شیعیان جهان، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

1. حاجی يك عمره مفرده برای خود و يك عمره مفرده برای دیگری یا دو عمره مفرده برای دیگری یا آن که يك عمره مفرده برای خود انجام می دهد، و بعد در میقات، باز محرم می شود برای عمره تمتع یا بعد از اعمال حج تمتع، عمره مفرده انجام می دهد، در تمام این صور آیا فاصله ده روز یا بیشتر لازم است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر بعد از عمره مفرده یا عمره تمتع، عمره مفرده انجام می دهد، در فاصله کمتر از يك ماه، به قصد رجا به جا آورد.

2. امسال مشهور بود که امام می فرمایند: در مسلخ جنب وادی محسّر، سر تراشیدن جایز نیست. اگر چنین باشد، کسی که این عمل را انجام داده و بعد از طواف زیارت متوجه شد، چه کند؟ یا اگر در وطن فهمید، یا نایب بود، تکلیفش چیست؟

بسمه تعالی، اگر معلوم شده که در منی حلق نکرده، حلق و اعمال مترتبه را باید انجام دهد و اگر خودش نمی تواند برود، در محل خودش سر بترشد و مورا در صورت امکان به منی بفرستد و برای اعمال مترتبه نایب بگیرد.

3. تزریق آمپول در حال احرام اگر خون بیاید، برای تزریق کننده یا محرم که تزریق شده چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، اگر نمی دانسته، اشکال ندارد.

4. همچنان که اطلاع دارید، خلف مقام ابراهیم از بس جمعیت زیاد است، ممکن نیست که زن، پشت سر مرد قرار گیرد؛ و لذا یا محاذی است یا جلو یا عقب. نماز صحیح است یا خیر؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

5. لازم است که قربانی روز عید در منی نر باشد یا اگر نر نباشد، مجزی است؟

بسمه تعالی، لازم نیست نر باشد و تفصیل، در مناسک ذکر شده است.

6. اگر حمله دار و یا کارگران کاروان حج، برای اجاره کردن منزل و یا بردن اثاثیه به مدینه، به مکه بروند و در مسجد تنعیم - به نیت عمره مفرده - محرم شوند و بعد از اعمال عمره، به جدّه و یا به مدینه بروند و دوباره برای اعمال حج و عمره تمتع، از میقاتگاه (مسجد شجره یا جحفه) محرم شوند، جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از خارج می خواهند به مکه بروند، برای عمره مفرده باید به یکی از مواقیت

بروند و از ادنی الحل نمی توانند محرم شوند و بعد از انجام عمره مفرده می توانند از مکه خارج شوند و بعد، عمره و حج تمتع را انجام دهند.

7. زنان و پیرمردان و بیماران و کسانی که خوف از مشقت و ازدحام دارند، آیا جایز است شب دوازدهم، بعد از بیتوته در منی رمی جمرات را شبانه انجام بدهند و به مکه معظمه بروند و دیگر به منی برنگردند یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر عذر دارند از رمی در روز، می توانند شب رمی کنند و به مکه بروند.

از خداوند بزرگ، موفقیت و سلامتی شما را آرزومندم.

[سؤال 5641] 2764

2. افرادی که به مکه می روند بعد از انجام عمره تمتع و قبل از حج تمتع، می توانند عمره مفرده انجام دهند یا نه؟ و بین دو عمره باید چقدر فاصله بشود؟

بسمه تعالی، جایز نیست خروج از مکه بدون احرام به حج، بعد از عمره تمتع. و بر فرض خروج بدون احرام، صحت عمره مفرده محل اشکال است. و اگر فاصله بین دو عمره کمتر از يك ماه است رجائاً آورده شود.

[سؤال 5642] 2837

3. فاصله بین دو عمره چقدر باید باشد؟ آیا می شود کسی بعد از تمام کردن اعمال حج برود به عمره مفرده برای چند بار؟

بسمه تعالی، در فاصله کمتر از يك ماه به قصد رجا به جا آورد.

ص: 74

شرط تحقق مجاورت

[سؤال 5643] 251

7. آیا برای تحقق حکم مجاورت دو سال در مکه، قصد مجاورت هم لازم است یا مجرد گذشتن دو سال کافی است؟

بسمه تعالی، مجرد گذشتن دو سال کافی است.

ارکان و شرایط حج تمتع

[سؤال 5644] 1890

19. ارکان حج که اگر به جا آورده نشود حج باطل خواهد بود به فتوای حضرت جناب عالی چند تا است؟

بسمه تعالی، غیر از وقوفین که ترك سهوی هر دو به تفصیلی که در مناسک ذکر شده است مخلّ به صحت حج است ترك سهوی سایر اعمال مبطل حج نیست و تفصیل آن در مناسک مذکور است.

[سؤال 5645] 2744

13. احرام برای حج بایستی از شهر مکه معظمه باشد آیا محلات ملحقه به شهر مکه مکرمه همان حکم را دارند یا بایستی در شهر قدیم محرم شود؟

بسمه تعالی، از محلات مکه هم کفایت می کند.

[سؤال 5646] 2754

بسمه تعالی

1. کارمندان کاروان ها برای ترتیب کار حجاج ناچار هستند که چند مرتبه بعد از عمره تمتع و قبل از حج به منی و عرفات بروند، آیا به نظر مبارک راهی است که بدون

ص: 75

احرام بروند و برگردند یا نه؟

بسمه تعالی، بنا بر احتیاط بدون احرام حج از مکه خارج نشوند.

2. شخصی عمره مستحبی تمتع انجام داد سپس می خواهد اجیر شود برای حج میقاتی، آیا می تواند این کار را بکند یا نه؟

بسمه تعالی، مرتهن به حج است و نمی تواند برای دیگری نایب شود.

3. شخصی خصوص نماز طواف را فراموش کرد و بعد از تقصیر متوجه شد، آیا باید با لباس به جا آورد یا لازم نیست؟

بسمه تعالی، لازم نیست.

4. اگر طواف عمره و یا طواف حج را نسیاناً یا جهلاً به جا نیاورد، تدارك آن ها در هر وقت جایز است یا باید در اشهر حج باشد؟ و آیا بین وقت طواف عمره و حج از این نظر فرق است یا نه؟ و صورت جهل و نسیان تفاوت دارد یا نه؟

بسمه تعالی، تدارك در هر وقت ممکن است و فرقی نیست.

5. حاجی بنا دارد که طواف را از مبدأ آن که شارع فرموده به جا آورد ولی خیال کرده مبدأ آن مقابل درب کعبه یا حجر اسماعیل علیه السلام است و طواف را به این نحو تمام کرده و قبل از ضیق وقت حج یا بعد از ضیق وقت متوجه شد تکلیف در هر دو صورت چیست؟

بسمه تعالی، با تخلل فعل کثیر احوط اتمام طواف و اعاده آن است.

6. ده متر مثلاً از سعی را به طور صحیح انجام داد بعد متوجه شد که رفیقش نیامده برگشت به اول سعی و سعی را مجدداً با رفیقش شروع کرد آیا اشکال دارد یا نه و دستور چیست؟

بسمه تعالی، با فرض جهل مانع ندارد.

7. نایب در حج طبق وظیفه تقلیدی خود عمل کند یا تقلید منوب عنه خود؟

بسمه تعالی، اگر اجیر شده بر عمل صحیح، واجب است بر طبق تقلید خودش عمل کند و احوط آن است که برای عملی که باطل می داند اجتهاداً یا تقلیداً اجیر نشود.

8. طواف کننده مقداری از طواف را از جهت تردید در اشواط با تردید طواف کرده، آیا طواف او صحیح است یا نه؟

بسمه تعالی، با فرض بقای تردید در عدد اشواط طواف باطل است.

9. حاجی قبل از طواف نساء زنی را عقد کرده و دخول نموده جهلاً یا عمدتاً، تکلیف این فرد نسبت به کفاره و نسبت به این زن خصوصاً اگر زن هم طواف نساء در عهده داشته است چیست؟

بسمه تعالی، عقد باطل و در صورت علم کفاره و حرمت ابدیه حاصل است و کفاره آن يك بدنه است.

10. آیا رافع را محاذی میقات یا قبل از میقات می دانید یا هیچ کدام؟

بسمه تعالی، ثابت نیست.

11. حمل مغضوب در حال احرام خصوصاً در حال طواف چه صورت دارد آیا مخلاً به طواف است یا نه؟

بسمه تعالی، مخلاً نیست.

12. طلاب سوری و پاکستانی با عمره مفرده به مکه مشرف می شوند و در مکه برای حج میقاتی اجیر می شوند، ولی فرصت این که به میقات جحفه یا قرن المنازل بروند نیست، یا حکومت مانع است، آیا استیجار این گروه برای حج میقاتی در صورت مفروضه جایز و کافی از حجة الاسلام است یا نه؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور مجزی نیست.

13. کسی که نماز طواف او غلط است و می خواهد به جماعت بخواند آیا اقتدا به نماز یومیه کافی است یا باید نماز امام هم نماز طواف واجب باشد.

بسمه تعالی، مشروعیت جماعت در نماز طواف محل اشکال است.

14. در چند دور طواف دست خود را روی حجر اسماعیل علیه السلام یا پای خود را روی شاذروان نهاده آیا طواف او اشکال دارد و فرقی بین عمد و جهل است یا نه، و اگر واقع شده تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، دست روی دیوار حجر اسماعیل گذاشتن در حال طواف مانع ندارد و مجرد پا گذاشتن روی شاذروان بدون این که از روی آن راه برود نیز اشکال ندارد.

[سؤال 5647] 2755

بسمه تعالی

چه می فرمایید در این دو مسأله:

1. افراد کارمند در ماه ذی قعدة برای آوردن اثاثیه می روند مکه، عند ورود می تواند محرم بشود به احرام عمره مفرده، و بعد از انجام اعمال عمره مفرده بیاید به جدّه و یا مدینه، اول ذی حجة با حجاج که وارد می شود مکه محرم شود به احرام عمره تمتع. اگر این مسأله را تجویز نکنید و بفرمایید حتماً باید محرم شود به احرام عمره تمتع با

در نظر گرفتن این سخن که اگر بعد از اعمال عمره تمتع محرم بشود به احرام حج، از مکه خارج شدن چون باید مدت 20 روز از حجاج پذیری کند، در حال احرام این پذیری حرج دارد، چه کند؟ در تحریر دارد: «إن لم یحرم وخرج عسی و صحح حجة» در این صورت موقع وارد شدن مکه با حجاج بدون احرام جایز نیست از میقات عبور کند بنابراین چه باید بکند؟

بسمه تعالی، اگر عمره مفرد به جا آورد می تواند از مکه خارج شود و بعد عمره تمتع به جا آورد و حج او صحیح است و چنانچه عمره تمتع به جا آورده بنا بر احتیاط نمی تواند از مکه خارج شود مگر محرماً به احرام حج و اگر بدون احرام خارج شده معصیت کرده ولی ضرر به حج او نمی زند و اگر در مراجعت از میقات یا محاذی آن عبور می کند باید محرم شود و با اتیان اعمال عمره از احرام خارج شود و بنا بر احتیاط قصد عمره تمتع یا مفرده نکند بلکه نیت ما فی الذمة نماید و در صورتی که با عمره اول کمتر از یک ماه فاصله شده عمره دوم را رجائاً به جا آورد.

2. شخصی نایب می شود برای بعضی اعمال حج نحو ذبح برای نایب آیا نایب دوم، نایب منوب عنه اول را نیت کند یا منوب عنه دوم را؟

بسمه تعالی، با فرض جواز نیابت قصد عمل نیایی که بر عهده نایب اول است را بکند.

[سؤال 5648] 2797

3. خدمه کاروان های حج، هر دفعه که از مکه خارج می شوند، مثلاً به جده می روند و برمی گردند، آیا لازم است برای ورود، مجدداً محرم بشوند؟ اگر لازم است از کجا باید محرم شوند؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور برای دخول مکه احرام لازم نیست، ولی اگر عمره تمتع به جا آورده، نباید از مکه خارج شود، مگر در صورت حاجت، محرماً به احرام حج.

ص: 78

2. مستخدمین کاروان که برای کرایه منزل زودتر به مکه معظمه می روند و بعد برمی گردند با حجاج می روند؛ از کجا باید محرم شوند؟ آیا بیرون آمدنشان از مکه اشکال ندارد؟

بسمه تعالی، باید از میقات محرم شوند. و اگر عمره تمتع به جا آورند، نمی توانند از مکه خارج شوند، مگر در صورت حاجت محرماً به احرام حج.

[سؤال 5650] 2764

18. بعد از عمل عمره تمتع و قبل از انجام حج تمتع انسان می تواند از مکه خارج شود به جبل النور و غار ثور یا جده یا طائف برود و برگردد؟ و اگر جایز باشد در مراجعت باید عمل عمره مفرده انجام دهد یا نه؟

بسمه تعالی، به احتیاط واجب خارج نشود از مکه مگر در صورت حاجت محرماً به احرام حج.

[سؤال 5651] 2744

8. پاسدارانی که به حج می آیند برای حفظ انتظامات و رساندن حجاج گمشده به منازلشان آیا می توانند بین عمره تمتع و حج برای یادگرفتن مراکز و مواضع سکناي حجاج ایرانی و راه های منی و عرفات بدون احرام بیرون روند یا خیر؟ خصوصاً اگر بقا بر احرام برایشان مشکل باشد؟

بسمه تعالی، جایز نیست مگر در مورد حاجت محرماً به احرام حج.

[سؤال 5652] 2325

4. خروج از مکه به غار حرا خروج از حرم است یا نه؟ بر فرض آن که از حرم خارج باشد برای کسی که نمی دانسته و قبل از عرفات و منی مثلاً روزهای اول ورود به

مکه آن جا رفته باشد تکلیفش چیست؟

بسمه تعالی، غار حرا را نمی دانم خارج حرم است یا نه و بر فرض خروج تکلیف این بوده است که خارج نشود و اگر ضرورت اقتضا می کرده باید محرم به حج تمتع بشود و محرم برود و در صورتی که عمل نکرده است به حج او ضرر نمی رسد.

[سؤال 5653] 2773

9. آیا جایز است برای کسی که عمره تمتع را در مکه انجام داده و محل شده از شهر مکه خارج شود: 1. برای زیارت غار حرا؛ 2. رفتن به عرفات و غیره؟

بسمه تعالی، به احتیاط واجب نمی تواند از مکه خارج شود مگر در مورد ضرورت. و در این صورت باید به احرام حج محرم شود.

[سؤال 5654] 2844

5. بعضی از کارمندان و کارکنان حج، بین عمره تمتع و حج تمتع، از مکه برای کارهای حجاج به جده، عرفات و منی می روند، آیا اشکال دارد؟

بسمه تعالی، احتیاط واجب این است که بعد از عمره تمتع از مکه خارج نشوند مگر در مورد ضرورت، و در این مورد محرم شوند به احرام حج و از مکه خارج شوند.

[سؤال 5655] 2760

3. در فاصله بین عمره تمتع و حج تمتع، آیا راهنما می تواند برای تسهیل امور حجاج، به قصد رفت و برگشت به جده یا دیدن خیمه در عرفات و منی، از مکه خارج شود؟

بسمه تعالی، بدون احرام برای حج، نمی تواند از مکه خارج شود علی الأحوط.

ص: 80

بسمه تعالی

محضر مبارك زعيم عالی قدر، رهبر كبير انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، متّع الله المسلمین بطول بقائه الشریف

محترماً؛ به عرض عالی می رساند: اکنون که شهر مکه توسعه یافته و در اطراف آن خانه های جدیدی مانند عزیزیه و امثال آن که پایین تر از خیابان شیشه است، ساخته اند،

استدعا دارد نظر مبارك را در مورد دو سؤال زیر اعلام و به مهر مبارك مزین فرمایید.

1. اگر حجاج را در اماکن فوق الذکر اسکان دهند، از نظر این که بین عمره و حج نباید از مکه خارج گردند؛ آیا دچار اشکال نخواهند شد؟

بسمه تعالی، اگر اماکن مذکوره از منازل شهر مکه شمرده شود، اشکال ندارد.

[سؤال 5657]

2. کارمندان کاروان ها که حج واجب به عمل می آورند؛ آیا می توانند برای انجام کارهای خدماتی بعد از عمره به منی و عرفات یا جدّه بروند و برگردند یا خیر؟

بسمه تعالی، بعد از عمره تمتع نمی توانند از مکه خارج شوند، علی الأحوط مگر در مورد ضرورت. و در این صورت باید برای حج محرم شوند و خارج شوند.

[سؤال 5658] 2826

11. کارمندانی که برای تنظیم امور کاروانی باید به عرفات بروند مثلاً دو روز قبل از حرکت به عرفات بدون احرام خارج می شوند و برمی گردند و می گویند نمی توانیم با لباس احرام کارهای خود را انجام بدهیم آیا می توانند بدون احرام حج از مکه خارج شوند یا خیر؟ بر فرض حرمت آیا موجب کفاره هم خواهد بود یا نه؟

بسمه تعالی، خروج بدون احرام جایز نیست لکن کفاره ندارد.

2. جمعی از کارمندان کاروان ها که قبلاً به مکه می روند برای آماده کردن وسایل منزل مکه و مدینه، و پس از بازگشت به جدّه و آمدن حجاج باید فوراً به مکه مراجعه نمایند برای آماده کردن غذای حجاج و امکان رفتن به جحفه و احرام از میقات برای آشپز و آبدار نیست، آیا با انجام اعمال عمره تمتع و بازگشت به جدّه و خروج از حرم به مادون میقات که جدّه باشد با فرض یقین به عدم فوت اعمال حج آیا فقط مرتکب عمل حرامی شده یا به عمل حج او صدمه وارد می گردد؟

بسمه تعالی، به اعمال حج ضرر نمی زند.

[سؤال 5660] 2842

3. افرادی که مثل حمله دار و معاون او در ایامی که در مکه هستند هر روز و یا دو روز يك مرتبه لازم است برای انجام کارهای اداری و غیره به جدّه بروند. آیا در مراجعت به مکه لازم است محرم بشوند و یا حکم حشاش و حطاب را دارند؟

بسمه تعالی، لازم نیست و استثنا حشاش و حطاب از کسانی است که از میقات یا محاذی آن تجاوز می کنند.

[سؤال 5661] 2817

3. فردی برای عمره تمتع واجب از میقات محرم شده؛ ولی قبل از این که بتواند اعمال عمره انجام دهد، مریض می شود. به طوری که جز گرفتن نایب چاره ای ندارد. آیا می تواند کسی را که عمره تمتع خود را انجام داده، به عنوان نایب برای انجام اعمال عمره انتخاب نماید؟

بسمه تعالی، مورد نیابت نیست و چنانچه در اثر مرض نتواند تا وقتی وقت رفتن به عرفات ضیق شود اعمال عمره را انجام دهد، وظیفه او تبدیل به حج افراد می شود و بعد از انجام اعمال حج که با همان احرام انجام داده، باید يك عمره مفرده هم اتیان نماید.

5. زنی که در عمره تمتع، شب نهم پاك نشده و حج خود را بدل به افراد نموده ولی قبل از ظهر نهم در عرفات از حیض پاك شده آیا با تبدیل نیت و بازگشت او وظیفه او افراد است و یا تمتع؟

بسمه تعالی، در صورت امکان اتیان به عمره تمتع و درك اختیاری عرفه باید برگردد و اعمال عمره تمتع را به جا آورد.

میقات ها و احکام آن

[سؤال 5663] 2757

بسمه تعالی

حضرت عالی می فرماید به احتیاط واجب باید از خود مسجد شجره احرام بسته شود البته مسجد را توسعه داده اند فعلاً از همه محوطه داخل مسجد احرام جایز است یا باید از محل اصلی مسجد محرم شود؟

بسمه تعالی، احتیاط آنست که در محلی اصلی مسجد احرام ببندد اگرچه از مسجد مطلقاً جایز است.

[سؤال 5664] 2822

2. مکانی که در توسعه مسجد شجره به آن اضافه شده آیا احرام در آن صحیح است یا خیر؟ و آیا مجموع ذوالحلیفه مکان احرام هست یا خیر؟

بسمه تعالی، احوط آنست که در مسجد سابق یا محاذی آن محرم شوند.

[سؤال 5665] 2807

5. آیا در مسجد شجره و امثال آن ملاك همان مسجد قدیم است یا مقدار توسعه یافته هم در حکم مسجد شجره را دارد؟

بسمه تعالی، احوط اقتضار به مسجد اصلی و محاذات آن است.

بسمه تعالی

1. محرم شدن برادران جانباز در مسجد شجره، گاهی به جهت کثرت جمعیت مشکل است. آیا می توانند بیرون مسجد محرم شوند؟

بسمه تعالی، نمی توانند در خارج مسجد محرم شوند.

2. جانبازانی که نمی توانند خود طواف کنند، آیا برای آن ها نایب بگیرند یا بدهند به عرب ها که روی سر، در تخته طواف دهند؟

بسمه تعالی، حتی الامکان باید خودشان - ولو با کمک غیر - طواف کنند و اگر ممکن نیست، آن ها را طواف دهند؛ ولی طواف دهنده باید حتی المقدور مراعات حدود طواف و مطاف را بنماید، الأقرب فالأقرب.

3. برای بعضی از جانبازان، طواف در داخل مطاف مشکل است. آیا می توانند در خارج مطاف طواف

کنند یا نایب بگیرند؟

بسمه تعالی، با فرض عدم امکان طواف در حد - ولو در وقت خلوت - طواف در خارج حد، با مراعات اقرب فالأقرب صحیح است.

4. چون در عرفات، زیر چادرها هوا فوق العاده گرم است، آیا برای جانبازان، وقوف چند لحظه کافی است؟

بسمه تعالی، از واجب کفایت نمی کند و باید تا غروب بمانند. هرچند در صورت خروج حج صحیح است.

5. وقوف به مشعر برای جانبازان، تا صبح طاقت فرسا است. جناب عالی هم می فرمایید: به احتیاط

واجب، قبل از نصف شب حرکت نکنند و حال آن که این هم به جهاتی برای آن ها مشکل است. آیا می شود با کمی توقف، در ماشین

قصد وقوف کنند و سپس حرکت نمایند؟

بسمه تعالی، افراد جانباز مختلف هستند و هر کدام عذر دارند، به تکلیف معذور - که در مناسک ذکر شده است و در مسائل بعد هم گفته

می شود - عمل کنند.

بسمه تعالی

محضر مجاهد کبیر، حضرت آیت الله العظمی جناب آقای خمینی، دامت برکاته

پس از عرض ارادت، این جانب عازم بیت الله الحرام هستم. لطفاً جواب مسائل ذیل را مرقوم فرمایید.

1. آیا از جحفه و یا از حدیبیه می شود محرم شد؟ و حضرت عالی اجازه می فرمایید یا نه؟

بسمه تعالی، کسانی که با هواپیما به جدّه می روند، باید به یکی از مواقیت مثل جحفه بروند و از آن جا محرم شوند. ولی اگر از مدینه می روند، باید از مسجد شجره محرم شوند. و حدیبیه میقات عمره مفرده است، برای کسانی است که در مکه هستند.

[سؤال 5668]

2. چون که میقات برای این جانب و همراهانم مشخص نیست؛ آیا به گفته بلد که می گوید این جا جحفه است، می شود محرم شد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر از گفته او اطمینان حاصل شود، مانع ندارد. والا باید به عرف محل مراجعه شود.

3. در صورت کثرت جمعیت؛ چون که مقام ابراهیم را عقب برده اند، آیا تا دیوار زمزم که پشت مقام قبلی است و تقریباً سی ذراع با بیت فاصله دارد، می شود طواف کرد یا نه؟

بسمه تعالی، در هر صورت، باید در حد تقریباً 5/26 ذراع طواف نمایند، بلی اگر ممکن نباشد، حتی در وقت خلوت، می توانند در خارج حد، با مراعات اقرب فالاقرب طواف کنند.

4. در صورت ازدحام جمعیت در جمرات، از طبقه فوقانی می شود رمی جمرات کرد یا نه؟

بسمه تعالی، مانع ندارد، حتی در وقت خلوت.

[سؤال 5669] 2825

9. حجاجی که مدینه بعد هستند، در صورتی که عزیمت به جحفه مشقت داشته باشد، می توانند از جدّه یا یکی از میقات های نزدیک، مثل حدیبیه برای عمره تمتع محرم شوند یا خیر؟

بسمه تعالی، باید به یکی از مواقیت معروفه مثل جحفه بروند و اگر ممکن

ص: 85

نیست، با نذر از جدّه محرم شوند و بهتر است احتیاطاً در حده تجدید احرام کنند.

[سؤال 5670] 2760

بسمه تعالی

حضور محترم قائد عظیم الشأن و مرجع عالی قدر شیعه، حضرت آیت الله العظمی خمینی، مدّ ظلّه العالی

سلامّ علیکم، ضمن تقاضای سلامتی آن رهبر بزرگوار از خدای متعال، مستدعی است مسائل و فروع ذیل را ضمن جواب، به مهر شریف ممهّور بفرمایید.

1. با بودن امکان و وقت برای رفتن به میقات جحفه، آیا می شود با نذر، در جدّه، به احرام عمره تمتع یا عمره مفرده در آمد؟

بسمه تعالی، باید به جحفه برود و در فرض مرقوم، احرام از جدّه - ولو با نذر - کافی نیست.

2. وقتی به شهر مکه وارد شد، در فاصله بین منزل و حرم، با حال احرام، استفاده از اتومبیل مسقف جایز است؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

3. در فاصله بین عمره تمتع و حج تمتع، آیا راهنما می تواند برای تسهیل امور حجاج، به قصد رفت و برگشت به جده یا دیدن خیمه در عرفات و منی، از مکه خارج شود؟

بسمه تعالی، بدون احرام برای حج، نمی تواند از مکه خارج شود علی الأحوط.

4. افرادی که وقوف اضطراری در مشعر می نمایند و بعد از نیمه شب به منی وارد می شوند، آیا می توانند همان شبانه، رمی جمرة عقبه بنمایند؟

بسمه تعالی، اگر معذور باشند از رمی در روز، اشکال ندارد. و زن ها مطلقاً می توانند همان شب رمی کنند.

5. در رابطه با قربانی، اگر شرایط یا بعضی از آن میسر نگردد، صرف قربانی مجزی است؛ مانند بریدگی گوش و غیره؟

بسمه تعالی، اگر با تأخیر ذبح - ولو تا آخر ذی حجه - میسر شود، باید تأخیر بیندازد و واجد شرایط، قربانی کند.

ص: 86

6. به کسی که قرائت نماز او صحیح نیست، ولی در مقام اصلاح هست و به کارمندی و خدمت به حجاج مشغول است، می شود نیابت حج واگذار کرد؟

بسمه تعالی، اگر در وقت عمل، قرائت خود را درست کند و صحیح بخواند، مانع ندارد.

[سؤال 5671] 2761

بسمه تعالی 1358/7/4

محضر مقدس رهبر انقلاب اسلامی، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه

پس از تقدیم سلام و تحیات وافره، مستدعی است جواب سؤالات ذیل را مرقوم فرمایید:

1. راجع به احرام بستن حجاجی که مدینه بعد هستند جواب صریح و قاطع بیان فرمایید؛ زیرا برای اکثر آن ها رفتن به جحفه از جدّه، عسر و حرج خواهد بود.

بسمه تعالی، باید از میقات مثل جحفه محرم شوند و اگر ممکن نیست، احتیاطاً با نذر از جدّه محرم شوند و در حده تجدید نیت کنند.

2. آیا آن مقدار از منزل مسکونی که مورد احتیاج نیست - مثلاً نصف یا ثلث - و به اجاره داده شده، متعلق خمس می باشد یا خیر؟ و در صورت اول، اگر به اجاره آن جهت امرار معاش احتیاج داشته باشد، باز هم به او خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

3. منزلی را دو برادر ابتدائاً به قصد فروش ساخته اند؛ ولی بعداً خودشان در آن سکونت کردند و مازاد بر احتیاج نیست، و منزل قبلی را به پدر و مادر خود واگذار کردند که نصف آن خالی است. کدام يك متعلق خمس است؟

بسمه تعالی، اگر بعد از سال، منتقل به منزل جدید شده اند، خمس آن را باید بدهند؛ و اگر واگذاری منزل قدیم به پدر و مادر از شوون فرزند باشد، به نحوی که مؤونه صدق کند، خمس ندارد؛ و الاً خمس منزل قدیم را هم باید بدهند.

[سؤال 5672] 2762

بسمه تعالی

حاجی در وسعت وقت و در حال اختیار چه برای عمره تمتع و چه برای عمره

ص: 87

مفردۀ آیا مجاز است که در حدۀ محرم شود یا خیر؟

بسمه تعالی، چون محاذات حدۀ با یکی از مواقیت معلوم نیست نمی توانند از حدۀ محرم شوند.

[سؤال 5673] 2754

10. آیا رافع را محاذی میقات یا قبل از میقات می دانید یا هیچ کدام؟

بسمه تعالی، ثابت نیست.

[سؤال 5674] 2763

بسمه تعالی 1362 / 3 / 7

محضر مقدس مرجع عالی قدر و رهبر عظیم الشان اسلام، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، السلام علیکم

1. با کمال جسارت، چون فعلاً حجاج آذربایجان، مدینه بعد هستند و لازم است جهت محرم شدن، به جحفه بروند و با در نظر گرفتن مشقت و ناهمواری راه جحفه و احتمال خطر وسایط نقلیه - به طوری که تصادف ناگوار سال 1361 گروه شهرستان زنجان، شاهد موضوع می باشد - چنانچه آن مرجع بزرگوار، در مناسک حج، مسأله 7 محاذی میقات را که (حدۀ) نامیده می شود اجازه فرموده اند، چون تاحال، حدۀ شناخته نشده، در این صورت با چه ترتیب و شرایطی می توان همان محل را پیدا کرد؟ و شهادت يك نفر از اهالی جدّه یا مکه، کافی است و به قول آن می توان اعتماد نمود یا نه؟

بسمه تعالی، قول يك نفر کافی نیست و باید از اهل محل تحقیق شود.

2. کسی که سفر اول او است، بنا بر رأی مبارک آن حضرت در حج تمتّع، قطعاً باید سر بتراشد و یا تقصیر، کافی است؟

بسمه تعالی، بنا بر احتیاط واجب باید سر بتراشد.

3. با غسل احرام، می توان نماز واجب را خواند یا نه؟

بسمه تعالی، غسل احرام، مجزی از وضو نیست و کفایت از غسل های دیگر هم نمی کند؛ پس کسی که محدث است، با غسل احرام تنها، نمی تواند نماز بخواند.

ص: 88

6. اگر حمله دار و یا کارگران کاروان حج، برای اجاره کردن منزل و یا بردن اثاثیه به مدینه، به مکه بروند و در مسجد تنعیم - به نیت عمره مفرده - محرم شوند و بعد از اعمال عمره، به جدّه و یا به مدینه بروند و دوباره برای اعمال حج و عمره تمتع، از میقاتگاه (مسجد شجره یا جحفه) محرم شوند، جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از خارج می خواهند به مکه بروند، برای عمره مفرده باید به یکی از مواقیت بروند و از ادنی الحل نمی توانند محرم شوند و بعد از انجام عمره مفرده می توانند از مکه خارج شوند و بعد، عمره و حج تمتع را انجام دهند.

بسمه تعالی

1. افرادی که به مکه می روند، می توانند در جده محرم شوند یا نه؟ و آیا در ضیق وقت و وسعت وقت حکم آن فرق می کند یا نه؟

بسمه تعالی، باید به یکی از میقات های معروفه بروند و اگر ممکن نیست، احتیاطاً با نذر در جدّه محرم شوند و در جدّه تجدید احرام نمایند.

2. افرادی که به مکه می روند بعد از انجام عمره تمتع و قبل از حج تمتع، می توانند عمره مفرده انجام دهند یا نه؟ و بین دو عمره باید چقدر فاصله بشود؟

بسمه تعالی، جایز نیست خروج از مکه بدون احرام به حج، بعد از عمره تمتع. و بر فرض خروج بدون احرام، صحت عمره مفرده محل اشکال است. و اگر فاصله بین دو عمره کمتر از يك ماه است رجائاً آورده شود.

3. در باب طواف که می گویند شیعه باید در موقع طواف مابین خانه کعبه و مقام ابراهیم باشد و به همین نسبت در سه طرف خانه کعبه مراعات کند که بیشتر فاصله نداشته باشد؛ با این ازدحام جمعیت، خیلی مشکل است. اگر از مقام ابراهیم بگذرند و مانند اهل تسنن طواف کنند، اشکال دارد یا نه؟

بسمه تعالی، در مورد اختیار جایز نیست. و اگر ممکن نیست - ولو در وقت خلوت - طواف در حد طواف؛ در خارج حد با مراعات اقرب فالاقرب مانع ندارد.

4. می گویند نماز طواف را باید پشت مقام ابراهیم خواند و این هم باز مشکل است. آیا جایز است، هر مکانی که ممکن باشد نماز طواف را بخوانند؟

بسمه تعالی، در حال اختیار جایز نیست و در صورت عدم امکان تفصیلی است. در مناسک ذکر شده است.

5. در سعی صفا و مروه که دو طبقه ساخته اند، آیا در طبقه دوم هم حجاج می توانند سعی صفا و مروه را انجام دهند یا نه؟

بسمه تعالی، اگر محرز نیست که بین صفا و مروه سعی می شود، جایز نیست.

6. افرادی که در شب یازدهم ذی حجه در منی هستند و می خواهند بروند مکه و بقیه اعمال حج تمتع را انجام دهند؛ قبل از نیمه شب می توانند از منی خارج شوند یا نه؟

بسمه تعالی، قبل از نصف شب جایز نیست.

7. افرادی که بعد از ظهر روز عید قربان از منی به مکه می روند تا بقیه اعمال حج تمتع را انجام دهند؛ چه موقعی باید در منی حاضر باشند؟

بسمه تعالی، اول شب.

8. افرادی که در روز عید قربان در منی باید قربانی کنند و مستحق در آن جا نیست و بیشتر گوشت ها زیر خاك می رود؛ اجازه و امر می فرمایید تا در ایران، روز عید قربان از طرف حاجی که در منی می باشد قربانی کنند یا نه؟

بسمه تعالی، جایز نیست.

9. يك سوم گوشت قربانی را که باید به فقیر بدهند، آیا می توانند به آن سودانی ها بدهند و به هر حال تکلیف افرادی که گوسفند قربانی می کنند با گوشت آن ها چیست؟ و باید چه کنند؟

بسمه تعالی، تقسیم واجب نیست، بلکه مستحب است.

10. خانم هایی که به مکه می روند یا در ماه رمضان روزه می گیرند؛ قرص هایی می خورند که در مدت يك ماه حیض نشوند که بتوانند در این مدت داخل مسجد الحرام و مسجد النبی صلی الله علیه و آله بشوند و در ماه رمضان روزه بگیرند. خوردن این قرص ها جایز است یا نه؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

11. در حال اختیار افراد شیعه می توانند در نماز جماعت اهل تسنن شرکت کنند و حال این که دست بسته نماز می خوانند و آمین می گویند اگر در حال اختیار نتوانند و در ضرورت شرکت کنند آیا باید آن نماز را اعاده کنند یا خیر؟

بسمه تعالی، در مورد تقیه شرکت جایز است و نماز صحیح است و مختص به مورد ضرورت نیست.

12. در مکه و مدینه نماز را به جماعت در مسافرخانه و هتل بخوانند یا در مسجدالحرام و مسجدالنبی صلی الله علیه و آله فرادا، کدام افضل است؟

بسمه تعالی، در مسافرخانه و هتل نماز جماعت نخوانند و چنانچه خلاف تقیه باشد صحت جماعت مشکل است.

13. شخصی مستطیع است و از بابت حساب شرعی هم مدیون است و اگر بخواهد حساب شرعی را تصفیه کند و همه را بدهد نمی شود به مکه برود رفتن به مکه مقدم است یا دادن حساب شرعی یعنی سهم امام علیه السلام و سهم سادات.

بسمه تعالی، اگر قبلاً استطاعت نداشته در فرض مذکور مستطیع نیست و باید خمس بدهد و اگر قبلاً استطاعت داشته باید به حاکم شرع مراجعه و از او اجازه بگیرد.

14. شخصی اگر با ماشین سقف دار رانندگی می کند و از مدینه محرم می شود و به مکه می رود يك گوسفند باید كفاره بدهد و یا این که هر مرتبه از ماشین پیاده و سوار شد باید يك گوسفند كفاره بدهد.

بسمه تعالی، يك گوسفند در هر احرام كفایت می کند.

15. گوشت گوسفندی که حاجی به عنوان كفاره می دهد خودش می تواند از آن گوشت بخورد یا نه؟

بسمه تعالی، نمی تواند بخورد.

16. کسانی که به مکه می روند و سفر اولشان می باشد در مورد مردها حتماً باید سرشان را بتراشند یا مخیر هستند در تراشیدن سر یا تقصیر؟

بسمه تعالی، در منی باید سر بتراشند.

17. کسانی که در نمازشان غلط دارند نماز طواف عمره و حج و طواف نساء را به جماعت بخوانند كفایت می کند یا باید نایب بگیرند و در صورتی که نایب بگیرند خودشان هم باید فرادا بخوانند یا نه و نماز طواف را باید آهسته بخوانند یا بلند؟

بسمه تعالی، باید خودشان فرادا بخوانند و مخیرند بین جهر و اخفات.

18. بعد از عمل عمره تمتع و قبل از انجام حج تمتع انسان می تواند از مکه خارج شود به جبل النور و غار ثور یا جده یا طائف برود و برگردد؟ و اگر جایز باشد در مراجعت باید عمل عمره مفرده انجام دهد یا نه؟

بسمه تعالی، به احتیاط واجب خارج نشود از مکه مگر در صورت حاجت محرماً به احرام حج.

19. افرادی که شب عید قربان در مشعر الحرام هستند قبل از طلوع آفتاب می توانند از وادی محسّر خارج شوند یا نه؟

بسمه تعالی، جایز نیست.

20. در باب نماز یکی از مکان های تخییر از جهت قصر و اتمام مسجد الحرام و مسجد النبی می باشد این حکم اختصاص به مسجد الحرام و مسجد النبی دارد یا در تمام مکه و مدینه تخییر می باشد؟

بسمه تعالی، اختصاص به مسجد دارد.

[سؤال 5677] 613

3. شخصی در عمره تمتع مثل شخص مذکور از جده به نذر احرام بست، آیا عمره اش صحیح است؟ و اگر بعد از حج منکشف شد که صحیح نیست، آیا قضای حج بر او واجب است؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، بعید نیست صحت عمل، اگر چه احتیاط خوب است.

[سؤال 5678] 613

4. شخصی از روی جهالت یا غفلت، به نذر از جده احرام بست و وقتی فهمید که عمل او درست نیست که دیگر امکان رفتن به میقات نیست، آیا عمره اش درست است؟ و اگر امکان رفتن به ادنی حل باشد که کمتر از جده است، آیا اعاده عمره واجب است یا خیر؟ و در صورت عدم اعاده جاهلاً، عمره اش باطل است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر اعتقاد داشته که محرم است و عامد نبوده، عملش صحیح است.

[سؤال 5679] 2068

13. کسانی که عمره مشرف می شوند می توانند از جده یا از یکی از مواقیع عمره مانند تنعیم و جعرانه مثلاً محرم شوند یا لازم است از میقات عمره تمتع محرم شوند هر چند بعد از تشریف به مکه میقات عمره مفرده را فرموده اید می شود از تنعیم و

ص: 92

جعرا نه و یا یکی از مواقیت عمره تمتع محرم شد. لذا عده ای بدون احرام از مواقیت عمره تمتع رفته اند در مسجد تنعیم محرم شده و خیال کرده اند که مخیرند بین مواقیت در احرام مطلقاً.

بسمه تعالی، از خارج اگر خواست وارد مکه شود باید از یکی از مواقیت محرم شود و عبور از میقات بدون احرام جایز نیست و در حال اختیار احرام از جدّه صحیح نیست بلکه باید برود به یکی از مواقیت ولی اگر نمی تواند، احرام از جدّه مانع ندارد و احوط در این صورت آن است که با نذر باشد.

[سؤال 5680] 2765

بسمه تعالی سوم جمادی الاولی 1400 ق

شخصی که در ایران نذر کرده در جدّه محرم شود برای عمره مفرده و در جدّه محرم شده و عمل را انجام داده صحیح است یا خیر؟ و بر فرض عدم صحت اگر جاهل به این بوده که در صورت امکان باید برود جحفه یا یکی از مواقیت دیگر، چه صورت دارد؟ و آیا فرق است بین این که واقعاً هم مشقت داشته باشد برای رفتن به یکی از مواقیت ولو توجه نداشته یا خیر؟

بسمه تعالی، با فرض این که جاهل بوده و اعمال را انجام داده عمره او محکوم به صحت است.

[سؤال 5681] 2766

بسمه تعالی

زن نذر می کند که قبل از میقات محرم شود یا نذر کرده و محرم شده در حالی که از شوهر در این نذر اذن نداشته است. آیا نذر او بی اشکال است یا اشکال دارد؟

بسمه تعالی، نذر زن بدون اذن شوهر باطل است. بنابراین اگر زن خوف دارد که وقت احرام از مسجد شجره حائض باشد می تواند ولو در ایران از

ص: 93

شوهرش اذن بگیرد که نذر کند و از مدینه محرم شود و در این صورت احرام او از مدینه صحیح است بشرط این که نذر او با صیغه شرعی معتبر باشد.

[سؤال 5682] 2767

بسمه تعالی

لطفاً بفرمایید:

1. آیا می شود از بندرعباس یا تهران با نذر محرم شد که دیگر حجّاج به جحفه نروند؟

بسمه تعالی، مانع ندارد و اگر در روز زیر سقف سفر می کنند، باید کفاره بدهند.

2. مستخدمین کاروان که برای کرایه منزل زودتر به مکه معظمه می روند و بعد برمی گردند با حجّاج می روند؛ از کجا باید محرم شوند؟

آیا بیرون آمدنشان از مکه اشکال ندارد؟

بسمه تعالی، باید از میقات محرم شوند. و اگر عمره تمتع به جا آورند، نمی توانند از مکه خارج شوند، مگر در صورت حاجت محرماتاً به

احرام حج.

3. آیا نایب که به نیابت از کسی به حج می رود، می تواند در بعضی از کارها که می توان نایب گرفت نایب بگیرد.

بسمه تعالی، مانع ندارد. و استتابة ذوی الاعذار صحیح نیست.

[سؤال 5683] 2752

2. چون خدمه کاروان های مدینه بعد، چند روز قبل از حرکت حجّاج مدینه به مکه می روند، برای رفتن به جحفه وسیله وجود ندارد، آیا

می توانند با نذر در جده به عنوان عمره مفرده، وارد مکه شوند و بعد از این که حجّاج به جده آمدند، مجدداً به جده برگشته، همراه حجّاج به

جحفه بروند و برای عمره تمتع احرام ببندند یا خیر؟

بسمه تعالی، با فرض این که نمی توانند به میقات بروند، مانع ندارد با نذر از جده محرم شوند و بهتر است احتیاطاً در حده تجدید احرام

نمایند و در فرض مسأله، عمره مفرده و عمره تمتع آن ها صحیح است.

ص: 94

بسمه تعالی

عده کثیری از مردم چند ماه قبل از حج وارد مکه می شوند و عمره مفرده به جا می آورند و وقتی اوان حج رسید اگر به عللی از رفتن به میقات عمره تمتع ممنوع شدند و در تمام این مدت در مکه بودند وظیفه این گروه چیست آیا عمره مفرده ای که چند ماه قبل به جا آورده اند کفایت از عمره تمتع می کند یا خیر و بر فرض دوم آیا احرام عمره تمتع از ادنی الحل کافی است یا خیر؟

بسمه تعالی، عمره مفرده کفایت نمی کند و اگر متمکن از رفتن به میقات نیست لازم است به خارج حرم برود و از آن جا محرم شود و از ادنی الحل کافی است.

[سؤال 5685] 613

2. شخصی از جدّه برای عمره مفرده احرام بست و از روی جهالت یا کسالت مندی به جحفه نرفت، آیا عمره اش صحیح است؟

بسمه تعالی، اگر جاهل یا معذور بوده و بعد از گذشت وقت جبران متوجه شود، عمره صحیح است.

[سؤال 5686] 2769

بسمه تعالی

لطفاً پاسخ سؤالات ذیل را مرقوم فرمایید:

1. شخصی در ذی قعدة، عمره تمتع کرد و بعداً محتاج شد به رفتن به مدینه یا جدّه - برای استقبال رفقا یا کارهای دیگر - آیا واجب است که با احرام حج برود و تا يك ماه در حالت احرام بماند، یا صورت دیگر هم ممکن است؟ و در هر دو صورت، اگر این عمل را جاهلاً انجام داد، آیا حج و عمره اش باطل می شود یا فقط گنه کار است و اگر گنه کار است، آیا کفاره هم واجب است یا خیر؟

ص: 95

بسمه تعالی، بعد از عمره تمتع نباید از مکه خارج شود علی الاحوط؛ مگر در مورد ضرورت، محرماً به احرام حج؛ و در هر صورت، اگر بدون احرام خارج شد، ضرر به صحت عمل او نمی زند.

2. در قربانی آیا رسانیدن حصه فقرا به آن ها یا وکلای آن ها واجب است؛ اگرچه آن ها در منی باشند؟ و اگر واجب است که قیمت ثلث را برسانند، قیمت ثلث حیوان زنده واجب است یا حیوان مذبوح - و آن هم قیمت گوشت در منی که ثلث حیوان، شاید پنج ریال هم قیمت نداشته باشد - یا قیمت گوشت بازار؟

بسمه تعالی، تقسیم قربانی و دادن ثلث به فقیر واجب نیست.

3. شخصی که پول قربانی را ندارد، آیا مستطیع محسوب می شود یا خیر؟ و اگر پول دارد و می خواهد که عوض هدی، روزه بگیرد - با وجودی که هدی ممکن است - آیا این روزه کفایت می کند؟

بسمه تعالی، اگر سایر شرایط را دارد، مستطیع است و اگر پول هدی را ندارد، باید روزه بگیرد، به تفصیل مناسک.

4. پختن و خوردن گوشت قربانی در این روزها تقریباً غیر ممکن است. آیا در این صورت هم خوردن واجب است و اگر نخورد، آیا کفاره واجب است یا فقط استغفار کفایت می کند یا آن هم واجب نیست؟

بسمه تعالی، خوردن گوشت قربانی واجب نیست.

5. کسی که در طواف یا نماز طواف نیابت می کند، آیا لازم است که او هم محرم باشد یا بدون احرام هم نیابت ممکن است؟

بسمه تعالی، احرام لازم نیست.

6. کسی که راکباً یا معمولاً می تواند طواف کند و از روی جهالت، دیگری را نیابت تعیین کرد و بعداً محلّ شد، آیا این احلال، درست است یا اعاده طواف واجب است؟ و در صورت وجوب اعاده، منافیات احرام را که در این اثنا مرتکب شده، آیا کفاره آن ها هم واجب است یا خیر؟

بسمه تعالی، اعاده طواف، واجب است و در فرض جهل، کفاره واجب نیست.

[سؤال 5687]

7. شخصی که امکان دارد به جحفه برود و مع ذلك، از کراچی - به نذر - احرام بست، آیا این شخص، معصیت کرده و استغفار برایش واجب است یا خیر؟

بسمه تعالی، معصیت نیست و با فرض نذر، احرام صحیح است.

8. کسی که ما می دانیم نماز طوافش درست نیست، آیا می توانیم بعد از طواف نساء و نمازش، به او دختر بدهیم یا برایش عقد بخوانیم یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر خودش نمازش را صحیح می دانسته، همان نماز کافی است و ازدواج او مانع ندارد.

9. کسی که نماز طوافش باطل است، آیا می شود که به فرزندش، ولدالحرام گفته شود؟

بسمه تعالی، ولد حرام نیست.

10. شخصی که کمر بندش از جلد غیر معلوم التذکيه است، آیا احرامش درست است؟ و اگر درست نیست، آیا اعاده حج و عمره برایش واجب است یا خیر؛ خصوصاً در صورت جهل به مسأله یا عدم التفات به مسأله؟

بسمه تعالی، مضر به صحت احرام نیست و اعاده حج و عمره، لازم نیست.

11. گوسفند قربانی که گوشش به قدر يك انگشت بریده باشد، آیا کفایت می کند یا خیر؟ و در صورت عدم اجزا، تکلیف حاجی چیست؛ خصوصاً در صورتی که بعداً ملتفت به مسأله شده؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال در موردی کفایت می کند که بریده بودن گوش، به نحو شکاف باشد؛ و اگر به طور قطع بوده صحیح نیست.

[سؤال 5688] 1890

17. افرادی در کاروان حج استخدام می شوند برای تمشیت کارها، روی ضرورت چند بار باید از جدّه بروند مکه معظمه و برگردند به جدّه، تکلیف این افراد در این چند

دفعه رفت و آمد از نظر وظیفه به طوری که اشکالی نداشته باشد چیست؟

بسمه تعالی، اگر عمره تمتع به جا آورده باشند حق ندارند خارج شوند مگر آن که برای حج محرم شوند و اگر عمره مفرده به جا آورده باشند خروج بدون احرام مانع ندارد و بنا بر احتیاط هر بار خارج شدند برای دخول مکه از محل احرام برای عمره مفرده محرم شوند و وارد شوند و عمره مفرده به جا آورند و عمره تمتع را وقتی اتیان کنند که بعد از آن از مکه خارج نشوند.

ص: 97

2. کسانی که برای عمره مفرده به مکه مشرف می شوند آیا می توانند عمداً از یکی از مواقیع عمره تمتع محرم نشوند و از مسجد تنعیم یا جعرانه مثلاً محرم شوند یا نه، لازم است که از میقات عمره تمتع محرم شوند.

بسمه تعالی، تجاوز از میقات بدون احرام جایز نیست و در صورت تجاوز واجب است برگردد به میقات و اگر نتوانست برگردد هر جا که هست محرم شود.

واجبات احرام

نیت و کیفیت آن

[سؤال 5690] 2770

بسمه تعالی

محضر مقدس حجت الاسلام والمسلمین، آیت الله العظمی آقای خمینی مدّ ظلّه العالی، بعد التحیة والسلام تمنا دارم امر فرموده نظر مبارک را درباره مسائلی مطروحه زیر مرقوم و پس از توشیح آیت الهی ارسال دارند.

1. در مناسک مرقوم داشته اند «و اما نیت احرام بستن برای عمره تمتع لازم نیست بلکه ممکن نیست». چون قسمت اخیر عبارت مزبور موجب ابراز نظرهای گوناگون شده تمنا دارد ضمن روشن نمودن، مقصود این مطلب را نیز بیان فرمایید که آیا هر يك از اعمال عمره یا حج قصد و نیت جداگانه ای نیز لازم دارد و یا این که همین قدر که در عمره مثلاً در حالی که می خواهد محرم شود به احرام عمره نیت عمره تمتع کند کافی است؟

بسمه تعالی، نیت عمره تمتع ولو بدون توجه به اعمال آن به طور تفصیل کافی است و ممکن نیست نیت احرام محقق عنوان آن باشد و در کتب استدلالی بحث شده است.

2. عرض مطاف را در همه حال در مناسک در حدود 5/26 ذراع مقرر داشته اند آیا اذن می فرمایند در مواردی که به علت کثرت جمعیت طواف دشوار می گردد در فاصله ای دورتر از این مقدار طواف انجام گیرد و یا اذن می فرمایند مقلدین حضرت آیت الله در این يك مسأله به مجتهد دیگری که واجد شرایط بوده و بیش از این مقدار طواف را جایز می داند رجوع نمایند؟

بسمه تعالی، مسأله از موارد رجوع به غیر نیست و چنانچه در اثر کثرت جمعیت، طواف در حد ممکن نباشد ولو در وقت خلوت می توانند در خارج حد طواف کنند با رعایت اقرب فالاقرب.

3. به طوری که استحضار دارند در سنوات جاری به علت کثرت حجاج، زن ها، پیرمردان، بیماران و اشخاص ضعیف قدری از شب عید را در مشعر الحرام توقف و همین که شب از نیمه گذشت به جانب منی حرکت می کنند، آیا این قبیل افراد می توانند در همان شب عید نیز جمره عقبی را رمی کنند؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

4. آیا مطلق ترس از تراحم جمعیت از عذرهایی شمرده می شود که می توان برای رمی جمار نایب گرفت؟

بسمه تعالی، در وقت خلوت رمی کنند و مجرد ترس کافی نیست.

5. اگر کسی تعدادی از سنگریزه ها را به جمره زد ولی به علت کثرت جمعیت مدتی فاصله شد تا دوباره خود را به جمره برساند آیا اینک باید دوباره از نور رمی کند و یا بقیه عمل گذشته را اگر تمام کند کافی است؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور بقیه را تمام کند و کفایت می کند.

6. رمی به قسمت های تازه ساخته شده جمار و یا از طبقه فوقانی را آیا کافی می دانید؟

بسمه تعالی، کافی است.

7. به طوری که مستحضرید بلندی های منی را اخیراً تسطیح و بدان ملحق نموده که سال گذشته گروه هایی از حجاج در آن قسمت ها بیتوته نمودند تمنا دارد نظر مبارك را در این قبیل امکنه بیان فرمایند و آیا می توان به علامت ها و نشانه هایی که به عنوان وادی محسّر یا منی ... گذاشته اند اعتماد نمود و آن را ملاک قرار داد.

بسمه تعالی، اگر از منی است بیتوته در آن صحیح است.

8. به طوری که مشهور است تمام یکی از دو مسلخ و قسمت اعظم یکی دیگر از آن ها در وادی محسّر

قرار دارد با عرض این که معمولاً اجازه داده نمی شود که حجاج در خود منی اقدام نمایند تکلیف آنان در این خصوص چیست؟

بسمه تعالی، با امکان ذبح در منی باید در منی قربانی کند و در هر صورت قربانی در مسلخ جدید مجزی است.

9. با توجه به اختلاف نظر موجود در وقت نماز صبح و مغرب از طرفی و تأکید لزوم شرکت در جماعت عامه از طرف دیگر تمنا دارد کیفیت اقتدا و به خصوص این که آیا قرائت در این قبیل موارد هم از مأمومین ساقط می باشد یا خیر و اعاده هم لازم دارد یا نه امر فرماید مفصلاً مرقوم دارند؟

بسمه تعالی، جماعت با آن ها در مورد تقیّه صحیح است و اعاده ندارد به خصوص که آن ها هم در وقت نماز بخوانند.

10. کسی که حج مستحبی انجام می دهد آیا می تواند بدون عذر و اختیاراً در بعض اعمال مثلاً طواف و یا رمی و غیره به دیگری نیابت بدهد؟

بسمه تعالی، جایز نیست و فرقی بین حج مستحبی و واجبی نیست.

11. آیا کسانی که به قصد بیت الله الحرام مثلاً از تهران حرکت می کنند در فرودگاه تهران نماز خود را می بایستی قصر بخوانند و یا تمام؟

بسمه تعالی، اگر از حد ترخص منزل آن ها خارج است قصر بخوانند.

12. آیا اجیر می تواند در بعض امور مثل قربانی دیگری را وکیل کند به خصوص اگر شرط مباشرت در انجام تمام کارها نشده باشد؟

بسمه تعالی، در قربانی مانع ندارد.

13. آیا می توان روی احرام از کمر بند دوخته نشده و یا از يك نوع کمر بند که حتی قلاب هم ندارد و معروف به کمر بند سربازی است جهت بستن آن استفاده نمود؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

14. تبعیت از عامه که در سال گذشته اعلام فرمودند مجزی است آیا فقط در مورد درك و قوفین می بایستی رعایت گردد یا در کلیه اعمال؟

بسمه تعالی، در قوفین که تقیه است باید متابعت کنند و در اعمال منی تبعیت نیست.

[سؤال 5691] 5657

6. کسی که حج واجب خود را انجام داده ظاهراً ولی می خواهد باز هم از باب احتیاط مجدداً به عمل بیاورد آیا قصد احتیاط کند یا به قصد ما فی الذمه به جا آورد؟

بسمه تعالی، به قصد قربت مطلقه به جا آورد کفایت می کند.

[سؤال 5692] 1622

5. در تمام اوقات احرام، پوشیدن دو جامه لازم است یا در شروع آن؟

بسمه تعالی، پوشیدن در تمام اوقات لازم نیست و تجرّد در بعض اوقات مانع ندارد.

[سؤال 5693] 2769

10. شخصی که کمر بندش از جلد غیر معلوم التذکيه است، آیا احرامش درست است؟ و اگر درست نیست، آیا اعاده حج و عمره برایش واجب است یا خیر؛ خصوصاً در صورت جهل به مسأله یا عدم التفات به مسأله؟

بسمه تعالی، مضر به صحت احرام نیست و اعاده حج و عمره، لازم نیست.

[سؤال 5694] 2771

بسمه تعالی

شخصی که مال حلال و حرام مخلوط داشته باشد سوا کردن ممکن نباشد غنی هم هست می تواند مکه معظمه برود حج او صحیح است یا باطل است؟ شما بیان فرمایید.

بسمه تعالی، اگر با علم و التفات لباس احرام را با مال مخلوط به حرام تهیه کرده و با همان لباس طواف کرده حج باطل است.

[سؤال 5695] 2772

بسمه تعالی

روابط عمومی و بین الملل بنیاد شهید

سؤال هایی از امام امت در ارتباط با اعمال حج گروهی از برادران معلول:

1. برای طهارت بدن و لباس احرام معلولین، در صورت عدم امکان چه باید کرد؟

ص: 101

- بسمه تعالی، با فرض تعذر تطهیر مانع ندارد و در هر صورت احرام صحیح است و در صورت حرجی بودن تطهیر، طواف صحیح است.
2. بعضی از معلولین با خود کیسه بول دارند - چون با حرکت بدن بول از آن ها خارج می شود - این ها در طواف و نماز چه باید بکنند؟
- بسمه تعالی، به وظیفه سلس البول عمل کند؛ یعنی قبل از نماز وضو بگیرند و آنچه در حال نماز بول بیاید ضرر ندارد و حکم طواف نیز همین طور است.
3. بعضی از معلولین که طهارت از حدث اصغر برای آن ها ممکن نیست؛ چون قوه ماسکه را از دست داده اند چه کنند؟
- بسمه تعالی، مضر به صحت طواف و نماز نیست، در صورتی که به وظیفه مسلوس با مبطون که در رساله ذکر شده عمل کنند.
- [سؤال 5696]
4. استفاده از پا و دست های مصنوعی که از خارج وارد می شود در حج چگونه است؟
- بسمه تعالی، اگر معلوم نیست که از حیوان است یا نه، اشکال ندارد.
5. دست و پای مصنوعی که با چرم های دوخته شده به بدن می بندند چه صورت دارد؟ آیا کفاره دارد یا خیر؟
- بسمه تعالی، اشکال ندارد و احوط دادن کفاره است.
6. حرکت معلولین در صبح روز دهم از مشعر برای منی مشکل است و طاقت فرسا مخصوصاً با چرخ؛ آیا می شود در شب حرکت کنند؟
- بسمه تعالی، مانع ندارد.
7. برای معلولین، طواف و نماز حج بعد از برگشت از منی بسیار مشکل است، آیا می توانند بعد از احرام بستن انجام بدهند یا خیر؟
- بسمه تعالی، می توانند مقدم دارند.
8. برای معلولین در روز نوعاً رمی جمرات مقدور نیست، آیا در شب می توانند بزنند یا خیر؟ در صورت مثبت بودن، مسأله همراهان به چه صورت در می آید؟
- بسمه تعالی، می توانند در شب رمی کنند، ولی همراهان باید به تکلیف خودشان عمل کنند.

3. با غسل احرام، می توان نماز واجب را خواند یا نه؟

بسمه تعالی، غسل احرام، مجزی از وضو نیست و کفایت از غسل های دیگر هم نمی کند؛ پس کسی که محدث است، با غسل احرام تنها، نمی تواند نماز بخواند.

محرمات احرام و كفاره آن ها

[سؤال 5698] 2773

بسمه تعالی

حضور محترم حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه العالی

این چند مسأله مربوط به حج و عمره است:

درباره کفارات، لطفاً كفارة این چند امر را بیان فرمایید:

1. كفارة تقییل به شهوت در حال احرام.

بسمه تعالی، يك شتر.

[سؤال 5699]

2. كفارة تقییل بدون شهوت در حال احرام.

بسمه تعالی، يك گوسفند.

3. كفارة ترك طواف حج عمداً چیست؟

بسمه تعالی، اگر از روی جهل ترك کرده و برگشته به محل خود، باید علاوه بر اعاده حج، يك شتر قربانی کند.

4. كفارة ترك سعی بین صفا و مروه در حج.

بسمه تعالی، حکم ترك طواف را دارد.

[سؤال 5700]

5. قتل حیّه یا عقرب یا جانوری که از او در حرم و حال احرام احساس خطر کند؛

ص: 103

آیا كفاره دارد يا نه؟

بسمه تعالى، كفاره ندارد.

[سؤال 5701]

6. جاهل به حرمت تدهين در حال احرام اگر تدهين کند چه حکمی دارد؟

بسمه تعالى، كفاره ندارد.

7. آیا ذبح کردن كفاره های احرام عمره در مکه و ذبح کردن كفاره های حج در منی به نحو وجوب است؟ آیا می شود که آن ها را در بلد خود ذبح نمود؟

بسمه تعالى، واجب است علی الاحوط؛ ولی اگر ترك کرد، می تواند در محل خود ذبح کند و صدقه بدهد.

[سؤال 5702]

8. آیا جایز است برای محرم که بدن خود را با صابون بودار بشوید؟ و آیا جایز است بشوید با مطلق صابون؟

بسمه تعالى، شستن با صابون اشکال ندارد؛ ولی اگر صابون عطری است باید اجتناب شود.

9. آیا جایز است برای کسی که عمره تمتع را در مکه انجام داده و مُحَلَّ شده از شهر مکه خارج شود:

1. برای زیارت غار حرا؛ 2. رفتن به عرفات و غیره؟

بسمه تعالى، به احتیاط واجب نمی تواند از مکه خارج شود مگر در مورد ضرورت. و در این صورت باید به احرام حج محرم شود.

10. در نیابت از غیر، آیا واجب است نایب خود را به منزله منوب عنه فرض کند یا این که مجرد نیت از غیر کافی است؟

بسمه تعالى، لازم نیست.

[سؤال 5703] 6552

4. شخصی حاجی در راه مکه معظمه با زن اجنبی که حاجیه است زنا می کند در مکه که رسید توبه می کند خانه خدا را طواف می کند حج آن ها درست است؟

ص: 104

بسمه تعالی، اگر در حال احرام نبوده مضر به حج آن ها نیست و اگر بوده تفصیل آن در مناسک است.

[سؤال 5704] 6552

5. شخصی احرام بسته است نصف عمل حج را به جا آورده زنا می کند غسل می کند نصف عمل باقیمانده را به جا می آورد درست است یا نه دوباره از سر بگیرد یا این که حج آن ها باطل است؟

بسمه تعالی، اگر در احرام عمره بوده باطل نمی شود و باید عمل را تمام کند و کفاره بدهد و اگر در احرام حج قبل از وقوف به عرفات بوده حج او باطل است بلا اشکال و اگر قبل از وقوف به مشعر بوده بنا بر اقوا باطل است و در این دو صورت باید عمل را تمام کند و کفاره بدهد و سال بعد حج به جا آورد و اگر بعد از وقوف به مشعر بوده حج او صحیح است لکن اگر قبل از تجاوز از نصف طواف نساء بوده باید کفاره بدهد و کفاره در همه صور يك شتر است.

[سؤال 5705] 2774

بسمه تعالی

خدمت برادران ارجمند، سلام علیکم

من و همسر من يك زوج جوان هستیم. سال گذشته (1360) به مکه مشرف شدیم، ولی مثل این که يك عمل خلافی انجام داده ایم و خودمان هم نمی دانیم که آیا این عمل تقصیر بوده و کفاره دارد یا خیر؟ می خواستم شما در این مورد ما را راهنمایی و یاری بفرمایید (ما مقلد امام هستیم) و آن اشکال این است که وقتی ما از مدینه بیرون آمدیم، پس از این که بین راه محرم شدیم و داشتیم به طرف مکه برای اعمال حج می رفتیم، چون من و همسر من با هم روی يك صندلی اتوبوس سر باز نشسته بودیم و شب هنگام هم بود که در حرکت بودیم، برای مدت نیم ساعت همسر من (در حال احرام) سرش را

ص: 105

گذاشت روی پای من و به همان صورت خوابید، تا به مکه رسیدیم و ما بعدها متوجه شدیم که ممکن است تقصیری شده باشد. حالا می خواستیم شما محبت کنید و به ما بفرمایید که آیا ما باید کفاره گوسفند بدهیم یا نه؟ با توجه به این که تمام 24 مورد محرمات احرام را می دانستیم ولی این مورد را اصلاً متوجه نبودیم.

تذکر این که: خود من با تمام دقت ها و توجهاتی که می کردم، مع ذلك دو بار تقصیر کردم که يك مورد آن را از شما سؤال کردم، فرمودید: تقصیر نبوده. به هر حال مورد فوق هم بر اثر فراموشی و یا شاید عدم آگاهی (از ناحیه همسر) رخ داده و ما می خواهیم تکلیف خودمان را بدانیم.

بسمه تعالی، کفاره ندارد.

[سؤال 5706] 2754

9. حاجی قبل از طواف نساء زنی را عقد کرده و دخول نموده جهلاً یا عمداً، تکلیف این فرد نسبت به کفاره و نسبت به این زن خصوصاً اگر زن هم طواف نساء در عهده داشته است چیست؟

بسمه تعالی، عقد باطل و در صورت علم کفاره و حرمت ابدیه حاصل است و کفاره آن يك بدنه است.

[سؤال 5707] 2775

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه العالی

این جانب وقتی به مکه مشرف شدم، فکر می کردم طواف نساء فقط بر متأهلین واجب است، ولی محرمات احرام، من جمله حرمت عقد کردن را بر محرم می دانستم و پس از مراجعت، دختری را عقد نمودم و مقاربتی هم انجام دادم. بعد از فهمیدن مسأله، در انجام طواف نساء شك کردم و چون گفتند قاعده فراغ جاری نمی شود، دومرتبه به مکه مشرف شده و قضای آن را به جا آوردم؛ ولی هنوز نگران حکم آن

ص: 106

می باشم. لطفاً بفرمایید: آیا این زن بر من حرام ابدی است یا خیر؟ توضیحاً این که هنوز عروسی هم نکرده ام.

بسمه تعالی، به ترتیبی که نوشته اید، زن بر شما حرام ابدی نمی شود و عقدی که قبلاً کرده اید باطل است و مجدداً باید عقد کنید.

[سؤال 5708] 2155

4. در لباس احرام حقیر می خواستم حمام بروم. گفتند روحانی کاروان گفته مصرف صابون اشکال ندارد، و بنده هم استفاده کردم. چند روز بعد روحانی کاروان گفت شك دارد که این مسأله یعنی بودار بودن صابون درست است یا نه، تکلیف بنده در این مورد چیست؟ یعنی می بایست يك گوسفند قربانی بنمایم؟ و اگر این چنین است من مبلغ آن را به کجا بدهم؟ و در ضمن مبلغ آن چقدر است؟

بسمه تعالی، در فرض مسأله تکلیفی بر شما نیست.

[سؤال 5709] 2770

13. آیا می توان روی احرام از کمر بند دوخته نشده و یا از يك نوع کمر بند که حتی قلاب هم ندارد و معروف به کمر بند سربازی است جهت بستن آن استفاده نمود؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

[سؤال 5710] 1622

4. مقصود از دوخته نبودن لباس احرام و گره نداشتن آن مطلق دوخت و گره است یا دوخت و گره قطعات آن به یکدیگر؟

بسمه تعالی، مقصود مطلق لباسی است که صدق کند دوخته شده یا در آن گره هست.

[سؤال 5711] 2772

5. دست و پای مصنوعی که با چرم های دوخته شده به بدن می بندند چه صورت

ص: 107

دارد؟ آیا کفاره دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد و احوط دادن کفاره است.

[سؤال 5712] 123

3. ایشان امسال با جانبازان انقلاب به حج مشرف شدند و هنگام طواف ناچار بودند که پای مصنوعی اش را بپوشد و در این پای مصنوعی مقداری نخ دوخته شده به کار رفته است، آیا بر او کفاره هست یا نه؟

بسمه تعالی، با فرض جهل، کفاره نیست.

[سؤال 5713] 1622

3. پوشیدن نعلینی که بندهای عریضی داشته باشد، در حال احرام جایز است؟

بسمه تعالی، اگر تمام روی پا را نمی گیرد، مانع ندارد.

[سؤال 5714] 1622

2. برای زنان، پوشاندن پشت پا در حال احرام جایز است؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

[سؤال 5715] 2155

3. حقیر در لباس احرام در اثر دست کشیدن به سر، 20 عدد از موهایم افتاد. می خواهم بدانم کفاره آن چقدر می شود؟ و در ضمن در این جا به کجا می توانم بدهم؟

بسمه تعالی، بنا بر احتیاط برای هر دفعه که دست کشیده اید و يك یا چند مو افتاده يك كف طعام (گندم) به فقیر بدهید.

[سؤال 5716] 2776

بسمه تعالی 1361 / 10 / 14

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی

پس از ابلاغ سلام، شخصی در عمره تمتع حجت الاسلام، پس از انجام طواف

وضویش باطل شده و با علم بر این که نماز طوافش بدون وضو خوانده شده، به بهانه این که کثرت جمعیت و گرمی هوا مانع از تماس با روحانی کاروان و کسب تکلیف او گردیده، نماز طواف را بدون وضو، همراه با دیگران خوانده و طبعاً به دنبالش سعی و سپس تقصیر کرده و از احرام خارج شده و پس از آن با مشورت با روحانی کاروان، دوباره لباس احرام پوشیده و طواف و نماز طواف و سعی و تقصیر را انجام داده؛ آیا این عمره صحیح است؟ و آیا کفاره ای برایش واجب هست یا نه؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، عمره صحیح است و اگر در تقصیر اول، جاهل به مسأله بوده کفاره ندارد و در صورت علم، يك گوسفند کفاره دارد و چنانچه پیش از تدارك اعمال، لباس دوخته پوشیده است، در صورت علم و عمد، برای آن نیز باید يك گوسفند بابت کفاره قربانی کند.

[سؤال 5717] 2155

5. بعد از این که حقیر در منی حلق سر نمودم، آمدم و سر برادران دیگر را حلق نمودم که یکی از برادران گفت: چند تا مو در سرم مانده و دوباره حلق نمودم. حالا می خواهم بدانم این عمل کفاره دارد یا خیر؟ یعنی بودن چند تار مو و در همان حال حلق سر چند برادر را انجام دادن؟ و اگر کفاره دارد مبلغ آن چقدر است و به کجا باید پردازم؟

بسمه تعالی، کفاره بر شما واجب نیست.

[سؤال 5718] 2826

12. زیدی در مسجد شجره قبل از احرام پیشانی اش زخم شد و دستمالی بست به دور سرش که قسمت عمده سر، باز بوده است آیا برای بستن بعضی سر کفاره لازم است یا خیر؟ و چون گاهی باز کرده جهت تیمم و بعد بسته آیا تکرارش هم موجب تکرار کفاره می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، پوشاندن بعضی سر نیز کفاره دارد و در صورت تکرار، کفاره تکرار نمی شود گرچه احوط است.

ص: 109

بسمه تعالی

حاجی در حال احرام برای سردرد دستمالی به دور سر می بندد اگر تمام سر را یکسره یا فقط به دور سر ببندد کفاره دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، کفاره ندارد.

[سؤال 5720] 2798

4. کسی که در روز از مکه محرم به احرام حج می شود، و در ضمن سیر به سوی عرفات، از زیر چند پل که در مسیر است می گذرد، آیا اشکالی دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، استظلال نیست و مانع ندارد.

[سؤال 5721] 2807

2. در منی و عرفات و جاهای دیگر گاهی پل هوایی زده شده، آیا حجاجی که از زیر پل باید رد شوند و یا در تونل هایی که در منی احداث شده و در حال سیر هستند آیا اشکالی دارد یا خیر، استظلال محسوب می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

[سؤال 5722] 1464

5. در سال های اخیر، پل های متعددی در مسیر به عرفات و مشعر و منی ساخته شده که شخص محرم با ماشین و گاهی پیاده، ناچار است از زیر پل ها عبور کند. آیا زیر این پل ها عبور کردن، کفاره به ذمه حاجی می آید یا نه؟

بسمه تعالی، کفاره ندارد.

[سؤال 5723] 2778

بسمه تعالی

1. استظلال که برای شخص محرم جایز نیست و موجب کفاره است مختص سایه ای است که با شخص حرکت کند مثل چتر و ماشین مسقف و امثالهما یا این که

شامل سایه ثابت هم که محرم از زیر آن عبور کند می شود مثل پل و غیره و در تعلق کفاره بین اجبار و اختیار فرق است یا خیر؟

بسمه تعالی، حرکت چیزی که سایه دارد معتبر نیست و فرقی بین اجبار و اختیار نیست و به عبور از زیر پل هایی که در جاده ها هست استظلال صادق نیست.

2. اشخاصی که با پول غیر مخمس چیزی خریده اند و آن چیز از قیمت خرید خیلی تنزل کرده الان که می خواهند حساب کنند و خمس بدهند اگر وکیل حاکم معامله را امضا کند فرموده اید به قیمت فعلی باید خمس بدهد در این گونه موارد که تفاوت روز خرید با روزی که می خواهند حساب کنند زیاد است و امضا موجب تقویت مقدار زیادی می شود برای وکیل جایز است امضا یا خیر؟

بسمه تعالی، موارد مختلف است و موازین باید مراعات شود.

3. اشخاصی ابزاری دارند که از پول غیر مخمس خریده اند مثل اره نجار و ماله بنا و امثالهما، آیا کسانی که به وسیله این ابزار کار می کنند و مزد می گیرند و به تدریج از آن مزد مؤونه زندگی خود را تهیه می کنند مزد آن ها خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

[سؤال 5724] 2807

3. آیا حجاج وقتی در ماشین رو باز سوار هستند دیواره ماشین بر آن ها سایه بیاندازد اشکال دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

[سؤال 5725] 2779

بسمه تعالی

مسجد تنعیم در حال حاضر داخل مکه است و به نظر عرف محل حتی مقداری قبل از تنعیم را هم مکه می گویند برای کسی که محرم شود در مسجد مذکور برای عمره و به جانب مسجد الحرام برود استظلال جایز است یا جایز نیست؟

بسمه تعالی، مکه منزل است و استظلال در آن مانع ندارد.

ص: 111

بسمه تعالی

یکی دو سال است بین مشعر و منی پل هایی ساخته شده که حجاج ناچار باید خواه پیاده یا سوار اتومبیل از زیر آن ها عبور کنند. آیا کفاره تعلق می گیرد یا نه؟ و به فرض تعلق کفاره، چون پل ها متعدد است؛ کفاره تکرار می شود یا نه؟

بسمه تعالی، کفاره تعلق نمی گیرد.

[سؤال 5727] 2781

بسمه تعالی 21 شوال 1400 ق

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی رهبر عالی قدر امام خمینی دامت برکاته

1. مرد محرم در مکه معظمه منزل برای خود معین می کند آیا می تواند یا شب و یا روز از منزل خود برای رفتن به مسجد الحرام از ماشین سرپوشیده استفاده کند یا خیر؟ و اگر می تواند شب یا روز از ماشین سرپوشیده استفاده کند آیا کفاره دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد و موجب کفاره نیست.

2. جمره عقبه يك طرف است و اطراف جمره و پشت آن سیمان است حاجی اختیاراً می تواند به سیمان که دور جمره است یا پشت جمره سنگ بزند یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر احراز نمی شود که رمی جمره شده کفایت نمی کند.

[سؤال 5728] 2782

بسمه تعالی دهم شوال 1402 ق

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه العالی

از منی تا مکه تونل (راه مسقف) درست کرده اند، در این صورت تکلیف حاجی چیست؟

بسمه تعالی، بعد از انجام اعمال روز عید، عبور از زیر سقف مانع ندارد.

4. وقتی محرم وارد شهر مکه معظمه شد و در هتل - که برای او آماده شده - جای گرفت، آیا می تواند در ماشین سرپوش دار بنشیند و برای طواف برود؟ چون گاهی در آن منزل که جای گرفته، تا مسجد الحرام يك فرسخ راه است و پیاده رفتن برای بسیاری، کار پرزحمتی است.

بسمه تعالی، مانع ندارد.

[سؤال 5730] 2760

2. وقتی به شهر مکه وارد شد، در فاصله بین منزل و حرم، با حال احرام، استفاده از اتومبیل مسقف جایز است؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

[سؤال 5731] 2783

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام بقائه

آیا محرم پس از ورود به مکه معظمه، می تواند از وسایل نقلیه مسقف استفاده نماید و در داخل آن، زیر سقف بنشیند یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد، اگر چه احوط استحبابی آن است که در حال راه رفتن، زیر سایه راه نرود.

[سؤال 5732] 1622

8. استظلال برای مردان محرم، در شب و هوای ابری چه حکم دارد؟

بسمه تعالی، در شب استظلال نیست و در هوای ابری، در روز جایز نیست.

[سؤال 5733] 2764

14. شخصی اگر با ماشین سقف دار رانندگی می کند و از مدینه محرم می شود و به

مکه می رود يك گوسفند باید كفاره بدهد و یا این که هر مرتبه از ماشین پیاده و سوار شد باید يك گوسفند كفاره بدهد.

بسمه تعالی، يك گوسفند در هر احرام كفایت می کند.

[سؤال 5734] 2753

3. تزریق آمپول در حال احرام اگر خون بیاید، برای تزریق کننده یا محرم که تزریق شده چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، اگر نمی دانسته، اشکال ندارد.

طواف

[سؤال 5735] 2754

4. اگر طواف عمره و یا طواف حج را نسیاناً یا جهلاً به جا نیاورد، تدارك آن ها در هر وقت جایز است یا باید در اشهر حج باشد؟ و آیا بین وقت طواف عمره و حج از این نظر فرق است یا نه؟ و صورت جهل و نسیان تفاوت دارد یا نه؟

بسمه تعالی، تدارك در هر وقت ممکن است و فرقی نیست.

[سؤال 5736] 2784

بسمه تعالی

کسی که خودش محرم است و در طواف باید نایب بگیرد آیا لازم است نایب او محرم باشد؟

بسمه تعالی، لازم نیست.

[سؤال 5737] 2769

5. کسی که در طواف یا نماز طواف نیابت می کند، آیا لازم است که او هم محرم باشد یا بدون احرام هم نیابت ممکن است؟

بسمه تعالی، احرام لازم نیست.

ص: 114

2. جانبازانی که نمی توانند خود طواف کنند، آیا برای آن ها نایب بگیرند یا بدهند به عرب ها که روی سر، در تخته طواف دهند؟

بسمه تعالی، حتی الامکان باید خودشان - ولو با کمک غیر - طواف کنند و اگر ممکن نیست، آن ها را طواف دهند؛ ولی طواف دهنده باید حتی المقدور مراعات حدود طواف و مطاف را بنماید، الأقرب فالأقرب.

[سؤال 5739] 2785

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

بعضی افراد پیر و مریض و عللیل که به حج می روند، شخصاً نمی توانند بعضی از مناسک حج را انجام دهند و از جمله اعمال حج، طواف است که این قبیل افراد را اهل تسنن، آن هم خارج از مطاف به وسیله تخت که به سر گرفته اند طواف می دهند. با در نظر گرفتن این که مطوّف اهل سنت است و طواف هم خارج از مطاف انجام می گیرد چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، خروج از مطاف اگر به مقدار ضرورت باشد و از صدق طواف بیت بیرون نرود مانع ندارد و مصحح طواف، نیت خود شخص است نه نیت طواف دهنده.

[سؤال 5740] 2769

6. کسی که راکباً یا معمولاً می تواند طواف کند و از روی جهالت، دیگری را نایب تعیین کرد و بعداً محل شد، آیا این احلال، درست است یا اعاده طواف واجب است؟ و در صورت وجوب اعاده، منافیات احرام را که در این اثنا مرتکب شده، آیا کفاره آن ها هم واجب است یا خیر؟

بسمه تعالی، اعاده طواف، واجب است و در فرض جهل، کفاره واجب نیست.

[سؤال 5741] 2786

بسمه تعالی

شخصی که طواف عمره تمتع را بدون طهارت از حدث انجام داده و بعد از اتمام عمره، حج را انجام داده و بعد از انجام حج متوجه شده، آیا عمره و حج هردو باطل است، یا فقط عمره یا هیچ کدام؟ و آیا فرقی بین نسیان و جهل هست یا خیر؟ و نیز فرقی بین جهل به حکم و موضوع، هست یا خیر؟ و آیا چنین شخصی هنوز محرم است یا خیر؟ و برفرض محرم بودن، برای احلال راهی هست یا خیر؟ و اگر بدون طهارت از خبث طواف عمره را انجام داده، در تمام فروض ذکر شده، حکم او حکم بدون طهارت از حدث است یا نه؟

بسمه تعالی، اگر عمدی نبوده، عمره و حج او صحیح است و همچنین در صورت جهل به حکم یا موضوع، و فقط طواف عمره را باید به جا آورد و از احرام هم خارج شده و فرقی بین صور مرقومه نیست.

[سؤال 5742] 2787

بسمه تعالی

محترماً چه می فرمایید در این مسأله شرعی، شخصی جنب شده و فراموش نموده که غسل جنابت را انجام دهد، رفته به مکه و اعمال حج را تماماً انجام داده و برگشته،

متوجه شده که جنب بوده، در ضمن غسل های مستحبی انجام داده و فعلاً هم استطاعت ندارد آیا حج او صحیح بوده و یا خیر؟ در صورت ناقص بودن طواف های او فعلاً که برگشته می تواند با عیال خود همبستر شود یا خیر؟ متمنی است حکم الله را ذیلاً مرقوم فرمایید والسلام علیکم.

بسمه تعالی، مسأله محل اشکال است و احتیاط ترك نشود به اعاده

ص: 116

طواف ها و نمازهای طواف، و اگر خودش نمی تواند، نایب بگیرد و تا طواف نساء انجام نگرفته زن بر او حلال نشده است.

[سؤال 5743] 2788

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت مستطاب امام خمینی، دام ظلّه العالی

محترماً؛ معروض می دارد: پس از اهدای سلام، این جانب استطاعت مالی دارم که جهت زیارت خانه خدا مشرف شوم و سعادت داشته ام که به عنوان یکی از زوّار خانه خدا انتخاب شوم. حدود چهارسال قبل، به علت بیماری روده بزرگ، تحت عمل جراحی قرار گرفتم و روده بزرگ این جانب را برداشتند و از کیسه پلاستیکی که روی سوراخی در پهلویم (روی شکم) قرار گرفته، به جای مقعد استفاده می کنم، که مدفوع - بی اختیار - به آن کیسه وارد می شود. موقع نماز، وضو می گیرم و نماز خود را می خوانم. موقع غسل، کیسه را برداشته و غسل می کنم و کیسه را عوض می کنم. با این حال، وظیفه شرعی من در حج چطور است و در طواف، اشکال ندارد؟ آیا این کیسه، باعث هتک حرمت بیت الله و مسجدالحرام می شود؟ دیگر این که اگر با این حال به حج نروم، شرعاً معذورم؟

بسمه تعالی، اگر بتوانید در وقت طواف، خود را پاك نگه دارید اشکالی نیست؛ و اگر نتوانید، باید به دستور مبطلون - که در رساله است - عمل کنید و در هر صورت، باید به حج بروید.

[سؤال 5744] 2789

بسمه تعالی

شخصی از روی جهل به مسأله، مدتی در غسل جنابت، اول طرفین و بعد سر و گردن را انجام داده و با همین حال مکه رفته و مناسک حج را انجام داده. بعد متوجه اشتباه خود شده. حکمش چیست؟ بر فرض بطلان حج و لزوم کفاره، اگر بعد از غسل

ص: 117

جنابت و قبل از اتیان به مناسک حج چندین غسل مستحبی به همان ترتیب سابق انجام داده - البته بین اغسال مستحبه چند روز فاصله بوده - و در حین غسل مستحبی توجه به غسل جنابت نداشته، آیا اگر چند غسل مستحبی کرده و بین هر کدام هم، حدث اصغر برایش رخ داده، اولاً، این حدث مبطل غسل قبلی هست یا خیر؟ و اگر مبطل نباشد، با تعدد اغسال، ترتیب حاصل شده یا نه؟ و در این صورت اگر ترتیب حاصل شده و يك غسل را مسلم صحیح انجام داده، آیا کفایت از غسل جنابت که قبلاً بر ذمه اش بوده می کند یا خیر؟

خداوند سایه شریف آن وجود مقدس را بر سر مسلمین جهان مستدام بدارد.

بسمه تعالی، طواف در حال جنابت باطل است و با فرض جهل به حکم مسأله، در حکم ترك عمدی طواف است و موجب بطلان عمره است. و حدث اصغر در اثنای غسل موجب بطلان نیست، علی الاقوی. لیکن کفایت غسل مستحبی از غسل جنابت در صورتی که قصد آن را نکرده باشد، محل اشکال است و احتیاط در این باره ترك نشود.

[سؤال 5745] 2790

بسم الله الرحمن الرحيم يوم العرفة ذي الحجة 1402 ق

باسم الذي أمرنا بالسؤال إن لم نعلم وله الحمد والسلام على اوليائه

ما حکم الله عزّ وجلّ - أيها الفقيه العالم بأحكامه تعالی، أيها المؤسس لجمهورية الإسلامية بایران، السید روح الله الموسوي الخميني، قائد الثورة الإسلامية الإيرانية، حفظ إلى قیام المهدي (عج) - في رجل حجّ حجة الإسلام، ثمّ رجع إلى بلده فتيقن بأنه كان جنباً من قبل الإحرام أزوجه عليه حرام؟ تجبني بالعربية أو الفارسية.

بسمه تعالی، نعم، إذا كان جنباً حال الطواف، هو باق في إحرامه وتحرم عليه النساء حتى يعيد طواف النساء ويجب عليه إعادة طواف العمرة وطواف الحجّ أيضاً.

ص: 118

بسمه تعالی

با عرض سلام

سه سال پیش به مکه رفتم و این مسأله را که زن هم مثل مرد جنب می شود نمی دانستم. شبی که در عرفات بودیم این برنامه برایم پیش آمد؛ گرچه نمی دانستم خیلی ناراحت شدم؛ برای این که محرم بودم و به پاك بودنم اهمیت می دادم. غسل کردن هم در آن مکان مشکل بود. چند روز گذشت و ما را برای طواف آوردند و من در جلوی همان چادر روی خاک تیمم کردم. نمی دانم درست انجام دادم یا نه؟ چند ماه است این مسأله را شنیدم و خیلی ناراحت شدم و اسم نوشتم. و اسمم در سال 1365 در آمده است. شما را به خدا قسم مرا راهنمایی کنید که چه کنم؟

بسمه تعالی، اگر یقین دارید طواف، در حال جنابت واقع شده باطل است و اگر طواف نساء بوده، در احرام باقی هستید ولی اگر شك دارید که منی از شما خارج شده، حکم جنابت ندارد و چیزی بر شما نیست.

[سؤال 5747] 1029

3. کسی که غسل مس میت به عهده اش بوده و فراموش کرده و طواف نموده؛ طواف و حج او چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، حج او صحیح است؛ ولی طواف اعاده دارد.

[سؤال 5748] 5746

2. شخصی در سفر حج، قبل از شروع مناسك، جنب می شود و غسل را فراموش می نماید. بعد از پایان اعمال و آمدن به شهر خود، یادش می آید. وظیفه این شخص چیست؟

بسمه تعالی، حج، صحیح است؛ ولی باید برای طواف و نمازهای عمره و حج و نساء، مراجعت نموده، انجام دهد و در صورت عدم امکان، باید نایب بگیرد.

2. خانمی در زمان حج، قرص می خورده که حیض نشود و بتواند اعمالش را انجام بدهد و از زمانی که وارد مدینه شده اند و قرص خوردن را شروع کرده اند، همیشه لباس ایشان زرد رنگ به صورت زرد چرک تاب بوده است و چون زمان حیض ایشان بوده، شك داشته اند که این ترشحات استحاضه است یا نه و خودشان می گویند در همان موقع قدرت تشخیص نداشتند که ببینند استحاضه هست یا خیر و در نتیجه بنا گذاشتند که مستحاضه نیستند و مسائل مربوط به آن را رعایت نکرده اند و طواف و نماز طواف به جا آورده اند. حالا اعمالشان صحیح هست یا خیر؟ و محرم باقیمانده اند یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر شك دارند که ترشحات ذکر شده خون بوده، حکم استحاضه ندارد و اعمالشان صحیح است.

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، رهبر عالی قدر، دامت برکاته العالی، امیدوارم وجود مبارك از جمیع بلیات ارضی و سماوی محفوظ باشد.

پس از ابلاغ سلام و عرض ارادت محترماً به عرض عالی می رساند:

1. بعضی از خانم ها در سفر حج برای پیش گیری از عادت قرص می خورند، گاهی با خوردن قرص باز هم عادت می شوند، اما به وسیله آمپول از ادامه آن جلوگیری می کنند. آیا با جلوگیری به وسیله آمپول، حکم طهارت از حیض بر این خانم اطلاق می شود و می تواند وارد مسجدالحرام بشود و اعمالی که متوقف بر طهارت از حیض است، از قبیل طواف و نماز انجام دهد؟ پس از جلوگیری از آمدن خون، به چه عنوان باید غسل کند؟

بسمه تعالی، اگر سه روز متوالی خون نبیند، حکم حیض مترتب نیست و نماز و روزه صحیح است و کمتر از سه روز حکم استحاضه دارد.

2. همان طور که به سَمع مبارک رسیده سعودی مسلخ را در وادی محسر قرار داده، آیا قربانی در آن جا مکفی است؟ برفرض عدم کفایت، بعضی که از روی ندانستن یا به خیال این که از قربانی در منی جلوگیری می کنند، در آن جا قربانی کرده اند، چه باید بکنند؟

بسمه تعالی، با امکان ذبح در منی، باید در منی ذبح کند و در هر صورت ذبح در مسلخ جدید کافی است.

3. بر اثر زیادی حجاج محترم، در اغلب اوقات بلکه می شود گفت در تمام اوقات طواف، آن ها از پشت مقام طواف می کنند و چون نماز طواف باید در پشت مقام یا یکی از دو طرف آن خوانده شود، بعضی از حجاج محترم ایرانی برای نماز دور يك نفر حلقه وار جمع می شوند که بتواند آن شخص نماز طواف را بخواند. این عمل انعکاس خوبی در میان برادران اهل سنت ندارد و مزاحم طواف آن ها می باشد.

گاهی هم با کمال ناراحتی می گویند: حرام، حرام. آیا با این وضع نماز صحیح است یا وظیفه دارند بروند عقب تر؟ البته با مراعات الاقرب فالاقرب که مزاحم دیگران نباشند که باعث توهین به حجاج محترم شیعه باشد. از مقام شامخ رهبر عظیم الشان تقاضا دارم حکم الله را بیان فرمایید.

بسمه تعالی، نماز صحیح است؛ ولی در صورت مزاحمت طوری عمل کنند که مانع طواف دیگران نشوند.

[سؤال 5751] 3387

10. خوردن قرص در ایام حج و یا بعضی مواقع که زن ها میل دارند عادت ماهیانه نداشته باشند، اشکال دارد یا نه؟

بسمه تعالی، در صورت مضر نبودن اشکال ندارد.

[سؤال 5752] 339

2. اگر زن در مکه، در حال انجام دادن اعمال، حیض شود، تکلیفش چیست؟

بسمه تعالی، صور مختلفی دارد که در رساله مذکور است.

[سؤال 5753] 2793

بسمه تعالی

محضر مبارک آیت الله العظمی مرجع عالی قدر امام خمینی ادام الله برکاته

1. شخصی پس از مراجعت از اعمال حج واجب متوجه شده است که وضوی او

ص: 121

صحیح نبوده، به این کیفیت که اول با قصد وضو آب را روی ابروها می ریخته و به طرف پایین دست می کشیده و بعد از آن فقط قسمت پیشانی را تا روی ابرو به قصد وضو دست می کشیده، این وضو چه صورتی دارد و تکلیف نمازهای گذشته چه می شود؟

بسمه تعالی، اگر تمام صورت شسته شده در فرض مذکور وضو صحیح است و قضای نمازها لازم نیست اگرچه احتیاط مطلوب است.

[سؤال 5754]

2. شخصی که پس از اتمام حج واجب در مراجعت به وطن متوجه شود وضوهای ایام حج باطل بوده است تکلیف حج چه می شود باعث بطلان طواف است یا تمام اعمال حج باطل است توضیح فرمایید و در حال حاضر به احرام باقی است یا از احرام خارج شده است؟

بسمه تعالی، طواف ها را باید اعاده کند و تا طواف نساء را به جا نیاورده از احرام نساء خارج نشده است ولی حج او باطل نیست.

[سؤال 5755]

3. در صورتی که در حال احرام باشد کدام يك از تروك و محرمات احرام بر او باقی است؟

بسمه تعالی، فقط از جهت نساء و طیب محرم است.

[سؤال 5756]

4. تا مدتی که متوجه این اشکال نشده است مبتلا به بعضی از تروك احرام شده آیا كفاره بر او هست و چه چیز است؟

بسمه تعالی، كفاره ندارد.

[سؤال 5757]

5. اگر بعد از توجه به اشکال از باب ناچاری یا گمان عدم حرمت بعضی از تروك احرام را مرتکب شده باشد چطور است؟

ص: 122

بسمه تعالی، اگر علم پیدا کرده و از جهت نساء مخالفت کرده باید کفاره بدهد.

[سؤال 5758]

6. فعلاً اگر در حال احرام باقی است راه خروج از آن که برایش ممکن و بی مشقت باشد چیست؟

بسمه تعالی، باید خودش طواف را اعاده کند و اگر خودش نمی تواند برود می تواند نایب بگیرد.

[سؤال 5759]

7. آیا بطلان وضو که موجب ترك شرط طواف است به حکم ترك خود طواف است جهلاً و موجب بدنه و اعاده حج است چنان که در تحریر الوسیله فرموده اید یا حکم دیگری دارد؟

بسمه تعالی، بدنه واجب نیست.

[سؤال 5760]

8. آیا جاهل قاصر یا مقصر در این جافرق دارند یا نه و چنین شخصی قاصر است یا مقصر؟

بسمه تعالی، فرق نمی کند.

9. شخصی پس از اعمال حج واجب و مراجعت به وطن متوجه شده است که قرائت نمازش صحیح نبوده، تکلیف حجش چه می شود؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور چیزی بر او نیست.

[سؤال 5761] 2794

بسمه تعالی 13 / 5 / 1361

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

خانمی هنگام انجام طواف واجب، در اثر فشار جمعیت بول از او خارج شده و

ص: 123

طواف خود را بدون تطهیر و تجدید وضو انجام داده و از روی خجالت به کسی هم نگفته و اکنون که حتماً تا چند سال دیگر برای رفتن به مکه به کسی تذکره نمی دهند، تکلیف او چیست؟

1. آیا تفاوتی بین طواف عمره تمتع با حج تمتع هست یا خیر؟

2. آیا این خانم هنوز محرم است یا خیر؟ در صورتی که شوهر هم دارد و ناچار محرمات احرام را هم انجام می دهد.

3. آیا باید برای ارتکاب هر يك از محرمات، كفاره بدهد؟

4. با وجود این که یقیناً تا سال 1366 و بعد از آن برای او رفتن به مکه میسر نخواهد شد، آیا می تواند نایب بگیرد؟

بسمه تعالی، اگر از روی علم و عمد نبوده حج او باطل نیست، ولی طواف و نماز را باید اعاده کند و اگر خودش نمی تواند، باید نایب بگیرد و فرقی بین طواف عمره و طواف حج نیست و اگر طواف نساء و نماز آن را صحیح انجام داده، از احرام خارج شده است.

[سؤال 5762] 2826

9. رعایت شرایط طواف و نماز از نظر طهارت و نجاست مخصوصاً در عرفات و مشعر و منی در غایت صعوبت است بلکه عادتاً قطع پیدا می شود که منتجساً انجام داده می شود آیا چنین حجی مبرء ذمه است؟ بر فرض ابراء آیا از باب عسر و حرج است یا اصلاً می فرماید که منتجس منجس نیست؟

بسمه تعالی، رعایت شرایط لازم است و شك و وسواس را اعتنا نکند و منتجس با کثرت وسایط منجس نیست.

[سؤال 5763] 251

2. بنا بر اشتراط ختان در صحت طواف، تکلیف کسی که مستطیع شده و ختان برای

ص: 124

او - با تشخیص خبره - ضرر دارد چیست؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، احوط آن است که هم خودش طواف کند و هم برای طواف نایب بگیرد.

[سؤال 5764] 2754

11. حمل مغضوب در حال احرام خصوصاً در حال طواف چه صورت دارد آیا مخلاً به طواف است یا نه؟

بسمه تعالی، مخلاً نیست.

[سؤال 5765] 1890

16. انگشتر طلا در حال طواف مبطل طواف است یا نه؟

بسمه تعالی، بطلان طواف معلوم نیست لکن احوط مراعات است.

[سؤال 5766] 2795

بسمه تعالی

1. شخصی موقع طواف کردن به فاصله هفت هشت متر نرسیده به حجرالاسود، مطوّف به او گفته: «نیت کنید». او هم خیال کرده حجرالاسود همین جا است و نیت کرده، ولی شوط هفتم را به خود حجر ختم کرده است. این مقدار که نرسیده به حجر نیت کرده، جزء زیادی در طواف است و موجب بطلان طواف می شود یا این که طواف او صحیح است؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور طواف صحیح است.

2. در صیغه نذر اگر بگویند: «خدایا اگر حاجتم برآورده شد، فلان کار را می کنم» یا بگویند: «نذر کردم که چنین کنم»، در انعقاد نذر کافی است یا این که حتماً باید «لله علیّ کذا» و الفاظ مترادف آن باشد؟

بسمه تعالی، کافی نیست و باید صیغه مخصوصه خوانده شود.

خداوند متعال سایه حضرت مستطاب عالی را تا انقلاب حضرت مهدی (عج) بر سر مستضعفین جهان قائم بدارد، آمین، بحق محمد و آله الطاهرين.

ص: 125

بسمه تعالی

محضر مبارك رهبر عالیقدر حضرت امام خمینی دام ظلّه

1. شخصی در طواف عمره تمتع به اعتقاد این که اول طواف باید از قبل از مقام باشد پیش از حجر وارد مطاف شده که اول طواف خود را قبل از مقام قرار دهد با همین فکر و نیت هفت شوط طواف کرده و آخر شوط هفتم را رکن مقام قرار داده است پس از مراجعت از سفر حج متوجه اشتباه خود شده بیان فرمایید حکم طواف و عمره و حج او چیست؟

بسمه تعالی، در طواف باید ابتداء به حجر الاسود و ختم به آن شود و اگر برخلاف شده طواف باطل است و باید اعاده شود و در فرض مسأله ضرر به صحّت حج و عمره ندارد.

2. شخصی از مسجد الحرام وارد مسعی شده به گمان آن که شروع به سعی از درب مسجد کافی است بدون این که به کوه صفا برود به طرف مروه حرکت کرده و سعی را تمام می کند ظاهراً در اشواط بعد از اولی به صفا می رود. توجه به اشتباه پس از تقصیر بوده و اعتنا نکرده است چون یکی از روحانیون گفته، اعتنا نکن حکم سعی و عمره و حج او چیست؟

بسمه تعالی، در مفروض سؤال سعی باطل است و باید اعاده شود ولی ضرر به صحّت حج و عمره ندارد.

3. عده ای از خانم ها برای آموزش كمك های اولیه کلاس می بینند برای تجربه و تمرین آن به بیمارستان ها می روند تا مباشرت در تزریق و پانسمان داشته باشند و اکثراً با بیماران مرد تماس پیدا می کنند بدیهی است وضع کنونی بیمارستان ها رعایت نمی کنند که این خانم ها تمرینات خود را مخصوص بیماران زن قرار دهند آیا برای این تمرین کنندگان اقدام به این گونه تمرینات با علم به تماس با مرد جایز است یا نه؟

بسمه تعالی، از تماس با بدن نامحرم باید اجتناب کنند.

5. حاجی بنا دارد که طواف را از مبدأ آن که شارع فرموده به جا آورد ولی خیال

کرده مبدأ آن مقابل درب کعبه یا حجر اسماعیل علیه السلام است و طواف را به این نحو تمام کرده و قبل از ضیق وقت حج یا بعد از ضیق وقت متوجه شد تکلیف در هر دو صورت چیست؟

بسمه تعالی، با تخلل فعل کثیر احوط اتمام طواف و اعاده آن است.

[سؤال 5769] 2797

بسمه تعالی

لطفاً پاسخ سؤالات ذیل را مرقوم فرمایید:

1. ممکن است در حال طواف، در اثر فشار و ازدحام جمعیت پشت به خانه شود و قسمتی از طواف به این صورت انجام گیرد. همچنین ممکن است فشار جمعیت آدمی را مقداری جلو برد و امکان برگشت و اعاده به غیر این صورت هم نباشد، تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، مقداری از طواف که پشت به خانه یا بدون اختیار بوده، باید اعاده شود و اگر نمی تواند برگردد، با جمعیت - بدون قصد طواف - برود تا به جایی که باید از آن جا طواف را اعاده کند، برسد.

2. امامت در نماز جمعه شرطی غیر از آنچه در امامت سایر نمازها هست، دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، شرایط امام جمعه همان شرایط امام جماعت است، بلی امامت صبیان و زن ها و مسافر در جمعه جایز نیست.

3. خدمه کاروان های حج، هر دفعه که از مکه خارج می شوند، مثلاً به جده می روند و برمی گردند، آیا لازم است برای ورود، مجدداً محرم بشوند؟ اگر لازم است از کجا باید محرم شوند؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور برای دخول مکه احرام لازم نیست، ولی اگر عمره تمتع به جا آورده، نباید از مکه خارج شود، مگر در صورت حاجت، محرمماً به احرام حج.

4. آیا اجرای هر حد و تعزیری مثل حد زنا، باید در حضور جمعی از مؤمنین باشد؟ حکم آن از نظر وجوب و استحباب و غیرهما چیست؟

بسمه تعالی، حدود مختلف است.

ص: 127

بسمه تعالی 15 / 9 / 1358

محضر شریف رهبر عالی قدر، حضرت آیت الله العظمی الخمینی، حفظه الله وأدام توفیقاته، پس از عرض سلام و دعاگویی، مستدعی است جواب مسائل زیر را مرقوم فرمایید، که مورد لزوم است.

1. اگر کسی پس از انجام اعمال حج تمتع فهمید که در طواف عمره حج از روی جهل به مسأله، چند شوط از هفت شوط را از داخل حجر اسماعیل دور زده است، تکلیف او چیست؟

بسمه تعالی، حج صحیح است و باید طواف را اعاده کند.

2. کسی که می دانسته باید هفت مرتبه بین صفا و مروه سعی کند و با همین نیت از صفا شروع کرده است و رفت و برگشت را يك مرتبه حساب نموده، یعنی چهارده مرتبه سعی نموده است، آیا صحیح

است، یا باید اعاده کند؟ و چنانچه اعاده لازم است، اگر در حین انجام اعمال حج دانست که در عمره حج از روی جهل چنین اشتباهی کرده، چه باید بکند؟

بسمه تعالی، سعی را اعاده کند احتیاطاً، اگر چه اقوا کفایت است.

3. آیا عمره مفرده مستحبی را می توان به نیابت چند نفر به جا آورد، یعنی ثواب این عمل را برای چند نفر در نظر گرفت یا باید فقط به نیت يك شخص معین باشد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

4. کسی که در روز از مکه محرم به احرام حج می شود، و در ضمن سیر به سوی عرفات، از زیر چند پل که در مسیر است می گذرد، آیا اشکالی دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، استظلال نیست و مانع ندارد.

[سؤال 5771] 2744

2. در صورت ازدحام کثیر حجاج می توان از پشت مقام ابراهیم علیه السلام طواف کرد یا خیر؟

بسمه تعالی، در صورت امکان ولو در وقت خلوت باید در حد طواف کنند و اگر ممکن نیست طواف در خارج حد صحیح است با مراعات الاقرب فالاقرب.

5. در صورت ازدحام و کثرت جمعیت، آیا می توان بیشتر از بیست و شش ذراع و نیم، طواف نمود یا نه؟

بسمه تعالی، در صورت امکان باید در حد طواف کنند و اگر ممکن نیست، طواف در خارج حد مانع ندارد با مراعات اقرب فالأقرب.

[سؤال 5773] 2764

3. در باب طواف که می گویند شیعه باید در موقع طواف مابین خانه کعبه و مقام ابراهیم باشد و به همین نسبت در سه طرف خانه کعبه مراعات کند که بیشتر فاصله نداشته باشد؛ با این ازدحام جمعیت، خیلی مشکل است. اگر از مقام ابراهیم بگذرند و مانند اهل تسنن طواف کنند، اشکال دارد یا نه؟

بسمه تعالی، در مورد اختیار جایز نیست. و اگر ممکن نیست - ولو در وقت خلوت - طواف در حد طواف؛ در خارج حد با مراعات اقرب فالأقرب مانع ندارد.

[سؤال 5774] 2799

بسمه تعالی سوم ذی القعدة 1399 ق

حضرت آیت الله العظمی امام خمینی دام ظلّه

1. در این زمان در اثر کثرت و ازدحام حجاج طواف بیت اللهی در محدوده ای که با ذراع معین شده خیلی مشکل و بعضی از اوقات غیر ممکن است مخصوصاً برای اهل تشیع که در تمام جاها در حین طواف باید بیت خدا در یسار باشد آیا طواف در خارج از آن حد معین صحیح است و اگر در اثر کثرت حجاج در حین طواف مقام حضرت ابراهیم علیه السلام داخل در طواف باشد چطور؟

بسمه تعالی، اگر ممکن است ولو در وقت خلوت باید در حد، طواف کنند و اگر ممکن نیست طواف در خارج حد با مراعات اقرب فالأقرب مانع ندارد.

ص: 129

2. يك سوم قربانی که سهم فقیر است، ولی حجاج در منی به فقرا دسترسی ندارند. تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، تثلیث قربانی واجب نیست.

[سؤال 5775] 2818

8. در صورت ازدحام و کثرت جمعیت، آیا می توان خارج از مقام ابراهیم - بیش از بیست و شش ذراع و نیم - طواف نمود یا نه؟

بسمه تعالی، اگر در اثر کثرت ازدحام نتواند در مطاف، طواف کند، طواف در فاصله دورتر با مراعات الاقرب فالاقرب مانع ندارد.

[سؤال 5776] 2800

بسمه تعالی

لطفاً پاسخ سه سؤال ذیل را مرقوم فرمایید:

1. آیا طواف در فاصله ای بیش از فاصله کعبه و مقام، در حال کثرت و ازدحام چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، با تمکن ولو در وقت خلوت، باید در حد طواف کنند. و اگر ممکن نیست، در خارج حد با مراعات اقرب فالاقرب کفایت می کند.

2. سعی و رمی در طبقات بالا چه حکم دارد؟

بسمه تعالی، در رمی اشکال ندارد. و در سعی، اگر احراز نشود که بین صفا و مروه سعی می شود، کافی نیست.

3. قربانی در همان محلی که برای این کار معلوم شده، آیا کفایت می کند با وجودی که محتمل است که از منی خارج باشد؟

بسمه تعالی، با تمکن، باید در منی قربانی کنند. و قربانی در آن مکان نیز صحیح است.

[سؤال 5777] 2759

3. در صورت کثرت جمعیت؛ چون که مقام ابراهیم را عقب برده اند، آیا تا دیوار زمزم که پشت مقام قبلی است و تقریباً سی ذراع با بیت

فاصله دارد، می شود طواف کرد یا نه؟

ص: 130

بسمه تعالی، در هر صورت، باید در حد تقریباً 5/26 ذراع طواف نمایند، بلی اگر ممکن نباشد، حتی در وقت خلوت، می توانند در خارج حد، با مراعات اقرب فالاقرب طواف کنند.

[سؤال 5778] 2807

4. آیا تا چند متر خلف مقام ابراهیم علیه السلام صدق می کند و وقتی که قسمتی از خلف مقام مطاف شده و شك داریم که آیا بعد از این مقدار هم خلف مقام است یا نه چه باید کرد؟

بسمه تعالی، باید احراز شود و خصوصیات مسأله در رساله مذکور است.

[سؤال 5779] 2801

بسمه تعالی

محضر مبارك رهبر کبير انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

ضمن عرض تحیات وافره، معروض می دارد: نظر به این که جهت امر تبلیغ، گروهی از عزیزان جانباز، در مراسم حج امسال - از طرف بنیاد شهید - شرکت خواهند جست، با توجه به ازدحام بیش از حد زائرین، امکان طواف و انجام مناسک، در بعضی از موارد برای برادران معلول، ایجاد مشکلاتی خواهد نمود. لذا تمنا دارد آن امام عزیز، موارد زیر را اعلام نظر فرمایند:

1. آیا امام تجویز می فرمایند که معلولین، خارج از محدوده بیت و مقام طواف کنند؟

بسمه تعالی، اگر طواف در حد ممکن نیست - و لو در وقت خلوت - مانع ندارد.

2. آیا برای معلولین جایز است بعد از محرم شدن به احرام حج و قبل از رفتن به عرفات، اعمال حج به جا بیاورند؟

بسمه تعالی، نمی توانند؛ مگر در صورت خوف از این که در اثر ازدحام نتوانند اعمال را انجام

دهند.

ص: 131

3. در مورد رمی جمره سه گانه که جهت معلولین، به جای روزهای دهم و یازدهم و دوازدهم، شب انجام بگیرد، آیا جایز است که محافظین هم در همان شب، رمی جمره انجام دهند یا خیر؟

بسمه تعالی، جایز نیست؛ مگر آن ها هم از رمی در روز عذر داشته باشند.

خداوند متعال سایه حضرت مستطاب عالی را تا انقلاب حضرت مهدی (عج) بر سر مستضعفین جهان قائم بدارد، آمین، بحق محمد و آله الطاهرين.

[سؤال 5780] 2758

3. برای بعضی از جانبازان، طواف در داخل مطاف مشکل است. آیا می توانند در خارج مطاف طواف کنند یا نایب بگیرند؟

بسمه تعالی، با فرض عدم امکان طواف در حد - ولو در وقت خلوت - طواف در خارج حد، با مراعات اقرب فالأقرب صحیح است.

[سؤال 5781] 2770

2. عرض مطاف را در همه حال در مناسک در حدود 5/26 ذراع مقرر داشته اند آیا اذن می فرمایند در مواردی که به علت کثرت جمعیت طواف دشوار می گردد در فاصله ای دورتر از این مقدار طواف انجام گیرد و یا اذن می فرمایند مقلدین حضرت آیت الله در این يك مسأله به مجتهد دیگری که واجد شرایط بوده و بیش از این مقدار طواف را جایز می داند رجوع نمایند؟

بسمه تعالی، مسأله از موارد رجوع به غیر نیست و چنانچه در اثر کثرت جمعیت، طواف در حد ممکن نباشد ولو در وقت خلوت می توانند در خارج حد طواف کنند با رعایت اقرب فالأقرب.

[سؤال 5782] 2826

7. آیا نظر مبارك در مطاف از طرف حجر اسماعیل همان شش ذراع و نیم است یا تغییر کرده؟

بسمه تعالی، تغییر نکرده است.

ص: 132

بسمه تعالی

حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه

با تقدیم سلام، آیا نظر مبارک در مورد طواف، لزوم رعایت شش ذراع است در ناحیه حجر اسماعیل یا عدم لزوم، و کفایت وقوع طواف ولو در مسافتی دورتر از حد مذکور می باشد؟ مستدعی است، جواب را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، در صورت امکان لازم است مراعات حد در طواف، بلی اگر ممکن نیست ولو در وقت خلوت می تواند خارج حد با مراعات اقرب فالاقرب طواف کنند.

[سؤال 5784] 2144

2. در طواف واجب اگر از محدوده بیست و شش ذراع بیرون رود، با توجه به کثرت جمعیت و عدم اختیار، خصوصاً در طرف حجر اسماعیل، آیا طواف او صحیح است یا نه؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال، طواف صحیح است.

[سؤال 5785] 2754

14. در چند دور طواف دست خود را روی حجر اسماعیل علیه السلام یا پای خود را روی شاذروان نهاده آیا طواف او اشکال دارد و فرقی بین عمد و جهل است یا نه، و اگر واقع شده تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، دست روی دیوار حجر اسماعیل گذاشتن در حال طواف مانع ندارد و مجرد پا گذاشتن روی شاذروان بدون این که از روی آن راه برود نیز اشکال ندارد.

[سؤال 5786] 2820

5. اگر در یکی از اشواط طواف، پیشامدی کرد که باید طواف، یعنی آن شوط را

اعاده کند، آیا از بقیه شوط صرف نظر نموده و از حجرا لاسود شروع کند و یا قسمت باقیمانده شوط را رها کند و از حجرا لاسود، تا محل حادثه را حساب نموده و همان شوط ناقص را تکمیل نماید؟

بسمه تعالی، باید همان شوط را تکمیل نماید.

[سؤال 5787] 2803

بسمه تعالی

شخصی دو شوط طواف یا چهار شوط طواف را به نحو صحیح انجام داده بعد می گوید به دلم نچسبید بدون این که از مطاف خارج شود و بدون هیچگونه منافی طواف را از سر می گیرد آیا صحیح است یا نه؟

بسمه تعالی، طواف مزبور صحیح نیست و باید اعاده شود.

[سؤال 5788] 2837

2. آیا رمل و هروله (حرکت سریع) مستحب است در طواف؟

بسمه تعالی، استحباب ندارد، بلکه بهتر است به نحو متعارف طواف کنند.

[سؤال 5789] 511

4. يك زن در حال طواف واجب، در اثر فشار جمعیت، بول از او خارج شده و طواف را بدون طهارت بدن و تجدید وضو انجام داده.

اولاً: آیا فرقی بین طواف عمره و طواف حج می توان تصوّر کرد یا نه؟

ثانیاً: این زن فعلاً مُحرم است یا خیر؟

ثالثاً: در صورت مُحرم بودن، نامبرده تا چند سال دیگر برایش مقدور نیست که این عمل را برود و صحیحاً انجام دهد؛ آیا می تواند جهت حجة الاسلام خود نایب بگیرد یا آن که صبر نماید ولو چند سال طول بکشد؟

رابعاً: نامبرده عالم به تمام محرمات بر شخص محرم است؛ از طرفی مجبور است که مرتکب بعضی آن ها گردد چون ازاله مو و ناخن آیا معاف از کفاره است یا خیر به

ص: 134

تعداد انجام دو عمل مذکور ولو چند سال طول بکشد باید کفاره بدهد؟

بسمه تعالی، اگر از روی علم و عمد نبوده حج او باطل نیست ولی طواف و نماز را باید اعاده کند و اگر خودش نمی تواند باید نایب بگیرد و فرقی بین طواف عمره و طواف حج نیست و اگر طواف نساء و نماز آن را صحیح انجام داده از احرام خارج شده است.

شکایات طواف

[سؤال 5790] 2804

بسمه تعالی 1361 / 10 / 26

دفتر محترم شورای استفتای امام خمینی، مدّ ظلّه

بدین وسیله استدعا می شود پاسخ سؤالات زیر را مشروحاً بیان فرمایید:

1. شخصی در طواف عمره تمتع مشغول طواف بوده و آن طور که خودش اظهار می دارد ناراحتی جسمی داشته و با معیت يك نفر طواف می کرده و به خیال خودشان هفت دور تمام شده، نماز طواف و سعی به جا آورده اند و پس از چند روز توقف در مکه معظمه، برای حج تمتع محرم می شود و بعد از اعمال عرفات و منی و اعمال حج تمتع به طور کامل، به ایران مراجعت می نماید و پس از گذشت پنج ماه این شخص شك می کند که آیا هفت دور طواف عمره تمتع کامل بوده یا خیر؟ اگر احیاناً کامل نبوده، در برابر این شك تکلیف شرعی وی چیست؟

بسمه تعالی، شك او اعتبار ندارد و عملش صحیح است.

2. یکی از خواهران اظهار می دارد که پس از اتمام اعمال عرفات و منی، برای انجام بقیه اعمال حج عازم مسجدالحرام بوده که حائض می گردد. از آن جایی که عادت وی کمتر از هفت روز نبوده و از طرفی گروه مربوطه طبق نوبت تنظیمی از طرف سازمان حج و زیارت زودتر به ایران حرکت می کرد، لذا مدیر گروه مربوطه این خواهر را وادار می نماید که برای انجام طواف و نماز، نایب بگیرد و خود سعی را به جا آورد؛ او هم چنین کار را انجام می دهد. پس از مراجعت به ایران معترض می گردد که اگر مدیر

ص: 135

گروه به من اجازه می داد در یکی از گروه های آشنا یا ستاد حج می ماندم و اعمال خود را انجام می دادم، اشکال در حج من پیدا نمی شد. حال بیان فرمایید حج مشار الیهها صحیح است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر اجازه ندادن مدیر گروه، موجب شده که نتواند بماند تا پاك شود، وظیفه او گرفتن نایب بوده و عملش صحیح است.

[سؤال 5791] 2805

بسمه تعالی

پس از عرض سلام

1. من در هنگام طواف عمره تمتع بین شوط 2 و 3 بود یا 3 و 4 شك کردم و در همان هنگام، مسأله را می دانستم که اگر کسی قبل از شوط چهارم شك کرد، طواف او باطل است و باید دوباره از اول شروع کند، ولی راستش چون فکر می کردم فقط طواف نساء را اگر کسی صحیح انجام ندهد، محرم باقی می ماند به شكم اعتنا نکرده و طواف را ادامه دادم. حالا که آمدم به تهران بعضی می گویند اگر طواف عمره تمتع باطل باشد، آدم به احرام عمره تمتع باقی می ماند و بعضی می گویند: انسان بعد از تقصیر از احرام درمی آید، ولی يك طواف عمره به گردش باقی می ماند. حالا من می خواستم از امام سؤال شود که کدام يك از این ها درست است و من می توانم ازدواج کنم یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر جداً آنچه مرقوم شده صحیح است و وسوسه نیست، باقی بر احرام هستید و با انجام اعمال عمره مفرده از احرام خارج می شوید و باید سال بعد به حج بروید.

2. خانمی در زمان حج، قرص می خورده که حیض نشود و بتواند اعمالش را انجام بدهد و از زمانی که وارد مدینه شده اند و قرص خوردن را شروع کرده اند، همیشه لباس ایشان زرد رنگ به صورت زرد چرك تاب بوده است و چون زمان حیض ایشان بوده، شك داشته اند که این ترشحات استحاضه است یا نه و خودشان می گویند در همان موقع قدرت تشخیص نداشتند که ببینند استحاضه هست یا خیر و در

نتیجه بنا گذاشتند که مستحاضه نیستند و مسائل مربوط به آن را رعایت نکرده اند و طواف و نماز

ص: 136

طواف به جا آورده اند. حالا اعمالشان صحیح هست یا خیر؟ و محرم باقیمانده اند یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر شك دارند که ترشحات ذکر شده خون بوده، حکم استحاضه ندارد و اعمالشان صحیح است.

[سؤال 5792] 2754

8. طواف کننده مقداری از طواف را از جهت تردید در اشواط با تردید طواف کرده، آیا طواف او صحیح است یا نه؟

بسمه تعالی، با فرض بقای تردید در عدد اشواط طواف باطل است.

نماز طواف

[سؤال 5793] 2155

6. حقیر در اولین طواف، نماز آن را پشت مقام به علت کثرت جمعیت و شلوغ بودن، دورتر از مقام خواندم. البته در اولین مکان مناسب شروع به خواندن نمودم. اما بعد از اتمام اعمال حج شك دارم آیا این نماز از نظر فاصله اشکال داشته یا خیر؟

بسمه تعالی، در فرض مسأله اشکال ندارد.

[سؤال 5794] 2826

14. نماز خواندن پشت مقام تا آخر دایره مسجد الحرام گاهی به واسطه کثرت جمعیت نه تنها مشکل است بلکه گاهی هم مورد طعن و اهانت است که غالباً به ایرانی ها حمله زبانی می شود و می گویند حرام است و طریق طواف را سد کرده اید آیا مع ذلك اگر کسی بخواهد نماز بخواند باطل نیست و نباید چنین نماز اعاده شود؟

بسمه تعالی، باید نماز طواف در مکان مزبور باشد و صحیح است و با وجود مزاحمت می توانند با فاصله پشت مقام نماز کنند و صحیح است.

[سؤال 5795] 2792

3. بر اثر زیادی حجاج محترم، در اغلب اوقات بلکه می شود گفت در تمام اوقات

ص: 137

طواف، آن ها از پشت مقام طواف می کنند و چون نماز طواف باید در پشت مقام یا یکی از دو طرف آن خوانده شود، بعضی از حجاج محترم ایرانی برای نماز دور يك نفر حلقه وار جمع می شوند که بتواند آن شخص نماز طواف را بخواند. این عمل انعکاس خوبی در میان برادران اهل سنت ندارد و مزاحم طواف آن ها می باشد. گاهی هم با کمال ناراحتی می گویند: حرام، حرام. آیا با این وضع نماز صحیح است یا وظیفه دارند بروند عقب تر؟ البته با مراعات الاقرب فالاقرب که مزاحم دیگران نباشند که باعث توهین به حجاج محترم شیعه باشد. از مقام شامخ رهبر عظیم الشان تقاضا دارم حکم الله را بیان فرمایید.

بسمه تعالی، نماز صحیح است؛ ولی در صورت مزاحمت طوری عمل کنند که مانع طواف دیگران نشوند.

[سؤال 5796] 2764

4. می گویند نماز طواف را باید پشت مقام ابراهیم خواند و این هم باز مشکل است. آیا جایز است، هر مکانی که ممکن باشد نماز طواف را بخوانند؟

بسمه تعالی، در حال اختیار جایز نیست و در صورت عدم امکان تفصیلی است. در مناسک ذکر شده است.

[سؤال 5797] 1622

9. نماز طواف واجب را با کثرت طواف کنندگان و نمازگزاران اطراف مقام، کجا باید خواند؟

بسمه تعالی، پشت مقام و اگر نشد در یکی از دو جانب، به تفصیلی که در مناسک ذکر شده است.

[سؤال 5798] 2826

8. آیا در صورت ازدحام که نشود پشت مقام یا احد جانبن آن نماز طواف خواند تا حدود منبر، و نماز در قسمت راست یا چپ منبر خوانده شد باز هم اعاده نماز در

ص: 138

مقام در صورت امکان همان روز یا روزهای دیگر لازم است یا خیر؟

بسمه تعالی، تا وقت سعی ضیق نشده احوط اعاده است.

[سؤال 5799] 2753

4. همچنان که اطلاع دارید، خلف مقام ابراهیم از بس جمعیت زیاد است، ممکن نیست که زن، پشت سر مرد قرار گیرد؛ و لذا یا محاذی است یا جلو یا عقب. نماز صحیح است یا خیر؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

[سؤال 5800] 2772

2. بعضی از معلولین با خود کیسه بول دارند - چون با حرکت بدن بول از آن ها خارج می شود - این ها در طواف و نماز چه باید بکنند؟
بسمه تعالی، به وظیفه سلس البول عمل کند؛ یعنی قبل از نماز وضو بگیرند و آنچه در حال نماز بول بیاید ضرر ندارد و حکم طواف نیز همین طور است.

[سؤال 5801] 2772

3. بعضی از معلولین که طهارت از حدث اصغر برای آن ها ممکن نیست؛ چون قوه ماسکه را از دست داده اند چه کنند؟
بسمه تعالی، مضر به صحت طواف و نماز نیست، در صورتی که به وظیفه مسلوس با مبطون که در رساله ذکر شده عمل کنند.

[سؤال 5802] 2754

13. کسی که نماز طواف او غلط است و می خواهد به جماعت بخواند آیا اقتدا به نماز یومیه کافی است یا باید نماز امام هم نماز طواف واجب باشد.

بسمه تعالی، مشروعیت جماعت در نماز طواف محل اشکال است.

ص: 139

17. کسانی که در نمازشان غلط دارند نماز طواف عمره و حج و طواف نساء را به جماعت بخوانند کفایت می کند یا باید نایب بگیرند و در صورتی که نایب بگیرند خودشان هم باید فرادا بخوانند یا نه و نماز طواف را باید آهسته بخوانند یا بلند؟
بسمه تعالی، باید خودشان فرادا بخوانند و مخیرند بین جهر و اخفات.

[سؤال 5804] 2793

9. شخصی پس از اعمال حج واجب و مراجعت به وطن متوجه شده است که قرائت نمازش صحیح نبوده، تکلیف حجش چه می شود؟
بسمه تعالی، در فرض مذکور چیزی بر او نیست.

[سؤال 5805] 2769

8. کسی که ما می دانیم نماز طوافش درست نیست، آیا می توانیم بعد از طواف نساء و نمازش، به او دختر بدهیم یا برایش عقد بخوانیم یا خیر؟
بسمه تعالی، اگر خودش نمازش را صحیح می دانسته، همان نماز کافی است و ازدواج او مانع ندارد.

[سؤال 5806] 2496

4. آیا کسی که در مکه معظمه، برای خواندن نماز طواف نساء خودش، با قرائت کامل، نماز طواف نساء را بخواند، احتیاج به نیابت هم دارد یا خیر؟
بسمه تعالی، باید خودش بخواند و نیابت کافی نیست.

[سؤال 5807] 2806

بسمه تعالی

محضر مبارك رهبر انقلاب اسلامی ایران، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه العالی

محترماً؛ به عرض مبارك می رسد: پیرو اعلامیه ای که در ایام حج تمتع سال جاری

مرقوم فرموده بودید مبنی بر این که حجاج محترم در مکه معظمه صلوات طواف کعبه و صلوات طواف النساء را خودشان می توانند به جا بیاورند؛ آیا حضرت عالی در عمره مفرده هم اجازه می فرمایید که صلوات طواف کعبه و صلاة النساء را خودشان بخوانند؟ خداوند بر طول عمر شما بیفزاید.

بسمه تعالی، باید خودشان به جا آورند.

[سؤال 5808] 2754

3. شخصی خصوص نماز طواف را فراموش کرد و بعد از تقصیر متوجه شد، آیا باید با لباس به جا آورد یا لازم نیست؟ بسمه تعالی، لازم نیست.

[سؤال 5809] 2827

4. عمده ازدحام در مقام حضرت ابراهیم، از کسانی است که نمازهای طواف مستحبی را حتماً می خواهند در نزدیکی مقام بخوانند. برای روشن شدن حکم، آیا در تمام مسجد الحرام می توان نمازهای طواف مستحب را خواند؟ بسمه تعالی، در هر جای مسجد الحرام جایز است.

سعی بین صفا و مروه

[سؤال 5810] 2798

2. کسی که می دانسته باید هفت مرتبه بین صفا و مروه سعی کند و با همین نیت از صفا شروع کرده است و رفت و برگشت را يك مرتبه حساب نموده، یعنی چهارده مرتبه سعی نموده است، آیا صحیح است، یا باید اعاده کند؟ و چنانچه اعاده لازم است، اگر در حین انجام اعمال حج دانست که در عمره حج از روی جهل چنین اشتباهی کرده، چه باید بکند؟

بسمه تعالی، سعی را اعاده کند احتیاطاً، اگر چه اقوا کفایت است.

ص: 141

6. ده متر مثلاً از سعی را به طور صحیح انجام داد بعد متوجه شد که رفیقش نیامده برگشت به اول سعی و سعی را مجدداً با رفیقش شروع کرد آیا اشکال دارد یا نه و دستور چیست؟
بسمه تعالی، با فرض جهل مانع ندارد.

[سؤال 5812] 2764

5. در سعی صفا و مروه که دو طبقه ساخته اند، آیا در طبقه دوم هم حجاج می توانند سعی صفا و مروه را انجام دهند یا نه؟
بسمه تعالی، اگر محرز نیست که بین صفا و مروه سعی می شود، جایز نیست.

[سؤال 5813] 2807

بسمه تعالی

1. آیا سعی بین صفا و مروه در طبقه دوم جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر احراز نشود که بین صفا و مروه سعی می شود صحیح نیست.

2. در منی و عرفات و جاهای دیگر گاهی پل هوایی زده شده، آیا حجاجی که از زیر پل باید رد شوند و یا در تونل هایی که در منی احداث شده و در حال سیر هستند آیا اشکالی دارد یا خیر، استظلال
محسوب می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

3. آیا حجاج وقتی در ماشین رویار سوار هستند دیواره ماشین بر آن ها سایه بیندازد اشکال دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

4. آیا تا چند متر خلف مقام ابراهیم علیه السلام صدق می کند و وقتی که قسمتی از خلف مقام مطاف شده و شك داریم که آیا بعد از این مقدار هم خلف مقام است یا نه چه باید کرد؟

بسمه تعالی، باید احراز شود و خصوصیات مسأله در رساله مذکور است.

5. آیا در مسجد شجره و امثال آن ملاك همان مسجد قدیم است یا مقدار توسعه یافته هم در حکم مسجد شجره را دارد؟

بسمه تعالی، احوط اقتصار به مسجد اصلی و محاذات آن است.

6. آیا وقوف در منی شب یازدهم و دوازدهم ذی الحجه اگر در جاهایست که مشکوک است از منی است یا نه، و اقامت رسمی کاروان ها در آن جا دلیل خواهد بود یا نه، و همچنین تقصیر یا حلق نمودن در چنین مکان هایی چگونه است؟

بسمه تعالی، باید احراز شود که از منی است و قول اهل محل معتبر است.

7. اگر کسی بعد از ذبح در همان جایی که مشکوک است از منی است یا ملحق شده به آن، حلق یا

تقصیر کند و بعد ملتفت شود چه باید بکند؟

بسمه تعالی، در صورت امکان احوط اعاده حلق یا تقصیر است.

8. آیا حلق کردن و یا قربانی کردن در شب یازدهم در صورتی که موفق به انجام آن در روز دهم نشود چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

9. آیا حلق کردن قسمتی از سر در روز دهم کافی است یا باید همه سر حلق شود؟

بسمه تعالی، باید همه سر را حلق کند.

[سؤال 5814] 251

3. شوط سوم سعی یا شوط پنجم بوده که حال سعی کننده به هم خورده و او را از سعی، به مریض خانه و از آن جا به ایران آورده اند و پس از دو سال، متوجه مسأله شده؛

تکلیف چنین شخصی چیست در صورتی که عذر در سعی عمره تمتع بوده؟ و همچنین اگر در سعی در حج تمتع بوده؟ و آیا فرقی بین شوط سوم و پنجم هست یا نه؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، باید برگردد و سعی را تمام کند و اگر برگشتن به مکه برای اتمام سعی، مشقت دارد نایب بگیرد و فرقی بین سعی عمره و سعی حج و یا بین شوط سوم و پنجم نیست و اگر سعی مزبور، مربوط به عمره تمتع بوده، باید برای اعمال حج تمتع نیز نایب بگیرند.

2. شخصی از مسجد الحرام وارد مسعی شده به گمان آن که شروع به سعی از درب مسجد کافی است بدون این که به کوه صفا برود به طرف مروه حرکت کرده و سعی را تمام می کند ظاهراً در اشواط بعد از اولی به صفا می رود. توجه به اشتباه پس از تقصیر بوده و اعتناء نکرده است چون یکی از روحانیون گفته، اعتنا نکن حکم سعی و عمره و حج او چیست؟

بسمه تعالی، در مفروض سؤال سعی باطل است و باید اعاده شود ولی ضرر به صحّت حج و عمره ندارد.

[سؤال 5816] 2773

4. كفاره ترك سعی بین صفا و مروه در حج؟

بسمه تعالی، حکم ترك طواف را دارد.

تقصیر

[سؤال 5817] 2808

بسمه تعالی

بعد از سلام و آرزوی پیروزی اسلام و طول عمر برای امام امت و سرافرازی ایشان و روحانیون متعهد، خواستم چند دقیقه ای وقتتان را بگیرم.

مادرزن این جانب چند سال قبل به زیارت خانه خدا مشرف شدند و در مرحله طواف اول، هفت دور طواف خانه خدا را به جا آوردند و صفا و مروه را که به جا می آوردند، در مرتبه هفتم صفا و مروه حالشان به هم می خورد و به روحانی حالشان را می گویند و ایشان می گویند: اگر صفا و مروه را تمام کردی، کناری استراحت کن. و بعد از تمام شدن طواف کاروانیان، بدون آن که تقصیر کند با ایشان به محل اقامت بازگشتند،

و از کسی هم سؤال نمی کنند؛ چون نمی دانستند در آن جا باید تقصیر کنند یا عمل

دیگری را انجام دهند. بعد از آمدن به وطن خود، موضوع را برای دیگران تعریف می کنند، یکی از آن هایی که وارد بود می گوید: حتماً تقصیر بعد از صفا و مروه را نکردی می گویند: نه، بعد از صفا و مروه تقصیر نکردم، و جواب داده می شود که چون تقصیر نکردی، حجتان اشکال دارد و از یکی - دوروحانی سؤال می کنند، می گویند: چون صفا و مروه را به جا آوردی و بعد از آن تقصیر نکردی و به علت این که هم نمی دانستی و سؤال هم نکردی، حجت قبول نیست. خواهشمند است نظر خودتان را در این باره ارسال دارید، تا تکلیف ایشان معلوم شود که آیا در صورت مستطیع شدن مجدد، حج از گردن ایشان برداشته شده است، یا در ذمه ایشان می باشد؟

بسمه تعالی، اگر تقصیر را ترك کرده و از روی فراموشی نبوده، حج او حج افراد شده و از احرام بیرون آمده است، ولی احتیاط واجب آن است که پس از تمام کردن حج افراد، عمره مفرده به جا آورد و در سال بعد حج را اعاده کند.

[سؤال 5818] 2809

بسمه تعالی

پیشگاه حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه العالی

شخصی به احرام عمره تمتع محرم شده و وارد مکه شده، اعمال عمره را به جز تقصیر به جا آورده است، و تقصیر نکرده و دو مرتبه برای حج لباس احرام پوشیده و به عرفات رفته و مشعر و منی و جمیع اعمال را به جا آورده و متوجه نشده و به ایران آمده

و حالا فهمیده است. استدعا دارد مشروحاً بیان فرمایید اگر جاهل بوده، چه حکمی دارد، و اگر ناسی بوده، چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، در مورد نسیان عمل او صحیح است و چیزی بر او نیست، و مستحب است يك گوسفند قربانی کند و در صورت جهل، حج او مبدل به حج افراد می شود و باید بعد از اتمام حج، عمره مفرده به جا آورد بنابر احتیاط، و سال بعد حج را اعاده کند احتیاطاً.

ص: 145

[سؤال 5819] 2810

بسمه تعالی

محضر مبارك مرجع شيعيان جهان حضرت آيت الله العظمى سيد روح الله الموسوى الخمينى مدّ ظله العالى، لطفاً مسأله ذيل را جواب مرحمت بفرماييد.

شخصى روز عرفه در عرفات از ظهر تا غروب قيام نمود و بعد از غروب بدون عذر، نماز مغربين را در عرفات خواند آيا خلاف شرع کرده يا خير؟

بسمه تعالی، اشكال ندارد.

[سؤال 5820] 2758

4. چون در عرفات، زير چادرها هوا فوق العاده گرم است، آيا براى جانبازان، وقوف چند لحظه كافي است؟

بسمه تعالی، از واجب كفايت نمى كند و بايد تا غروب بمانند. هرچند در صورت خروج حجّ صحيح است.

[سؤال 5821] 2770

14. تبعيت از عامه كه در سال گذشته اعلام فرمودند مجزى است آيا فقط در مورد درك و قوفين مى بايستى رعايت گردد يا در كليّه اعمال؟

بسمه تعالی، در وقوفين كه تقيه است بايد متابعت كنند و در اعمال منى تبعيت نيست.

[سؤال 5822] 2068

2. افرادى سال ها به حج مشرف شده و با توجه به اختلاف يك روز بين مثلاً ايران و حجاز در مناسك در مسائل تقيه - هيچ وقت قطع به مخالفت حاصل نمى شود... - اعمالى را در روزهاى معلوم به متابعت آن ها انجام داده و حال متوجه شده كه

ص: 146

می فرمایید در اعمال منی تقیه نیست و باید وظیفه دیگری انجام دهد حقیقت را روشن و معلوم بدارید که وظیفه نسبت به گذشته چیست مخصوصاً در صورتی که حج نیابتی بوده است چه کند؟

بسمه تعالی، اعمالی را که می توانست در وقت مقرر بدون تقیه انجام دهد اگر پیش از وقت انجام داده صحیح نیست و باید در همان سال و اگر وقت گذشت در سال بعد اعاده کند، ولی اگر در حین عمل به توهم آن که وقت است با قصد قربت انجام داده و بعداً شك کرده که در وقت بوده یا پیش از وقت محکوم به صحت است.

[سؤال 5823] 2828

3. آنچه از مناسک فارسی حضرت عالی بر می آید آن است که علم به مخالفت در ثبوت هلال با عامه، عادةً حاصل نمی شود و در صورت شك و عدم ثبوت نزد شیعه، موافقت با عامه لازم است، تا حدودی که تقیه ایجاب می کند؛ و در بقیه اعمال باید بر طبق آنچه مسلم نزد شیعه است عمل شود؛ بدین صورت که اگر تقیه، در وقوف عرفات باشد، موافقت باید در خصوص همان وقوف باشد؛ و اگر تقیه، در وقوفین باشد، باید اعمال روز عید را که برخلاف تقیه نیست، باید یازدهم نزد عامه انجام داد و همچنین بیتوته شب سیزدهم. بفرمایید آیا حضرت عالی به همین فتوا باقی هستید یا نظر مبارك تغییر کرده؟ چون از بعضی مسموع شده که فرموده اید: عند الشك باید در جمیع مناسک، با عامه موافقت شود و مجزی است.

بسمه تعالی، فتوا همان است که در مناسک درج شده و تغییر نکرده است.

[سؤال 5824] 90

4. کسی که به حکم مفتی عربستان در مورد اول ماه ذی الحجه یقین حاصل نمی کند، در مورد عرفه و عید قربان چگونه عمل نماید؟

بسمه تعالی، در وقوفین تبعیت از آن ها لازم است.

ص: 147

بسمه تعالی دوم ذی القعدة 1399 ق

محضر شریف رهبر انقلاب اسلامی، حضرت مستطاب آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته محترماً؛ حضور مبارك معروض می دارد که چون مسأله مناسک منی مورد ابتلای فعلی حجاج است؛ لذا وظیفه شرعیّه اقتضا کرد که مزاحم شوم.

راجع به وقوفین که امر به متابعت فرموده اید، آیا در مناسک منی که تقیه ای نیست هم باید متابعت نماید یا بر طبق نظر شیعه در امر هلال عمل کنند یا فرق است بین صورت علم به مخالفت با واقع و عدم علم، کما أفتی به السيد الحكيم - طاب ثراه - فأفتی بوجوب العمل علی طبق نظر الشيعة في الأولى دون الثانية؟

بسمه تعالی، در اعمال منی تقیه نیست. و اگر در موردی تقیه باشد، باید تقیه کنند.

[سؤال 5826] 2812

بسمه تعالی

1. می فرمایید: حجاج در منی، چون تقیه نیست؛ باید اعمال منی را از روز بعد شروع کنند. امسال که الحمد لله فتوای حضرت عالی را می شود آزادانه اعلام کرد، اما این که اکثر مردم شیعه که مقلد حضرت عالی هستند اعمال را تأخیر بیندازند و روز بعد قربانی کنند. محتمل است عامه متوجه شوند و خلاف تقیه ولو مداراتی باشد. در این صورت هم باید شیعه اعمال را تأخیر بیندازند یا خیر؟

بسمه تعالی، خلاف تقیه نیست و باید تأخیر بیندازند، ولی اعلام در حجاز نباید بشود.

2. در طواف نساء، نایب نماز آن را به چه نیتی انجام دهد؟ بنابر این که لازم باشد به قصد ما فی الذمه انجام دهد؛ اگر يك طواف از طرف خود و یکی از طرف منوب عنه انجام دهد، کفایت می کند یا این که حتماً باید به قصد ما فی الذمه انجام دهد؟

ص: 148

بسمه تعالی، احتیاط آن است که نیت ما فی الذمه کند.

3. دولت سعودی از روی جمره عقبه پل هوایی ساخته و در آن پل، محاذی جمره عقبه يك جمره ساخته است. آیا رمی جمره تازه ساخته شده، مجزی است یا نه؟

بسمه تعالی، رمی از طبقه دوم هم صحیح است.

[سؤال 5827] 2744

7. در فرض تقيه که افاضه لازم است ولو با علم به خلاف، آیا اعمال منی را هم تقیتاً در همان ایام باید انجام دهد یا تقيه منتفی است و آنچه واقع است انجام دهد مثلاً روز دهم واقعی ذبح کند و حلق و تقصیر و رمی جمره عقبه کند و شب سوم را هم در منی بخوابد یا خیر؟

بسمه تعالی، در اعمال منی تقيه نیست.

[سؤال 5828] 2813

بسمه تعالی

در مناسك و استفتایی که از محضر مبارك حضرت آیت اللهی شده چنین آمده که در قسمتی که تقيه نیست حجاج اگر رؤیت هلال شرعاً ثابت نشد باید اعمال منی؛ یعنی رمی و ذبح و حلق را به روز بعد تأخیر اندازند. فعلاً گفته شده که حضرت مستطاب عالی رأی مبارکتان عوض شده و فرموده اید در منی هم باید حجاج تبعیت کنند و لو تقیتاً باشد. این مطلب صحیح است یا خیر؟

بسمه تعالی، حکم همان است که در مناسك ذکر شده است.

وقوف در مشعرالحرام

[سؤال 5829] 2728

2. مشعر الحرام یعنی مکان آن، برای اشخاص غالباً نامعلوم است و ممکن است اشخاص با فاصله کم یا زیاد وقوف نمایند و سؤال هم برای اشخاص تقریباً غیر ممکن

ص: 149

است؛ زیرا اولاً به گفته آنان معلوم نخواهد شد و آنان هم زوار می باشند. تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، باید از اهل خبره سؤال کنند و بر طبق وظیفه عمل نمایند.

[سؤال 5830] 2764

19. افرادی که شب عید قربان در مشعر الحرام هستند قبل از طلوع آفتاب می توانند از وادی محسّر خارج شوند یا نه؟

بسمه تعالی، جایز نیست.

[سؤال 5831] 2844

4. بعضی از کارکنان کاروان تا صبح در مشعر نمی مانند، به حساب آن که باید در منی وسایل پذیرایی حجاج را فراهم نمایند، آیا اشکال ندارد؟

بسمه تعالی، اگر به نحوی است که عذر محسوب است، اشکال ندارد.

[سؤال 5832] 2772

6. حرکت معلولین در صبح روز دهم از مشعر برای منی مشکل است و طاقت فرسا مخصوصاً با چرخ؛ آیا می شود در شب حرکت کنند؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

[سؤال 5833] 1622

6. برای زنان و ضعفا و سرپرست و راهنمای آن ها (نایب و غیره) آیا جایز است قبل از آفتاب، بلکه قبل از فجر، خروج از مشعر و رمی و قربانی و حلق و تقصیر؟

بسمه تعالی، خروج از مشعر و رمی در شب، در صورت عذر مانع ندارد. و با تمکن از قربانی ولو با استنابه در روز عید، روز قربانی کنند و همچنین حلق یا تقصیر باید روز عید باشد.

ص: 150

بسمه تعالی

برای زن ها آیا جایز است شبانه از مشعر الحرام بروند منی؟ آیا برای آن ها جایز است که قبل از طلوع آفتاب یا قبل از طلوع فجر رمی جمره بکنند یا خیر؟ و آیا فرقی بین معذورین و غیر معذورین هست یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر معذور باشند مانع ندارد.

[سؤال 5835] 2758

5. وقوف به مشعر برای جانبازان، تا صبح طاقت فرسا است. جناب عالی هم می فرمایید: به احتیاط واجب، قبل از نصف شب حرکت نکنند و حال آن که این هم به جهاتی برای آن ها مشکل است. آیا می شود با کمی توقف، در ماشین قصد وقوف کنند و سپس حرکت نمایند؟

بسمه تعالی، افراد جانباز مختلف هستند و هر کدام عذر دارند، به تکلیف معذور - که در مناسک ذکر شده است و در مسائل بعد هم گفته می شود - عمل کنند.

[سؤال 5836] 2815

بسمه تعالی

خدمت امام عزیزم سلام، از درگاه خداوند تعالی عمر هر چه بیشتر شما را آرزو دارم. ای امام مهربان! مسأله ای برایم پیش آمده که خواستم در این باره با شما مشورت

کنم و راه حلّم را از شما جويا شوم. این جانب پارسال به مراسم حج رفتم. در مراسم عرفات، شب را همان جا خوابیدیم؛ شب عید آمدیم برای مشعر؛ پیاده مان کردند که سنگ جمع کنیم؛ وقتی جمع کردیم، سرکاروان به ما نگفت که باید شب را این جا بمانیم تا صبح بشود؛ شبانه حرکت کردیم برای منی؛ از مشعر که حرکت کردیم، من نمی دانم ساعت 10 بود یا 12 شب؛ چند تا مسافر که با ما همسفر بودند - وقتی که از

آن جا حرکت کردیم - گفتند که ساعت 5/10 بود (یعنی حرکت از مشعر به منی). حالا می گویند يك ركن حج شما باطل است. حکم چیست؟

بسمه تعالی، اگر مقداری از شب عید اضحی را در مشعر بوده اید، حج صحیح است.

[سؤال 5837] 2816

بسمه تعالی 1358 / 9 / 18

حضور محترم جناب مستطاب آقای امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

محترماً به عرض می رساند: این جانب خدمه یکی از کاروان های تهران هستم؛ چندین مرتبه به مکه معظمه مشرف شده ام. در مشعر الحرام به مشکلی برخورددم؛ سؤال هم کردم ولی از جواب ها قانع نشدم؛ عرفات را درک کردم. با ماشین اسباب کاروان به مشعرالحرام وارد شدم؛ از ماشین پیاده شدم و سنگ ها را جمع کرده (نیت نکردم) پیش از نصف شب با ماشین اسباب برای منی حرکت کردیم تا اسباب را در منی خالی کرده و طبق برنامه همه ساله، برگردم به مشعر الحرام برای وقوف به تقصیر. شوفر ماشین در منی گم شد تا نزدیک صبح، و دیگر برای وقوف مجدد به مشعر الحرام برنگشتیم، ولی بقیه اعمالم را تا آخر انجام دادم. با آن که در مشعرالحرام وقوف بدون نیت داشتم، تکلیف بنده چیست؟ (میقاتی هم داشتم).

بسمه تعالی، با فرض این که نیت وقوف نداشته اید و وقوف اختیاری مشعر ترك شده، حجی که آورده اید کفایت نمی کند و باید اعاده شود.

[سؤال 5838] 2835

2. اگر کسی پس از وقوف در عرفات، بعد از ظهر روز نهم مریض شده باشد و او را به بیمارستان مکه انتقال داده باشند و پس از بهبودی روز دهم یا یازدهم او را به منی آورده باشند و قربانی و رمی جمرات را دیگران نیابتاً از او انجام داده باشند و پس از اتمام اعمال حج، به وطن بازگشته - چون وقوف به مشعر را نه اختیاریاً و نه اضطراراً

ص: 152

درک نکرده - تکلیف او چیست؟

بسمه تعالی، اگر از جهت مرض، درک مشعر نکرده و قربانی کرده - ولو با نایب گرفتن - و طواف نساء را انجام داده، محل شده است؛ ولی بنا بر احتیاط باید حج را اعاده کند.

واجبات منی

اول از واجبات منی: رمی جمره

[سؤال 5839] 2817

بسمه تعالی 12 / 7 / 1362

دفتر محترم استفتای حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

احتراماً؛ نظر مبارک حضرت امام - روحی له الفداء - را نسبت به چند مسأله حج که در ذیل به آن اشاره می شود؛ بیان فرمایید.

1. همان گونه که مستحضرید، قسمتی از بدنه جمره سوم جهت پایه گذاری طبقه دوم گرفته شده و از نمای اصلی به نمای سیمانی درآمده است، با توجه به این که در این قسمت های تغییر یافته «مرمی» پایه طبقه دوم است نه جمره، آیا رمی نمودن صحیح است یا نه؟ و در طبقه دوم هم رعایت آنچه در طبقه اول رعایت می شد لازم است یا نه؟

بسمه تعالی، رمی قسمت پشت جمره که سیمانی و تکیه گاه جمره است، صحیح نیست؛ ولی در طبقه دوم در همه اطراف که به جمره رمی می شود، صحیح است.

2. در ایام حج بعضی از کارگران و یا بازرگانان ایرانی ساکن جزایر خلیج فارس مقادیری از پس انداز خود را به آشنایان خود در مکه و مدینه می دهند که آنان پس از بازگشت به ایران معادل آن را پول ایرانی به خانواده هایشان بدهند. بدیهی است که در این رابطه ارزی از مملکت خارج نمی شود و مبادله هم به

ص: 153

ارزش روز و بازار آزاد انجام می گیرد. آیا انجام چنین مبادله ای برای حجاج جایز است؟

بسمه تعالی، باید مطابق مقررات دولت اسلامی عمل شود.

3. فردی برای عمره تمتع واجب از میقات محرم شده؛ ولی قبل از این که بتواند اعمال عمره انجام دهد، مریض می شود. به طوری که جز گرفتن نایب چاره ای ندارد. آیا می تواند کسی را که عمره تمتع خود را انجام داده، به عنوان نایب برای انجام اعمال عمره انتخاب نماید؟

بسمه تعالی، مورد نیابت نیست و چنانچه در اثر مرض نتواند تا وقتی وقت رفتن به عرفات ضیق شود اعمال عمره را انجام دهد، وظیفه او تبدیل به حج افراد می شود و بعد از انجام اعمال حج که با همان احرام به جا آورده، باید يك عمره مفرده هم اتیان نماید.

[سؤال 5840] 2818

بسمه تعالی نوزدهم رمضان 1402 ق

حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، مدّ ظلّه العالی، با احترام و عرض ادب، چه می فرمایید:

1. جمره عقبی را که از سه طرف، سیمان کاری نموده اند و فقط يك طرف باز است، می توان از اطرافی که سیمان کاری شده، رمی جمره نمود یا نه؟

بسمه تعالی، کافی نیست.

2. بعضی از خدمه کاروان حج که قبلاً - برای تهیه وسایل - وارد مکه می شوند، می توانند عمره مفرده به جا بیاورند و بعداً با حجاج، از جحفه یا مسجد شجره احرام ببندند؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

3. حدود مسجد النبی و مسجد الحرام را که مسافر، بین نماز قصر و اتمام، مخیر است، معین فرمایید؟

بسمه تعالی، در جایی که بر مسجد اصلی، اضافه شده احتیاط، قصر است؛ اگر چه تمام خواندن هم صحیح است.

4. محل ذبح قربانی را به وادی محسّر یا مکان دیگر - خارج از حدود منی - منتقل نموده اند. تکلیف حجاج چیست؟

بسمه تعالی، در صورت امکان - ولو با صبر کردن تا آخر ذی حجه - باید در منی ذبح کند و در هر صورت ذبح در محلی که دولت تعیین کرده، مجزی است.

ص: 154

5. محل رمی جمرات را دو طبقه کرده و عمود محل جمره را مرتفع نموده اند. آیا از طبقه فوقانی و سمت بالا رمی جمره، مجزی است یا نه؟

بسمه تعالی، مجزی است.

6. طيور منجمد که در بلاد اسلامی از دست مسلمان خریده می شود و روی کارتن های آن ها نوشته شده که مذبح به ذبح اسلامی است و علاوه، افرادی که می فروشند می گویند که يك نفر از خودمان می فرستیم به مذبحه بلاد دیگر و با دست مسلمان ذبح می شود، خوردن آن ها جایز است یا نه؟

بسمه تعالی، اگر احتمال می دهید که فروشنده مسلمان، احراز تذکیه شرعی نموده و می فروشد، اشکال ندارد.

7. آیا کفاراتی که در حج تمتع واجب می شود را می توان بعد از مراجعت به وطن پرداخت نمایند؟

بسمه تعالی، احتیاط واجب آن است که در منی ذبح شود؛ و اگر ترك نمود و در جای دیگر ذبح نمود، مجزی است.

8. در صورت ازدحام و کثرت جمعیت، آیا می توان خارج از مقام ابراهیم - بیش از بیست و شش ذراع و نیم - طواف نمود یا نه؟

بسمه تعالی، اگر در اثر کثرت ازدحام نتواند در مطاف، طواف کند، طواف در فاصله دورتر با مراعات الاقرب فالاقرب مانع ندارد.

[سؤال 5842] 2825

6. جمره عقبی را که از سه طرف سیمان کاری نموده اند و فقط يك طرف باز است، آیا می توان از اطرافی که سیمان شده است، رمی جمره نمود یا نه؟

بسمه تعالی، اگر احراز نمی شود که رمی جمره شده است، کفایت نمی کند.

[سؤال 5843] 2781

2. جمره عقبه يك طرف است و اطراف جمره و پشت آن سیمان است حاجی اختیاراً می تواند به سیمان که دور جمره است یا پشت جمره سنگ بزند یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر احراز نمی شود که رمی جمره شده کفایت نمی کند.

بسمه تعالی

محضر مقدس زعیم عالیقدر و رهبر عظیم الشان، امام خمینی متع الله المسلمین بطول بقائه الشریف

تقاضا مندم نظر مبارك را نسبت به دو مسأله ذیل مرقوم دارید:

1. در جمره عقبه چون يك طرف از جمره را سیمان کشیده اند شیعه و سنی همه پشت به قبله ایستاده و رمی جمره می کنند و همین معنی موجب ازدحام و کثرت جمعیت در این قسمت و در نتیجه رمی را به صورت مشکل و بلکه قریب به محال در آورده است. اجازه می فرمایید رو به قبله ایستاده و به طرف های سیمان کشیده شده رمی کنند یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر جمره رمی نمی شود صحیح نیست.

2. گفته می شود مسلخ فعلی در وادی محسّر واقع شده آیا وادی محسّر جزء منی است یا خیر و در صورتی که خارج منی باشد قربانی در آن را اجازه می فرمایید یا خیر؟

بسمه تعالی، وادی محسّر از منی نیست و با امکان ذبح در منی باید در آن جا قربانی کنند هر چند قربانی در مسلخ جدید کفایت می کند.

[سؤال 5845] 2770

6. رمی به قسمت های تازه ساخته شده جمار و یا از طبقه فوقانی را آیا کافی می دانید؟

بسمه تعالی، کافی است.

[سؤال 5846] 2827

3. همان طور که به استحضار حضرت عالی رسیده، اخیراً به واسطه کثرت ازدحام، کمی جمرات را مرتفع نموده اند و برای تسهیل در رمی، دو طبقه ساخته شده؛ آیا در طبقه فوقانی، رمی نمودن جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

ص: 156

3. اخیراً حججی که از مکه معظمه مراجعت نموده اند اظهار می دارند جمرات ثلاث را برداشته اند و به جای آن ها ستون های مرتفع تری ساخته اند که از طبقه بالا- و پایین هر دور می می شود نظر مبارك در رمی با این حال چیست؟ رمی از پایین چه صورت دارد؟ آیا از طبقه بالا هم می توان رمی نمود یا نه؟

بسمه تعالی، رمی از طبقه بالا و پایین اشکال ندارد.

[سؤال 5848] 2800

2. سعی و رمی در طبقات بالا چه حکم دارد؟

بسمه تعالی، در رمی اشکال ندارد. و در سعی، اگر احراز نشود که بین صفا و مروه سعی می شود، کافی نیست.

[سؤال 5849] 2812

3. دولت سعودی از روی جمره عقبه پل هوایی ساخته و در آن پل، محاذی جمره عقبه يك جمره ساخته است. آیا رمی جمره تازه ساخته شده، مجزی است یا نه؟

بسمه تعالی، رمی از طبقه دوم هم صحیح است.

[سؤال 5850] 2759

4. در صورت ازدحام جمعیت در جمرات، از طبقه فوقانی می شود رمی جمرات کرد یا نه؟

بسمه تعالی، مانع ندارد، حتی در وقت خلوت.

[سؤال 5851] 2826

4. در مناسک مرقوم فرموده اید که سنگ ریزه حیازت شده شخص دیگری نباشد آیا حیازت شده ها را که به یکدیگر با رغبت و میل می دهند باز هم اشکال دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

5. اگر کسی تعدادی از سنگریزه ها را به جمره زد ولی به علت کثرت جمعیت مدتی فاصله شد تا دوباره خود را به جمره برساند آیا اینک باید دوباره از نورمی کند و یا بقیه عمل گذشته را اگر تمام کند کافی است؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور بقیه را تمام کند و کفایت می کند.

[سؤال 5853] 2843

2. سیدی! ممکن است نسبت به رمی جمرات توجهی کامل معطوف دارید. در این دو سال اخیر ما شاهد هتك حرمت خانم ها بوده ایم و در رمی جمره عقبه دوزن و مردی از بین رفته اند. البته ممکن است حجاج محترمی که مشرف بوده اند، توضیحات بیشتری خدمتتان عرضه دارند. آنچه مسلم است از هر صد نفری يك نفر نمی تواند به طریق صحیح رمی نماید، خصوصاً افرادی که نایب از چند نفر عاجز هستند. اگر انسان پس از حضور نزد جمرات، متوجه هلاکت و هتك گردد، اجازه می فرمایید ریگ هایش را دورتر از جمره رمزاً بیندازد، یا آن که دستور دیگری می فرمایید؟

بسمه تعالی، سؤال کاملاً معلوم نشد و شخص باید به طوری رمی کند که ریگ های او به جمره اصابت نماید و می تواند در وقت خلوت، یا در طبقه فوقانی رمی کند.

[سؤال 5854] 2826

3. در جمره عقبه رمی از جهاتی مشکل بلکه برای عده ای متعذر شده الف - از لحاظ يك طرف رمی کردن، ب - از جهت بالا آمدن سنگ ریزه، ج - تشخیص ندادن اصابت سنگ خود بین هزاران سنگ ریزه، مع الوصف در رمی جمره عقبه نظر مبارکتان چیست، آیا انداختن سنگ ریزه به طرف جمره برای حفظ شعائر کافی است یا از اصابت به هدف لابد منه است؟

بسمه تعالی، باید اطمینان به اصابت حاصل شود.

بسمه تعالی

روحی فداك، مسائلی چند که در سفر حج سؤال شده و جواب آن از مناسك ملاحظه نمی شود:

1. در رمی جمرات، مخصوصاً جمره عقبه و بالاخص روز عید قربان، برای اکثر افراد، سنگ را به محل مخصوص زدن مقدور نیست و یا به واسطه کثرت سنگ ها، یقین به وصول به هدف حاصل نمی شود. آیا مانند حضرات اهل سنت - که سنگ ها را از دور به طرف جمره پرتاب می کنند - کافی است یا حتماً ایصال به موضع مخصوص لازم است؟ و آیا در جمره عقبه، زدن به دیوار سیمانی دو طرف سنگ چین کفایت می کند یا نه؟

بسمه تعالی، در رمی، وصول به خود جمره معتبر است و خوردن به اطراف آن کافی است. و خوردن به دیوار سیمانی کفایت نمی کند.

2. کفش ها و نعلین هایی که پای جمرات جمع می شود و به حسب ظاهر، صاحبان آن اعراض کرده اند،

تصرف در آن ها را جایز می دانید یا خیر؟

بسمه تعالی، در فرض اعراض، تصرف مانع ندارد.

3. مذبح جدید کاملاً روشن نیست که خارج از منی باشد؛ ولی کسانی که می خواهند - احتیاطاً - در یکی از مذبح های قدیم ذبح کنند، با آن هوای گرم و عسری که هست، و گاهی هم به واسطه کمی گوسفند، ذبح به شب می افتد. اجازه می فرمایید در مذبح جدید واقع شود یا خیر؟

بسمه تعالی، باید در منی ذبح شود؛ و در هر صورت، ذبح در مذبح جدید کفایت می کند.

4. اگر کسی روز عید و یازدهم نتواند ذبح کند، می تواند تقصیر یا حلق کند یا باید حلق یا تقصیر را نیز تأخیر بیندازد؟

بسمه تعالی، در صورت علم و عمد و همچنین در صورت فوق، باید حلق و تقصیر، بعد از ذبح باشد، علی الاحوط.

5. اگر در یکی از اشواط طواف، پیش آمدی کرد که باید طواف، یعنی آن شوط را اعاده کند، آیا از بقیه شوط صرف نظر نموده و از حجرا لاسود شروع کند و یا قسمت باقیمانده شوط را رها کند و از

حجرالاسود، تا محل حادثه را حساب نموده و همان شوط ناقص را تکمیل نماید؟

بسمه تعالی، باید همان شوط را تکمیل نماید.

6. در کاروان ها یا اجتماعات دیگر که جماعت منعقد می شود، با عدم احراز عدالت امام آیا می شود که نمازی را به جماعت خواند و سپس فرادا نیز بخواند یا خیر؛ با توجه به این که گاهی شرکت نکردن، از نظر اخلاقی ممکن است مفاسدی ایجاد کند؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

7. وجوهی که بابت هزینه حج پرداخت شده، بعد از مدتی که - به آخر - سال خمس می رسد، آیا تنها در سال اول، اگر حج رفت خمس ندارد یا ولو قرعه به نام او در سال های آینده هم اصابت کرده باشد، خمس ندارد؟

بسمه تعالی، اگر قبلاً حج بر او استقرار پیدا نکرده و در همان سال، قرعه به اسم او اصابت نکرده، باید تخمیس شود.

[سؤال 5856] 2821

بسمه تعالی

1. اگر شخصی به واسطه کثرت جمعیت و خوف هلاک شدن، رمی جمرة عقبه را خودش انجام نداد و نایب گرفت و وقتی به وطن برگشت، متوجه شد که باید خودش رمی کرده باشد؛ آیا بر این شخص واجب است که در سال بعد نایب بگیرد یا نه؟ بر فرض وجوب، آیا نایب باید همان روز عید رمی کند یا این که تا روز سیزدهم رمی کردن کفایت می کند؟

بسمه تعالی، اگر فهمید که نایب گرفتن او مورد نداشته، باید خودش، و اگر نمی تواند نایب دو مرتبه رمی کنند و باید سال بعد روز عید، و اگر نشد تا آخر ایام تشریق انجام دهد.

2. در مناسک حج در احکام بیتوته به منی در مسأله 16 آمده: «اگر پیش از نصف شب خارج شدند یا از اول شب قدری خارج بودند، احتیاط آن است که قربانی کنند، گرچه بعید نیست عدم وجوب» و حال این که در سؤال و جواب هایی که اخیراً به مناسک ملحق شده، در احکام منی، سؤال یازدهم چنین است: «مسأله گویی به حجاج گفته که در بیتوته در منی وظیفه این است که از اول شب تا نصف شب یا

ص: 160

از نصف شب تا صبح باشد و خودش این عمل را انجام داده». در جواب آمده که «احتیاط واجب، دادن کفاره است». جمع بین «عدم وجوب کفاره» و «احتیاط واجب به دادن کفاره است» چگونه است؟ و یا این که مورد مسأله اول و دوم فرق دارد؟

بسمه تعالی، گرچه دو مسأله در دو موضوع است و بین دو مسأله منافاتی نیست و مسأله مناسک، مربوط به دیر آمدن به منی از سر شب یا خارج شدن از منی قبل از نصف شب است و مسأله دیگر، مربوط به نیامدن قسمت اول شب به منی و آمدن کمی آخر آن برای مبیت نصف دوم شب است، لکن در تحریر الوسيله احتیاط وجوبی است که باید به آن عمل شود.

[سؤال 5857] 2770

4. آیا مطلق ترس از تراحم جمعیت از عذرهایی شمرده می شود که می توان برای رمی جمار نایب گرفت؟

بسمه تعالی، در وقت خلوت رمی کنند و مجرد ترس کافی نیست.

[سؤال 5858] 1464

3. چون روز عید، رمی جمره برای زن ها و مریض ها و پیرمردها بسیار کار دشواری شده و شب ها هم ایاب و ذهاب خیلی سخت شده، آیا زن ها و مریض ها و پیرمردها می توانند جهت رمی جمره نایب بگیرند - که اصلاً خودشان از خیمه منی بیرون نروند - یا نه؟

بسمه تعالی، در صورت عذر، جایز است.

[سؤال 5859] 2822

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی مدّ ظلّه العالی

1. حکم کسانی که شب عید نمی توانند رمی نمایند در روز یازدهم و دوازدهم هم جاری است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر عذر دارند از رمی در روز می توانند شب رمی کنند.

2. مکانی که در توسعه مسجد شجره به آن اضافه شده آیا احرام در آن صحیح است یا خیر؟ و آیا

ص: 161

مجموع ذوالحلیفه مکان احرام هست یا خیر؟

بسمه تعالی، احوط آنست که در مسجد سابق یا محاذی آن محرم شوند.

3. مرغ هایی در مکه و مدینه از کشورهای کفر می آورند و نوشته شده المذبوح علی الطريقة الاسلامیه حلال می باشد یا حرام؟

بسمه تعالی، اگر احتمال داده شود که وارد کننده مسلمان احراز تذکیه حیوان را کرده و آن را در دسترس مسلمین قرار داده محکوم به حلیت است.

4. قربانی و حلق در شب جایز است یا خیر و در صورت عدم جواز در مورد کسی که جهل به حکم داشته و عمل کرده شرعاً مسئولیت او چیست؟

بسمه تعالی، احوط آنست که قربانی را از روز عید تأخیر نیندازد و در هر صورت قربانی در شب صحیح است و تأخیر حلق تا آخر ایام تشریق مانع ندارد.

5. زنی که در عمره تمتع، شب نهم پاك نشده و حج خود را بدل به افراد نموده ولی قبل از ظهر نهم در عرفات از حیض پاك شده آیا با تبدیل نیت و بازگشت او وظیفه او افراد است و یا تمتع؟

بسمه تعالی، در صورت امکان اتیان به عمره تمتع و درك اختیاری عرفه باید برگردد و اعمال عمره تمتع را به جا آورد.

[سؤال 5860] 2770

3. به طوری که استحضار دارند در سنوات جاری به علت کثرت حجاج، زن ها، پیر مردان، بیماران و اشخاص ضعیف قدری از شب عید را در مشعر الحرام توقف و همین که شب از نیمه گذشت به جانب منی حرکت می کنند، آیا این قبیل افراد می توانند در همان شب عید نیز جمره عقبی را رمی کنند؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

[سؤال 5861] 2744

4. در شب عید اضحی می فرمایید خانم ها و پیر مردان و مریض ها و همراهانشان می توانند پس از نیمه شب از مشعر به منی کوچ کنند، آیا در شب هم می توانند رمی جمره عقبه را بنمایند یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

ص: 162

4. افرادی که وقوف اضطراری در مشعر می نمایند و بعد از نیمه شب به منی وارد می شوند، آیا می توانند همان شبانه، رمی جمره عقبه بنمایند؟

بسمه تعالی، اگر معذور باشند از رمی در روز، اشکال ندارد. و زنها مطلقاً می توانند همان شب رمی کنند.

[سؤال 5863] 2825

7. در صورت عدم امکان رمی جمره در روز به واسطه ازدحام جمعیت، آیا جایز است به جای روز گذشته یا آینده، شب رمی جمره نمود یا خیر؟

بسمه تعالی، در صورت عذر مانع ندارد.

[سؤال 5864] 1464

2. کسانی که می توانند قبل از طلوع فجر، از مشعر الحرام به سوی منی حرکت کنند؛ مثل زن ها و مریض ها و پیرمردها، آیا جایز است که در همان شب - قبل از طلوع فجر - رمی جمره عقبه کنند یا باید روز برای رمی جمره بروند؟

بسمه تعالی، اگر عذر ندارند، باید صبر کنند و در صورت عذر، مانع ندارد.

[سؤال 5865] 2823

بسمه تعالی 1361 / 6 / 28

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی، رهبر کبیر انقلاب اسلامی، جناب آقای خمینی، مدّ ظلّه العالی، پس از عرض سلام، تقاضا دارد در مورد 2 مسأله زیر - که مربوط به حج است - نظر مبارك را مرقوم دارند.

1. افرادی که به جهتی مجاز بوده اند که شب عید قربان، قبل از طلوع آفتاب در منی باشند، آیا می توانند در همان شب - قبل از طلوع آفتاب - رمی جمره عقبه کنند یا نه؟

بسمه تعالی، چنانچه در روز معذور باشند، می توانند شب رمی کنند.

2. در تحریر الوسیله، شرط ششم از شروط نایب مرقوم شده است: «عدم اشتغال ذمّته بحجّ واجب

عليه في ذلك العام كما مرّ». سؤال این است که آیا این، شرط صحت نیابت است یا شرط صحت حج و براءت ذمه منوب عنه به این معنا که در صورت عدم رعایت این شرط، نایب پس از انجام حج فقط مستحق گرفتن اجرة المثل است، ولی حشش صحیح بوده و بالنتیجه ذمه منوب عنه، بری ء شده است و یا آن که ذمه منوب عنه، بری ء نشده و لازم است که نایب دیگری مجدداً برای او حج انجام دهد؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال، حج صحیح نیست و ذمه منوب عنه، بری ء نمی شود.

دوم از واجبات منی: ذبح (قربانی)

[سؤال 5866] 2824

بسمه تعالی

شایع است که محل ذبح قربانی را در وادی محسّر (خارج از منی) قرار داده اند؛ آیا ذبح در این مسلخ جدید مجزی است یا نه؟

بسمه تعالی، باید در منی ذبح کنند و ذبح در مسلخ جدید صحیح است.

[سؤال 5867] 2770

8. به طوری که مشهور است تمام یکی از دو مسلخ و قسمت اعظم یکی دیگر از آن ها در وادی محسّر قرار دارد با عرض این که معمولاً اجازه داده نمی شود که حجاج در خود منی اقدام نمایند تکلیف آنان در این خصوص چیست؟

بسمه تعالی، با امکان ذبح در منی باید در منی قربانی کند و در هر صورت قربانی در مسلخ جدید مجزی است.

[سؤال 5868] 2825

بسمه تعالی

محضر زعیم عالی قدر جهان اسلام حضرت آیت الله العظمی امام خمینی مدّ ظلّه العالی، به شرف عرض می رساند لطفاً نظر مبارک را درباره مسائل زیر بیان فرمایید.

1. محل ذبح قربانی را در وادی محسّر قرار داده اند و ذبح در جاهای دیگر مشقت

ص: 164

می باشد آیا مجزی است یا نه؟

بسمه تعالی، با امکان باید در منی ذبح کنند و در هر صورت ذبح در مسلخ جدید مجزی است.

2. زنان و پیرمردان که در رفتن از منی به مکه بعد از روز دوازدهم ذی حجه جهت کثرت جمعیت به مشقت می افتند آیا می توان آن ها را قبل از ظهر حرکت داد یا نه؟

بسمه تعالی، با وجود عذر مانع ندارد.

3. در شب یازدهم و دوازدهم بعد از توقف کوتاه در منی برای طواف و سایر افعال واجب به مکه می توان رفت یا نه؟

بسمه تعالی، بعد از نصف شب جایز است.

4. طیور منجمد که در بلاد مسلمین از دست مسلمان خریداری می شود و در روی کارتون نوشته شده مذبوح به ذبح اسلامی آیا می توان خورد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر احتمال داده می شود که وارد کننده مسلمان احراز تذکیه حیوان را کرده و آن را در دسترس مسلمین قرار داده محکوم به حلّیت است.

5. در صورت ازدحام و کثرت جمعیت آیا می توان بیشتر از بیست و شش ذراع و نیم طواف نمود یا نه؟

بسمه تعالی، در صورت امکان باید در حد، طواف کنند و اگر ممکن نیست، طواف در خارج حد، مانع ندارد به صورت اقرب فالاقرب.

6. جمره عقبی را که از سه طرف سیمان کاری نموده اند فقط يك طرف باز است، آیا می توان از اطراف که سیمان شده است، رمی جمره نمود یا نه؟

بسمه تعالی، اگر احراز نمی شود که رمی جمره شده است کفایت نمی کند.

7. در صورت عدم امکان رمی جمره در روز به واسطه ازدحام آیا جایز است به جای روز گذشته یا آینده شب رمی جمره نمود یا خیر؟

بسمه تعالی، در صورت عذر مانع ندارد.

8. زن ها و پیرمردان و کسانی که خوف مشقت دارند آیا جایز است شب دوازدهم رمی جمره نموده به مکه رفته و دیگر به منی برنگردند.

بسمه تعالی، در صورت عذر اشکال ندارد، ولی قبل از نصف شب نباید بیرون بروند.

9. حجاجی که مدینه بعد هستند آیا از جدّه و یا یکی از میقات های نزدیک مثل حدیبیه برای عمره تمتع محرم شوند یا خیر؟ در صورتی که عزیمت به جحفه مشقت داشته باشد؟

بسمه تعالی، باید به یکی از مواقیت معروفه مثل جحفه بروند و اگر ممکن نیست با نذر از جدّه محرم شوند و بهتر است احتیاطاً در حده تجدید احرام کنند.

[سؤال 5869] 1890

18. شنیده شده که محل ذبح را از منی آورده اند به وادی محسّر، اگر چنین شده باشد تکلیف حاجی از لحاظ قربانی چیست؟

بسمه تعالی، اگر متمکن از ذبح در منی نیستند در همان محل قربانی کنند کفایت می کند.

[سؤال 5870] 2744

11. آیا می توان هدی را در غیر منی کشت مثلاً در مکه یا در وطش یا خیر؟ و اکنون که قربان گاه ساخته شده در خارج از منی می توان آن جا ذبح کرد یا خیر؟ و در صورت جهل قصوراً یا تقصیراً ذبح کند مجزی است یا خیر؟

بسمه تعالی، باید در منی ذبح کنند و ذبح در مسلخ جدید صحیح است.

[سؤال 5871] 2068

3. ذبح در مذبح جدید و رمی در قسمت فوقانی جمرات به نظر مبارك صحیح است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر ذبح در منی میسور نباشد در مکان فعلی با رعایت الاقرب فالاقرب صحیح و مجزی است و رمی از طبقه فوقانی اگر بلندی مفرط نباشد مجزی است.

[سؤال 5872] 2826

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت مستطاب حجت الاسلام والمسلمین مرجع عالی قدر آیت الله العظمی امام خمینی دامت برکاته و مدّ ظلّه العالی

1. ذبح قربانی را در مذبح جدید که خارج از منی است طبق علانمی که از طرف

ص: 166

دولت سعودی تعیین شده کافی می دانید یا خیر؟

بسمه تعالی، در صورت عدم امکان ذبح در منی مجزی است.

2. رمی جمرات را در قسمت فوقانی که اخیراً احداث شده جایز می دانید یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر علوّ مفرط نباشد مجزی است.

3. در جمره عقبه رمی از جهاتی مشکل بلکه برای عده ای متعذر شده، الف - از لحاظ يك طرف رمی کردن، ب - از جهت بالا آمدن سنگ ریزه ج - تشخیص ندادن اصابت سنگ خود بین هزاران سنگ ریزه، مع الوصف در رمی جمره عقبه نظر مبارکتان چیست آیا انداختن سنگ ریزه به طرف جمره برای حفظ شعائر کافی است یا از اصابت به هدف لابد منه است.

بسمه تعالی، باید اطمینان به اصابت حاصل شود.

4. در مناسک مرقوم فرموده اید که سنگ ریزه حیازت شده شخص دیگری نباشد آیا حیازت شده ها را که به یکدیگر با رغبت و میل می دهند باز هم اشکال دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

5. زیدی در مذبح بعد از قربانی فوراً تقصیر کرده که دچار تطهیر نجاست بدن و لباس احرام نگردد و بعد از رسیدن به چادر حلق کند از يك طرف سروره است و از طرفی در حلق قصد احلال نکرده تکلیفش چیست؟

بسمه تعالی، تقصیر در صورت جهل کفاره ندارد و حلق را اگر به قصد قربت و به حساب یکی از اعمال انجام داده است کافی است.

6. سروره به واسطه بلند بودن موی سر اول سر را ماشین کرده و بلافاصله سر را تراشیده است به نظر مبارك جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، جایز نیست و در صورت علم و عمد کفاره دارد.

7. آیا نظر مبارك در مطاف از طرف حجر اسماعیل همان شش ذراع و نیم است یا تغییر کرده؟

بسمه تعالی، تغییر نکرده است.

8. آیا در صورت ازدحام که نشود پشت مقام یا احد جانبین آن نماز طواف خواند تا حدود منبر، و نماز در قسمت راست یا چپ منبر خوانده شد باز هم اعاده نماز در مقام در صورت امکان همان روز یا روزهای دیگر لازم است یا خیر؟

بسمه تعالی، تا وقت سعی ضیق نشده احوط اعاده است.

9. رعایت شرایط طواف و نماز از نظر طهارت و نجاست مخصوصاً در عرفات و مشعر و منی در

صعوبت است بلکه عادتاً قطع پیدا می شود که متنجساً انجام داده می شود آیا چنین حجتی مبرء ذمه است؟ بر فرض ابراء آیا از باب عسر و حرج است یا اصلاً می فرمایید که متنجس منجس نیست؟

بسمه تعالی، رعایت شرایط لازم است و شك و وسواس را اعتنا نکند و متنجس با کثرت وسایط منجس نیست.

10. امام جماعت که مثل همه مردم آلوده و اگر بخواهد رعایت احتیاط از نظر طهارت بیشتر از مأمومین کند به مشقت خواهد افتاد اجازه می فرمایید اقامه جماعت کند و با چنین وضعی وبال مردم بر عهده او نخواهد آمد و گاهی برای بیرون رفتن از زیر بار جماعت مردم را سوق به مسجد النبی و مسجد الحرام می دهد و این که تأکید شده با عامه نماز بخوانید این راهنمایی به نظر مبارك صحیح است یا خیر؟

بسمه تعالی، رعایت شرایط نماز لازم است و راهنمایی مزبور اشکال ندارد.

11. کارمندانی که برای تنظیم امور کاروانی باید به عرفات بروند مثلاً دو روز قبل از حرکت به عرفات بدون احرام خارج می شوند و برمی گردند و می گویند نمی توانیم با لباس احرام کارهای خود را انجام بدهیم آیا می توانند بدون احرام حج از مکه خارج شوند یا خیر؟ بر فرض حرمت آیا موجب کفاره هم خواهد بود یا نه؟

بسمه تعالی، خروج بدون احرام جایز نیست لکن کفاره ندارد.

12. زیدی در مسجد شجره قبل از احرام پیشانی اش زخم شد و دستمالی بست به دور سرش که قسمت عمده سر، باز بوده است آیا برای بستن بعضی سر کفاره لازم است یا خیر؟ و چون گاهی باز کرده جهت تیمم و بعد بسته آیا تکرارش هم موجب تکرار کفاره می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، پوشاندن بعضی سر نیز کفاره دارد و در صورت تکرار، کفاره تکرار نمی شود گرچه احوط است.

13. در حلق ماشین نمره يك کافی است یا باید با تیغ تراشید و اگر صدق تراشیدن نمی کند پس باید ریش را با ماشین يك زدن اشکالی نداشته باشد کما این که بعضی معتقدند به نظر مبارك حقیقت چیست معلوم بدارید؟

بسمه تعالی، باید با تیغ باشد و میزان در حلق لحيه چیز دیگر است و با هم فرق دارند.

14. نماز خواندن پشت مقام تا آخر دایره مسجد الحرام گاهی به واسطه کثرت جمعیت نه تنها مشکل است بلکه گاهی هم مورد طعن و اهانت است که غالباً به ایرانی ها حمله زبانی می شود و می گویند

حرام است و طریق طواف را سد کرده آید آیا مع ذلك اگر کسی بخواهد نماز بخواند باطل نیست و نباید چنین نماز اعاده شود؟

بسمه تعالی، باید نماز طواف در مکان مزبور باشد و صحیح است و با وجود مزاحمت می توانند با فاصله پشت مقام نماز کنند و صحیح است.

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم. خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

[سؤال 5873] 2818

4. محل ذبح قربانی را به وادی محسّر یا مکان دیگر - خارج از حدود منی - منتقل نموده اند. تکلیف حجاج چیست؟

بسمه تعالی، در صورت امکان - ولو با صبر کردن تا آخر ذی حجه - باید در منی ذبح کند و در هر صورت ذبح در محلی که دولت تعیین کرده، مجزی است.

[سؤال 5874] 2800

3. قربانی در همان محلی که برای این کار معلوم شده، آیا کفایت می کند با وجودی که محتمل است که از منی خارج باشد.

بسمه تعالی، با تمکن، باید در منی قربانی کنند. و قربانی در آن مکان نیز صحیح است.

[سؤال 5875] 2840

2. اگر مذبح را از منی بیرون ببرند کما این که برده اند، آیا ذبح در همان جا کفایت می کند یا حکم دیگری دارد؟

بسمه تعالی، اگر ذبح در منی میسور نباشد، در مکان مقرر فعلی مجزی است.

[سؤال 5876] 2792

2. همان طور که به سمع مبارك رسیده سعودی مسلخ را در وادی محسّر قرار داده،

ص: 169

آیا قربانی در آن جا مکفی است؟ بر فرض عدم کفایت، بعضی که از روی ندانستن یا به خیال این که از قربانی در منی جلوگیری می کنند، در آن جا قربانی کرده اند، چه باید بکنند؟

بسمه تعالی، با امکان ذبح در منی، باید در منی ذبح کند. و در هر صورت ذبح در مسلخ جدید کافی است.

[سؤال 5877] 2819

2. گفته می شود مسلخ فعلی در وادی محسّر واقع شده آیا وادی محسّر جزء منی است یا خیر و در صورتی که خارج منی باشد قربانی در آن را اجازه می فرمایید یا خیر؟

بسمه تعالی، وادی محسّر از منی نیست و با امکان ذبح در منی باید در آن جا قربانی کنند هر چند قربانی در مسلخ جدید کفایت می کند.

[سؤال 5878] 1486

9. في منى - هذه الأيام - يمنع الحجّاج من ذبح الهدى إلا في الأماكن المخصّصة للذبح، التي يشكّ في كونها تابعة لمنى، فهل الذبح فيها مجزئ ومبرئ للذمة؟

بسم الله تعالی، مجزئ ومبرئ للذمة.

[سؤال 5879] 2820

3. مذبح جدید کاملاً روشن نیست که خارج از منی باشد؛ ولی کسانی که می خواهند - احتیاطاً - در یکی از مذبح های قدیم ذبح کنند، با آن هوای گرم و عسری که هست، و گاهی هم به واسطه کمی گوسفند، ذبح به شب می افتد. اجازه می فرمایید در مذبح جدید واقع شود یا خیر؟

بسمه تعالی، باید در منی ذبح شود؛ و در هر صورت، ذبح در مذبح جدید کفایت می کند.

ص: 170

بسمه تعالی

1. معروض می دارد: در منی، مسلخ فعلی کمی در وادی محسّر و قسمت عمدۀ آن در مشعر الحرام ساخته شده، با وضع اکثر حاجی های ایرانی که گروهی قریب صد نفر می خواهند با يك روحانی قربانی کنند و زحمت پیدا کردن گوسفند سالم و کمی آن و یا نبود آن در منی؛ آیا قربانی در مشعر و مسلخ فعلی مجزی و صحیح است یا خیر؟

بسمه تعالی، در صورت امکان ولو تا آخر ذی حجّه، باید در منی قربانی کنند. هر چند قربانی در مسلخ جدید مجزی است.

2. جمعی از کارمندان کاروان ها که قبلاً به مکه می روند برای آماده کردن وسایل منزل مکه و مدینه، و پس از بازگشت به جده و آمدن حجاج باید فوراً به مکه مراجعه نمایند برای آماده کردن غذای حجاج و امکان رفتن به جحفه و احرام از میقات برای آشپز و آبدار نیست، آیا با انجام اعمال عمره تمتع و بازگشت به جدّه و خروج از حرم به مادون میقات که جدّه باشد با فرض یقین به عدم فوت اعمال حج آیا فقط مرتکب عمل حرامی شده یا به عمل حج او صدمه وارد می گردد؟

بسمه تعالی، به اعمال حج ضرر نمی زند.

3. همان طور که به استحضار حضرت عالی رسیده، اخیراً به واسطه کثرت ازدحام، کمی جمرات را مرتفع نموده اند و برای تسهیل در رمی، دو طبقه ساخته شده؛ آیا در طبقه فوقانی، رمی نمودن جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

4. عمدۀ ازدحام در مقام حضرت ابراهیم، از کسانی است که نمازهای طواف مستحبی را حتماً می خواهند در نزدیکی مقام بخوانند. برای روشن شدن حکم، آیا در تمام مسجد الحرام می توان نمازهای طواف مستحب را خواند؟

بسمه تعالی، در هر جای مسجد الحرام جایز است.

5. نماز در مسجد الحرام و مسجد النبی که تمام است، منحصر به حدود زمان رسول اکرم است و یا تا زمان ائمه را شامل می گردد یا به لفظ اسم مسجد الحرام با توسعه فعلی هم نماز تمام است؟

بسمه تعالی، احوط، اقتضای بر مسجد اصلی است، گرچه در تمام مسجد فعلی هم همان حکم را دارد.

بسمه تعالی 3 / 5 / 1361

محضر مبارك حضرت آيت الله العظمى امام خمينى، مدّ ظلّه العالى، اميد است سايه بلند پايه وجود اقدستان مستدام باد

به عرض مى رساند: مسائل ذيل، از نظر اوضاع فعلى حج بسيار ضرورى است. لطفاً جواب مرحمت فرماييد.

1. اخيراً مذبح كوچك باقىمانده در منى را نيز خراب کرده اند. ديگر به هيچ وجه، محلى براى ذبح در منى در موسم حج وجود ندارد؛ بنابراین امر ذبح، دایر است بین این که روز عید یا روز بعد، در مذبح فعلى - که واقع در وادى محسّر و احیاناً واقع در

مشعر الحرام است - انجام گیرد و یا آن که تأخیر بیندازند تا بعد از ایام تشریق، در خود منى ذبح کنند و یا آن که ذبح را ترك، و بدل آن، ده روز روزه بگیرند (ثلاثة في الحج وسبعة إذا رجعوا). آیا حضرت عالی کدام يك از این سه امر را ترجیح مى دهید؟

بسمه تعالی، در صورت امکان ذبح در منى باید تأخیر اندازد تا در منى ذبح کند؛ و در هر صورت، ذبح در محلى که برای آن مقرر کردند مجزى است.

2. با توجه به مسأله فوق، در صورتی که تأخیر ذبح تا روز سیزدهم را ترجیح مى دهید، آیا حاجى مى تواند همان روز عید، پس از رمى جمره عقبه، حلق یا تقصیر نموده و از احرام، خارج شود یا آن که باید محرم بماند و حلق یا تقصیر را عقب بیندازد؟ و در هر دو صورت آیا مى تواند قبل از ذبح، به مکه بیاید و طواف و سعی حج را انجام دهد یا خیر؟ و عین همین سؤال، در صورت مبدل شدن تکلیف به روزه گرفتن پیش مى آید.

بسمه تعالی، به احتیاط واجب باید حلق یا تقصیر، بعد از ذبح باشد و تا حلق یا تقصیر انجام نگرفته، از احرام خارج نمى شود؛ و بدون عذر نمى تواند طواف و نماز و سعی را بر مناسك منى مقدم بدارد.

3. آنچه از مناسك فارسى حضرت عالی بر مى آید آن است که علم به مخالفت در ثبوت هلال با عامه، عادتاً حاصل نمى شود و در صورت شك و عدم ثبوت نزد شیعه، موافقت با عامه لازم است، تا حدودی که تقیه ایجاب مى کند؛ و در بقیه اعمال باید بر طبق آنچه مسلم نزد شیعه است عمل شود؛

بدین صورت که اگر تقیه، در وقوف عرفات باشد، موافقت باید در خصوص همان وقوف باشد؛ و اگر تقیه، در وقوفین باشد، باید اعمال روز عید را که برخلاف تقیه نیست، باید یازدهم نزد عامه انجام داد و همچنین بیتوته شب سیزدهم. بفرمایید: آیا حضرت عالی به همین فتوا باقی هستید یا نظر مبارك تغییر کرده؟ چون از بعضی مسموع شده که فرموده اید: عند الشك باید در جمیع مناسك، با عامه موافقت شود و مجزی است.

بسمه تعالی، فتوا همان است که در مناسك درج شده و تغییر نکرده است.

[سؤال 5882] 2829

بسمه تعالی 1361 / 5 / 20

از قائدی که از قادات افضل است و نایب بر حق حضرت قائم است. از فقیهی که والاتر از فقها و حامی فقرا است. از خلف مرد غدیر خم، از خمینی، خم کننده قامت ستمگران. (خدایش خمیده نماید و خاموش نگرداند تا حضرت مهدی را زیارت نماید) از خلیل مستضعفان جهان، از خلیفه ای که خود را طلبه ای بیش نمی داند، استفتا می نمایم.

1. مسلمانانی که به حکم الله به زیارت خانه خدا مشرف می شوند، حداقل يك گوسفند را می کشند و در بعض موارد بیش از یکی را سر می برند. با توجه به این که می دانیم اکثر گوشت قربانی ها در عربستان سعودی می گندد و یا به زیر خاك می رود؛ آیا این کشتارها قربانی محسوب می شوند؟ مگر نه این است که گوشت قربانی باید به نیازمندان داده شود؟ آیا بهتر نیست که هر حاجی قربانی و یا قربانی های خود را در کشور خود قربانی کند تا به مستمندان برسد؟

بسمه تعالی، قربانی باید در منی باشد.

2. عده ای را عقیده بر آن است که چون خمس آل محمد صلی الله علیه و آله و سهم مبارك امام علیه السلام را می پردازند و از خیرات و مبرات نیز دریغ نمی نمایند؛ اگر مالیات حقیقی و واقعی خود را به دولت جمهوری اسلامی نپردازند و یا این که اصولاً مالیاتی را به دولت ندهند، مرتکب خطا و لغزش نشده اند آن بزرگوار چه می فرمایند؟

بسمه تعالی، مقررات جمهوری اسلامی، لازم المراعات است.

ص: 173

8. افرادی که در روز عید قربان در منی باید قربانی کنند و مستحق در آن جا نیست و بیشتر گوشت ها زیر خاك می رود؛ اجازه و امر می فرمایید تا در ایران، روز عید قربان

از طرف حاجی که در منی می باشد قربانی کنند یا نه؟

بسمه تعالی، جایز نیست.

[سؤال 5884] 2844

2. پیدا کردن گوسفند با شرایط، چون همه روحانی را وکیل می کنند، خیلی مشکل است، آیا می شود بعضی از شرایط را، چون پیدا نمی شود یا مشکلات زیاد دارد، نادیده گرفت؟

بسمه تعالی، کفایت نمی کند.

[سؤال 5885] 2753

5. لازم است که قربانی روز عید در منی نر باشد یا اگر نر نباشد، مجزی است؟

بسمه تعالی، لازم نیست نر باشد و تفصیل، در مناسك ذکر شده است.

[سؤال 5886] 2760

5. در رابطه با قربانی، اگر شرایط یا بعضی از آن میسر نگردد، صرف قربانی مجزی است؛ مانند بریدگی گوش و غیره؟

بسمه تعالی، اگر با تأخیر ذبح - ولو تا آخر ذی حجه - میسر شود، باید تأخیر بیندازد و واجد شرایط، قربانی کند.

[سؤال 5887] 2769

11. گوسفند قربانی که گوشش به قدر يك انگشت بریده باشد، آیا کفایت می کند یا خیر؟ و در صورت عدم اجزا، تکلیف حاجی چیست؛ خصوصاً در صورتی که بعداً ملتفت به مسأله شده؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال در موردی کفایت می کند که بریده بودن گوش، به نحو شکاف باشد؛ و اگر به طور قطع بوده صحیح نیست.

[سؤال 5888] 2770

12. آیا اجیر می تواند در بعض امور مثل قربانی دیگری را وکیل کند به خصوص اگر شرط مباشرت در انجام تمام کارها نشده باشد؟

بسمه تعالی، در قربانی مانع ندارد.

[سؤال 5889] 251

5. برای ذبح گوسفند می گوید: تو را وکیل کردم که گوسفندی در قربانگاه برای من بخری و برای من قربانی کنی، یا می گوید: تو را نایب گرفتم که برای من گوسفندی تهیه کنی و قربانی کنی؛ آیا بین وکالت و نیابت فرقی هست یا نه؟ و بر فرض فرقی داشته باشد، جهات افتراق را بیان فرمایید.

بسمه تعالی، در عمل به وظیفه و اسقاط تکلیف، فرقی بین نیابت و وکالت نیست.

[سؤال 5890] 2830

بسمه تعالی

دفتر محترم امام خمینی، سلام علیکم

با درود فراوان به امام خمینی عزیز و شهیدان به خون خفته انقلاب اسلامی مسأله ای داشتم که خواهشمندم عنایت فرموده و جواب آن را ارسال نمایید.

سال گذشته به نیابت از طرف پدرم به مکه معظمه مشرف شدم. در روز عید قربان در منی هنگام قربانی نمودن، یک نفر سیاه پوست آمد و با اخذ مبلغی، قربانی را به عوض من ذبح نمود و من دستم را روی دست او گذاشتم. بعد یکی از رفقا گفتند که از نظر امام خمینی باید ذابح، شیعه اثنی عشری باشد. حال با توجه به این که من در آن هنگام مسأله را نمی دانستم و توجه نداشتم و سپس متوجه شدم مقلد امام خمینی

ص: 175

هستم و با توجه به این که نمی دانم آن سیاه پوست عرب، شیعه بوده و یا سنی تکلیف چیست؟ ضمناً عده ای از خواهران نیز خرید و ذبح قربانی شان را به من واگذار نموده بودند که آن ها هم در بلا تکلیفی هستند. خواهشمندم جواب را زودتر بدهید.

بسمه تعالی، حج صحیح است و ذبح را به احتیاط واجب اعاده نمایند.

[سؤال 5891] 2844

3. جناب عالی می فرمایید ذابح باید شیعه باشد، در این کاروان پیدا کردن چند ذابح مشکل است و یکی - دو نفر هم نمی توانند کار را تمام کنند، آیا می شود از غیر شیعه کمک گرفت یا خیر؟

بسمه تعالی، ذابح باید شیعه باشد.

[سؤال 5892] 2831

بسمه تعالی

در صورتی که قربانی برای شیعه به دست سنی انجام گیرد، و این شخص بعداً متوجه شود که فتوای حضرت آیت الله خمینی این است که حتماً باید شیعه ذبح کند، چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، باید دو مرتبه قربانی کند در منی.

[سؤال 5893] 2744

3. در هدای می فرمایید ذابح شیعه باشد در این فرض قهراً جمع کثیری از حجاج جدا خواهند شد و بین خواهد بود آیا این بر خلاف تقیه نیست؟

بسمه تعالی، ذابح باید شیعه باشد و خلاف تقیه نیست.

[سؤال 5894] 2744

5. آیا در شب، می توان ذبح کرد یا خیر؟ و در فرض عدم جواز اگر جاهل قاصر یا مقصر باشد ذبح کند کفایت می کند یا خیر؟

بسمه تعالی، احوط آن است که ذبح را از روز عید تأخیر نیندازند و در هر

ص: 176

صورت ذبح در شب هم کفایت می کند و در صورت عذر شب عید هم ذبح جایز است.

[سؤال 5895] 2822

4. قربانی و حلق در شب جایز است یا خیر و در صورت عدم جواز در مورد کسی که جهل به حکم داشته و عمل کرده شرعاً مسئولیت او چیست؟

بسمه تعالی، احوط آنست که قربانی را از روز عید تأخیر نیندازد و در هر صورت قربانی در شب صحیح است و تأخیر حلق تا آخر ایام تشریق مانع ندارد.

[سؤال 5896] 2807

8. آیا حلق کردن و یا قربانی کردن در شب یازدهم در صورتی که موفق به انجام آن در روز دهم نشود چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

[سؤال 5897] 4340

3. شخصی که به حج مشرف شده بود مقداری پول به یکی از آشنایان خود داد که گوسفندی برای قربانی برایش خرید کند. او شخص دیگری را برای خرید معین کرد و پول به شخص معین تحویل گردید و شخص معین که وکیل بود مبلغی برای اجرت ذبح مطالبه کرد و گرفت ضمناً يك گوسفند ذبح شده ای هم در آن جا دیده شد بعداً مراجعه به فتوای آیت الله خمینی شد این طور فرموده بودند که ذابح باید شیعه باشد جوای وکیل خریدار قربانی شدم پیدا نشد و آن طرف آشنا هم که آن را معرفی کرده بود گفت نمی شناسم یکی را معرفی کرد گفت من نبودم اول خلجانی در مغزش پیدا شد که شاید ذابح غیر شیعه بوده بعداً به وسوسه افتاد که شاید به کلی ذبح ننموده است ضمناً عرضه می دارد که اصل حج هم احتیاطی بوده و اکنون آیا لازم است که گوسفند در منی قربانی شود یا در منطقه زائر حج و یا لازم نیست؟ و با توجه به این که خارج

ص: 177

نمودن ارز از مملکت محدود است و هر فردی که مشرف می شود به قدر خودش ارز دریافت می نماید هرچه امر مبارك امام امت دام عمره است ذیلاً بیان فرماید.

بسمه تعالی، اگر در اصل تحقق ذبح شك دارد باید ذبح کند و محل ذبح منی است.

[سؤال 5898] 2764

9. يك سوم گوشت قربانی را که باید به فقیر بدهند، آیا می توانند به آن سودانی ها بدهند و به هر حال تکلیف افرادی که گوسفند قربانی می کنند با گوشت آن ها چیست؟ و باید چه کنند؟

بسمه تعالی، تقسیم واجب نیست، بلکه مستحب است.

[سؤال 5899] 2325

5. کسی که متوجه به تثلیث گوشت قربانی نبوده یا بوده ولی از فقیر شیعه وکالت نگرفته که برای او يك ثلث را قبول کند، یا قبول کرده حالیه چه مبلغ باید به فقیر پردازد آیا قیمت ثلث گوشت منی را که خیلی کم ارزش است یا قیمت يك ثلث گوسفند را؟

بسمه تعالی، تثلیث واجب نیست و چیزی بر او نیست.

[سؤال 5900] 2799

2. يك سوم قربانی که سهم فقیر است، ولی حجاج در منی به فقرا دسترسی ندارند. تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، تثلیث قربانی واجب نیست.

[سؤال 5901] 2769

4. پختن و خوردن گوشت قربانی در این روزها تقریباً غیر ممکن است. آیا در این صورت هم خوردن واجب است و اگر نخورد، آیا کفاره واجب است یا فقط استغفار

ص: 178

کفایت می کند یا آن هم واجب نیست؟

بسمه تعالی، خوردن گوشت قربانی واجب نیست.

[سؤال 5902] 2769

2. در قربانی آیا رسانیدن حصّه فقرا به آن ها یا وکلای آن ها واجب است؛ اگرچه آن ها در منی باشند؟ و اگر واجب است که قیمت ثلث را برساند، قیمت ثلث حیوان زنده واجب است یا حیوان مذبوح - و آن هم قیمت گوشت در منی که ثلث حیوان، شاید پنج ریال هم قیمت نداشته باشد - یا قیمت گوشت بازار؟

بسمه تعالی، تقسیم قربانی و دادن ثلث به فقیر واجب نیست.

[سؤال 5903] 2832

بسمه تعالی 1361 / 8 / 8

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی آقای خمینی، دامت برکاته

با کمال احترام؛ کسی در موقع اعمال حج نتوانسته اعمال طواف نساء را انجام دهد و انجام آن را به کسی محول نموده و ایشان طواف نساء انجام داده است، ولی با توجه به این که هر نفری مطابق ارز خود مخارج دارد، نتوانسته قربانی انجام دهد. امید است از محضر مقدس بفرمایید برای قربانی چه عمل انجام دهد؟

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم. خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، اگر خودش متمکن از طواف نبوده، در فرض مرقوم از احرام خارج شده، ولی قربانی بر عهده او است که سال بعد یا خودش یا نایش باید انجام دهد.

[سؤال 5904] 2818

7. آیا کفاراتی که در حج تمتع واجب می شود را می توان بعد از مراجعت به وطن پرداخت نمایند؟

ص: 179

بسمه تعالی، احتیاط واجب آن است که در منی ذبح شود؛ و اگر ترك نمود و در جای دیگر ذبح نمود، مجزی است.

[سؤال 5905] 2773

7. آیا ذبح کردن كفاره های احرام عمره در مکه و ذبح کردن كفاره های حج در منی به نحو وجوب است؟ آیا می شود که آن ها را در بلد خود ذبح نمود؟

بسمه تعالی، واجب است علی الاحوط؛ ولی اگر ترك کرد، می تواند در محل خود ذبح کند و صدقه بدهد.

[سؤال 5906] 2764

15. گوشت گوسفندی که حاجی به عنوان كفاره می دهد خودش می تواند از آن گوشت بخورد یا نه؟

بسمه تعالی، نمی تواند بخورد.

[سؤال 5907] 2769

3. شخصی که پول قربانی را ندارد، آیا مستطیع محسوب می شود یا خیر؟ و اگر پول دارد و می خواهد که عوض هدی، روزه بگیرد - با وجودی که هدی ممکن است - آیا این روزه کفایت می کند؟

بسمه تعالی، اگر سایر شرایط را دارد، مستطیع است و اگر پول هدی را ندارد، باید روزه بگیرد، به تفصیل مناسک.

[سؤال 5908] 2755

2. شخصی نایب می شود برای بعضی اعمال حج نحو ذبح برای نایب آیا نایب دوم، نایب منوب عنه اول را نیت کند یا منوب عنه دوم را؟

بسمه تعالی، با فرض جواز نیابت قصد عمل نیابی که بر عهده نایب اول است را بکند.

ص: 180

[سؤال 5909] 2833

بسمه تعالی

حضور رهبر انقلاب اسلامی ایران، حضرت امام خمینی، پس از عرض سلام خدمت آن رهبر عظیم الشان، آن رهبر عزیزم که به حق از حقوق مسلمین مستضعف حمایت می کند؛ باشد که این زحمات ارزشمند، در پیشگاه خداوند متعال هر يك سندی بر نامه اعمالتان باشد که به حق، جایگاه شما در بهشت جاویدان است.

این جانب، يك سال مشرف شدم به مکه معظمه؛ در منی، بعد از ذبح گوسفند، نیت کردم و مقداری مواز سر خود چیدم و بعد، سرم را هم تراشیدم. حالا آیا این عمل من، صحیح است یا اشکال دارد؟

بسمه تعالی، عمل صحیح است.

[سؤال 5910] 2834

بسمه تعالی

محضر مقدس و مبارك رهبر انقلاب اسلامی، امام امت، حضرت آیت الله العظمی آقای خمینی

محترماً؛ سلام عرض می کنم. جان نثار ساکن قم، عرض حال بر این است: به فرمایشی که خودتان فرمودید راجع به حج مکه معظمه، در منی بعد از قربانی کردن گوسفند این جانب آمدم پیش شخص روحانی که با ما بودند او به این جانب گفت نیت کن و این جانب نیت کردم و شخص روحانی مقداری موی سر این جانب را گرفت و بعداً با این فکر که در منی باید سر تراشید و این جانب هم رفتم در پیش شخص سلمانی سر خود را تراشیدم و لیکن چون آن جا نیت کرده بودم در این جا دیگر نیت نکردم و گویا آن شخص روحانی نیت تقصیر را گفت و حالا بفرمایید حکم خدا و

ص: 181

رسول را بیان فرمایید چه صورت دارد؟ با تقدیم احترام

بسمه تعالی، این طور که نوشته اید نیت محقق شده و در نیت تلفظ واجب نیست و حج شما صحیح است ان شاء الله.

[سؤال 5911] 2826

5. زیدی در مذبح بعد از قربانی فوراً تقصیر کرده که دچار تطهیر نجاست بدن و لباس احرام نگردد و بعد از رسیدن به چادر حلق کند از يك طرف صوره است و از طرفی در حلق قصد احلال نکرده تکلیفش چیست؟

بسمه تعالی، تقصیر در صورت جهل کفاره ندارد و حلق را اگر به قصد قربت و به حساب یکی از اعمال انجام داده است کافی است.

[سؤال 5912] 2826

6. صوره به واسطه بلند بودن موی سر اول سر را ماشین کرده و بلافاصله سر را تراشیده است به نظر مبارك جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، جایز نیست و در صورت علم و عمد کفاره دارد.

[سؤال 5913] 2826

13. در حلق ماشین نمره يك کافی است یا باید با تیغ تراشید و اگر صدق تراشیدن نمی کند پس باید ریش را با ماشین يك زدن اشکالی نداشته باشد کما این که بعضی معتقدند، به نظر مبارك حقیقت چیست معلوم بدارید؟

بسمه تعالی، باید با تیغ باشد و میزان در حلق لحيه چیز دیگر است و با هم فرق دارند.

[سؤال 5914] 2764

16. کسانی که به مکه می روند و سفر اولشان می باشد در مورد مردها حتماً باید سرشان را بتراشند یا مخیر هستند در تراشیدن سر یا تقصیر؟

بسمه تعالی، در منی باید سر بتراشند.

ص: 182

4. طفل خردسالی را در کودکی به حج برده اند و پس از کبیر شدن، مستطیع شده و به حج رفته؛ آیا از سروره بودن خارج می شود؟
بسمه تعالی، در حکم سروره نیست.

[سؤال 5916] 2763

2. کسی که سفر اول او است، بنا بر رأی مبارك آن حضرت در حج تمتع، قطعاً باید سر بتراشد و یا تقصیر، کافی است؟
بسمه تعالی، بنا بر احتیاط واجب باید سر بتراشد.

[سؤال 5917] 991

5. آیا بین این دو استفتا که منسوب به حضرت عالی است، تناقضی وجود دارد یا خیر؟

الف. یکی از محرمات احرام ازاله مو است، شخص محرم که حج او سروره است و نمی تواند در منی سر خود را بتراشد، چنانچه محلّی هم یافت نشود و یا مشکل باشد پیدا کردن او، برای حلق تکلیف او چیست؟ و آیا فرقی بین یافت نشدن و مشکل بودن هست یا خیر؟
جواب: بسمه تعالی، باید صبر کند تا شخص محلّی پیدا شود.

ب. در صورت لزوم حلق، محرم می تواند برای خروج از احرام سر خود را بتراشد یا خیر؟ و نیز سر دیگری را، قبل از خروج از احرام می تواند بتراشد یا خیر؟

جواب: بسمه تعالی، در هر دو صورت اشکالی ندارد.

بسمه تعالی، حلق یا تقصیری که در مقام احلال است، از حرمت ازاله شعر خارج است و محرم می تواند خودش انجام دهد. ولی نسبت به دیگری جایز نیست، هر چند اگر انجام داد دیگری از احرام خارج می شود.

6. آیا حلق و تقصیر را در شب می توان انجام داد یا خیر؟

بسمه تعالی، در صورت عذر مانع ندارد شب عید انجام دهید.

[سؤال 5919] 2835

بسمه تعالی

محضر شریف رهبر عظیم الشان، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، پس از عرض سلام، دوام عمر شریف مقرون به صحت و سلامتی را برای آن قائد عزیز، از درگاه حضرت احدیت خواهانم.

1. فرموده اید: در قربانگاه جدید، قربانی کردن صحیح است. آیا تقصیر هم در همان مکان مجزی است یا خیر؟ و چنانچه مجزی نباشد، اگر کسی در آن جا حلق یا تقصیر کرده باشد و پس از فراغ از اعمال حج به وطن بازگشته، تکلیف او چیست؟

بسمه تعالی، اگر در غیر منی تقصیر کرده، باید تقصیر و اعمال مکه و طواف نساء را اعاده کند؛ و بدون اعاده، محل نشده است و اگر خودش نمی تواند به مکه برود، در محل خودش تقصیر کند یا حلق نماید و در صورت امکان، مورا به منی بفرستد و برای اعمال مکه و طواف نساء نایب بگیرد.

2. اگر کسی پس از وقوف در عرفات، بعد از ظهر روز نهم مریض شده باشد و او را به بیمارستان مکه انتقال داده باشند و پس از بهبودی روز دهم یا یازدهم او را به منی آورده باشند و قربانی و رمی جمرات را دیگران نیابتاً از او انجام داده باشند و پس از اتمام اعمال حج، به وطن بازگشته - چون وقوف به مشعر را نه اختیاراً و نه اضطراراً درک نکرده - تکلیف او چیست؟

بسمه تعالی، اگر از جهت مرض، درک مشعر نکرده و قربانی کرده - ولو با نایب گرفتن - و طواف نساء را انجام داده، محل شده است؛ ولی بنابر احتیاط باید حج را اعاده کند.

3. اگر کسی در جایی قصد اقامت نمود و پس از آن، هر روز می خواهد برای کارکردن، به مادون مسافت

برود - که تقریباً هشت ساعت کار کند - و برگردد به محل اقامه، تا زمانی که به حد مسافت نرفته باشد، آیا نمازهای او قصر است یا تمام؟ و آیا اگر از اول، قصد چنین کاری را داشته که بعد از ده روز، برای کار کردن برود و برگردد، یا تصادفاً چنین تصمیمی را اتخاذ کرده، فرق دارد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر بعد از ده روز، به کمتر از مسافت رفته، نماز او تمام است؛ هر چند از اول قصد آن را داشته باشد.

4. اگر کسی از وطنش - مثلاً - برای دیدن تعلیمات نظامی به پنج فرسخی برود و نمی داند کی به وطن باز می گردد، در ضمن ده روز یا یک ماه و یا دو ماه آیا نمازهای او شکسته است یا تمام؟

بسمه تعالی، نماز او شکسته است؛ مگر آن که سی روز مردّد در آن جا بماند، که در این صورت، باید بعد از آن تمام بخواند.

از خداوند بزرگ، موفقیت و سلامتی شما را آرزومندم.

[سؤال 5920] 2753

2. امسال مشهور بود که امام می فرمایند: در مسلخ جنب وادی محسّر، سر تراشیدن جایز نیست. اگر چنین باشد، کسی که این عمل را انجام داده و بعد از طواف زیارت متوجه شد، چه کند؟ یا اگر در وطن فهمید، یا نایب بود، تکلیفش چیست؟

بسمه تعالی، اگر معلوم شده که در منی حلق نکرده، حلق و اعمال مترتبه را باید انجام دهد و اگر خودش نمی تواند برود، در محل خودش سر بترشد و مور را در صورت امکان به منی بفرستد و برای اعمال مترتبه نایب بگیرد.

[سؤال 5921] 2728

3. روز دهم در منی شخص می آید برای رمی جمره عقبه، ولی در اثر ازدحام زیاد نمی تواند رمی کند. آیا جایز است در این صورت، قبلاً برود قربانی و حلق انجام دهد و شب، برای رمی جمره برگردد یا خیر؟

بسمه تعالی، تقدیم جایز نیست. اگر در روز نمی تواند، در شب رمی کند؛ بعداً ذبح نماید و سپس حلق انجام دهد.

ص: 185

2. با توجه به مسأله فوق، در صورتی که تأخیر ذبح تا روز سیزدهم را ترجیح می دهید، آیا حاجی می تواند همان روز عید، پس از رمی جمرة عقبه، حلق یا تقصیر نموده و از احرام، خارج شود یا آن که باید محرم بماند و حلق یا تقصیر را عقب بیندازد؟ و در هر دو صورت آیا می تواند قبل از ذبح، به مکه بیاید و طواف و سعی حج را انجام دهد یا خیر؟ و عین همین سؤال، در صورت مبدل شدن تکلیف به روزه گرفتن پیش می آید.

بسمه تعالی، به احتیاط واجب باید حلق یا تقصیر، بعد از ذبح باشد و تا حلق یا تقصیر انجام نگرفته، از احرام خارج نمی شود؛ و بدون عذر نمی تواند طواف و نماز و سعی را بر مناسک منی مقدم بدارد.

[سؤال 5923] 2820

4. اگر کسی روز عید و یازدهم نتواند ذبح کند، می تواند تقصیر یا حلق کند یا باید حلق یا تقصیر را نیز تأخیر بیندازد؟

بسمه تعالی، در صورت علم و عمد و همچنین در صورت فوق، باید حلق و تقصیر، بعد از ذبح باشد، علی الاحوط.

[سؤال 5924] 2807

7. اگر کسی بعد از ذبح در همان جایی که مشکوک است از منی است یا ملحق شده به آن، حلق یا تقصیر کند و بعد ملتفت شود چه باید بکند؟

بسمه تعالی، در صورت امکان احوط اعاده حلق یا تقصیر است.

[سؤال 5925] 2807

9. آیا حلق کردن قسمتی از سر در روز دهم کافی است یا باید همه سر حلق شود؟

بسمه تعالی، باید همه سر را حلق کند.

بسمه تعالی

محضر محترم مرجع عظیم الشان و رهبر کبیر انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی، حفظه الله تعالی السلام علیکم ورحمة الله، تقاضامند است نظر مبارک را نسبت به چند مسأله زیر مرقوم فرمایید:

1. کسانی که با داشتن عذر موجهی، مانند خوف حیض متأخر، طواف حج را مقدم می دارند، آیا تجدید تلبیه بعد از طواف لازم است یا خیر؟ و آیا اعاده سعی بعد از حج

لازم است یا خیر؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، تجدید تلبیه و اعاده سعی لازم نیست.

2. آیا يك بسم الله در موقع ذبح چندین مرغ در يك زمان کفایت می کند یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد، مگر آن که طوری باشد که صدق وقوع تسمیه بر ذبیحه نکند و در هر صورت احتیاط مطلوب است.

3. چنانچه بعد از جداکردن سر مرغ، بفهمد که غده به سمت بدن است و فوراً اقدام به بریدن آن نماید، به طوری که بعد از آن، در ذبیحه حرکتی مشاهده شود، آیا کفایت می کند یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر حیوان زنده بوده، کفایت می کند.

4. کسی که بدهی خمس مالش را دستگردان می نماید و آن را از درآمد سال جدید می دهد، آیا خمس آن مقدار که از درآمد پرداخت نموده، را باید بدهد یا خیر؟

بسمه تعالی، باید خمس آن را بدهد.

7. برای معلولین، طواف و نماز حج بعد از برگشت از منی بسیار مشکل است، آیا می توانند بعد از احرام بستن انجام بدهند یا خیر؟

بسمه تعالی، می توانند مقدم دارند.

2. آیا برای معلولین جایز است بعد از محرم شدن به احرام حج و قبل از رفتن به عرفات، اعمال حج به جا بیاورند؟

بسمه تعالی، نمی توانند؛ مگر در صورت خوف از این که در اثر ازدحام نتوانند اعمال را انجام دهند.

بسمه تعالی

1. آیا در حج قران تحلل مانند حج تمتع است یا خیر؟

بسمه تعالی، با انجام اعمال حج در مواضع ثلاثه تحلل حاصل می شود و بیان مواضع در رساله شده است.

2. آیا رمل و هروله (حرکت سریع) مستحب است در طواف؟

بسمه تعالی، استحباب ندارد، بلکه بهتر است به نحو متعارف طواف کنند.

3. فاصله بین دو عمره چقدر باید باشد؟ آیا می شود کسی بعد از تمام کردن اعمال حج برود به عمره مفرده برای چند بار؟

بسمه تعالی، در فاصله کمتر از يك ماه به قصد رجا به جا آورد.

2. یکی از خواهران اظهار می دارد که پس از اتمام اعمال عرفات و منی، برای انجام بقیه اعمال حج عازم مسجدالحرام بوده که حائض می گردد. از آن جایی که عادت وی کمتر از هفت روز نبوده و از طرفی گروه مربوطه طبق نوبت تنظیمی از طرف سازمان حج و زیارت زودتر به ایران حرکت می کرد، لذا مدیر گروه مربوطه این خواهر را وادار می نماید که برای انجام طواف و نماز، نایب بگیرد و خود سعی را به جا آورد؛ او هم چنین کار را انجام می دهد. پس از مراجعت به ایران معترض می گردد که اگر مدیر گروه به من اجازه می داد در یکی از گروههای آشنا یا ستاد حج می ماندم و اعمال خود را

انجام می دادم، اشکال در حج من پیدا نمی شد. حال بیان فرمایید حج مشار الیها صحیح است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر اجازه ندادن مدیر گروه، موجب شده که نتواند بماند تا پاك شود، وظیفه او گرفتن نایب بوده و عملش صحیح است.

[سؤال 5931] 2838

بسمه تعالی

این جانب مدتی وضوی خود را اشتباه انجام می داده ام، البته در این مدت از شخصی غیر از حضرت امام تقلید می کردم و درباره وضویم احتمال اشتباه هم نمی دادم، در این مدت به حج هم رفته ام و اعمال حج را با همان وضوی اشتباه انجام داده ام، اکنون که به رساله حضرت امام مراجعه کرده ام، متوجه اشتباه خود شده ام، لطفاً بفرمایید حجی که انجام داده ام چه می شود؟ و آیا می توانم ازدواج کنم؟

بسمه تعالی، حج شما صحیح است ولی طواف ها و نماز آن ها را باید اعاده کنید و اگر خود شما نمی توانید، نایب بگیرید و بهتر است اگر می توانید خودتان به حج بروید و پس از اتیان طواف ها و نماز آن، حج را بجا آورید و تا طواف نساء صحیح را انجام نداده اید، نباید ازدواج نمایید.

[سؤال 5932] 2839

بسمه تعالی 1361 / 8 / 15

دفتر امام در قم، بخش مسائل شرعی

این جانب در سال 1360 به حج مشرف شدم، ولی به علت عادت زنانه در حرم مقدس خانه خدا نتوانستم طواف نساء و طواف واجب حج تمتع انجام دهم؛ چون که شش روز بعد عازم ایران بودیم و خطا و اشتباهات دیگر هم داشتم؛ چون که موقع ورود به فرودگاه جده، مأمورین سعودی مناسک حج را از ما گرفتند و من بار اولم بود. به سازمان حج و زیارت تلفن زدم، گفتند که از دفتر امام ورقه کتبی بیاورید تا

ص: 189

شما کاری انجام دهیم.

بسمه تعالی، اگر شما برای طواف حج و سعی و طواف نساء نایب گرفته اید، بعد از به جا آوردن نایب این اعمال را، به شوهر خود حلال شده اید و اشتباهات و خطاها، اگر مربوط به محرمات احرام است، حج را باطل نمی کند.

[سؤال 5933] 2744

12. اگر طواف عمره باطل باشد و بعد از اعمال حج متوجه شود تکلیف چیست؟ و اگر طواف حج باطل باشد و بعد از طواف نساء متوجه شود آیا بعد از اعاده طواف حج و سعی، طواف نساء را هم بایستی اعاده کند یا خیر؟

بسمه تعالی، باید خصوص طواف و نماز باطل شده را به جا آورد و اتیان اعمال بعد از طواف لازم نیست.

[سؤال 5934] 2840

بسمه تعالی

1. اگر شخصی حجی را باطل کند و به وطن برگردد، آیا تا سال بعد که به حج برگردد و عمل را به جا آورد، محرم است یا به واسطه تقصیر از احرام خارج می شود.

بسمه تعالی، اگر حج فاسد شده را به اتمام رسانده، از احرام خارج شده است، وگرنه در احرام باقی است.

2. اگر مذبح را از منی بیرون ببرند کما این که برده اند، آیا ذبح در همان جا کفایت می کند یا حکم دیگری دارد؟

بسمه تعالی، اگر ذبح در منی میسر نباشد، در مکان مقرر فعلی مجزی است.

[سؤال 5935] 2205

7. آیا کسی که حجش فاسد شد لازم است به حال احرام باقی بماند تا سال آینده قضا کند یا از باب عسر و حرج بعضی از محرمات احرام را مانند مباشرت با زن و نحو

ذلك می تواند انجام بدهد؟

بسمه تعالی، با انجام اعمال مقرر از احرام خارج می شود یعنی باید حج فاسد را تمام کند در این صورت از احرام خارج می شود.

[سؤال 5936] 2745

2. آیا انجام طواف و نماز نسائی که از حج تمتع باقیمانده، فقط در ماه های حج ممکن هست، یا در ماه های دیگر نیز می توان انجام داد؟ و چنانچه فقط در ماه های حج ممکن است، در سال های بعد با توجه به مراسم آن سال، چگونه می توان آن را انجام داد؟ و تا آن زمان تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، وقت معینی ندارد.

[سؤال 5937] 2841

بسمه تعالی 1360 / 1 / 30

محضر محترم حضرت حجت الاسلام، آیت الله امام خمینی، دامت برکاته

با کمال احترام، به عرض می رساند: کسی در دوره طاعوت به عنوان کمک انجام حج، با کاروان به مکه رفته، ضمناً حج نیابتی هم خریداری نموده و تمام اعمال حج را تا روز سیزدهم انجام داده، و فقط قربانی نکرده و پایش درد گرفته است. پس از رسیدن به مکه دستور حرکت کاروان رسیده که حرکت کنند و ایشان موفق نشده اعمال حج نساء را به جا آورد، حکم الله را بفرمایید؛ چون امسال عازم مکه می باشد. آیا اعمال را تمام و کمال باید به جا آورد، یا این که فقط طواف نساء کفایت می کند؟ ضمناً چهار سال است که با همسر خود همبستر است، آیا تقصیری را هم مرتکب شده است؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور محل نشده است و باید از زن اجتناب کند و اگر طواف نساء و نماز آن را به جا آورد کفایت می کند، ولی قربانی را هم باید در وقت آن، در منی انجام دهد.

ص: 191

7. شخصی دو طواف نساء بر ذمه اش بوده مثلاً، آخری را انجام داده ولی اولی بر ذمه اش مانده آیا می شود گفت به مقتضی صحت عمل که در آخر واقع شده زن بر او حلال است یا به لحاظ اولی هنوز زن بر او حرام است؟

بسمه تعالی، با انجام طواف نساء در آخر عمل زن بر او حلال می شود.

[سؤال 5939] 2842

بسمه تعالی 1358/6/7

محضر مبارك آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

1. شخصی چندین مرتبه عمره

مفرد به جا آورده و در هیچ کدام طواف نساء نکرده. آیا يك طواف نساء برای تمام عمره ها کفایت می کند یا باید برای هر کدام طواف جداگانه انجام دهد؟

بسمه تعالی، يك طواف کفایت می کند.

2. در اقتدا به جماعت اهل سنت حمد و سوره را باید ترك کرد و یا برای خودش بخواند؟

بسمه تعالی، اگر خلاف تقیّه می شود، نباید بخواند.

3. افرادی که مثل حمله دار و معاون او در ایامی که در مکه هستند هر روز و یا دوروز يك مرتبه لازم است برای انجام کارهای اداری و غیره به جده بروند. آیا در مراجعت به مکه لازم است محرم بشوند و یا حکم حشاش و حطاب را دارند؟

بسمه تعالی، لازم نیست و استثنا حشاش و حطاب از کسانی است که از میقات یا محاذی آن تجاوز می کنند.

4. افرادی که از طرف اداره اوقاف به نام حمله دار معین شده اند و به آن ها دستور داده اند چند نفر را برای آشپزی و طبابت و خدمت تعیین کنند. چنانچه دیگران افرادی را به آن ها تحمیل کنند و آن ها را مجبور کنند که فلانی را برای خدمه بودن اسمش را بنویس چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، تحمیل جایز نیست و باید مراعات مقررات دولت اسلامی بشود.

از خداوند بزرگ، موفقیت و سلامتی شما را آرزومندم.

3. كفارة ترك طواف حج عمداً چیست؟

بسمه تعالی، اگر از روی جهل ترك کرده و برگشته به محل خود، باید علاوه بر اعاده حج، يك شتر قربانی کند.

[سؤال 5941] 2769

9. کسی که نماز طوافش باطل است، آیا می شود که به فرزندش، ولد الحرام گفته شود؟

بسمه تعالی، ولد حرام نیست.

ماندن شب در منی (بیتوته)

[سؤال 5942] 2843

بسمه تعالی

محضر مبارك رهبر كبير انقلاب، امام خمینی دام ظلّه، سلام عليكم لطفاً به دو سؤال زیر جواب مرحمت فرمایید.

1. سیدی المعظم چه می فرمایید نسبت به شخصی که قبل از غروب آفتاب شب سیزده از منی خارج شده و بعد از ساعتی - کم و بیش - به منی مراجعت می نماید. آیا واجب است شب را بماند و فردایش رمی جمرات بنماید؟

بسمه تعالی، واجب نیست.

2. سیدی ممکن است نسبت به رمی جمرات توجهی کامل معطوف دارید. در این دو سال اخیر ما شاهد هتك حرمت خانم ها بوده ایم و در رمی جمره عقبه دوزن و مردی از بین رفته اند. البته ممکن است حجاج محترمی که مشرف بوده اند، توضیحات بیشتری خدمتتان عرضه دارند. آنچه مسلم است

از هر صد نفری يك نفر نمی تواند به طریق صحیح رمی نماید، خصوصاً افرادی که نایب از چند نفر عاجز هستند. اگر انسان پس از حضور نزد جمرات، متوجه هلاکت و هتك گردد، اجازه می فرمایید

ریگ هایش را دورتر از جمره رمزاً بیندازد، یا آن که دستور دیگری می فرمایید؟

بسمه تعالی، سؤال کاملاً معلوم نشد و شخص باید به طوری رمی کند که ریگ های او به جمره اصابت نماید و می تواند در وقت خلوت، یا در طبقه فوقانی رمی کند.

[سؤال 5943] 2764

6. افرادی که در شب یازدهم ذی حجه در منی هستند و می خواهند بروند مکه و بقیه اعمال حج تمتع را انجام دهند؛ قبل از نیمه شب می توانند از منی خارج شوند یا نه؟

بسمه تعالی، قبل از نصف شب جایز نیست.

[سؤال 5944] 2764

7. افرادی که بعد از ظهر روز عید قربان از منی به مکه می روند تا بقیه اعمال حج تمتع را انجام دهند؛ چه موقعی باید در منی حاضر باشند؟

بسمه تعالی، اول شب.

[سؤال 5945] 1622

7. شب هایی را که باید در منی بیتوته کرد، آیا تمام شب لازم است یا قسمتی از آن هم کفایت می کند؟

بسمه تعالی، مقدار واجب از غروب آفتاب است تا نصف شب.

[سؤال 5946] 2825

3. در شب یازدهم و دوازدهم بعد از توقف کوتاه در منی برای طواف و سایر افعال واجب به مکه می توان رفت یا نه؟

بسمه تعالی، بعد از نصف شب جایز است.

[سؤال 5947] 2770

7. به طوری که مستحضرید بلندی های منی را اخیراً تسطیح و بدان ملحق نموده که سال گذشته گروه هایی از حجاج در آن قسمت ها بیتوته نمودند تمنا دارد نظر مبارك را

ص: 194

در این قبیل امکانه بیان فرمایند و آیا می توان به علامت ها و نشانه هایی که به عنوان وادی محسّر یا منی و... گذاشته اند اعتماد نمود و آن را ملاک قرار داد.

بسمه تعالی، اگر از منی است بیتوته در آن صحیح است.

[سؤال 5948] 2807

6. آیا وقوف در منی شب یازدهم و دوازدهم ذی الحجه اگر در جاهایست که مشكوك است از منی است یا نه، و اقامت رسمی کاروان ها در آن جا دلیل خواهد بود یا نه، و همچنین تقصیر یا حلق نمودن در چنین مکان هایی چگونه است؟

بسمه تعالی، باید احراز شود که از منی است و قول اهل محل معتبر است.

[سؤال 5949] 2068

4. مسأله گویی به حجاج گفته که در بیتوته در منی وظیفه این است که یا اول شب تا نصف شب در منی باشید یا از نصف شب تا صبح و اتفاقاً خودش و جمعی چند سال چنین عمل می کردند عصر عید مکه می آمدند و تا اعمال را انجام می دادند و مراجعت می کردند به منی همین قدر می شد که نصف شب نشده وارد منی می شدند و حال متوجه شده که نظر مبارك شما نسبت به این قسم احتیاط دادن كفاره است آیا اولاً این كفاره لازم است یا خیر؟ و ثانیاً تکلیف مسأله گو با دیگران چیست و آیا رجوع به غیر شما در این گونه موارد مسقط كفاره می شود یا نه؟

بسمه تعالی، در مفروض سؤال احتیاط واجب دادن كفاره است و مسأله گو ضامن كفاره دیگران نیست لیکن باید مسأله را برای کسانی که اشتباه برای آن ها نقل کرده بیان کند و رجوع بعد از عمل مسقط كفاره نیست.

[سؤال 5950] 2821

2. در مناسك در احكام بیتوته در منی در مسأله 16 آمده: «اگر پیش از نصف شب خارج شدند یا از اول شب قدری خارج بودند، احتیاط آن است که قربانی کنند، گرچه بعید نیست عدم وجوب»، و حال این که در سؤال و جواب هایی که اخیراً به مناسك

ص: 195

ملحق شده، در احکام منی، سؤال یازدهم چنین است: «مسأله گویی به حجاج گفته که در بیتوته در منی وظیفه این است که از اول شب تا نصف شب، یا از نصف شب تا صبح باشد و خودش این عمل را انجام داده»، در جواب آمده که «احتیاط واجب دادن کفاره است؛» جمع بین «عدم وجوب کفاره» و «احتیاط واجب دادن کفاره است»، چگونه است؟ و یا این که مورد مسأله اول و دوم فرق دارد؟

بسمه تعالی، گرچه دو مسأله در دو موضوع است و بین دو مسأله منافاتی نیست و مسأله مناسک، مربوط به دیر آمدن به منی از سر شب یا خارج شدن از منی قبل از نصف شب است و مسأله دیگر، مربوط به نیامدن قسمت اول شب به منی و آمدن کمی آخر آن برای مبیت نصف دوم شب است، لکن در تحریرالوسیله احتیاط وجویی است که باید به آن عمل شود.

[سؤال 5951] 2825

2. زنان و پیرمردانی که در رفتن از منی به مکه بعد از روز دوازدهم ذی حجه، به علت کثرت جمعیت به مشقت می افتند، آیا می توان آن ها را قبل از ظهر حرکت داد یا نه؟

بسمه تعالی، با وجود عذر مانع ندارد.

رمی جمره های سه گانه

[سؤال 5952] 2844

بسمه تعالی

1. رمی جمرات در روز برای جانبازان ممکن نیست و حرکت دادن آن ها در شب، مشکلاتی را در پی دارد، آیا می توانند نایب بگیرند؟

بسمه تعالی، هر کدام معذورند، نایب بگیرند.

2. پیدا کردن گوسفند با شرایط، چون همه روحانی را وکیل می کنند، خیلی مشکل است، آیا می شود

ص: 196

بعضی از شرایط را، چون پیدا نمی شود یا مشکلات زیاد دارد، نادیده گرفت؟

بسمه تعالی، کفایت نمی کند.

3. جناب عالی می فرمایید ذابح باید شیعه باشد، در این کاروان پیدا کردن چند ذابح مشکل است و یکی - دو نفر هم نمی توانند کار را تمام کنند، آیا می شود از غیر شیعه کمک گرفت یا خیر؟

بسمه تعالی، ذابح باید شیعه باشد.

4. بعضی از کارکنان کاروان تا صبح در مشعر نمی مانند، به حساب آن که باید در منی وسایل پذیرایی حجاج را فراهم نمایند، آیا اشکال ندارد؟

بسمه تعالی، اگر به نحوی است که عذر محسوب است، اشکال ندارد.

5. بعضی از کارمندان و کارکنان حج، بین عمره تمتع و حج تمتع، از مکه برای کارهای حجاج به جده، عرفات و منی می روند، آیا اشکال دارد؟

بسمه تعالی، احتیاط واجب این است که بعد از عمره تمتع از مکه خارج نشوند مگر در مورد ضرورت، و در این مورد محرم شوند به احرام حج و از مکه خارج شوند.

[سؤال 5953] 90

3. آیا جهت رمی جمرات برای افراد ضعیف و پیر و بیمار که نمی توانند در آن گرما و ازدحام رمی نمایند:

الف. اگر چنانچه خودشان بخواهند رمی نمایند، احتمال از بین رفتن آنان می باشد، نیابت در رمی صحیح است؟

بسمه تعالی، اگر وقتی که خودشان بتوانند رمی کنند، نباشد صحیح است.

[سؤال 5954]

ب. کسانی که این گونه عمل کرده اند و در يك و یا هر سه روز نایب گرفته اند، آیا حج آنان صحیح است یا باطل؟

بسمه تعالی، در هر صورت حج صحیح است.

[سؤال 5955]

ج. اگر چنانچه باطل است، تکلیف این گونه اشخاص در حال حاضر چگونه است؟ و آیا هنوز محرم می باشند؟

بسمه تعالی، محرم نیستند هر چند رمی آن‌ها باطل باشد و حکم رمی گذشت.

[سؤال 5956] 2753

7. زنان و پیرمردان و بیماران و کسانی که خوف از مشقت و ازدحام دارند، آیا جایز است شب دوازدهم، بعد از بیتوته در منی رمی جمرات را شبانه انجام بدهند و به مکه معظمه بروند و دیگر به منی برنگردند یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر عذر دارند از رمی در روز، می‌توانند شب رمی کنند و به مکه بروند.

[سؤال 5957] 2825

8. زن‌ها و پیرمردان و کسانی که خوف مشقت دارند، آیا جایز است شب دوازدهم رمی جمره نموده و مکه رفته و دیگر به منی برنگردند؟

بسمه تعالی، در صورت عذر اشکال ندارد، ولی قبل از نصف شب نباید بیرون بروند.

[سؤال 5958] 2801

3. در مورد رمی جمره سه گانه که جهت معلولین، به جای روزهای دهم و یازدهم و دوازدهم، شب انجام بگیرد، آیا جایز است که محافظین هم در همان شب، رمی جمره انجام دهند یا خیر؟

بسمه تعالی، جایز نیست؛ مگر آن‌ها هم از رمی در روز عذر داشته باشند.

[سؤال 5959] 2772

8. برای معلولین در روز نوعاً رمی جمرات مقدور نیست، آیا در شب می‌توانند بزنند یا خیر؟ در صورت مثبت بودن، مسأله همراهان به چه صورت در می‌آید؟

بسمه تعالی، می‌توانند در شب رمی کنند، ولی همراهان باید به تکلیف خودشان عمل کنند.

ص: 198

3. کسی که رمی را فراموش کرده یا باطل انجام داده، روز بعد می تواند به هر يك از جمرات، اول، قضای روز قبل و بعد ادای امروز را رمی نماید یا آن که حتماً اول باید قضای روز قبل را تمام کند و بعد ادای این روز را شروع کند؟

بسمه تعالی، باید اول قضای روز قبل را انجام دهد.

[سؤال 5961] 2826

2. رمی جمرات را در قسمت فوقانی که اخیراً احداث شده جایز می دانید یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر علوّ مفرط نباشد مجزی است.

صدّ و حصر

[سؤال 5962] 2205

4. اگر بعد از محرم شدن واقعاً انسان نتوانسته باشد وظیفه ای انجام داده باشد که محل شده باشد طبقه احلال چیست؟

بسمه تعالی، اگر داخل در مصدود یا محصور است باید به وظیفه آن ها عمل نماید وگرنه تا مناسک مقرر را انجام ندهد از احرام خارج نمی شود.

[سؤال 5963] 2208

2. زیدی با حالت احرام عمره تمتّع، شرطی های حجاز به سر او زدند و او را مراجعت داده اند به ایران؛ در بیمارستان است. البته محصور بوده و هدی را برای مکه نفرستاده و فعلاً قدرت ندارد به مکه بفرستد؛ می تواند در محل، قربانی کند و از احرام

بیرون آید؟ و اگر نمی تواند، چه کند؟

بسمه تعالی، می تواند در محل، قربانی کند و به احتیاط واجب قدری از مو یا ناخن را بگیرد.

امر به معروف و نهی از منکر

اشاره

ص: 201

بسمه تعالی

محضر مبارک رهبر کبیر انقلاب حضرت امام خمینی

مستدعی است جواب دو سؤال زیر را مرقوم بفرمایید.

1. تکلیف این جانب در زمینه احترام به پدر در صورتی که ایشان در صحبت ابراز مخالفت با دولت جمهوری اسلامی بنمایند و با بد اخلاقی با این جانب برخورد بکنند چیست؟

بسمه تعالی، با رعایت اخلاق اسلامی و حفظ حرمت پدری نهی از منکر نمایم.

2. اگر ایشان صحبت های مخالفت آمیز بکنند آیا صحیح است در آن هنگام مخالفت خودم را به طریقی ابراز کنم؟

بسمه تعالی، ابراز تنفر و انزجار از وقوع عمل محرم با رعایت ضوابط اسلامی لازم است.

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم. خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

2. رزمندگان هنگام رفتن به مرخصی در تهران مواجه شده اند با افراد بی حجاب و یا نوارفروش هایی که نوارهای موسیقی و مبتذل خوانندگان طاغوتی را روشن می کنند و آن هم در پشت بلندگوها، که در روحیه بعضی از آنان اثر سوء می گذارد و اکثراً از این موضوع شکایت می نمایند، بفرمایید وظیفه شرعی ما در قبال دیدن این صحنه ها چیست؟ و آیا نبایستی به مسئولین مملکتی در این مورد تذکرات لازم داده شود؟ با توجه به این که آن طور که شنیده شد اکثر این افراد از وابستگان سابق گروهک ها و یا طاغوت زدگان می باشند.

بسمه تعالی، لازم است تذکر دهند.

[سؤال 5966] 2846

بسمه تعالی 1361 / 10 / 22

محضر مبارك مرجع و رهبرم، حضرت امام خمینی دام بقائه، سلام علیکم

امام عزیز شش پسر دارم که دو تای آن ها آن طور که دلم می خواهد اهل صلاح و خلف صالح هستند و روزی چند بار شکر خدا را می گویم. اما چهار تای دیگر اگر بفرمایید يك ریال ارزش داشته باشند ندارند. با این سفارشی که شده که به بی نماز لقمه نانی ندهید، قطره آبی ندهید، زیر جنازه اش نروید و... بفرمایید تکلیف شرعی پدر چیست؟ با آن ها که تا این تاریخ 1361 / 10 / 22 نصایح پدر و مادر و غیره کوچک ترین اثری نداده چه کنم؟ اخراج کنم، از هستی محرومشان کنم؟ چه کنم؟ به طور کامل برای همیشه فکر بنده را آرام بفرمایید.

بسمه تعالی، قطع رحم نکنید و تا ممکن است آن ها را ارشاد نمایید.

[سؤال 5967] 379

2. آیا صلۀ رحم در صورتی که باعث تضعیف روحیه و احیاناً قطع رویه امر به معروف و نهی از منکر شود و مناعت طبع انسان را کم کند یا از بین ببرد واجب است؟

ص: 204

یا قطع آن لااقل تا مدتی که این حالات از بین برود اشکال ندارد؟ لطفاً جواب هر دو قسمت سؤال را بفرمایید.

بسمه تعالی، قطع رحم جایز نیست و سعی کنند مفسد را با تنبیه و موعظه برطرف کنند.

[سؤال 5968] 2847

بسمه تعالی 1361 / 11 / 17

محضر مبارك آيت الله العظمى امام خمینی

محترماً به استحضار می‌رساند همان‌گونه که مطلع هستید، در ادارات دولتی و غیر دولتی نماز جماعت برگزار می‌گردد، لکن بعض اشخاص بدون داشتن عذر در نماز جماعت شرکت نمی‌کنند و بر ما نیز یقین حاصل است که آن‌ها نماز نمی‌خوانند و با امر به معروف برادران هم تن به این کار نمی‌دهند. بفرمایید با توجه به پیام‌های اخیر حضرت عالی با این‌گونه افراد چگونه باید رفتار نمود؟

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم. خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، وظیفه شما نسبت به آنان ارشاد و هدایت است.

[سؤال 5969] 381

2. افرادی که به خدا اعتقاد دارند، ولی نماز نمی‌خوانند و می‌دانند نماز رکن دین است، و حتی چند سال پیش نماز می‌خوانده‌اند الان حکم آن‌ها چیست؟ و آیا رابطه با آن‌ها درست است یا نه؟

بسمه تعالی، باید آن‌ها را امر به معروف نمایم.

[سؤال 5970] 1863

5. آیا نهی کردن کسی که با تیغ صورتش را می‌تراشد، لازم است یا نه؟

بسمه تعالی، با مراعات شرایط نهی از منکر واجب است علی‌الاحوط.

ص: 205

4. آیا می توان فردی را به دلیل این که قبلاً مسائل شرعی را رعایت نمی کرده، مورد مؤاخذه قرار داد؟

بسمه تعالی، موارد مختلف است.

[سؤال 5972] 2848

بسمه تعالی 16 / 4 / 1361

دفتر محترم امام خمینی

خواهشمند است مقرر فرمایید که گناه و کیفر زنی که موی سرش بیرون و معلوم باشد چیست؟

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم.

بسمه تعالی، حجاب از نامحرم واجب است و کسی که دانسته تخلف می کند، باید او را نهی از منکر نمایند.

[سؤال 5973] 2849

بسمه تعالی 4 / 4 / 1362

محضر مبارک حضرت امام خمینی، رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران

لطفاً جواب این مسأله را روشن فرمایید که با فامیل نزدیک که اهل نماز و روزه و تقوا نیستند، رفت و آمد و آمیزش چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، قطع رحم جایز نیست و با امر به معروف و نهی از منکر و ارشاد، آنان را هدایت نمایید و وادار به خیر و صلاح کنید.

[سؤال 5974] 2850

بسمه تعالی

رئیس محترم دفتر امام خمینی، ارواحنا فداه

اگر مسلمانی در مدت عمرش نماز نخوانده و روزه نگرفته، معاشرت با چنین

شخصی چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، باید او را ارشاد و امر به معروف نمود.

[سؤال 5975] 95

2. رفت و آمد به خانه افرادی که علیه امام خمینی یا علیه انقلاب اسلامی حرف می زنند و دولت را قبول ندارند صحیح است یا خیر؟ به خانه کمونیست ها چگونه؟

بسمه تعالی، اگر موجب تأیید آن ها شود جایز نیست و باید آن ها را نهی از منکر و ارشاد نمود، و کمونیست ها کافرند و از مرادده با آنان اجتناب کنند.

[سؤال 5976] 2851

بسمه تعالی 1361 / 5 / 5

سرپرست محترم دفتر امام خمینی، سلام علیکم، دو سؤال فقهی:

1. با دوستان و آشنایانی که بعد از چندین بار تذکر، رعایت حجاب اسلامی را نمی کنند، از نظر شرع مقدس اسلام باید با آن ها چگونه رفتاری داشته باشیم؟ و اگر شخص مورد نظر، پدر یا مادر و خواهر یا برادر باشد چگونه؟ آیا رفتار با همه باید یکسان باشد یا هر کدام به شکلی؟ و کسانی که برضد انقلاب اسلامی صحبت می کنند چگونه؟ در این مورد هم همه یکسان هستند یا پدر و مادر استثنا هستند؟

خواهشمند است دستور شرع مقدس اسلام را به طور مشروح در رابطه با هر کدام از بستگان نزدیک و فامیل و دوست شرح دهید که بدانیم قطع رابطه، مفید است یا برخلاف دستور اسلام می باشد؟

بسمه تعالی، امر به معروف و نهی از منکر نسبت به تمام افراد واجب است و درباره والدین باید با مراعات آداب برخورد با والدین باشد و در هر صورت، نسبت به رحم، قطع رحم جایز نیست.

2. آیا عام می تواند مرجع باشد؟

بسمه تعالی، با اجتماع سایر شرایط مانع ندارد.

ص: 207

بسمه تعالی 1361 / 2 / 15

حضور محترم حضرت امام خمینی، السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

1. کسی که نماز نمی خواند و معلوم نیست چه عقیده ای دارد (مثلاً یکی از خویشاوندان)، با او چه رفتاری باید داشت؟

بسمه تعالی، او را امر به معروف و نهی از منکر کنید.

2. مرغ های ذبح شده که از بازار می خریم، چنانچه مرغ ها با ماشین ذبح شده باشند (همچنان که می شوند...) آیا گوشتشان حلال است؟

بسمه تعالی، ذبح با ماشین، صحیح نیست و گوشت های مشکوک تفصیلی دارد که در رساله ذکر شده است.

3. آیا وقت نمازهای یومیه را می توان از تقویم گرفت؟ در صورت اختلاف چند تقویم چطور؟

بسمه تعالی، باید یقین به دخول وقت حاصل شود.

4. آیا می شود پشت سر کسی که لکنت زبان دارد و نمی تواند درست کلمات را ادا کند نماز اقتدا کرد؟

بسمه تعالی، اگر صحیح نمی گوید، اقتدا صحیح نیست.

5. آیا نمازخانه، حکم مسجد را دارد؟

بسمه تعالی، ندارد.

6. بنده در سال گذشته، به علت عمل جراحی که داشتم، نتوانسته بودم روزه بگیرم، و اکنون نیز به علت ضرر جسمانی نمی توانم روزه بگیرم. اگر تا قبل از ماه مبارک رمضان، نتوانم قضای روزه را بگیرم و یا چند روز روزه قضا را بتوانم بگیرم و مابقی را نتوانم، تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، قضای روزه در موردی که مرض، تا رمضان بعد استمرار داشته باشد ساقط است.

[سؤال 5978] 4961

4. مسلمانی که واجبات را انجام نمی دهد - مثلاً نماز نمی خواند - چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، معصیت کار است و باید او را امر به معروف کرد.

بسمه تعالی

پس از عرض سلام خدمت امام عزیزم، و آرزوی سلامتی از درگاه خداوند متعال

امام عزیز من شش برادر دارم که همه آن ها وظایف دینی خود را انجام نمی دهند، و هرگاه با آن ها صحبت کرده ام، خدا را هم رد نکرده اند - کافر حربی هم نیستند - ولی از اسلام پیروی نمی کنند و من مطمئن هستم که اگر طاغوت بر سر کار بیاید، از او پیروی می کنند. خواهش می کنم مرا راهنمایی کن که با آن ها چگونه باید رفتار کنم؟ از آن ها باید کاملاً جدا شوم، یا با آن ها می توانم رابطه عادی داشته باشم؟

بسمه تعالی، قطع رحم نکنید و امر به معروف و نهی از منکر نمایید.

[سؤال 5980] 2854

بسمه تعالی 1361 / 4 / 21

خدمت امام امت و رهبر انقلاب جهانی اسلام، سلام عرض می کنم. نمی دانم چگونه سخنم را آغاز کنم. زیرا سخن گفتن با امامی که در اعلی درجات معنوی به سر می برد و از مقربین درگاه الهی می باشد، برای بنده گناهکاری چون من کاری بس مشکل است. اکنون می خواهم بی مقدمه و بدون آن که مزاحم وقت گران بهایتان باشم، خلاصه ای از وضع زندگیم را بیان کنم و مسائلی را که در این رابطه برایم پیش آمده است، مطرح می کنم تا راهنماییم کنید:

ای امام بزرگوار! من تا کلاس سوم نظری درس خوانده ام. در عین حال فردی کوچک از جوانان حزب الله هستم فردی که سرپای وجودش را عشق به اسلام و عشق به شما فرا گرفته است. فردی که حاضر است در راه اجرای فرامین شما جانفشانی کند.

همواره از خدا خواسته ام که مرا در حمایت از دین بر حق اسلام و خدمت به انقلاب اسلامی یاری دهد و همواره سعی بر انجام وظایفم داشته ام. اما در این راه به مشکلی برخورد کرده ام که مانع انجام این رسالت الهی می شود و آن مشکل، مشکل

ص: 209

خانوادگی است. خانواده ای که در آن زندگی می‌کنم يك خانواده غیر اسلامی است، تنها من و مادرم در این خانواده نماز می‌خوانیم (که مادرم نیز در انجام این فریضه الهی سهل انگار و غیر کوشا است) از زمانی که به یاد دارم، پدرم نماز نمی‌خواند. (البته به کلی منکر نیست) برادرم قبل از انقلاب فردی مؤمن و معتقد بود. اما متأسفانه بعد از انقلاب از راه راست الهی منحرف شده و کمونیست شد و اکنون به کلی منکر خدا است و جزو حزب توده است. خواهرم نیز کمونیست می‌باشد و بی‌حجاب است و تنها من در این خانواده سعی در انجام احکام الهی دارم. امام عزیز، من از این شرایط (بی‌حجابی خواهرم و...) رنج فراوان می‌برم، اما بالاتر از این رنج، سؤالاتی است که در رابطه با مسائل شرعی در این مورد برایم پیش آمده است و از محضر شما تقاضا دارم، مرا در این امر راهنمایی کنید که: آیا زندگی کردن من در چنین خانواده ای صحیح است یا خیر؟ آیا نماز و روزه من که با این افراد در تماس هستم صحیح است؟ یا این که باید خانه و خانواده را ترك كنم؟ و اگر حکم کردید که خانواده را ترك كنم، آیا ولایت پدر و مادر نسبت به من باقی است یا خیر؟ آیا از نظر شرعی و با توجه به شرایطی که ذکر کردم، پدر و مادرم می‌توانند مانع رفتن من به جبهه باشند و آیا من می‌توانم بدون رضایت آن‌ها به جبهه بروم یا خیر؟ ضمناً آیا نمازها و روزه‌هایی را که تا کنون گرفته‌ام و با کافر (برادر و خواهرم) در تماس بوده‌ام، صحیح است یا باید قضا کنم؟ (البته، همواره احتیاط می‌کرده‌ام که در تماس زیاد با آن‌ها نباشم و آلوده نشوم).

ضمناً تصمیم گرفته‌ام که اگر تکلیف الهی من، بر ترك خانه قرار گرفت، روزها در خدمت بسیج باشم و هزینه زندگی ام را از این راه تأمین کنم و شب‌ها نیز يك کلاس دیگری را که از درسم باقیمانده، به پایان ببرم.

ای امام بزرگوار! ای امید مسلمین و مستضعفین جهان از شما تقاضا دارم به این سؤالات من پاسخ دهید.

بسمه تعالی، در حد صله رحم و این که قطع رحم نکرده باشید، باید با برادر

و خواهر رابطه داشته باشید و رعایت احترام پدر و مادر را بنمایید و پدرتان را به نماز خواندن وادار نمایید و شما می توانید در بسیج یا غیر آن با رعایت مقررات دولت اسلامی شرکت نمایید و در جبهه رفتن تا واجب است، اذن والدین شرط نیست.

[سؤال 5981] 2855

بسمه تعالی

حضور محترم رهبر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران

خواهشمندم چند سؤال این جانب را که برایم مبهم می باشد، توضیح دهید.

1. لطفاً توضیح دهید که آیا انسان می تواند از نظر شرعی با خویشاوندانی که بی تقوا و بی نماز و ضد انقلاب هستند از قبیل پدر، مادر، برادر، خواهر و غیره قطع رحم نماید؟

بسمه تعالی، قطع رحم جایز نیست؛ ولی باید آن ها را با مراعات موازین، امر به معروف و نهی از منکر نمایند.

2. نگاه کردن به نامحرم با توجه به شغل اداری در رابطه با افراد مراجعه کننده را توضیح دهید، با تشکر.

بسمه تعالی، نظر به وجه و کفین بدون ریه و مفسده مانع ندارد.

[سؤال 5982] 2894

17. مراد از دعوت نیروهای باطل به اسلام در شرایط کنونی چیست؟

بسمه تعالی، اگر احتمال بدهند که مهاجمین اغفال شدند و با ارشاد و بیان مسائل لازمه دست از هجوم برمی دارند، باید اول بر آن ها اتمام حجت شود.

[سؤال 5983] 3165

11. تکلیف انسان با فردی که نماز نمی خواند چیست؟

بسمه تعالی، باید او را امر به معروف کند.

ص: 211

بسمه تعالی 1361 / 11 / 10

دفتر حضرت آیت الله امام خمینی

محترماً ضمن عرض سلام، اگر زنی در زندگی، اطاعت از شوهر نکرد و برای شوهرش ارزش قائل نبود و اسرار زندگی را در همه جا فاش نمود و در زندگی مرتب دروغ گفت، تکلیف مرد از نظر شرعی با چنین زنی چیست؟

امید است از راهنمایی های لازم، این جانب را بهره مند سازید.

بسمه تعالی، باید او را امر به معروف و نهی از منکر نمایید.

[سؤال 5985] 2973

2. دوستی با کسی که مسلمان است و فرایض دینی خود، نظیر نماز و روزه را انجام می دهد، ولی اعتقادی به ولایت فقیه و رهبری امام خمینی و به دولت جمهوری اسلامی ایران ندارد و از نظر طرز فکر، گرایشاتی به طرز فکر التقاطی و شرق زده دارد چگونه است؟ آیا لازم است با مباحثات، امر به معروف و نهی از منکر را انجام داد و یا قطع رابطه نماییم؟

بسمه تعالی، او را ارشاد نمایید.

[سؤال 5986] 3170

3. آن برادرانی که معمم هستند آیا رفتن این ها به سپاه (یعنی همیشه ثبت نام می کنند و در سپاه می مانند) چطور است؟

بسمه تعالی، برای ارشاد و تعلیم معارف اسلامی مانع ندارد.

[سؤال 5987] 2894

28. وظیفه روحانیون و اهل علم در جبهه حق علیه باطل چیست؟

بسمه تعالی، علاوه بر شرکت با برادران در جبهه ها باید به وظیفه ارشاد و راهنمایی و بیان مسائل مورد حاجت قیام نمایند.

2. كمك نمودن به اقوام نزديك و حتى فرزندان، در صورتی كه مرام الحادی داشته ولی محارب با جمهوری اسلامی نیستند، شرعاً چگونه است؟

بسمه تعالی، مانع ندارد و سعی کنند آن ها را ارشاد نمایند.

[سؤال 5989] 2857

بسمه تعالی

السلام علیکم ورحمة الله وبركاته، خواهشمندم جواب سؤال های فقهی زیر را به من بدهید:

1. آیا درست است كه با آن دسته از خویشان و اقوام كه ضد انقلاب هستند و ولایت فقیه را قبول ندارند و حتی در قیام امام حسین هم شك دارند، قطع رحم کنیم؟ آیا این ها كافرند؟

بسمه تعالی، قطع رحم جایز نیست و آن ها را ارشاد و امر به معروف کنید.

2. در صورتی كه قطع رحم كردن صحیح نباشد و ما به خانه این افراد برویم و بدانیم كه خمس و زكات نمی دهند، مالشان كه به صورت خوردنی است بر ما حلال است؟

بسمه تعالی، تصرف در مالی كه متعلق خمس است و خمس آن داده نشده جایز نیست.

3. اگر شخصی بداند كه نماز، چیز خوبی است و بداند كه دستور خدا است و فلسفه آن را نیز بداند اما به دلایل خاص خودش نخواند كافر است؟ و آیا باید همسر و دخترانش از او رو بگیرند؟

بسمه تعالی، اگر انكار نکند كافر نیست.

4. اگر شخصی خمس و زكات ندهد آیا مالش بر همسر و فرزندان حلال است؟

بسمه تعالی، جواب آن معلوم شد.

5. اگر شخصی نماز بخواند و در طول نماز، حضور قلب نداشته باشد و بعد از نماز پشیمان شود آیا می تواند همان نماز را دوباره بخواند؟

بسمه تعالی، اعاده نماز مانع ندارد رجائاً و از وسواس احتراز کند.

6. آیا اشكال دارد كه غسل واجبی را دو بار انجام دهیم؟ و یا برای غسلی، از خود نیتی بکنیم؛ مثلاً نیت کنیم برای پاکی از گناه؟

بسمه تعالی، در غسل، تکرار نیست و اغسال مستحبه در رساله ذکر شده است.

7. اگر به کسی تهمتی زدیم و یا در غیابش غیبتی کردیم اگر زنده باشد باید چه کار کنیم و اگر مرده باشد چه کار کنیم؟

بسمه تعالی، باید از گناه توبه کنید و نسبت به او وظیفه ای ندارید.

8. حدود حجاب برای خانم ها از نظر امام خمینی چیست؟

بسمه تعالی، ستر تمام بدن غیر از وجه و کفین.

[سؤال 5990] 1328

7. حکم ارتباط با افرادی که ولایت فقیه را قبول ندارند - یا به خاطر منافع یا جاهلانه - چیست؟

بسمه تعالی، باید با مراعات اخلاق اسلامی با آن ها برخورد و ارشاد نمایند.

[سؤال 5991] 1034

3. آیا پدری که به جمهوری اسلامی عقیده ای ندارد و اصلاً به اسلام مؤمن نیست، رابطه با او باید چگونه باشد؟ آیا می توان در خانه او بود و با او هم صحبت شد یا خیر و چرا؟

بسمه تعالی، با احترام ارشادش کنند.

[سؤال 5992] 2858

بسمه تعالی 1361 / 3 / 1

حضور محترم آیت الله العظمی امام خمینی

لطفاً توضیح فرمایید که با وجوب صلۀ رحم، تکلیف فردی که بعضی خویشان و نزدیکانش ضدانقلاب و یا ساواکی و... هستند چیست؟

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم. خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، قطع رحم نکند و تا ممکن است، آن ها را ارشاد نماید.

ص: 214

بسمه تعالی

اگر پدر یا مادر نسبت به اسلام و مقدسات آن مخالف باشند، ارتباط فرزند با آن ها باید چگونه باشد؟

بسمه تعالی، قطع رحم نکنند و با احترام، در ارشاد و راهنمایی آنان کوشش نمایند.

بسمه تعالی 1361 / 1 / 29

محضر مقدس امام امت، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

سلام علیکم، پس از حمد و ثنای خداوند تبارک و تعالی به خاطر اعطای نعمت بزرگ انقلاب اسلامی به رهبری آن حضرت، که همان وعده کتاب مقدس آسمانی اش است که فرمود: «اراده کردیم تا مستضعفین جهان را وارثان زمین گردانیم» و به شکرانه نعمت وجود مقدس جناب عالی، این اراده خداوند تحقق پیدا کرد. خداوند تبارک و تعالی را به وجود اقدس ولی عصر، صاحب الزمان، بقیة الله اعظم قسم می دهیم، ادامه این انقلاب را به انقلاب مقدس حضرت بقیة الله (عج) پیوند دهد و ان شاء الله تعالی

فرج و ظهورش را هرچه زودتر نزدیک بگرداند، تا چشمانمان به وجود مقدسش روشن گردد.

حضرت امام! همان طور که مستحضرید پس از انقلاب شکوهمند اسلامی ایران، عده ای که به ظاهر خود را مسلمان می پنداشتند، نتوانستند انقلاب عزیز را درک کنند و به پوچی ایمان ظاهریشان، که در لوای هوس ها و شهوت های کاذب، گریبان گیر انسان سست بی ایمان است، اکتفا کردند. اما در ظاهر می پندارند که فقط با ادای نماز و روزه، دینشان را به مذهب مقدس اسلام ادا کرده اند، غافل از این که ادای نماز و روزه فقط دو

رکن از احکام دین است.

اما از این که مزاحم وقت گران بهای حضرت عالی گشته ام، تکلیف شرعی بنده در قبال عده ای از این عناصر می باشد و این امر در شرایطی است که اشخاص فوق، پدر، مادر، برادر، خواهر و شوهر خواهرم می باشند. لازم به تذکر است که شوهر خواهر بنده، از عناصر ساواک منحل شده و طبیعی است که نمی تواند در ایدئولوژی خود تغییری دهد، هرچند که به نماز و روزه خود پایبند باشد و این شخص که تأثیر به سزایی در روحیه خانواده ام دارد، آن ها را هم از راه اسلام انقلابی و پیروی انقلاب شکوهمند اسلامی، بازداشته است، به طوری که مذهب در خانواده ام به صورت ادای نماز و روزه خلاصه گشته، و دشنام به روحانیت مبارز مرسوم گشته است و حتی آن ها یکبار هم در مراسم نماز جمعه و دعای کمیل و راهپیمایی ها شرکت نکرده و اخیراً با خرید دو دستگاه ویدئو، مشغول تماشای فیلم های مبتذل ایرانی و خارجی هستند و به این طریق خود را سرگرم کرده اند. من که مدت سه سال است ازدواج کرده ام و از محیط آن خانواده، دور گشته ام و به جهت این که خانواده همسر الحمد لله انقلابی بوده و همیشه سعی در ادامه خط امام امت را داشته اند، با خانواده خود به مخالفت برخاسته ام و حتی همسر که به بخشداری مرکزی شهرستان کهگیلویه منصوب گشته است، مدت دو سال است با خانواده ام قطع رابطه کرده و فقط گاهی اوقات به من اجازه می دهد که برای دیدنشان به آن جا بروم. اما من تا کنون نتوانسته ام هیچ گونه تأثیری در آن ها به وجود آورم، حتی گاهی اوقات مجبور بودم در جلسات مشرکانه آن ها شرکت نمایم. اکنون همسر از رفتن من به آن جا ممانعت بیشتری می نماید و همواره به آن ها بد می گوید. لازم به تذکر است که به خاطر خودخواهی و مال و دنیاپرستی مادرم اکثر فامیلان، حتی خانواده مادریم همیشه با او اختلاف دارند و عدم سازگاری از جانب مادرم می باشد.

حضرت امام از آن جایی که بنده خود را کوچک ترین و نالایق ترین مقلد حضرت عالی می دانم، استدعا دارم تکلیف شرعی بنده و همسر را با خانواده ام تعیین

نمایید، تا مبدا خدای ناکرده تخلفی را مرتکب شده باشیم. در خاتمه از وجود مقدس حضرت عالی تمنا دارم سلام خالصانه ما را به محضر مقدس بقية الله اعظم (عج) برسانید و برای این روسیاهان درگاه خداوند تبارك و تعالی، دعای خیر بنمایید و در صورت امکان در يك وقت مناسب، اجازه زیارت وجود مقدسستان را عطا بفرمایید، تا از دیدارتان مسرور و شادمان گردیم. در انتظار مرقومه جناب عالی می باشیم.

بسمه تعالی، در صورت امکان، آن ها را ارشاد و راهنمایی کنید و اگر برای شما ممکن نیست، شما معذور هستید.

[سؤال 5995] 6041

5. آیا صلاحیت شورای اسلامی زنان یا مردان متعهد در خارج از کشور، کمتر است از يك انجمنی که بر مردم تحمیل شده و در دوران منحوس پهلوی برای شاه معدوم سر و دست می شکسته و هنوز هم امیدوار است که بچه او به کشور بازگشته و سلطنت نماید؟

بسمه تعالی، هر کس از زن و مرد در حدود توان خود با مراعات ضوابط اسلامی، موظف است در خدمت به اسلام و معرفی آن و توحید صفوف مسلمین کوشا باشد.

[سؤال 5996] 7377

4. آیا می شود با افراد فامیل و پدر و مادر که نماز نمی خوانند رابطه داشت و به منزل آنان رفت و آمد کرد؛ و به پدر و مادری که معتاد به مواد مخدر (تریاك) باشند کمک مالی نمود؟

بسمه تعالی، رابطه و کمک مانع ندارد؛ بلکه قطع رحم جایز نیست و آن ها را ارشاد نماید.

[سؤال 5997] 2686

5. آیا در شرایطی که کشور به تبلیغات نیاز دارد و مردم در شهرها و روستاها نیاز به

ص: 217

طلاب و خطبا دارند، که اگر به آن جاها مسافرت نکنند، مردم از مسائل دینی و شناخت ضروریات اسلام بی خبر می مانند و احتمال گمراه شدن و از خط اسلام منحرف گردیدن گروهی از جوانان وجود دارد، در این صورت بر مبلغین اسلامی، واجب کفایی است که در این امر دخالت کنند؟ و آیا اگر شانه خالی نمایند، مرتکب گناه شده اند؟

بسمه تعالی، موکول به تشخیص خود شخص است؛ اگر احساس می کند که نشر معارف اسلام به وجود او نیاز دارد، در صورت امکان باید اقدام نماید.

[سؤال 5998] 6020

4. اگر شخصی مدیر یا مسئول کاری باشد، مثلاً مدیر دبستان یا راهنمایی یا دبیرستان باشد و در مدیریت، کارهایی انجام دهد که احتمالاً شرعاً صحیح نباشد، مثلاً برای انتخاب نماینده دبیران، شورا بگذارد و شورا نماینده را انتخاب نماید، با توجه به

این که همه افراد دبیران، مکتبی نمی باشند و معیارهایی که در نظر گرفته می شود معیارهای شورای اسلامی نباشد، آیا رفتار این مدیر را می توان به مسئول بالاتر گفت و یا حتی به شخص دیگری که مسئول نمی باشد ولی می تواند حرف ها را به مسئول بالاتر برساند؟ آیا این عمل، غیبت می باشد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر مخالف موازین شرعی عمل شده، می توانند گزارش کنند.

[سؤال 5999] 1216

6. افرادی در ادارات هستند که انسان احساس می کند با انقلاب میانه ای ندارند و فقط ظاهر خود را عوض کرده و احتمالاً گاهی اوقات هم کارشکنی می کنند؛ آیا معرفی این طور افراد به مقامات ذی صلاح مملکت از نظر شرعی اشکالی ندارد؟ رفت و آمد خانوادگی با آنان چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، در صورتی که کارشکنی بکند بعد از ارشاد، معرفی او اشکال ندارد.

ص: 218

2. روحانیونی که امریکا و یا دولت های دست نشانده امریکا و دیگر دولت های کفر را با توجیهی که دارند، علناً تأیید می کنند، آیا جایز است که با چنین روحانیونی مبارزه شود و در مجالس و محافل، از خط سیاسی آنان انتقاد شود تا به رسوایی کشیده شوند و عوام مردم، فریب آنان را نخورند؟

بسمه تعالی، موارد مختلف است و ممکن است اشخاص مزبور را به مقامات جمهوری اسلامی معرفی کنند تا مسئولین اقدام مقتضی معمول دارند.

[سؤال 6001] 764

2. استادی در حوزه تدریس می کند؛ ولی نسبت به انقلاب بدبین است و حتی جوسازی هم می نماید و چه قبل از انقلاب و یا بعدش نقشی ایفا ننموده، شرکت در درس او و یا ارتباط با او چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، اگر چنین است، باید به مسئولین مربوطه معرفی شود تا اقدام مقتضی بنمایند.

[سؤال 6002] 6881

4. با پوزش از این که وقتتان را گرفتم يك موضوع دیگری را احساس می کنم باید به اطلاعاتان برسانم هرچند که شاید اطلاع کامل دارید و بارها شنیدم که امام و دیگر مسئولان مملکتی راجع به این موضوع اخطار کرده اند، اما متأسفانه هیچ گونه ترتیب اثری داده نشده برایتان شرح بدهم. در مورد پاکسازی سفارت خانه ها و اداره ها و دیگر جاهایی که نماینده کشور اسلامی ایران هستند در خارج از کشور بارها صحبت شده و بحمدالله سفارت خانه ایران در لندن تا حدود زیادی پاکسازی شده، اما در بانک ملی ایران در لندن و همچنین شرکت هواپیمایی ایران هما در لندن جز بر دیوار زدن عکس

رهبر انقلاب هیچ گونه پاکسازی نشده و بالعکس رفتار کسانی که در این جور مکان ها انجام وظیفه می کنند جز مسخره کردن اسلام و از زیر رعایت قوانین اسلامی فرار کردن چیز دیگری نیست؛ به عنوان مثال يك نمونه خدمتتان عرض می کنم. خانم هایی که در شرکت هواپیمایی ایران هما در لندن کار می کنند با وضع خیلی بدی که واقعاً لطمه به انقلاب می زند مشغول به کار هستند، همگی شان با يك روسری تور سیاه که تازه بهتره بگوئیم دور گردنی، چون بیشتر از این که روی سرشان باشد دور گردنشان است و لباسشان هم که رنگش چون سرمه ای مایل به سیاه هست هر شخصی وارد آن مکان می شود فکر می کند که این ها عزا دارند که واقعاً هم عزای بی بند و باری هایی که تا حدودی جلوی برایشان گرفته شده هستند. من همین يك نمونه را عرض کردم تا خیلی جدی تر توسط مسئولین رسیدگی بشود؛ چون این ها حتی قانون اسلام را زیر پا گذاردند.

بسمه تعالی، با کوشش دولت جمهوری اسلامی و همکاری ملت مسلمان ان شاء الله مشکلات ذکر شده رفع می شود.

[سؤال 6003] 2946

3. در جمهوری اسلامی اگر کسانی پیدا شوند که اسلحه قاچاق در خانه داشته باشند و کسانی مطلع باشند که این ها اسلحه قاچاق دارند، می توانند به مقامات جمهوری اسلامی گزارش دهند؟

بسمه تعالی، اگر احتمال خطر برای نفس محترمی بدهید گزارش لازم است.

[سؤال 6004] 7118

5. آیا اعمال خلاف که در ادارات مشاهده می شود، فرد مسلمان اگر به مقامات گزارش کند جاسوسی نیست؟ و چه صورت شرعی دارد؟

بسمه تعالی، موارد مختلف است.

ص: 220

بسمه تعالی

به نام خداوند بخشنده و مهربان که جان ما در ید قدرت او است.

خدمت رهبر کبیر انقلاب، امام خمینی سلام عرض می کنم و سلامتی شما را از خداوند منان خواستارم.

امام عزیز! بنده سؤالی از شما دارم که خواهش مندم جواب آن را زودتر بدهید. چون این امر مرا خیلی نگران کرده و همیشه در عذاب هستم.

من جوانی 19 ساله هستم و با یک پدر و یک برادر زندگی می کنم. برادرم در جبهه است و پدرم کار می کند. پدر بنده این طور که من خبر دارم نمازش را نمی خواند و من ندیدم که در خانه نماز بخواند. بیرون هم ندیدم. مثلاً در خانه صبح ها نمازش را نمی خواند و موقعی دیگر هم ندیدم بخواند. با این که در اسلام و در قرآن کریم و طبق گفته های پیامبر عزیز اسلام صلی الله علیه و آله این همه درباره نماز سفارش شده او بی توجهی می کند حتی من از رسول خدا روایتی دارم که به این امر مهم اشاره فرموده، می گوید: «هرکس به تارك صلاة كملك بکند حتی به يك لقمه یا به يك جرعة آب؛ مانند کسی است که انبیای خدا را که اول آن حضرت آدم علیه السلام و آخر آن حضرت محمد صلی الله علیه و آله می باشد، کشته است». طبق این حدیث تکلیف من چیست؟ آیا من در گناه زندگی نمی کنم؟ لطفاً مرا راهنمایی کنید و از این عذاب روحی نجاتم دهید.

بسمه تعالی، با احترام به او تذکر دهید تا نماز بخواند.

[سؤال 6006] 2862

بسمه تعالی

خدمت برادران عزیز در دفتر امام

امید است حکم شرعی امام را در جواب سؤال زیر بفرمایید.

خانمی که به مسائل شرعی - مثل نماز و دیگر مسائل - بی اهمیت باشد؛ به

خصوص نماز صبح را هیچ گاه به پا نمی دارد، وظیفه شرعی شوهر او چیست؟

بسمه تعالی، باید او را امر به معروف نمایید و به خواندن نماز وادارش کنید.

[سؤال 6007] 2863

بسمه تعالی

استفتا از محضر مبارك امام:

فرزند پدری هستم که هیچ گونه اعتقادی به خدا، پیامبر و معاد ندارد و مسلماً نماز هم نمی خواند؛ بلکه در مواردی توهین به آستان قدس خدا و پیامبر می کند و با انقلاب، فوق العاده بد است. اخلاق خانوادگی او به خاطر این که مادرم و خواهر و برادرانم همه معتقد به مبانی مذهبی هستند، فوق العاده شدید و به دور از عواطف پدری است. من تا آن جا که توانستم، با محبت و رفتار ملایم، با پدرم صحبت کرده و او را از روشی که در مقابل خدا و پیامبر و در مقابل خانواده پیش گرفته است نهی کرده ام؛ اما محبت و طبع ملایم هم در او کارگر نیست و اکنون وضع خانواده، آشفته و هر روز دعوا و ناسزاگویی از طرف پدرم در خانواده شدیدتر شده و من هم با پدرم دعوا کرده و از او قهر نمودم. البته متذکر می شوم که من ازدواج کرده و اکنون در منزل همسرم زندگی می کنم و شوهرم گفته است که دیگر راضی نیستم به خانه مادرت بروی و با پدرت روبه رو شوی. حال از امام عزیز می خواهم که تکلیف این جانب را نسبت به پدرم که کافر به همه چیز است روشن کند. ضمناً او به من گفته است که دیگر حق نداری به خانه من بیایی.

والسلام علی من اتبع الهدی

از خداوند بزرگ، موفقیت و سلامتی شما را آرزومندم.

بسمه تعالی، از قطع رحم اجتناب کنید و حتی المقدور، در هدایت او کوشش نمایید.

ص: 222

بسمه تعالی

دفتر محترم حضرت امام خمینی دام ظلّه، لطفاً به سؤالات ذیل جواب بفرمایید.

1. در سرزمین کفر و نفاق و شرک و بت پرستی که ایمان انسان در خطر است و برای حفظ ایمان دچار مشکلات زیادی می شود، آیا هجرت واجب است یا خیر؟ و اگر شرایط هجرت به یک سرزمین اسلامی میسر نشد، تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، چنانچه حفظ ایمان، موقوف به رفتن به محلی دیگر است، باید برود.

2. خانواده ای که از زیادی فرزندان دچار فشار مالی و تربیتی است، آیا می تواند با عمل جراحی روی زن برای همیشه از بارداری زن جلوگیری کند یا خیر؟ در صورت جایز نبودن، چنان که کسانی مرتکب چنین عملی شده اند، کفاره این گناه چیست؟

بسمه تعالی، اگر با این عمل، زن عقیم می شود جایز نیست و کفاره ندارد.

3. درباره دیدن فیلم های علمی، کمدی، کاراته و دیگر فیلم های رزمی که ظاهراً صحنه های هیجان انگیز ندارد، نظر مبارکتان را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، با فرض این که بدون مفسده است مانع ندارد.

[سؤال 6009] 2865

بسمه تعالی 1361 / 10 / 28

سلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

1. مکاتبه و نامه نوشتن به یک خانم خارجی برای دعوت و تبلیغ ایشان به اسلام و انقلاب اسلامی توسط یک برادر مسلمان، از لحاظ شرعی چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، اگر فساد نداشته باشد مانع ندارد.

2. هیأت های نوازنده، کسانی که در مراسم تشییع جنازه شهدا موزیک عزا می زنند، از لحاظ شرعی چه حکمی دارند؟ و آیا خرید و فروش آن لوازم موسیقی حرام است یا خیر؟

بسمه تعالی، خرید و فروش آلات لهو حرام است و موسیقی مطرب جایز نیست و صداهای مشکوک مانع ندارد.

3. آیا کسی که پولی در بانک به عنوان پس انداز گذاشته است، آیا در سر سال مازاد بر مؤونه حساب شده و باید خمس آن را داد؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 6010] 6041

2. زنی که بی حجاب است و حاضر نیست که با حجاب شود، آیا می تواند عضو شورای اسلامی باشد؟

بسمه تعالی، عضو شورای اسلامی باید متعهد به اسلام و عامل به دستورات دینی باشد.

[سؤال 6011] 6041

4. فرق بین ایرانی مسلمان مقیم، با يك دانشجوی مسلمان پیرو خط امام چیست؟ تکلیف ما زنان که پیرو خط امام و قرآن هستیم، با کسانی که بین ما و دانشجویان متعهد به اسلام تفرقه می اندازند ولو شوهر یا فرزندان باشند چیست؟

بسمه تعالی، بین مسلمانان از زن و مرد فرقی نیست و همه موظف هستند از اسلام و رهنمودهای آن تبعیت کنند و از تفرقه که موجب ضعف و شکست می شود حذر کنند.

[سؤال 6012] 2866

بسمه تعالی 1361 / 11 / 4

محضر مبارك حضرت آيت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

پس از ابلاغ سلام و عرض ادب، محترماً معروض می دارد: شخصی مدت زیادی، محرك زن برادرش بوده و با رفت و آمدهای مشکوک و برخورد شبهه آمیز، شوهرش را وادار نمود تا او را طلاق دهد و پس از عده، با او ازدواج کرد. البته این شخص محرك هیچ يك از مسائل اسلامی را انجام نمی دهد و در زمان طاغوت، در فساد و فحشا در بین دوستانش مشهور بوده و توبه هم نکرده. تقاضا می شود بیان فرمایید که

ص: 224

رفت و آمد با او که دزد ناموس برادرش بوده و این برای همگان روشن شد - برای پدر و مادر و برادرانش که متأهل هستند - چگونه است؟
آیا جایز است یا خیر؟

خداوند عمر شریف را طولانی فرماید

بسمه تعالی، قطع رحم جایز نیست و رفت و آمد اشکال ندارد، و با مراعات شرایط مقرر، امر به معروف و نهی از منکر نماید.

[سؤال 6013] 5563

3. با مجروحانی که بر اثر عدم اعتقاد کامل، نماز را برپای نمی دارند، به عنوان يك پرستار چگونه باید رفتار کرد؟

بسمه تعالی، وظیفه، امر به معروف و نهی از منکر است با مراعات مقررات آن.

[سؤال 6014] 7128

2. خواهی در ده دارم که دستش کج است، تکلیف من درباره او چیست؟

بسمه تعالی، با مراعات شرایط مقرر، او را ارشاد و نهی از منکر نماید.

[سؤال 6015] 2867

بسمه تعالی 1361 / 11 / 22

دفتر محترم امام خمینی، سلام علیکم

استدعا دارم صریحاً حد و حدود شرعی جرم شخصی (در هر لباس و مقام که باشد) را که عکس عروس و دامادی را که هفده سال قبل ازدواج نموده و عروس ملبس به لباس عروسی می باشد را گرفته و برای مقاصدی آن را به شخص یا اشخاص نامحرم نشان دهد بیان فرمایید؟ با توجه به این که عروس و داماد هر دو مسلم و معتقد و واجبات خود را به جا می آورند.

بسمه تعالی، عمل مزبور اگر موجب هتك صاحب عکس باشد و یا آن که صاحب عکس را بیننده بشناسد حرام است و باید عامل این کار را نهی از

ص: 225

منکر نمایند و اگر دست برداشت با مراجعه به حاکم شرع تعزیر دارد.

[سؤال 6016] 6070

2. اگر گناهی از شوهر سر بزند و همسر او بخواهد او را راهنمایی کند، آیا این حق را دارد یا ندارد؟ و اگر زن را به کار خطا دعوت کند، آیا این جازن باید از شوهرش اطاعت کند یا نه؟ آیا زن باید آنچه که اسلام می گوید انجام دهد یا هرچه شوهر می گوید باید انجام دهد؟ و اگر همسر آمد شوهرش را امر به معروف کرد و شوهر بگوید که تو نباید کاری به کار من داشته باشی و خودم می دانم و بس، وظیفه زن در این جا چه می باشد؟

بسمه تعالی، با شرایط باید او را امر به معروف و نهی از منکر نماید.

[سؤال 6017] 6070

3. آیا گناهی که زن انجام می دهد، بر گردن شوهر او است؛ یعنی روز قیامت زن باید جواب گناهانش را بدهد یا نه شوهر باید جواب بدهد؟

بسمه تعالی، بر عهده خود زن است.

[سؤال 6018] 1855

2. وظیفه زنی که شوهرش قبلاً نماز نمی خوانده و خمس و زکات نمی داده، ولی در حال حاضر نماز می خواند خمس و زکات نمی دهد چیست؟ البته مطهرات و کارهای دیگر دینی خود را انجام می داده است.

بسمه تعالی، اگر می داند که شوهرش خمس و زکات بدهکار است و نمی دهد، با شرایط، او را امر به معروف کند.

[سؤال 6019] 2946

2. اگر کسی توهین به يك پاسدار شهید نماید و کسی بشنود، چه عکس العملی باید نشان دهد؟

بسمه تعالی، با مراعات شرایط، نهی از منکر نماید.

ص: 226

4. اما ما! اگر مادری نسبت به واجبات، از قبیل نماز و غیره چندان توجه نداشته باشد و برای یادگیری آن از خود رغبتی نشان نمی دهد، تکلیف فرزندان نسبت به او چیست؟ و همچنین بعضی مواقع کفر نیز می گوید، از قبیل نفی قیامت و یا توهین به ذات اقدس الهی، تکلیف در این باره چیست؟

بسمه تعالی، با مراعات شرایط مقررّه، امر به معروف و نهی از منکر نمایید.

[سؤال 6021] 3060

2. با کسانی که بعضی مواقع اسلام و امامان را مسخره می کنند، چه کنم؟

بسمه تعالی، با مراعات شرایط مقررّه، امر به معروف و نهی از منکر نمایید.

[سؤال 6022] 2686

7. آیا با این که می بینیم مردم در ظرف های آشغال و در زباله ها، نان، برنج، نمک، گوشت و... می ریزند و مرتب نیز در همه جا دیده شده، حال وظیفه ما نسبت به این امور چیست؛ با این که اسراف و تبذیر و بی احترامی به نعمت های الهی می باشد؟

بسمه تعالی، با مراعات شرایط، امر به معروف و نهی از منکر نمایید.

[سؤال 6023] 2951

3. امروز که در مناطق و کشورهای مختلف، مسلمانان مشغول مبارزه با طاغوت و کفر جهانی هستند، اگر در افرادی نقاط ضعفی مشاهده شود، ولی موضع گیری در مقابل مبارزین و انقلابیون نداشته باشند، آیا جایز است با آن افراد در جهت ضعفی که دارند مبارزه شود یا آن که به منظور حفظ وحدت باید از نقاط ضعف چشم پوشی کرد؟ و اساساً چه ضابطه ای می تواند ملاک تقدیم وحدت بر خط مبارزه و یا بالعکس باشد؟

بسمه تعالی، اگر انقلاب اسلامی را تضعیف نمی کنند و توطئه بر ضد جمهوری اسلامی ندارند، در امانند و نباید با آنان مبارزه کرد.

3. من با این مرد که تمام وقت برای ما ایجاد ناراحتی می کند چطور باید زندگی کنیم؟

بسمه تعالی، بیش از امر به معروف و نهی از منکر، با مراعات شرایط آن تکلیفی ندارند.

[سؤال 6025] 2868

بسمه تعالی 1361 / 8 / 22

دفتر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی

پیرو سؤالات ارسالی به انجمن اسلامی از جانب کارگران، لطفاً از امام استفتا فرمایید:

1. از نظر شرعی تکلیف يك فرد مسلمان، در رابطه با معاشرت خانوادگی با بستگان درجه يك یا دوستانی که مسلمان هستند، اما نماز نمی خوانند، چه می باشد؟

2. از نظر شرعی تکلیف يك فرد مسلمان، در رابطه با معاشرت با بستگان درجه يك یا دوستانی که مسلمانند و نماز می خوانند، اما نسبت به انقلاب اسلامی، بدگویی به عمل می آورند چه می باشد؟ السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

بسمه تعالی، وظیفه، امر به معروف و نهی از منکر، با مراعات شرایط مقرر است.

[سؤال 6026] 2869

بسمه تعالی 1361 / 10 / 9

1. شخص مسلمانی حدود بیست سال نزد بهایی ها به کار اشتغال داشته و دارای شماره تسجیل در تشکیلات بهایی ها است که این شماره قاعدتاً حاکی از تصدیق بهائیت توسط او است.

2. نامبرده اکنون به شهرک تازه احدائی نزدیک شهر ما مهاجر شده و عضو شورای

مسجد محل است. (کسی در این شهرک از سابقه او اطلاعی ندارد).

3. در این شهرک تعدادی خانواده مهاجر بهایی سکونت دارند.

4. نامبرده به دوستش که از وضع او اطلاع داشته گفته که توبه کرده و فرزندش مجروح جنگی است.

5. معلوم نیست که نامبرده واقعاً توبه کرده یا عامل نفوذی است. تکلیف من که از معدود کسانی هستم که اطلاعات فوق را در مورد این شخص دارم چیست؟

بسمه تعالی، می توانید اطلاعات خود را به مسئولین مربوطه تذکر دهید و تا قبل از روشن شدن مطلب از کاری که موجب هتک او است خودداری کنید.

[سؤال 6027] 2870

بسمه تعالی

لطفاً پاسخ دو سؤال ذیل را مرقوم فرمایید:

1. این جانب مقلد امام بزرگوارمان می باشم با توجه به این که شوهرم دوباره نماز را ترك کرده و اهل روزه و خمس دادن هم نیست و نبوده و فعلاً کاملاً مخالف راه اسلام و انقلاب است و این که از نظر خانوادگی قدرت تأمین زندگی برای من هست و من هم در طول این چند سال، درس خوانده و دیپلم گرفتم، حالا از شما کسب تکلیف می کنم که آیا از نظر شرعی من باید از این مرد جدا شده و او را در زندگی تنها بگذارم

- که احتمال می دهم راهش کج تر از این شود - و یا این که با او زندگی و مدارا کنم تا شاید دوباره به راه دین برگردد؟

بسمه تعالی، بیش از امر به معروف و نهی از منکر با مراعات شرایط آن، تکلیفی در این باره ندارید و می توانید زندگی زناشویی را با انجام وظایف شرعی ادامه دهید.

2. با توجه به این که شوهرم خمس نمی دهد و اگر من داشته باشم، آیا موظف به دادن خمس هستم یا

ص: 229

به عهده شوهرم می باشد؟

بسمه تعالی، چیزهایی که مورد تصرف شما قرار می گیرد اگر یقین به وجود خمس در آن ندارید، چیزی بر شما نیست؛ ولی در صورت یقین، باید نسبت به مقدار خمس از مرجع تقلید یا نماینده مجاز او اجازه بگیرید.

[سؤال 6028] 6999

4. اگر در میان خویشاوندان خود، افرادی داریم که ضد انقلاب هستند، باید با آن ها چگونه رفتار کنیم؟

بسمه تعالی، با مراعات شرایط مقررّه، ارشاد و امر به معروف و نهی از منکر نمایید.

[سؤال 6029] 3346

2. کسی که این نوارها را گوش می دهد در جمهوری اسلامی چه حکمی داشته و وظیفه مردم در این مورد چیست؟

بسمه تعالی، با مراعات شرایط مقررّه، ارشاد و امر به معروف و نهی از منکر است.

[سؤال 6030] 4477

12. افرادی که به روحانیت جسارت می کنند چه حکم دارند؟ آیا اجتناب از آن ها جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، با مراعات شرایط مقررّه، امر به معروف و نهی از منکر نمایید.

[سؤال 6031] 1328

3. ما در بین اقوام خویش، فردی را داریم که نمازش را به طور عمدی و دائمی - تا حال - ترك کرده است و ولایت فقیه را هم قبول ندارد و اصلاً با حکومت اسلامی موافق نیست، حال یا آگاهانه است یا جاهلانه، که ما نمی دانیم. به دلیل این که شوهر خواهر من است مجبوریم که با او رابطه برقرار بکنیم و رفت و آمد داشته باشیم؛ چون

ص: 230

به خاطر خواهرم هم که شده مجبورم به خانه آن ها بروم؛ زیرا اگر نروم او ناراحت شده و احتمالاً رابطه خواهری بین ما تیره خواهد شد؛ از نظر شرعی آیا باید خانه آن ها بروم یا خیر؟ و آیا این فرد، کافر محسوب می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، تا ارتداد مسلمان ثابت نشود، محکوم به کفر نمی شود و قطع رحم جایز نیست؛ ولی امر به معروف و نهی از منکر، در صورت وجود شرایط آن، لازم است.

[سؤال 6032] 1734

2. در مورد بی حجابی، آیا می توانیم و امر می فرمایید که آن ها را به مغازه راه ندهیم و به آن ها جنس عرضه نماییم؟

بسمه تعالی، با مراعات شرایط مقرر، امر به معروف و نهی از منکر نمایند و چنانچه به مغازه راه ندادن و جنس نفروختن موجب می شود دست از خلاف بردارند مانع ندارد.

[سؤال 6033] 2871

بسمه تعالی

محضر مبارك رهبر كبير انقلاب اسلامي، امام خميني خواهشمند است نظر شريف خود را در مورد سوالات زير بفرماييد:

1. فردي كه اكنون پس از چهار سال كه از پيروزي انقلاب اسلامي و تشكيل جمهوري اسلامي مي گذرد، با انقلاب اسلامي ورژيم جمهوري اسلامي مخالفت مي كند، حكم فاسق در مورد او جاري است يا خير؟

بسمه تعالی، حكم به فسق وی می شود؛ باید با مراعات شرایط، او را نهی از منکر نمایند.

2. آیا احراز تساوی علم دو مرجع برای عدول کافی است؟

بسمه تعالی، کافی نیست.

ص: 231

3. اشیایی از قبیل آلبوم که از آن برای حفظ و نگهداری عکس استفاده می شود، اگر سال بر آن بگذرد خمس به آن تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، چنانچه از احتیاجات شخص محسوب باشد خمس ندارد.

4. مجله و روزنامه که پس از خواندن بایگانی می شود خمس به آن تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر از مورد حاجت بودن خارج شود و دارای ارزش باشد خمس دارد.

5. خونی که در نماز عفو شده به اندازه دو ریالی است یا یک ریالی؟

بسمه تعالی، به اندازه بند انگشت سبابه اشکال ندارد.

6. اگر احتمال می رود که در اوایل تکلیف، اشتباهاتی در نماز بوده، اکنون خواندن نماز احتیاطی بهتر است یا نماز نافله؟

بسمه تعالی، اگر بطلان نماز محرز نباشد قضا واجب نیست.

7. در اسم هایی مثل «حبيب الله» و یا «عبدالله» دست زدن بی وضو به نام «الله» اشکال دارد؟

بسمه تعالی، جایز نیست.

با تشکر از حضرت آیت الله العظمی حاج آقا روح الله الموسوی الخمینی، روحی له الفداء

[سؤال 6034] 1690

2. اگر من به دنبال استاد اخلاق و در راه پیدا کردن او باشم، باید تا چه حدی اصرار بورزم و نشانه او چیست؟ نکند به ضلالت ببرد؟

بسمه تعالی، از افراد مورد وثوق جو یا شوید.

[سؤال 6035] 4031

11. اگر زن نسبت به بعضی از مسائل مثل نماز جمعه، دعای کمیل و ... بی توجه و در بعضی موارد مخالف باشد باید با او چه کرد؟

بسمه تعالی، با مراعات شرایط مقررّه او را ارشاد و راهنمایی نمایید.

[سؤال 6036] 727

12. در باب امر به معروف و نهی از منکر چنانچه با در نظر گرفتن مقدار احتمال تأثیر و موضوع مورد امر یا نهی و از طرفی دیگر با در نظر

گرفتن ضررهای مالی و

جانی و آبرویی که متوجه انسان می شود فعلاً امر و نهی ترکش اولی باشد آیا هنوز امر و نهی لازم است؟

بسمه تعالی، موارد امر به معروف و نهی از منکر و شرایط و جوب آن در رساله مذکور است.

شرایط وجوب امر به معروف و نهی از منکر

شرط اول: شناخت معروف و منکر

[سؤال 6037] 2872

بسمه تعالی 1361 / 9 / 30

حضور مقدس مرجع عالی قدر، آیت الله العظمی حاج سید روح الله خمینی، حفظه الله تعالی، پس از عرض سلام، جواب مسائل زیر را مرحمت فرمایید.

1. بیدار نمودن افراد خانواده برای نماز صبح، با چه کیفیتی مجاز است؟

بسمه تعالی، اگر بیدار نکردن آن ها موجب سهل انگاری و استخفاف به امر نماز باشد، باید آن ها را بیدار نماید.

2. اگر دهان خونی شود، آب کشیدن دندان مصنوعی که در دهان به دندان طبیعی چسبیده است که نمی شود در بیرون آب کشید، آیا نحوه تطهیرش مانند دندان طبیعی است؟

بسمه تعالی، بنابر احتیاط واجب، حکم دندان طبیعی را ندارد و باید تطهیر شود.

3. در نماز واجب، برای توجه بیشتر یا جبران عدم توجه می توان سوره مبارکه حمد را دوباره قرائت کرد؟

بسمه تعالی، به قصد قرائت قرآن - نه به قصد جزء - مانع ندارد.

4. خوابیدن دو مرد یا دو زن با هم در يك رختخواب چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، اگر مفسده نداشته باشد جایز است.

5. خواندن بعضی از آیه، بعد از تکبیرة الاحرام و قبل از سوره مبارک حمد چه صورت دارد؛ مانند: (إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ... [یا]) (إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ...).

ص: 233

بسمه تعالی، قرائت قرآن به قصد قرآنیت - نه ورود - مانع ندارد.

6. اگر کسی مدت ها در تشهد، به جای «عَبْدُهُ»، «عَبْدَةُ» گفته باشد، تکلیفش چیست؟

بسمه تعالی، در فرض غفلت از غلط بودن، اعاده و قضا لازم نیست.

خداوند متعال سایه حضرت مستطاب عالی را تا انقلاب حضرت مهدی (عج) بر سر مستضعفین جهان قائم بدارد، آمین، بحق محمد و آله الطاهرین.

[سؤال 6038] 1040

6. هل يجب تنبيه النائم للصلاة أم لا؟

بسمه تعالی، لا يجب؛ إلا إذا كان المكلّف مسؤولاً في حثّ الغير على إقامة الصلاة، كالوالدين بالنسبة لأولاده الذين تحت تكفّله.

[سؤال 6039] 5213

2. وقت نماز یکی خوابیده یکی بیدار است. کسی که بیدار است نماز می خواند آن که خوابیده را بیدار نمی کند معصیت کرده یا بر این چیزی نیست؟ شما امر بفرمایید.

بسمه تعالی، چیزی بر او نیست.

[سؤال 6040] 6

2. اگر انسان ببیند کسی نماز خود را غلط می خواند آیا واجب است تذکر دهد؟

بسمه تعالی، واجب نیست.

[سؤال 6041] 311

8. اگر توبه کننده ای چند بار توبه کند و توبه اش ناخواسته، شکسته شود و توبه کند و بالاخره توبه نهایی بگیرد، آیا مقبول است؟ منظورم این است که پیش خداوند تبارک و تعالی شکستن توبه های گذشته باعث بی اعتباری او نمی شود که توبه نهایی مقبول نیفتد؟

بسمه تعالی، توبه در هر صورت قبول می شود.

ص: 234

بسمه تعالی

به نام خدا کلامم را آغاز می کنم و با یاد خدا کلامم را می نویسم و سلام به رهبرم امام خمینی می رسانم.

این جانب دختری پانزده ساله می باشم و امیدوارم که خداوند تبارک و تعالی شما را سلامت بدارد. غرض از این که نامه نوشته ام، این است که مدتی می باشد که مسأله ای برایم پیش آمده است و به عقیده خودم آن را مهم می شمارم.

1. این جانب پدری دارم که خوش اخلاق نیست و مغرور و خودبین می باشد و در حق خانواده اش ظلم روا می دارد و من از وقتی که به تکلیف رسیده ام، در حال مبارزه با

پدرم می باشم و دیگر نمی دانم تکلیف شرعی من چیست چون وقتی که پدرم در حق ما ظلم می کند، اگر جوابش را همان موقع در حضور دیگران بدهم، کاری نادرست و ناشایست انجام داده ام، و اگر تنها با پدرم صحبت نمایم، حرفم را قبول نمی کند؛ در صورتی که حرف حق همیشه باید پذیرفته شود؛ و تازه موقعی که با ملایمت با پدرم صحبت کنم، در جواب می گوید که تو در مقابل پدرت درشتی می کنی. و به شما هم خیلی علاقه مند و طرفدار پایدار اسلام و به خصوص انقلاب اسلامی است، و وقتی هم که بگویم این کار برخلاف شرع اسلام است، می گوید: در مقابل پدرت درشتی نکن. و خلاصه، من نمی دانم که چه بکنم و چگونه مبارزه نمایم و نمی دانم که خداوند تبارک و تعالی از این کار من خوشش می آید یا نه، و آیا شما صلاح می دانید که من این صحبت ها را بنمایم یا نه؟ خواهشمندم جواب را بدهید.

بسمه تعالی، حفظ احترام والدین و مراعات ادب در صحبت با آنان لازم است؛ و در موارد لزوم امر به معروف و نهی از منکر، اگر مأیوس از تأثیر باشید، تکلیف ساقط است.

2. آیا دختری با شرط رعایت کردن موازین اسلامی می تواند پسری را راهنمایی و کمک کند و خواهش می کنم جواب این را هم بدهید.

بسمه تعالی، با مراعات موازین اسلامی مانع ندارد.

[سؤال 6044] 690

2. در شرایط امروز، امر به معروف افراد ناشناسی که نمی دانیم اثر دارد یا نه، وظیفه چیست؟

بسمه تعالی، در فرض احتمال اثر و اجتماع سایر شرایط، واجب است.

[سؤال 6045] 2874

بسمه تعالی 1983 م

از: پاکستان - جارا

به: محضر مبارك رهبر كبير انقلاب اسلامی، امید مستضعفین جهان و مرجع شیعیان جهان، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، بعد از قدم بوسی:

يك پدر در خانه خودش راديو، ضبط صوت، تلویزیون، دف و امثال این ها دارد و از این چیزها استفاده مشروع می کند؛ ولی چند فرزند سرکش و نافرمان دارد؛ این فرزندان از راديو و امثال این، استفاده نامشروع می کنند. آیا برای پدر گذاشتن و نگهداری کردن این چیزها برای استفاده مشروع جایز است یا خیر؟ این فرزندان می دانند که استفاده نامشروع گناه دارد، ولی معصیت می کنند؛ اگر برای پدر جایز است در این صورت گناه استفاده نامشروع فرزندان بر گردن خود فرزندان بالغ هست یا پدر هم در گناه ایشان شریک محسوب می شود؟ لطفاً کامل توضیح بفرمایید.

بسمه تعالی، اگر پدر بتواند، باید فرزندان را نهی از منکر کند و از استفاده نامشروع آن ها جلوگیری نماید.

ص: 236

بسمه تعالی 3/3/1361

محضر مبارك امام خمینی، دام ظلله العالی

این جانب سرایدار مدرسه استثنایی - مدرسه ای که دانش آموزان ناشنوا، نابینا و عقب مانده در آن تحصیل می کنند - در بندرعباس هستم. مدت دو سال است که يك دانش آموز ناشنوا، در همین مدرسه، در کلاس چهارم ابتدایی تحصیل می کند و در منزل این جانب زندگی می کند ضمناً عمه هایش نیز در همین بندرعباس زندگی می کنند، که یکی شوهرش درجه دار ژاندارمری و یکی هم کارمند نیروی دریایی است. پدرش کشاورز است و در روستا زندگی می کند. سن نامبرده شانزده سال است. واجبات دینی و مذهبی - نماز، غسل، طهارت... - را نمی داند، و چون ناشنوا می باشد، یاد دادن واجبات مزبور به وی برایم مقدور نیست. آیا از نظر شرعی اشکالی دارد یا ندارد؟

بسمه تعالی، با فرض این که قدرت ندارید، اشکالی ندارد.

[سؤال 6047] 201

4. پدر و مادر و برادری که نمازشان اشتباه است و اگر از آن ها بخواهیم که بیایند تا نمازتان را صحیح کنیم و در مقابل، علاوه بر این که نمی خواهند که اشتباه نمازشان را رفع کنیم، می گویند: اگر اشتباه است برای خودمان است و اگر نیست هم برای خودمان می باشد و حتی بعضی اوقات می گویند: به جناب عالی ربطی ندارد؛ ما در قبال این عکس العمل که هرچه ارشاد می کنیم گوش نمی کنند، می خواهم جدا شوم. جواب ما را لطف بفرمایید؟

بسمه تعالی، اگر ارشاد و راهنمایی تأثیر ندارد تکلیف از شما ساقط است.

[سؤال 6048] 7375

3. معاشرت با افراد شرابخوار و قمارباز و زناکار و غیره؟

بسمه تعالی، اگر موجب تنبّه آنان باشد معاشرت نمایید.

ص: 237

شرط سوم: اصرار بر استمرار گناه داشتن و توبه نکردن

[سؤال 6049] 2876

بسمه تعالی

اگر متصدی امری در نظام جمهوری اسلامی پس از اطلاع از خطایی در عمل کرد خود در صدد توجیه برآید و یا در کار باطل اصرار ورزد تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، توجیه کار باطل یا اصرار در آن جایز نیست.

[سؤال 6050] 2877

بسمه تعالی

شخصی از دوستان من اظهار می دارد که در زمان جوانی در اثر اغوای شیطان با زن شوهرداری رابطه داشته ام، بدون این که بدانم این عمل گناه است و حد شرعی دارد. اکنون که سنی از من گذشته و سخت از این عمل زشت نادم و پشیمانم به نظر حضرت عالی، چگونه از این گناه پاک می شوم؟ و اگر راه توبه ای وجود دارد کدام است؟

بسمه تعالی، اگر واقعاً پشیمان شده، استغفار کند؛ خداوند توبه و غفور است.

[سؤال 6051] 2878

بسمه تعالی 1361 / 3 / 5

خدمت اعضای دفتر امام خمینی در قم سلام عرض می نمایم.

در مورد بعضی مسائل اشکال هایی برایم پیش آمده که لازم دانستم از این دفتر سؤال نمایم و چنانچه ممکن است نظر امام را نیز در آن مورد جو یا شوم.

در شرایط قبول توبه که در آیه 17 از سوره نساء ذکر شده، خواهشمندم این را به صورت واضح تر برای بنده ذکر نموده و توضیحات و راهنمایی های لازم را هرچه

ص: 238

بیشتر در این مورد و به طور کلی مسأله توبه لطف فرمایید.

بسمه تعالی، کسی که معصیتی کرده، واجب است فوراً توبه کند و معنای توبه این است که با پشیمانی از گناهی که کرده، تصمیم بگیرد تکرار نکند و اگر حق الناس است از عهده برآید، و اگر حق الله است و قضا دارد، قضا نماید.

[سؤال 6052] 676

6. اگر خدای نکرده شخصی فعل حرامی را انجام داد - سهواً یا عمداً - شرایطی را که باید توبه اش داشته باشد تا قبول گردد - ان شاء الله - چیست؟ به عبارت دیگر، چه کار بکند تا توبه صحیحی انجام داده باشد؟

بسمه تعالی، با پشیمانی از گناه و تصمیم به ترك آن در آینده، توبه حاصل می شود و چنانچه قضا یا جبران دارد، باید تدارك کند.

[سؤال 6053] 2879

بسمه تعالی

با عرض سلام بر اعضای محترم دفتر امام خمینی و با عرض تشکر فراوان از شما عزیزان، درخواست می کنم که این مسأله شرعی مرا هر چه زودتر جواب بدهید تا مسئولیت خود را در قبالش انجام دهم. با عرض تشکر از امام امت.

من در سن نوجوانی دست به چند عمل خلاف زده ام و عمل خلافم این بوده که با چند نفر تفخیز کرده ام، خواهشمندم وضعیت من را هر چه زودتر نسبت به این مسأله روشن کنید.

بسمه تعالی، باید توبه کنید و ان شاء الله خداوند می آمرزد.

[سؤال 6054] 2880

بسمه تعالی 1361 / 12 / 29

بنده چون که مال مردم را برداشته ام خجالت می کشم که پیششان بروم و به آن ها

ص: 239

بگویم من این کار را کرده ام. 2000 تومان به حساب 100 امام واریز کرده ام. کلاً حساب کرده، دیدم این مقدار حق مردم را برداشتم. حالا اگر زیاده تر هم می شود، با کمال میل حاضرم بپردازم.

زمانی هم که خواستم توبه کنم، فکر می کنم يك غسلی دارد که با آن روحم از آن قالب کثیف بیرون بیاید و پاک شود تا دیگر هر کاری که می کنم از این به بعد پیش خدا باشد و برای خدا باشد. خداوند رحمان و رحیم آن اعمال کثیف و پلید گذشته ام را ببخشد. زیاد سرتان را درد آورده ام مرا می بخشید.

بسمه تعالی، اگر صاحبان اموال را می شناسید باید رضایت آن ها را تحصیل کنید و یا به نحوی اموال را به آن ها رد کنید و لازم نیست به آن ها مطلب را بگویید و دادن پول به حساب مذکور کفایت نمی کند.

[سؤال 6055] 2881

بسمه تعالی

دفتر امام خمینی، محترماً به عرض می رساند:

این جانب مدتی است که در وضعیت بدی قرار گرفته ام، به صورتی که چندین بار دست به خودکشی زده ام، اما دوستان از آن جلوگیری کرده اند. در يك خانواده مستضعف در یکی از دهات به دنیا آمدم. دوازده سال داشتم که پدرم را از دست دادم. در مدت هشت سالی که پدر نداشتم، به فساد اخلاقی کشیده شدم. تنها شانسی که داشتم همین بود که در ده بودم و گرنه دیگر هیچ. با اوج گرفتن انقلاب و ریخته شدن خون جوانان اسلام، در من تغییر حالت به وجود آمد؛ از آن روز همیشه در پی توبه بودم، ولی خداوند توفیق توبه را نصیب من نمی کرد. سرانجام خدمت سربازی پیش آمد و آمدم خدمت. تصمیم گرفتم که جبهه بروم، بلکه بتوانم خود را پاک کنم، ولی نشد الآن از شما می خواهم که برای من تکلیفی تعیین کنید. من در زندگی دو گناه بزرگ کرده ام:

1. استمناء به دفعات مکرر. 2. تماس با گوسفندان به دفعات مکرر.

ص: 240

ضمناً دسترسی به گوسفندان نیز ندارم که برای سوزاندن آن ها اقدام کنم. هر حکمی که در مورد من باید صادر شود، دوست دارم با دست خط خود امام باشد تا به چشم بنهم و انجام دهم.

اگر حکم اعدام در مورد من باید اجرا شود، به من بنویسید تا خود را معرفی کنم.

اگر حدی باید بر من جاری شود، باز بنویسید تا بیایم خودم را معرفی کنم.

اگر باید پول نقدی - کفاره - بدهم، بنویسید که چقدر و به که بدهم.

این را باید برای شما بنویسم که برای من راه سومی وجود ندارد. 1. اعدام 2. جهاد و شهادت در راه خدا. اگر برای من دومی است، دستور آن را بنویسید که مرا مستقیماً یا به بسیج بفرستند یا به جبهه های جنوب بفرستند که بتوانم جبران گناهان گذشته ام را بکنم و بتوانم خون کثیفم را با خون پاک جوانان عزیز، عجین کرده و پاک کنم. ولی اگر ممکن بود دوست دارم بسیجی باشم. باز هم متذکر شوم که نمی توانم در پادگان باشم؛ حتماً باید به جبهه بروم، وگرنه این جا کار دست خودم می دهم.

بسمه تعالی، در فرض عدم دسترسی به گوسفندان و صاحبان آن باید جداً توبه کنید و اظهار گناه نزد غیر خدا نکنید، و اگر صاحبان آن ها را نمی شناسید، باید قیمت آن ها را از جانب آنان به فقیر صدقه بدهید.

[سؤال 6056] 1910

2. شخصی چند بار توبه کرده که دیگر کار زشت پیش از توبه را انجام ندهد، ولی باز بعد از توبه، همان کار زشت را انجام می دهد؛ ولی این بار می خواهد توبه آخری را بکند که آن کار زشت را انجام ندهد. چطور می باشد؟

بسمه تعالی، اگر جداً توبه کند، قبول است ان شاء الله تعالی.

[سؤال 6057] 2882

بسمه تعالی

پس از عرض سلام خدمت رهبرم و برادران سؤالی داشتم آن هم این است که اگر

ص: 241

کسی گناه کوچکی انجام دهد تا مرتکب گناه بزرگ تری نشود آیا باز هم آن گناه محسوب می شود یا خیر، یا درجه گناه کوچک پایین تر است؟

بسمه تعالی، گناه هرچه باشد چون مخالفت فرمان خدا است بزرگ است و توبه از آن واجب فوری است.

[سؤال 6058] 2883

بسمه تعالی

آیا کسی می تواند به بهانه آن که ممکن است گناه بزرگ تری را مرتکب شود، گناه کوچک تری را انجام دهد؟

بسمه تعالی، گناه هر چه باشد، چون مخالفت فرمان خدا است، بزرگ است و ارتکاب آن به هیچ وجه جایز نیست و توبه از آن، واجب فوری است.

[سؤال 6059] 2884

بسمه تعالی

خدمت مرجع عالی قدر امام خمینی

ضمن عرض سلام، امیدوارم که حالتان خوب باشد. بنده مرتکب گناهی شده ام و خواهش می کنم در این مورد فتوای خویش را بفرمایید. من دختر 17 ساله ای هستم که با کمال شرمندگی از وقتی که به یاد دارم از بچگی به مرض استشها و همجنس بازی آلوده بودم. چندین بار مادرم متوجه من می شد و به شدت مرا از این کار زشت بر حذر می داشت و تا حدودی به عواقب بد آن اشاره می کرد، اما به گوش من نمی رفت. با آن که می دانستم که کار بدی است ولی از گناه و حرام بودن آن خبری نداشتم. تا این که تقریباً يك سال پیش، کتاب «جوانان چرا؟» را مطالعه کردم و متوجه گناه آن شده و به شدت پشیمان شدم، با آن که یکی دو ماه قبل از مطالعه این کتاب، این کار من به شدت گذشته ها نبود و مدت کمی بود که آن عمل را انجام نمی دادم؛ ولی از آن موقع به بعد

ص: 242

هرگز چنین کاری را انجام ندادم. و فکر می‌کنم اشخاص دیگری که با من بودند 99% و شاید 100% آن‌ها هم دچار پشیمانی شده‌اند. تکلیف چیست؟ والسلام

بسمه تعالی، اگر جداً توبه کنید، قبول می‌شود ان شاء الله.

[سؤال 6060] 2885

بسمه تعالی 1361 / 11 / 25

لطفاً به سؤالات زیر پاسخ دهید:

1. شخصی رفتار ناشایستی نسبت به کسی داشته - به طوری که زباله از پنجره به منزل او می‌انداخته است - وی هم اکنون از کار خود نادم می‌باشد وظیفه این شخص نسبت به اعمالی که قبلاً مرتکب شده چیست؟ (در ضمن صاحب منزل فوت کرده ولی همسرش حیات دارد).

بسمه تعالی، بهتر است از آنان معذرت بخواهد و ان شاء الله، توبه او قبول است.

2. در نمازهای جمعه دیده می‌شود که عده کثیری را با یک ردیف صف یا یک ستون صف به هم متصل می‌گردانند. آیا این نمازها صحیح است؟ این اتصال اغلب در موقع نماز می‌باشد و در موقع خطبه‌ها این اتصال هم نمی‌باشد.

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

3. اکثراً قبله‌ها کمی انحراف دارند. آیا در موقع ادای نماز حتماً باید انحراف رعایت شود؟ و نمازهایی که این انحراف رعایت نشده صحیح می‌باشد یا نه؟

بسمه تعالی، باید رو به قبله بایستند و چنانچه انحراف به طوری باشد که رو به قبله صدق نکند، باید مراعات شود.

4. در بعضی مواقع مردم برای دریافت وسیله ای جمع شده‌اند و ازدحام جمعیت به قدری است که کنترل جمعیت برای گردانندگان میسر نیست. به طوری که احیاناً کسی که نوبت او نیست، خارج از نوبت وسیله را دریافت می‌نماید اما دیگری که در صف می‌باشد، تا نوبت او شود. وسیله تمام می‌شود. تکلیف انسان در این مواقع چیست؟

بسمه تعالی، مراعات نوبت، اخلاقاً بسیار مطلوب است، ولی چنانچه حقی از کسی تضییع نشود، الزام شرعی ندارد.

ص: 243

[سؤال 6061] 632

3. اگر کسی دیگر، مثلاً همسایه او خبر داشته باشد زمینی که او خریده غصبی است، ولی از ترس این که مبادا شخص فروشنده زمین بفهمد و دشمن او شود، این را به همسایه اش نگوید، آیا واجب است که بگوید؟

بسمه تعالی، بر همسایه واجب نیست اعلام کند.

[سؤال 6062] 1753

12. زیدی با عمر و عمل لواط انجام داده ولی نمی داند که مادر و خواهر و دختر مفعول بر فاعل حرام است به عقد دائم یا به انقطاع، آیا لازم است از باب ارشاد و نهی از منکر آگاهش کنند، یا چون نمی داند به او چیزی نگویند اگرچه بعد از اطلاع منجر به افتراق و جدایی گردد؟

بسمه تعالی، به طوری که مفسده ای نداشته باشد حکم مسأله را به او بگویند.

[سؤال 6063] 744

6. آیه ای که می گوید: «چرا آنچه نمی کنید، می گویند» حاکی از این است که از هر عملی که انجام نمی دهیم، نباید سخنی به میان آوریم؟

بسمه تعالی، منظور، حرمت گفتن نیست، بلکه مقصود آن است که تکلیفی که برای همه است و انسان می خواهد به دیگران گوشزد کند، باید خودش هم به آن عمل نماید.

مراتب امر به معروف و نهی از منکر

[سؤال 6064] 2886

بسمه تعالی 1361 / 6 / 22

محضر مبارک رهبر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران امام خمینی

ص: 244

احتراماً به عرض عالی می‌رساند شخصی است مبادرت به خوردن مشروبات الکلی در این جمهوری اسلامی می‌نماید و به نوامیس مسلمانان تجاوز می‌کند و به مراجع عالی قدر توهین می‌نماید از نظر وظیفه شرعی نصیحت و نهی از منکر شده متأسفانه مؤثر واقع نگردیده است تقاضا دارم حکم الله را از نظر معاشرت و طهارت و نجاست و حد شرعی بیان فرمایید؟

بسمه تعالی، اگر ترك معاشرت موجب می‌شود شخص مشارالیه دست از اعمال خلاف خود بردارد لازم است از معاشرت با او خودداری نمایید و تا ارتداد او ثابت نشود محکوم به حکم سایر مسلمین است.

[سؤال 6065] 2845

2. اگر ایشان صحبت‌های مخالفت‌آمیز بکنند آیا صحیح است در آن هنگام مخالفت خودم را به طریقی ابراز کنم؟

بسمه تعالی، ابراز تنفر و انزجار از وقوع عمل محرم با رعایت ضوابط اسلامی لازم است.

[سؤال 6066] 7374

5. معاشرت با افرادی که عمل حرامی چون مشروبخوری و زنا و غیره انجام داده‌اند.

بسمه تعالی، با مراعات شرایط مقررّه، نهی از منکر نمایند و ترك معاشرت، یکی از درجات نهی از منکر است.

[سؤال 6067] 774

2. آیا خرید اجناس از مغازه‌هایی که صاحبان آن‌ها ایرانی و مانند سایر امریکاییان، کافر می‌باشند، مجاز است یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد، مگر آن که ترك معامله با این گونه افراد موجب شود که از انحراف برگردند.

ص: 245

2. معاشرت با شخص کاهل نماز به این معنا که احتمالاً ماهی، هفته ای ممکن است یکی - دو رکعت به جا آورد، چگونه است؟ و همچنین استفاده از غذا در آن منزل؟

بسمه تعالی، با مراعات شرایط مقررّه، امر به معروف و نهی از منکر نمایید و اگر ترك معاشرت، موجب می شود او در خواندن نماز کوشا شود، معاشرت نکنید.

3. رفت و آمد به خانه مسلمانانی که نماز نمی خوانند و اعضای از خانواده آن ها بی حجابند، صحیح است یا خیر؟

بسمه تعالی، واجب است آن ها را امر به معروف و نهی از منکر نمود و چنانچه ترك رفت و آمد موجب اصلاح آن ها است ترك، واجب است.

پس از عرض سلام خدمت امام امت، حضرت آیت الله العظمی خمینی و برادران و خواهران خستگی ناپذیر در راه به ثمر رسانیدن اهداف مقدس اسلام.

خواهشمند است به دو سؤال زیر که برای این جانان تا اندازه ای مبهم می باشد جواب صریح عنایت فرمایید:

1. آیا می توانیم مسائل اسلامی را که علم توانسته ثابت کند، در مباحثات برای اثبات آن ها از علمی بودنش استفاده کنیم؟ به عبارت دیگر آیا ما برای روشن کردن اذهان و تشریح مسائل اسلامی برای آن ها می توانیم مسائل را به صورت علمی بودن بیان کنیم. یعنی این که اسلام را به صورت علمی بودن تشریح نماییم؟

بسمه تعالی، با شناخت اسلام به نحو صحیح، معرفی آن به هر طور صلاح و مؤثر است، مانع ندارد.

2. امروزه ما در خارج از کشور ایران با نیروهای اسلامی کشورهای دیگر مانند ترکیه و غیره برای بسیج شدن جهت مبارزه با امپریالیسم امریکا احتیاج به متحد شدن داریم؛ از این رو ما در مساجد و نماز جماعت های آن ها شرکت می کنیم و چون که آن ها از تربت استفاده نمی کنند و پیشانی را مثلاً روی موکت قرار می دهند، آیا این صحیح است که ما هم پیشانی را روی موکت قرار داده و نماز بگزاریم؟ لطفاً بفرمایید به طور کلی بر چه چیز می شود سجده کرد و پیشانی را قرار داد؟

بسمه تعالی، در مورد تقیه جایز است.

[سؤال 6071] 2888

بسمه تعالی 18 / 4 / 1361

با عرض پوزش از توضیح اوقات شریف، خواهشمند است به سؤال زیر از نظر امام پاسخ دهید.

در مورد افراد یا خانواده های ذیل، سؤالی برای من پیش آمده:

الف. افرادی که مخالف نظام جمهوری اسلامی هستند. ب. افرادی که رعایت حجاب و اصول اسلامی - کلی یا جزئی - را نمی کنند. ج. افرادی که وضع کسب درآمدشان از نظر شرعی مشکوک است. د. افرادی که درآمدشان، مخلوطی از حلال و حرام است. ه. افرادی که درآمدشان، از طریق حرام به دست آمده است یا غیر مشروع است. سؤال این است که از نظر امام خمینی انجام اعمالی مثل: گفت و گو و مصافحه با آن ها، صلۀ رحم و به منزل آن ها رفتن، صرف غذای آنان، نماز خواندن در منزل آنان، هدیه دادن و گرفتن از آن ها، نسبت به افراد مذکور چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، گفت و گو و رفت و آمد با آنان اشکال ندارد؛ به خصوص اگر موجب هدایت آن ها شود، ولی تصرف در اموال آن ها در صورتی جایز است که علم به وجود مال حرام در آنچه مورد تصرف است نباشد.

ص: 247

دفاع از اسلام، حضور در جبهه و امور مربوط به آن

[سؤال 6072] 2889

بسمه تعالی 1361 / 6 / 28

«أما الحوادث الواقعة فارجعوا فيها إلى رواة أحاديثنا»

محضر مرجع عالی قدر، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی

همان طوری که آن رهبر عزیز اطلاع دارند، دولت دست نشانده شوروی در کابل، سربازگیری را از سن 19 الی 36 (دوره مکلفیت سه سال و دوره احتیاط دو سال) اعلان کرده است. مردم مسلمان شهرهای تحت تسلط دولت، با سنین بین 19 و 36 ساله مجبورند یا به سربازی دولت و بالا جبار به جنگ برادرانشان برده شوند و یا شهر را با عیال تحت تکفل خویش ترک کرده، آواره شهرها و یا کشورهای دیگر شوند و در نتیجه شهرهای تحت تسلط دولت از نیروهای اسلامی خالی شوند. تکلیف اسلامی مقلدین حضرت امام و سایر مسلمین در این گونه شهرها چیست؟

بسمه تعالی، بر تمام مسلمانان واجب است در حفظ و تقویت اسلام بکوشند و از هر گونه عملی که موجب تقویت کفر و کفار محسوب می شود اجتناب نمایند.

ص: 248

بسمه تعالی سوم جمادی 1400 ق

حضور مبارك حضرت آيت الله العظمى امام خمينى دام ظلّه العالى

معروض اين است كه ما كارگران افغانى به توسط اهل علم كمك براى مجاهدين مسلمان افغانستان مى دهيم لطفأ اجازه فرماييد كه از باب وجوهات محسوب شود تا بتوانيم هم برئ الذمه باشيم و هم چيزى براى مجاهدين راه اسلام كمك كرده باشيم.

بسمه تعالی، بر عموم مسلمين واجب و لازم است كه براى مجاهدين راه اسلام كمك و معاونت بكنند از هر وجه كه باشد والسلام على المؤمنين وعلى من تبع الهدى.

[سؤال 6074] 2570

2. في لبنان تحصل اشتباكات ومعارك مع الفلسطينيين والبعثيين العراقيين والشيوعيين والقوى اليسارية فما الموقف الشرعي في ذلك خاصة عند حصول هجمات من تلك الجماعات على قوانا ومدننا؟

بسم الله تعالى، يجوز الدفاع عن النفس والأهل والمال بل قد يجب ويجب كفاية الدفاع عن الإسلام والمسلمين وبلادهم.

[سؤال 6075] 2570

3. يقوم كل من العراقيين (البعثيين) والليبيين والفلسطينيين والشيوعيين بتوزيع أموال على بعض الروحانيين (المعتمين) بعنوان «مساعدات خيرية للشعب اللبناني من حزب البعث العراقي أو من ليبيا»؛ فما الموقف الشرعي تجاه هذه الأموال؟... وإن أقاموا

مشاريع خيرية؟

بسم الله تعالى، لا يجوز في أى حال قبول صلات من في قبول صلته هوان على الإسلام والمسلمين أو تقوية للكفر والباطل والجور.

ص: 249

بسمه تعالی 3 / 2 / 1361

1. آیا می شود برای مدت کوتاهی، به خاطر یادگرفتن فنون نظامی، وارد ارتش امریکا شد یا خیر؟ برای مثال دانشگاهی که اخیراً دارم می روم، هم در خود محل دانشگاه و هم بیرون آن، از طرف گارد ملی امریکا دوره های چند هفته ای گذاشته اند برای همه افرادی که بخواهند شرکت کنند؛ آیا ما هم به حسب یادگیری فنون نظامی و استفاده از آن فنون برای اسلام در آینده، در آن دوره شرکت کنیم یا این که از نظر شرعی جایز نیست؟

بسمه تعالی، شرکت در دوره های ذکر شده، چنانچه مفسده ای بر آن مترتب نباشد مانع ندارد.

2. در امریکا ما هم می توانیم يك حساب چك داشته باشیم و هم پس انداز؛ که در این نوع دوم، بهره روی پولمان می آید؛ آیا از نظر شرعی اشکالی هست که ما پول دانشجویی که از ایران می آید را در حساب پس انداز بگذاریم؟ و یا اگر می شود، پول بهره آن را خرج مصارف اسلامی کنیم؟

بسمه تعالی، بهره پول از کافر حربی برای مسلمان حلال است.

3. اخیراً به طور تصادفی، برادر پالیزبان که عده بسیاری را در ایران کشت پیدا کرده ایم و من با برادران مسئول انجمن های اسلامی در شهرستان دیاگو در جریان گذاشتم و گفتم اگر افرادی باشند که بتوانند با زیر نظر گرفتن برادرش، خودش را پیدا کنند، اقدام کنند. در ضمن اگر خود برادرش که اسمش جهانشاه پالیزبان است کسی را کشته و یا دادگاه های انقلاب محکوم به اعدامش کرده، من شخصاً حاضریم که مجازاتش را به اجرا در آورم؛ البته در صورت ثابت شدن محکومیتش و اجازه داشتن شرعی اش. من از برادران انجمن هم سؤال کردم و کسی راجع به کارهای گذشته جهانشاه پالیزبان، برادر پالیزبان معروف، اطلاعی نداشتند؛ اگر جواب سؤال را به دلایلی نمی توانید بنویسید، من خودم بعداً با ایران تماس می گیرم و تلفنی از مقامات مسئول می پرسم.

بسمه تعالی، با مقامات مسئول دادستانی و قضایی تماس بگیرید.

خداوند متعال سایه حضرت مستطاب عالی را تا انقلاب حضرت مهدی (عج) بر سر مستضعفین جهان قائم بدارد، آمین، بحق محمد و آله الطاهرين.

3. هل يجوز شراء وبيع البضائع التي تأتي من إسرائيل إلى جنوب لبنان؟ وما هو الموقف المطلوب تجاه من يتعامل بها؟

بسمه تعالی، لا يجوز؛ بل يجب على المسلمين التجنّب من ذلك.

[سؤال 6078] 2892

بسمه تعالی

1. استخدام مسلمان ها در مؤسسات کلمی ها در صورتی که بدانند به اسرائیل کمک می نمایند، جایز است یا نه؟ و هر گاه بدانند کمک می کنند، اگر به طور روز مزد استخدام شوند، چگونه است؟

بسمه تعالی، در صورت علم جایز نیست و در فرض شك مانع ندارد.

[سؤال 6079]

2. در مؤسسه ای که رئیس آن مسلمان است ولی کلمی ها در آن مؤسسه دخالت و موقعیت دارند و بعضی از مسلمان ها زیر دست آن ها هستند، تکلیف آن مسلمان ها چیست؟ از امام خمینی، رهبر انقلاب اسلامی تقاضا می کنیم که ما جوانان مسلمان را در این موقعیت حساس - که در این مسأله درگیر هستیم - روشن کنید که وظیفه خود را بدانیم؛ چون ما در حدود پنجاه کارگر مسلمان هستیم که در یک شرکت فرش در تهران کارگر هستیم؛ صاحب آن کلمی است و فعلاً هم در ایران نیست و ریاست شرکت را یک شخص مسلمان به عهده گرفته است. چون ما نمی دانیم که این شرکت به اسرائیل کمک می کند یا نه، در این موقعیت حساس که انقلاب در حال پیروزی عظیم تری است، تکلیف ما جوانان مسلمان چیست؟ لطفاً ما را در این مسأله روشن کنید که وظیفه خود را بدانیم.

بسمه تعالی، تنها دخالت آنان وظیفه ای نمی آورد.

بسمه تعالی

دفتر حضرت امام خمینی

پس از تقدیم سلام، از حضرت امام خمینی سؤالی داشتم، که خواهشمندم پس از تقدیم سلام این جانب حضورشان، فقط و فقط از شخص ایشان سؤال نموده و بنده را از نظر حضرتشان مطلع فرمایید.

این جانب يك دانشجوی ایرانی در انگلستانم. در روز چهارشنبه 23 تیر ماه - که مصادف با دومین روز عملیات نظامی رمضان بود - در اخبار ساعت 24 رادیو ایران شنیدم، که حضرت امام دستور داده اند، که تمام جوانان را به جبهه ها بیاورند و آن را «تکلیف شرعی و اسلامی» خوانده اند.

از آن جایی که بنده، به عللی نذر کرده ام که تمام اعمالم مطابق با شرع مقدس اسلام باشد، و از طرفی نیز مقلد حضرت امام هستم، لذا برایم بسیار مهم است که بدانم آیا فتوای ایشان شامل دانشجویان خارج از کشور نیز می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، به مسئولین خارج از کشور مراجعه نمایید، اگر نیاز نباشد همان جا خدمت به اسلام کنید.

[سؤال 6081] 2894

بسمه تعالی

طرح سؤالاتی در ارتباط با جهاد و مسائل مورد نیاز رزمندگان اسلام:

1. آیا برای دفاع از دین خدا و جمهوری اسلامی اجازه امام یا مجتهد لازم است؟

بسمه تعالی، بر تمام مکلفین واجب است، به هر نحو که ممکن باشد، از دین خدا و نظام جمهوری اسلام دفاع نمایند و مشروط به اجازه نیست.

[سؤال 6082]

2. در چه صورت شرکت در جبهه اسلام بر همگان واجب است؟

ص: 252

بسمه تعالی، در موقعی که اسلام یا بلد اسلامی مورد هجوم واقع شود و به قدر کفایت نیروی مدافع در جبهه حاضر نشده باشد.

3. در کدام صورت برای شرکت در جبهه باید رضایت پدر و مادر را جلب کرد؟

بسمه تعالی، در موقعی که شرکت در جبهه بر مکلف واجب نباشد و رفتن او موجب اذیت والدین گردد.

4. آیا از خمس و زکات می توان برای مخارج جبهه استفاده کرد.

بسمه تعالی، صرف زکات در رفع نیازمندی های جبهه مانع ندارد و از سهمین شریفین منوط به اجازه مرجع تقلید است.

5. اگر شخصی مال یا شیء گمشده ای را پیدا کرد، می تواند صرف جبهه کند؟

بسمه تعالی، گمشده باید به صاحبش برگردانده شود و اگر از پیدا کردن او مأیوس است از طرف او به فقرا صدقه بدهد.

6. رزمندگان جبهه حق تا چه مقدار اجازه استفاده از اموال عمومی دارند؟

بسمه تعالی، در حدودی که مقررات دولت اسلامی اجازه می دهد استفاده مانع ندارد.

7. وظیفه زنان مسلمان در امر جهاد حق علیه باطل چیست؟

بسمه تعالی، جهاد بر زن ها واجب نیست؛ ولی دفاع بر هر شخصی در حدود توانایی و امکانات واجب است.

[سؤال 6083]

8. وظیفه کسانی که قدرت نظامی ندارند در شرایط جنگ چیست؟

بسمه تعالی، باید در پشت جبهه خدماتی را که توان آن را دارند عهده دار شوند.

[سؤال 6084]

9. در چه صورتی شرکت در جهاد بر زیارت بیت الله مقدم است؟

بسمه تعالی، در موقعی که اسلام یا بلاد مسلمین در معرض خطر هجوم دشمنان اسلام قرار گیرد و دفاع از آن متوقف بر تأخیر زیارت بیت الله الحرام باشد.

ص: 253

[سؤال 6085]

10. برای دفاع از حق، استفاده کردن از منازل خالی اشخاص جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر ضرورت دفاع واجب اقتضا کند اجازه مالک شرط نیست.

[سؤال 6086]

11. آیا کسی که مقروض است قبل از پرداخت قرض خود می تواند در جبهه حضور یابد یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد؛ ولی اگر طلبکار مطالبه می کند و او قدرت پرداخت دارد اول بدهی را بپردازد بعداً در جبهه شرکت کند.

[سؤال 6087]

12. برای نبرد با سربازان باطل ورود به زمین آنان جایز است یا نه؟

بسمه تعالی، دفاع از اسلام و بلاد مسلمین تا هر کجا که لازم باشد واجب است تعقیب شود.

[سؤال 6088]

13. اگر انسان شك کند که مجاهدین حق به حد کافی هستند یا نه، آیا شرکت در جبهه بر او واجب است یا خیر؟

بسمه تعالی، تا اطمینان به وجود نیروی کافی در جبهه حاصل نشود شرکت واجب است.

[سؤال 6089]

14. آیا نبرد با دشمن متجاوز بر مردم همان شهر یا کشور واجب است یا بر همه مسلمین؟

بسمه تعالی، دفع دشمن متجاوز بر تمام مسلمین واجب کفایی است.

ص: 254

[سؤال 6090]

15. برای کسی که می تواند در جبهه حق شرکت کند آیا نبرد در جبهه های ایران از جبهه های دیگر کشورهای اسلامی ارجحیت دارد؟
بسمه تعالی، در حال حاضر جبهه ایران مقدم است.

16. فرار از دشمن در کدام صورت حرام است و در کدام صورت جایز؟
بسمه تعالی، فرار از جبهه در هیچ حالی جایز نیست.

17. مراد از دعوت نیروهای باطل به اسلام در شرایط کنونی چیست؟

بسمه تعالی، اگر احتمال بدهند که مهاجمین اغفال شدند و با ارشاد و بیان مسائل لازمه دست از هجوم برمی دارند، باید اول بر آن ها اتمام حجت شود.

[سؤال 6091]

18. در چه صورت حرمت ماه های حرام شکسته و مسلمین می توانند جنگ کنند؟
بسمه تعالی، در جنگ دفاعی هر موقع که دفاع واجب باشد باید بر آن اقدام شود، اگر چه در ماه حرام باشد.

[سؤال 6092]

19. آیا به قتل رساندن سربازانی که مسلمانند اما بالاجبار یا به صورت های دیگر به کشور اسلامی و مسلمین حمله کرده اند جایز است یا خیر؟
بسمه تعالی، اگر حمله نمودند دفاع لازم است.

[سؤال 6093]

20. اگر نیروهای باطل عده ای از مسلمانان، از قبیل زنان، کودکان، پیرمردان را سپر قرار دهند، برای نبرد با دشمن آیا کشتن مسلمانان مذکور جایز است یا خیر؟
بسمه تعالی، اگر دفاع از اسلام و مسلمین و سرکوب کردن مهاجمین متوقف بر آن باشد جایز است.

ص: 255

21. کشتن زن، پیرمرد و کودکی که با نیروهای باطل همکاری می کند جایز است یا خیر؟
بسمه تعالی، حکم مهاجم دارند.
22. آیا غسل دادن کسی که در جبهه حق علیه باطل به شهادت رسیده واجب است یا نه؟
بسمه تعالی، غسل و کفن از شهید در معرکه ساقط است.
23. در چه حالتی شهید را می توان با لباس خودش دفن کرد؟
بسمه تعالی، شهدای در معرکه غسل و کفن ندارند و باید با همان لباس خودشان پس از نماز دفن شوند.
24. کسی که بر اثر بمباران شهرها توسط دشمن به شهادت می رسد غسل دادنش لازم است یا خیر؟
بسمه تعالی، ان شاء الله گرچه اجر شهید دارد ولی غسل و کفن او ساقط نیست.
25. اگر شك داشته باشیم که آیا رزمنده شهید، در درگیری جبهه به شهادت رسیده یا بعد از آن، غسل دادن او واجب است یا نه؟
بسمه تعالی، اگر اماراتی دال بر کشته شدنش در معرکه وجود دارد غسل و کفن ساقط است، و گر نه ساقط نیست.
26. کسی که برای کمک رسانی تدارکات یا تبلیغات به جبهه می رود اگر به فیض شهادت برسد غسل و کفن می خواهد یا نه؟
بسمه تعالی، اگر در معرکه کشته شد حکم سایر شهدا را دارد.
27. مس بدن شهید در چه صورتی احتیاج به غسل دارد و در کدام حالت غسل کردن لازم نیست؟
بسمه تعالی، مس بدن شهید در معرکه، غسل مس میت ندارد.
28. وظیفه روحانیون و اهل علم در جبهه حق علیه باطل چیست؟
بسمه تعالی، علاوه بر شرکت با برادران در جبهه ها باید به وظیفه ارشاد و راهنمایی و بیان مسائل مورد حاجت قیام نمایند.
29. تصرف در کدام يك از غنائم و با چه شرایطی برای رزمندگان جایز است؟
بسمه تعالی، در غیر ادوات جنگی برداشتن اشیای مختصر از قبیل لباس و ساعت و رادیو و امثال آن برای رزمندگان اشکال ندارد.
30. تصرف رزمندگان در غنائم عمومی از قبیل اسلحه، مهمات و دیگر وسایل جنگی جایز است یا نه؟

بسمه تعالی، باید به مسئولین سپاه یا ارتش یا شهربانی تسلیم کنند.

31. وظیفه رزمندگانی که نمی دانند آیا ده روز یا کمتر یا بیشتر در يك محل سکونت دارند چگونه است؟

بسمه تعالی، حکم مسافر دارند؛ ولی اگر در يك محل سی روز به حال شك و تردید ماندند، از روز سی و یکم در آن محل نمازشان تمام است.

32. نماز خواندن در حین درگیری جنگ باید تمام باشد یا شکسته؟

بسمه تعالی، برای مسافری شکسته است.

33. زمانی که جنگ به شدت ادامه دارد و برای رزمندگان امکان ایستادن در يك جا نیست، آیا می توان به حالت نشسته یا خوابیده نماز خواند؟

بسمه تعالی، به هر نحو که ضرورت اقتضا کند نماز صحیح و مجزی است.

34. اگر شدت درگیری جنگ مانع از پیدا کردن قبله می شود، آیا می توان به هر طرف نماز خواند؟

بسمه تعالی، باید به چهار طرف نماز بخواند و اگر چهار نماز ممکن نیست، به هر مقدار که تمکن دارد می تواند اکتفا کند.

35. اگر در شدت درگیری جنگ، مجاهد نتواند حمد بخواند یا نمی تواند به رکوع و سجده برود، چگونه باید نماز را بر پا دارد؟

بسمه تعالی، باید به وظیفه مقرر برای نماز مضطر عمل کند و در هر صورت، نماز ساقط نمی شود.

36. اگر در شدت درگیری جنگ، برای رزمنده امکان وضو گرفتن نباشد آیا می تواند تیمم نماید؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، تیمم بدل از وضو مجزی است.

37. در شدت درگیری جنگ، آیا با لباس نجس و خونی و نیز با پوتین می توان نماز خواند؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، به هر نحو که میسر است نماز بخواند مجزی است.

38. آیا روزه گرفتن برای رزمندگان در ماه رمضان واجب است یا نه؟

بسمه تعالی، روزه واجب از مکلف ساقط نیست؛ ولی اگر در اثنای روز ادامه روزه حرجی شود می تواند افطار کند.

[سؤال 6095]

39. با توجه به نیاز مبرم جبهه ها به طلاب علوم دینی، عزیمت ایشان به جبهه یا

ادامه درس، کدام يك ار جحيت دارد؟

بسمه تعالی، رفع نیازمندی های جبهه در حال حاضر مقدم است.

40. اگر رزمنده مسلمان برای احقاق حقوق مسلمین و دفاع از اسلام به داخل سرزمین کشور مهاجم هجوم کرده و کشته شود، آیا شهید محسوب می شود؟

بسمه تعالی، شهدای معركة - خواه در خاک دشمن باشد یا در جای دیگر - غسل و کفن ندارند.

41. در کدام حالت می توان شهید را در جبهه نبرد دفن کرد؟ احکام دفن در حالت اضطرار چگونه است؟

بسمه تعالی، اگر وصیت به دفن در مکان معینی نکرده و دفن در جبهه هتک نباشد مانع ندارد در همان محل دفن شود، ولی باید با اجازه ولی شرعی او باشد.

42. گرفتن اموال شخصی اسیران و نیز اموال غیر شخصی آنان صحیح است یا خیر؟

بسمه تعالی، اموال شخصی اسرا را نباید از آنان بگیرند و ادوات جنگی را باید از چنگ آنان درآورند و به مسئولین مربوطه تحویل دهند.
سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

[سؤال 6096] 2895

بسمه تعالی

آیا برای دفاع از اسلام و جمهوری اسلامی اجازه امام یا مرجع تقلید لازم است یا خیر؟

بسمه تعالی، دفاع از اسلام و جمهوری اسلامی به هر نحو ممکن بر تمام مکلفین واجب است و مشروط به اجازه نیست.

[سؤال 6097] 2896

بسمه تعالی

زمین های شخصی مردم عراق که در مسیر پیروزی اسلام و نابودی رژیم کافر و متجاوز عراق و کوتاه کردن دست آن جنایت کاران از سرزمین های اسلامی، به طور

موقت در تصرف رزمندگان اسلام قرار می گیرد، از نظر شرعی چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، هر مقدار که دفاع از اسلام و مسلمین توقف بر آن دارد، نه تنها جایز است، بلکه واجب و موجب قرب و رضای خداوند است.

[سؤال 6098] 2897

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت امام خمینی، رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، دامت برکاته

سلام علیکم، بعد از سلام، به استحضار می رساند: چند مسأله ای که در جبهه نیاز است، لطفاً جواب مرقوم فرمایید.

1. اگر مقدار اجناسی که اهدایی مردم به جبهه می باشد، از مواد فاسد شدنی باشد، آیا سپاه می تواند بفروشد و پولش را به صورت قرض الحسنه، در اختیار برادران سپاه و بسیج قرار دهد؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال، زیر نظر مسئول سپاه، فروش مانع ندارد؛ ولی باید پول آن، صرف در نیاز جبهه شود.

2. اگر کسی به پدر و مادرش قول بدهد که مدتی در جبهه می مانم و بعد بر می گردم، ولی برنگردد؛

یعنی خلف وعده بکند، در صورتی که در جبهه دارد خدمت می کند، چه اشکالی دارد؟

بسمه تعالی، با فرض نیاز جبهه به او، اشکال ندارد.

3. کسی که سهمین دارد، اگر مقدار پولی که سهمین است را به کسی بدهد که مقلد او نباشد، چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، باید خمس (سهمین) را به مرجع تقلید و یا نماینده او داد.

4. اگر کسی نتواند به حج برود، پولش را قبول می کنید یا خیر؟

بسمه تعالی، کسی که از جهت پیری یا مرضی که مایوس باشد از خوب شدن - و با وجود استقرار حج از قبل - نتواند حج برود، نایب می گیرد و دادن پول کفایت نمی کند.

[سؤال 6099] 602

2. مردم، آذوقه و پوشاک از پشت جبهه ها برای رزمندگان ارسال می دارند و ما که برای جنگیدن نرفته بودیم، بلکه آن جا ستاد پشتیبانی از جبهه های جنگ بوده، آیا

ص: 259

استفاده ما از آذوقه و پوشاک که در روی آن ها نوشته شده: «مخصوص رزمندگان و به امید پیروزی» استفاده ما از آن ها به چه صورت می باشد؟

بسمه تعالی، با اجازه مسئولین اشکال ندارد.

[سؤال 6100] 2898

بسمه تعالی 1359/7/4

محضر مبارک رهبر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

با عرض معذرت از تصدیع، در مقام استطلاع و کسب تکلیف شرعی برای احضار به خدمت، با احساس جهاد و شهادت، وضعیت و موقعیت خانوادگی خویش را به استحضار آن رهبر بزرگ می رساند: این حقیر با والده و متعلقه ام یک خانواده سه نفری را تشکیل می دهیم و تنها سرپرست خانواده بوده و منقضی خدمت سال 1356 می باشم. والده ام بالغ بر نود سال از عمرش می گذرد و ناتوان و مریض حال و تقریباً زمین گیر می باشد و متعلقه ام که دو ماه است متأهل شده ام، حامله است و غیر بومی است و در اردبیل جایی را نمی شناسد. اخیراً از طرف دولت به جهاد فرا خوانده شده ام. اگر آن ها را که غیر از این بنده سرپرستی ندارند، رها کنم و بروم، به طور حتم خطر نابودی تهدیدشان می کند. استدعا دارد تکلیف شرعی این جانب را، در رابطه با این مسأله اعلام فرمایند.

بسمه تعالی، عمل به مقررات دولت اسلامی لازم است.

[سؤال 6101] 2899

بسمه تعالی

1. کسی که نماز قضا دارد، در صورتی که قصد به جا آوردن آن را داشته باشد، آیا می تواند در جبهه نبرد حق علیه باطل شرکت کند؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

ص: 260

2. اگر در اذکار نماز مخارج حروف را از روی جهل، اشتباه تلفظ کند، باید نمازها را دوباره قضایش را بخواند؟

بسمه تعالی، اعاده نمازها لازم نیست، اگر چه احوط است.

[سؤال 6102] 2900

بسمه تعالی 1361 / 5 / 10

سلام بر رهبر انقلاب، امام خمینی

این جانب در ریخته گری کار می کنم. دلم می خواهد به جبهه بروم و در این موقعیت حساس، دین خودم را به اسلام عزیز ادا کنم. دارای چهار فرزند هستم. از امام امت خواستارم که تکلیف شرعی من را اعلام کند که آیا من به جبهه بروم، یا که در ریخته گری کار کنم؟ از دور، دست امام را می بوسم. به امید پیروزی اسلام

بسمه تعالی، اگر احتیاجات زندگی عائله، و امنیت آن ها تأمین باشد، مانع از شرکت در جبهه نیست.

[سؤال 6103] 1467

2. اگر دلم بخواد به جبهه بروم؛ ولی در این مناطق بتوانم خیلی خدمت کنم چطور است؟ کدام يك مقدم است؟

بسمه تعالی، به مسئولین مراجعه نمایید اگر نیاز نباشد مختارید.

[سؤال 6104] 2901

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی مدّ ظلّه

پسر اول من دو ماه است زن و دو فرزند خود را گذاشته و به جبهه رفته به امید خدا، و سرپرست آن ها من هستم، دومی در سال 1359 با بسیج سپاه به جبهه رفته و شهید شد در سن 18 سالگی، سومی در سن 16 سالگی به بسیج رفته تا دوره دیده به جبهه برود خلاصه آن ها که دست به دامن گرفته اند با اجازه و رضایت خودم و با کمال

ص: 261

افتخار رفته اند جبهه، یکی شهید و دو نفر دیگر با خدا است، خودم با چهار فرزند 10 ساله تا چهار ساله و دو فرزند پسر بزرگم مانده ام، خودم هم دلم می خواهد بروم به جبهه، نمی دانم آیا وظیفه ام رفتن به جبهه یا سرپرستی آن ها است.

از شما تقاضا دارم وظیفه شرعی مرا در جواب این نامه بنویسی. در ضمن از بنیاد شهید هیچ پولی قبول نکرده ام و در هر برج 3000 ریال تا 5000 ریال هم از حقوقم برای جبهه ها فرستاده ام. اسم بنده در رسانه ها برده نشود. قربان آن وجود مبارک

بسمه تعالی، موکول به انتخاب خود شما است.

[سؤال 6105] 2902

بسمه تعالی

سلام بر امام خمینی و سلام و درود بر تمام شهیدان به خون غلطیده و سلام و درود بر تمام مردم مسلمان ایران

ما مردم سراوان، مسأله ای داشتیم که با شما در میان می گذاریم: دانش آموزانی که می خواهند به جبهه های جنگ بروند، بعضی دو ساله هستند و اگر بروند سن آن ها زیاد است و آن ها را از مدرسه بیرون می کنند. این مسأله را حل کنید تا ان شاء الله نیروی

بیشتری برود و به امید خدا، صدام شکست بخورد دیگر عرضی ندارم جز سلامتی شما و تمام روحانیان.

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و چنانچه احتیاج به نیرو نیست، به تحصیل ادامه دهند. و تشخیص منوط به [نظر] مسئولین است.

[سؤال 6106] 2903

بسمه تعالی

با درود فراوان بر امام خمینی و سلام بر شهیدان گلگون کفن انقلاب اسلامی و درود بر رزمندگان اسلام و آرزوی طول عمر برای امام عزیزمان

من دانش آموز سال چهارم دبیرستان هستم. از دفتر امام خمینی خواهشمندم که در

ص: 262

مورد رفتن مردم به جبهه و واجب بودن آن برای افراد، نظر امام را در مورد محصلین یا شغل های دیگر دولتی یا وزارت خانه های کشور - مثل وزارت آموزش و پرورش - اعلام کنند و در مورد رفتن به جبهه، طرح یا برنامه ای و اولویتی قرار بدهند تا به طور

سریع معین شود کسانی که به جبهه می روند چه باید بکنند و بعد درس آن ها چه خواهد شد؟ در مورد عقب افتادگی درسی و یا سال چهارم که وقتی ندارند و در مورد امتحان آن ها، معلوم گردد چه باید بکنند. نظر امام خمینی - در مورد کارهای دولتی و محصلین - در صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران اعلام گردد که مثلاً کسی که در کار دولتی خدمت می کند یا محصلی که در سال آخرش تحصیل می کند، جبهه رفتن واجب خواهد بود یا نه؟ به طور کلی، نظر امام در مورد جبهه رفتن افراد دولتی چیست؟ حتماً اعلام گردد. اگر وقت شما گرفته شد، ببخشید. خدا نگهدار شما

بسمه تعالی، به مسئولین مربوط مراجعه نمایند، اگر در جبهه ها به آن ها احتیاج نباشد، می توانند به درس و کار خود ادامه دهند.

[سؤال 6107] 2904

بسمه تعالی

حضور محترم رهبر کبیر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، حضرت آیت الله العظمی روح الله الموسوی الخمینی، سلام علیکم

این جانب یکی از طلاب مدرسه امام خمینی یزد، محترماً به عرض جناب عالی می رسانم که به دو سؤال بنده جواب دهید.

1. با توجه به واجب کفایی نمودن جناب عالی نسبت به حضور در جبهه ها و اعلام نمودن مکرر مسئولین نسبت به لزوم حضور در جبهه ها، آیا شما دستور می فرمایید که بنده به جبهه بروم یا در سنگر حوزه بمانم و به تحصیل خود ادامه بدهم؟

بسمه تعالی، به مسئولین مربوطه رجوع کنید؛ در صورتی که نیاز به شما در جبهه نباشد، ادامه تحصیل مانع ندارد.

ص: 263

2. با توجه به مطالعاتی که دانشمندان درباره شراب کرده اند، دریافته اند که خوردن کمی (يك قاشق) از شراب برای بدن ضرر ندارد و عقل را ضایع نمی کند. لطفاً بفرمایید که چرا اسلام حتی يك ذره آن را حرام می داند؟

بسمه تعالی، ملاك در این حکم اسلامی تنها ضرر نیست.

[سؤال 6108] 2905

بسمه تعالی 1361 / 4 / 4

الحمد لله الذي ختم لأولنا بالسعادة ولآخرنا بالشهادة والرحمة

محضر مقدس بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

پس از عرض سلام، خواستم که به عرض آن امام عزیز برسانم که به دو سؤال زیر جواب مرحمت فرمایید.

1. این جانب کارگر معادن پابدانا، مایلم به جبهه جنگ حق علیه باطل بروم، اما موانعی از این قبیل بر سر راهم هست: پدر و مادرم به غیر از من، فرزند دیگری ندارند و سن پدرم 63 الی 64 سال و سن مادرم 58 سال است و خودم هم 5 فرزند خردسال دارم که بزرگ ترین آنان، هفت ساله و کوچک ترین آنان، يك ساله است و این هشت نفر را باید نان بدهم از همین راه کارگری. لازم شد که از آن رهبر عزیز سؤال کنم: آیا با این شرایط، می توانم به جبهه بروم یا خیر؟ هرچه صلاح می دانید، من را با اطلاع نمایید.

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، شرکت در جبهه دفاع واجب است.

2. من اهل روستایی از شهرستان بم هستم و مدت ده سال در معادن این جا کار می کنم و از محل سکونت تا محل کارم 12 کیلومتر است و در داخل تونل کار می کنم و می توانم این جا را وطن دوم یا سوم قرار بدهم. آیا نمازم را درست بخوانم و روزه هم بگیرم یا نه؟

بسمه تعالی، اگر وطن اصلی شما تا محل سکونت فعلی و محل کار به قدر مسافت شرعی فاصله دارد، در محل سکونت و محل کار، بدون قصد زندگی دائمی، حکم مسافر دارید.

ص: 264

بسمه تعالی 1361 / 8 / 15

دفتر حضرت امام خمینی، حفظه الله تعالی، مطلبی را به شرح زیر معروض می دارم، لطفاً تکلیف شرعی این جانب را ذیل همین ورقه طبق فتوای مرجع عزیز، امام خمینی اعلام و ارسال نمایید.

1. این جانب کارمند بهداری استان باختران در حال حاضر به علت تخصص در امور مالی، مأمور خدمت در بنیاد مسکن انقلاب اسلامی هستم، و از طرفی با سپاه پاسداران استان باختران هم همکاری دارم. قبلاً کتباً از مسئولین بهداری تقاضای اعزام به جبهه نموده ام، ولی موافقت نکرده اند.

2. در صورتی که مسئولین را مجبور و متقاعد به موافقت نمایم، مشکل دیگری دارم؛ و آن این است که پدر پیری دارم و تنها پسر او هستم و با خودم زندگی می کند و در نبودم، کسی حاضر به پذیرفتن او نمی باشد.

3. از نظر قانونی هم معاف دائم می باشم و کفیل پدرم هستم و طبق قانون، اداره وظیفه عمومی مرا از طریق ارتش اعزام نمی کنند.

لذا تقاضا دارم تکلیف شرعی این جانب را مشخص نمایید.

با تشکر و به امید ظهور حضرت مهدی علیه السلام و طول عمر امام امت و پیروزی تمامی اسلام بر تمامی کفر

بسمه تعالی، بستگی به نظر مسئولین دارد. در صورتی که تشخیص دهند که به شما نیاز نیست می توانید نروید.

[سؤال 6110] 2907

بسمه تعالی

این جانب خدمت رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، امام خمینی سلام می رسانم و امیدوارم خداوند متعال شما را تا انقلاب حضرت مهدی علیه السلام برای اسلام نگاه دارد.

ص: 265

بنده چند وقت است که می خواهم به جبهه بروم. می گویند چون تو هفت تا بچه داری نمی توانی بروی. از چند روحانی - که آشنا هستند و برای انقلاب هم فعالند - راهنمایی خواستم؛ می گویند ما نمی دانیم. من هم نمی دانم چه کار کنم. خودم هم از نظر مسئولیت، به این دوره عاقل نمی رسد، خواهش می کنم مرا به راه سعادت راهنمایی کنید.

یک خانه نود متری با پنج اتاق، دارم که یک طبقه آن را اجاره داده ام به هر برج 12۱000 ریال و شغلم میوه فروشی است. دوازده سال پیش سرقفلی یک مغازه را خریده ام و این مغازه هست.

این جانب چهار ماه در محاصره آبادان بودم. در آزادی دو تپه میدان تیر آبادان بودم. در آزادی جاده آبادان ماهشهر - که خیانت شد از طرف بنی صدر خائن - بودم و دویست هزار تومان پول نقد دارم که خمس آن ها را تماماً داده ام. همچنین سال 1357 به زیارت خانه خدا رفتم. فقط راهنمایی از خود امام می خواهم. والسلام

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است، چنانچه به شما نیازی نباشد، می توانید نروید.

[سؤال 6111] 2908

بسمه تعالی

حضور محترم حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت توفیقاته

1. با توجه به بیان اخیر جناب عالی که طی آن حضور جوانان و اقشار امت مسلمان ایران در دفاع مقدس به عنوان واجب کفایی اعلام شد:

الف. آیا با علم به تکمیل عده مورد نیاز، مسامحه در شرکت عقوبت شرعی دارد؟

بسمه تعالی، اگر شخص اطمینان حاصل کند که عده کافی برای دفاع از اسلام و مسلمین در جبهه حضور دارند و نیازی به حضور او نیست تکلیف از او ساقط است.

ص: 266

[سؤال 6112]

ب. رضایت پدر و مادر در این مورد (واجب کفایی) شرط می باشد؟

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، شرکت در جبهه واجب است و رضایت والدین شرط نیست.

[سؤال 6113]

ج. حدود این رضایت را - با توجه به این که امکان تحصیل رضایت باطنی آن ها کم است - ذکر فرمایید؟

بسمه تعالی، گذشت که در انجام واجبات - ولو واجب کفایی باشد - رضایت والدین شرط نیست.

[سؤال 6114]

د. لطفاً حد سنّی موارد ب و ج را ذکر فرمایید؟

بسمه تعالی، بر کسانی واجب است شرکت در جبهه دفاع از اسلام و مسلمین که شرایط تکلیف و توانایی دفاع را داشته باشند.

2. با توجه به این که در تهران و شاه عبدالعظیم دو نماز جمعه اقامه می شود و فاصله بین آن ها از دوفرسنگ کمی بیشتر است (یا در حدود آن) حکم کسانی که از شاه عبدالعظیم در نماز جمعه تهران شرکت می کنند چیست؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

[سؤال 6115] 2909

بسمه تعالی

السلام عليك يا ثارالله

خدمت رهبر کبیر انقلاب اسلامی جهان، امام خمینی سلام علیکم

در جبهه که بودم، سؤالاتی برای این جانب در رابطه با وضعیت ازدواج و موقعیت جنگ - بنا به دستوری که فرمودید - مطرح گردیده است. خواهشمندم پاسخ فرمایید.

ص: 267

طبق دستور اسلام و روایات و احادیث مبنی بر ازدواج عمل شد و یکی از خواهران حزب اللهی را - بنا به دستور - به توفیق خداوند متعال به عقد خود در آوردم. سپس عملیات شروع شد و موفق شدم در عملیات شرکت کنم و مجروح گردیدم. باز برای عملیات بعد خودم را آماده کردم و شرکت نمودم که باز هم مجروح شدم، ولی موفق نشدم که شهید بشوم. اما برادران و دوستانم می گویند: تو اگر برگردی ازدواج و عروسی را آغاز کنی بعد بروی، شهید می شوی. من خودم از خدا می خواهم پیروز شویم و شهید

شوم. ضمناً مدت چهار - پنج ماه از عقد ما دو نفر می گذرد. حالا موضوعی که نکته تامل است این می باشد که هم جنگ واجب است و هم ازدواج. اما کدام را مقدم می دانید؟ جواب نامه را ان شاء الله عمل خواهم کرد.

بسمه تعالی، جناب عالی فعلاً مسأله ازدواج خود را انجام دهید. ان شاء الله موفق باشید.

[سؤال 6116] 2910

بسمه تعالی 1361 / 9 / 7

دفتر حضرت امام خمینی، رهبر کبیر انقلاب اسلامی

با سلام به اطلاع می رساند: این جانب دانشجویی هستم که صد واحد درسی را گذرانده ام و از اول اردیبهشت ماه 1359، قبل از انقلاب فرهنگی، در جهاد استان مازندران به عنوان عضو شورای مرکزی خدمت می کنم. از آن جا که دانشکده ساری به آموزشکده تبدیل شده است، دانشجویان بالاتر از هفتاد واحد باید به دانشکده های دیگر بروند و با توجه به این که من اهل یکی از روستاهای شیراز هستم، دانشکده شیراز را انتخاب کرده ام. از نظر خانوادگی نیز پدر و مادر پیری دارم که پدرم کارگر است و در يك اداره دولتی کار می کند. اخیراً برادرم به شرف شهادت نائل شد و خانواده ام از نظر روحی و عاطفی، احتیاج شدیدی به سرپرستی دارند. در رابطه با فتوای جدید حضرت امام در مورد حضور در جبهه، قبل از شهادت برادرم، قصد

ص: 268

عزیمت به جبهه را داشتیم که مسئولین دفتر مرکزی جهاد موافقت نکردند. حال با توجه به وضعیت روحی خانواده ام که ایجاب می کند من نزدیک آن ها باشم و با توجه به این که صد واحد از درس را در رشته کشاورزی گذرانده ام و خودم مایلیم که در صورت امکان، ادامه تحصیل دهم و درس را تمام کنم، می خواستم در رابطه با فتوای حضرت امام در مورد حضور در جبهه، تکلیف خود را بدانم.

1. آیا با توجه به آنچه گذشت، می توانم در حال حاضر ادامه تحصیل دهم و به دانشکده بروم یا نه؟

2. آیا می توانم کاری در حد پایین تر از کار فعلی - از نظر مسئولیت - در شیراز به عهده بگیرم و به جبهه بروم یا نه؟

3. آیا جهاد سازندگی در شرایط حاضر حکمی مثل سپاه دارد یا نه؟ منظورم این است که اگر جهاد با انتقالم یا استعفایم موافقت نکند و اعلام نیاز کند، باید بمانم یا می توانم جهاد را ترك نمایم؟

بسمه تعالی، به مسئولین ذی ربط مراجعه نمایید؛ اگر نیاز نباشد، لازم نیست بروید.

[سؤال 6117] 2911

بسمه تعالی 1361 / 9 / 20

این جانب عضو سپاه پاسداران هستم. بنده با علاقه ای که به سپاه داشتم، در سال 1359 وارد سپاه شدم. آن موقع در کردستان درگیری بود و بعد این جنگ از طرف امریکا بر ما تحمیل شد. چند بار به جبهه رفتم و در قسمت عملیات فعالیت می کردم. در مرحله پنجم عملیات رمضان زخمی شدم و چهار ماه استراحت پزشکی داشتم و هنوز چهارده روز از استراحت پزشکی مانده بود که می خواستم داوطلب به جبهه بروم. ناگفته نماند که این بار به علت ناراحتی روانی؛ کارم را به میکائیکی عوض کردند.

ص: 269

من در سال شصت با يك دختر پانزده ساله ازدواج كردم و خداوند يك دختر به ما داد. اين دفعه كه مي خواستم به جبهه بروم، همسرم با رفتن من خیلی خیلی مخالفت می کند؛ به طوری كه من رفته بودم بلیط بگیرم، او بچه را هم برداشته، دوزخ، از صبح

تا نزدیکی عصر در ترمینال آزادی می نشیند و گریه می کند. و می گوید كه اگر تو بروی من هم می آیم. می ترسم بروم و آن وقت همسرم كه جایی را نمی شناسد، به دنبال من راه بیفتد و خدا نكرده سبب گرفتاری و آبروریزی شود... ناگفته نباشد كه همسرم از پنج سالگی یتیم بوده است. نه پدر، نه مادر و نه برادری دارد كه بتواند از وی مواظبت كند. حال من از شما برادری كه در دفتر امام به مردم خدمت می كنی می خواهم كه در این امر مهم مرا یاری دهید و هرچه زودتر وظیفه شرعی ام را به من ابلاغ كنید.

از خداوند متعال، پیروزی رزمندگان و طول عمر امام عزیز را می خواهم.

بسمه تعالی، با تشخیص مسئولین، اگر جبهه ها به شما نیاز نداشته باشد می توانید نروید.

[سؤال 6118] 2912

بسمه تعالی

خدمت محترم رهبر كبير انقلاب اسلامی و بنیان گذار جمهوری اسلامی و مرجع عظیم الشان، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی

بنده جوانی هستم 22 ساله كه علاقه به شهادت دارم. اما از طرفی نمی توانم در جبهه حضور یابم؛ زیرا دارای يك پدر روانی و يك خواهر و يك مادر بزرگ هستم كه علاوه بر همسر، تحت تكفلم هستند. این جانب امرار معاش خود را با مغازه عكاسی - كه اجاره كردم و ماهی 30000 ریال اجاره پرداخت می كنم - می گذرانم. از پیشگاه مرجع مقدس، كسب تكلیف می نمایم. جان نثار روح الله،

بسمه تعالی، اگر از نظر مقررات، رفتن شما به جبهه لازم نیست، اختیار دارید.

ص: 270

بسمه تعالی

جماران، محضر مبارك حضرت آيت الله العظمى امام خمينى

پس از عرض سلام، آيا با وضعيت فعلی که انقلاب ما مورد هجوم ابرقدرت ها قرار گرفته، اگر سرپرست خانواده ای که متشکل از پدر و مادری پير و ناتوان و يك زن و چهار بچه كوچك، با وضع مالی ضعيف که فعلاً با پول مردم در بازار امرار معاش می کند، با شوقی زياد داوطلبانه به جبهه جنگ برود، جايز هست يا خير؟

بسمه تعالی، اگر از نظر مقررات رفتن به جبهه بر شما متعين نيست، مراعات رضایت و حال والدين را بکنيد.

[سؤال 6120] 2914

بسمه تعالی 1361 / 8 / 19

محضر محترم حضرت مستطاب، حجت الاسلام والمسلمين سيد العلماء والمجاهدين، رئيس الملة والدين، آيت الله العظمى ومولانا الأعظم، جناب آفای حاج آقا روح الله الموسوی الخمينی

این جانب کارمند شرکت دخانیات منطقه خوی و عضو انجمن اسلامی، دارای دو فرزند در سنین پنج و سه ساله و يك همسر می باشم که همسرم باردار و فرزند بزرگم تازه از عمل جراحی مرخص شده و حال، تحت نظر می باشد. چون این جانب مقلد امام عزیز بوده و فتوای جناب عالی در حکم شرعی برای بنده واجب الاطاعه است و نیز چون استطاعت جسمانی و علاقه شديدی به شهيد شدن در راه خدا دارم، و با شرایط فوق و فتوای اخير جناب عالی، تکلیف بنده را مشخص فرمایید. و نیز اضافه می نماید که این جانب تنها سرپرست افراد تحت تکفل می باشم و کسی را ندارم که از ایشان مواظبت نماید. متع الله المسلمین بطول بقاء وجوده الشریف،

بسمه تعالی، اگر جبهه ها به وجود شما نیاز نداشته باشد، می توانید نروید؛ و تشخیص آن با مسئولین مربوطه است.

بسمه تعالی 1361 / 3 / 2

محضر حضرت امام امت، خمینی بت شکن، بزرگ مرجع عالم تشیع دامت برکاته

دانش آموزی هستم از اسدآباد همدان و باید برای تأمین هزینه زندگی و تحصیل خود به خانواده کمک نموده و ایام تعطیلی تابستان را کار کنم ولی با توجه به این که حضرت عالی امر فرموده اید که «جوان ها بروند به جبهه و نگذارند آن هایی که آن جا هستند خسته بشوند» و نیز نیازی که مملکت به بازسازی مناطق جنگ زده و نیروی جوان برای جبهه ها دارد، آیا تکلیف نیست که حقیر هم بروم و در جبهه باشم؟ خواهشمند است حکم شرعی که قطعاً شرکت در جبهه ها می باشد را با مهر یا امضا مرقوم فرمایید تا مورد تأیید خانواده قرار بگیرد.

از خداوند متعال پیروزی ارتش و سپاه اسلام بر کفار بعثی و طول عمر آن حضرت را خواستارم.

بسمه تعالی، اختیار با خود شما است و در انتخاب راه بهتر خودتان باید تصمیم بگیرید.

[سؤال 6122] 2916

بسمه تعالی 1361 / 11 / 10

با درود و سلام به رهبر عزیز و شهیدان راه حق و آزادی و ملت شهیدپرور ایران

احتراماً به عرض آن رهبر عالی قدر و بزرگوار می رساند، این جانب که دارای زن و شش فرزند زیر پانزده سال هستم در پی فتوای آن مرجع و رهبر گرامی که فرمودند در حال حاضر کسی که قدرت داشته باشد رفتن به جبهه بر همه چیز مقدم است، در بسیج سپاه پاسداران جهت اعزام به جبهه نام نویسی کرده ام، ولی عده ای از بزرگان و برادران می گویند صلاح نیست زن و بچه را بدون سرپرست رها کرده و به جبهه بروی؛ چون در شورای مسجد برای کارهای رفاهی مردم مجاناً روزانه چند ساعتی

ص: 272

خدمت می‌کنم و این کار را لازم می‌دانند، لذا این بنده حقیر و گناه کار دیوانه وار بر سر دوراهی قرار گرفته نمی‌دانم در این موقعیت جنگی چه کنم؟ تقاضای عاجزانه دارم تکلیف شرعی را در زیر این ورقه ابلاغ فرمایند.

بسمه تعالی، به مسئولین مربوطه مراجعه کنید چنانچه به وجود شما در جبهه‌ها نیازی نباشد می‌توانید نروید.

[سؤال 6123] 5453

7. من در دادگاه ویژه اراضی کار می‌کنم و خیلی مشتاقم که به جبهه بروم ولی از طرف دادگاه انقلاب از من جلوگیری می‌شود. البته به خاطر حساس بودن کار و این که شخص وارد دیگری نیست وظیفه‌ام چیست، حرف آن‌ها را قبول کنم و بمانم یا به جبهه بروم، به نظر آن حضرت اولویت با کدام است؟

بسمه تعالی، اگر از نظر مقررات رفتن به جبهه بر شما لازم نشده وظیفه استخدامی را انجام دهید.

[سؤال 6124] 2917

بسمه تعالی 1361 / 9 / 29

خدمت پدر بزرگوارم حضرت امام خمینی سلام عرض می‌کنم.

پس از عرض سلام سلامتی شما را تا انقلاب مهدی (عج) از درگاه خداوند بزرگ و تبارک و تعالی خواهانم. می‌خواستم که چند کلمه درد دل کنم، می‌خواستم بگویم که من يك دانش آموز سال سوم راهنمایی هستم، من شوق زیادی به شهادت در راه خدا دارم، نظرم به این بود که به جبهه بروم تا بتوانم خدمتی برای انقلاب اسلامی بکنم، آیا شما صلاح می‌دانید که من سنگر مدرسه را ترك کرده به جبهه بروم؟ دیگر عرضی ندارم به جز سلامتی شما. خدایا خدایا تو را به جان مهدی تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار از عمر من بکاه و بر عمر او بیفزای

بسمه تعالی، اگر به نظر مسئولین به شما نیازی نیست لازم نیست بروید.

ص: 273

بسمه تعالی 1361 / 5 / 31

محضر مبارك حضرت امام خمینی مدّ ظلّه العالی

بنا به فرمایش خود معظم له که فرموده اید: داوطلب ها زیادتیر برونند به جبهه ها، این جانب دانش آموزی هستم می خواهم به جبهه بروم ولی رفتن به مدرسه مزاحم است. رهبر، در شرایط فعلی رفتن به جبهه بهتر است یا رفتن به مدرسه؟

بسمه تعالی، به مسئولین مراجعه کنید اگر نیاز به رفتن به جبهه نباشد اختیار دارید.

[سؤال 6126] 2919

بسمه تعالی

محضر مبارك رهبر عظیم الشان، مرجع عالی قدر، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، پس از عرض سلام

آیا وجوب دفاع، از عهده افرادی که يك بار به مدت سه یا پنج ماه شرکت کرده و مراجعت کرده اند ساقط می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، ساقط نیست، و در صورت نیاز جبهه ها بر همه لازم است برونند، و تشخیص آن با مسئولین مربوطه است و وجوب، به نحو واجب کفایی است.

[سؤال 6127] 2920

بسمه تعالی 1361 / 8 / 13

حضرت عالی در استفتانات جدیدتان فرموده اید: «در حال حاضر تمام افرادی که قدرت دارند به جبهه برونند، باید به مقامات مسئول مراجعه نمایند و چنانچه تشخیص دادند که جبهه به آن ها نیاز دارد واجب است به جبهه برونند و بر هر کار دیگری مقدم است».

سؤال من این بود که من از اوایل شروع جنگ تا بعد از عقب نشینی از هویزه و یک ماه بعد در جبهه بودم که به علت ترکش خوردن، مجروح و دو ماه بستری شدم، ولی الحمد لله الآن توان رفتن به جبهه را دارم، اما ازدواج نکرده ام و 25 سال دارم؛ اگر ممکن است به یک نحوی به من جواب دهید، آیا بروم جبهه، بعد ازدواج کنم یا برعکس؟ منتظر جواب هستم. امیدوارم خداوند تبارک و تعالی عمر عزیزتان را زیاد کرده و رزمندگان را در جبهه ها پیروز و مؤید و امت مسلمان را بیدارتر بنماید. والسلام

علیکم ورحمة الله

بسمه تعالی، به مسئولین ذی ربط مراجعه کنید اگر نیاز جبهه ها را به خودتان احساس کردید، و جواب باقی است.

[سؤال 6128] 2921

بسمه تعالی 1361 / 9 / 28

حضور مسئولین محترم دفتر امام، ضمن سلام و آرزوی توفیق برای اسلام و مسلمین، امیدوارم که حالتان خوب، و در کارهایتان موفق بوده باشید.

امیدوارم که سلام گرم و جوشان مرا که از جبهه خونین کربلای ایران زمین فرستاده می شود بپذیرید، سلامی از سنگرهای به ظاهر محقر، ولی در حقیقت آن چنان عظیم، که بزرگ ترین قدرت های دنیا را به لرزه و تپش در آورده، سلامی از خاک پر از عظمت و جلال و شوکت، که گویی هر اتم از آن دوابی است برای متقین، و بلائی است برای فاسقین، سلامی از خطه غرب، آن رزمگاه رزم آوران، که هوایش مملو از بوی عطر دلنشین شهادت است، و بادش پیام آور آزادی آزادگان است، و ابرهایش بار آور انعام بی شمار مدائن فاضله، که گویی می رود تا گلستانی برویاند، که لاله اش از جوان آغشته به خون باشد.

این جانب دانش آموز سال چهارم دبیرستان، چون مرزهای جمهوری اسلامی ایران مورد تهاجم نیروهای صدام گردیده بود، و بر هر مسلمانی جهاد در راه خدا، یکی از

ص: 275

تکالیف مهم دینی است، بر خود وظیفه شرعی دانسته و طبق فرمان رهبر عزیزمان، برای بیرون راندن مزدوران صدامی به جبهه های نبرد حق علیه باطل عازم شده ام. مدت مأموریتم سه ماه است و تقریباً یک ماه از پایان مأموریتم مانده است. از دفتر امام تقاضا دارم لطف کنند برایم بنویسند که پس از اتمام مأموریت، باز هم در جبهه بمانم، یا بروم ادامه تحصیل بدهم؟ والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد و از طرف مسئولین اعلام کفایت نشده، شرکت در جبهه دفاع مقدم بر تحصیل است. ان شاء الله موفق باشید.

[سؤال 6129] 2922

بسمه تعالی 1361 / 7 / 3

پیشگاه مقدس رهبر کبیر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران

مستدعی است در صورت امکان به سؤالات زیر - که ان شاء الله باعث هدایت ما خواهد شد - پاسخ فرمایید.

1. با وجود فتوای حضرت عالی مبنی بر واجب کفایی بودن رفتن به جبهه، آیا تحصیل را می توان رها کرد و به جبهه رفت؟ و یا کدام یک مقدم است؟

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد و از طرف مسئولین اعلان کفایت نشده، شرکت در جبهه دفاع، واجب و بر هر عمل مستحبی مقدم است.

2. آیا در شرایط کنونی اذن پدر و مادر مبنی بر رفتن به جبهه واجب است یا خیر؟

بسمه تعالی، با خصوصیات ذکر شده در بالا، اذن والدین شرط نیست.

3. آیا بهره پول بانکی را می توان به حساب نماز جمعه یا دیگر شماره حساب های عمومی (فرضاً حساب 100، حساب جنگ زدگان و...) واریز نمود؟ آیا می توان آن را صدقه داد؟

بسمه تعالی، بهره پول، ربا و حرام است، گرفتن آن جایز نیست. اگر گرفت و از بازگرداندن به صاحب واقعی آن مأیوس است، باید از طرف او به فقرا صدقه بدهد.

ص: 276

4. آیا به هنگام قرائت خطبه های نماز جمعه، سر را از قبله برگرداندن جایز است یا خیر؟ در این صورت از نماز ظهر کفایت می کند؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد و نماز جمعه صحیح و مجزی از ظهر است.

5. آیا هنگامی که امام جمعه مشغول خواندن خطبه می باشد، خرید و فروش - که معمولاً در اطراف محل برگزاری نماز، زیاد به چشم می خورد - جایز است یا خیر؟ اگر نه، آیا خریدار و فروشنده، صاحب آن کالا و پول آن می شوند؟

بسمه تعالی، اگر مزاحم استفاده از خطبه ها نباشد اشکال ندارد و در هر صورت، اصل معامله صحیح است.

[سؤال 6130] 2923

بسمه تعالی 1361 / 6 / 19

خدمت امام امت، خمینی کبیر، رهبر انقلاب اسلامی تمامی مسلمین جهان

پس از عرض سلام و آرزوی سلامتی برای آن امام، امیدوارم که همچنان در زیر سایه حضرت باری تعالی، به خدمت اسلامی خود مشغول باشید. در رابطه با حکمی که فرموده بودید که شرکت در جبهه های جنگ واجب است، با توجه به این که موقعیت من بدین صورت است که برایم واجب عینی است؛ چرا که اگر بروم، در حال حاضر، نیرویی که به جای من بگذارند وجود ندارد و با توجه به این که سال گذشته نیز به دلیل رفتن به جبهه، سر کلاس درس حاضر نشدم و قرار است که از اول آبان ماه پس از امتحانات دروس سال گذشته، به کلاس بروم. تکلیف من چیست؟ به تحصیل ادامه دهم یا در جبهه بمانم؟

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد و از طرف مسئولین اعلام کفایت نشده، شرکت در جبهه دفاع، واجب است.

[سؤال 6131] 2924

بسمه تعالی

برای کسانی که به تحصیل علوم اسلامی یا علوم جدید اشتغال دارند، یا به انجام

ص: 277

وظایف دیگر برای خدمت به جمهوری اسلامی مشغولند، آیا رفتن به جبهه جنگ مقدم است یا آن که به کار خود ادامه دهند؟ لطفاً وظیفه شرعی را بیان فرمایید.

بسمه تعالی، در حال حاضر تمام افرادی که قدرت دارند به جبهه بروند، باید به مقامات مسئول مراجعه نمایند و چنانچه تشخیص دادند که جبهه به آن ها نیاز دارد، واجب است به جبهه بروند و بر هر کار دیگری مقدم است.

[سؤال 6132] 5009

2. وظیفه طلاب در قبال تبلیغات در جبهه های جنگ و درس در حوزه های علمیه چیست؟

بسمه تعالی، مختارند و با تشخیص اهمیت، اهمّ مقدم است.

[سؤال 6133] 621

2. یکی می گوید در نهج البلاغه حدیث است که اگر کسی دو تا دختر دارد، جبهه به او حرام می باشد؛ اگر هم جبهه برود و شهید بشود، او را بهشت نمی برند و تازه جریمه هم می شود در برابر خداوند متعال. نظر امام در این مورد چیست؟

بسمه تعالی، صحت ندارد.

[سؤال 6134] 2925

بسمه تعالی 1361 / 5 / 1

امام امت، امید مستضعفان جهان، السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

جوانی هستم 22 ساله که خدمت مقدس سربازی را در زمان حکومت نوپای جمهوری اسلامی به پایان رسانده ام. بعد از خدمت خواستم به جبهه بروم که خانواده ام با رفتن من به جبهه - به علت ضعیف بودن قلب من - موافق نبودند. بالاخره آن ها را راضی کرده و رفتم و مدت يك هفته در خط پدافند و دو هفته در پشت جبهه بودم. در خط پدافند به من عجیب سخت گذشت؛ به علت این که هر موقع گلوله

ص: 278

خمپاره منفجر می شد، مرا از جای می کند و سخت لرزه بر بدنم می افتاد و وحشت به من دست می داد. الآن نیز دلم قرار نمی گیرد و می خواهم به جبهه بروم، ولی نمی دانم چه کار بکنم. با این وصف آیا شرعاً جبهه رفتن بر من فرض می باشد یا نه؟ اگر هست، شما را به خون شهیدان سوگند مرا دعا کن و از خدا بخواه تا قوت قلبی به من بدهد.

از خدای بزرگ، سلامتی شما، پیروزی رزمندگان و موفقیت دولت را خواستارم

بسمه تعالی، به مسئولین مراجعه کنید؛ اگر نیاز دارند و صلاحیت دارید بروید.

[سؤال 6135] 2926

بسمه تعالی

با عرض سلام

سؤال حقیر، در میان گذاشتن شرایطی است که برای این جانب پیش آمده. در مورد شرایط خانوادگی از يك طرف، و قصد این جانب به رفتن به جبهه از طرف دیگر، که می خواستم بدانم حکم و رضایت خدا و دستور اسلام با وجود این شرایط در مورد وظیفه شرعی من چیست و کدام کار به صواب نزدیک تر و مطابق دستور خداوند متعال است؟

آن شرایط این است که پدر و مادر این جانب هر دو بیماری دارند. مادرم بیماری قلبی یا عصبی دارند که هر چند گاه بار برای مدتی، مثلاً ده یا پانزده روز در بستر بیماری می افتد و پدر من هم از سابق، دچار فشار خون و سکته شده که اکنون نیز بیماری و عارضه فشار خون وجود دارد.

از طرف دیگر، برادر این جانب نیز باید به سربازی برود و برادر کوچک تر دیگر نیز محصل می باشد. اکنون پدر و مادر این جانب می گویند: ممکن است با رفتن من به جبهه، برای پدر عارضه قلبی عود کند و با وجود نبودن برادر دیگر، من باید به کارهای ایشان رسیدگی کنم که اگر احیاناً مسأله ای یا بیماری ای پیش آمد آن ها بی کس نباشند،

ص: 279

و هم به درس و زندگی برادر کوچک تر رسیدگی و سرپرستی کنم. حالا چون مسأله این جانب، مسأله شرعی است و من شخصاً داوطلب اعزام به جبهه جنگ می باشم و از طرفی نمی دانم با وجود این شرایط آیا می شود در رفتن تأخیر انداخت یا نه، تقاضا دارم بفرمایید: حکم و دستور خداوند در این مورد چیست و به کدامین کار، رضای او جلب می شود و مطابق شرع مقدس اسلام است، تا من به همان کار و روش، زندگی ام را ادامه دهم؟ اگر در رفتن به جبهه است - اگر چه هر مسأله و عارضه ای برای خانواده پیش آید - من به همان عمل کرده و مطمئن باشم گناه بیماری یا چیزهای دیگر - اعم از بی کسی یا سرپرستی و رسیدگی به درس برادر کوچک تر - با من و به گردن من نیست. و اگر در ماندن و کمک به پدر و مادر و حاجت های آن ها - چه در مورد بیماری یا غیره - است بمانم و مطمئن باشم این هم دستور و رضای خدا و خواسته اسلام است. کلاً می خواستم بدون مشورت و از روی نظر شخصی و فکر خود کار نکنم و صلاح خود را با برادران روحانی و حکم امام منطبق کنم.

بسمه تعالی، اگر جبهه ها به شما نیازی نداشته باشد، می توانید نروید و تشخیص آن با مسئولین مربوطه است.

[سؤال 6136] 2927

بسمه تعالی 1361 / 11 / 5

به نام خداوند متعال، درهم کوبنده کاخ ظالمان

خدمت رهبر کبیرمان حضرت امام خمینی، سلام، پس از عرض سلام، امیدوارم که حالتان خوب بوده باشد و از درگاه خداوند متعال خواهانم که شما را تا انقلاب حضرت مهدی (عج) نگه بدارد تا بتوانیم با رهبری هوشیارانه شما پرچم لا اله الا الله محمد رسول الله را برفراز کاخ مسکو و واشنگتن به اهتزاز درآوریم.

اماما! از شما سؤالی دارم: آیا رفتن به جنگ يك تکلیف شرعی است؟ اگر تکلیف شرعی است، پس من با این شرایط می توانم به جبهه های حق علیه باطل بروم؟ من

ص: 280

خودم جوانی هفده ساله هستم و يك برادر دارم که در نیروی هوایی خدمت می کند. برادرم دو تا بچه دارد و پدرم نیز ناراحتی قلبی دارد و ضمناً فروشگاه تعاونی روستایی هم در دست ما است و من هم از سال سوم راهنمایی ترك تحصیل کردم؛ به این علت که پدرم نمی توانست در فروشگاه کار کند و مخارج خانه را تأمین کند. يك برادر كوچك تر از خود دارم که حدوداً سنش به چهارده سال می رسد. آیا من می توانم فروشگاه و پدر و مادرم که هر دو پیر و مریض هستند را ترك کنم و به جبهه بروم؟ اگر من می توانم با این شرایط به جبهه بروم، لطفاً در جواب نامه بنویسید. والسلام

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6137] 2928

بسمه تعالی 10 / 1 / 1361

محضر آیت الله العظمی رهبر مسلمانان جهان امام خمینی دام ظلّه العالی به عرض می رساند:

1. مهاجرین افغانی که از مناطق آزاد شده هجرت می کنند در صورتی که سکنا در آن مناطق آزاد شده امکان دارد، هجرت این گونه اشخاص به کشورهای خارج چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، مقاومت در مقابل دشمنان اسلام و حفاظت بلاد اسلامی در صورت امکان لازم است.

[سؤال 6138]

2. اشخاصی که در مسیر انقلاب هستند و با مال و جان از سرزمین اسلام دفاع می کنند و با تجاوزگر شوروی در حال جنگ می باشند مردم نیز با آن ها می باشند. این گونه اشخاص را ملقب کردن به آخوندهای مرتجع و ارباب و فئودال و مارک های دیگر زدن و از صحنه خارج کردن آن ها که باعث تشنج و خون ریزی و کشتار می شود چه حکمی دارد؟

ص: 281

بسمه تعالی، از هرگونه قول یا فعلی که موجب تضعیف و تفرقه مسلمین است باید خودداری کنند.

[سؤال 6139]

3. وضع فعلی که حاکم بر افغانستان است و مسلمانان که در حال جنگ مستقیم با شوروی و غیر مستقیم با امریکا و اذتاب آن هستند، تعدد احزاب که باعث اختلاف و تفرقه بین مردم شده چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، اتحاد و همبستگی مؤمنین در مقابله با دشمنان اسلام لازم است.

4. مسجد جمکران و شهر قائم و سالاریه و شهرک های تازه ساخته شده اطراف قم آیا جزء شهر قم است یا خارج از شهر قم؟

بسمه تعالی، این گونه امور موکول به نظر عرف است.

5. دختری را کسی به عقد خودش درآورده و با آن دختر قبل از عروسی ملاعبه می کند و آن دختر قبل از دخول حامله می شود و بعد از این منجر به طلاق می شود، آیا این دختر مهر کامل حق دارد؟ و بعد از طلاق عده دارد یا نه؟

بسمه تعالی، با طلاق قبل از دخول، مهر نصف می شود و تا وضع حمل باید عده نگه دارد.

6. طلابی که برای تبلیغ به افغانستان می روند و یا رفته اند ولی خانواده شان ساکن قم است یا این که مجردند ولی بدهکارند؛ شهریه این ها را اگر دوستانشان بگیرند و به خانواده شان یا به عوض قرض شان بدهند چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، تابع مقررات دفتر شهریه است از مسئولین مربوطه سؤال کنند.

[سؤال 6140] 2929

بسمه تعالی 1361 / 10 / 20

محضر مبارک رهبر کبیر انقلاب اسلامی، نایب بر حق امام زمان، ولی فقیه، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی ادام الله ظلکم علینا الی آخر الزمان

پس از عرض سلام، این جانب مقلد شما اهل پاکستان در حوزه علمیه قم مشغول

ص: 282

تحصیل هستیم. در پاکستان احتیاج خیلی به روحانیون هست، آیا برای ما درس خواندن و بعد از درس در کشور خودمان پاکستان تبلیغ اسلام کردن مهم تر است؟ یا فعلاً رفتن به جبهه های جنگ حق با باطل یعنی صدام علیه اللعنة؟ لطفاً وظیفه ما طلاب

پاکستان را مشخص بفرمایید؟ خیلی ممنون و متشکریم والسلام

بسمه تعالی، بستگی به نظر مسئولین دارد.

[سؤال 6141] 2930

بسمه تعالی 1361 / 11 / 26

محضر مبارك زعيم عالی قدر، رهبر و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران امام خمینی دام ظلّه العالی، سلام علیکم

احتراماً چون بعضی از مسئولین ادارات یا نهادهای انقلابی ما به دلایل مختلف از موافقت نسبت به اعزام عده ای از برادران به جبهه ها امتناع می کنند، در صورتی که انجام مسئولیت این برادران در قسمتی که هستند امکان پذیر است و جای آن ها پر می شود و با توجه به نیاز شدید جبهه های اسلام به نیروی انسانی اگر مسئولین استعفا نیز نپذیرند تکلیف ما چیست؟ لطفاً روشن بفرمایید. والسلام

بسمه تعالی، بستگی به نظر مسئولین مربوطه دارد.

[سؤال 6142] 2931

بسمه تعالی

سلام بر ملت اسلام و سلام بر توای نایب امام زمان و ای سرباز رشید اسلام که هرگاه فرمان دهی، سربازان رشید تو صفوف یزیدیان زمان را به عقب رانده و اسلام را جایگزین آن می کنند.

پدر و رهبر گرامیم از این که مزاحم وقت گرامیتان شدم مرا می بخشید. خواستم از شما رهبر عزیز انقلاب بپرسم که آیا خانواده شهدا که شهید داده اند و زیاد اصرار دارند

که به جبهه بروند آیا جایز است که به جبهه بروند یا نه؟ از خدای تبارک و تعالی طول

ص: 283

عمر شما را از خدای بزرگ خواستارم. در ضمن شما را به امام زمان قسمت می دهم که دعا کنید که خدای بزرگ شهادت را نصیبم کند.

خدایا! خدایا! تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار، از عمر ما بکاه و بر عمر او بیفزای

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین مربوطه است.

[سؤال 6143] 2932

بسمه تعالی 1361/9/4

حضور محترم حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته، با آرزوی پیروزی رزمندگان اسلام و توفیق برای جناب عالی.

احتراماً؛ به استحضار عالی می رساند: من جوانی هفده ساله هستم و پدری شصت و شش ساله دارم که کارمند بازنشسته دولت و حقوقش بیست هزار ریال است و قدری نیز کار کشاورزی داریم که خودش تقریباً از کار افتاده است و دارای 9 سرعانه است. یک برادر از خود بزرگ تر نیز در ارتش جمهوری اسلامی دارم که هم اکنون در جبهه است. آیا رفتن بنده به جبهه چگونه است؟ خواهشمندم مرا راهنمایی کنید.

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد. و تشخیص آن با مسئولین است. اگر نیازی به شما نباشد، می توانید نروید.

[سؤال 6144] 244

7. استفاده از امکانه و تأسیسات رفاهی که توسط جهاد و سپاه و ارتش در مناطق جنگی در اختیار نیروهای رزمی قرار می گیرد و انسان نمی داند که صاحب آن راضی هست یا خیر چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، اگر احتمال بدهید که مسئولین به وجه شرعی عمل نموده اند و یا آن که ضرورت دفاع ایجاب کند، اشکال ندارد.

ص: 284

بسمه تعالی

محضر مبارک رهبر انقلاب، حضرت آیت الله العظمی، نایب الامام، امام خمینی

سلام علیکم، این جانب سؤالاتی داشتم که موجب ناراحتی ام می شد؛ لذا از محضر شما جویا می شوم.

1. من به دکتر رفتم و دکتر هنگامی که مرا معاینه کرد گفت: شما نمی توانید به جبهه بروید آیا این زمان بر من که 16 ساله هستم، رفتن به جبهه چگونه است؟

بسمه تعالی، کسی که مریض است و قدرت و کارایی ندارد رفتن آن به جبهه واجب نیست.

2. باز سؤالاتی برایم پیش آمد که همان دکتر گفته بود. آب غلیظ سفید مانند که پس از بول می آید غسل ندارد و من در این مسأله مشکوکم؛ لذا از شما راهنمایی می طلبم.

بسمه تعالی، غسل واجب نیست.

امیدوارم مرا هدایت کنید؛ از بی ادبی و بدنوشتتم بیخشید و خواهشمندم جواب را در نامه بنویسید.

بسمه تعالی

دفتر امام خمینی، با درود به رهبر کبیر انقلاب اسلامی، امام خمینی و با درود به شهیدان گلگون کفن انقلاب اسلامی ایران

این جانب جوانی هفده ساله هستم که مدت ده سال است مبتلا به مرض صرع می باشم، و طبق فتوای امام شرکت در جنگ تحمیلی واجب کفایی می باشد. لازم به تذکر است که پدرم به علت بیماری ای که مبتلا به آن می باشم، با اعزام من به جبهه مخالفت می نماید. با شرایطی که عرض شد، آیا شرکت این جانب در جبهه الزامی است؟ خواهشمند است مرا در این مورد راهنمایی فرمایید.

بسمه تعالی، اگر از جهت مرض، از شرکت در جبهه معذور هستید، الزامی ندارید.

بسمه تعالی 1361 / 8 / 18

تهران، جماران، دفتر امام خمینی

شاید خاطر خطیر امام امت مستحضر باشد که مدرسه علمیه ای در دهدشت مرکز کهگیلویه، تأسیس شده و از بین بیش از هفتاد محصل به واسطه شرایط گزینش، فقط بیست نفر نسبتاً واجد شرایط از نقاط مختلف کوهستانی عشایر، پذیرفته و مشغول تحصیل می باشند، که در تعطیلات رمضان و عاشورا آثار تبلیغی شان بیش از اکثر طلبه های سابق منطقه دیده می شود. در صورتی که ضرورتی در جبهه احساس نشود - و منطقه محروم کهگیلویه که روحانیون درس خوانده اش استراحت شهرنشینی را بر سکونت در مسقط الرأس عشایرنشین ترجیح داده و درس نخوانده هایش در منطقه نه تنها نفعی ندارند، بلکه زیان هم دارند - آیا با این وصف، تشویق و اعزام این طلبه ها به جبهه سزاوارتر است یا تحریص آن ها بر فراگرفتن درس و سعی در ساختن و خودسازی آن ها؟ والسلام علیکم وعلی عباد الله الصالحین

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن موکول به مسئولین مربوطه است.

[سؤال 6148] 2936

بسمه تعالی 1361 / 8 / 23

دفتر محترم امام خمینی، مدّ ظلّه، با سلام و درود فراوان به روان پاک شهدای انقلاب، بالاخص شهدای جنگ تحمیلی و با آرزوی طول عمر برای امام امت و پیروزی برای رزمندگان اسلام.

بنده یکی از افراد خدمتگزار در یکی از نهادهای انقلابی می باشم که شغلم خطاطی و طراحی است و در خدمت جمهوری اسلامی می باشم. می خواستم بدانم که آیا با توجه به تراکم کار و تبلیغات پشت جبهه و تخصصی که در وجود بنده است، لازم است

ص: 286

از نظر شرعی به جبهه بروم؟ هر تصمیمی از نظر دفتر محترم امام اتخاذ می گردد، کتباً زیر نامه فوق ذکر بگردد، تا ان شاء الله خدمت شایانی به جمهوری اسلامی بنماییم. تسریع در جواب این نامه، موجب خلاصی بنده از افکار گوناگون کاری می شود.

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن موکول به مسئولین مربوطه است.

[سؤال 6149] 2937

بسمه تعالی

حضور محترم رهبر عالی قدر مسلمین جهان، حضرت امام خمینی، دامت برکاته

با سلام و درود به رهبر عزیز و شهیدان انقلاب اسلامی و ملت شهیدپرور ایران

محترماً به عرض می رساند: این جانب شخصی هستم که دارای سه پسر زیر پانزده سال و يك همسر می باشم و يك مغازه لبنیات دارم که چرخ زندگی خود را می گردانم و قطعه باغچه ای دارم که اگر بفروشم، فقط تأمین بدهی بنده می شود. از آن جایی که حاضر نشدم اسلحه فرزند شهیدم به زمین باشد، در بسیج سپاه پاسداران جهت اعزام به جبهه نام نویسی کرده ام. حال بعضی از بزرگان می گویند: با این وضع از نظر شرعی نمی توانی به جبهه بروی و خانواده خود را بدون سرپرست بگذاری. ضمناً از نظر نیروی بدنی به طور کامل سلامت نیستم و ناراحتی قلبی دارم. لذا تقاضای این بنده گناهکار این است که تکلیف شرعی این جانب را در زیر این ورقه مرقوم فرمایید تا نسبت به آن عمل نمایم.

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد، و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6150] 2938

بسمه تعالی

حضور محترم حضرت امام خمینی

به حضور آن حضرت می رسانیم: مسأله ای است که گریبان گیر آن هستیم.

ص: 287

خواهشمندیم جناب عالی، حکم آن را معین کنید.

خدمتتان عرض کنیم که خانواده ما در جنگ تحمیلی، یک شهید در راه خدا داده. یکی دیگر از اعضای خانواده در سپاه فعالیت دارد و به خاطر این پیش آمد، به علت ناراحتی مادر نمی تواند در جبهه شرکت کند و در خانواده نه نفری، پنج دختر بالغ و نابالغ است. در این میان، پدر خانواده، پنج بار به جبهه - به مدت دو و سه ماه - مأموریت داشته. حال ایشان می خواهند دوباره بروند و رفته اند. می خواستیم نتیجه معلوم شود که رفتن ایشان به جبهه چه حکمی دارد؟ زیرا هیچ یک از اعضای خانواده و اعضای فامیل راضی به رفتن ایشان به جبهه نیستند، ولی پدر خانواده می گوید: حتماً بایستی شهید شوم، چون من عاشق حسین هستم. کجا خدا راضی به رفتن ایشان به جبهه است، در حالی که ایشان اصلاً فکر زن و بچه را نمی کند و در این مقطع زمانی اهمیتی به خانواده نمی دهند و رضایت خانواده - که وجود ایشان در چرخاندن خانواده، به خصوص در این وضعیت، مبرم است - را در نظر نمی گیرند؟!

خواهشمندیم حکم شرعی را ارسال دارید. توفیق و سلامت آن حضرت را از خداوند خواهانیم. والسلام علیکم ورحمة الله

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد، و تشخیص آن موکول به مسئولین است.

[سؤال 6151] 2939

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت امام خمینی، مدّ ظلّه

پس از سلام و آرزوی سلامتی برای وجود شریفتان، می خواستم مطلبی را به عرض عالی برسانم:

بنده فرزند پدری هستم شصت ساله که دارای ناراحتی پا بوده و قادر به انجام کارهای خانواده به نحو احسن نمی باشد. برادری دارم بزرگ تر از خودم و دارای زن که

ص: 288

در اثر تصادف و شکستن دو عدد از مهره های کمر و همچنین مو برداشتن (ترك خوردن) تعداد دیگری از مهره های کمر و شکستن استخوان پای چپ، قادر به انجام کار نمی باشد. سؤال این جانب آن است که با توجه به علاقه شخصی این جانب برای رفتن به جبهه، آیا واجب است به جبهه بروم یا در وطنم مانده و به تأمین مخارج خانواده بپردازم؟ والسلام

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن موکول است به مسئولین مربوطه در دولت اسلامی.

[سؤال 6152] 2940

بسمه تعالی 1361 / 4 / 24

با درود و سلام فراوان بر امام زمان (عج) و نایب برحقش امام خمینی، منجی انسان ها، آیت خدا، ولیّ خدا، ادامه دهنده راه انبیا و ائمه اطهار، امید تمامی مستضعفین و مؤمنین، برپاکننده حکومت عدل اسلامی؛ کسی که چهل میلیون انسان ایرانی و میلیون ها مسلمان خفته و غافل از یاد خدا و غرق در افکار مادی و معنوی را به اذن خدای رحمان رحیم غفور بیدار کرد و راه حق و حقیقت، راه سعادت دو دنیا را به آنان نشان داد و از گمراهی و فساد نجات داد و طاغوتیان و شیاطین را زبون و پست کرد و قدرت خدا را به تمامی انسان ها نشان داد.

این جانب بعد از شنیدن فرمان امام امت مبنی بر هجوم به جبهه ها برای یاری جنگ آوران اسلام و نابودی ارتش کفر صدامی و نجات مردم مظلوم و مسلمان عراق، با توجه به شرایط زندگی در دوراهی قرار گرفته ام. لطفاً بنده را راهنمایی فرمایید.

من غیر از پدر و مادرم، يك برادر پانزده ساله و يك خواهر دو ساله دارم. پدرم که سرهنگ شهربانی بود، مدتی بعد از انقلاب به علت درگیری با عمال دولت لیبرال بازرگان اجباراً بازنشسته شد، لیکن چون روح پرخروشش تحمل ماندن در خانه و رها کردن جبهه مبارزه با کفر را نداشت، مدتی است که به عنوان يك بسیجی برای

ص: 289

رضای خدا به جبهه های حق علیه باطل رفته است. برادرم هم به تازگی دوباره به جبهه رفته است. من هم اگر هدفی که دارم به خاطر خدا نبود، تا کنون در جبهه می ماندم و مادر و خواهر کوچکم را به امان خدا می گذاشتم. بنده پارسال مدرک دیپلم تجربی (طبیعی) را با معدل خوبی اخذ کردم و فقط برای خدا منتظر بازگشایی دانشگاه و شرکت در کنکور پزشکی بودم که بتوانم بعد از آن به عنوان یک دکتر متخصص حزب اللهی - با توجه به کمبود پزشک، خصوصاً پزشک حزب اللهی - برای جمهوری اسلامی و تنها حکومت خدایی بر روی زمین خدمت کنم تا رضایت خدایم و معشوقم را جلب کنم؛ اما در این مدت چون خبر موثقی مبنی بر انجام کنکور پزشکی نشنیدم، به جبهه رفتم و مدتی برای خدا جهاد کردم؛ اما بعداً که خبر انجام کنکور پزشکی را در شهریورماه امسال از قول یکی از وزرا (وزیر فرهنگ و آموزش عالی) در روزنامه ها خواندم و با تماس تلفنی با وزارت خانه مطمئن به انجام آن در شهریورماه شدم، شروع به خواندن دروس برای شرکت در کنکور پزشکی کردم که ناگهان حملهٔ رمضان شروع شد و بعد از پیام امام مبنی بر هجوم به جبهه ها و یاری رزمندگان در خود فرورفتم و بر سر دوراهی قرار گرفتم که کدام یک واجب تر است؟ شرکت در جبهه های حق علیه باطل یا شرکت در کنکور و مسلح شدن به یک تخصص برای یاری اسلام؟ با توجه به این که کنکور در شهریورماه است، بعید می دانم که بتوانم قبل از کنکور از جبهه بازگردم. اگر هم زودتر برگردم، برای خواندن دروس و به یاد آوردن آنان و یادگیری دروس کنکوری وقت کافی نخواهد بود. اگر خود می دانید که چه کنم که مصلحت اسلام و مسلمین در آن باشد، بنده را راهنمایی فرمایید. در غیر این صورت، در صورتی که وقت امام عزیزم گرفته نمی شود، از ایشان سؤال کنید.

به امید پیروزی تمامی مسلمین و لشکریان حزب الله در تمامی جبهه ها

بسمه تعالی، به مسئولین مراجعه کنید؛ در صورت نیاز در جبهه شرکت نمایید.

بسمه تعالی

محضر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی مدّ ظله

1. طلبه ای طبق ضوابط، مشمول معافیت تحصیلی نمی شود یعنی اگر مشغول لمعه یا معالم بود به او معافیت تحصیلی می دادند، ولی چون مثلاً سیوطی یا منطق می خواند، طبق ضوابط معاف نیست. با توجه به این که احتمال می دهد که ادامه درس، بیشتر به نفع اسلام است، تا سربازی و جبهه، اگر خارج از ضوابط، معافیت تحصیلی بگیرد، و یا به نحو دیگری به سربازی نرود، و یا به جبهه که فعلاً نیاز است نرود و درس را ادامه دهد، مرتکب حرام شده است یا نه؟ و تکلیف او چیست؟ و چه بکند؟ دقیقاً ما را راهنمایی و پاسخ فرمایید. چون سخت از نیافتن وظیفه در رنج و عذاب هستیم.

بسمه تعالی، دفاع از اسلام و مسلمین در حال حاضر، واجب کفایی فوری است و مقدم بر مستحبات و واجبات کفایی موسّع است، و خدمت سربازی تابع مقررات دولت اسلامی است.

2. در رفتن به جبهه رضایت پدر و مادر چگونه حل می شود؟ رفتن به جبهه به طور داوطلب باید با رضایت پدر باشد؟ یا رضایت مادر هم و یا هر دو لازم است و اگر به سربازی فراخوانده شود در آن مورد چگونه؟ باز باید آن ها راضی باشند؟ یا خیر؟ در این مورد از دفتر شما در قم سؤال کردم، جواب فرمودند که اگر پاسدار یا ارتشی نباشد، تحصیل رضایت پدر و مادر لازم است، ولی از تهران سؤال کردم، فرمودند که اخیراً امام گفته اند که در صورتی که سپاه لازم داشته باشد، رضایت والدین شرط نیست. بین دو جواب متناقض قم و تهران مردّد ماندم و این نامه را نوشتم، و چون با تلفن و نامه ساده، یقین برای بنده حاصل نمی شود، لطف فرموده و پاسخ را مهر فرمایید.

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، رفتن جبهه واجب است و اذن والدین شرط نیست.

بسمه تعالی

محضر مبارك رهبر كبير انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی، مدّ ظله العالی

بعد از عرض سلام، ما افغانی های مقیم کشور اسلامی ایران آرزو داریم در جبهه های حق علیه باطل، با صدامیان کافر و صهیونیسم جهانخوار بجنگیم. این جا اشکال ایجاد نمی شود که چرا در کشور خود، با روس متجاوز نمی جنگید؟

از خداوند تبارک و تعالی پیروزی کامل اسلام و طول عمر حضرت امام را خواهانیم. والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، دفاع از اسلام و مسلمین و قرآن در هر کجا که باشد، بر اشخاصی که قدرت دارند واجب است.

[سؤال 6155] 2943

بسمه تعالی

محضر مبارک حضرت امام خمینی، السلام علیکم

بنا به فرمان مبارک حضرت عالی مبنی بر این که رفتن به جبهه یک تکلیف کفایی است، به عرض جناب عالی می رسانم که من یک جوان هفده ساله هستم. و از اوایل جنگ می خواستم به جبهه جنگ بروم که با مخالفت پدر و مادرم مواجه شدم؛ به خاطر این که یکی از برادرانم جبهه بود و الآن هم هست. با کوشش فراوان خودم و بنا به فرمان شما، رهبر عظیم الشان که فرمودید رفتن به جبهه، واجب کفایی است، توانسته ام پدر و مادرم را راضی کنم. قابل یادآوری است که کارگری یکی از کارخانه های اصفهان هستم، وقتی به کارگری این کارخانه مراجعه کردم، آن ها مخالفت به عمل آوردند، یا صحیح تر بگویم با ضدانقلابیونی مواجه شدم، که چون سد آهنین مانع راهم شدند و جواب صحیح برای جبهه رفتن به کسی نمی دهند. و این کارخانه متصدیانی ضدانقلاب و ضداسلام دارد، که در رأس امور هستند. از آن مقام عالی در این مورد راهنمایی می طلبم. والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، شرکت در جبهه دفاع بر مکلفین واجب است، و کارمندان باید از مسئولین مربوطه کسب اجازه نمایند، تا کارهای جاری مملکت به زمین نماند.

ص: 292

بسمه تعالی 1361 / 5 / 2

حضور محترم مسئولین دفتر امام خمینی سلام، از خداوند تبارک و تعالی آرزوی سلامتی و طول عمر آن رهبر عالی قدر را خواستارم

باری این جانب از تهران، مدتی است با مهندسی در کارگاهی مشغول فعالیت های صنعتی هستیم. هدف، ابتکار و کمک به صنایع وابسته کشور است و قبلاً هم طرحی در زمینه انرژی خورشیدی در سازمان پژوهش های علمی و صنعتی ایران داشته ام که به علت موقعیت اقتصادی و اداری آن زمان (بنی صدر) در آن سازمان، نیمه تمام مانده است. آیا بنا بر دستور اخیر امام مبنی بر هجوم جوانان به جبهه های جنگ، اقتضا می کند که کارم را رها کرده و به جبهه ها بروم؟ پایان خدمت هم دارم.

بسمه تعالی، تا وقتی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، شرکت در جبهه واجب است.

[سؤال 6157] 2945

بسمه تعالی 1361 / 5 / 26

محضر مقدس رئیس الملة والدين، حضرت آیت الله العظمی امام روح الله الموسوی الخمينی، دام ظلّه الشریف

پس از تقدیم سلام، امید به درگاه حق تعالی داریم که وجود آن حضرت در کمال صحت و سلامت بوده و در تحت ظلّ عنایات حضرت ولی عصر (عج) همواره در راه ترویج اسلام مؤید و منصور باشید.

اما بعد، مستدعی است در صورت امکان بفرمایید:

آیا فرمان حضرت مستطاب عالی پیرامون تکلیف نمودن به جبهه رفتن و با کفار جنگیدن، شامل حال طلاب جوان مشغول تحصیل - که برای رزم یا تبلیغ می روند - نیز می گردد یا خیر؟

ص: 293

در خاتمه، طول عمر برای آن حضرت و نصرت و پیروزی برای رزمندگان و دوام برای جمهوری اسلامی، از درگاه خداوند تبارک و تعالی مسئلت داریم.

بسمه تعالی، به مسئولین مراجعه کنند، در صورت نیاز فرقی در بین نیست.

[سؤال 6158] 2946

بسمه تعالی

1. فردی پاسدار، برادر و سرپرست برای خانواده اش ندارد و چند فرزند کوچک و يك پدر و مادر پیری هم دارد که این ها تماماً تحت تکفل این فرد هستند. آیا این شخص می تواند به جبهه اعزام شود؟ مسئولیتی در قبال زن و فرزند و پدر و مادر بی سرپرست ندارد؟

بسمه تعالی، میزان مقررات دولت اسلامی است.

2. اگر کسی توهین به يك پاسدار شهید نماید و کسی بشنود، چه عکس العملی باید نشان دهد؟

بسمه تعالی، با مراعات شرایط، نهی از منکر نماید.

3. در جمهوری اسلامی اگر کسانی پیدا شوند که اسلحه قاچاق در خانه داشته باشند و کسانی مطلع باشند که این ها اسلحه قاچاق دارند، می توانند به مقامات جمهوری اسلامی گزارش دهند؟

بسمه تعالی، اگر احتمال خطر برای نفس محترمی بدهید گزارش لازم است.

[سؤال 6159] 2947

بسمه تعالی

محضر حضرت نایب الامام، روح الله الموسوی الخمينی، مدّ ظلّه العالی

ضمن عرض سلام و طلب طول عمر آن حضرت تا انقلاب مهدی و دعا برای فرج ولی عصر (عج)

من يك پاسدار انقلاب اسلامی هستم، که دارای پنج خواهر و يك برادر بوده، و پدر و مادرم نیز در قید حیات می باشند. در عملیات فتح بستان برادرم به درجه شهادت نائل آمد و من تنها فرزند پسر خانه شدم. بعد از این جریان، علاقه پدر و مادر و خانواده ام به من دوچندان شد و خودم نیز بر آن شدم که ازدواج کنم و در این امر - با

ص: 294

توکل بر الله - موفق گشتم. از محضر آن حضرت خواهشمند است با توجه به وضع خانوادگی من، در صورت امر فرماندهان نسبت به اعزام این جانب به جبهه های نبرد حق علیه باطل، وظیفه مرا ذکر نمایید. والسلام

بسمه تعالی، مراعات مقررات سپاه لازم است.

[سؤال 6160] 2948

بسمه تعالی 1360 / 8 / 13

محضر مبارك رهبر كبير انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، حضرت امام خمینی، دام ظلّه

پس از اهدای سلام؛ جوانی مادر پیر و مریض دارد و سرپرستی برای او نیست و دو برادرش سرباز و در جبهه می جنگند؛ آیا برای چنین فردی حضور در جبهه مقدم است یا خدمت و پرستاری مادر؟ و آیا فرقی هست در حکم، بین پاسدار و غیر پاسدار یا خیر؟ حکم الله را جزماً بیان فرمایید. والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، اگر عضو سپاه یا ارتش است، باید طبق مقررات عمل نماید و اگر به صورت داوطلب خواست شرکت کند، اختیار با خودش است.

[سؤال 6161] 2949

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت امام، دامت برکاته

ضمن عرض سلام به حضور مبارك آن رهبر گرامی و مسئلت طول عمر با برکت و عافیت کامل تا ظهور امام زمان (عج) از درگاه باری تعالی و آرزوی پیروزی اسلام بر کفر جهانی و درخواست علو درجه برای شهدای پر افتخار اسلام از صدر اسلام تا کنون و با امید این که خداوند توفیق خدمتگزاری به اسلام را به ما عطا فرماید و توفیق این که بتوانیم برای يك بار هم که شده سیمای روح بخش شما را زیارت نماییم مطالبی را ذیلاً به حضور مبارك شما معروض می دارم.

ص: 295

از ابتدای خدمت، حقیر طبق دستور فرمانده در قسمت اداری سپاه آمل مانده ام و توفیق رفتن به جبهه را نیافتم. هر باری که تقاضا نمودم ممانعت به عمل آمد. آیا با ماندن حقیر در این جا و نرفتن به جبهه مسئولیتی متوجه من می شود و یا این که به همین منوال مطیع فرمانده باشم؟

بسمه تعالی، مراعات مقررات سپاه لازم است.

[سؤال 6162] 6553

3. در نقاط آزادشده تحت تصرف مجاهدین مسلمان، تعداد دیگری که می توان گفت از طریق مائوئیست ها و گروه های مخالف اسلام حمایت می شوند، بعضی اوقات با مجاهدین، درگیر و حتی اعلام جنگ مسلحانه می نمایند، در صورتی که اکثر آن ها مسلمان هستند؛ اما به واسطه بعضی ها اجیر شده اند؛ که نه تبلیغ در آن ها اثر می گذارد و نه دعوت به وحدت؛ و مکرراً اظهار می نمایند که هیچ گاه با مجاهدین مسلمان سازش نخواهیم کرد. در این مورد تکلیف مجاهدین چه می باشد؟

بسمه تعالی، باید با دقت و مراقبت از اسلام و مسلمین در مقابل آن ها دفاع شود.

[سؤال 6163] 2950

بسمه تعالی 1361 / 3 / 22

محضر مبارک مرجع عالی قدر شیعیان جهان، امام خمینی، دام ظلّه

آیا در موقعیت کنونی انقلاب اسلامی افغانستان، افشای گروه های التقاطی و انحرافی جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، باید دقت و مراقبت نمایند تا مبادا خطوط انحرافی و التقاطی در صفوف مسلمین رخنه کند.

[سؤال 6164] 268

4. مدت 19 ماه دشمن در خاک ایران بوده است، آیا تقاصاً یا قصاصاً می توان این

ص: 296

مدت را به همان سطح در خاک دشمن قرار گرفت و یا توجیه و تفسیر دیگری دارد؟

بسمه تعالی، مسأله مربوط به تقاص و قصاص نیست و عملی که دفاع از حریم اسلام و کشور اسلامی باشد لازم است.

[سؤال 6165] 2951

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت مستطاب آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه العالی

با عرض سلام، مستدعی است جواب مسائل ذیل را مرقوم فرمایید.

1. اگر دشمن کافر صهیونی، منطقه ای از کشور اسلامی را اشغال نظامی کرد، آیا بر مسلمانان ساکن آن منطقه، با علم بر این که اگر مقاومت کنند زیان هایی برای آنان - از قبیل زندان و بازرسی خانه ها و امثال آن ها - خواهد داشت واجب است که به دفاع از خود قیام کنند؛ حتی در صورتی که یقین داشته باشند که دفاعشان منجر به شهادت آنان خواهد شد؟ و آیا بر مسلمانان واجب است که این مجاهدین اسلامی را که عملیات نظامی انجام می دهند، از جهت مادی و معنوی کمک کنند یا خیر؟

بسمه تعالی، دفاع واجب است و بر مسلمانان لازم است آن ها را کمک کنند.

2. روحانیونی که امریکا و یا دولت های دست نشانده امریکا و دیگر دولت های کفر را با توجیهی که دارند، علناً تأیید می کنند، آیا جایز است که با چنین روحانیونی مبارزه شود و در مجالس و محافل، از خط سیاسی آنان انتقاد شود تا به رسوایی کشیده شوند و عوام مردم، فریب آنان را نخورند؟

بسمه تعالی، موارد مختلف است و ممکن است اشخاص مزبور را به مقامات جمهوری اسلامی معرفی کنند تا مسئولین اقدام مقتضی معمول دارند.

3. امروز که در مناطق و کشورهای مختلف، مسلمانان مشغول مبارزه با طاغوت و کفر جهانی هستند، اگر در افرادی نقاط ضعفی مشاهده شود، ولی موضع گیری در مقابل مبارزین و انقلابیون نداشته باشند، آیا جایز است با آن افراد در جهت ضعفی که دارند مبارزه شود یا آن که به منظور حفظ وحدت باید از نقاط ضعف چشم پوشی کرد؟ و اساساً چه ضابطه ای می تواند ملاک تقدیم

ص: 297

وحدت بر خط مبارزه و یا بالعکس باشد؟

بسمه تعالی، اگر انقلاب اسلامی را تضعیف نمی کنند و توطئه بر ضد جمهوری اسلامی ندارند، در امانند و نباید با آنان مبارزه کرد.

[سؤال 6166] 2952

بسمه تعالی

کسانی که قدرت و توان شرکت مستقیم در جنگ و دفاع از اسلام و مسلمین را ندارند، چه وظیفه ای در قبال این امر واجب دارند؟

بسمه تعالی، می توانند در پشت جبهه خدماتی را که توان آن را دارند عهده دار شوند.

[سؤال 6167] 2953

بسمه تعالی

حضور محترم سرور شیعیان، حضرت امام خمینی، دام ظلّه

فرستادن سرباز با يك ماه و نیم تعلیمات به منطقه جنگی کردستان، آیا مشروع و به امر آن وجود مبارك، یعنی امام خمینی می باشد یا این امر از نظر خود اعضای ارتشی خواهد بود؟ خواهشمند است، اگر به غیر نظر شما است در این امر توجهی بفرمایید؛ چرا که همشیره زاده بنده با نداشتن پدر و داشتن يك مادر ضعیف، خود را به پادگان معرفی نمود و اینک او را به کردستان فرستادند.

بسمه تعالی، حفظ مرزهای کشور اسلامی و برقرار کردن امنیت در داخل کشور اسلامی به عهده همه افراد است.

[سؤال 6168] 2954

بسمه تعالی 11 / 6 / 1358

حضور محترم نایب الامام، امام خمینی

پس از عرض سلام و با تشکر فراوان، خواهشمند است بفرمایید، تکلیف شرعی

ص: 298

محصلین (دانش آموزان و دانشجویان) آن‌ها که مقلد شما هستند و نیز آن‌ها که مقلد مراجع دیگر هستند، در قبال درگیری‌های نظامی (مانند حوادث اخیر کردستان که احتیاج به نیروی رزمی دارند) چیست؟ آیا درس خود را ادامه دهند و به کارهای فرهنگی بپردازند یا به سپاه پاسداران بروند و تعلیم نظامی ببینند و به مناطق درگیر اعزام شوند؟

بسمه تعالی، به درس خود بپردازید و خدمات اسلامی هم بکنید و اگر وقتی خطر برای کشور اسلامی پیش آید، باید بروید برای رفع خطرات، در صورتی که احتیاج به وجود شما باشد.

[سؤال 6169] 1367

5. آیا فعلاً رفتن به جبهه واجب تر است یا کشاورزی و تحصیل؟

بسمه تعالی، تشخیص اهمیت بر حسب شرایط و امکانات، با خود شخص است.

[سؤال 6170] 438

2. تا آن جایی که من خبر دارم، اخیراً شما فتوایی در مورد این که افراد حزب اللهی نباید در کشورهای کفر با افراد ضد انقلاب برخورد داشته باشند؛ مگر به حسب دفاع از خود، وظیفه ما در مقابل این که اگر روزی چند تا از منافقین یا چپی‌های ضد انقلاب یکی از حزب اللهی‌ها را بگیرند بزنند، چیست؟ آیا ما می‌توانیم کاری را که تا به حال می‌کرده ایم انجام دهیم یعنی در اولین فرصت، حزب اللهی‌ها را جمع کرده و به آن‌ها حمله کنیم یا این که نه، باید گذشت کنیم و یا این که همان افرادی که دست داشته‌اند را تنبیه کنیم؟ که اگر حالت دوم مورد نظر است، مسلماً همه آن‌ها دفاع خواهند کرد و در این صورت، اگر همه آن‌ها حمله کردند موقع تنبیه آن چند نفر، آیا جایز است که همه آن‌ها را تنبیه کرد یا خیر؟

بسمه تعالی، دفاع از اسلام و مسلمین و حمایت از انقلاب اسلامی ایران لازم است.

ص: 299

2. در مورد جبهه: در حال حاضر رفتن به جبهه لازم تر از ادامه تحصیل است یا نه؟ اگر جواب مثبت، است آیا اجازه پدر و مادر شرط است؟ (در موقعی که به نیرو احتیاج داشته باشند)

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6172] 2955

بسمه تعالی 1361 / 10 / 25

خدمت رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، سلام علیکم

امیدوارم که بتوانید آن طوری که خدا می خواهد به اسلام و امت مسلمان خدمت بکنید.

این جانب چون از جناب عالی تقلید می کنم به مسأله ای برخورد کردم که نیاز به فتوای شما دارد. شما ای امام عزیز رفتن به جنگ را امری ضروری و واجب کفایی اعلام کرده اید و الآن هم فرماندهان افراد واجد شرایط را خواسته اند و بنده هم واجد شرایط می باشم و به فنون نظامی وارد هستم، ولی اشکالی هست که مطرح می کنم.

بنده حدود 50 هزار تومان بدهکار هستم که 30 هزار تومان آن را به صندوق ذخیره المهدی مقروض هستم و 20 هزار تومان دیگر را به مادر زنم و روی هم رفته ماهی سه هزار تومان قسط می دهم و در يك درمانگاه هم کار می کنم که اگر بخواهم بروم به جنگ، کس دیگری را به جای بنده می آورد و حقوق مراقطع می کنند و ماهی سه هزار تومان قسط می ماند، اضافه بر کرایه خانه و مخارج دیگر زندگی که خانم بنده هم کارمند همان درمانگاه می باشد با هم مخارج را تأمین می کنیم. آیا واجب است که من کارم را رها کرده و به جنگ بروم؟ به امید پیروزی حق بر باطل

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

بسمه تعالی

دفتر امام خمینی مدّ ظلّه العالی

با سلام، يك نسخه از درخواست دانشجویان این مرکز تربیت معلم را که خواستار عزیمت به جبهه های جنگ حق علیه باطل می باشند تقدیم می دارد. مستدعی است از محضر مبارك امام امت رهبر عظیم الشان انقلاب اسلامی ایران استفتا فرمایند که آیا عزیمت دانشجویان مراکز تربیت معلم به جبهه ها در این موقعیت ضرورت دارد یا نه؟

بسمه تعالی، به مسئولین مربوطه مراجعه و از آن جا تحقیق نمایید.

[سؤال 6174] 2957

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی امام خمینی مدّ ظلّه العالی

معروض می گردد بر این که جواب مسأله ذیل را مرقوم فرمایید، مورد حاجت و کمال تشکر است.

این جانب دانشجوی سال چهارم رشته مهندسی الکترونیک (سال آخر) استدعا دارم مرقوم فرمایند در موقعیت فعلی مملکت و جنگ تحمیلی، تکلیف شرعی من از حیث ترك تحصیل، عزیمت از امریکا و رفتن به جبهه چیست؟

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6175] 2958

بسمه تعالی 11 / 10 / 1361

سلام علیکم ورحمة الله وبرکاته، امیدوارم که در پناه خداوند یکتا بوده باشید و سلامتی شما را از خداوند یکتا خواستارم

این جانب جوانی 23 ساله هستم که احتیاج به کمک فکری دارم و از لحاظ روحی در عذاب می باشم. خواهشمندم اگر چه وقت گران قدرتان را می گیرم، ولی برای

رضای خداوند یکتا نامه را تماماً بخوانید و لطف فرموده ما را از دعای خیرتان محروم نگردانید.

باری برادر بنده، در تاریخ 1361 / 1 / 20 ازدواج کرد و در تاریخ 1361 / 1 / 28 داوطلبانه به جبهه جنگ اعزام گردید و در تاریخ 2 / 10 / 1361 در جاده اهواز - خرمشهر در عملیات بیت المقدس شهد شهادت را نوشید. من هم پس از بازگشت از جبهه، به علت ضعف پدر و پیری او، برخلاف خواسته خویش، در مغازه خواروبار فروشی پدرم مشغول کار شدم و بنا به وصیت برادرم پس از پنج ماه که از شهادتش گذشت، با همسر ایشان ازدواج کردم و از زندگی راضی هستم؛ ولی علاقه دارم که به سپاه بروم تا ساخته شوم و از لحاظ روحی آرامش پیدا کنم و یا بار دیگر به جبهه بروم. وظیفه من چیست؟ چون به برادرم قول داده ام راهش را ادامه دهم.

لازم به توضیح است این که گفتم از لحاظ روحی در عذاب می باشم، دلیل دیگری هم دارد. و آن این است که چون بعضی از اجناس کم است، اگر بخواهم به هرکس که می خواهد بدهم، به دست کسانی می رسد که می روند کنار خیابان و یا به دکه داران گران تر می فروشند و به اشخاصی که ما می شناسیم و احتیاج دارند نمی رسد و اگر بخواهیم که فقط به آن ها که احتیاج دارند بدهیم، باید مرتکب گناه شده و دروغ بگویم، یعنی بگویم نداریم، در حالی که داریم. حال کدام کار از نظر شرعی و وجدانی بهتر می باشد؟

و البته این را بگویم که این مغازه صد در صد مورد تأیید همه مشتریان و اعضای شورای محل می باشد. فقط چون مجبور می شوم در روز چندین دروغ بگویم، در عذاب وجدان می باشم و وجدانم راضی نمی شود که برادرانمان با آن همه مشکلات خانوادگی به جبهه بروند و من که می توانم و خدمت سربازی هم انجام داده ام و مشکلی هم ندارم، تنها به دلیل این که پدرم به کمک من احتیاج دارد در این جا بمانم. من در این جا بر سر دوراهی قرار گرفته ام و نمی دانم وظیفه من طبق موازین شرعی

چیست. خواهشمندم مرا راهنمایی فرمایید که چگونه می توان تقوا داشت؟!

بسمه تعالی، نباید دروغ بگوئید و درباره جبهه بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6176] 2959

بسمه تعالی 1361 / 10 / 21

خدمت پدر بزرگوار امت اسلامی ایران و رهبر مستضعفین جهان

امام عزیز من جوانی هجده ساله هستم که این نامه را برای شما می نویسم. من در سن هفت سالگی پدر خویش را از دست داده و با مادر و دو برادر و یک خواهر، بی سرپرست شدیم. اما برای امرار معاش، مادر پدرم شروع به نانواپی در خانه نمود و برای این که دستمان را به سوی کسی دراز نکنیم، هفت سال نیمه شب از خواب بلند می شد و با دست هایش خمیر درست می کرد و بعد نان می پخت و می فروخت تا ما که فرزندان پسرش بودیم، درس خوانده و بزرگ شویم. روزگار ما همین طور سپری می شد تا این که انقلاب شروع شد. بعد از انقلاب، چون خانه ما خراب بود، آن را پایین آوردیم و به کمک پولی که از فرمانداری شهر گرفتیم و همچنین مقدار پولی که آشنایان به ما کمک کرده بودند، آن را ساخته و در آن منزل کردیم؛ اما به دلیل این که مادر پدرم دیگر پیر شده و نمی توانست نان بپزد و بفروشد، اتاقکی از حیاط را به کوچه انداخته و در خانه، مغازه کوچکی درست کردیم تا مادر پدرم بتواند بدین وسیله ما را تأمین کند. او هر روز از این پلاستیک های خواروبار به سر می گذاشت و به بازار می برد و می فروخت و ما هم همان طور درس می خواندیم، و خود من هم تابستان ها به کار می رفتم تا شاید لااقل یکی از سرباران خانه کم شود. در این حال جنگ شروع شد و ما هر روز می فهمیدیم که این همسایه ها یکی پس از دیگری شهر را ترک می کنند، ولی ما به امید خدا در شهر همان طور ماندیم و من هم به بسیج محل رفتم و در آن جا ثبت نام کردم و بعد از آموزش بارها به جبهه اعزام شدم بدون این که مخالفتی

ص: 303

از طرف خانواده ام بشود، و همین طور در چند عملیات هم شرکت کردم. اما حالا که می خواهم برای این عملیات جدید به جبهه بروم، از خانواده ام فشاری نیست؛ ولی دوستان و آشنایان فشار می آورند و می گویند: تو دیگر باید کاری دست و پا کنی و به خانواده ات بررسی؛ دیگر نه ات پیر شده و نمی تواند مثل سابق کار کند و حالا تو باید مسئولیت را قبول کنی و شروع به فعالیت و کار کردن نمایی تا خانواده ات را سیر کنی؛ اما من کاری بلد نیستم که بتوانم آن را انجام دهم، و یا این که می گویند: درس بخوان تا دیپلمت را بگیری، ولی من چطور می توانم در این موقعیت درس بخوانم؟ در این موقعیتی که بهترین دوستانم دارند شهید می شوند و یکی یکی می روند. تازه من که سه سال است - یعنی از اول جنگ تا به حال - هیچ درس نخوانده ام، چطور می توانم بعد از سه سال در این موقعیت، شروع به درس خواندن کنم؟ هرچند خیلی به درس علاقه دارم، اما این علاقه نباید باعث شود که من از جبهه رفتن بازمانم و تازه در این موقعیت، جبهه واجب تر از درس خواندن است.

با این وضعی که پیش آمده نمی دانم چه کار کنم؟ شما بفرمایید که آیا با این وضع که الآن من سرپرست خانواده خویش هستم، می توانم به جبهه بروم؟ و اگر بروم گناهی به پای من نیست؟

در آخر به عرض شما می رسانم که همان خدایی که ما را خلق کرده، در فکر روزی ما هم هست؛ ولی من هرچه این مطلب را به دوستان می گویم، اصلاً قبول نمی کنند.

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد، و تشخیص، موکول به نظر مسئولین است.

[سؤال 6177] 2960

بسمه تعالی 1 / 12 / 1361

به نام الله پاسدار حرمت خون شهیدان و با سلام خدمت رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، پدر امت شهیدپرور، سلام من و دیگر همزمانم، از راه دور نثار شما باد. اگر تا

ص: 304

به حال موفق به دیدار شما نشده ام، ولی از ته دل خواهان شما هستم و خود را هر لحظه آماده می کنم برای اطاعت از خدا و پیروی از فرامین شما ان شاء الله خدا یاور و همراه شما باشد. و سلام بر شهیدان به خون غلتان که به ندای حسین زمان لبیک گفته و راه شهدا را ادامه دادند. امام عزیز لطف نموده به سؤالات این جانب جواب فرماید:

1. من چند دفعه به جبهه رفته ام و چند وقت پیش، دختر عموی خود را به عقد خود در آوردم و دومرتبه به جبهه رفتم و حال که از جبهه برگشته ام، چه دوستان و چه دیگران می گویند بیا عروسی کن. حال من دوست دارم باز به جبهه بروم و گفته ام که بعد از عید اگر از جبهه برگشتم عروسی کنم. حال از شما تقاضا می کنم برایم وظیفه ام را بنویسی تا من راحت بتوانم به کارم ادامه دهم و علاقه من به جبهه بسیار زیاد است.

امیدوارم که جواب این سؤال را زود برایم بنویسی.

بسمه تعالی، اختیار با خود شما است و می توانید ازدواج نمایید و در رفتن به جبهه میزان نیاز جبهه ها است و تشخیص آن با مسئولین است.

2. من چند وقت پیش، نذر کرده بودم به زیارت امام رضا علیه السلام بروم، ولی هر نوبت که از جبهه برمی گشتم، دو مرتبه قصد رفتن جبهه را می کرده ام و وقت نداشته ام به زیارت بروم و حال که سه روز است از جبهه برگشته ام؛ دو مرتبه چند روز دیگر می خواهم به جبهه بروم. آیا اگر نذر به عقب بیفتد اشکال ندارد. البته وصیت کرده ام - در صورت شهادت - برایم به زیارت بروند. خواهشمندم که مرا راهنمایی کنید.

بسمه تعالی، اگر نذر با صیغه مخصوص به نذر نبوده عمل به آن لازم نیست و چنانچه صیغه داشته، هر وقت امکان داشت به آن عمل کنید.

[سؤال 6178] 2961

بسمه تعالی

با عرض سلام و احترام، با عشق فراوانی که به جبهه دارم، سؤالی برایم مطرح شده که جوابش را از جناب عالی می خواستم:

طلبه ای هستم که پس از فرمان بسیج عمومی، چون قبلاً به جبهه ها جهت

ص: 305

امدادگری آمده بوده ام به جبهه آمدم.

1. آیا در آن زمان که فرمان بسیج عمومی دادید، بر من واجب شرعی شده بود؟

2. آیا الآن که در جبهه هستم، واجب عینی هست که بمانم، در حالی که دانش آموزان همگی به مدرسه ها برمی گردند؟ از نظر دروس حوزه هم، کوشش وافری - ان شاء الله - خواهم داشت.

بسمه تعالی، با فرض این که در جبهه هستید، باید طبق مقررات جبهه عمل کنید.

[سؤال 6179] 2962

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه

احتراماً؛ استدعا دارد نظر مبارك را در مورد مسأله ذیل اعلام فرمایید.

این جانب جوان متعهدی که متأهل نیز می باشم و يك بار به جبهه جنگ علیه كفر صدامی نیز عزیمت نموده و در اجرا و امتثال امر آن رهبر عزیز داوطلبانه برای بار دوم آماده عزیمت به جبهه جنگ هستم، با عنایت به این که دارای مادری مریض و ناتوان هستم و تحت تکفلم می باشند و خانواده ای را سرپرستی می نمایم و عزیمت این جانب عسر و حرج را برای خانواده به همراه دارد، آیا نرفتن به جبهه جنگ با وصف فوق، موجب مسئولیت شرعی است یا خیر؟

بسمه تعالی، مراجعه به مقامات مسئول نمایید تا تکلیف شما معین شود.

[سؤال 6180] 2963

بسمه تعالی 1361 / 9 / 16

با سلام و درود به رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران و رهبر مستضعفین جهان و با سلام و درود به روان پاک شهدای اسلام، از هابیل تا شهید اخیر حضرت آیت الله اشرفی اصفهانی، امام عزیز! امیدوارم که خدا شما را در پناه امام زمان مصون و

ص: 306

بدارد و پیروز و موفق باشید.

خواهشمندم به این مسأله جواب بدهید؛ چون خیلی ضروری است: من جوانی هستم 31 ساله که دوره اول بسیج را گذرانده ام و تیراندازی را بلد هستم و دارای همسر و چهار فرزند - از پنج سال تا یازده سال - می باشم و ماهی 2700 تومان حقوق دارم و چهل هزار تومان بدهکار هستم و هیچ کس کمک خرج ما نیست به جز خودم. با این شرایط، برای انجام فرمان شما در بسیج سپاه ثبت نام کردم که قرار است دو ماه دیگر اعزام شوم، ولی آشنایان مرا سرزنش می کنند که شما با این شرایط نباید اعزام شوی و خانواده تراز جبهه مهم تر است، و من بر سر دو راهی قرار گرفتم؛ چون می ترسم آن ها راست بگویند. خواهشمندم برای این که رستگار شوم و روحم آزاد شود، تکلیف مرا روشن کنید که بروم یا نروم؟

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن موکول به نظر مسئولین مربوطه است.

[سؤال 6181] 2964

بسم الله الرحمن الرحيم الرابع من صفر 1402 ق

حضرة ولاية الفقيه، آية الله الإمام روح الله الموسوي الخميني، دام ظله

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

أما بعد: فإني مُهَجَّر من أهالي كربلاء المقدسة ومسؤول عن إعالة زوجتي وأربعة أطفال وأمِّي وأختي الباكِرة وأخي الصغير ووالدي متوفَّى وليس لنا في إيران أيَّة أقارب.

أرجو أن تتفصَّـلوا عَلَيَّ بالإفتاء متى يجب عَلَيَّ الجهاد والقتال؟ وتحت إشراف أيَّة فئـة، حركة المجاهدين العراقيين؟ أم حزب الدعوة الإسلامية؟ علماً بأنني كنت أعمل في خطِّ حزب الدعوة الإسلامية في العراق منذ سنة 1390 هجرية، والآن أتعاون مع حركة المجاهدين العراقيين، فرع أصفهان. أفتوني رجاءً ليرتاح ضميري. أدام الله بقاءكم قائداً لنا وهادياً وسراجاً منيراً والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته.

بسمه تعالی، موکول إلى المسؤولين وموقوف علی نظرهم.

ص: 307

بسمه تعالی 1361 / 5 / 22

خدمت امام امت، سلام

من در خرداد ماه همین سال در جبهه بودم و امتحان نداده ام و قرار بود که شهریور امتحان بدهم و چون شنیدم که شما گفتید: مادامی که احتیاج به نیرو هست، بر همه واجب عینی است که به جبهه بروند؛ امتحان را رها کردم و باز هم می خواهم به جبهه بروم. می خواهم بدانم، اگر بعد از شهریور، ان شاء الله به خانه برگشتم؛ می توانم برای آبان ماه امتحان بدهم یا باز هم بر من واجب عینی است که به جبهه بروم و درس نخوانم؟ شاید بگویید خوب می توانید: در آبان ماه امتحان بدهید و بعد به جبهه بروید، ولی اگر بخوام امتحان بدهم، دست کم يك ماه طول می کشد که امتحاناتم را بخوانم و يك ماه هم امتحان بدهم؛ می شود دو ماه. و می دانید، هم اکنون شدیداً به نیرو احتیاج

است. آیا من نباید امتحان بدهم و به جبهه بروم تا وقتی که دیگر به نیرو احتیاج نباشد؟

بسمه تعالی، به مسئولین مراجعه نمایید.

[سؤال 6183] 3354

6. اگر فردی پدر یا مادرش مریض و ناتوان باشند و امکان این باشد که با رفتن این فرد به جبهه، اتفاقی برای آن ها بیفتد، آیا باز هم رفتن این فرد به جبهه واجب است یا خیر؟

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6184] 2966

بسمه تعالی

دفتر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، سلام علیکم

1. این حقیر طلبه حوزه علمیه چیدر شمیران تقریباً مدت سه ماه و نیم است که در این حوزه دروس طلبگی را شروع کرده ام. تعدادی از طلبه های این حوزه، حدود يك

ص: 308

ماه قبل با پیام امام رهسپار جبهه ها شدند، لکن برای بقیه توفیق رفتن به جبهه حاصل نشد. لذا تقاضای عاجزانه دارم که حجت را بر ما روشن کنید و بفرمایید که آیا فعلاً باید در جبهه باشیم و یا درس بخوانیم؟

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

2. ضمناً چون این حقیر سال قبل در امور تربیتی آموزش و پرورش کار می کردم، مقداری از وجه پس انداز شده، جهت خمس در نظر گرفته شده است. خواهشمند است بفرمایید که این وجه را به چه طریقی به آن دفتر برسانم؟ و یا اگر نماینده ای جهت این امر تعیین شده معرفی بفرمایید.

بسمه تعالی، می توانید به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب مراجعه یا به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله دهید.

[سؤال 6185] 2967

بسمه تعالی 1361 / 9 / 10

برادر محترم سلام علیکم

امید است که در پیشبرد اهداف اسلامی مؤید و منصور باشید.

غرض از نامه این است که عده ای از دانشجویان مسئول، درباره فتوای جدید امام خمینی، رهبر انقلاب اسلامی و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران سؤال نموده اند که آیا به تحصیل خود ادامه دهند و یا برگشته و عازم جبهه های جنگ حق علیه باطل گردند. آن ها حقیر را مسئول نموده اند که از دفتر امام جواب شنیده و خود و ایشان را از امر خطیر اسلامی آگاه گردانم. از حضرت عالی تقاضا دارم که ما را هرچه زودتر از این امر آگاه گردانید.

از خداوند بزرگ، عزّت مسلمین و طول عمر امام عزیز و ذلّت و خواری دشمنان اسلام، خصوصاً امپریالیسم امریکا و صهیونیسم جهانی را خواستارم

به امید پیروزی و استقرار حکومت خدا در زمین به رهبری قائد اعظم، امام خمینی و رهایی مستضعفین از مستکبرین جهان خوار

بسمه تعالی، موکول به نظر مسئولین مربوطه است.

ص: 309

بسمه تعالی

حضور مقدس رهبر کبیر انقلاب اسلامی امام خمینی، پس از عرض سلام

ما دو نفر هستیم که بعد از تعطیلی دانشگاه به سپاه رفتیم و بعد از 17 ماه به قصد درس خواندن عازم حوزه قم شدیم و حدود يك سال است که در آن جا مشغولیم. قبل از ورود به حوزه و در حین درس خواندن و همچنین قبل از فتوای شما مبنی بر تقدم جبهه بر هر کاری، یکی از ارگان های اطلاعاتی کشور از ما دعوت به همکاری نموده بود که ما به علت درس خواندن نپذیرفته بودیم. بعد از فتوا نیز دوباره دعوت به همکاری کرد. البته مسئولی که با ما تماس می گیرد، گفت که «از طرف امام رفتن افراد این واحد به جبهه منع شده است» بعد از فتوا نیز ما بلافاصله به جبهه عازم شدیم و هم اکنون در توپخانه سپاه مشغول به کار هستیم و در توپخانه نیاز به نیرو دارند و ما

برای آن ها مفید هستیم؛ ولی طوری نیست که اگر ما برویم کس دیگری نتواند کار ما را انجام دهد. از طرف دیگر آن ارگان اطلاعاتی، احتیاج زیادی به نیرو دارد و هم اکنون آن قسمتی که از ما خواسته تا برویم آن جا کار کنیم به علت کمبود نیرو خیلی کم فعالیت است و به گفته مسئول آن جا رفتن ما به آن جا خیلی مفید است. حال از لحاظ شرعی ما باید در جبهه بمانیم یا این که با آن ارگان همکاری کنیم؟

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6187] 2969

بسمه تعالی 1361 / 10 / 8

به: دفتر امام امت

در تابستان سال گذشته به پادگان آموزشی سپاه رفتیم و پس از يك ماه دوره نظامی به جبهه اعزام شدیم و حدود دو ماه در جبهه بودیم. پس از پایان مأموریت و مراجعت از جبهه، بار دیگر به مدرسه رفتیم و مشغول به درس شدم (کلاس سوم ریاضی).

ص: 310

حدود يك ماهی از مدرسه گذشته بود که بنا به درخواست کتبی سپاه، مدرسه را ترك کرده و عازم جبهه شدم؛ حدود دو ماه دیگر در جبهه بودم که زخمی شدم و مدتی بستری بودم. پس از بهبودی دوباره به مدرسه رفتم و بار دیگر بنا به درخواست مجدد سپاه به جبهه اعزام شدیم (قبل از عملیات فتح المبین) و خلاصه از درس عقب ماندم و چون علاقه وافری به فراگیری علوم اسلامی داشتم، در خرداد امسال به قم آمدم و مشغول به این دروس شدم (عربی و منطق)، و در ضمن به دروس مدرسه نیز می پرداختم تا این که امام امت رفتن به جبهه را بر محصلین علوم جدید و قدیمه واجب دانستند و بار دیگر من عازم جبهه شدم و هم اکنون حدود دو ماه است که در جبهه ام. تقاضا داشتم اگر ممکن است روشن فرمایید که تکلیف کسانی که مانند من در مقدمات هستند و با رفتن به جبهه تسلسل درسی آن ها قطع می شود و باید دوباره دروس را از اول شروع کنند، چه می شود؟ لازم به تذکر است که با افتادن فاصله زیاد در بین دروس فرهنگی، دروس به فراموشی سپرده می شوند. ضمناً آیا ما باید برای همیشه در جبهه ها بمانیم؛ چون نمی توانیم تشخیص دهیم که چه وقت تکلیف از ما ساقط می شود؟ ضمناً من دوره پیاده، توپخانه و دیده بانی را دیده ام و قریب به شش ماه

نیز در جبهه جنگ بوده ام. والسلام

بسمه تعالی، موکول به نظر مسئولین است.

[سؤال 6188] 2970

بسمه تعالی 1361 / 10 / 13

محضر مبارك زعيم عالی قدر، بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، سلام

امید است در تحت توجهات حضرت بقية الله (عج) منصور و مؤید باشید و سایه پربرکت شما بر سر این امت دلیر و مظلوم مستدام باشد ضمن عرض تبریک و تسلیت جهت پیروزی ها و شهادت این عزیزان در جبهه ها، پیروزی نهایی را از خداوند تبارک و تعالی مسئلت می نمایم.

ص: 311

این جانب خیلی زیاد میل دارم به جبهه ها بروم، ولی مشکلی در پیش دارم و آن این است که وقتی من در سال گذشته در جبهه آبادان بودم، پدر این جانب عمر کوتاه خود را به شما بخشید و دار فانی را وداع گفت. در حال حاضر، من سرپرست پنج نفر خواهر و برادرم می باشم که سه نفر آن ها صغیر هستند و دو نفر کبیر با مادرم، که روزها به کار می روم و خرج خانه را بحمدالله در می آورم. با این که این جانب آموزش های نظامی را کاملاً می دانم و یک بار هم به جبهه رفته ام و کارآموز شده ام، آیا صلاح است که به جبهه بروم یا خیر؟ ضمناً اگر این جانب به جبهه بروم، زندگی ما به هم نمی خورد و تا برگردم، وجه برای خرج وجود دارد.

جواب این نامه را شخصاً بنویسید تا این جانب اطمینان کامل حاصل نمایم.

به امید پیروزی هرچه زودتر رزمندگان و ظهور حضرت بقیة الله روحی له الفداء

بسمه تعالی، موکول به نیاز جبهه ها و تشخیص مسئولین است.

[سؤال 6189] 2971

بسمه تعالی

پس از عرض سلام، سلامتی شما را از درگاه ایزد متعال خواستاریم

ای امام روح خدا، خمینی، باری عرض می شود که فرزند بنده در حمله رمضان، در ستاد امداد اهواز در جبهه کوشک (شلمچه) به درجه رفیع شهادت نائل آمد و برادرم نیز مدت شش ماه است که در جبهه می باشد. من نیز الآن

منتظر فرمان و حکم شما هستم که آیا برای جنگ با مزدوران بعث عراق به جبهه بروم یا خیر؟ ای امام علی اکبرم در وصیت نامه اش نوشته بود: آرزوی دیگری بر دلم نبود جز آن که دست رهبرم امام خمینی را ببوسم و چون موفق نشدم، شما از جانب من بروید و دست او را ببوسید. اما بنده نه سواد داشتم و نه مالی که بتوانم به زیارت شما بیایم. لذا به جای خود، این نامه را نوشتم؛ از ما بپذیرید. ای امام! جواب نامه را حتماً برای این بنده حقیر بفرستید.

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد، و تشخیص آن موکول به مسئولین مربوطه است.

ص: 312

با درود فراوان به رهبر کبیر انقلاب اسلامی و سلام فراوان به شهیدان راه الله و با آرزوی پیروزی رزمندگان اسلام، لطفاً به دو سؤال زیر جواب بدهید:

1. این جانب پاسدار کمیته انقلاب اسلامی شهرستان دزفول، با توجه به فرامین مهم امام در شرایط کنونی و مسئولیت این جانب در قبال شرکت در جبهه های نبرد حق علیه باطل، مسائلی در زندگی ام پیش آمده بود که به نحوی در خود احساس می کردم شاید رفتن این جانب به جبهه، باعث شود تا خداوند راضی نشود. از این رو صلاح دیدم این مسائل را با شما در میان گذاشته، تا در این شرایط حساس، مسئولیت خطیر مرا روشن سازید.

اولاً: این جانب قبلاً، تا حدودی در جبهه های جنگ حضور داشته ام، ولی بعد از عملیات فتح المبین، به علت این که کارم - که همانا مسئولیت این جانب در قبال شهر بود - اقتضا می کرد که در شهر بمانم و متأسفانه از آن به بعد، نتوانستم به طور مستقیم حضور پیدا کنم. از طرفی در این مدت دروس مربوطه را مطالعه نموده و به تحصیل ادامه داده ام.

ثانیاً: در زمانی که شهر دزفول مورد هجوم توپ های مزدوران عراقی بود، خواهرم در این جریانات شهید شد و دو فرزند او در خانواده ما زندگی می کنند و از این نظر، خانواده ما در اضطراب عجیبی می باشند. از این رو مادر داغ دارم مانع از رفتن ما به جبهه می شود از طرفی دیگر، پدر و مادرم به بیماری های قلبی و فشار خون مبتلا هستند، به طوری که با رفتن این جانب به جبهه احتمال بستری شدن ایشان زیاد می باشد؛ چون که قبلاً نیز چنین بوده است.

ثالثاً: این جانب متصدی جلسه قرائت قرآن مسجد محل می باشم، که می بایست هر شب در جلسه حضور پیدا کنم.

رابعاً: عشق و شور و شوق این جانب نسبت به رفتن به جبهه و شرکت در عملیات های رزمی، مرا سخت رنج و عذاب می دهد و می ترسم عدم شرکت این جانب، مسئولیت شرعی و یا شرکت این جانب نیز مسئولیت هایی در بر داشته باشد. و برادر دیگرم نیز، به طور غیرمستقیم در جبهه ها حضور و در پشت جبهه نیز - دژبانی تیپ - فعالیت دارد.

تمنّا دارم با توجه به موارد فوق، و فرامین امام در این زمینه، مسئولیت و وضع این جانب را هرچه زودتر روشن فرمایید، تا این جانب نسبت به اوامر جناب عالی، اقدامات لازم را مبذول نمایم. توفیق و سلامتی همه شما را خواهانم.

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، به مسئولین اعزام نیرو به جبهه مراجعه کنید، تا تکلیف شما مشخص شود.

2. در مورد وسایل نقلیه ارگان های انقلابی، آیا برادران می توانند استفاده شخصی نمایند؟

بسمه تعالی، استفاده شخصی از اموال عمومی، موکول به نظر قانونی مسئولین مربوطه است.

[سؤال 6191] 2973

بسمه تعالی 1361 / 10 / 24

حضور محترم مسئولین دفتر امام، سلام علیکم

با حمد و سپاس خداوند تبارک و تعالی و صلوات بر خاتم النبیین محمد صلی الله علیه و آله و اهل بیت طاهرینش و درود بر رهبر بزرگ انقلاب اسلامی، امام خمینی، سؤال شرعی دارم که تنها راه حلّی که بتواند وجدانم را آرام نماید، فتوای حضرت امام می باشد؛ و آن به این صورت است:

1. رفتن به جبهه برای این جانب در حالی که در غیاب من، زندگی والدین به علت بیماری پدرم با مشقت می گذرد چگونه است؟ آیا رفتن به جبهه در چنین حالتی جایز است یا خیر؟ البته از نظر مالی تأمین هستند، منتها سرپرست دیگری ندارند.

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

ص: 314

2. دوستی با کسی که مسلمان است و فرائض دینی خود، نظیر نماز و روزه را انجام می دهد، ولی اعتقادی به ولایت فقیه و رهبری امام خمینی و به دولت جمهوری اسلامی ایران ندارد و از نظر طرز فکر، گرایشاتی به طرز فکر التقاطی و شریک زده دارد چگونه است؟ آیا لازم است با مباحثات، امر به معروف و نهی از منکر انجام داد و یا قطع رابطه نماییم؟

بسمه تعالی، او را ارشاد نمایید.

[سؤال 6192] 1764

3. امام آیا واجب است در جبهه شرکت کنم یا این که در پی درس خود بروم؟ آیا واجب است به فرمان پدر و مادر گوش دهم؟

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6193] 2974

بسم الله الرحمن الرحيم

سماحة آية الله العظمى، المرجع الأعلى، الإمام الخميني، دام ظلّه الشريف على رؤوس المسلمين

مولانا: نحن من لبنان، هاجرنا إلى طلب العلم في مدينة قم المقدّسة، وقد شرفنا الله بتقليدكم والرجوع إليكم؛ فهل الوجوب الكفائي بالذهاب إلى جبهة الحرب في إيران ضد البعث الكافر يشملنا أم لا؟ أفتونا مأجورين وادعوا لنا بالتوبة.

بسمه تعالی، ما دامت الجبهات بحاجة إلى المدافعين عن الإسلام وأهله وبلادهم، يجب الحضور فيها على من يقدر على القيام بهذا الواجب الديني، من غير فرق في ذلك بين مسلم و مسلم.

[سؤال 6194] 2975

بسمه تعالی

حضور مبارك رهبر كبير انقلاب اسلامی ایران، پس از عرض سلام، از ایزد مٲان سلامتی و سعادت کامل را برای آن جناب خواستارم.

ص: 315

چنانچه ممکن است به سؤال های این حقیر جواب دهید:

1. با توجه به فرمایشات قبلی شما، که مدرسه را يك سنگر نام برده بودید، آیا هم اکنون که درخواست نیرو می شود دانش آموزان در قبال رفتن به جبهه وظیفه ای پیدا می کنند؟

بسمه تعالی، در صورت نیاز جبهه به نیرو، رفتن به جبهه برای کسانی که قدرت دارند واجب است.

2. کسانی که در جبهه می جنگند نسبت به مسأله 1293 چه وظیفه ای پیدا می کنند.

بسمه تعالی، اگر جبهه به قدر مسافت شرعی از وطن دور است، نماز شکسته می شود؛ مگر این که قصد اقامت ده روز در يك محل کند یا سی روز متراً در يك محل بماند.

3. با توجه به شرط نبودن رضایت والدین در رفتن به جبهه، مسأله 1295 چه وضعی پیدا می کند؟

بسمه تعالی، مسأله مذکور مربوط به سفری است که واجب نباشد.

درو خداوند به شهدای راه اسلام و رزمندگان و با سلام به امام خمینی

[سؤال 6195] 2976

بسمه تعالی

پس از عرض سلام خدمت امام خمینی، رهبر کبیر انقلاب اسلامی جهان و درخواست طول عمر از درگاه باری تعالی برای آن رهبر و سلام بر دیگر برادران، سؤالی داشتم که جوابش را شخصاً از عقیده امام خواهانم؛ و آن این که وقتی شما رفتن به جبهه را واجب عینی فرمودید - ان شاء الله تعالی - آیا من که يك برادرم در 18 شهریور 1357 شهید شد و دو برادر دیگرم در عملیات ظفرمندانه فتح المبین شهید شدند و خودم نیز در 22 بهمن 1357 معلول شدم و الآن تقریباً 95% بهبود یافته ام و خیلی هم دوست دارم به جبهه جنگ بروم و برای اسلام جانبازی نمایم و از انقلاب محافظت کنم، می توانم بروم؟

بسمه تعالی، تا موقعی که جبهه نیاز به نیرو دارد، برای کسانی که تمکن دارند از اسلام و مسلمین دفاع نمایند، واجب است شرکت کنند.

ص: 316

بسمه تعالی 1361 / 8 / 20

خدمت امام امت، رهبر کبیر انقلاب، او که تپش قلب مردم ایران و رزمندگان سلحشور اسلام و انقلاب است.

این بنده حقییر عرض کوچکی دارم. سن من هفده سال است، و پدر و مادر ندارم، و دو خواهر و برادر کوچک تر از خود دارم، که برادر بزرگ ترم سرپرستی آن ها را به عهده دارد. می خواهم بدانم آیا می توانم به جبهه حق علیه باطل بروم یا نه؟ عشق و علاقه زیادی به جبهه دارم. با درود به این پیر جماران، غیر از دعا برای سلامتی امام امت، دیگر عرضی ندارم. خدایا، خدایا، تا انقلاب مهدی، خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد و از طرف مسئولین اعلان کفایت نشده، شرکت در جبهه دفاع واجب است.

[سؤال 6197] 2978

بسمه تعالی

محضر مبارک رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، امام خمینی

این جانب 51 ساله، دارای یک فرزند پسر 11 ساله و سه دختر. شغل من آهنگری است و وسایل کشاورزی درست می کنم و به جبهه هم کمک می کنم. آیا جبهه رفتن برای من واجب است یا نیست؟ لطفاً جواب را بازگشت نمایید.

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، و از طرف مسئولین اعلام کفایت نشده، شرکت در جبهه دفاع واجب است.

[سؤال 6198] 2979

بسمه تعالی 1361 / 10 / 25

حضور محترم آیت الله العظمی امام خمینی دام ظلّه العالی، سلام علیکم

پس از عرض سلام امیدوارم در ظل توجهات ولی عصر مؤید و استوار باشید.

ص: 317

می خواستم در دو مورد از حضور شما سرور عزیز استفاده نمایم، البته این سؤالاتی که من در این جا از حضور محترم شما می پرسم قبلاً مطالعه کرده و جواب مثبت را دریافت کرده ام ولی پدر و مادر این جانب می گویند آن ها (مطالعات قبلی و حتی دستخط شما) جعلی می باشند تو خودت نامه بنویس و به ما نشان بده، بدین جهت صلاح دیدم با عرض معذرت این دو سؤال را از پیشگاه مبارك شما پرسیده و دستخط شریف شما را به والدین خود نشان دهم.

1. آیا پاس دادن در شهر هنگام شب (در صورت مصرف شدن امکانات برای یادگیری و آموزش) مانعی دارد؟ خواهشمندم توضیح دهید. بسمه تعالی، مانع ندارد بلکه برای حفظ امنیت لازم است.

2. آیا برای رفتن به جبهه اجازه والدین شرط می باشد یا خیر؟ خواهشمندم توضیح دهید.

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد و از طرف مسئولین اعزام نیرو و اعلان کفایت نشده شرکت در جبهه دفاع بر بالغین واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6199] 2980

بسمه تعالی 1361 / 10 / 13

محضر مقدس حضرت آیت العظمی و رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، محترماً به عرض مبارك آن حضرت می رساند: که این جانب تقاضا دارم که در مطالب زیر حکم الله را مرقوم فرمایید:

بنده دارای هشت نفر عائله و خودم يك کارگر ساده بوده و فعلاً هم به درد پا مبتلا و مستضعف هم می باشم. عیال بنده هم مدت ده سال است به درد گلو گرفتار است.

دارای چهار محصل می باشم که فرزند بزرگم مشغول تحصیل دوم نظری بوده و يك ماه به آموزش رفته و سه ماه دیگر در جبهه سرپل ذهاب با لشکریان دولت بعثی عراق مشغول جنگ بوده و دفاع می نمود. بنده هم با گرفتاری و ناتوانی این چهار ماه را گذراندم و چون حضرت امام فرمودید: کسی که می تواند جبهه بر او واجب است.

ص: 318

فرزند بنده بدون این که پدر و مادر و مسئول دیگر اطلاع داشته باشد؛ حتی مدیر مدرسه، (با این گرفتاری بنده) خود را به جبهه اعزام نمود. حضرت آیت الله العظمی و رهبر عزیز و حامی ملت مستضعف محبت بفرمایید و حکم خدا را به این مذنّب درگاه خدا اطلاع بدهید. بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6200] 6164

6. حکم امام در خصوص شرکت در جبهه ها واجب کفایی است علی رغم این مطلب این جانب دارای خصوصیات ویژه ای می باشم که ذیلاً به عرض می رسانم که امید است ان شاء الله تکلیف شرعی برای این جانب معین فرماید:

الف. علاوه بر سرپرستی مادر و... در صورت تأیید حکم شرعی، حقیر به خاطر بنای ساختمان مسکونی دارای حدود هشتاد هزار تومان قرض می باشم.

ب. دارای بیماری مزمن تنگی نفس (آسم) می باشم که فعالیت های نظامی برای این جانب مطلقاً امکان پذیر نیست (به جز رانندگی).

ج. مادر و همسرم راضی به رفتن این جانب به جبهه نیستند.

د. از خدمت سربازی بنا به دستور دولت (فارغ التحصیل دانشسرای مقدماتی) معاف شده ام و هیچ گونه آموزش نظامی ندیده ام ضمن این که توانایی آن را (بنا به دلیل تنگی نفس) ندارم.

ه. این حقیر - ان شاء الله - فردی مؤمن و معتقد به مبانی جمهوری اسلامی با تمام وجود می باشم و کم و بیش دارای سابقه فعالیت های سیاسی و فرهنگی بوده و هستم.

ضمن تشکر بی پایان، حال با توجه به مطالب بالا حکم شرعی را در خصوص شخص این جانب دقیقاً و بدون ابهام بیان فرماید.

بسمه تعالی، وجوب شرکت بر شما بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص موکول به مسئولین مربوطه است.

ص: 319

بسمه تعالی

1. آیا مقدار پولی که از طرف دولت به خانواده شهید پرداخت می شود به صورت خون بها در می آید یا خیر؟ اگر به صورت خون بها است در روح شهید تأثیری دارد؟

بسمه تعالی، شهید اجر خود را دارد و پول برای کمک به بازماندگان شهید داده می شود و خون بها نیست.

2. آیا به مبلغ پولی که دولت به خانواده شهید پرداخت می نماید خمس و زکات تعلق می گیرد یا خیر؟ و آیا روی سالانه شخص گیرنده حساب می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس به آن تعلق نمی گیرد.

3. کسی که اسم او برای خدمت سربازی درآمده است و با وضع کنونی واجب است به سربازی برود، ولی غیر از خود، کسی برای سرپرستی زن و بچه هایش ندارد، در صورتی که هم سربازی واجب است و هم از نظر شرعی کفیل اهل عیالش می باشد چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، مقررات ارتش دولت اسلامی لازم المراعات است.

4. شخصی که شهید شده است و از آن شهید فرزندان به جا مانده است، آیا می توان به فرزندان او از ارث جدشان با رضایت سایر ورثه سهم داد یا خیر؟

بسمه تعالی، ارث جد به فرزندان بلاواسطه می رسد، ولی آن ها می توانند با رضایت خودشان هر مقدار بخواهند به فرزندان شهید بدهند.

[سؤال 6202]

5. سربازانی که در جبهه شهید می شوند از طرف دولت مبلغ دو میلیون ریال به خانواده آن ها پرداخت می شود، با وضع کنونی کشور گرفتن آن چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، طبق مقررات اشکال ندارد.

[سؤال 6203] 1542

2. در سپاه پاسداران، برادران در سال چند روزی مرخصی دارند. در این مدت مرخصی سالیانه اگر به جبهه رود، کشته شود، آیا شهید محسوب می شود و آیا

مسئولین و فرماندهان می توانند در این مدت مرخصی، وی را از جبهه منع کنند؟

بسمه تعالی، بستگی به نظر مسئولین مربوطه دارد.

[سؤال 6204] 2982

بسمه تعالی 1361 / 11 / 29

حضور محترم مسئول دفتر رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران امام خمینی سلام علیکم، پس از عرض سلام، سلامتی شما و سلامتی رهبر انقلاب را خواستاریم.

برادر محترم در دفتر امام، سؤال ما از امام این است: آیا کسی که در جبهه دستوری به او داده می شود و آن شخص از آن دستوری که به او داده می شود سرپیچی نمی کند، اما می گوید که من نمی توانم این مسئولیت را به نحو عالی انجام دهم، در جواب فرماندهان به او می گویند: شما حرف فرمانده را گوش نمی کنید و بعد فرمانده گروهان دستور را به بالاتر یعنی فرمانده گردان تا کم کم به امام امت و به امام زمان ربط می دهند و می گویند چون حرف من را گوش نمی دهی و این دستور را انجام نمی دهی، پس شما حرف ولایت فقیه را گوش می دهید ولی عمل نمی کنید.

ما سؤال از امام امت داریم که به این مسأله ما جواب بدهند که ما چه وظیفه ای داریم؟ از شما خواهشمندیم که جواب را بفرستید. با تقدیم احترامات، رزمنده امام زمان و دست بوس امام، والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته.

بسمه تعالی، در صورتی که از طرف مسئولین در جبهه به شما مسئولیتی داده می شود لازم است عمل کنید و اگر قدرت ندارید مسئولیت را نپذیرید و اشکال ندارد ولی صرف گفتن این که قدرت ندارم عذر نیست.

[سؤال 6205] 2983

بسمه تعالی 1361 / 12 / 12

با سلام و درود فراوان به رهبر کبیر انقلاب و درود بی پایان بر رزمندگان اسلام و بر نایب بر حق امام زمان، خمینی بت شکن که با سخنان خود ابرقدرت های استکبار

ص: 321

جهانی را لرزاند. اماما، شما فرمودید که: رفتن به جبهه های حق علیه باطل واجب کفایی است، بنده مدت کمی که در جبهه بودم، در این مدت ما را نه به خط بردند و نه موفق شدیم در حمله ای شرکت داشته باشیم. این خرج و این پول که از مال بیت المال گرفتم چه صورت دارد؟ خواهشمندیم ما را در این مسأله راهنمایی فرمایید. والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

[سؤال 6206] 3013

4. آیا مسلمان، مجاز شرعی می باشد که برای نابود کردن ضد انقلاب واجب القتل، به خودش نارنجک ببندد و اقدام کند؟ آیا مشمول کوتاهی در صیانت نفس نمی شود؟

بسمه تعالی، موارد، مختلف است.

[سؤال 6207] 2984

بسمه تعالی 1361 / 7 / 21

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، سلام عرض می کنم، پس از عرض سلام به پیشگاه آن رهبر عالی قدر و مرجع تقلید، امیدوارم که حالتان خوب و زیر سایه پروردگار جهان، سالم بوده باشید.

باری این جانب مقلد شما مشکلی را به عرض عالی می رسانم. امیدوارم که آن مشکل را حل نموده و جواب را برایمان مرحمت دارید.

حضرت امام مدت سه ماه است که برادرم در جبهه میمک به دست مزدوران بعثی به درجه رفیع شهادت نائل گردیده است و می گویند که ارتش می خواهد مبلغ 2000000 ریال به خانواده شهید پردازد و مادر شهید هم می خواهد بداند که آیا این مقدار پول، خون بهای شهیدش است یا خیر؟ و آیا با گرفتن این پول، شهید ناراحت نمی شود؟ و در ضمن، جمله ای بنویسید که مادر این شهید کمی تسکین پیدا نماید.

بسمه تعالی، گرفتن پول مرقوم مانع ندارد.

ص: 322

بسمه تعالی

گاهی دیده می شود بعضی از برادران رزمنده مقررات تعیین شده از سوی فرماندهان را به طور دقیق رعایت نمی کنند و وسایل ایمنی و حفاظتی، مانند کلاهخود یا عینک های مخصوص و امثال آن را به کار نمی برند و در اثر همین عدم احتیاط، ممکن است باعث شهادت یا زخمی شدن خود یا دیگر رزمندگان شوند و تصور می کنند که چون این کار منجر به شهادت می شود، کار صحیحی است. آیا این عمل جایز است یا خیر؟ متمنی است نظر مبارك را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، رزمندگان عزیز باید مطابق مقررات جبهه، و دستور فرماندهان عمل کنند و مسائل ایمنی و حفاظتی را مراعات نمایند و تخلف جایز نیست.

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت امام خمینی، دام ظلله العالی

بعدالتحیة والسلام، به عرض مبارك می رساند: برخی از رزمندگان در اثر عدم توجه به حکم شرعی و بدون توجه به مسائل امنیتی و خطر استفاده دشمن و ایادی داخلی آنان، اطلاعات گوناگونی از جبهه و جنگ را در مکالمات بین یگان های رزمی، نامه و تلفن به خویشاوندان و امثال آن، با سادگی و صداقت مطرح کرده که در برخی موارد ضربه های جبران ناپذیری بر وضعیت جبهه ها داشته و باعث تأخیر و کندی عملیات و ریختن خون فرزندان عزیز اسلام شده است. خواهشمند است نظر مبارك را در این مورد مرقوم فرمایید تا رزمندگان و فرماندهان عزیز به جان بپذیرند و سرلوحه عمل خویش قرار دهند.

بسمه تعالی، چنین کاری نباید بکنند و چنانچه در اثر بی توجهی آنان اتفاق ناگواری بیفتد، در دنیا و آخرت مسئول خواهند بود.

بسمه تعالی

محضر مبارك قائد اعظم، حضرت امام خمینی مدّ ظلّه، سلامّ علیکم

آیا استفاده از مواد غذایی رزمندگان اسلام در داخل جبهه و مناطق جنگی، که معمولاً از محل هدایای مردم تهیه می شود، برای مسئولین و غیره که برای بازدید به جبهه های جنگ می روند مجاز است؟ در غیر این صورت، چون در جبهه امکان تهیه و خرید مواد غذایی نیست، تکلیف چیست؟

از ته دل می گویم: خدایا، خدایا، تا انقلاب مهدی، خمینی را نگهدار؛ الهی آمین.

بسمه تعالی، اگر از طرف متصدیان مربوطه داده می شود، اشکال ندارد.

[سؤال 6211] 2988

بسمه تعالی 4 / 11 / 1362

محضر مبارك رهبر كبير انقلاب، حضرت آیت الله العظمی، امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، سلام علیکم

احتراماً؛ به استحضار می رساند، از جمله مسائلی که برای برخی از رزمندگان عزیز، به خصوص برادران سرباز و وظیفه ارتش جمهوری اسلامی ایران، مستقر در جبهه ها و پادگان ها - ناشی از وضعیت نامطلوب مالی افراد تحت تکفل آنان، که بارها نمودن مشاغل قبل از شروع خدمت - به وجود آمده است و موجبات غیبت آنان را از خدمت مقدس سربازی فراهم می نماید، با استحضار به این که حدود پانزده هزار خانواده وابسته به این برادران، از اعتبارات مالی کمیته امداد امام استفاده می نمایند، مع هذا بودجه تخصیصی، به هیچ وجه کفاف تأمین زندگی این خانواده ها را نمی نماید. لذا با عرض مراتب، چنانچه اجازه فرمایند وسیله رفاه این قبیل خانواده ها، از محل کمک های امت حزب الله به رزمندگان و جبهه ها، به میزانی که خانواده این عزیزان را تا حدودی تأمین نماید فراهم گردد، تا وسیله دل گرمی و علاقه مندی آنان در ایفای

ص: 324

وظیفه محوله شود. صدور اوامر حضرت عالی در این خصوص، مورد استدعا است. طول عمر توأم با سلامتی حضرت مستطاب عالی را از درگاه خداوند متعال مسئلت می نماید. کمیته امداد امام خمینی، سید رضا نیری

بسمه تعالی، اگر برادران سرباز مرقوم، در جبهه انجام وظیفه می کنند و مشمول مقررات کمک های ذکر شده هستند، تأمین آن ها در حدی که مقررات اقتضا می کند، مانع ندارد.

[سؤال 6212] 2209

3. با مشخصات فوق، خود نیز 34 ساله می باشم، حدود 10 سال است که به يك بیماری تنگی نفس - که اخیراً بهتر شده، ولی موقع حرکات زیاد به من رنج می دهد - دچار هستم؛ نظر به فرمایش امام مبنی بر اعزام به جبهه، تکلیف بنده چیست؟

بسمه تعالی، اگر معذور هستید لازم نیست بروید.

[سؤال 6213] 2989

بسمه تعالی

از طرف برادران گردان جندالله سنندج

خدمت امام بزرگوار، آیت الله روح الله، خمینی عزیز سلام و درود می رسانیم و طول عمر برای ایشان تا انقلاب مهدی موعود را از پروردگار خواستاریم.

امام عزیز، برای ما سؤال هایی مطرح است که استدعا داریم شما مسائل را به طور واضح برای ما روشن کنید.

1. در بازگشایی جاده سردشت - پیرانشهر، به دهات هایی برخوردیم که جمعیت های آن، به وسیله تبلیغ گروهك ها گول خورده و از ترس فرار کرده بودند؛ فرمانده دستور می داد بروید در خانه ها مستقر بشوید؛ در این خانه ها خوردنی هایی مانند مربا و قند و چای بود که بچه ها استفاده می کردند و هیزم ها را هم برای گرم کردن اتاق مصرف می کردند. جواب چیست؟

ص: 325

2. نماز خواندن در این خانه ها چه صورت دارد؛ چه از ترس دشمن یا غیره؟

بسمه تعالی، 1 و 2. اگر ضرورت بوده، طبق مقررات قانونی و شرعی مانع ندارد.

3. وقتی که انسان می خواهد يك عملی در ارتباط با پروردگار انجام دهد، اگر خواست صورت ریا بگیرد، چه باید بکنیم؟

بسمه تعالی، باید مواظبت کنید ریا نشود.

[سؤال 6214] 2990

بسمه تعالی 1 / 10 / 1361

به نام خدا، پاسدار حرمت خون پاک شهیدان کربلا و شهدای به خون خفته جبهه های خوزستان و غرب، سپاس بیکران خداوند یکتا را که به ما هستی بخشیده، تا از نعمت های بیشمار اخروی، لذت معنوی بیشتر ببریم.

با درود و سلام به رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، و اسوه و الگو و نمونه خاص امامت، و نایب بر حق امام زمان (عج) که با رهنمودهای خویش، هر نوع دیوار را به روی ما می شکافد و با پیام های به موقع و به حقش ما را از ظلمت و تاریکی نجات می دهد.

و با درود بر شهدای پر وسعت معنوی کربلای سرچشمه، و شهدای به حق انقلاب، از سال 1342 تا به امروز، و درود فراوان به فرزندان راسخ امام، که با خون خود سراسر جبهه های نبرد حق علیه باطل را آبیاری و نگهداری می نمایند.

ما، رزمندگان اسلام در جبهه حق علیه باطل، مستقر در پل نو خرمشهر، که بر علیه کفر و الحاد صدامی به مبارزه مشغول هستیم، در برخورد با مسائل مذهبی، سؤالاتی به ذهنمان رسوخ نمود مبنی بر این که زمانی که این مزدوران، خرمشهر را در تصرف خویش داشتند، جان برکفان و سلحشوران، به طرد آنان از میهن اسلامی ایران مشغول شدند و بعد از این که خاک اسلامی خویش را باز پس گرفتند، احتیاج به جان پناه و مکانی بوده که از تیررس دشمن در امان باشند، و مقادیری اثاثیه - برحسب احتیاج -

ص: 326

اعم از فرش، تخت، استکان، لباس، پتو، و غیره، از منازل مردم خرمشهر، که برادران ما می باشند، به خود اختصاص دادند. مسأله ای که برای ما نامفهوم می باشد این است که:

آیا استفاده کردن از این وسایل و نماز گذاشتن روی فرش، جایز است؟

در خاتمه از شما برادرانی که در پشت جبهه به مبارزه بر علیه منافقین مشغول هستید، تقدیر نموده، و خواهشمندیم که این سؤال را هرچه سریع تر از طریق رسانه های گروهی و مطبوعات که جنبه عمومی دارند و همچنین از طریق نامه برای ما به سمع و نظر رزمندگان و برادران پشت جبهه برسانید.

بسمه تعالی، اگر علم به رضایت صاحبان آن ها باشد، یا اضطرار باشد، مانع ندارد.

[سؤال 6215] 2991

بسمه تعالی 6 / 11 / 1360

خدمت مسئول دفتر امام خمینی

سلام؛ امید است سلام گرم ما را از جبهه های نبرد حق علیه باطل بپذیرید

در جبهه ای که ما با صدام کافر می جنگیم، دهکده ای هست که مردم آن به علت جنگ، خانه و وسایل خود را ترك کرده و رفته اند و سربازان در آن دهکده به سر می برند و از وسایل آن ها که به جا گذاشته اند استفاده می کنند. می خواستیم بدانیم که استفاده از آن وسایل صحیح است یا خیر؟ خواهشمندیم ما را در این امر شرعی یاری فرمایید. خدا نگهدار امام و همگی شما سربازان اسلام در جبهه نبرد حق علیه باطل

بسمه تعالی، با علم به رضایت صاحبان آن ولو به شاهد حال، استفاده جایز است و همچنین در موارد ضرورت به قدر ضرورت.

[سؤال 6216] 2992

بسمه تعالی 2 / 21 / 1368

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه

ضمن تقدیم سلام و آرزوی بقای آن حضرت از خداوند متعال، در اوقات جنگ،

ص: 327

ضرورتاً از وجوه جبهه و جنگ چندین دستگاه ماشین باری و ماشین مسافربری، جهت حمل و نقل تدارکات و نیرو به جبهه خریداری نمودیم. اجازه می فرمایید این گونه وسایل، و یا قیمت آن ها را بعد از فروش، صرف بازسازی ویرانی های سیل زابل و یا ویرانی های جنگ بنماییم؟ در انتظار مرقومه آن حضرت می باشم.

بسمه تعالی، می توانید نگهداری کرده و کمک های به جبهه را ادامه دهید، و می توانید آن ها را فروخته و در مصرف شهرهای جنگ زده و ویران شده، مصرف نمایید. ان شاء الله موفق باشید.

[سؤال 6217] 2993

بسمه تعالی 1364 / 1 / 31

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه العالی

به منظور رفع عقب ماندگی درسی و تقویت بنیه علمی عزیزان رزمنده دانش آموز در جبهه، اخیراً با هماهنگی وزارت آموزش و پرورش و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مجتمع های آموزشی رزمندگان در کلیه یگان های رزمی مستقر در جبهه، به وجود آمده است، که جهت فعالیت، نیاز به تجهیزات و امکانات خاص خود را دارد.

مستدعی است نظر مبارک را در مورد سؤال زیر مرقوم فرمایید:

آیا برای تهیه تجهیزات و امکانات - اعم از وسیله و دیگر هزینه های مربوط به مجتمع های آموزشی رزمندگان مستقر در جبهه - می توان از محل کمک های نقدی و جنسی دانش آموزان و معلمان، که توسط ستاد امداد و پشتیبانی آموزش و پرورش جمع آوری می شود، استفاده نمود؟

بسمه تعالی، صرف کمک های نقدی و جنسی اهدایی برای جبهه، در تهیه و تأمین هزینه های مربوط به مجتمع های آموزشی رزمندگان مستقر در جبهه اشکال ندارد. ان شاء الله مؤید و موفق باشند.

ص: 328

بسمه تعالی

استفتائات جدید از امام امت در مورد مسائل جنگ:

1. آیا تصرف در اموال مسلمین هنگام ورود به خاک دشمن، مثلاً تصرف در اموال مردم مسلمان بصره و سایر شهرهای عراق جایز است؟

بسمه تعالی، جایز نیست، مگر به مقداری که دفاع از اسلام و مسلمین و کوتاه کردن دست دشمن موقوف بر آن باشد.

[سؤال 6219]

2. اسراف و تبذیر در مصرف مهمات و خوراکی ها در جبهه ها به چه صورت است؟ با توجه به این مسأله که گاهی جمع آوری دقیق مهمات و مصرف کامل خوراکی ها، به علت گرما و نقل و انتقالات، مشکل می باشد.

بسمه تعالی، اسراف و تبذیر حرام است و از اهم واجبات، حفظ و نگهداری مهمات و اشیای مورد نیاز در جبهه ها است، و تحمل هر زحمت و مشکلی در راه انقلاب اسلامی و پیشرفت آن برای کسانی که از هر فداکاری و جانبازی در این راه مضایقه ندارند آسان است. البته هر کاری که موجب آسیب و ضربه خوردن از ناحیه دشمن شود - ولو جمع آوری مهمات و غنائم باشد - حرام است.

[سؤال 6220]

3. آیا در شرایط سخت جنگی می توان بدون توجه به دستور فرماندهی به عقب برگشت؟ این مورد از نظر شرعی چه مسائلی را در بر دارد؟

بسمه تعالی، عمل به دستور فرمانده، واجب و راه فلاح و پیروزی است، ولو ضرر مقطعی داشته باشد و تخلف از آن حرام و موجب مجازات طبق مقررات دولت اسلامی است، مگر در موارد استثنایی که ضرورت اقتضا کند.

4. گاهی دیده می شود که بعضی از برادران رزمنده، رعایت اصول امنیتی در جبهه ها را نمی نمایند و چه بسا همین بی توجهی و عدم احتیاط آن ها منجر به شهادت و یا زخمی شدن خود و یا دیگر رزمندگان می شود. در این مورد، مسأله به چه صورت است؟

بسمه تعالی، کوچک ترین کوتاهی در مراعات اصول امنیتی گناه بزرگ شناخته می شود و شرکت در ریختن خون شهدا و سایر خسارت ها و پی آمدهای ناگوار آن است که چه بسا قابل جبران نباشد.

5. آیا زمین های شخصی مردم مسلمان عراق که برای پیروزی اسلام و نابودی کفار بعثی به تصرف رزمندگان درمی آید، غصبی محسوب می شود؟ و نماز خواندن در آن زمین ها به چه صورت است؟

بسمه تعالی، هر مقدار که دفاع از اسلام و مسلمین توقف بر آن دارد، نه تنها جایز بلکه واجب و موجب قرب و رضای خدا است؛ ولی تصرف در غیر این صورت بدون رضایت مالک، غصب و حرام است.

6. رزمندگان اسلام تا چه اندازه می توانند در غنائم به دست آمده از دشمن تصرف شخصی نمایند؟ و ضمناً در صورت تعلق بعضی از غنائم به رزمندگان، به کدام رزمنده تعلق پیدا می کند؟

بسمه تعالی، روشن است که رزمندگان ما که در راه خدا و خدمت به اسلام از جان خود می گذرند برای غنیمت نمی جنگند و نباید در فکر آن باشند، ولی در غنائم به دست آمده، آلات و ادوات جنگی مربوط به دولت اسلامی است و در غیر آن، تصرف برای هر رزمنده ای که به دست آورده مانع ندارد، مگر مسئولین امر در دولت اسلامی مقررات خاصی وضع نموده باشند.

7. آیا نوشتن وصیت نامه واجب است یا مستحب؟

بسمه تعالی، واجب نیست، مگر در مواردی که حق واجبی بر عهده شخص باشد و نتواند ادا نماید که واجب می شود وصیت نماید.

8. آیا اهانت نسبت به اسرا مجاز است یا خیر؟

بسمه تعالی، اهانت جایز نیست، بلکه نسبت به آنان باید اخلاق اسلامی را مراعات نمود.

9. آیا مثله کردن کشته های دشمن در جبهه های جنگ - یعنی بریدن گوش و دماغ و سایر اعضا - جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، مثله کردن جایز نیست و باید از آن اجتناب شود، و شما که رزمندگان اسلام هستید

اجتناب می کنید، ولی دشمنان به اسلام پایبند نیستند.

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

[سؤال 6223] 2995

بسمه تعالی

محضر مقدس رهبر کبیر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، مرجع تقلید شیعیان جهان، حضرت امام خمینی، دامت برکاته، سلام علیکم

این جانب کارمند یکی از ادارات شیراز، دارای همسری چهارده ساله - که در حال حاضر حامله می باشد - هستم به دنبال پیام مهم جناب عالی در مورد عملیات رمضان، همسر را راضی نمودم که به جبهه اعزام شوم. پس از گذشت سه روز، همسر اعلام نارضایتی نموده و اعلام می دارد که اگر به جبهه بروی به کلی دست از خوردن و آشامیدن کشیده و خوراکم را گریه خواهم کرد. حال آن که دکتر هم گفته است که باید خود را تقویت کند. چون این جانب مقلد جناب عالی هستم، می خواستم کسب تکلیف نمایم که آیا می توانم بدون رضایت همسر به جبهه جنگ حق علیه باطل اعزام شوم؟ خودم بیش از اندازه مایل هستم که به جبهه بروم.

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه دارد، و در صورت نیاز باید به مراکز اعزام نیرو مراجعه نمایید و رضایت همسر معتبر نیست.

[سؤال 6224] 2996

بسمه تعالی 1361 / 9 / 1

حضور مبارک زعیم عالی قدر و نایب الامام، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

ص: 331

امام عزیز این جانب 45 ساله، دارای هشت نفر عائله (زن و فرزند و يك مادر 85 ساله) و خودم از يك چشم نابینا و محروم می باشم. طبق اطلاعاتیه و فتوای آن حضرت و تکلیف مردم برای رفتن به جبهه ها، فرزند ذکور این جانب، يك مرتبه به جبهه رفته و برگشته و دوباره به جبهه رفته است و پسر دیگر هم مدتی است که خدمت سربازی رفته و در جبهه خدمت می کند؛ لذا خواستم تکلیف شرعی خودم روشن شود که آیا در پیشگاه حضرت احدیت و اسلام، من تکلیفم به جبهه رفتن است یا بمانم و عائله ای را که تحت تکفل من می باشد اداره نمایم؟ و آیا اجری برایم خواهد داشت؟ متمنی است در این امر خطیر و بزرگ مرا یاری و راهنمایی کنید.

بسمه تعالی، با خصوصیات ذکر شده در فرض سؤال، رفتن به جبهه بر شما لازم نیست.

[سؤال 6225] 2997

بسمه تعالی 19 / 10 / 1361

حضور محترم دفتر استفتانات امام خمینی، سلام علیکم

پس از عرض سلام، سلامتی امام زمان و نایب برحقش، امام خمینی و خدمتگزارانش را از درگاه خدا خواستارم

این جانب در خانواده فقیری بزرگ شدم و فعلاً يك کارگر ساده می باشم. شغل پدرم، خادم مدرسه نوریه در بازار ریسمان اصفهان می باشد و مادرم هم خانه دار بوده و هست و دارای دو برادر و چهار خواهر هستم. در شب تولد حضرت رسول اکرم و امام صادق در سال 1356 با يك خانواده همنوع خودمان ازدواج کرده و دارای سه اولاد شدم که نام اولی را فاطمه نهادم در حکومت ننگین نظامی طاغوت فوت شد و دومی به نام آمنه و سومی علی می باشد، و کارگر کارخانه سوسن اصفهان هستم و در سال 1356 پرده شبکیه چشمم را از دست داده که چشم چپم فقط 10% دید دارد و چشم راستم 50% دید دارد، و در انجمن اسلامی کارخانه به حد کفایتی که دارم انجام

ص: 332

وظیفه می کنم و امید است که مورد رضایت خدا قرار گیرد و بس. هدفم این است: من خیلی دلم می خواهد به جبهه بروم، ولی زمینی را بنیاد مسکن در سال 59 به من داده و فعلاً يك اتاق و آشپزخانه و حمام دارم و حدود 300 تومان قرض دارم. همچنین قوه بدنی ام کم است و جنگجو نیستم؛ یعنی خودمانی بگویم که عرضه اش را ندارم. تکلیف من چیست؟ مرا راهنمایی کنید.

به امید پیروزی حق بر علیه کفر جهانی شرق و غرب، والسلام علیکم ورحمة الله بسمه تعالی، در مفروض سؤال لازم نیست به جبهه بروید.

[سؤال 6226] 2998

بسمه تعالی 1361 / 8 / 13

دفتر محترم رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، امام خمینی، آدام ظلّه العالی

با سلام و درود، لطفاً در رابطه با مشکل زیر ما را راهنمایی کنید:

مقداری از وسایل و چیزهایی که مردم در رابطه با جنگ می فرستند، به درد برادران رزمنده نمی خورد و بعضی وقت ها میوه ها به قدری زیاد می شود، که احتمال خراب شدن آن ها می رود. آیا حضرت امام اجازه می فرمایند این وسایل فروخته شود و از پول آن، برای جبهه وسایل ضروری تهیه شود؟ به امید پیروزی حق بر باطل

بسمه تعالی، مانع ندارد.

[سؤال 6227] 4097

2. چنانچه خاطر مبارك مستحضر است، مردم ایثارگر مسلمان، وجوهی می دهند به عنوان کمک به رزمندگان؛ آیا جایز است در بعضی جاها به بعضی از رزمندگان که نیاز بیشتری به کمک دارند و یا به بعضی از مستمندان غیر رزمنده، به نیت نذر و صدقه سلامتی و پیروزی رزمندگان، چیزی داده شود و یا فقط باید به جبهه فرستاده شود؟

بسمه تعالی، وجوهی که برای جبهه داده می شود باید صرف در جبهه شود.

ص: 333

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه العالی

گاهی دیده می شود که بعضی از رزمندگان شجاع اسلام، در کسب آمادگی های لازم در مقابله با تعرضات مختلف دشمن، به خصوص در مورد بمب های شیمیایی و میکروبی، مسامحه نموده و به کلاس های آموزشی مربوط رغبت نشان نمی دهند و یا از وسایلی که برای مقابله با عوارض بمب های شیمیایی در اختیار دارند، استفاده دقیق نمی کنند، تا جایی که منجر به صدمات و تلفات می شود. مستدعی است نظر مبارك را در این مورد، برای رزمندگان عزیز بیان فرمایید.

بسمه تعالی، لازم است به دستورات فرماندهان و آموزش های مربوطه عمل نمایند، و تخلف از آن ها جایز نیست.

[سؤال 6229] 3000

بسمه تعالی 1361 / 11 / 4

محضر مبارك امام خمینی مدّ ظلّه العالی

این جانب یکی از مقلدین امام، 36 ساله و دارای عیال و سه اولاد و فاقد پدر و برادر هستم و جواب مسأله زیر را از حضور محترم امام خواهانم

1. این جانب مبتلا به بیماری تنگی نفس مزمن (آسم) هستم، مخصوصاً اگر در جایی دود و یا گرد و غبار زیاد باشد، چنان تنگی نفس به من دست می دهد که به حالت خفگی می افتم، و همچنین اگر مقداری بدوم و یا کاری را به سرعت انجام دهم، تنگی نفس شدید دست می دهد.

2. مبتلا به ناراحتی کلیه ها و ورم مثانه مزمن، توأم با سوزش و درد مثانه هستم که یکی از عوارض آن، تکرر ادرار است؛ یعنی در هر يك و نیم الی دو ساعت، حداقل يك مرتبه باید ادرار کنم.

ص: 334

3. مبتلا به نوعی کمردرد (آرتروز) که از فاصله پیدا کردن مهره های پشت و همچنین تیز شدن لبه مهره های پایین ستون فقرات به وجود می آید هستم.

می خواستم بدانم با داشتن چنین بیماری هایی، آیا در مسأله جهاد بر علیه کفار، به جای رفتن به خط مقدم جبهه می توانم در نیروهای بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، در حفظ و امنیت شهر و همچنین فعالیت در بسیج در پشت جبهه انجام وظیفه نمایم؟ خواهشمند است جواب را مرقوم فرمایید.

طول عمر و سلامت کامل امام را از خداوند متعال خواهانم

بسمه تعالی، چنانچه مقررات اجازه دهد مانع ندارد.

فرار از جنگ و ترك دفاع و عقب نشینی

[سؤال 6230] 3001

بسمه تعالی 1361 / 7 / 19

محضر رهبر انقلاب اسلامی، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام بقائه

لطفاً نظر مبارك را در مورد مسائل زیر مرقوم فرمایید:

1. کسی که رفتن به جهاد برای او واجب شده و تخلف نموده است، بفرمایید چه حدی بر او جاری می شود؟

2. آیا اگر نرفتن از روی ترس و علاقه مادی باشد، یا از روی توطئه و تضعیف سپاه اسلام، چه تفاوتی در عقاب و اجرای حد دارد؟

3. اگر کسی وارد جبهه جنگ شده، از جبهه بگریزد، چه حدی بر او جاری می شود و آیا فرار از روی توطئه - برای تضعیف سپاه اسلام - یا از جهت ترس تفاوت دارد یا نه؟ اگر تفاوت دارد، چیست؟ و آیا فرار در حال درگیری و قبل از شروع آن، فرق می کند یا نه؟

بسمه تعالی، تعیین مقدار و خصوصیات جرم و کیفیت مجازات، مربوط به مقررات سپاه و ارتش جمهوری اسلامی، طبق ضوابط شرعی است.

ص: 335

16. فرار از دشمن در کدام صورت حرام است و در کدام صورت جایز؟

بسمه تعالی، فرار از جبهه در هیچ حالی جایز نیست.

آموزش نظامی بانوان، و حضور ایشان در جبهه ها

[سؤال 6232] 3002

بسمه تعالی 1 / 6 / 1361

دردد بیکران بر امام امت، پیر و مراد عاشقان، سلام و تهنیت بر کشتگان ره دوست و سنگر نشینان کوی وفا

با عرض سلام و آرزوی توفیق به حضور شما علمای متعهد اسلام که تمام زندگی خود را وقف خدمت به اسلام مظلوم شده و این ملت رنج دیده نموده اید.

برادر دینی ام، با عرض معذرت از این که لحظاتی چند از وقت ارزشمندتان را می گیرم.

1. می خواستم در مورد عمل خواهران امدادگر در جبهه بیرسم که آیا این عمل از نظر شرع اسلام اشکال دارد؟ با توجه به این که پیامبر نیز زنان مسلمان داوطلب را برای بستن زخم های جنگجویان به جبهه می بردند. البته سؤال از باب این است که حقیر تصمیم گرفته ام برای امداد به رزمندگان به جبهه بروم تا در جهت گسترش حکومت اسلامی در سراسر جهان، من هم نقش ناچیزی داشته باشم. ولی از تصور این که بایستی با افراد نامحرمی در تماس باشم، واقعاً عذاب وجدان می کشم. چون یکی از مسائلی که روی آن حساسیت زیادی دارم رعایت همین مسأله است.

و همچنین همواره آرزوی شهادت نیز داشته ام. و حالا در این برهه از زمان، رفتن به جبهه حق و باطل را به صورت امدادگر تنها راه رسیدن به آرزوی دیرینه ام (لقای دوست) می دانم. ولی می بینم این دو انتخاب در مقابل هم ایستاده اند. شاید هم من اشتباه می کنم و این دو با هم تناقض ندارند. حال نمی دانم به چه نحوی، هم طبق

ص: 336

روحیه ام عمل کنم و هم در جهت رسیدن به آرزویم گام بردارم؟

برادر، عاجزانه از شما تقاضای کمک دارم. آرزویم نه در اثر شعار و تلقینات در يك مقطع زمان است؛ بلکه ریشه در وجودم دارد و در همان کودکی نیز از بابت این که در زمان امام حسین نبوده ام، شدیداً تأسف می خوردم. و حال نیز هرگاه امکان نرسیدن بدان را در نظر خود مجسم می کنم، زندگی و . . . همه چیز برایم پوچ و بی معنا می نماید.

و لحظاتی که بر من می گذرد، غیرقابل تحمل می گردد.

بسمه تعالی، با مراعات کامل حجاب واجب و اجتناب از محرمات اشکال ندارد و در مداوای مجروحین کمک کنید.

2. برادر دینی ام، سؤال دیگری هم داشتم که در مورد رؤیا (خواب) است. چون خوابی دیده ام که بیش از حد روحم را آزار می دهد. از این که شاید گناه کبیره ای مرتکب شده ام. در عملیات فتح المبین یکی از آشنایان ما شهید شده بود. در یکی از شب های ماه رمضان خواب دیدم که من تکه هایی از جنازه آن شهید را از توی تابوت درمی آورم و می خورم و خیلی هم از این بابت لذت می برم. حتی می خواستم همه جنازه اش را بخورم ولی با خود گفتم الان خانواده اش برای بردنش می آیند و می بینند که از جنازه اش اثری نمانده. برای همین از خوردن دست کشیدم.

يك هفته بعد از آن خواب دیدم که این دفعه جنازه خودم توی برانکارد است و سر و دست و پاهایم جدا شده اند و مادرم کنار آن ایستاده و من سرم را از توی برانکارد برداشتم و اطرافش را به صورت يك سیب خوردم.

خودم به هیچ وجه نمی توانم این دو خواب را تعبیر کنم. باشد که با لطف شما این مسأله نیز برایم حل گردد و تا حال به هیچ کس نگفته ام.

شب 22 بهمن سال 1360 خواب دیدم که امام زمان (عج) به خانه ما آمده اند و جلوی در نشسته اند و در مورد انقلاب و آینده آن با مادرم صحبت می کنند. و من هم پشت در ایستاده بودم. و گاه گاهی خم می شدم و به صورت امام نگاه می کردم. بعد از اندکی صحبت، يك پیکان زردرنگی آمد و مقابل خانه ما توقف کرد. در این موقع حضرت مهدی (عج) بلند شدند و دستشان را دراز کرده و دو عدد نوار کاست به من دادند و فرمودند: «مراحل و مراتبی که شهید طی می کند در این نوارها به طور کامل تشریح شده».

این خواب به قدری صریح بود که من بعد از بیدار شدن انتظار داشتم نوارها توی دستم باشند. تا حال

هرچه گشته ام (ارومیه و تهران و تبریز و مشهد) اثری از این نوارها پیدا نکرده ام. حال نمی دانم که واقعاً چنین نواری وجود دارد و این خواب برای معرفی این نوارها بوده است و یا خوابم رمز و معنای دیگری نیز دارد؟ به امید آن که این مراحل را عملاً طی بکنیم.

البته این نکته را هم باید متذکر شوم که هر خوابی را بینم به همان صورت تعبیر می شود و حتی همان احساسی را که در خواب داشته ام در بیداری نیز هنگام اتفاق افتادن آن حادثه پیدا می کنم.

بسمه تعالی، رؤیای مذکور اگر چه رؤیای خوبی است، ولی حجت شرعی نیست. سعی نمایید با دقت در انجام وظایف شرعی، رضایت خداوند و حضرت ولی امر علیه السلام را تحصیل نمایید.

ان شاء الله موفق باشید.

[سؤال 6233] 3003

بسمه تعالی

خدمت امام بزرگوارمان، امام خمینی، مدّ ظله

بعد از عرض سلام، می خواستم نظر شما را راجع به حضور خواهرها در جبهه ها بپرسم، آیا واجب است یا خیر؟

والسلام علی عباد الله الصالحین، التماس دعا از حضور آن امام عزیز داریم.

بسمه تعالی، بستگی به مقررات دارد.

[سؤال 6234] 5542

4. اگر خواهی برای امدادگری بخواهد به جبهه برود، ولی پدر و مادر اجازه ندهند. آیا می تواند بدون اجازه آنان به جبهه برود؟

بسمه تعالی، سعی کند رضایت والدین را تحصیل نماید.

[سؤال 6235] 7087

3. رفتن دختران امدادگر که وجودشان در جبهه جنگ بسیار ضروری است، اگر پدر و مادر راضی نباشند، چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، اگر موجب اذیت پدر و مادر است، رضایت ایشان را تحصیل کنند.

ص: 338

7. وظیفه زنان مسلمان در امر جهاد حق علیه باطل چیست؟

بسمه تعالی، جهاد بر زن ها واجب نیست؛ ولی دفاع بر هر شخصی در حدود توانایی و امکانات واجب است.

[سؤال 6237] 3004

بسمه تعالی

حضور محترم دفتر امام، محترماً، به عرض می رسانم که سؤالاتی پیش آمده و از شما تقاضا مندم به آن ها جواب بدهید.

1. آیا جهاد فقط برای مردان می باشد؟

بسمه تعالی، وجوب جهاد مختص به مرد است و دفاع برای زن و مرد واجب است.

2. آیا مردان بر زنان برتری دارند؟

بسمه تعالی، تقوا موجب برتری است و هر کدام از زن و مرد وظایف خاصی دارند.

3. چرا در هنگام نماز خواندن، مردان باید جلو بایستند و زنان در پشت سر آنان؟

بسمه تعالی، واجب نیست.

4. چرا زن در هنگام نماز خواندن باید با حجاب باشد، در صورتی که در مورد مردان این طور نیست؟

بسمه تعالی، گذشت که هر يك از زن و مرد وظیفه خاصی دارند.

5. دختری که دستور جهاد ندارد، به این صورت که از پدر و مادر خود اجازه ندارد، چه وظیفه ای دارد؟ آیا باید سکوت اختیار کند؟

بسمه تعالی، رعایت حقوق والدین را بنماید.

[سؤال 6238] 3005

بسمه تعالی

با عرض سلام و احترام خالصانه خدمت حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، مستدعی است جواب مسأله ذیل را مرقوم بفرمایید.

آیا بانوان می توانند در کلاس های آموزش اسلحه و تیراندازی با رعایت حجاب شرکت کنند یا خیر؟ لطفاً جواب را با مهر یا امضا تأیید فرمایید.

بسمه تعالی، با رعایت وظایف شرعیه و عدم مفسده مانع ندارد.

[سؤال 6239] 3006

بسمه تعالی

از آن جا که رهبر انقلاب امر فرمودند تا يك ارتش بیست میلیونی تشکیل شود ما تصمیم گرفتیم به یادگرفتن تعلیمات نظامی بپردازیم و چون در این میان مشکلاتی به وجود آمد خواستیم حضرت امام پاسخ بفرمایند:

قضیه از این قرار است که یکی از خانم های پاسدار به ما تعلیم می دهد اما برای رفتن به میدان تیر مواجه با مردان می شویم که از ما امتحان می گیرند با آن وضع خاص پوشش، می خواستیم بپرسیم که رفتن به میدان تیر با آن شرایط حجاب یعنی روسری، مانتوی بلند و گشاد و شلوار و این که مردی است که امتحان می گیرد آیا جایز است که ما تعلیم ببینیم و به میدان تیر برویم.

بسمه تعالی، در صورتی که مربی مرد باشد باید احتراز شود.

[سؤال 6240] 3007

بسمه تعالی 1358 / 11 / 4

دفتر امام خمینی مدّ ظلّه العالی

1. با توجه به تشکیل ارتش 20 میلیونی و امر امام در این مورد، آیا خواهران نیز در زمره این ارتش قرار می گیرند؟

2. در صورت نبودن مربی خواهر، آیا جایز است که - با در نظر گرفتن لزوم این امر - برادران به خواهران آموزش دهند؟

3. اگر آموزش برادران به خواهران جایز می باشد، آیا فقط این آموزش تئوری باشد؟ یا در قسمت های عملی (مثل حالات تیراندازی) نیز می توانند شرکت کنند؟

ص: 340

حدود و شرایط این امر را بیان فرمایید.

بسمه تعالی، آموزش نظامی برای خواهران مانع ندارد؛ ولی اگر مربی مرد است باید اجتناب کنند.

[سؤال 6241] 3008

بسمه تعالی 1358 / 10 / 30

محضر مبارك حضرت مستطاب آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

بعد التسليم والتحية، عرض می شود: طبق فرمان حضرت عالی در مورد آموزش نظامی، اکنون در بسیاری از محله ها و مساجد این امر به مرحله اجرا درآمده و در بعضی از این مساجد زنان را نیز افراد مرد ارتشی آموزش می دهند که بعضی از آنان از مسائل فقهی آگاهی ندارند و ممکن است اشکالات شرعی به وجود بیاورد، متمنی است نظر مبارك را در این امر مهم مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، گرچه آموزش نظامی برای همه مطلوب است، لکن از این عمل در مساجد و همچنین برای زن ها در صورتی که مربی، مرد اجنبی باشد، احتراز نمایند.

[سؤال 6242] 3009

بسمه تعالی

محضر مبارك مرجع عالی قدر، حضرت آیت الله العظمی، حاج آقا روح الله الموسوی الخمينی، دامت بقاءه

1. امر به تمرین و آموزش فنون نظامی برای همه لازم است و زن ها هم باید در این مورد آموزش ببینند. نظر مبارك را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، آموزش نظامی برای بانوان با مراعات کامل وظایف شرعی، مانع ندارد و اگر موقوف است به این که نامحرم آن ها را آموزش دهد، احتراز نمایند.

ص: 341

2. رانندگی اتومبیل از برای زن ها چه صورتی دارد؟ جواز یا عدم جواز آن را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، با حفظ حجاب و وظایف شرعیه، مانع ندارد.

[سؤال 6243] 1745

4. آیا زن ها می توانند آموزش اسلحه یاد بگیرند؟

بسمه تعالی، با مراعات وظایف شرعیه مانع ندارد.

رضایت والدین برای حضور در جبهه

[سؤال 6244] 3010

بسمه تعالی

السلام عليك يا بن رسول الله، السلام عليك يا حسين بن علي! السلام عليك اي منجى بشرية! اي امام عزيز و بزرگوار! سلام عرض می کنم ای قلب تپنده امت! امیدوارم که خداوند بیشترین سلامتی ها و رحمت های خود را نسبت به شما مرحمت گرداند و طول عمر تا انقلاب حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه) از خداوند برای شما درخواست می کنم. به مناسبت سالگرد انقلاب اسلامی به شما و امت و خدمتگزاران به این امت و رزمندگان اسلام تبریک و تهنیت عرض می کنم.

ای امام عزیز! من هم یکی از یاران حسین هستم من از راه دور با شما درد دل می کنم از بندرعباس با شما صحبت می کنم. در خانواده ای نسبتاً فقیر زندگی می کنم اما يك چیز مرا بسیار رنج می دهد و آن رفتن به جبهه جنگ حق علیه باطل است. دو برادر و يك خواهر دارم برادرانم 12 و 10 ساله و خواهرم 5 ساله است و خودم پسر بزرگ خانواده و 17 ساله هستم.

بارها از پدر و مادرم اذن رفتن به جبهه را خواسته ام اما جواب منفی شنیده ام البته پدرم می گوید من کاری ندارم می روی برو و نمی روی هم نرو، ای امام عزیز! من زبان گویایی ندارم که در راه انقلاب آن را به کار گیرم. مالی هم ندارم که در راه انقلاب بدهم، در نتیجه يك چیز پرازش دارم که آن هم جانم است و من فکر می کنم که جانم

ص: 342

را می توانم در راه خدا بدهم و دین خود را به اسلام، امت، امام، کشور و جمهوری اسلامی ادا کرده باشم.

مادرم می گوید که من تنها هستم (آخر او با رفتن من به جبهه مخالف است) پدرت هم پهلویمان نیست. پدرم بر سر مادرم زن گرفته است و پنج سال است که کم پیش ما می آید اما خانه اش با خانه ما چسبیده است. من به مادرم می گویم که پدرم که نزدیک است، برادرانم و خواهرم که پهلویت هستند، دیگر چه می خواهی جوابم نمی دهد. تا این که رادیو اعلام کرد که جبهه ها نیاز زیادی به نیرو دارند. من بدون اجازه رفتم و نام نویسی کردم و چون آموزش ندیده بودم به کرمان اعزام شدیم. بیست روز آموزش نظامی را آموختیم و به ما چهار روز مرخصی دادند. آمدم تا این که روز چهارم می خواستم که بروم به جبهه مادرم گفت که اگر بروی خودکشی می کنم و من از این ترسیدم که اگر بروم و شهید شوم و مادرم خدای ناکرده خودکشی کند، ممکن است شهادتم مورد قبول خداوند واقع نگردد و گناهکار شوم. از شما می خواهم که به این سؤال من جواب بدهی که اگر من بدون اجازه به جبهه بروم و شهید شوم و مادرم خودکشی کند، آیا گناهکارم یا شهادتم قبول می شود؟ در پایان از خداوند می خواهم که رزمندگان اسلام را هر چه زودتر به پیروزی کامل بر کفر جهانی نزدیک کند.

جواب را هر چه زودتر برایم بفرستید. چون می ترسم که در مرگ طبیعی بمیرم و دین خود را به اسلام و انقلاب ادا نکرده باشم.

بسمه تعالی، به مسئولین مربوطه مراجعه کنید در صورتی که در جبهه به شما نیاز نباشد می توانید نیروی و رضایت والدین را تحصیل کنید.

[سؤال 6245] 3011

بسمه تعالی 1361 / 10 / 21

الحمد لله رب العالمین، وصلی الله علی سیدنا محمد وآله الطاهیرین، السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

حضرت آیت الله امام خمینی، سوالات زیر برای این جانب پیش آمده است که بنا

ص: 343

بر وظیفه شرعی خویش، به شما رجوع نمودم:

1. هرگاه جبهه احتیاج به افراد داشته باشد، وظیفه شخصی که می ترسد با رفتش به جبهه موجب مرگ احتمالی مادرش گردد چیست؟ توضیح این که مثلاً مادرش بیماری فشار خون و قلب و غیره دارد که در اثر ناراحتی، کارش به بیمارستان و غیره می کشد و در صورتی که فرزندش به جبهه برود، احتمال آن می رود که موجب بیماری سخت یا حتی مرگ وی گردد. وظیفه این شخص چیست؟ اگر شرکت در جنگ واجب عینی باشد وظیفه اش چیست؟

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

2. بسیاری از تکایا در ایام عزاداری های مذهبی اقدام به حمل علاماتی می کنند که به قیمت های گزافی خریده شده و حمل آن نیز موجب اشکال است؛ این وسایل که به «علامات» مشهورند از نظر شرعی چه حکمی دارند؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

3. مصافحه بعد از نماز که در میان مؤمنین و بعد از نمازهای جماعت رایج است، چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

4. با توجه به تأثیر عمیق حلال یا حرام بودن خوراک و مایمک انسان در پیشرفت ها و رفع حجاب هایش بفرمایید استفاده از مزایا و حقوقی که از طرف بیت المال برای عده ای از مردم - مثلاً دانشجویان - پرداخت می شود، جایز است؟ و آیا مشروط به رضایت تمامی افراد مملکت نمی باشد؟ از نظر شرعی و از نظر اخلاقی و تأثیر در پیشرفت های معنوی چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، اگر از طرف متصدیان مربوطه داده می شود حلال است.

5. آیا ذکر نام حضرت مهدی (عج) (م ح م د) در این زمان حرام است؟

بسمه تعالی، حرام نیست، ولی بهتر است اسم شریف آن حضرت برده نشود.

6. اگر کسی شخصی را عادل نمی داند و برای حفظ وحدت و تعظیم شعائر الهی پشت سر او نماز می خواند، باید بعد، نمازش را اعاده کند یا خیر؟

بسمه تعالی، باید اعاده کند.

7. آیا جایز است که انسان ثواب نمازهای واجبش را به معصومین علیهم السلام هدیه نماید؟

بسمه تعالی، اگر قصد نیابت ندارد نماز صحیح است.

8. اگر پدر یا مادر، فرزند مکلف خود را امر به انجام شبهه یا خوردن غذای شبهه ناک نمایند، وظیفه اش چیست؟

بسمه تعالی، لازم نیست در این جهت اطاعت کند.

[سؤال 6246] 7019

2. در صورت نداشتن پدر، آیا می توان بدون رضایت مادر یا عدم رضایت وی، داوطلبانه به جبهه جنگ رفت، یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد، ولی اگر بر شخص، لازم و متعین نشده و موجب اذیت پدر یا مادر باشد، سعی کند آن ها را راضی نماید.

[سؤال 6247] 600

2. حقیر حدود 7 ماه است که عضو سپاه پاسداران شده ام و تا به حال ده روز به جبهه رفته ام و بقیه اوقات مشغول امور فرهنگی سپاه بوده ام. با وجودی که رفتن من به جبهه خللی در سد دفاعی مسلمین حاصل نمی کند، علاقه مندم که به جبهه بروم، ولی والدینم مخالفت می کنند. آیا مخالفت با آن ها جایز است؟ در چه صورتی جایز است؟

بسمه تعالی، اگر مقررات، رفتن به جبهه را ایجاب نمی کند، سعی کنید رضایت والدین را تحصیل نمایید.

[سؤال 6248] 3012

بسمه تعالی

1. من می خواهم به حکم خدا عمل کنم و داوطلب هستم به جبهه جنگ حق علیه باطل بروم و مبارزه کنم، ولی پدر و مادر من و همسرم رضایت نمی دهند. آیا من می توانم بدون اجازه به جبهه بروم یا نه؟ جواب بدهید.

بسمه تعالی، اگر پدر و مادرتان اذیت نشوند، مانع ندارد.

2. تقلید بعضی از مردم و دوستان من قبلاً کورکورانه بود و مرجع اعلم را شناختند، آیا می توانند تقلید

ص: 345

خود را برگردانند یا نمی توانند؟ جواب بدهید.

بسمه تعالی، باید تحقیق کنند و از مجتهد اعلم تقلید نمایند علی الاحوط.

3. پدر بزرگوار! چون من آگاهی نداشتم، پشت سر يك روحانی غیبت کردم، چه کنم تا راحت شوم؟

بسمه تعالی، توبه کنید، ان شاء الله قبول است.

4. آیا کسی که نماز نمی خواند غیبت او صحیح است یا نه؟

بسمه تعالی، اگر آشکار نمی کند که نماز نمی خواند، جایز نیست غیبت او.

[سؤال 6249] 727

5. آیا راضی کردن والدین جهت رفتن به جبهه جنگ لازم است؟ تا چه هنگام این حکم برقرار است؟

بسمه تعالی، اگر رفتن به جبهه بر شما متعین نشده و موجب اذیت والدین می شود رضایت آن ها را جلب نمایید.

[سؤال 6250] 3013

بسمه تعالی 1361 / 10 / 23

استفتای رأی مبارك ولی امر، حضرت امام، مرجع عظمای شیعیان جهان، متّع الله المسلمین بطول بقائه

1. فرد صغیری که مشتاق شرکت در جهاد است و یکی یا هر دوی والدینش رضایت به شرکت وی در جهاد کفایی نمی دهند، آیا اقدامش

در جهاد حرام است یا خیر؟ و آیا اجازه دادن والدین در این مورد مستحب است یا چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، اگر صغیر است واجب نیست.

2. «المتنجّس بالتنجّس من المتنجّس» در رأی امام از نظر حکم به نجاست یا پاکی چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، واسطه چهارم نجس نمی کند.

3. حقوقی که کارمندان فرهنگی از دولت طاغوت گرفته اند، از نظر شرعی چه حکمی داشته و اینک که درصدد برائت ذمه خویش از این

نظر برآمده اند و فاقد بضاعت و وسع مالی هستند، از نظر امام امت چه تکلیفی دارند؟ با علم به این که این وجوه، از محل درآمد منابع

تحت الارضی تأمین شده باشد،

حکم حضرت امام چیست؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

4. آیا مسلمان، مجاز شرعی می باشد که برای نابود کردن ضد انقلاب واجب القتل، به خودش نارنجک ببندد و اقدام کند؟ آیا مشمول کوتاهی در صیانت نفس نمی شود؟

بسمه تعالی، موارد، مختلف است.

5. تکلیف شرعی مرد در مورد نفقه و استمتاع از همسر ضد انقلاب و تارك واجبات شرعیه و کذا در مورد فرزندان کبیر با صفات مذکوره چیست؟

بسمه تعالی، اگر مسلمان است، حکم سایر زن های مسلمان را دارد و البته او را ارشاد کنید.

6. یکی از مراجع تقلید سابق، فتوا به جواز استفاده از حقوق دولتی نظام طاغوت داده به شرط تخمیس، و مرجعی جواز تصرف از ناحیه خویش صادر فرموده اند؛ آیا عمل به احکام و فتاوی مزبور، رافع تکلیف بوده است؟

بسمه تعالی، حقوقی که در مقابل کارهای حلال اخذ شده حلال است، و غیر از خمس ارباح مکاسب، خمس دیگری ندارد.

[سؤال 6251] 4861

2. نوجوانی که به حد بلوغ شرعی نرسیده است و در تحت الولاية پدر می باشد، برای رفتن به جبهه جنگ جهت مقابله با دشمن اسلام اجازه ولی لازم است یا خیر؟

بسمه تعالی، رفتن بر غیر بالغ لازم نیست.

[سؤال 6252] 3014

بسمه تعالی 1361 / 9 / 5

حضور مبارك زعيم عالی قدر، حضرت آيت الله العظمی الامام خمینی دامت افاضاته و مدّ ظلّه العالی، سلام علیکم

با عرض سلام و ارادت خالصانه حضور آن رهبر بزرگوار، از درگاه خدای منان همیشه و در هر حال آرزوی سعادت و سلامت جمیع بندگان صالح خدا بالاخص آن زعيم عظيم الشأن را دارم. البته ما را چه سعادتى بالاتر از این که بتوانیم ارزش والای آن

ص: 347

مرجع جامع الشرايط را درك كنيم. اما چنانچه از سيرة مشخصه جد بزرگوار و مطهرتان، طلب مغفرت و هدايت بشر به سوي كمال بود، از آن حضرت نيز التماس دعا برای آرمزش گناهان كل مسلمين و از جمله حقير سرافكننده در پيش پروردگار داريم و خدای را قسم می دهيم به احترام مقربان درگاهش كه اخلاص و خلوص نيت ما را فقط از آن خود قرار دهد و نيز به طالبان حقيقي مقام والای شهادت، این فوز عظيم را اعطا فرماید.

حضرت امام! سؤالی از آن مرجع و رهبر عالی مقام داريم كه استدعای آن داريم كه جواب را در زیر مرقوم فرماید:

بنا به وجوب شرعی دفاع از اسلام و قرآن و جمهوری اسلامی و با توجه به فتوای آن حضرت مبنی بر عدم لزوم اجازه پدر و مادر برای اعزام به جبهه حق علیه باطل، اگر چنانچه شخص مواجه با این مسأله گردد كه مشرف شدن وی به جبهه اسلام علیه كفر و به شهادت رسیدن او موجب امکان بروز بیماری (چه روحی و یا جسمی) برای پدر و بالاخص مادر گردد، آیا این احتمال برای اعزام به جبهه جنگ می تواند مانع شرعی باشد یا خیر؟ لازم به تذکر است كه خانواده حقیر از جنبه مادی هیچ وابستگی به بنده ندارند و این فقط از جهت محبت و علاقه ای است كه والدین به حقیر دارند.

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6253] 3015

بسمه تعالی 1361 / 8 / 17

حضرت امام خمینی، رهبر کبیر جمهوری اسلامی ایران

با سلام و صلوات به عرض می رساند: در ساعت 2 بعدازظهر روز 1361 / 8 / 17 آقای خامنه ای رئیس جمهور مملکتمان در پاسخ به سؤالات خبرنگار خبری رادیو ایران اعلام نمود كه «كارمندان دولت نباید بدون اجازه رؤسای مربوط كار را ترك و به جبهه بروند». حضرت امام، با نگرش به مراتب بالا و با توجه به قدر و منزلت پدر و

ص: 348

مادر، پس چگونه اسلام جایز می داند که اولاد گرچه کبیر هم شده باشد به تشویق واعظین مملکت بدون اجازه والدین خود عازم جبهه گردند.

استدعای مندم نظر آن جناب را در این باره به توسط رادیو، تلویزیون ابلاغ فرمایند.

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن موکول به نظر مسئولین مربوطه است.

[سؤال 6254] 3016

بسمه تعالی 3 / 12 / 1361

(أطيعوا الله وأطيعوا الرسول وأولى الأمر منكم)

خدمت رهبر بزرگ انقلاب اسلامی امام امت، خمینی عزیز سلام عرض می نمایم. پس از عرض سلام، سلامتی شما را از خداوند متعال خواهانم و امیدوارم که خداوند مهربان سایه پر برکت شما را بر سر ما حفظ بفرماید تا با دست خودتان پرچم خونین انقلاب اسلامی ما را به دست توانای حضرت مهدی (عج) بسپارید، من سرباز شما مشکلی از نظر وظیفه شرعی پیش پای خود می بینم، لذا به این فکر افتادم که به خدمت شما نامه ای بفرستم و مشکلم را به شما عرض نمایم تا جناب عالی به امید خدا گره گشای مشکلم گردید.

شما در استفتائات فرمودید اگر کسی نیروی جنگیدن دارد برود جبهه و با دشمنان اسلام بجنگد تا موقعی که فرماندهان قوای نظامی بگویند همین نیروهایی که جمع شده اند در جبهه کفایت می کند، و در جای دیگر فرموده اید که نگذارید رزمندگان اسلام احساس خستگی بکنند. ای یاور رزمندگان، من نیروی جنگیدن و توان سلاح به دست گرفتن را دارم و می توانم با کفار بجنگم و به یاری سربازان اسلام بشتابم و از اول جنگ نور علیه ظلمت عاشق جنگیدن با دشمنان اسلام بوده و هستم، ولی هر موقعی که اراده می کنم و تصمیم می گیرم تا به جبهه بروم با مخالفت خانواده ام خصوصاً مادرم مواجه می شوم. البته پدر و مادرم هیچ کدام مخالف جمهوری اسلامی

ص: 349

نیستند به من می گویند که شما تنها فرزند پسر خانواده هستید نباید به جبهه بروید. اما ما شما قبلاً فرموده بودید که اجازه والدین شرط نیست، ولی بهتر است که بمانید و رضایت آن ها را فراهم آورید و بعد از مدتی فرموده اید که رضایت والدین شرط نیست و من چون که خودم را پیرو خط شما که همانا خط اسلام است می دانم. از شما سؤال می کنم مادرم مریض است و به زخم معده گرفتار است و چند سال است به این درد مبتلا است، اگر من به جبهه بروم و از غصه من مادر من بیشتر ناراحت می شود و حتی امکان دارد حالش به هم بخورد، آیا از نظر شرعی گناهی مرتکب نشده ام و اشکالی از این بابت نیست؟ از شما می خواهم مرا روشن بفرمایید. اما ما تحمل ماندن برای من در خانه مشکل است، چون فکر می کنم که خون من از خون دیگر برادران رنگین تر نیست. در ضمن اضافه می کنم که اگر به جبهه بروم فکر می کنم رفتن من تأثیر بسیار مثبتی برای دیگر برادران روستای مان خواهد داشت، این جانب محصل می باشم، سال چهارم دبیرستان هستم. والسلام.

اماما، اماما، جان به فدایت، فرمان بده تا بکنیم غسل شهادت

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6255] 3017

بسمه تعالی 1361 / 12 / 16

اگر يك نفر حدود سه - چهار ماه به جبهه رفته باشد و برادرش نیز اسیر شده باشد و پدر و مادرش از رفتن او به جبهه ناراضی باشند، آیا می تواند به جبهه برود؟

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6256] 3018

بسمه تعالی اول جمادی الاولی 1402 ق

محضر مبارك آیت الله العظمی، جناب حاج آقا روح الله موسوی خمینی، مدّ ظله

مردی است عیال وار و مریض که چند درد دارد؛ مثلاً زخم اثناعشر دارد و ضعف

ص: 350

اعصاب هم دارد و کمر او هم معیوب است. او دارای یک مادر پیر 85 ساله و چند دختر و یک پسر بزرگ می باشد. پسرش می خواهد به جبهه برود؛ اما پدر رضایت نمی دهد. تکلیف پسر چیست؟ تقاضا داریم جواب مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد، و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6257] 3019

بسمه تعالی

«اللهم اجعلنا من الطالبین بئاره مع إمام عدلٍ تُعزُّ به الإسلام وأهله، یا رب العالمین».

السلام علی الحسین، وعلی ذریة الحسین؛ أحدها القائد المنتصر، الإمام الخميني، أدام الله طول عمره، السلام علیکم ورحمة الله

این جانب فعلاً در جبهه حق علیه کفر و الحاد در استان کردستان - که اگر مورد قبول حق واقع شود - خدمت می کنم. پس از 2 ماه خدمت به مرخصی رفتم و دیداری از خانواده کردم. دیدم همه از رفتن شکایت و ایراد می گیرند، همسایه ها و زن و فامیل و بالاخص پدر و مادر، که تو چرا واجب را ترک کردی و مستحب را دنبال می کنی؟ دلایل ایشان - یعنی پدر - یکی ترك 3 دختر و 2 پسر که جهاد هم بر تو لازم نمی باشد، چه رسد دفاع کفایی، و یکی نداشتن سرپرست بر خانواده ات (خانواده ام ساکن شیراز و از مهاجرین جنگی و پدر و مادرم ساکن قم می باشند)، و یکی این که پدر و مادرت را راضی نکردی، و یکی این که سال گذشته رمضان المبارک را روزه نگرفتی (چون جبهه بودم) و تا کنون قضای آن را نگرفتی. البته موضوع داشتن 3 دختر که جهاد از فرد ساقط می شود تا چقدر صحت دارد، نمی دانم.

لازم به تذکر است که پدرم از آیت الله خوئی تقلید می کنند و من از امام خمینی - دام ظلّه و متّعنا الله بطول بقائه - حالا از شما مسئولین دفتر امام می خواهم که جواب تمام این مشکل ها را بدهید شرعاً و اخلاقاً، به تفصیل اگر مقدور باشد؛ چون می خواهم به آن ها نشان دهم و می خواهم بگویم که آمدنم به جبهه به خاطر هوای

ص: 351

نفسم نبوده. اگر حق با پدرم باشد و شما مریبان اجتماع اسلامی - دامت تأییداتکم - تشخیص دادید که نباید در جبهه باشم سریعاً ارسال گردد تا اقدام شود و نامه، حکم به انقضا از خدمتم باشد؛ و اگر غیر از این بود، نامه حکم شرعی برای آینده ام که اگر خواستم باز به جبهه بیایم تا ان شاء الله جهاد دنیا را فراگیرد، دفاع از اسلام را بنمایم.

ضمناً من سال گذشته مبلغ تقریباً 1800 تومان، که نصف آن سهم امام می باشد، از خمس بدهکار بودم، یعنی بعد از شمارش مال و دادن سهم امام که خود شخصاً آوردم دفتر مدرسه شهید مطهری، مقدار 80000 تومان را در جایی پیدا کردم و خمس آن را می خواستم سال جدید بپردازم که با آن ها وسیله مایحتاج زندگی را فراهم آوردم، تکلیف چیست؟ والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، اگر نفقه عیالات واجب النفقه در غیاب شما تأمین است و خطری آن ها را تهدید نمی کند، شرکت شما در جبهه اشکال ندارد و مبلغ مزبور، اگر پول پیدا شده است، در صورت مایوس بودن از صاحب آن، باید از طرف او به فقرا صدقه بدهید ولی اگر از درآمد کسب خودتان باشد در زاید بر مؤنه سال خمس دارد.

[سؤال 6258] 3020

بسمه تعالی 1361/7/5

محضر مبارك و مقدس رئیس الملة و الدین، جناب مستطاب حضرت آیت الله العظمی الامام روح الله الخمینی، دام عمره الشریف بعد الحمد والصلاة

ضمن ابلاغ عرض سلام، امید به درگاه حق تعالی داریم که در تحت ظلّ عنایات حضرت ولی عصر، ارواحنا فدا، همواره در راه ترویج اسلام، مؤید و منصور بوده باشید، باری عده کثیری درباره مسأله زیر مراجعه و فتوای آن حضرت را مطالبه و کسب تکلیف می کنند. مستدعی است جواب مربوط را مبذول فرمایید.

قبل از فرمان تقریباً صریح در مورد رفتن به جبهه ها، در مجله پاسدار اسلام فرموده

ص: 352

بودید: جوانان در این مورد با بی اعتنایی به فرمان پدر و مادر، مورد اذیت ایشان نشوند. آیا حال که این نیاز (جبهه رفتن) بالا گرفته و بیشتر مورد احتیاج است، باز هم همین فرمایش جاری است؟ و آیا بعضی از جوانان این حق را دارند که طبق فرمان آن حضرت در باب دفاع، بدون اعتنا به نظر پدر و مادرشان اقدام به جبهه رفتن نمایند یا خیر؟

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص، موکول به نظر مسئولین است.

[سؤال 6259] 3021

بسم الله الرحمن الرحيم

والصلاة والسلام على سيدنا محمد وعلى آله الطاهرين

سماحة مرجع الأمة الإسلامية وقائدها العظيم، آية الله السيد روح الله الموسوي الخميني، دامت بركاته

أما بعد، فأضع بين أيديكم جملة من الأسئلة التي أرجو من سماحتكم أن تجيبونا عليها طبقاً لفتاواكم الشريفة:

1. هل يجوز الذهاب إلى الجبهة تطوعاً من دون إذن الوالدين؟

بسم الله الرحمن الرحيم، إن لم يكن ممنّ وجب عليه الحضور في الجبهة وكان والداه يتأذيان من ذلك، فعليه أن يستأذن.

2. هل تفصلون بين المرجعية الدينية والقيادة السياسية للإسلام، بمعنى أن يكون المقلد غير القائد؟

بسم الله الرحمن الرحيم، لا تفصيل بينهما وليست ولاية القيادة السياسية إلا للمجتهد الجامع

لشروط التقليد.

3. هل يجوز شراء وبيع البضائع التي تأتي من إسرائيل إلى جنوب لبنان؟ وما هو الموقف المطلوب

تجاه من يتعامل بها؟

بسمه تعالی، لا يجوز؛ بل يجب على المسلمين التجنّب من ذلك.

4. المال المأخوذ من الخمس هل يخمس؟ وعليه ما يكون بالنسبة لمال طلبة العلوم الدينية، المعلوم

ص: 353

مصدرها أو المشكوك به؟

بسم الله الرحمن الرحيم، لا خمس في ما ملك بالخمس.

5. نقل عن سماحتكم حرمة التدخين للمبتدي؛ فهل هذا صحيح؟

بسم الله تعالى، لا يحرم ولكن عليه أن يتجنب من الابتلاء بالتعود به والأحوط اللازم، الاجتناب من تدخين الترياك.

6. ما هو الحجاب الشرعي المطلوب للمرأة؟ وهل يجوز النظر إلى وجهها من دون تلذذ؟

بسم الله تعالى، ليس في ذلك تحديد خاص؛ بل يجتزى بكل ما يستر بدن المرأة عن نظر الأجنبي ولا يحرم النظر إلى كفي الأجنبية أو إلى وجهها ما لم يكن بتلذذ ولم يكن هناك خوف فتنة.

7. هل يجوز للمرأة أن تتكلم أمام الرجال؟

بسم الله تعالى، لا مانع منه إذا كان مع التحفظ على الحجاب الواجب ولم يكن فيه خوف الفتنة.

8. هل صحيح أن الوطن الجديد لا يتحقق إلا بنية السكن الدائم؟ وما يقال عن الستة أشهر، فما حكمه برأيكم؟ وعليه ما العمل بالنسبة لطلاب العلوم الدينية الذين يهاجرون من بلادهم بنية السكن في بلد العلم بضع سنين؟

بسم الله تعالى، لا بد في اتخاذ الوطن - كما أشير - أن يكون بنيته السكن الدائم والبقاء فيه بمقدار يصدق عرفاً أنه من مواطني ذلك البلد. وحكم طلبة العلم في غير بلادهم، حكم المسافر

في سفره.

ودمتم فخراً وعزاً للأمة الإسلامية حتى ظهور بقية الله في الأرض أرواحنا فداء.

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

[سؤال 6260] 3022

بسمه تعالى دوازدهم محرم الحرام 1403 ق

محضر مبارك حضرت امام خميني، دام ظله العالی، پس از عرض سلام و تقاضای سلامتی و طول عمر آن رهبر عظیم الشأن، تقاضامند است به سؤالات زیر پاسخ فرماید که مورد نیاز است.

1. جوانی 22 ساله (مجرد) است که در جریان یک حادثه زلزله، تمامی خانواده و بسیاری از اقوام نزدیک را از دست داده است به جز یک پدر 52 ساله که اکنون فقط با

او در خانواده زندگی می کند. وقتی این جوان می خواهد داوطلب، به جبهه برود ناراحت شده و مانع می شود و می گوید: راضی نیستم. حکم شرعی مسأله چیست؟

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن، موکول به مسئولین است.

2. آیا از امکانات يك نهاد دولتی می توان در نهاد دیگر استفاده کرد؟

بسمه تعالی، اگر مختصّ به نهاد اول است، باید در همان نهاد، مورد استفاده قرار گیرد.

3. درباره اجرای نمایش نامه در مسجد و هیأت چه می فرمایید؟

بسمه تعالی، موارد مختلف است.

4. اگر مشاهده شود چیزی که جزء انفال است - مثل میوه درخت کوهی یا جنگلی - در حال خراب شدن است، آیا می شود استفاده کرد؟

بسمه تعالی، با امکان تحصیل موافقت حاکم شرع به نظر او مانع ندارد.

5. شرکت خواهران در ورزش یا مسابقات ورزشی چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، با حفظ جهات شرعی و نبود مفسده مانع ندارد.

[سؤال 6261] 1216

5. این جانب دارای زن و سه فرزند می باشم و پدر و مادرم که از کار افتاده اند تحت تکفل این جانب هستند و تصمیم دارم - ان شاء الله - به جبهه بروم؛ آیا رضایت پدر و مادرم برای اعزام به جبهه از نظر شرعی لازم است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر موجب اذیت پدر و مادر می شود، رضایتشان تحصیل شود. مگر در صورت نیاز جبهه ها با تشخیص مسئولین ذی ربط.

[سؤال 6262] 3023

بسمه تعالی 1361 / 4 / 27

حضور محترم نایب امام زمان (عج) امام امت، یاور مستضعفان عالم، سلام عرض می کنم و سلامتی شما را همواره از خدای متعال خواستارم.

این جانب 63 سال دارم و 2 سال است که مبتلا به مرض قند هستم، حدود 22 ماه

ص: 355

است (یعنی از ابتدای جنگ) که پسر بزرگم در جبهه حق علیه باطل می جنگد و هنوز برنگشته؛ به خواست خدا جنگ تمام شود و ان شاء الله او برگردد.

حال پسر کوچکم (فرزند آخری) که متولد سال 1344 است و محصل سال دوم هنرستان است، او می گوید که امام دستور جهاد برای جوانان داده و می گوید که می خواهم به جبهه بروم؛ حال من مانده ام که به او اجازه بدهم یا نه؟ با توجه به این که فرزند اولم جبهه است و این فرزند آخرم می باشد، با این حال من مانده ام که چه کنم؟ لطفاً شما ای امام امت مشخص کنید که این جهاد، شامل او می گردد یا خیر؟ تا در صورت شامل شدن، او را به جبهه بفرستم.

خدایا، خدایا، تا انقلاب مهدی، خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، به مقامات مسئول مراجعه کنند؛ اگر احتیاج دارند رضایت پدر شرط نیست.

[سؤال 6263] 3024

بسمه تعالی 15 / 4 / 1361

دفتر امام خمینی

با درود به رهبر بزرگ و حامی مستضعفان جهان و با درود به رزمندگان اسلام از جنوب ایران تا جنوب لبنان و از کربلای حسینی تا کربلای خمینی

از نماینده محترم امام می خواهم که جواب سؤالات مرا بدهید تا بهتر بتوانم به وظیفه خود عمل کنم.

1. این جانب پدر و برادر ندارم. مادری پیر حدود شصت ساله و سه فرزند - که دو دختر حدود هشت ساله و پنج ساله و یک پسر حدود سه سال است - دارم و در ذوب آهن کار می کنم و 32 سال سن دارم. آیا می توانم بدون اجازه خانواده به جبهه بروم؟

بسمه تعالی، اجازه خانواده شرط نیست. اگر زندگی آن ها در غیاب شما تأمین است، می توانید به جبهه بروید.

ص: 356

2. جلوگیری از فرزند موقتاً از نظر اسلام حرام است یا خیر؟

بسمه تعالی، جلوگیری موقت اگر موجب عقیم شدن دائمی نشود و ضرر به مزاج و نقص عضو به هم نرساند اشکال ندارد.

[سؤال 6264] 3025

بسمه تعالی 1361 / 9 / 30

حضور محترم امام امت عزیزم دامت برکاته و دامت افاضاته

بدین وسیله به اطلاع آن امام بزرگوار و مرجع عالی قدر می رسانم: طبق فرمان اخیر شما رفتن به جبهه ها واجب کفایی است و رضایت پدر و مادر شرط نیست و من پسری 19 ساله هستم و خیلی علاقه برای رفتن به جبهه ها دارم؛ ولی پدر و مادرم و خانواده ام با این کار مخالفت شدید می کنند. خواهشمندم تکلیف شرعی خدایی این جانب را که بنده حقیر شما هستم تعیین فرمایید.

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین مربوطه است.

[سؤال 6265] 3026

بسمه تعالی 1361 / 12 / 22

(أطیعوا الله وأطیعوا الرسول وأولی الأمر منکم)

با سلام و درود به امام امت و ولایت فقیه زمان ما و با درود به رزمندگان اسلام و سلام بر شهیدان راه اسلام و با آرزوی فرج آقا امام زمان (عج) و بهتر شدن جامعه اسلامی ما، سؤالی داشتم از ولی فقیه که امیدوارم هرچه زودتر جواب دهند.

امام عزیز، من مکلف هستم و کلاس اول نظری هستم و می خواهم به جبهه بروم و طبق فرمانی که شما صادر کرده اید واجب است بروم به جبهه، ولی پدرم و خواهرم با جبهه رفتن من مخالفت می کنند و می خواهم بدانم که نظر شما در مورد این که به جبهه بروم چیست؟ چون حرف شما را مقدم بر حرف های پدرم می دانم؛ چون ولی فقیه

ص: 357

این زمان هستید، پس جواب این سؤال را زودتر بدهید تا این را به پدرم نشان بدهم و دیگر جلوی مرا نگیرد و اگر امر می کنید بروم جبهه، تا کی باید بمانم در جبهه؟ و اگر می گویند این جا بمانم و درس را ادامه دهم، تا کی باید بمانم؟ لطفاً این جواب را زودتر بدهید.

بسمه تعالی، به نیاز جبهه ها بستگی دارد و تشخیص آن مربوط به مسئولین است.

[سؤال 6266] 3984

2. پدر و مادرم به من علاقه زیادی دارند و پدرم بیماری قلبی دارد و علاقه ندارند که به جبهه بروم و اجازه هم نمی دهند؛ آیا می توانم در حالی که از جبهه رفتن من ناراحت می شوند به جبهه بروم؟

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6267] 3027

بسمه تعالی 1361 / 11 / 4

محضر مبارك رهبر كبير انقلاب اسلامي و فرمانده كل قوا حضرت آيت الله العظمى امام خميني، روي له الفداء، با عرض سلام و دعا و آرزوی سلامتی آن رهبر آگاه و بزرگوار، سؤالی دارم که محترمانه به عرض می رسانم و تقاضای تعیین تکلیف دارم.

من شخصی 19 ساله و دیپلمه هستم. در خانواده، تنها پسر هستم و يك خواهر محصل هم دارم. پدرم به بیماری قلب و اعصاب مبتلا است و دکتر هم گفته اگر ناراحت شوی ممکن است سکت قلبی کنی، مادرم هم بیماری اعصاب دارد و به مجرد مسأله ناگواری شدیداً ناراحت می شود و من بنا به وظیفه شرعی قصد رفتن به جبهه داشتم و دارم که با مخالفت پدر و مادرم روبه رو هستم آن ها می گویند چون ما يك پسر داریم و مریض هم هستیم راضی نیستیم توبه جبهه بروی و زمانی که من قصد جبهه

ص: 358

کرده بودم و قرار داشتم بروم و ثبت نام کنم با تأثر شدید و گریه و زاری آن‌ها رویه رو شدم، لذا بر سر دوراهی مانده‌ام و تصمیم گرفتم که این مسأله را به عرض حضرت عالی برسانم و تقاضای کسب تکلیف کنم. خواهشمندم در این مورد تکلیف مرا روشن کنید.

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه‌ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6268] 3028

بسمه تعالی 1361 / 11 / 2

خدمت پدر بزرگ و رهبر انقلاب و امید مستضعفان دنیا پیر جماران امام خمینی

این جانب در تاریخ 1346 / 1 / 2 به دنیا آمده‌ام و 16 سال دارم و علاقه زیادی برای رفتن به جبهه دارم ولی پدر و مادرم مرا از این کار منع می‌کنند ولی آن‌ها نمی‌دانند که چه خیانتی به مملکت اسلامی خود می‌کنند. پدر و مادر من فکر می‌کنند وقتی که یک پسر دارند - که آن‌ها هم من هستم - و دارای سه دختر هستند نباید به جبهه برود. ولی من می‌دانم که این طور نیست چون چند تن از دوستان من که فقط یک پسر داشتند و به غیر از آن هیچ بچه دیگری نداشتند، پدر و مادر آن‌ها اسمشان را نوشتند و به جبهه اعزام شدند و هم اکنون در جبهه حق علیه باطل می‌جنگند. وقتی که من این چنین خانواده‌ای را می‌بینم ناراحت می‌شوم و رویم نمی‌شود که در روی پدر و مادر وفادار آن‌ها به انقلاب نگاه کنم.

و وقتی که به پدر و مادرم این را می‌گویم می‌گویند که تو گول خورده‌ای و تو را گول زده‌اند و آن‌هایی که به جبهه می‌روند نمی‌خواهند درس بخوانند ولی این طور نیست چون آن‌هایی که نمی‌خواهند درس بخوانند حاضر نیستند جان خود را به خطر بیندازند.

چون از دبیرستان ما به نام دبیرستان شهید دکتر آیت واقع در خیابان آزادی بیش از پنجاه تن از محصلان آن مدرسه به جبهه اعزام شدند و تعدادی از آن‌ها به شهادت

ص: 359

رسیدند که در میان آن ها ده تن از دوستانم هستند و به غیر از آن ها ده تن دیگر از دوستانم از اول جنگ تا به حال به درجه رفیع شهادت رسیدند. آن ها کسانی بودند که در کنار هم می نشستیم و بر روی يك نیمکت درس می خواندیم و مثل ده برادر بودیم که سه تای آن ها با یکدیگر برادر بودند و من با آن ها هم گروه بودم و بعد از شهادت هر يك نفر دیگر بلافاصله به جبهه اعزام می شد. وقتی که نوبت من شد پدر و مادرم نگذاشتند که اسم خود را برای جبهه بنویسم و من وقتی که می بینم دوستانم شهید شدند خون من به جوش می آید و نمی توانم جلوی احساسات خود را بگیرم و عهد و پیمان خود را بشکنم. بنا به فرموده سردار شهیدان که فرموده اند: «یا عهد نبندید یا این که اگر عهد و پیمان بستید عهد و پیمان خود را نشکنید و الا خیانت کارید»، و این نامه را به خاطر این نوشتم که شما پدر و مادر مرا راهنمایی کنید و اجازه مرا بگیرید تا به یاری خدا به جبهه حق علیه باطل اعزام شوم. لطفاً زود جواب نامه مرا بدهید و مرا منتظر نگذارید و مرا ناامید نگردانید. ضمناً قد من 165 سانتی متر و چندین دوره نظامی را گذرانده ام. به امید پیروزی رزمندگان اسلام - والسلام علیکم ورحمة الله

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6269] 3029

بسمه تعالی

سلام، امیدوارم که در کارهایتان موفق باشید. این جانب سؤالی در مورد شرکت در جبهه داشتم که از شما خواهشمندم به این سؤال پاسخ بدهید.

من نوجوانی هفده ساله هستم که از آغاز جنگ می خواستم در جبهه حق علیه باطل شرکت جویم، ولی متأسفانه با مخالفت پدر و مادرم روبه رو شدم. هم اکنون نیز از رفتن من به جبهه جلوگیری می کنند؛ اما خودم میل فراوانی برای شرکت در جبهه ها دارم. از شما این سؤال را دارم که آیا باید پدر و مادر، اجازه شرکت در جبهه را بدهند،

یا من می توانم بدون اجازه پدر و مادر خود را به بسیج معرفی کنم؟

ص: 360

از شما خواهشمندم به این نامه فوری جواب بدهید.

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد، و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6270] 3030

بسمه تعالی 1361 / 11 / 14

جماران خدمت امام عزیز

من دانش آموز، دوره جبهه ام کامل است، ولی پدر و مادرم راضی نیستند به جبهه بروم. تکلیفم چیست؟ در عملیات رمضان و محرم بوده ام.

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6271] 3031

بسمه تعالی 1361 / 10 / 16

محضر مبارك حضرت آيت الله العظمى امام خمينى، مدّ ظلّه العالى

فرزندى حسب فرمان امام و رهبر عالى قدر، براى جهاد و مبارزه با دشمنان اسلام ثبت نام مى نمايد؛ اما مادر مؤمنه و مريضه اى دارد كه به او اجازه نمى دهد و مى گويد:

پرستارى من عاجزه از نظر اسلام كمتر از جهاد نيست. به نظر مبارك عالى، تكليف معين و مشخص اين فرزند چيست؟ آيا پرستار مادر باشد و يا بدون اجازه مادر به جهاد برود؛ با توجه به اين كه مادر، دو فرزند ديگر دارد؟ بيتوا توجروا

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد، و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6272] 3032

بسمه تعالی

حضرت امام خمینی، رهبر کبیر انقلاب اسلامی جهان

برادر جوانی دارم 23 ساله که ساواک، قبل از انقلاب از ایشان نوار امام امت را گرفت و مدت هشت ماه در زندان به سر برد تا این که در معرکه انقلاب اسلامی به رهبری امام امت آزاد شد و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی به عضویت سپاه پاسداران

ص: 361

درآمد و تا کنون چندین بار به جبهه رفته که همیشه با نارضایتی پدر و مادرم و همسرش روبه رو می شده، و از این که مدتی در زندان شاه و يك بار در جبهه مجروح شده است، پدر و مادرم خیلی اذیت شده اند و هر موقع هم می خواهد به جبهه برود یا اسمی از رفتن به جبهه می برد، با جزع و بی تابی پدر و مادرم روبه رو می شود. او چون در سپاه در واحد عملیات می باشد، امکان این که به جبهه نرود را ندارد؛ لذا پدر و مادرم چندین بار به برادرم گفتند: یا به جبهه نرود و یا استعفا بدهد. خواهشمندم تکلیف شرعی ایشان را بیان فرمایید و جواب را به آدرسی که در پشت پاکت نوشته خواهد شد ارسال دهید.

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6273] 271

4. آیا برای شرکت کردن در این جهاد مقدس اذن پدر و مادر شرط است یا خیر؟

بسمه تعالی، نسبت به اشخاص حکم مختلف می شود.

[سؤال 6274] 2894

3. در کدام صورت برای شرکت در جبهه باید رضایت پدر و مادر را جلب کرد؟

بسمه تعالی، در مواقعی که شرکت در جبهه بر مکلف واجب نباشد و رفتن او موجب اذیت والدین گردد.

[سؤال 6275] 3033

بسمه تعالی

اماما با خواهش و تمنای کوچکانه خودم از تو درخواست دارم که من را به جبهه ثبت نام کنند و من خودم پدرم را راضی می کنم دستور فرمایید تا من هم در صف همزمانم قرار بگیرم. خداحافظ و من نمی دانم این به تو مربوط است یا به مسئول دیگر خلاصه از تو جواب می خواهم.

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد و از طرف مسئولین اعلان

ص: 362

کفایت نشده شرکت در جبهه دفاع واجب است و اجازة والدین شرط نیست.

[سؤال 6276] 3034

بسمه تعالی

1. بعضی از بچه ها که هنوز به سن تکلیف نرسیده اند با بزرگ کردن شناسنامه خود و یا کارهای دیگری که بتوانند به جبهه بروند و بجنگند انجام می دهند تا بتوانند به جبهه اعزام شوند و از طرفی بعضی از والدین نگرانند، آیا رفتن این ها اشکال ندارد؟ آیا باید والدین از رفتن آن ها جلوگیری نمایند؟ و آیا شهید شدن آن ها مسئولیتی را متوجه آن ها نمی کند؟

بسمه تعالی، اگر رفتن به جبهه بر او متعین نشده و موجب اذیت والدین می شود مراعات حال ایشان را بکند.

2. فردی است که زیاد شك می کند و ندانسته و یا ناخودآگاه نماز را می شکند و آن را باطل می کند، می گویند شکستن نماز معصیت است، در عوض معصیت چه کاری باید انجام دهد که خدا از او درگذرد.

بسمه تعالی، باید به وظیفه ای که در رساله عملیه برای شك مذکور معین شده عمل کند و اگر کثیر الشک است به شك خود اعتنا نکند.

3. لطفاً دستور نماز شب و وقت شرعی آن را برای من بفرستید.

بسمه تعالی، در رساله عملیه و کتب ادعیه مذکور است.

و در پایان از خدای بزرگ طول عمر رهبر عالی قدر انقلاب، و پیروزی کامل اسلام در تمام دنیا را آرزومندم.

[سؤال 6277] 3035

بسمه تعالی

پدرم هیچ گونه رضایت نمی دهد بروم به جبهه و نسبت به این انقلاب بدبین است ولی مادرم راضی است شغل پدرم تره بار فروش است و دلیل او بی سوادی اش

ص: 363

می باشد و می گوید من سواد ندارم تو باید باشی وقتی نسبه می دهم بنویسی حالا شما بگوئید چه کار کنم؟

بسمه تعالی، تا موقعی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6278] 2979

2. آیا برای رفتن به جبهه اجازه والدین شرط می باشد یا خیر؟ خواهشمندم توضیح دهید.

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد و از طرف مسئولین اعزام نیرو اعلان کفایت نشده شرکت در جبهه دفاع بر بالغین واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6279] 3036

بسمه تعالی

ای امام بزرگوار! اکنون آمدم دم در خانه تو تا از تو رضایت بگیرم، آمدم تا تو رهبر عزیزم به من رضایت بدهی تا به جبهه بروم. اما! وقتی با همکلاسیانم صحبت می کردیم با هم می گفتیم که در تابستان به جبهه خواهیم رفت، همکلاسیانم موفق به رفتن جبهه شدند ولی من نتوانستم بروم، اما! چطور می توانم تحمل کنم دوری برادرانم را، چون با هم عهد و پیمان بسته بودیم تا با هم به جبهه برویم، اما! من اکنون آمدم دم در خانه ات تا این که رضایت نامه ام را تو امضا کنی. من می دانم اگر تو رضایت بدهی بی شک مادرم رضایت می دهد. اما جانم فدای تو باشد. تو خودت به من رضایت بده تا به جبهه بروم. والسلام. ما عاشقان شهادتیم، نه شیفتگان قدرت به امید پیروزی لشکر اسلام بر کفر و نفاق جهانی.

بسمه تعالی، به مسئولین مراجعه کنید اگر نیاز به شما داشته باشند رضایت معتبر نیست.

ص: 364

بسم الله الرحمن الرحيم

سماحة قائد الأمر الإمام الخميني أرواحنا فداءه، السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

أمل المستضعفين! أردنا أنه نأخذ رأى سماحتكم في بعض الأمور التي هي عندنا محل إشكال وهذه الأمور هي:

1. هل يجوز التطوع للمعسكرات الإسلامية مع عدم قبول الوالدين.

2. هل يجوز الذهاب إلى جبهات القتال مع عدم أخذ موافقة وعلم الوالدين.

3. هل يجوز الذهاب إلى داخل العراق مع عدم علم الوالدين بذلك.

أفتونا مأجورين، والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

بسمه تعالى، لوتعيّنت عليه المهمة المذكورة أو لم تكن موجبة لإيذاء الوالدين لم يحتج إلى إذنهما وإلا فعليه أن يستأذن منهما قبل ذلك.

بسمه تعالى 12 / 4 / 1361

محضر مبارك حضرت امام خميني

با درود به روان پاك شهيدان گلگون كفن انقلاب اسلامي ايران

این جانب در جبهه جنوب با صدامیان کافر در حال جنگ می باشم، فعلاً داوطلبانه برای جنگیدن در لبنان ثبت نام نمودم. ولی والدین بنده اجازه نمی دهند. آیا در این شرایط می توانم بدون اجازه والدین به لبنان بروم یا خیر؟ لطفاً بنده را یاری فرمایید و جواب را مرقوم فرمایید. به امید پیروزی اسلام بر کفر جهانی.

بسمه تعالى، تصمیم گیری درباره اعزام نیرو از ارتش و سپاه با مسئولین مربوطه است، و هر وقت مسئولین در اعزام نیرو برای حمایت مسلمین لبنان تصمیم گرفتند، متابعت لازم است و رضایت والدین شرط نیست.

بسمه تعالی

این جانب پدری دارم که نمی گذارد به بسیج بروم ولی من دلم می خواهد، تکلیفم چیست؟
 پشتیبانی خود را از ولایت فقیه در حالی که نوجوان بوده و 15 سال عمر دارم اعلام می نمایم.
 بسمه تعالی، به مسئولین مربوطه مراجعه کنید، چنانچه نیاز داشته باشند رضایت پدر معتبر نیست.

[سؤال 6283] 3040

بسمه تعالی

برای رفتن به جبهه باید رضایت پدر و مادرم را نیز به دست بیاورم که متأسفانه پدر و مادرم که مسلمان هم هستند و ایمان متوسطی هم دارند، عاطفه پدری و مخصوصاً مادری مانع از این کار است. لکن من رضای خداوند را بر رضای پدر و مادرم ترجیح می دهم. حال، عاجزانه و ملتمسانه از شما می خواهم که مرا با رهنمودهای پیامبرگونه خود یاری دهید، و وظیفه من و اشخاصی همچون این حقیر را مشخص سازید تا خدایی نکرده برای همیشه ذلت و خواری نصیبمان نشود و نفس را به جای خدا پرستش نکنیم.

در پایان از خداوند تبارک و تعالی می خواهم که تمام عمر و هستی و وجودم را فدای يك لحظه از عمر شما گرداند.

اماما! تو را به حق مقررین درگاه خداوند، از خدا بخواه که اسلام را هرچه زودتر به کفر جهانی پیروز گرداند و فرج مولایمان حضرت مهدی، حجة بن الحسن العسکری (عج) را فرارساند تا ما نیز در رکاب او با دشمنان اسلام به جنگ برخیزیم و در این راه شهید شده و با ابا عبدالله الحسین و تمامی شهدای پاک خدا محشور گردیم.

ص: 366

تا رضایت خداوند را به دست بیاوریم.

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6284] 3041

بسمه تعالی 1361 / 6 / 30

با عرض سلام و درود فراوان بر امام امت، خمینی کبیر و در خواست سلامتی و طول عمر از خدای متعال برای ایشان؛ غرض از مزاحمت خواستیم عرض ادب کرده و مسأله ای را سؤال نماییم.

بنابر فتوای صریح امام که فرمودند: مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو داشته باشند، باید جوانان در آن جا حضور پیدا کنند، اگر شخصی که محصل است و دارای پدر و مادری پیر و افتاده، که اجازه جبهه رفتن به او را نمی دهند، آیا جایز است که به حرف پدر و مادر گوش نداده و در جبهه حاضر شود؟ و اگر جایز نیست و شخص چنین عملی را انجام داد، آیا هنگامی که در جبهه به عنوان مسافر حضور داشته باشد، نماز او شکسته و یا تمام می باشد؟

به امید پیروزی اسلام و مسلمین بر کفر جهانی، والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، و از طرف مسئولین اعلام کفایت نشده، شرکت در جبهه دفاع واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6285] 3042

بسمه تعالی 1361 / 12 / 7

محضر زعیم عالی قدر، حضرت آیت الله العظمی، امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

اگر کسی مدت پنج - شش ماه یا بیشتر در جبهه باشد و به او مرخصی بدهند، ولی فقط به نامه اکتفا بنماید، چنانچه پدر و مادر او ناراحت باشند و از او خواسته باشند که

ص: 367

هر سه - چهار ماه، سری به خانه بزند و باز به جبهه برگردد، ولی او اعتنا نکند؛ این چه صورتی پیدا می کند؟ آیا باید رضایت پدر و مادر را به جا آورد و به مرخصی برود، یا این که اگر فقط به اعمال فوق اکتفا نماید، کافی است؟ لطفاً خیلی کامل توضیح دهید؛ چون عده ای هستند که درگیر همین مسائلند. من الله التوفیق

بسمه تعالی، باید مطابق مقررات جبهه عمل کنند، و رضایت پدر و مادر در این جهت معتبر نیست، ولی کاری که موجب اذیت ایشان باشد، انجام ندهند.

[سؤال 6286] 3043

بسمه تعالی 1361 / 8 / 28

با سلام بر مهدی موعود (عج)، و با سلام بر شما که نایب برحقشان و قلب تپنده مستضعفین جهان هستید، و با درود بر شهدای گلگون کفن اسلام، به آگاهی آن حضرت می رساند، که بنده از پاکستان برای درس به ایران آمده ام و سه ماه قبل در بسیج بودم و بعداً به پاکستان رفتم.

و بابا و مادرم به این شرط مرا به ایران فرستادند که دیگر جبهه نروم، و وقتی که این جا آمدم، فتوای آن حضرت به صورت دیگری بود و طبق فتوای آن حضرت من مکلفم که جبهه بروم. پس در این جا من متحیرم که چه کنم؟ شما حکم نمایید که من بروم یا نروم. والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، دفاع از اسلام واجب است و در صورت نیاز جبهه ها، رضایت والدین شرط نیست.

[سؤال 6287] 3044

بسمه تعالی 1361 / 5 / 3

حضور مبارك حضرت مستطاب آیت الله العظمی امام خمینی، رهبر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران. مدّ ظلّه العالی، سلامّ علیکم

ص: 368

پس از ادای سلام و آرزوی طول عمر پر برکت برای آن امام بزرگوار، عرض می شود که سه برادر هستیم؛ يك نفر دانشجو و دو نفر معلم. پدری داریم که چندین سال است پای چپش قطع شده و چون سن او هم تقریباً هفتاد و پنج سال است و همچنین ناراحتی کلیه و معده نیز دارد، خانه نشین شده است و نمی تواند کار کند؛ ولی از لحاظ مخارج زندگی تأمین است. ما سه برادر با توجه به موقعیت کنونی قصد داریم به جبهه جنگ برویم و در برابر صدام کافر بجنگیم؛ اما پدرمان راضی نمی شود و وقتی که از او اجازه می گیریم، می لرزد و داد و فریاد می کند و اجازه نمی دهد. ترس آن داریم که اگر بدون اجازه به جبهه برویم، در شهر سروصدا راه بیندازد و ناراحتی کند و مردم هم با توجه به وضع بدنی و مزاجی او تحت تأثیر قرار بگیرند. از حضرت عالی خواهشمند است با توجه به وضع کنونی جبهه، تکلیف شرعی ما را تعیین فرمایید.

أدام الله ظلکم الشریف

بسمه تعالی، تا جبهه ها نیاز به نیرو دارد، اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6288] 3045

بسمه تعالی

این جانب از اصفهان نامه می فرستم. من دوره های کامل بسیج را دیده ام و می توانم در جبهه فعالیت داشته باشم، اما پدر و مادرم مرا از رفتن منع می کنند و هرگز اجازه نمی دهند که من بروم. وقتی مطرح می کنم اسلام مهم تر است یا من؟ می گویند: تو. و یا مطرح می کنم آیا خون من از دیگران رنگین تر است؟ می گویند: بعضی از آن ها بی خودی کشته شده اند. و از من می خواهند که به پدرم کمک کنم، در صورتی که من مخالف بعضی از کارهای پدرم هستم. تکلیف این جانب در این باره چیست؟

بسمه تعالی، اگر خودتان احساس می کنید در جبهه افراد به قدر کفایت حاضر نشدند و حضورتان در جبهه لازم است، اجازه پدر شرط نیست و در غیر این صورت، سعی کنید والدین را راضی نمایید.

ص: 369

بسمه تعالی 1361 / 3 / 12

حضور محترم رهبر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران امام خمینی

ای امام عزیز و بزرگوار آن چنان عشق شهادت و عشق جبهه در دلم زبانه می کشد که به هیچ عنوان نمی توانم جلو خود را بگیرم، ولی در این موقع مانع بزرگی همچون کوه جلو مرا گرفته که نمی توانم بروم که آن پدرم می باشد، لطفاً بفرمایید که آیا شرعاً می توانم در این لحظات حساس حرف پدر را زیر پا بگذارم یا نه؟

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، اگر بسیج از شما رضایت نامه پدر مطالبه می کند باید رضایت نامه تحصیل کنید.

[سؤال 6290] 3047

بسمه تعالی 1361 / 7 / 10

السلام علیکم ورحمة الله

حضور مبارک رهبر انقلاب، رئیس الملة، قاصم عدو الله و عدو الاسلام و عدو المستضعفين، امام خمینی، آدم الله طول عمره

امیدوارم خداوند تبارک و تعالی، طول عمر و سلامتی عنایت فرماید

طبق فرمان و جوب کفایی نسبت به شتاب جوانان به جبهه جنگ، آیا تحصیل علوم دینی ارجح است یا قتال با کفار در جبهه؟ در صورت ارجح بودن رفتن به جبهه، آیا اذیت پدر و مادر جایز است یا نه؟ والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیروی مادی یا معنوی دارد و از جانب مسئولین اعلان کفایت نشده، شرکت در جبهه دفاع واجب و مقدم است و رضایت والدین شرط نیست؛ و طلاب محترم علوم دینی باید در صورت توانایی، نیاز معنوی و ارشادی جبهه ها را رفع نمایند.

ص: 370

4. در امر جهاد که یکی از فرایض اسلام است. اگر پدر، مادر، خواهر و برادر رضایت نداشته باشند، تکلیف افرادی که بدون اجازه والدین خویش جهاد می نمایند چه می باشد؟

بسمه تعالی، در دفاع واجب از اسلام و مسلمین، اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6292] 3048

بسمه تعالی

از کسانی که نامه را می خوانند تقاضا می شود فقط مسأله را به امام شرح دهید و وقت ایشان را نگیرید، متشکرم.

من فردی هستم که 17 سال دارم حدود سه سال است که مادرم فوت کرده است برادرم دوبار به جبهه رفته است بدون اجازه پدرم، و هنوز دو ماه از خدمت سربازی برادرم مانده است، خرید لوازم خانگی به عهده من و برادرم و یک برادر کوچک تر از خودم است او (برادر کوچکم) می تواند خرید لوازم خانگی را به عهده بگیرد ولی دیگر نمی تواند خرید وسایل سنگین مانند: کپسول گاز و غیره را انجام دهد در این صورت اگر پدرم به او کمک کند می تواند آن ها را هم تهیه بکند. من در آغاز انقلاب که مدرسه ها تعطیل می شد نتوانستم با موفقیت درس را به پایان برسانم گرچه در آن شرایط هم قبول شدم و یک بار هم در شروع جنگ تحصیلی بود که نتوانستم درس خود را خوب بخوانم در هر صورت با تلاش زیاد قبول شدم ولی امسال سه تجدیدی دارم متذکر شوم که حالا اصلاً علاقه ای برای تجدیدی دادن ندارم و همیشه خود را تنها می دانم، از پیروزی انقلاب تا به حال هر وقت خواستم در یکی از نهادهای انقلابی فعالیت کنم با مخالفت پدرم روبه رو شده ام از شروع جنگ من و برادرم به فکر رفتن به جبهه بودیم و همیشه و اغلب شب ها در این مورد با پدرم بحث داشتیم یک بار چند ماه پیش بود (حدود 3 ماه پیش) هرچه می خواستم انجام بدهم با مخالفت

ص: 371

پدرم رویه رو می شدم؛ لهذا بدون اجازه پدرم برای آموزش دیدن در بسیج جهت اعزام به جبهه اقدام نمودم ولی در آن حال برادرم بدون اجازه پدرم و حتی بدون این که ما بفهمیم به جبهه رفت به طوری که از نامه اش فهمیدیم که وی به جبهه رفته است و من چون نخواستم پدر زیر فشار باشد نرفتم حالا هم بدون اجازه پدرم ثبت نام کرده ام و خواستم که خودم به اطلاع ایشان برسانم که من به جبهه می روم او پس از بد و بیراه گفتن های زیاد فکر می کند ما برای کسب شهرت به جبهه می خواهیم برویم، لازم به تذکر است که پدرم يك فرد مذهبی است او می گوید من تو را اگر به جبهه بروی به فرزندى نمی پذیرم برو بیرون و دیگر به خانه من قدم مگذار. عاطفه فرزندى او را مشغول خود ساخته است می گوید به جای این که بروی به جبهه و در نهادهای انقلابی فعالیت کنی بیا پیش من کار کن کار کردن پیش من از همه کارها برتر است چندین بار خواسته ام که پدرم را به عنوان ضد انقلاب معرفی کنم. اما چون دیدم در راهپیمایی های انقلاب کم و بیش برای تظاهر هم که شده شرکت کرده است و می کند و همچنین فرد مذهبی است، اقدام به این کار نکرده ام، بارها شده است که خواسته ام به جبهه بروم، پدرم گفته است کار کردن پیش من از آن برتر است و می گوید چرا کسانی که جوان ها را به جبهه دعوت می کنند خودشان به جبهه نمی روند؟ من به پدرم گفته ام که این تکلیف واجب کفایی است باید ما برویم تا تکلیف از دیگران ساقط شود ولی می گوید دیگران می روند و از ما ساقط می شود و من از امام تقاضای تکلیف می نمایم.

بسمه تعالی، به مسئولین مربوطه مراجعه کنید اگر نیاز داشته باشند رضایت پدر و مادر معتبر نیست.

[سؤال 6293] 1645

2. چندی قبل از طرف وزارت، اداره متبوعه خواستار اعزام داوطلب برای بازسازی مناطق جنگی شده است. مورد سؤال این است که اگر فردی علاقه مند باشد جهت امور بازسازی یا خدمت در جبهه شرکت جوید از طرفی می داند که اگر پدر یا

ص: 372

مادر مطلع شوند قطعاً مخالفت خواهند کرد با عنایت به واجب کفایی بودن موضوع بدون اطلاع پدر و مادر یا هر دوی آن‌ها می‌توان شرکت جست و یا وقتی به مخالفت آنان نگذاشت.

بسمه تعالی، به مسئولین مراجعه نمایید اگر نیاز باشد رضایت والدین معتبر نیست.

[سؤال 6294] 3049

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

مستدعی است نظر مبارك خویش را درباره سؤالات ذیل مرقوم فرمایید:

1. آیا رفتن خواهران به جبهه برای کمک‌های امدادی در صورت نیاز مانعی دارد و رضایت والدین در این مورد شرط است؟

بسمه تعالی، با مراعات کامل حجاب واجب، اشکال ندارد و اگر حضور آن‌ها در جبهه در حد لزوم باشد، اجازه والدین شرط نیست.

2. آیا عکس دادن خواهران جهت ثبت نام و شرکت در کلاس‌های اسلامی، در صورتی که عکس به دست برادران هم بیفتد اشکالی دارد؟

بسمه تعالی، نظر به عکس با حجاب شرعی اگر مفسده‌ای بر آن مترتب نباشد اشکال ندارد.

3. فعالیت خواهران در ارگان‌های اسلامی و در صورت ضرورت تماس با برادران چگونه است؟

بسمه تعالی، با مراعات کامل حجاب واجب و اجتناب از تماس‌های مفسده‌آمیز اشکال ندارد.

[سؤال 6295] 2351

4. هل يجوز للشاب المسلم القادر على حمل السلاح الذهاب إلى الجبهة مع رفض والديه بشوه ويحتمل إصابتهما بأخطار خوفاً وحباً لولدهما؟

بسم الله الرحمن الرحيم، ما دامت الجبهات بحاجة إلى حضور المدافعين عن الحق يجب الحضور في معركة الدفاع على المكلفين ولا يشترط ذلك بإذن الوالدين.

ص: 373

بسمه تعالی 1361 / 5 / 23

پدر این جانب به جبهه رفته و مرا تا بازگشت خود، از رفتن به جبهه منع نموده است؛ وظیفه این جانب را طبق فتوای حضرت امام، مدّ ظلّه در شرایط فعلی مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، اگر با مراجعه به مسئولین محرز شود حضور شما در جبهه لازم است، منع پدر مانع نیست.

[سؤال 6297] 3341

2. بعضی از پدر و مادرها از این که فرزندشان قصد دارد به جبهه برود خوشحال نیستند و گاهی اوقات از رفتن به جبهه آن ها ممانعت به عمل می آورند و این مسأله را عنوان می کنند که نان آور ما کی باشد؟ و هر چقدر هم که به آن ها گفته شود نان آور اصلی حضرت باری تعالی است، قبول نمی کنند. لذا از آن جناب خواهش می کنم این مسأله را هم مطرح کرده، دستوراتی در این مورد بفرمایید.

بسمه تعالی، تا وقتی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، رفتن به جبهه منوط به اجازه والدین نیست.

[سؤال 6298] 5954

2. برای رفتن به جبهه در حال حاضر اجازه پدر و مادر شرط است یا نه؟

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، شرکت در جبهه دفاع واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6299] 539

4. جبهه رفتن و جنگ کردن در راه اسلام و خدا بدون اجازه پدر و مادر گناه دارد؟

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، رفتن جبهه واجب است و رضایت والدین شرط نیست.

5. هل يجب استئذان الوالدين في الذهاب إلى الجبهة فيما لو لم يكن الذهاب إليها واجباً عينياً؟ وإذا احتمل أنّهما لا يقبلان فما حكمه؟ ولو قبِل أحدهما - الأمّ أو الأب - فما حكمه؟

بسم الله الرحمن الرحيم، ما دامت جبهات الدفاع بحاجة إلى المقاتلين والمعاونين، تجب المشاركة فيها وإن لم يأذن له الأبوان.

[سؤال 6301] 4303

2. چنانچه فردی داوطلب اعزام به جبهه جنگ باشد، ولی والدین با این امر مخالفت کنند، تکلیف شرعی چگونه است؟

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، شرکت در جبهه دفاع، واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6302] 1367

4. بنا به تکلیفی که معلوم کرده اید، اگر بخواهیم برویم جبهه و پدر و مادر اجازه ندهند، باید رفت یا خیر؟ اگر مادر اجازه دهد و پدر اجازه ندهد، آن وقت چطور؟

بسمه تعالی، تا وقتی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد رفتن به جبهه واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6303] 3170

5. آخرین سؤال من این است که آیا رضایت پدر و مادر برای جبهه رفتن شرط است؟

بسمه تعالی، تا موقعی که جبهه نیاز به نیرو دارد اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6304] 657

5. آیا اگر والدین به فرزند خود احتیاج داشته باشند و اجازه ندهند که به جبهه

برود، می تواند بدون رضایت والدین برود؟

بسمه تعالی، تا جبهه ها نیاز به نیرو دارد، اذن والدین شرط نیست.

[سؤال 6305] 3315

2. می دانیم که چقدر اطاعت پدر و مادر، مخصوصاً مادر در شرع، تأکید و واجب شمرده شده است. با این وجود خیلی از پدر و مادرها، بر اساس حس عاطفه، در بسیاری از امور جلوی پیشرفت فرزندان را می گیرند، مثلاً از فعالیت او در انجمن، پایگاه های نظامی، بسیج، جبهه و غیره جلوگیری می کنند. وقتی امام می گویند که به جبهه رفتن واجب کفایی است، ولی بعضی مادرها بر اساس همین احساس عاطفه نمی گذارند، در صورتی که خیلی از این فعالیت ها می تواند تغییر اساسی در زندگی آن شخص دهد، تکلیف چیست؟ بیشتر توضیح دهید.

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، و اعلان کفایت از طرف مسئولین نشده، شرکت در جبهه دفاع واجب است، و اذن والدین شرط نیست.

[سؤال 6306] 1741

2. آیا جبهه رفتن افرادی که آموزش نظامی دیده اند و یا به جبهه رفته اند، واجب عینی است یا کفایی؟ و در صورتی که پدر و مادر از رفتن به جبهه فرزندشان تقریباً ناراضی باشند، آیا باز می شود رفت یا نه؟ و آیا در قیامت از پدر و مادر نمی پرسند که چرا نگذاشتید فرزندتان به جهاد برود؟

بسمه تعالی، تا وقتی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، رفتن به جبهه واجب است و رضایت والدین شرط نیست.

[سؤال 6307] 4178

2. با توجه به فتوای اخیر حضرت امام مبنی بر واجب کفایی قرار دادن شرکت در جبهه های جنگ و عدم لزوم اجازه والدین و با التفات به اظهارات شهید اول علیه

ص: 376

الرحمه، در بیان حقوق والدین: «در صورتی که سفر جهاد بر فرزند واجب عینی نباشد، والدین می توانند او را از آن سفر نهی کنند». (کتاب گناهان کبیره، نوشته شهید دستغیب، ج اول، ص 147، فرع پنجم)؛ حکم جوانان چه خواهد بود؟ آیا باید بدون اجازه والدین در جبهه ها شرکت نمایند؟

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد و از طرف مسئولین اعلان کفایت نشده، شرکت در جبهه دفاع واجب است و رضایت والدین شرط نیست.

[سؤال 6308] 2922

2. آیا در شرایط کنونی اذن پدر و مادر مبنی بر رفتن به جبهه واجب است یا خیر؟

بسمه تعالی، با خصوصیات ذکر شده در بالا، اذن والدین شرط نیست.

[سؤال 6309] 3051

بسم الله الرحمن الرحيم

دفتر الإمام الموقر، هذه أسئلة شرعية أرجو الإجابة عنها طبق فتاوى الإمام القائد، أيده الله تعالى ولكم الأجر والثواب ولا بأس بالإسراع فيها إن كان ممكناً؛ لأنها عملية وجزئتم خيراً.

1. هل يجوز الذهاب إلى الجبهة في الوقت الحاضر من دون رضی الوالدین أو مع نهيهما أو إلى خلف الجبهة؟ مع العلم أن السائل (المكلف) صنفان: الأول: دارس للعلوم الدينية في مرحلة المقدمات والثاني: عامل وكلّ منهما أهله مستغنون عنه في الناحية المالية.

بسمه تعالی، لا اعتبار برضی الوالدین مع احتیاج الجبهة.

2. إذا كان الإمام الخميني - أعزه الله سبحانه - يفتي بعدم الجواز [أي: جواز الذهاب إلى الجبهة] بدون رضی الوالدین في الوقت الحاضر، فهل يجوز العدول إلى مجتهد آخر - أقلّ علميةً - يقول بالجواز في هذه الحالة؟ وهل يجوز الرجوع إليه في مسألة أخرى؟

بسمه تعالی، ليست المسألة من موارد الرجوع إلى الغير.

ص: 377

3. إذا كان المكلف قد أمضى فترة خلف الجبهة من دون رضی الوالدين إضافة إلى نهيهما اعتماداً على ما نشر في الجرائد بجواز ذلك وفتوى الإمام بجوازه وكان المكلف طالب حوزة أمضى فترة شهر أو شهرين ما بين العسكر و خلف الجبهة، فهل يكون سفره هذا سفر معصية و صلاته تامة، أم لا؟ وإذا صلاها قصراً، فهل عليه إعادتها مع العلم أنه سأل أحد العلماء فأخبره بالجواز (جواز الذهاب إلى الجبهة من دون رضی الوالدين) فاطمأن إلى حد ما؟

بسمه تعالى، عدم رضی الوالدين مع فرض احتياج الجبهة لا يضرب بمشروعية السفر.

4. هل يجوز قبض الراتب للغني وهو خلف الجبهة؟ سواء كان القول بجواز الذهاب أصلاً أم عدمه وإذا قبضه فهل عليه إرجاعه؟

بسمه تعالى، تابع للمقررات الحكومية.

5. هل يجوز أخذ الزكاة من الناس لمن كان أبوه متمكناً من الصرف عليه ولكنه لم يكن باذلاً عليه إلا بترك طلب العلم في الحوزة؟ أي قال له: (ترك الحوزة وأنا أبذل لك).

بسمه تعالى، يجوز أخذها مع فقره.

6. من دخل عليه خوف في أثناء الصلاة لسبب طاري فهل تبطل صلاته أم لا؟

بسمه تعالى، لا تبطل صلاته.

7. من كان له ثوب استعمله مدة، ثم تركه لمدة سنة لاستغناؤه عنه أو لبعده عنه مع احتياجه إليه، فهل يجب الخمس في الصورتين؟

بسمه تعالى، لا يجب تخميسه مع الاحتياج إليه ويجب مع الاستغناء عنه.

محضر حضرت مستطاب، آيت الله العظمى امام خميني، دام ظله العالی

پس از سلام معروض می دارد:

1. برادران بسیجی که به جبهه اعزام می شوند، گاهی اوقات مسافرتشان موجب

اذیت پدر و مادرشان است؛ با توجه به مسأله 1295 توضیح المسائل مسافرتشان حرام و نمازشان در مسافرت تمام است و باید روزه بگیرند؟ آیا نظر جناب عالی در این مسأله اعم بوده و این گونه برادران را شامل می شود یا حکم دیگری دارند؟

بسمه تعالی، تا مسئولین اعلام کفایت نیرو در جبهه نکرده اند، رفتن به جبهه واجب و رعایت حال والدین معتبر نیست.

2. اگر ممکن است تعریفی از موسیقی و ضوابطی که برای شناخت آن به کار می آیند، مرقوم فرمایید که مثلاً مارش های نظامی موسیقی هستند یا خیر؟ و بفرمایید آیا موسیقی غیر مطرب حرام است یا خیر؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوک مانع ندارد.

3. آیا نگاه کردن به موی سر و بدن زنانی که در فیلم های سینما و تلویزیون، بدون حجاب نقش بازی می کنند، بدون قصد شهوت و ریه حرام است یا خیر؟

بسمه تعالی، حکم نظر به عکس را دارد.

[سؤال 6312] 3053

بسمه تعالی 1360 / 6 / 24

امام عزیز پسری هستم شانزده ساله که از هر لحاظ آمادگی رفتن به جبهه را دارم و علاقه زیادی به جنگیدن در رکاب امام زمان - ارواحنا لتراب مقدمه الفداء - با کفار بعثی را دارم اما پدر و مادرم مانع می شوند؛ آیا برای رفتن به جبهه، اجازه پدر و مادر شرط است؟ اللهم ارزقنا توفیق الشهادة في سبيلك، آمين رب العالمين

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد شرکت در جبهه دفاع واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6313] 3054

بسمه تعالی 1361 / 4 / 27

محضر حضرت امام، مدّ ظلّه

1. با سلام و ارادت خالصانه؛ این جانب دارای مادر و سه خواهر هستم و تنها فرزند پسر خانواده می باشم. دو خواهرم در منزل شوهر هستند. من و عیالم و یک

ص: 379

خواهر و مادرم با هم زندگی می کنیم. مادرم از حقوق مستمری مرحوم پدرم استفاده می کند. با فرمایشات حضرت عالی برای رفتن به جبهه، مادرم راضی نیست که من به جبهه بروم؛ تکلیف مرا اعلام فرمایید. ضمناً این جانب دبیر دینی آموزش و پرورش هستم.

بسمه تعالی، اگر با مراجعه به مسئولین مربوطه، حضور در جبهه مورد حاجت باشد، رضایت مادر شرط نیست.

2. پول خمسم را با شخصی در شیراز حساب می کنم؛ می خواستم مرا راهنمایی کنید که با نماینده شما حساب کنم و یا با همان شخصی که قبلاً حساب می کردم؟ لازم به تذکر است که از حضرت عالی تقلید می کنم. طول عمر و توفیقات شما را تا ظهور حضرت مهدی علیه السلام از خدای تعالی خواهانم.

بسمه تعالی، به هر کس مراجعه نمودید، قبض رسید این جانب یا رسید یکی از وکلای معروف این جانب را مطالبه نمایید.

[سؤال 6314] 3055

بسمه تعالی 1361 / 3 / 12

این جانب دانشجوی تربیت معلم، متولد 1340، آرزو دارم که به جبهه بروم، ولی پدرم اجازه این کار را نمی دهد. آیا می توانم بدون اجازه بروم؟ از آن امام و رهبر بزرگوار تقاضا دارم من را راهنمایی کنند.

بسمه تعالی، اگر رفتن به جبهه بر شما متعین شده، اجازه پدر شرط نیست.

[سؤال 6315] 3056

بسمه تعالی 1361 / 5 / 25

پس از عرض سلام خدمت شما خواننده این نامه و خدمت امام امت، سخنم را آغاز می کنم:

مطلبی را که می خواستم بیان کنم در مورد بیانات گهربار اخیر امام است در مورد این که بر همه تکلیف است که به جبهه بروند؛ باید بگویم که من فردی هستم که در بسیج سپاه خدمت می کنم و تا به حال به جبهه نرفته ام ولی خیلی علاقه دارم که بروم. تا

ص: 380

به حال هم که نرفته ام مشکلاتی بوده است؛ اما در حال حاضر که امام تکلیف فرموده اند سؤالی برایم پیش آمده خواهشمند است جواب فرمایید.

مادری دارم که فقط من نزد او هستم چون که برادرم در دیاری دیگر کار می کند و هر دو ماه يك بار به ما سر می زند و از طرف دیگر در بسیج مرکزی دزفول مشغول خدمت هستم که ممکن است اجازه ندهند؛ آیا می توانند اجازه ندهند؟ تکلیف فرمایید چه باید بکنم. آیا می شود به جبهه بروم؟ و یا به بیان دیگر تکلیف از من ساقط است؟

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، رفتن جبهه واجب است و اذن مادر شرط نیست.

[سؤال 6316] 3057

بسمه تعالی 1361 / 5 / 2

دفتر امام خمینی، رهبر و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران

ضمن عرض سلام، خواستم از گردانندگان این دفتر سؤالی بپرسم: امام عزیزمان، نایب برحق امام زمان - روحی له الفدا - در پیام اخیرشان به مناسبت پیروزی رزمندگان اسلام و ورود آنان به خاک عراق فرمودند که بر جوانان تکلیف است که به جبهه ها بروند و برادران عراقی خود را نجات دهند. من هم به عنوان يك ایرانی مسلمان و پیرو ولایت فقیه مایل به شرکت در جبهه نبرد حق علیه باطل هستم، ولی شرایط من چنین است:

در آموزش و پرورش آموزگار هستم و پنج سال تعهد خدمت دارم. در ضمن مادرم شدیداً به ناراحتی اعصاب مبتلا است و با این امر، موافق نیست و پدرم نیز به رحمت ایزدی پیوسته است و امکان دارد اگر من به جبهه بروم به مادرم آسیبی برسد. آیا با این شرایط، رفتن من به جبهه - که خیلی مایل هستم - صلاح و صحیح است یا نه؟ و در ضمن جهاد تدافعی واجب عینی است یا کفایی؟

بسمه تعالی، تا وقتی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، اجازه والدین شرط نیست.

ص: 381

بسمه تعالی 1361 / 4 / 28

با سلام و درود بی پایان، به پیشگاه مقدس و پاک حضرت نایب الامام، رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، روح الله الموسوی الخمینی - دامت برکاته - و درود بی کران بر رزمندگانی که با گذشتن از جان خودشان، درسی آموزنده به ملت ایران و تمامی جهان آموختند، و خود رفتند تا این اسلام عزیز در کشور مقدس ایران بماند، و ما هستیم که باید راه این عزیزان از جان گذشته را ادامه بدهیم.

اماما! من جوانی هجده ساله هستم، که علاقه زیادی به جبهه رفتن دارم، ولی پدر و مادرم از رفتن من جلوگیری می کنند. ما، دارای زندگی مستضعفانه ای هستیم و برادری دارم که در زیر پرچم مقدس جمهوری اسلامی ایران، انجام وظیفه می نماید و پدرم کمی مریض است و نمی تواند به تنهایی خرج خانه را به کف بیاورد و خانه را اداره کند، و من مجبور هستم که زیاد اصرار نکنم. ولی با این همه از جان گذشتگی رزمندگان عزیز، و فرمایشات شما - امام - که رفتن به جبهه و نجات دادن مسلمانان عرب را از چنگال جیره خواران امریکا، امری واجب فرمودید، من شرمنده هستم، اما باید به دستور اسلام، اطاعت از پدر و مادر را واجب و امری مهم دانست. از شما خواهشمندم که این جانب را راهنمایی کنید. والسلام علی من اتبع الهدی

بسمه تعالی، تا موقعی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، رفتن به جبهه واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6318] 3059

بسمه تعالی 1361 / 8 / 29

سلام بر تو امام بزرگ که ما را از زیر سلطه طاغوت آزاد کردی. امام بزرگ من خیلی دلم می خواهد به این اسلام خدمت کنم. من تا به امروز چهار مرتبه خواستم از طریق بسیج به جبهه بروم، ولی مادرم ناراضی است و نمی گذارد من به جبهه بروم. از شما ای امام بزرگ خواهش و تقاضا می شود که در نامه ای که برای ما می نویسید

ص: 382

بگویند که رضایت پدر و مادر را زیر پا بگذاریم یا باید به دستور پدر و مادر از جایمان تکان نخوریم؟

من پدرم مرده است و شش تا بچه صغیر داریم. من که در تاریخ 1361/8/29 نامه می نویسم، با مادرم در بگو مگو هستیم و منتظر پیام مبارك شما هستیم تا ببینم می توانم به جبهه بروم یا نه؟ امام بزرگ زودتر جواب نامه را بنویسید. من نوجوانی هفده ساله هستم و شغلم کشاورزی هست.

بسمه تعالی، در صورت نیاز جبهه ها رضایت والدین معتبر نیست و تشخیص، موکول به نظر مسئولین است.

[سؤال 6319] 3060

بسمه تعالی 1361/4/24

خدمت رهبر و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران

پس از عرض سلام، امیدوارم حال شما خدمتگذار مردم خوب باشد. طول عمر شما را از خداوند - عزّ و جل - خواستارم. ای امام عزیز و رهبر مستضعفان جهان، خواهشمند است مرا در مورد مسائل زیر یاری کنید و راه حلی پیشنهاد کنید:

1. امام عزیز! من در مقابل پدر و مادری که مرا از رفتن به جبهه باز می دارند، چه کنم؟

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، شرکت در جبهه دفاع واجب است، و رضایت والدین شرط نیست.

2. با کسانی که بعضی مواقع اسلام و امامان را مسخره می کنند، چه کنم؟

بسمه تعالی، با مراعات شرایط مقررّه، امر به معروف و نهی از منکر نمایید.

[سؤال 6320] 3061

بسمه تعالی 1361/5/31

محضر مبارك مرجع تقلید جهان تشیع، حضرت امام خمینی، دام ظلّه العالی

شخصی مدت سه ماه و نیم در خط مقدم جبهه، به عنوان کمک دیدبان به حدی

ص: 383

خوب کار کرده که در مواقع زیادی به جای افسر مربوطه، انجام وظیفه می نموده، تا جایی که از ستاد جنگ رسماً تشویق نامه گرفته است. اینک که فرمان داده اید جبهه رفته ها بروند، پدرش اظهار نارضایتی می کند و می گوید: تو که يك بار رفته ای. و این شخص با توجه به موقعیتی که در جبهه داشته، جریان را با فرمانده بسیج مستقر در سپاه پاسداران در میان می گذارد و ایشان با توجه به کمبود دیدبان در جبهه، می گویند:

طبق استفتایی که از امام شده، برو ثبت نام کن. مخصوصاً وقتی که گفته شد دیدبانی کاتیوشا و توپ های سنگین می کرده، تأکید کرد که همین امروز ثبت نام کن. ضمناً پدر از نظر مادّی، هیچ گونه احتیاجی به این فرزند ندارد، حتی خرید مایحتاج زندگی هم به عهده او نیست و مادر و همسر این شخص نیز، رضایت دارند. لطفاً وظیفه را معین فرمایید.

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، رفتن به جبهه واجب است، و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6321] 3062

بسمه تعالی 1361 / 8 / 9

حضور محترم رهبر عالی قدر، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

سلام علیکم

این جانب درباره پسر که سن او در حال حاضر پانزده سال و یازده ماه می باشد و محصل است و بدون کسب اجازه و رضایت پدر و مادر از منطقه سه بسیج سپاه پاسداران، پس از يك دوره يك ماهه در پادگان آیت الله صدوقی یزد به تهران آمده و سپس به جبهه اسلام آباد غرب اعزام شده است سؤالی دارم که آیا اجازه و رضایت پدر و مادر لازم است یا خیر؟ اگر چنانچه اجازه پدر و مادر لازم است، از آن مقام معظم رهبر عالی قدر تقاضا می شود که به منطقه سه بسیج سپاه پاسداران دستور فرمایید تا فرزند این جانب را برای ادامه تحصیل به تهران بازگردانند. در رابطه با این

ص: 384

موضوع، به هر کسی مراجعه نمودم، جواب درستی به من ندادند و اصولاً اظهار بی اطلاعی نمودند و مرا سرگردان کردند.

بسمه تعالی، با فرض این که به جبهه اعزام شده، رضایت والدین معتبر نیست.

[سؤال 6322] 3063

بسمه تعالی

با درود فراوان به امام امت و سلام بر آن که برای حق کار می کند. ان شاء الله در اهداف خویش - که همانا پیشبرد اسلام می باشد - موفق و پیروز باشید.

منظور از نوشتن این نامه این بود که مشکلات مذهبی و سیاسی روز را با مرجع و رهبر خود در میان نهاده و کسب تکلیف نمایم.

این جانب جوانی هستم که در خانواده ای ساده و تقریباً متوسط، با يك خواهر و چهار برادر دیگر که یکی از آن ها بزرگ تر از من است زندگی می کنم. این جانب می خواستم به جبهه نبرد حق علیه باطل بروم، اما از آن جا که وضع اقتصادی زندگی مان خوب نیست و همین طور رضایت ندادن پدرم - به خاطر علاقه عاطفی - نمی توانم به جبهه بروم. از جناب عالی تقاضا دارم که در این مورد، مرا راهنمایی نمایید که آیا بدون اجازه و رضایت پدرم می توانم به جبهه بروم یا نه؟

بسمه تعالی، با مراجعه به مسئولین اعزام نیرو، اگر معلوم شود حضور در جبهه مورد حاجت است، رضایت والدین شرط نیست. در غیر این صورت سعی کنید رضایت والدین را تحصیل نمایید.

[سؤال 6323] 3064

بسمه تعالی 1361 / 4 / 12

محضر مبارك حضرت امام خمینی، دامت برکاته

پس از عرض سلام بر امام امت، امیدوارم که حال آن جناب خوب باشد

ص: 385

اگر جسارتی نباشد، می خواستم سؤالی از شما بکنم. سؤال این است: من می خواهم به جبهه بروم و خیلی علاقه دارم که با برادران رزمنده در جبهه باشم. در مورد رضایت والدین، مادر این جانب رضایت می دهد، ولی پدرم می گوید که تو باید درس بخوانی و مدرک بگیری. من می خواهم از شما بپرسم الان که موقع تعطیلات تابستان است، آیا می توانم به جبهه بروم و حداقل دین خود را به اسلام ادا کرده باشم؟ خواهش می کنم به سؤال من با خط زیبای خودتان جواب بدهید؛ چون می خواهم آن خط را نگهدارم. دیگر وقت شما را نمی گیرم. امیدوارم که به این سؤال فرزند کوچکتان جواب مثبت داده شود؛ چون بی صبرانه از خدا می خواهم که به جبهه بروم و باز هم تأکید می کنم: خواهش می کنم جواب مثبت را با خط خودتان بنویسید.

بسمه تعالی، اگر به سن بلوغ شرعی رسیده اید و احساس می کنید حضور شما در جبهه لازم و مفید است، اجازه پدر شرط نیست؛ ولی در هر صورت سعی کنید رضایت والدین را جلب نمایید.

[سؤال 6324] 3065

بسمه تعالی

حضور محترم نماینده امام

این جانب میزان تحصیلات دیپلم، سن نوزده سال، شغل فعلی: سرباز ژاندارمری، از خیلی وقت که خودم را شناختم، مدیون این انقلاب هستم. موضوع اصلی این است که می خواهم به جبهه بروم، ولی به دستور امام که فرموده اند هر جوانی به سن بلوغ رسیده است، بایستی همسر اختیار کند، من هم به دستور امام حدود چهار ماه است که نامزد کرده ام و فعلاً موضوع اصلی، پدر و مادر من هستند که اصلاً رضایت نمی دهند که من به جبهه بروم من عاشق شهادتم ولی از آن جا که خداوند می فرماید وای بر کسی که عاق پدر و مادر خود شود و یا دل پدر و مادر خود را بشکند، حتی اگر آن کار برای

ص: 386

رضای خدا باشد، نمی دانم چه کنم؟ البته نه این که پدر و مادرم از لحاظ فکری روشن نباشند. آن ها مثل سایر مردمان انقلابی فکر می کنند؛ ولی نمی دانم چرا به من می گویند داوطلبانه نرو من همیشه سایر شهیدان و پدر و مادرشان را مثال می زنم، ولی قبول نمی کنند. خلاصه، بعد از این حرف ها من معبودم را پیدا کردم، ولی پدر و مادرم نمی گذارند به او بپیوندم. مزاحم وقت عزیز شما نمی شوم. فقط جواب نامه را در رابطه با پدر و مادرم برایتان بفرستید. به امید پیروزی حق علیه باطل

بسمه تعالی، تا موقعی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، اذن والدین شرط نیست.

[سؤال 6325] 3066

بسمه تعالی

حضور مرجع و رهبر کل ما مسلمان ها، حضرت امام خمینی

من دانش آموز هستم و سن من در حدود هفده سال و چند ماه است. بنده برطبق تأیید شما از بسیج و علاقه خود به بسیج، در بسیج فعالیت دارم، اما خیلی کم؛ اما این فعالیت من با ناراحتی پدر و مادرم است و چون پدر و مادرم احتمال می دهند که از نظر جانی برای من ضرر داشته باشد، مانع از فعالیت مختصر من می شوند. می خواستم از رهبر و مرجع گرانقدرم سؤال کنم: این شرکت من در بسیج، از نظر شرعی گناه دارد - چون که موجب ناراحتی مادر و پدر می شوم - یا نه؟

و دیگر این که برای اعزام به جبهه، با توجه به این که سن من هجده سال نشده، آیا با ناراضی بودن پدر و مادر می توانم بروم یا نه؟ یا اصلاً سن هجده سال شرط است یا نه؟ والسلام، خدایا، خدایا، تا انقلاب مهدی، خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، کار غیر واجب اگر موجب اذیت والدین باشد، باید اجتناب شود؛ و مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، شرکت در جبهه دفاع واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

ص: 387

بسم الله الرحمن الرحيم

سماحة آية الله الإمام القائد، إمام خميني، دام ظله

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

هل يجب على الذي يريد أن يجاهد في سبيل الله أو الدفاع عن ديار الإسلام مع الكفاية، أن يستأذن والديه ولو مع بعدهم وعدم علمهم؟ وعلى فرض أن الشرع لا يجوز الذهاب من دون إذنهم، فهل سماحتكم تعطون الإذن في الذهاب، فيحق لنا الذهاب إلى الجبهات؟ أرجو الجواب مع بعض التوضيحات في مدرك الحكم ولكم التوفيق والسعادة.

بسم الله الرحمن الرحيم، الدفاع عن الإسلام والمسلمين وبلادهم واجب كفائي ولا يجب في مثله الاستيذان من الأبوين.

بسمه تعالى

حضور محترم رهبر كبير انقلاب اسلامي ايران، امام خميني، مدّ ظله

سلام عليكم، پس از درود و تحيت بر وجود شريف، چند مسأله شرعی داريم که از محضر آيت اللهی تقاضای پاسخ داريم.

1. اگر جوانی بخواهد از طريق سپاه و يا ارتش به جبهه برود، ولی پدر و مادر او به علت فقر فرهنگی و عدم آگاهی از مسائل اسلامی رضایت نداشته و احياناً گریه کنند، وظیفه چیست؟

بسمه تعالى، اگر عضو سپاه یا ارتش است و به امر مسئولین مربوطه، طبق مقررات اعزام می شود، اجازه والدین شرط نیست، ولی بهتر است کوشش نماید آن ها را راضی کند.

2. در ده ما شخصی است که در زمان طاغوت با اشخاص فاسد رژیم دست داشته است و به قول معروف پارتی داشته، و یا با خارجی ها به شکار می رفته و بالاخره از این راه ها نفوذ داشته است. ادعای

مالکیت تمام زمین های اطراف ده را که در حدود سه کیلومتر، و احیاناً بیشتر هم می شود کرده و می فروخته است، که البته در جلوده، بیرون آبادی، صحرایی داشته که بیش از سی سال پیش خشک شده است. بعد از انقلاب به خصوص پارسال، بنیاد مسکن آمده و زمین های جلوی ده را بین نیازمندان و مستضعفین تقسیم کرده است. با توجه به این که زمین های گرداگرد روستا که از او نبوده در طول چند سال فروخته است و زمینی که قبلاً صحرا بوده و هم اکنون موات است و بنیاد مسکن تقسیم کرده است از نظر شرع چه حکمی دارد؟ نظر خودتان را مرقوم فرمایید، تا تکلیف ما مشخص شود.

بسمه تعالی، زمین اگر جزو اراضی موات اصلی است و مالک شرعی ندارد، و یا آن که احتمال بدهند که مسئولین مربوطه به وجه شرعی آن را بین نیازمندان تقسیم نمودند، تصرف اشکال ندارد.

[سؤال 6328] 3069

بسمه تعالی

حضور محترم امام امت، ضمن آرزوی موفقیت روزافزون شما در پیمودن راه حسین علیه السلام خواهشمندم به سؤالات زیر پاسخ فرمایید.

1. عبارت «رفتن به جبهه ها موکول به اجازه پدر و مادر نمی باشد، بلکه راضی کردن آن ها کافی است» را لطفاً توضیح دهید. راضی کردن پدر و مادری که مخالف جبهه رفتن هستند چگونه می شود؟

بسمه تعالی، چنانچه با مراجعه به مسئولین نیاز جبهه ها را به وجود خودتان احراز نمایید، واجب است بروید و رضایت پدر و مادر اعتبار ندارد.

2. پدرم اصرار دارد که به دانشگاه برگردم. خودم مایلم برنامه طلبگی را که در مدت تعطیلی دانشگاه شروع کردم ادامه دهم. پدرم خیلی از طلبه بودن من ناراحت است. آیا باید به امر پدرم به دانشگاه برگردم؟

3. پدرم اصرار دارد مقیم تهران باشم. ولی به خاطر محیط طلبگی در قم، مایلم درس طلبگی را در قم بخوانم. آیا باید در تهران درس بخوانم یا در قم؟

بسمه تعالی، 2 و 3. اختیار با خود شما است؛ ولی از کاری که موجب اذیت پدر و مادر باشد باید احتراز کنید.

ص: 389

بسمه تعالی 1360 / 4 / 23

با سلام خدمت امام خمینی، رهبر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران

این جانب همچون دیگر جوانان متعهد و مبارز میهن مان که در جبهه های جنگ حق علیه باطل می جنگند چندین بار خواسته ام که به جبهه بروم، ولی هر دفعه با مخالفت پدر و مادرم رویه رو شده ام. ای امام عزیز! در این موقعیت حساس و سرنوشت ساز که اسلام و میهن مان همان طور که خود فرموده اید احتیاج به ما جوانان دارد و من نیز تصمیم گرفته ام در این چند ماه که دبیرستان تعطیل است برای کمک به اسلام و مملکت، به جبهه های جنگ علیه صدامیان کافر بروم، خواهشمندم با جواب قانع کننده خود، مرا - که از همه چیزم گذشته ام - خوشحال کنید. در جواب نامه قبلی این جانب که چندین ماه قبل برای شما نوشته بودم، فرموده بودید که «در امر غیر واجب سعی شود پدر و مادر راضی شوند» اما چگونه! من هر چه سعی کردم که به آنان بفهمانم که برای چه به جبهه می روم، آنان قبول نکردند.

ای امام! بایستی حقیقتی را برای شما بگویم و آن این است که اگر من به جبهه بروم، از انجام ده ها گناه که احیاناً به طور ناخواسته و یا خواسته از من سر خواهد زد دور خواهم ماند و خود بهتر می دانم که اولاً حضورم در جبهه، کمک به برادران رزمنده و ثانیاً دوری این جانب از ارتکاب گناه و معصیت است.

بسمه تعالی، به مسئولین مراجعه کنید؛ اگر نیاز دارند، رضایت والدین شرط نیست.

[سؤال 6330] 3071

بسمه تعالی 1361 / 5 / 2

حضرت مستطاب حجت الاسلام و المسلمین، استاد الفقهاء و المجتهدین، رئیس الملة و الدین، حضرت آیت الله العظمی روح الله الموسوی الخمینی، سلام علیکم

ص: 390

برای این جانب در رابطه با رفتن به جبهه مشکلی پیش آمده که به شرح زیر می باشد:

بنده هنگامی که خدمت سربازی را انجام می دادم مدتی در جبهه بودم و پس از پایان خدمت سربازی، به عضویت بسیج سپاه پاسداران درآمدم و یک مرتبه هم از طرف بسیج به جبهه اعزام شدم و پس از این که مجروح شدم برگشتم، و اکنون حالم خوب می باشد و قصد دارم که دو مرتبه به جبهه اعزام شوم، ولی مادرم می گوید: اگر بروی، من شیرم را بر تو حرام می کنم و تا زنده هستم از تو راضی نمی باشم و هنگامی هم که مُردم از تو راضی نیستم. و در ضمن، من فرزند بزرگ خانواده می باشم و پدرم هم چندی پیش فوت نموده و فعلاً مادرم بی سرپرست است. لذا از آن جناب تقاضا دارم که مرا در رفع این مشکل یاری فرمایند.

بسمه تعالی، به مسئولین مراجعه کنید؛ اگر نیاز داشته باشند، رضایت مادر شرط نیست.

[سؤال 6331] 3072

بسمه تعالی

سلام، پس از عرض سلام، سلامتی شما رهبر عزیز و آگاه را از درگاه ایزد یکتا تا ظهور حضرت مهدی علیه السلام خواهان و خواستارم.

باری عرض می شود که این جانب این نامه را برای شما رهبرم، از سبزواری در رابطه با رضایت پدر و مادرم درباره رفتن به جبهه حق علیه باطل می نویسم. سن من هفده سال تمام است و کبیر شده ام و شغلم هم کارگری است. حالا می خواهم به جبهه بروم، ولی پدر و مادرم رضایت نمی دهند. تقاضایی که از شما دارم این است که جواب این سؤال را در همین موقع حساس که دفاع از اسلام واجب است در نامه ای بنویسید تا از این موضوع بزرگ خبردار شویم.

بسمه تعالی، تا وقتی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، رضایت والدین شرط نیست.

ص: 391

بسمه تعالی

با سلام و درود فراوان به محضر امام بزرگوار، و با آرزوی پیروزی رزمندگان اسلام در جبهه های حق علیه باطل، و فراگیر شدن اسلام عزیز در سراسر جهان

از حضور آن حضرت سؤالی داشتم، که امیدوارم پاسخ دهید:

با وجود این که شما در یکی از پیام های خود فرموده بودید که جوان ها بروند و این مسأله جنگ را حل کنند، آیا بدون اجازه پدر، رفتن به جبهه جایز است؟ و اگر مادر راضی باشد، ولی پدر اجازه ندهد چطور؟

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، رفتن به جبهه واجب است، و رضایت والدین شرط نیست.

بسمه تعالی

پس از عرض دعا و سلام به پیشگاه مبارك حضرت آیت الله خمینی

سنّ این جانب در حدود پانزده سال است و خیلی دلم می خواهد به جبهه بروم و در آن جا خدمتی به وطنم و افراد جامعه بکنم. شما نمی دانید که من چقدر عشق جبهه رفتن دارم و شب و روز به فکر هستم. آخر چطور می توانم صبر کنم و بمانم، در صورتی که تمام دوستان و رفقای من که با هم بوده ایم به جبهه رفته اند و بعضی از آن ها هم شهید شده اند؟! آیا من می توانم بی تفاوت به همه این رویدادها در خانه بمانم و تماشا کنم؟! چند وقت پیش نامه ای به حضور مبارکتان نوشته بودم و گفته بودم در صورتی که مادرم راضی به جبهه رفتن من نیست، وظیفه من چیست؟ شما گفته بودید که اگر مادر و پدرت را راضی کنی خیلی بهتر است؛ اما خیلی باید ببخشید، چطور مادری که خودش بر ضد این انقلاب و رهبر آن است راضی شود که من بروم و در جبهه شهید شوم؟! اولاً: بگذارید من بگویم که من در خانواده ای هستم که همه قوم و

خویش های ما - از دایی و مادربزرگ و... - با انقلاب چپ هستند و تا می توانند توطئه پراکنی می کنند. روی همین حساب مادر من هم چون ضد انقلاب است، گاه گاهی برای این که من نفهمم موضوع از چه قرار است از من پشتیبانی می کند و می گوید: احسن که بچه با خدایی هستی؛ تا فکری به سرم نزنند.

خوب دیگر بیشتر از این، وقت شما را نمی گیرم و در همین جا نامه ام را تمام می کنم و شما را به خدای یکتا می سپارم. به امید پیروزی اسلام و حق بر باطل، در هر جا که هست، لطفاً جواب نامه را زودتر بفرستید.

بسمه تعالی، به مسئولین مراجعه نمایید؛ در صورت نیاز، رضایت پدر و مادر معتبر نیست.

[سؤال 6334] 3075

بسمه تعالی 1361 / 4 / 19

خدمت امام خمینی مدّ ظلّه العالی

پس از عرض سلام به حضور امام امت و شما متصدیان دفتر ایشان، این جانب خواهشمندم که بنده را در مورد رفتن به جبهه آگاه کنید.

بنده از نظر رفتن به جبهه مشکلی ندارم، جز این که پدر و مادرم رضایت نمی دهند. پدرم که از روی ناآگاهی، دل در گرو این انقلاب اسلامی ندارد و می پندارد که به جبهه رفتن و احیاناً گشته شدنم در این راه، بیهوده است و می گوید: من راضی نیستم که تو به جبهه بروی. مادرم نیز از روی عواطف رقیق مادری و ناآگاهی، از رفتن بنده به جبهه اظهار ناراحتی می کند.

با توجه به این که در این مقطع زمانی، نیاز به نیرو در جبهه ها بیشتر به چشم می خورد - که البته خودتان نسبت به آن آگاه تر هستید - و با توجه به این که امام در این مورد حکم کرده بودند: «اجازه پدر و مادر لازم نیست، اما ایشان را ناراحت نکنید»؛ لذا این نامه را برای شما فرستادم که از حکم صریح امام در مورد این جانب، در این برهه

ص: 393

از زمان آگاه شوم، که آیا لازم است به جبهه بروم و یا اصولاً رفتنم بهتر است یا ماندن؟

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، شرکت در جبهه دفاع واجب است، و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6335] 3076

بسمه تعالی 1361 / 3 / 26

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی نایب الامام، امام خمینی، متّع الله المسلمین بطول بقاء وجوده الشریف، پس از ابلاغ سلام، سلامتی آن رهبر عالی قدر را از درگاه احدیت در ظل توجهات حضرت ولی عصر امام زمان علیه السلام خواستارم.

ضمناً این جانب آرزوی رفتن به جبهه را دارم و پدر و مادرم اول اجازه می دهند و بعد که می خواهم بروم آن ها نمی گذارند. در ضمن ایام تعطیلی تابستان است، متمنی است دستورات لازم را بفرمایید؟ والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، شرکت در جبهه دفاع واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6336] 3077

بسمه تعالی

ضمن عرض سلام، سلامتی کارکنان این دفتر را از خداوند متعال خواستارم.

طی مکاتباتی که با بعض مطبوعات داشتم، در مورد جنگ سؤالاتی از این مطبوعات کردم که در جواب توصیه شد که با دفتر امام خمینی تماس گرفته و کسب جواب کنم. حال خواهشمندم که اگر مقدور باشد به سؤالات زیر پاسخ فرمایید. قبلاً از شما متشکرم.

1. آیا این جنگ، جهاد است یا دفاع؟

2. اگر این جنگ، جهاد است آیا رضایت والدین شرط است یا نه؟

3. اگر جهاد است، پس چرا موقع پرکردن برگه سؤالات برای اعزام به جبهه ها

ص: 394

رضایت پدر و مادر را خواسته و تحقیق نیز به عمل می آید؟

4. سن قانونی که انسان از تکفل پدر و مادر خارج می شود چقدر است؟

5. آیا کسی که به سن هجده سالگی رسیده و واجد شرایط می شود، می تواند خود راهش را انتخاب کند؟

بسمه تعالی، در صورتی که جبهه ها نیاز به نیرو داشته باشد لازم است بروند و رضایت پدر و مادر معتبر نیست و تشخیص موضوع، موکول به مسئولین مربوطه در دولت اسلامی است.

[سؤال 6337] 3078

بسمه تعالی

محضر مقدس زعیم اعظم، امام خمینی

این جانب محصل شانزده ساله ای هستم که در رشته برق و الکترونیک تحصیل می نمایم و به آن علاقه دارم. بنا به فرمان اخیر آن جناب که جوانان را ترغیب به عزیمت به جبهه های جنگ فرموده اید، خواستم پس از تعلیمات مقدماتی اعزام شوم، ولی پدرم تکلیف کرده است که این کوشش را در فراگیری علمی به کار برم، البته نه برای ترس از عواقب احتمالی ناگوار جنگ، بلکه به این دلیل که از طریق آموختن، به خصوص در رشته مزبور می توانم منشأ خدمات چشم گیری به اسلام باشم.

از آن مقام محترم خواهشمندم تکلیف این حقیر را تعیین فرمایید.

بسمه تعالی، به مراکز اعزام نیرو مراجعه کنید؛ چنانچه به نیرو احتیاج داشته باشند، رضایت پدر شرط نیست.

[سؤال 6338] 3079

بسمه تعالی سوم شوال 1402 ق

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، زید عزّه العالی

پس از عرض سلام، متمنی است مسأله مورد ابتلا را که در ذیل شرح داده می شود

ص: 395

صريحاً جواب مرقوم بفرمائيد. مزيد تشكر است.

این جانب جوانی می باشم که برای اعزام به جبهه داوطلب شدم و پدری دارم که چشم ایشان بسیار ضعیف است که حتی شب ها درست جلوی خود را نمی بینند و مطلقاً سواد خواندن و نوشتن هم ندارند. ایشان می گویند: تو عصای دست من هستی، و دکانی دارند که بنده کمک ایشان می باشم و به هیچ عنوان رضایت ندارند که من به جبهه بروم و حتی دکتر به ایشان گفته که اگر مختصر ناراحتی ای پیدا کنید، به کلی کور خواهید شد و مادر بنده هم به هیچ عنوان راضی نیستند. با این تفصیل آیا بنده می توانم باز هم آن ها را ترك کرده، به جبهه بروم یا واجب است رعایت و کمک حال آن ها بوده باشم؟ لطفاً جواب را صراحتاً مرقوم بفرمائيد.

بسمه تعالی، به مسئولین مراجعه کنید؛ اگر نیاز داشته باشند، رضایت والدین شرط نیست.

[سؤال 6339] 3080

بسمه تعالی

سلام و درود به رهبر انقلاب، و درود به یاران رهبر انقلاب، و درود بر ملت شهیدپرور، بنده مسأله ای برایم پیش آمده است.

بنده احساس مسئولیت می کنم که می خواهم به جبهه جنگ بروم و گواهینامه پایه یکم را هم دارم، ولی مادرم که مریضه است و شصت سال سن دارد، می گوید که اگر به جبهه بروی، شیرم را حلال نمی کنم. در این صورت تکلیف بنده چیست؟ غیر از بنده، دو پسر و دو دختر هم دارد.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، و از طرف مسئولین اعلام کفایت نشده، شرکت در جبهه دفاع واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

ص: 396

بسمه تعالی

پس از عرض سلام، سلامتی آن جناب را از درگاه خداوند متعال خواهانم و همچنین طول عمر هم برایتان آرزو دارم.

من يك بسيجی هستم که می خواهم به جبهه بروم، ولی پدر و مادرم اجازه نمی دهند. تکلیف ما در این مورد چیست؟ ضمناً بعضی ها می گویند: اگر بدون رضایت پدر و مادر به جبهه رفتی و کشته شدی، مستقیماً به جهنم می روی. تکلیف ما چیست؟

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد و از طرف مسئولین اعلام کفایت نشده، شرکت در جبهه دفاع واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6341] 3082

بسمه تعالی 1361 / 6 / 31

پس از عرض سلام، ان شاء الله حال برادران خوب باشد، و از خداوند متعال خواستارم که امام عزیزمان را نگهدارد و به امید خدا - ان شاء الله - موفق و مؤید باشد.

پدری يك پسر دارد و آن پسر می خواهد برود جبهه، و پدر قبول نمی کند؛ چون فقط همین يك پسر را دارد. آیا از نظر شرعی، رفتن به جبهه بدون اجازه اشکال دارد یا نه؟ و من الله التوفیق؛ ایدکم الله تعالی

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، و از طرف مسئولین اعلان کفایت نشده، شرکت در جبهه دفاع واجب است، و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6342] 3083

بسمه تعالی 1361 / 4 / 24

حمد وافر نثار بارگاه با عظمت حضرت ذوالجلال - عزّ سلطانه - و درود بی پایان

ص: 397

نثار روان پاک حضرت ختمی مرتبت صلی الله علیه و آله و دوازده نفر از جانشینان عاقبت محمود او، سلام بی شمار به رهبر کبیر انقلاب، امام بزرگوار، حضرت آیت الله العظمی خمینی، دام ظلّه الوارف، و بعد از سلام خدمت شما، امیدوارم که خداوند به شما طول عمر پر برکت همراه با عزت عنایت بفرماید.

بنده پسری هفده ساله هستم، که در سال دوم هنرستان تحصیل می کنم و پدرم هم نجار می باشد. بنده می خواهم به جبهه بروم، ولی پدرم اشکال می گیرد و نمی گذارد که من بروم. البته من در حدود دو ماه پیش از طرف جهادسازندگی، در شهر ایلام بوم و یک ماه آن جا داوطلب کار می کردم. حالا در پی درخواست شما، رهبر عزیز و دیگر مقامات مملکتی و بالاتر از این ها، برای دفاع از اسلام و مملکت، می خواهم به جبهه بروم، اما پدرم سدّ راه من است. حالا وظیفه شرعی من چیست؟ آیا به حرف پدرم گوش کنم در حالی که اسلام در خطر است، یا این که بدون توجه به جبهه بروم؟

خدا یار و یاورتان باد، به امید پیروزی لشکر اسلام بر کفر

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، و از طرف مسئولین مربوطه، اعلام کفایت نیرو نشده، شرکت در جبهه دفاع واجب است، و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6343] 3084

بسمه تعالی

محضر مبارک حضرت آیت الله العظمی نایب الامام، امام خمینی

آیا در شرایط فعلی، برای یک فرد دانشجو که در رشته فنی تحصیل می کند و دانشگاه اول مهر باز می شود، شرکت در سر کلاس وظیفه است یا رفتن به جبهه نبرد؟

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد و از طرف مسئولین اعلام کفایت نشده، شرکت در جبهه دفاع واجب است، و اجازه والدین شرط نیست.

ص: 398

بسمه تعالی 1361 / 6 / 27

حضور رهبر کبیر انقلاب

پس از تقدیم عرض سلام سلامتی و طول عمر آن جناب را از درگاه خداوند متعال خواهانم. این جانب يك بسیجی افتخاری هستم و می خواهم به جبهه بروم، ولی پدر و مادرم می گویند امضا می کنیم ولی رضایت نداریم بروی. خانواده ما هشت نفر است غیر از برادر کوچک ترم که می گوید می خواهم خودم بروم بقیه می گویند نرو، حتی برادر 5 ساله ام نیز می گوید نرو. تکلیف ما در مقابل این نارضایی چیست؟ ضمناً اگر امضای خود امام زیر نامه نباشد برای چند بار متوالی نامه خواهم فرستاد. والسلام

بسمه تعالی، مادامی که جبهه نیاز به نیرو دارد شرکت در جبهه دفاع واجب است و رضایت والدین شرط نیست.

[سؤال 6345] 3086

بسمه تعالی 1361 / 6 / 30

خدمت امام شریف و دوست داشتنی، حضرت امام خمینی

سلام با صفای مرا از راه دور بپذیر. امیدوارم در پناه خداوند مهربان، محفوظ باشید.

این جانب مسئول دفتر دادرسی انقلاب اسلامی سمیرم، با توجه به فرمان مبارک برای حرکت به سوی جبهه های جنگ، خواهشمندم وظیفه این جانب را روشن فرمایید که به جنگ خارجی بروم، یا در داخل در جنگ شرکت کنم؟ وضع جسمی این جانب خوب است و رانندگی هم می دانم. منتظر فرمانم.

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، و از طرف مسئولین اعلان کفایت نشده، شرکت در جبهه دفاع واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

ص: 399

بسمه تعالی

رهبر گرامی امام خمینی امام عزیز من حقیر بسیار علاقه مند به رفتن به جبهه هستم، ولی با مصائبی روبه رو هستم.

پدر من دارای پنج فرزند می باشد، دو تا دختر که شوهر کرده اند، و سه پسر که یکی از آن ها شهید شده و دو پسر دارد. لازم به تذکر است که مادرم موقعی که من در سن هفت سالگی بودم، طلاق گرفت و پدرم با مصائب بسیار مالی ما را بزرگ کرد، به طوری که حتی بعضی اوقات برای نان شب می ماندیم. پدرم به خاطر مشقت های زیاد شکسته شده و حالا چون من همه کارهای وی را می کنم و زن هم نگرفته نمی گذارد من بروم. آیا شما اجازه می دهید من بروم یا خیر؟

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد و از طرف مسئولین اعلان کفایت نشده، شرکت در جبهه دفاع واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6347] 3088

بسمه تعالی 1361 / 6 / 30

پس از عرض سلام خدمت رهبر کبیر انقلاب اسلامی و فرمانده کل قوا و آرزوی طول عمر و سلامتی برای شما و خانواده و یاران شما.

مشکلی برایم پیش آمده است و با اجازه از شما کسب تکلیف می کنم.

پس از فرمان شما و مسئولین مملکت درباره رفتن جوان ها به جبهه، من هم وظیفه دینی خود دیدم که در این دفاع و جنگ مقدس شرکت کنم. موضوع را به پدرم اطلاع دادم، دفعه اول جواب سربالا به من داد. و باز موضوع را گفتم، به من گفت که آزادی هر جایی می خواهی برو. این جواب دادن از هر «نه» گفتنی سخت تر بود. مخالفت او به این دلیل است که چند ماه پیش به علت کوچک بودن خانه و عائله زیاد و اصرار زن

ص: 400

و فرزندانش، راضی شد خانه بزرگ تری بخرد، که يك مقدار خودش پس انداز داشت و يك مقدار هم من کمک کردم و مقدار زیادی هم از دوستان و آشنایان و احیاناً از جای دیگری، قرض گرفت و خانه خریدیم و درآمد او به مقداری است که می تواند عائله خود را سیر کند و مقداری از آن را هم به طلبکارها بدهد، و غیر از من، دو پسر دیگر دارد که یکی دیپلم گرفته و دیگری کوچک است و درس می خواند. پدر من خودش بی سواد است و نمی تواند آن جوری که باید و شاید مسائلی که در جامعه و دنیا می گذرد درک کند، و شاید مسلمانی را فقط در نماز و روزه و امثالهم بداند. خواهشمند است ما را راهنمایی کنید و بگویید تکلیف و وظیفه ما چیست؟

خداوند شما و روحانیون مبارزی را که برای خدا و آزادی ملت ایران از چنگال استعمار و استبداد و استعمار مبارزه کردید، پیروز بگرداند.

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، و اعلام کفایت از طرف مسئولین نشده، شرکت در جبهه دفاع واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6348] 3089

بسمه تعالی

پیشگاه زعیم عالی قدر، رهبر شیعیان جهان، امام خمینی

با سلام بر رهبر کبیر انقلاب، و با سلام بر شهیدان راه اسلام، و با سلام بر رزمندگان اسلام، و با درود بر امت حزب الله

امید مستضعفان جهان! ضمن عرض سلام، به استحضار می رساند که این جانب در این زمان حساس دچار مشکلات زیادی شده و از امام - این رهگشای مشکلات - استمداد می طلبم و داروی درد دل های خود را جز از خدا و رهنمودهای شما، از کسی دیگر نمی توانم بطلبم. خلاصه ای از شرح زندگی و دردهای بنده:

بنده از خانواده ای مذهبی و مستضعف هستم و زندگی ما را پدرم اداره می کرد، که

ص: 401

پس از مدتی با داشتن هفت فرزند، دنیا را وداع گفت و بعد، زندگی ما توسط برادر بزرگم تأمین می شد، که او هم با تشکیل خانواده از ما جدا شد. در این زمان مسئول تأمین زندگی ما برادر دیگرم شده بود، تا این که انقلاب اسلامی شروع و با رهبری پیامبرگونه شما، پیروز شد و سپس در آمل سپاه پاسداران تشکیل، و او به عضویت آن ارگان درآمد، و پس از مدت يك سال، در كشف خانه تیمی، به دست منافقین به شهادت رسید و اکنون این جانب مانده ام با دو خواهر، و يك برادر كوچك هشت ساله، اما این جانب، خدا می داند که عاشق اسلام و انقلاب هستم ولی هر بار نامی از جبهه یا سپاه رفتن به میان می آید، با مخالفت شدید مادرم روبه رو می شوم. البته مادرم از نظر

عاطفی و نداشتن سرپرست و آگاهی کامل، با این برنامه مخالفت می کند. بنده هم از این که نتوانستم حتی يك بار به جبهه بروم، نسبت به رزمندگان و شهدا احساس شرمندگی می کنم، در صورتی که علاقه شدیدی دارم تا بتوانم ذره ای به اسلام و مسلمین - چه در جبهه و یا در سپاه - خدمت کنم و هرچه سعی می کنم به جایی نمی رسم، تا این که با تصویب برادران انجمن اسلامی شهید محله، قرار بر این شد که این دردم را با رهبرم در میان بگذارم، و تسلیم اوامر شما شوم، و از آن مسأله ای که راجع به رضایت پدر و مادر در اسلام مطرح است آگاهم.

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد و از طرف مسئولین اعلام کفایت نشده، شرکت در جبهه دفاع واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6349] 3090

بسمه تعالی 1361 / 4 / 30

حضور محترم حضرت امام خمینی، رهبر مستضعفان جهان

پس از عرض سلام های خالصانه، و درخواست عاجزانه از درگاه خداوند متعال، برای طول عمر پر برکت و موفقیت روزافزون آن حضرت، برای رهبری مستضعفان

ص: 402

جهان و اعتلای دین خدا، اسلام عزیز، این جانب شخصی 27 ساله دارای، زن و دو فرزند خردسال، و پدر و مادر می باشم، و مقلد حضرت امام می باشم، و بسیار مایلم که در جهاد با کفار شرکت کنم، ولی پدر و مادر و همسرم راضی نمی شوند و می گویند: تنها نان آور ما تو هستی. و برادر دیگری هم ندارم. از آن حضرت تقاضا دارم مرا راهنمایی فرمایند که اشکال شرعی بر من وارد است یا نه؟ اگر تکلیف است که علی رغم نارضایتی والدینم، در جهاد شرکت کنم، با کمال میل در جهاد شرکت می کنم.

اماما! در این مشکل یاریم کنید. والسلام، به امید پیروزی اسلام بر کفر جهانی

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، شرکت در جبهه واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6350] 3091

بسمه تعالی

پدر و مادرم نمی گذارند و ناراضی هستند از رفتن من به جبهه ها، شما بگویید که من چه کار کنم در این موقع که والدین من اظهار نارضایتی می کنند.

مگر خون ما از خون آن عزیزانی که در صحرای کربلا و صحرای خوزستان، خرمشهر و... به خون خود می غلطند، بهتر و سرخ تر است؟ مگر ما از علی اکبرها و علی اصغرها و قاسم ها و... عزیزتریم. من می خواهم به جبهه ها بروم، و سنگرهای دوستان و برادرانی که به شهادت رسیده اند و سنگرشان خالی است را پر بکنم و به جای آن ها بر علیه کفار بجنگم؛ زیرا که من و امثال من باید ادامه دهنده راه این شهیدان باشیم. به نظر من دیگر ادامه تحصیل من فعلاً (موقعیت جنگ) فایده ندارد؛ زیرا که بهترین دوستانم را از دست دادم و شهید شده اند و باید راه آن ها را ادامه بدهم، و سنگرشان را پر کنم، و نگذارم که سنگر این عزیزان خالی بماند، و باید به جنگ تا آخرین لحظه پیروزی ادامه دهیم. نظر شما در مورد این که من تحصیل کنم و یا باید

ص: 403

سنگرهای این عزیزان را پر کنم، چیست؟ شرحی کافی بدهید. و در ضمن فکر پدر و مادرم را از موضوع رفتن من به جبهه، روشن و راضی نمایید.

بسمه تعالی، شما می توانید با مراجعه به مسئولین مربوطه، نیاز جبهه ها را به وجود خودتان تشخیص دهید. اگر جبهه ها به شما نیاز داشته باشد، لازم است بروید و رضایت پدر و مادر معتبر نیست.

[سؤال 6351] 3092

بسمه تعالی

با سلام گرم و مقلدانه حضور آن رهبر کبیر و مرجع و امام

1. نظر شریفتان در مورد اجازه پدر و مادر در رفتن به جبهه فرزند، چگونه است؟ اگر پدر و مادر اجازه ندادند، فرزند در پیشگاه خدا و حضور ولی عصر امام زمان - عجل الله تعالی فرجه الشریف - مؤاخذه نخواهد شد؟

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، شرکت در جبهه دفاع واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

2. عدالت امام جماعت به چه طریقی حاصل می شود؟ آیا به وسیله معرفی یکی از روحانیون سرشناس شهر یا معرفی از یک مقام رسمی - مثل سیاسی ایدئولوژی در ارتش - عدالت محرز می شود یا نه؟

بسمه تعالی، اگر موجب اطمینان شود، کفایت می کند.

[سؤال 6352] 3093

بسمه تعالی

به نام الله، پاسدار حرمت خون شهیدان

سلام به رهبر کبیر انقلاب اسلامی، به رهبر عزیزی که تمام هدفش در زندگی به اسلام هست و خواهد بود. ای امام! لطفاً مرا راهنمایی کنید، شما که ملت ها را راهنمایی می کنید.

ص: 404

در خانواده ای مذهبی زندگی می کنم. برادرم در اوایل جنگ در هویزه به شهادت رسید، و خود نیز آرزوی این فیض عظیم را دارم و در پی فرمان شما - مبنی بر واجب کفایی بودن کمک به جبهه ها - هرچه اصرار کردم که رضایت بدهید که عازم جبهه شوم، رضایت نداده اند و می گویند دو سال دیگر صبر کن تا سنّ توقانونی شود، آن وقت هرچه می خواهی انجام دهی، انجام بده.

ای امام! ای که بعد از خدا امیدم به شما است، مرا راهنمایی کنید. خیلی دلم می خواهد که عازم جبهه شوم. در پایان از این که سرتان را درد آوردم و وقتتان را گرفته ام، معذرت می خواهم. والسلام

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، شرکت در جبهه دفاع بر مکلفین واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6353] 3094

بسمه تعالی 26 شعبان 1402 ق

محضر مبارک رهبر و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، حضرت آیت الله العظمی، الامام الخمينی، مدّ ظله العالی

با عرض سلام به پیشگاه رهبر بزرگوار عالم اسلام، حقیر فرزند پدری هستم که شصت و هفت سال داشته و دارای چهار پسر می باشد، سه فرزند وی به تازه گی ازدواج نموده اند و مشغول اداره عائله های خویش می باشند، از آن جایی که در این موقع، جنگ تحمیلی عراق علیه ایران عزیز، احتیاج به نیروی کمکی دارد، و حقیر مدت پنج ماه در جبهه جنوب حضور داشته ام، بسیار مشتاقم که دوباره عازم جبهه های جنگ شوم، لیکن پدر و مادر پیرم این اجازه را نمی دهند و می گویند که يك بار رفته ای و دین خود را ادا کرده ای، و تو عصای دست ما هستی. اینک چون حقیر وظیفه شرعیّه خویش را در این مورد نتوانستم بیابم، ناچاراً مصدع اوقات گران بهای آن رهبر عالی قدر شدم، تا مرا در این مورد راهنمایی بفرمایید. توفیق سعادت و طول عمر برای

ص: 405

آن رهبر عظیم الشان، از خداوند منان خواستارم.

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، شرکت در جبهه دفاع واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6354] 3095

بسمه تعالی 1362/2/7

محضر مقدس زعیم عالی قدر جهان تشیع و مرجع آگاه و بزرگ، حضرت آیت الله العظمی، امام خمینی، دامت افاضاته

بنده به عنوان سرباز جان نثار حضرت بزرگوار، سلام عرض می نمایم. بنده حقیر - هر چند مزاحم وقت شریف و ارزش مند حضرت آیت الله می شوم - می خواهم مسأله ای را که گریبان گیر آن هستم و مرا بسیار ناراحت کرده و زجر می دهد، جهت حل آن، از مقام معظم آن حضرت - که عزیزتر از جان این جانب می باشد - استفتا کنم. مسأله و موضوع از این قرار است: بنده ساکن روستا می باشم و هنوز سال چهارم اقتصاد تحصیل می نمایم. تا کنون سه بار داوطلبانه جهت جنگ با کفار بعثی ثبت نام کرده ام، تا اعزام به جبهه حق علیه باطل شوم، ولی در هر سه بار، پدر و مادرم مانع از این کار شده اند و شرایط زندگی و خانوادگی مان چنین است: پدرم 76 ساله و از کار افتاده، و مادرم 60 ساله، تقریباً قابلیت انجام امور خانگی را دارا است، و شش خواهر داشتم که همگی دارای خانواده بوده و دیگر خودشان مسئولیت خود را دارا هستند و سه برادر هستیم، یکی 37 ساله صاحب خانواده، که با هفت نفر عائله از پدر و مادرم جدا است، و یکی از برادرانم پاسدار کمیته مرکزی انقلاب اسلامی تبریز بوده و هنوز ازدواج نکرده است و از پدر و مادرش جدا نیست، و بنده که آخرین فرزندانمان هستم، 19 ساله هستم و وضعیت مالی مان نیز در حد متوسط بخور نمیر می باشد. با این وضعیت و شرایط، بنده برای اعزام به جبهه حق علیه باطل - به عنوان تکلیف شرعی - بیش از اندازه علاقه دارم، که در صورت ممانعت از این جانب ممکن است

ص: 406

سلامتی و زندگی از من سلب شود. استدعا می شود که تکلیف این جانب را روشن فرمایید. بنده همواره دعاگوی عمر پر برکت امام بزرگوار و رهبر انقلاب عزیزتر از جانم، و رزمندگان و سنگر نشینان دلیر و شجاع اسلام بوده و هستم. اماما و بزرگوارا باز هم عاجزانه استدعا می نمایم که با تقبل زحمت نوشتن چند کلمه، تکلیف بنده حقیر را روشن نمایید. لازم به توضیح است که جهت روشن شدن مسأله، به محضر بعضی از روحانیون محترم مراجعه کرده ام، ولی جواب قطعی نگفته اند. منتظر فتوای امام بزرگوار و مرجع عزیز می باشم.

شعار هر حزب الله جان فدای روح الله

خدایا عاشقم، عاشقترم کنسر و جانم فدای رهبرم کن

اماما و مرجع بزرگوارا جانم فدایت باد. از مقام معظم حضرت آیت الله عاجزانه تقاضا می نمایم که در موقع ارسال جواب نامه، حتماً يك هدیۀ یادگاری - هر چند يك چوب کبریت باشد - به بنده لطف بفرمایید.

بسمه تعالی، در صورت نیاز جبهه ها، رضایت پدر و مادر اعتبار ندارد و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6355] 3096

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت امام خمینی، دام ظلّه

محترماً، معروض می دارد: که اخیراً فتوایی از طرف جناب عالی منتشر گردیده که فرموده اید: تا موقعی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، رفتن به جبهه واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

لذا کسانی هستند که چنانچه بدون رضایت والدین و یا با رضایتشان به جبهه اعزام شوند، یقین دارند پدر و مادرشان چون سابقه قبلی دارند، به محض ناراحت شدن، با وضع فجیعی به حالت جنون مبتلا می شوند و معالجه آن غیر ممکن است، مگر این که

ص: 407

به شهر مراجعه کنند و تا مدتی در بیمارستان بستری باشند، تا به تدریج حالشان خوب شود. آیا برای همچون اشخاصی که دارای شرایط مزبور می باشند، رفتن به جبهه واجب است یا نه؟

بسمه تعالی، دفاع از اسلام واجب است و با نیاز جبهه ها، رضایت والدین شرط نیست و تشخیص آن موکول است به مسئولین مربوطه.

[سؤال 6356] 3097

بسمه تعالی 1361 / 7 / 20

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی الخمینی، دامت برکاته و متّع الله المسلمین بطول بقائه، جعلت فداک و رزقنی الله زیارتک و لقاءک

امید است که پیوسته وجود مقدس عالی از جمیع مکاره و ناملایمات مصون و محفوظ بوده و مؤید به تأییدات الهی و توفیقات سبحانی باشید. مستدعی است حقیر را به جواب مسأله زیر مفتخر فرمایید:

در اوایل انقلاب جوان هجده ساله ای از حقیر شهید شد و لله الحمد. خودم پیرمرد و ضعیف البُنیّه هستم، و مادر شهید، مریض و داغ دیده است. اکنون پسر دیگرم نیز عازم جبهه است، هرچه به او می گویم: توانایی تحمل شهادت تو را ندارم و اگر طوری شد، مادرت هم می میرد؛ جواب می دهد که امام خمینی - دامت برکاته - فرموده اطاعت پدر و مادر شرط نیست. آیا این چنین است؟ آیا می توانم به او بگویم راضی به رفتن تو به جبهه نیستم، یا گفتن این مطلب خلاف شرع است؟ با در نظر گرفتن این که بعد از پسر شهیدم، چهار پسر موجودم همه در ارگان های دولتی هستند. یکی در سپاه پاسداران که معلّم ایدئولوژی سپاه است و سه تای دیگر در بسیج کار می کنند. مرا راهنمایی فرمایید. أدام الله أظلالکم العالی، علی رؤوس الأعالی والأدانی

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد و از طرف مسئولین مربوطه اعلان کفایت نیرو نشده، شرکت در جبهه دفاع واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

ص: 408

بسمه تعالی 1361 / 8 / 19

به نام الله؛ پاسدار حرمت خون شهیدان

اولاً: سلام مرا به امام برسانید و سپس خدمت خودتان سلام عرض می کنم. امیدوارم در انجام وظایف شرعی خود موفق باشیم.

بدون مقدمه به اصل مطلب می پردازم: بنده فعلاً يك معلم تربیتی هستم و می خواستم در رابطه با فتوای اخیر امام سؤالاتی کنم.

با در نظر گرفتن این که در شماره 3 ماهنامه پاسدار اسلام صفحه 5 این فتوا از امام به چاپ رسید که برای رفتن به جبهه رضایت والدین الزامی نیست ولی مادامی که به جبهه نرفته ایم آن ها را راضی نگه داریم، حالا می خواستم از قول بنده از محضر مبارك امام سؤال فرمایید که آیا حالا که والدینم با رفتن من به جبهه مخالفند آیا می توانم به جبهه بروم؟ البته بنده دارای هجده سال می باشم و آموزش نظامی را هم در جهاد، هم در بسیج و هم در مدرسه، دیده ام آیا با وجود این شرایط هم رضایت والدین الزامی است؟ اگر از نظر شرعی نمی توانم به جبهه بروم، به چه دلیل؟

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد که تشخیص آن با مسئولین است، و اگر جبهه ها به شما نیاز داشته باشد، باید بروید و رضایت پدر و مادر معتبر نیست.

[سؤال 6358] 3099

بسمه تعالی

با درود فراوان بر حضرت محمد صلی الله علیه و آله و آل او و فرزند آن بزرگواران، حضرت امام خمینی، پدر بزرگوار امت اسلام مدتی است که می خواهم به جبهه حق علیه باطل بروم، ولی لیاقت پیدا نکرده ام. یکی از علل ظاهری آن، نارضایتی پدر و مادرم می باشد، که تقریباً يك ماه پیش برای آموزش به واحد بسیج سپاه رفتم، تا بعد از

ص: 409

آموزش به جبهه اعزام شوم و با این فتوای شما که در روزنامه کیهان چاپ شده بود، خود را قانع ساختم. سؤال شده بود:

شخصی که عضو نیروهای نظامی و انتظامی نیست و مشمول مقررات دولت جمهوری اسلامی جهت اعزام به جبهه نمی شود، اگر بخواهد داوطلبانه به جبهه جنگ برود، ولی پدر و مادرش راضی نیستند، از نظر شرعی چه حکمی دارد؟

فرموده بودید:

«رضایت والدین معتبر نیست، ولی تا رفتن به جبهه از نظر مقررات بر شما تعیین نشده، موجبات اذیت ایشان را فراهم نکنید و با تحصیل رضایتشان اقدام نمایید».

ولی پسرخاله ام که در تهران، یکی از افراد سپاه است و در جاهای قضایی کار می کند، تلفنی به من گفت: تو نمی توانی با این فتوا به جبهه بروی، زیرا که این فتوا برای افراد نظامی صادر شده است. و من که قرار بود فردای آن روز اعزام شوم، به جهت ترس از عاق والدین شدن نتوانستم بروم. مدتی گذشت. کتاب توحید آقای شهید دستغیب را ورق می زدم که به آیه قرآنی توجه ام جلب شد که فرموده بود: «ای کسانی که ایمان آوردید مانند کسانی که کافر شدند نباشید که وقتی برادرانشان به سفر یا جبهه جنگ رفته (و باز نگشته اند) گویند اگر نزد ما بودند نمی مردند یا کشته نمی شدند، سوره آل عمران آیه 155» و بعد در تفسیر این آیه گفته بودند که چنین کاری شرك به خدا است. و از طرفی بعضی بچه ها که قرار بود بروند، بدون اجازه پدر و مادر یا لاقول یکی از طرفین آمده بودند. و بچه های مدرسه نیز می گویند که امام فرموده اند: «جوانان عزیز بروند جبهه ها، و مسأله را زود حلش کنند» و این اجازه پدر و مادر نمی خواهد. ای پدر بزرگوار ما که از جانب خدا برای هدایت ما برگزیده شده اید، و ایمان به خدا را به ما متذکر شدید، و ان شاء الله تعالی ما نیز هدایت یافتیم، تقاضا دارم راه را برای من که در دوراهی قرار گرفته ام، مشخص فرمایید که آیا اجازه دارم به جبهه بروم یا نه؟

آقا برایم دعا فرمایید که خدا رحمتان فرماید، تا به لقای او نائل گردیم و توبه ام را

ص: 410

بپذیرد، که بسی گناه کارم و او توبه پذیر. والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، شرکت در جبهه دفاع واجب است و اذن والدین شرط نیست.

[سؤال 6359] 2941

2. در رفتن به جبهه رضایت پدر و مادر چگونه حل می شود؟ رفتن به جبهه به طور داوطلب باید با رضایت پدر باشد؟ یا رضایت مادر هم و یا هر دو لازم است و اگر به سربازی فراخوانده شود در آن مورد چطور؟ باز باید آن ها راضی باشند یا خیر؟ در این مورد از دفتر شما در قم سؤال کردم، جواب فرمودند که اگر پاسدار یا ارتشی نباشد، تحصیل رضایت پدر و مادر لازم است، ولی از تهران سؤال کردم، فرمودند که اخیراً امام گفته اند که در صورتی که سپاه لازم داشته باشد، رضایت والدین شرط نیست. بین دو جواب متناقض قم و تهران مردد ماندم و این نامه را نوشتم، و چون با تلفن و نامه ساده، یقین برای بنده حاصل نمی شود، لطف فرموده و پاسخ را مهر فرمایید.

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، رفتن جبهه واجب است و اذن والدین شرط نیست.

[سؤال 6360] 3100

بسمه تعالی 1361/7/1

با سلام خدمت رهبر انقلاب اسلامی، امام خمینی و با درود بر روان پاک تمامی شهیدان به خون خفته اسلام و با سلام به شما برادران زحمت کش دفتر امام که ان شاء الله تلاش ها و خدماتتان به درگاه خداوند تبارک و تعالی قبول گردد.

برادران از این که وقت عزیز شما را می گیرم معذرت می طلبم، ولی سؤالی دارم که امیدوارم شما برادران متعهد و حزب اللهی به آن پاسخ دهید. سؤال این است که من چه کنم که عبادت ها، مخصوصاً نمازها را با حال انجام دهم؟ از شما استدعا دارم که به خاطر خدا مرا اول با رهنمودهای خود و بعد با معرفی يك سری از کتاب های ساده که

ص: 411

در این مورد به چاپ رسیده ارشاد نمایید. خواهشمندم که اگر وقت مبارك امام اجازه داد، از این مرجع تقلید مسلمانان شیعه جهان در این مورد سؤال کنید زیرا که امام بالاترین عارف ها است.

از قول من به امام سلام رسانده و بگوئید که در مورد جبهه رفتن که فرمودید واجب کفایی است، آیا برای من این فرمان صدق می کند؟ زیرا من مادر و دو خواهر دارم و کمک خرج آن ها هستم؛ پدرم نیز فوت نموده و مادرم به هیچ وجه اجازه رفتن به جبهه را به من نمی دهد. چگونه می توانم او را راضی کنم و در این جبهه های انسان ساز اسلام یعنی جهاد شرکت کنم؟

دیگر وقت گران قیمت و عزیز شما را نمی گیرم و امیدوارم که ان شاء الله خداوند سبحان، عمر بلندتر از عمر آفتاب به امام عنایت کند و سایه ایشان را از سر امت کوتاه نفرماید. ان شاء الله خداوند مهربان، همیشه یار و نگهدار شما برادران مسئول و زحمت کش دفتر امام باشد. از طرف من دست امام را بیوسید و التماس دعا کنید.

بسمه تعالی، به کتاب های استاد شهید مرحوم مطهری مراجعه نمایید. و مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد و از طرف مسئولین اعلان کفایت نشده، شرکت در جبهه دفاع واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6361] 3101

بسمه تعالی 1361 / 2 / 27

با عرض سلام، آیا جوانی که تحت تکفل پدر و مادرش می باشد، می تواند بدون رضایت آن ها به جبهه برود یا نه؟ و در صورت راضی نبودن والدین اگر شخصی به جبهه رفته و شهید شود، آیا این گونه شهادت مورد پذیرش خداوند می باشد یا نه؟

با تقدیم صمیمانه ترین احترامات، سلام مرا به امام امت، خمینی کبیر برسانید.

بسمه تعالی، اگر داوطلب می روند و از نظر مقررات، رفتن آن ها لازم نیست، تحصیل رضایت والدین را بکنند و در هر صورت، شهید هستند.

ص: 412

بسمه تعالی 1361 / 11 / 8

محضر مبارك حضرت آيت الله، زعيم عالي قدر، مرجع عظيم الشأن، بت شکن دهر، ابراهيم زمان، آزادمرد جهان، اميد مستضعفان، روح خدا، رهبر عالي قدر، فرمانده کل قوا و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، خمینی عزیز

همان طوری که از طریق رسانه های گروهی، اوامر آن حضرت - مبنی بر مشارکت جوانان در جبهه های جنگ حق علیه باطل - را دریافت داشتیم، جهت اجرای اوامر عالی رهبر بزرگوارمان، اعلام آمادگی می نمایم، که تا آخرین قطره قطره خون سرخمان و تا آخرین نفسهایمان آماده جانبازی و فداکاری در سراسر جبهه ها و ثغور میهن اسلامیمان می باشیم، ولی چون سن مان به حد بلوغ نرسیده، والدینمان اجازه شرکت در جبهه ها را به ما نمی دهند و از طریق نیز می دانیم که احسان و نیکی و احترام پدر و مادر امری اجتناب ناپذیر است. لذا شوق فراوان و عشق بی پایان به جهاد در راه «الله»، و نثار جان بر طریق پسندیده و مرگ افتخار آفرین، و اجرای اوامر رهبر کبیر از يك سو، و نهی پدر و مادر از سوی دیگر، ما را سخت آزرده می نماید. و از آن حضرت، در این مورد کسب تکلیف می شود. این نامه را يك بار دیگر هم نوشته بودم.

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته، در انتظار نامه پر محبت شما می باشیم.

بسمه تعالی، شما لازم نیست به جبهه بروید.

[سؤال 6363] 3103

بسمه تعالی 1361 / 11 / 10

با درود فراوان به رهبر کبیر انقلاب اسلامی و با درود به شهدای صدر اسلام تا کنون بالاخص شهدای جنگ تحمیلی

رهبر کبیر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران و ابراهيم زمان و فرمانده کل قوا و پیر جماران و بت شکن زمان که تمام طاغوتیان را از صحنه برکنار نمودی، به

ص: 413

استحضار شما می‌رسانم که این جانب بر اثر علاقه‌ای که به جبهه داشتیم یک مرتبه به جبهه رفته ام به عنوان امدادگری و یک ماه در آن جا توانستیم به اسلام خدمت کنیم و آن موقع برادران رزمنده به ما گفتند شما بروید و به تحصیل ادامه دهید و من هم 15 سال سن دارم و از جهتی پدر و مادری دارم که هر کدام به ترتیب 50 و 32 سال سن دارند و شغل پدرم کشاورز و شغل مادرم خانه دار می‌باشد. به من اجازه نمی‌دهند که به جبهه بروم و در ضمن می‌خواهم به اطلاع برسانم که هلال احمر گچساران به ما اطلاع دادند که جبهه نیاز مبرم به امدادگر دارد، ولی متأسفانه اجازه ندارم و نمی‌خواهم که پدر و مادرم از من ناراحت شوند، به همین خاطر نتوانستم بروم. آیا از نظر شرعی می‌توانم به جبهه بروم یا نه؟ لطفاً جواب را بدهید.

بسمه تعالی، شما با سنی که دارید به تحصیل ادامه دهید.

[سؤال 6364] 3104

بسمه تعالی

محضر مبارک رهبر عظیم الشان و مرجع عالی قدر شیعیان جهان حضرت آیت الله العظمی امام خمینی مدّ ظلّه العالی، به شرف عرض عالی می‌رساند:

1. چه می‌فرمایید درباره نوجوانانی که سنشان 14 سال است و به حد بلوغ نرسیده اند آیا در رفتن به جبهه اذن پدر شرط است یا خیر؟ اگر شرط نیست اجازه می‌فرمایید یا خیر؟

بسمه تعالی، کسی که به حد بلوغ نرسیده تکلیف ندارد.

2. اگر امام جمعه چیزی از ارکان نماز جمعه را زیاد کند و مأموم در آن زیاده متابعت نکند از امام، باعث بطلان نماز مأموم هم می‌شود یا خیر؟

بسمه تعالی، احتیاط در این مسأله مراعات شود.

3. اگر مبلغی در دو محل نزدیک هم باشد، مثلاً به فاصله دو فرسخ یا کمتر و در یکی از دو محل قصد اقامه کند و در محل دیگر هم منبر برود و بیش از سه ساعت معطل نشود، آیا ضرر به اقامه او دارد یا خیر؟

ص: 414

بسمه تعالی، اگر از اول قصد دارد که در محل دیگر هم برود در صورتی که قصد رفتن بیش از دو ساعت در مجموع ده روز داشته باشد مثل این که هر روز بخواهد برود قصد او محقق نشده و نمازش شکسته است.

4. آیا اجازه می فرماید يك سوم سهم سادات را مقلدین حضرت عالی بدون اذن به سادات فقیر بدهند یا خیر؟

بسمه تعالی، هر کس خودش باید اجازه بگیرد.

5. کسی که حساب سال ندارد، اگر چیزی از او خریداری بشود مثل لباس یا چیزهای دیگر، مشتری خمس اش را باید بدهد یا خیر؟ و دیگر غذا خوردن در منزلش چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، اگر مشتری یا کسی که غذای او را می خورد یقین به بودن خمس در مال مورد ابتلاء نداشته باشند چیزی بر آن ها نیست.

6. پدر آیا ولایت دارد مثل مال خود در اموال فرزند تصرف کند یا خیر؟

بسمه تعالی، تصرف پدر در مال فرزند غیر بالغ منوط است به مصلحت فرزند و تصرف او در مال فرزند بالغ موقوف است به رضایت فرزند.

[سؤال 6365] 3105

بسمه تعالی 1360 / 10 / 30

دفتر امام امت، حامی مستضعفان، خمینی بزرگ، با آرزوی طول عمر برای امام امت، احتراماً با سلام از شما تقاضا می شود که به سؤال ما پاسخ دهید.

آیا کسی که به حد بلوغ نرسیده است و بتواند جنگ کند، می تواند به جبهه های حق علیه باطل رود. خواهشمندیم که جواب ما را کتباً بنویسید. والسلام

بسمه تعالی، غیر بالغ لازم نیست به جبهه برود.

[سؤال 6366] 3106

بسمه تعالی 1361 / 10 / 6

حضور حضرت مستطاب آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

پس از عرض سلام، سؤال در خصوص جبهه رفتن جوانی است که هنوز به پانزده سال نرسیده است. جبهه رفتن او بدون اجازه پدر و مادر یا با اجازه پدر و مادر چه

صورت دارد؟ جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، بدون اذن پدر اقدام نکند.

[سؤال 6367] 3107

بسمه تعالی

حضور محترم آیت الله العظمی خمینی

پس از عرض سلام، سلامتی شما را از درگاه ایزد یکتا خواهانم. به عرض می رسانم که چندی پیش من نامه ای خدمت شما نوشته بودم و گفته بودم که پسری 15 ساله هستم، که عشق جبهه رفتن در فکرم هست و مادرم راضی نیست که من به جبهه بروم، پدرم هم چون که مادرم می گوید: راضی نیستم، نمی گذارد که به جبهه بروم. در ضمن این را هم عرض کنم که مادرم با انقلاب و رهبر آن، خوب نیست و حتی بعضی وقت ها به دست اندرکاران، بد و بیراه می گوید. ای امام امت لطفاً خواهش می کنم که هرچه زودتر جواب مرا بفرستید. آخر من چطور می توانم بنشینم، و تماشا کنم که رفقای من، به جبهه بروند و شهید شوند، در حالی که من در این جا هیچ کاری نکنم. مادر من حتی راضی نبود و نیست که من در بسیج محل شرکت نمایم. خواهش می کنم جواب مرا زودتر بفرستید؛ چون من دارم دیوانه می شوم وقتی که می بینم، رفیق من که کوچک تر از من بوده، توانسته به جبهه رود و وصیت او چنین بوده که - ان شاء الله - تو هم بتوانی به جبهه روی. خوب، الآن که این نامه را می نویسم، با عجله هستم؛ چون اگر پدرم بیاید و ببیند من نامه می نویسم، آن را پاره خواهد کرد. دیگر عرضی نیست.

بسمه تعالی، شما عجالاً رضایت والدین را تحصیل کنید.

[سؤال 6368] 3108

بسمه تعالی 1361 / 2 / 11

جماران، به دست رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، امام خمینی رسیده، ملاحظه فرمایید. ضمن عرض سلام به درگاه آن رهبر کبیر، این جانب بسیار بسیار مشتاق دیدار

ص: 416

شما هستم و امیدوارم که شما مرا روزی بطلبی، به امید آن روز.

باری، امام عزیزمان، من دلم می خواهد که به جبهه بروم، تا دین خود را به انقلاب ادا کنم. من کلاس اول راهنمایی هستم و من هر جمعه به نماز جمعه می روم. و من بسیار به جبهه علاقه دارم، حیف که پدرم اجازه نمی دهد؛ چون يك برادرمان در جبهه است. البته پدرم مردی بسیار اسلامی شده است، چون در قبل از انقلاب بسیار بد اخلاق بود، اما بعد از انقلاب ریش گذاشته و اسلامی و بسیار مؤمن شده است. البته برادرم وقتی که از جبهه برمی گردد، از وضع جبهه برایمان تعریف می کند و تازه یکی از فامیل هایمان امام زمان را دیده بود. دیگر شما را خسته نمی کنم فقط اگر این نامه من به دست شما رسید، جواب آن را بنویسید، چون من می خواهم آن را داشته باشم چون من سرباز روح الله هستم.

بسمه تعالی، در فرض سؤال، مراعات رضایت پدر را بنمایید - ان شاء الله - مأجور هستید.

[سؤال 6369] 3109

بسمه تعالی

1. آیا پسری که به سن بلوغ نرسیده باشد می تواند در جبهه ها شرکت نماید یا خیر؟

2. آیا پسری که به سن بلوغ رسیده یا نرسیده، بدون رضایت پدر و مادر می تواند در جبهه شرکت نماید یا خیر؟ و رضایت والدین در این عمل شرط است یا خیر؟ و در صورت رضایت یکی از والدین و رضایت نداشتن دیگری، امر کدام يك بر فرزند، واجب و لازم است؟ حکم آن را بیان فرمایید، که محل حاجت است.

خدایا، خدایا، تا انقلاب مهدی، خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، رفتن به جبهه بر بالغین، واجب است و رضایت والدین، شرط نیست و بر غیر بالغ، واجب نیست ولو با اجازه ولی شرعی اقدام نماید.

ص: 417

بسمه تعالی

حضور محترم آیت الله العظمی امام خمینی

این جانب از دانش آموزان متعهد و معتقد به اسلام راستین تهران هستم، این جانب پس از اتمام سال تحصیلی 60-61 تصمیم عزیمت به جبهه را گرفتم تا مگر بتوانم کمکی هرچند کوچک به اسلام نمایم؛ ولی از همان اوان که این حرف از دهانم خارج شد، با مخالفت شدید پدر و مادرم رویه رو گشتم و از قرار معلوم، اولیائمه علت مخالفت خود را کوچک بودن من برای جنگ می دانند و معتقدند که برای من که در سال دوم دبیرستان تحصیل می کنم، این امر - یعنی جنگ - زود است. در حالی که من بارها از جناب عالی شنیدم که فرمودید: به جبهه ها بروید. حال عاجزانه از حضور جناب عالی خواستارم که با پاسخی که برای این جانب ارسال می دارید، وظیفه حقیر را در مورد این امر مهم بیان کنید و همچنین از حضورتان خواهشمندم که وظیفه پدر و مادرم را نیز مرقوم دارید تا مگر به لطف حق تعالی، رضایت اولیای خویش را جلب کنم.

بسمه تعالی، اگر به حد بلوغ شرعی رسیده اید، در صورت نیاز جبهه به نیرو رضایت والدین شرط نیست؛ ولی اگر هنوز بالغ نشده اید، رفتن به جبهه بر شما واجب نیست.

[سؤال 6371] 3111

بسمه تعالی

خدمت حضرت آیت الله امام خمینی، با سلام گرم و صمیمانه به رهبر کبیر انقلاب، امام خمینی

من خیلی خیلی دوست دارم که به جبهه حق علیه باطل بروم و با دشمن سرزمین اسلامی خود بجنگم، ولی پدر و مادر من می گویند سن تو از دوازده سال بیشتر نیست

ص: 418

حالا شما بفرمایید که آیا من به جبهه خونین اسلام بروم یا نروم؟

بسمه تعالی، بر غیر بالغین شرکت در جبهه واجب نیست.

[سؤال 6372] 3112

بسمه تعالی 1361 / 6 / 1

حضور مبارك رهبر جليل القدر انقلاب اسلامي، امام خميني، مدّ ظله

این جانب دانشجوی سال دوم مهندسی مواد دانشگاه شیراز می باشم، و بعد از تعطیلی دانشگاه ها در آموزش و پرورش به تدریس اشتغال داشته ام. نمرات دانشگاهی این جانب - بعون الله تعالی - بسیار خوب شد و در سطح بهترین دانشجویها قرار گرفت. ضمناً بعد از تعطیلی دانشگاه ها، سعی کرده ام در اکثر نمازهای جماعت شرکت نمایم. از امام جماعت پرسیدم که تکلیف بنده در مورد رفتن به جبهه و یا ماندن و ادامه تحصیل - که بلکه ان شاء الله در آینده نزدیک برای جامعه اسلامی مفید باشم - چیست؟ ایشان فرمودند که اگر شما بمانید و ادامه تحصیل بدهید، بهتر است و نیروی کافی هم اکنون در جبهه ها هست. از طرف دیگر، پدر و مادرم با رفتن من به جبهه مخالفند و ناراحتی می نمایند. لذا مصدع اوقات شریف شده ام و از حضرت عالی - ادام الله ظلکم علی رؤوس المسلمین - استفتا می نمایم - ضمناً از بارگاه حضرت احدیت بخواهید که خداوند به این جانب توفیق عمل به فتوای شریف را بدهد - که آیا بنده به جبهه بروم یا نه؟

بسمه تعالی، مادام که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، شرکت در جبهه واجب است و اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6373] 3113

بسمه تعالی 1361 / 5 / 16

پس از عرض سلام، حضور شما برادران خدمتگزار، توفیق خدمت روزافزون شما را تحت عنایات ولی عصر، ارواحنا له الفداء از درگاه باری تعالی خواستارم.

ص: 419

همان طور که مستحضربید، اخیراً امام طی پیامی، دفاع از مرزهای اسلامی و جنگ علیه نیروهای مزدور صدام بعثی را تکلیف شرعی و وظیفه میهنی تعیین فرمودند؛ که پس از آن، موج سؤال ها در ذهن مخلصِ عده کثیری از جوانان - که این جانب نیز با آنان در تماسم - در رابطه با این حکم برانگیخته شد و از آن جا که به جز بعضی مقامات

مملکتی که اشاره ای مختصر به کم و کیف شرعی این حکم نمودند، از ناحیه شخص و یا مقام معتبر دیگری، پاسخی در صدد ظاهر ساختن تمام جوانب امر و زدودن شبهات و مبهمات برخاسته از عدم آگاهی بر تمام زوایا و شرایط شنیده نشد، بیم این می رود که این تشنگی کم کم میل به رکود و سستی گذارد. بنابراین متمنی است در عین سادگی و در اسرع وقت و با احتراز از مقدمه و موخره اضافی، به سؤالات ذیل پاسخ دهید، تا ان شاء الله رهنمونی دیگر بر سبیل هدایت باشد.

الف. آیا افرادی که در وضع کنونی جامعه، مسئولیت های تثبیت شده و منظم و یا غیر مشخص و متغیر، مانند مسئولیت های فرهنگی در مساجد و یا انجمن های اسلامی و یا بسیج مستضعفین و به عبارت کلی تر، لیاقت و کارایی خوبی برای تقبل مسئولیت ها در آینده دارند و یا مثل دیپلمه های متدین که باید خود را برای ورود به سنگر دانشگاه آماده نمایند، با صدور این حکم چه وظیفه ای دارا می شوند؟

ب. حکم امام چه صورتی از اشکال متفاوت احکام را دارد؟

ج. اگر پاسخ دو قسمت مذکور، دال بر ضرورت رفتن جوانان به جبهه ها می باشد، آیا اگر این عمل موجب وارد آمدن ضرر جانی به والدین و یا ضرر به امرار معاش و اقتصاد خانواده محسوب شود، حکم به قوت خود باقی است؟

از درگاه خدای تبارک و تعالی، طول عمر آن رهبر عظیم الشان اسلام و مسلمین، و پیروزی ملت شهادت طلب کشور اسلامی ایران را خواستار است.

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، حضور در جبهه واجب است و اذن والدین شرط نیست.

بسمه تعالی 1361 / 5 / 30

حضور محترم امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

پس از عرض درود و سلام، از جناب عالی استدعا دارم به سؤالی که برایم پیش آمده جواب دهید.

من می خواهم به جبهه بروم، اما مادرم می گوید: اگر خبر شهادتت را برایم بیاورند من نمی توانم تحمل کنم و ممکن است سگته کنم؛ و پدرم هم می گوید: من به طور کامل راضی هستم، اما اگر مادرت بمیرد، من با بچه های کوچک چه کنم؟ اگر به جبهه بروم و شهید شوم، برای من مسئولیتی نخواهد داشت؟ باید به اطلاع برسانم که خودم خیلی مایل به جبهه رفتن می باشم.

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، رفتن جبهه واجب است و اجازه والدین شرط نیست، مگر آن که شرکت در جبهه، موجب خطر جانی برای پدر یا مادر باشد.

[سؤال 6375] 3115

بسمه تعالی بیست و ششم رمضان 1401 ق

حضرت آیت الله العظمی امام خمینی

با آرزوی سلامتی و طول عمر برای رهبر بزرگ انقلاب، از حضور مبارك شما سؤالی دارم که خواهشمندم مرحمت فرموده و تکلیف شرعی را روشن فرمایید.

این جانب دانشجوی سال آخر دانشگاه و تنها فرزند ذکور خانواده و تنها اولاد پسر در تمام فامیل هستم؛ یعنی عمو و عمه و دایی و خاله های من هیچ کدام دارای فرزند پسر نیستند. مدت دو سال تعطیلی دانشگاه را در کمک به نهادهای انقلابی و تدریس و سوادآموزی در شهرمان گذرانده ام. اکنون که تکلیف شرعی شده که به جبهه برویم رفتن و برای جبهه ثبت نام کرده ام، ولی پدر و مادرم شدیداً مخالف این امر بوده و

ص: 421

اجازه می دهند و فامیل هم ناراضی هستند و دائماً ابراز مخالفت می کنند. البته آن ها هم مسلمان و هم معتقدند؛ و مادرم هم دارای ناراحتی قلبی شدیدی است که در صورت ترك وی احتمالاً سگته می کند و پدر و مادرم فعلاً فرزند دیگری هم ندارند. آیا مجاز هستم بدون توجه به ضجه و ناله های فامیل و والدین به جبهه بروم یا خیر؟

بسمه تعالی، تا موقعی که جبهه ها نیاز به نیرو دارند، شرکت در جبهه واجب است و اذن والدین شرط نیست.

[سؤال 6376] 3116

بسمه تعالی 1361 / 5 / 9

با درود بر قلب تپنده امت اسلام و با درود بر شهیدان و مبارزان در جبهه های نبرد حق علیه باطل

جوانی هستم بیست ساله که علاقه زیادی به شرکت در جنگ داشته و دارم، ولی تا به حال پدر و مادرم به شدت مخالفت کرده اند. لازم به گفتن است که من تنها فرزند خانواده هستم و هیچ برادر و خواهری ندارم. پدر و مادرم هم به دلیل این که فرزند دیگری ندارند و نمی توانند بچه دار شوند، با رفتن من به جبهه مخالفت می کنند. البته من می توانم بدون اجازه آن ها و به زور بروم و چند دفعه هم به این فکر افتادم، ولی بعد فکر کردم شاید رفتن من از نظر شرعی اشکال داشته باشد و در قیامت مورد بازخواست قرار گیرم. اکنون در سرگردانی و بلا تکلیفی خورده ام و فرورفته ام و نمی دانم چه کار کنم؟ آیا بدون اجازه و در حالت ناراحتی پدر و مادرم بروم یا این که

سعی کنم در پشت جبهه و محل زندگی فعالیت کنم؟ ضمناً احتمال این هم هست که با رفتن من به جبهه، خانواده سه نفریمان از هم متلاشی شود. من تسلیم دستور شرع هستم. هرچه که شرع و ولایت فقیه دستور دهد، حاضرم انجام دهم. از رهبر کبیر انقلاب تقاضا می کنم تکلیف مرا روشن کنند و مرا راهنمایی کنند. والسلام

بسمه تعالی، تا موقعی که جبهه ها نیاز به نیرو دارند، اجازه والدین شرط نیست.

ص: 422

بسمه تعالی

با شکرگزاری به درگاه احدیت و عرض سلام حضور امام امت، مرجع عالی قدر شیعیان جهان امام خمینی و کارکنان صدیق دفتر امام

محترماً به عرض شما می‌رسانم: این جانب دارای مدرک تحصیلی دیپلم، فارغ التحصیل 1361، با تاریخ تولد 1342 که دوست دار شرکت در جبهه حق علیه باطل می‌باشم. تنها فرزند پسر یک خانواده هستم که پدر و مادرم علاقه زیادی به من دارند و مرا با هزاران زحمت به مدرسه و دبیرستان فرستاده اند تا در پیری عصای دست ایشان باشم و تنها امیدشان به من است. مادر مریض من وقتی صحبت رفتن به جبهه پیش می‌آید گریه کرده و می‌گوید: نمی‌گذارم به جبهه بروی، مگر مرا زنده به گور کرده بعد به جبهه بروی. از شما می‌خواهم که تکلیف شرعی مرا با مطالبی که به عرض شما رسید معین فرمایید.

بسمه تعالی، به مراکز اعزام نیرو مراجعه نمایید، اگر حضور شما را در جبهه لازم ندانستند، رفتن به جبهه بر شما واجب نیست.

[سؤال 6378] 3118

بسمه تعالی 1361 / 3 / 18

پدرم سد بزرگی در مقابل اعمال انقلابی من به شمار می‌رود، از شما تقاضا دارم روشن فرمایید از پدرم اطاعت کنم یا بدون رضایت او دوباره به جبهه حق بروم.

بسمه تعالی، اگر رفتن به جبهه بر شما متعین نشده رضایت پدر را تحصیل نمایید.

[سؤال 6379] 3119

بسمه تعالی

حضور محترم رئیس دفتر امام خمینی دامت برکاته

در پی فرمان امام امت مبنی بر این که جوان‌ها به جبهه بروند و کار را یکسره کنند و

ص: 423

این امر يك واجب كفایى است، من كه يك جوان 17 ساله هستم و دوره های نظامی را در بسیج دانش آموزی با پول بیت المال برای يك همچنين موقعی دیده ام، تا به حال سه بار برای اعزام به جبهه ها به مسئولین مراجعه کرده ام و آنان از من خواسته اند كه به جبهه بروم، ولی پدرم موافقت نكرده و من از این كه در این وضع هستم عذاب می كشم و چون من و خانواده ام از امام تقلید می كنیم، خواهشمند است از امام سؤال كنید كه آیا من بدون رضایت پدرم می توانم به جبهه بروم و مسئولیت شرعی ندارم؟ خواهشمند است از امام سؤال كنید. چون این يك مسأله شخصی است نمی خواهم از بیت المال مسلمین برای خرید پاك و تمير نامه برای جواب استفاده شود و حالا من این پول را فرستاده ام. والسلام على من اتبع الهدى

بسمه تعالی، بستگی به نظر مسئولین مربوطه دارد، اگر با تشخیص آنان نیازی به شما نباشد می توانید نروید و رضایت پدر خود را تحصیل كنید.

[سؤال 6380] 3120

بسمه تعالی 1361 / 1 / 7

حضور محترم حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، رهبر انقلاب اسلامی ایران و تسکین دهنده و نشانه و نماینده امام زمان (عج) و نایب برحق او رهبر عزیز انقلاب و بت شکن عصر.

در این موقعیت حساس كه رزمندگان جان بر كف انقلابمان ایثارگرانه در جبهه های حق علیه باطل به پیکار با مزدوران بعث و امریکای جهانخوار و عوامل خارجی آن در مرزهای سرزمین مان به خاطر خدا و جمهوری اسلامی مبارزه بی امان دارند و همین طور برادران پاسدار و بسیج عزیزمان با عوامل داخلی و ستون پنجم در داخل کشورمان با این جغدهایی كه در دل سیاه شب قصد ایجاد دلهره و تهدید و وحشت را دارند به مبارزه پرداخته و همچنان دلیرانه با ایثار خون خود در تلاش و

ص: 424

مجاهدت هستند، من هم مانند دیگر جوانان مسلمان و مبارز ایران دوست دارم که از این زندان جسم راهی پیدا کنم و در صف دیگر برادران عزیز و با آن ها علیه باطل به مبارزه پردازم. دوست دارم مانند برادران بسیج در دل سیاه شب به پاسداری از خون شهیدانمان پردازم و دلیرانه در مرزهای اسلام علیه بیگانگان و از خدا بی خبران به مبارزه پردازم، ولی افسوس و صد افسوس که در این راه تنها يك سد وجود دارد و آن پدر و مادر عزیزم هستند که راضی نیستند يك لحظه از آن ها دور شوم و در لباس عزیز پاسداری و بسیجی به اسلام و راه خدا خدمت کنم و هم اکنون از شما نوید دهنده پیروزی تقاضا می کنم سریعاً بفرمایید که چاره من چیست؟ باید چه کار کنم؟ آیا حرف پدر و مادرم را اطاعت کنم و خودم قطره قطره چون شمع در حال سوختن بسوزم و نابود شوم؟ خدایا همه چیز را هم اکنون در این نامه بیان کردم و هم اکنون از رهبر عزیزم تقاضای عاجزانه دارم که راه را در این زمینه روشن بفرمایند و دیگر نکته ای باقی نمی ماند، مگر این که امام عزیزم هرچه زودتر به این سؤال من پاسخ بدهند.

بسمه تعالی، اگر رفتن به جبهه یا عضویت در سپاه و بسیج بر شما لازم و متعین نشده و موجب اذیت پدر و مادر شما است، مراعات حال ایشان را بکنید.

[سؤال 6381] 3121

بسمه تعالی

محضر مبارک امام خمینی ارواحنا له الفداء راجع به این که آیا داوطلب شدن جهت اعزام به جبهه موکول به اذن پدر یا مادر یا هر دوی آن ها هست یا هیچکدام؟

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، اگر رفتن شما به جبهه متعین نشده، رضایت والدین را تحصیل نمایید.

ص: 425

بسمه تعالی 1361 / 3 / 3

خدمت زحمت کشان دفتر امام خمینی دام ظلّه العالی

خواهشمند است نظر امام را در مورد جوان به حد بلوغ رسیده ای که تحت کفالت پدر و مادر است و قصد اعزام به جبهه های نبرد حق علیه باطل بعد از اتمام تحصیل دارد را از نظر اجازه پدر و مادر، برای این جانب بنویسید تا تکلیف شرعی را به انجام برسانم.

پیروزی ملت شهادت طلب کشور اسلامی ایران را خواستار است.

بسمه تعالی، اگر داوطلب می رود رضایت ایشان را تحصیل کند.

[سؤال 6383] 3123

بسمه تعالی 1361 / 2 / 29

با درود به رهبر کبیر انقلاب، امام خمینی و سلام بر شهیدان گرانقدر و با سلام بر همه شما زحمت کشان راه خدا. دو سال از جنگ تحمیلی عراق علیه ایران اسلامی می گذرد و طی این دو سال جوانان بیشمار در راه دفاع از اسلام و میهن اسلامی خویش شجاعانه جان باختند، ولی من در عرض این دو سال فرصت رفتن به جبهه یا بهتر بگویم اجازه رفتن را نداشتم و ندارم؛ زیرا که پدر و مادرم اجازه نمی دهند، ولی من برای این که آن ها را راضی کنم به وزارت بهداری رفتم و قرار شد از طرف وزارت بهداری یا به عنوان راننده آمبولانس و یا به عنوان بهیار به جبهه بروم، ولی باز هم پدرم مخالفت کردند. من هر روز به آن ها عکس شهیدان محله را نشان می دهم و می گویم که پدر و مادر باید از چهار پسر شما که به حد بلوغ رسیده اند لااقل یکی در جبهه باشد ولی باز هم جواب منفی می دهند. من که دیپلم طبیعی دارم و دوره بهداری را گذرانده ام لااقل باید در پشت سنگر به عنوان امدادگر و بهیار خدمت کنم تا این که کمکی کرده باشم و چون تقلید از رهبر کبیر انقلاب می کنم خواستم نظر ایشان را در

این مورد بدانم. با سپاس فراوان.

بسمه تعالی، اگر از نظر مقررات، رفتن به جبهه بر شما لازم نشده و موجب اذیت پدر و مادر است رضایت ایشان را تحصیل نمایید.

[سؤال 6384] 381

7. من خودم مدت زیادی است از تقریباً يك سال قبل از جنگ در شهر دزفول نگهداری می دادم و تا قبل از باز شدن مدارس سال 60 - 61 تمام وقت جبهه بودم، ولی از وقتی که حمله های بستان و فتح المبین می خواستند شروع بشوند و تقاضای نیرو کردند من مایل بودم به جبهه بروم، ولی مادرم از این کار جلوگیری می کردند. ولی قبل از حمله ها راضی به جبهه رفتن بودند، آیا می توانم بر خلاف رضایت پدر و مادرم به جبهه بروم و در حمله شرکت کنم، یا باید آن ها را راضی کنم و در ضمن نامزد هم دارم و خانواده نامزد من نیز از رفتن من به جبهه الآن جلوگیری می کنند. در صورتی که من از صمیم قلب دوست دارم الآن به جبهه بروم تکلیف من چیست؟

بسمه تعالی، اگر داوطلب هستید طوری عمل کنید که موجب اذیت پدر و مادر نشوید.

[سؤال 6385] 3124

بسمه تعالی

این جانب دارای همسر و سه فرزند کوچک می باشم که همراه با خانواده پدرم که عبارتند از پدر و مادرم و دو برادر کوچک که نه ساله و 12 ساله و محصل می باشند و خانواده برادرم با همسرش، با هم زندگی مشترکی داریم.

پدرم تقریباً درآمد مشخصی ندارد و برادرم با کار در مقدار زمینی که پدرم دارد به تنهایی قادر به تهیه خرج زندگی مشترکمان نمی باشد، این جانب به یاری خداوند در رتق و فتق امور زندگی مشترکمان مؤثر هستم و علاقه مند به شرکت در جنگ علیه کفر صدامی هم هستم، همسرم موافق است، پدر و مادرم شدیداً مخالفت می نمایند. مدتی

ص: 427

است در این فکر هستم که وظیفه شرعی خود را انجام دهم، نمی دانم به مخالفت والدینم وقعی نگذاشته و به جبهه بروم، یا برای امرار معاش در کنار پدر و مادرم بمانم، خواهشمند است وضعیت رفتن و نرفتنم به جبهه را مطابق فتوای امام به این جانب ابلاغ فرمایید.

بسمه تعالی، رفتن به جبهه اگر بر شما متعین نشده و موجب اذیت والدین می شود باید رضایت آن ها را جلب نمایید.

[سؤال 6386] 3125

بسمه تعالی

دروود و سلام به رهبر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران و امید مستضعفان جهان لطفاً به دو سؤال ذیل جواب مرحمت فرمایید.

1. من یکی از سربازان شما هستم و می خواهم ندای هل من ناصر ینصرنی شما رهبر انقلاب را پاسخ دهم و به جبهه حق علیه باطل وارد شوم و در راه خدا و پیشبرد اسلام و مملکت اسلام جهاد و با دشمنان اسلام و مسلمین جهان به جنگ و ستیز پردازم، اما پدر و مادر من به این امر راضی نیستند چون که من هشت تا خواهر دارم و برادری هم ندارم و يك پدر و مادر سالم دارم که مادرم قالی می بافد و پدرم هم کارگر است و فقط من يك پسر را دارند و من هم می خواهم در این جهاد فی سبیل الله شرکت کنم و کمک خودم را به اسلام و مسلمین جهان کرده باشم، من دوره بسیج را هم به آخر رسانیده ام و آماده هستم که به جبهه نبرد بروم، شما يك لطفی کنید و جواب نامه مرا بنویسید که تکلیف بنده چیست، آیا می توانم در جبهه شرکت کنم یا نمی توانم؟

بسمه تعالی، اگر از نظر مقررات رفتن به جبهه بر شما لازم نشده و موجب اذیت پدر و مادر است تحصیل رضایت ایشان را بنمایید.

2. اگر کسی نعوذبالله با يك حیوان حلال گوشت نزدیکی کند و این حیوان بزاید آیا می تواند از شیر این

ص: 428

حیوان استفاده کند یا نه؟ خیلی متشکرم امیدوارم که به زودی زود جواب نامهٔ سرباز خودت را بفرستی. خداحافظ شما

بسمه تعالی، در فرض مذکور حیوان و شیر آن حرام هستند.

[سؤال 6387] 3126

بسمه تعالی

حضور محترم آیت الله خمینی، سلام عرض می‌کنم. امیدوارم حال شما خوب باشد، پس از عرض سلام می‌خواستم بگویم که تا به حال من دو نامه نوشته‌ام و جواب آن را نفرستاده‌اند و اصلاً خبری هم نشده و الآن این نامه سوم است که می‌نویسم، امیدوارم که جوابش هرچه زودتر و خیلی فوری به دست من برسد.

من جوانی 16 ساله هستم و عشق جبهه رفتن به سرم زده و همیشه به یاد جبهه‌های جنگ هستم و خیلی دلم می‌خواهد که به جبهه بروم و در آن جا برای کشورم خدمت کنم. همسالان من و رفقای من همه به جبهه رفته‌اند، اما من نتوانسته‌ام.

شما در مجلهٔ پاسدار اسلام گفته بودید که اگر فردی جزو ارگان ارتش نباشد و خواسته باشد به جبهه برود رضایت والدین معتبر نیست، ولی تا جبهه بر آن‌ها لازم نشده بهتر است که موجب اذیت ایشان نشوید. من می‌خواستم ببینم که آیا این گفته شما شامل حال من هم می‌شود یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از نظر مقررات رفتن به جبهه بر شما لازم نشده و موجب اذیت پدر و مادر است، رضایتشان را تحصیل نمایید.

[سؤال 6388] 3127

بسمه تعالی 3 / 1361

حضور محترم رهبر انقلاب اسلامی و مرجع شیعیان جهان، امام خمینی

سلامٌ علیکم ورحمة الله وبرکاته

پدری مریض و دو برادر و یک خواهر بزرگ تر از خود دارم، و خود طلبه هستم، و

ص: 429

پیش از آن در خدمت بسیج سپاه، دو دوره آموزشی و یک دوره رزم انفرادی دیده ام. عرضم این است که پول بیت المال خرجم شده و یک سال است که در خدمت آموزش و پرورش، مسئول امور تربیتی یکی از مدارس و معلم دینی و اجتماعی و قرآن هستم. در تمامی مدت جنگ تحمیلی، از شروع تا به حال همیشه مشتاق نبرد با کفار برای رضای خدا بوده ام، اما در دوراهی خواندن درس و رفتن به جبهه گیر کرده ام و تکلیف شرعی خود را نمی دانم. با آن که می بینم بسیاری از مسئولین که در پست هایی هستند به جبهه رفته و بعضی از آن ها به درجه رفیع شهادت نائل می آیند، بر من ثقیل است که به خود بگویم فعلاً احتیاج در ماندن من است، به خصوص در رابطه با درگیری مسلمین با کفر جهانی و مبارزه با صهیونیسم.

اماما! از شما - که مرجع و رهبر من هستید - استفتا بر چگونگی تکلیفم می خواهم و این در حالی است که شور و عشق درونی ام به حدی رسیده که می دانم پیرو نفسم نیستم و باز این شور و عشق جهاد فی سبیل الله در حالی است که علائم ظهور حضرت ولی عصر (عج) آن طور که گفته اند ان شاء الله مشهود و نزدیک است و من می خواهم در پیشگاه اقدس الهی و در مقابل پیامبر صلی الله علیه و آله و حضرت علی علیه السلام و دیگر ائمه علیهم السلام و ملائکه، روسیاه و خجل نباشم. من نمی دانم تکلیف من در جبهه جنگ است و یا در جبهه قلم و فراگیری علم و معرفت الهی.

در ضمن، خانواده ام بحمدالله مخالفتی با رفتن من ندارند، جز پدرم که جهت مریضی اش کمی مخالفت می کند.

من تابع و منتظر حکم شما هستم و اگر احتمالاً جواب شما نیز میانه است، خواهش می کنم استخاره ای نمایید و جواب استخاره را برایم بنویسید (نیتم را کرده ام)

امید فراوان دارم طلب مغفرت گناهانم را از خداوند غفور بنمایید.

بسمه تعالی، اگر رفتن به جبهه بر شما از نظر مقررات لازم نشده و موجب اذیت پدر است، تحصیل رضایت او را بنمایید.

حضور امام بزرگوار، رهبر عظیم الشان اسلام، حضرت امام خمینی، روحی له الفداء، سلام علیکم

از خداوند متعال، طول عمر برای آن رهبر کبیر و نصرت برای اسلام و مسلمین خواهانم و امیدوارم که تا ظهور حضرت مهدی، امام عصر (عج) وجود پر برکت آن امام عزیز را بر سر ما مستدام بدارد. و از خداوند عز و جلّ می طلبم که مسلمین را هرچه زودتر به دست پرتوان حزب الله در تمامی سرزمین های اسلامی نجات دهد و مستضعفین تاریخ را برای همیشه زیر چتر توحید بیاورد و مستکبرین و متجاوزین جنایتکار را از صفحه روزگار براندازد. ان شاء الله

اماما این جانب یکی از دانشجویان تربیت معلم همدان، اهل یکی از روستاهای خرم آباد لرستان می باشم. چون تا قبل از آمدن به تربیت معلم، در سپاه پاسداران خرم آباد مشغول خدمت بودم، الآن که در تربیت معلم هستم، در يك ناراحتی روحی به سر می برم که امیدوارم رهنمونم فرمایید.

اولاً: این که فکر می کنم در تربیت معلم بمانم یا به سپاه بازگردم؟

ثانیاً: با توجه به جنگ ایران و عراق و صهیونیست، علاقه شدید دارم که در دو ماه تعطیلی تابستان در کنار برادران رزمنده باشم، آیا اجازه پدر و مادر الزامی است؟

ثالثاً: از نظر ولایت و رهبری جناب عالی این اجازه را دارم که به جبهه بروم؟ (با توجه به علاقه شدیدی که دارم و احساس راحت روحی که فکر می کنم در آن جا دارم).

بسمه تعالی، انتخاب بر اساس تشخیص اهمیت، موکول به نظر خودتان است؛ و چنانچه رفتن به جبهه بر شما متعین نشده و موجب اذیت والدین می شود، باید تحصیل رضایت نمایید.

بسمه تعالی

سلام حضور محترم رهبر کبیر انقلاب اسلامی

احتراماً؛ به عرض می‌رسانم: که هدف از نوشتن نامه این است که من مشکلی دارم که شاید شما بتوانید مشکل مرا حل کنید. موضوع این است که من مدتی است که به پدر و مادرم می‌گویم که مرا به جبهه بفرستید، ولی آن‌ها اجازه نمی‌دهند؛ و بدون اجازه پدر و مادر هم که نمی‌شود رفت. آن‌ها می‌گویند که ما این‌جا به کمک تو احتیاج داریم؛ ولی من می‌بینم که لازم نیست در یک دکان، هم من و هم پدرم باشیم. اولاً که پدرم آن قدر پیر و فرسوده نشده که نتواند کار کند؛ اگر من نباشم، پدرم می‌تواند خرج خانواده را از دکان در بیاورد. ثانیاً ما که مزرعه‌ای آن‌چنان نداریم که حتماً وجود من در آن‌جا لازم باشد و بعدش هم من دو برادر دارم که آن‌ها می‌توانند به جای من به آن‌ها کمک کنند؛ ولی آن‌ها باز هم می‌گویند که نباید بروی. من می‌گویم چرا هم سن‌های من بروند، ولی من نروم؟! مگر آن‌ها برای پدر و مادرشان عزیز نبودند؟! مگر پدر و مادر آن‌ها به کمک آن‌ها احتیاج نداشتند؟! ولی آن‌ها در جبهه هستند، و من در محلمان. لذا با عرض پوزش فراوان، از شما خواهش دارم که اگر برای شما مقدور است نامه مختصری بنویسید که من به آن‌ها بگویم و مشکلم را حل کنم.

بسمه تعالی، به مسئولین مراجعه کنید؛ اگر جبهه‌ها به شما نیاز نداشته باشد، رضایت آن‌ها را تحصیل کنید.

[سؤال 6391] 3130

بسمه تعالی 12 / 11 / 1361

حضور مبارك حضرت امام خمینی، دامت برکاته

پس از عرض سلام و آرزوی دست‌بوسی حضرت عالی، به عرض آن بزرگوار می‌رساند که این جانب فردی هستم از یک خانواده مستضعف و تقریباً روستایی. پدرم

ص: 432

کارگر و مادر خانه دار می باشند و کلاً دارای هفت فرزند هستند که تنها فرزند ذکور خانواده هم، حقیر می باشم و از شش تن خواهران فقط یکی از آن ها شوهر کرده و بقیه در خانه هستند. خانواده پدری در بخشی از توابع آباده شیراز به نام ابرقو زندگی می کنند و بنده هم حدود دو سال است در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی آباده افتخار خدمت دارم. حقیر 21 ساله و دارای عیال و یک فرزند پسر هستم که این هم بنا به مصلحت خدای تبارک و تعالی از نظر جسمی و ذهنی عقب افتاده است. بنده هم تا به حال توفیق شرکت در جبهه جنگ را نداشتم، ولی اخیراً توانستم رضایت مسئولین را جهت شرکت در جبهه جلب کنم. وقتی جهت خداحافظی به ابرقو خدمت پدر و مادر رفتم، پدر و مادر و خواهرها سر به گریه برداشته و مثل جوان مرده ها گریه و زاری می کردند. با این که خانواده از عرق مذهبی برخوردار است و پدرم خادم مسجد صاحب الزمان (عج) ابرقو نیز می باشد، از جبهه رفتن این جانب جلوگیری می کردند. پدر و مادر می گفتند هر کمکی باشد حاضریم، ولی پیر و کور شده ایم و یک پسر داریم نمی گذاریم به جبهه برود و هر چه خواستیم آن ها را متقاعد کنیم نتوانستیم، و اظهار می داشتند در صورتی که بروی از دستت راضی نبوده و خودکشی می کنیم و اظهار می داشتند اگر شب دلمان درد گرفت یا خواستیم بمیریم؛ دخترها بروند در خانه مردم کمک بطلبند؟ و از این قبیل و غیره...

لذا حقیر در تشخیص مسئولیت شرعی عاجز مانده ام؛ استدعا دارم در مورد این که تکلیف بنده به عنوان یک مسلمان در این زمان چیست و مسئولیت شرعی کدام است، امام عزیز به دست مبارک - که آرزوی بوسیدنش را دارم - مرقومه ای مرحمت فرمایند.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، به مراکز اعزام نیرو به جبهه مراجعه کنید، اگر حضور شما را در جبهه ضروری ندیدند، لازم نیست بروید.

بسمه تعالی 1361/7/13

محضر مبارك رهبر كبير انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران و مرجع عظیم الشان، حضرت امام خمینی

با درود و سلام فراوان حضور امام بزرگوار و نایب بر حق حضرت مهدی (عج)

پیرو نامه شماره که جوابی کسب ننموده ام معروض می دارد: این جانب با عشق و علاقه ای فوق العاده مایلیم به جبهه های نبرد حق علیه باطل اعزام شوم و تا آخرین قطره خون در راه اهداف مقدس جمهوری اسلامی - که همان حاکمیت الله می باشد - از پای نشینم. متأسفانه نظر به این که خانواده ما از اهالی يك روستای کوهستانی بوده اند و مدتی است در شهر اسکان گزیده اند و در این جا بستگان و خویشان نسبی و سببی ندارند و بنده فرزند بزرگ آن ها هستم و فوق العاده به دردشان می خورم و با علاقه ای فراوان که به من دارند، پدر و مادرم به هیچ عنوان راضی نمی شوند که بنده به جبهه بروم و من دچار يك جنگ روانی هستم که آیا بدون اجازه و رضایت آن ها به جبهه بروم و یا این که در خدمت این ها باشم و به آن ها خدمت کنم و فعالیت هایی که نسبت به انقلاب اسلامی خدمتی محسوب می گردد، انجام دهم؟ لذا چون حضرت امام، نایب بر حق امام زمان علیه السلام هستند و من مقلد امام

هستم و فقط فرمایش امام برایم حجت است نه حرف کسی دیگر، استدعای عاجزانه می نمایم که هر چه نظر ایشان است، در چند کلمه بنده را راهنمایی فرمایند تا این جانب از این بلا تکلیفی و این جنگ روانی نجات یابم که آیا بدون اجازه و رضایت آن ها می توانم به جبهه بروم یا این که باید در خدمت خودشان باشم و به آن ها خدمت نمایم؟

بسمه تعالی، به مسئولین مراجعه نمایید؛ در صورتی که جبهه ها به شما نیاز نداشته باشند، اختیار با خود شما است.

بسمه تعالی 1361/9/1

محضر مبارك فقيه عالی مقام، حضرت آیت الله امام خمینی

جان نثار متولد 1345، در دبیرستان حکیم نظامی آستارا در کلاس سوم ریاضی با معدل شایانی مشغول تحصیل هستم. در این دوره شکوفایی جمهوری عدل اسلامی، دوره بسیج و سپاه را در دو مرحله آموزش دیده ام. پس از فتوای امام مبنی بر واجب عینی بودن رفتن به جبهه برای آموزش دیده هایی که می توانند در جبهه بر علیه کفر شرکت کنند، جان نثار در این موضوع تحقیق نمودم و معتقد شدم که باید به جبهه بروم و چنانچه نرم، مثل این است که نماز نمی خوانم. موضوع را به پدرم گفتم. اما پدرم چون متولد سال 1302 می باشد و به علت نداشتن پنج دنده، عمل جراحی شده و مخصوصاً به مرض قلب دچار است و همیشه از ضعف قلب می نالد، در جواب گفت: من طاقت دوری شما را ندارم. البته من از عمل جراحی و مرض قلبی پدرم اطلاع دارم، ولی در مقابل فتوای امام عزیز نمی توانم بمانم. بدین وسیله از پیشگاه امام عزیز - عاجزانه - تقاضا دارم با دستخط مبارك اقدام بنده را در اطاعت از امر پدر و فتوای آن مقام عظیم الشأن مرقوم فرمایید که خودم و پدرم نیاز به جواب هستیم.

خدایا، خدایا، تا انقلاب مهدی، خمینی را نگهدار؛ از عمر ما بکاه و به عمر او بیفزای

بسمه تعالی، به مسئولین مراجعه کنید؛ اگر نیاز به شما نباشد، اختیار با خود شما است.

[سؤال 6394] 3133

بسمه تعالی 1361/6/2

حضور رهبر کبیر انقلاب اسلامی سلام عرض می کنم.

موضوع سؤال این است که آیا در این موقع از زمان، اجازه مادر لازم است یا خیر؟

من سه دفعه به جبهه رفتم، ولی مادرم مخالفت کرده، ولی من دست از جبهه

ص: 435

برنداشتم. دفعهٔ دوم بود که در عملیات فتح المبین مجروح شدم. حالا که از جبهه آمده ام، باید به مدرسه بروم یا کار جبهه رفتن را به آخر برسانم؟

خواهش می‌کنم جواب من را بدهید تا وضع من روشن شود.

بسمه تعالی، به مسئولین مراجعه نمایید؛ چنانچه نیاز نباشد مختارید.

[سؤال 6395] 3134

بسمه تعالی 1361 / 1 / 17

ضمن عرض سلام به تمامی کارکنان دفتر امام خمینی و آرزوی طول عمر برای امام بزرگوار، می‌خواستم چند سؤال را با امام عزیز مطرح کنم.

1: آیا انسان بدون رضایت پدر، مادر و همسر می‌تواند به جبهه برود؟ اگر نه، چرا؟

بسمه تعالی، اگر رفتن به جبهه از نظر مقررات بر شما لازم نشده و موجب اذیت پدر و مادر است مراعات حال آنان را بنمایید.

2: آبی که در موقع لذت بردن (نه در موقع نزدیکی کردن) مثل بوسه و غیره از انسان خارج می‌گردد

(رنگ آن روشن روشن ولی حالت لزج در آن وجود دارد) آیا حکم منی دارد یا نه؟ آیا غسل برای انسان واجب می‌گردد؟

بسمه تعالی، حکم منی ندارد و پاک است و غسل واجب نیست.

3: من در جبهه بودم؛ ماه مبارک رمضان بود؛ قصد ده روز می‌کردم و روزه می‌گرفتم. ده روز بار اول تمام شد. در نیت ده روز دوم، روز

هفتم برای مرخصی به منزل رفتم؛ آیا روزه ام صحیح است یا نه؟ اگر نه، قضای آن باید چگونه باشد؟

بسمه تعالی، روزه صحیح است و احتیاج به نیت ده روز دوم نیست.

4: موقع برگشت از مرخصی به جبهه، سحری را در ساوه خوردم ولی آن روز را روزه گرفتم - یعنی فردایش را - بعد حدود ساعت 10 الی

11 وارد کردستان شدم؛ آیا روزه ام صحیح است یا نه؟ اگر نه، قضای آن چگونه است؟

بسمه تعالی، چنانچه قبل از ظهر به محل اقامهٔ ده روز رسیده‌اید و قصد روزه کرده‌اید روزه صحیح است.

5. آیا اجناسی را که پدر برای جهیزیهٔ دختر تهیه می‌کند و به دختر می‌دهد می‌توان استفاده کرد؟ از نظر

شرعی اشکالی ندارد؟ در صورتی که پدر دختر به تمام پیغمبران علیهم السلام و خدا و معصومین اعتقاد دارد؛ ولی نسبت به انقلاب کمی ناآگاه و نسبت به نماز کمی بی اهمیت است؟

بسمه تعالی، استفاده حلال است.

6. انسانی که زیاد شك می کند باید چه کار کند؟ مثلاً وقتی به مهمانی می رود غذایی را که می خواهد بخورد، شك می کند که از چه راهی تهیه شده است یا مثلاً به حمام که می رود، اصلاً شك می کند که در و دیوار حمام نجس است، باید چه کار کند؟

بسمه تعالی، نباید به شك اعتنا کند و باید بنا بر حلیت و طهارت بگذارد.

[سؤال 6396] 3135

بسمه تعالی 1361 / 3 / 15

حضور محترم مسئولین دفتر امام خمینی

پس از عرض سلام، موفقیت شما را در پیشبرد اهداف انقلاب اسلامی از خداوند متعال خواستاریم. از حضور محترمانه سؤالی داشتیم:

اگر کسی بخواهد به جبهه جنگ برود، ولی پدر و مادرش موافق رفتن او نباشند؛ چه باید بکند؟ در ضمن، اگر به جبهه برود، احتمال زیاد می دهد که ضرر جانی برای پدر یا مادر و یا هر دو داشته باشد.

بسمه تعالی، اگر از نظر مقررات رفتن به جبهه بر او لازم نیست و موجب اذیت پدر و مادر است، تحصیل رضایت آن ها را بنماید.

[سؤال 6397] 3136

بسمه تعالی 1361 / 9 / 28

حضور مبارك و مقدس امام بزرگوار و گرامی

این جانب فرزند بزرگ خانواده خود و از کارکنان دولت و دانشجو نیز هستم در تاریخ 1360 / 9 / 6 برادرم - که 20 ساله بود - در جبهه بستان به درجه عظیم شهادت رسید. بعد از شهادت برادرم، پدر و مادرم به مرور زمان و به سبب سن زیاد روحیه خود را از دست داده اند و الآن به شدت اعصابشان ضعیف شده و به خصوص بعد از

ص: 437

شهادت برادرم وضعیت روحی و روانی خوبی ندارند. در رابطه با فتواهای مختلف شما در مورد حضور در جبهه های جنگ، من بارها تصمیم گرفته ام که به جبهه بروم، ولی هر بار که خواستم این کار را بکنم پدر و مادرم به شدت مخالفت کردند. به طوری که حتی يك بار مادرم تا محل اعزام به دنبال من آمد و گفت هر جا بروی من هم می آیم، لذا من نتوانستم بروم. از آن وجود مبارك خواهش مندم تکلیف شرعی بنده را مشخص نمایید.

بسمه تعالی، در فرض سؤال، برای رفتن به جبهه رضایت والدین را تحصیل نمایید.

[سؤال 6398] 3137

بسمه تعالی 1361 / 10 / 31

حضور محترم رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، امام خمینی

از خدای بزرگ خواهان هستم که شما را تا ظهور حضرت حجة بن الحسن العسکری (عج) در پناه خود حفظ کند.

از زمانی که شما گفته بودید که «رفتن به جبهه يك واجب کفایی است» من می خواستم به جبهه بروم؛ اما وقتی که خواستم اسمم را بنویسم پدر و مادرم قبول نکردند. آن ها می گفتند که «تو درست را بخوان»، یا می گفتند که «تو هنوز به سن قانونی نرسیده ای». در صورتی که سن قانونی 15 سال است تکلیف من در مقابل حرف آن ها چیست از شما کسب تکلیف می کنم. والسلام

بسمه تعالی، به مسئولین مراجعه کنید. چنانچه نیازی به شما ندارند، می توانید نروید.

[سؤال 6399] 3138

بسمه تعالی 1361 / 10 / 27

با سلام و درود بر امام امت و امت شهیدپرور ایران مسأله خود را برای امام

ص: 438

عزیزمان مطرح می‌کنم.

این جانب قبلاً يك بار به جبهه رفته ام و در طی مأموریتیم - به علت فوت مادرم - مجبور به بازگشت شدم. حالا پس از فرمان امام مبنی بر این که: «هر موقع جبهه احتیاج به نیرو داشت، مردم باید بروند و بر هر کاری مقدم است» و با در نظر گرفتن این که پدرم راضی نیست که من ترکش کنم و بروم و می‌گویند که اگر بروی من خودم را می‌کشم و فلاخن طور می‌کنم. همچنین پدرم هنوز برای فوت مادرم زیاد ناراحتی می‌کند. به همین منظور، من از شما خواهش‌مندم که این مسأله را روشن نموده و مرا از این سرگردانی برهانید. متشکرم، والسلام علی من اتبع الهدی

بسمه تعالی، به مسئولین مراجعه کنید، اگر به شما نیازی نباشد می‌توانید نروید.

[سؤال 6400] 3139

بسمه تعالی 1361 / 11 / 9

با سلام بر مهدی صاحب الزمان (عج) و با آرزوی پیروزی برای رزمندگان اسلام و طول عمر امام امت خمینی بت شکن.

سؤالی است که استدعا دارم از محضر امام سؤال شود. این جانب هم اکنون دوره آموزشی خود را در پایگاه سوم شکاری نوژه همدان می‌گذرانم. شوق بسیار دارم تا در پایان دوره آموزشی به طور داوطلب به جبهه اعزام شوم ولی با توجه به این که امام حضور در جبهه‌ها را واجب کفایی می‌دانند، مشکلی برای من به وجود آمده؛ چون مادر این جانب بیماری آسم داشته و نیز عصبی است و همچنین از رفتن من به جبهه راضی نیست و رفتن من باعث تشدید بیماری وی خواهد شد. لطفاً حکم امام را در این باره جویا شوید.

بسمه تعالی، به مسئولین مراجعه کنید، چنانچه به شما نیازی نباشد می‌توانید نروید.

ص: 439

بسمه تعالی 16 / 8 / 1361

حضور محترم امید مستضعفان جهان، حضرت امام خمینی، دامت برکاته

پس از عرض سلام؛ امیدوارم حالتان خوب و در راه پیش برد انقلاب اسلامی، خداوند سلامتی و تندرستی کامل به شما اعطا نماید، ان شاء الله الرحمن.

از این که از راه دور مزاحم وقت شریفتان می شوم امیدوارم از بزرگواری خودتان بنده را ببخشید. البته علت مزاحمت من این است که چند روز پیش در روزنامه جمهوری اسلامی فتوای جدید شما را خواندم و امروز از رادیو، پیام فرمانده نیروی زمینی و فرمانده سپاه پاسداران را جهت رفتن به جبهه شنیدم؛ ولی من حدود 2 سال پیش، اوایل جنگ، وارد ایران شدم برای رفتن به جبهه و شهید شدن و چون چند سالی مانده بود به اتمام تحصیلات من، والدینم اجازه ندادند و بالخصوص این که در آن زمان، شما فرموده بودید: «رضایت والدین مهم است» و در ثانی حضرت آیت الله منتظری، امام جمعه وقت قم و حضرت حجت الاسلام و المسلمین آقای خامنه ای، امام جمعه تهران، در نماز جمعه فرموده بودند که «دانشجویان خارج از کشور، برگردند و حالا ما احتیاج نداریم».

بنا به توصیه و اوامر والدین عزیزم و با خواندن صیغه عقد که شما شخصاً برایم خواندید، وارد جبهه دیگری شدم که خداوند يك پسر تا به حال به من عطا کرده است و حال هر دوشان در ایران هستند (برای مدتی همسرم مرخصی گرفته بود و آمده بود پیش من). البته از آن جایی که دیدم خودم نمی توانم به جبهه بروم، همسرم و فرزندم را روانه ایران کردم که او دوباره وارد کار بشود و قدری نیروی انسانی در فرهنگ را جبران کند که الحمد لله با سابقه ای که داشت و از آن جا که می شناختش، مسئولیت بیشتری به او واگذار شده است.

ولی حال با فتوای جدید شما: «رضایت والدین مهم نیست» و پیام برادران فرمانده،

خواستم وظیفه شرعی خودم را از شما پرسم. البته من حدود يك سال دیگر به اتمام تحصیلاتم مانده است.

البته خواهش می کنم ننویسید: «هر جا که بهتر می توانم خدمت کنم، در همان جا مشغول بشوم» برای من فرق می کند در داخل باشم یا خارج و از آن جایی که فکرم کار نمی کند، وظیفه شرعی در حال حاضر برایم چیست؟ پس خواهش می کنم، استدعا دارم هرچه زودتر اوامر خودتان را برایم بنویسید که در حال حاضر وظیفه شرعی من چیست؟

به امید موفقیت و پیروزی روزافزون انقلاب اسلامی به رهبری شخص شما.

بسمه تعالی، اگر می دانید با اتمام تحصیل خود در این سال، برای آینده اسلام و کشورتان فایده بیشتری دارید، می توانید تحصیل خود را به پایان برسانید.

[سؤال 6402] 3141

بسمه تعالی 1361 / 9 / 17

محضر رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی، روحی و جسمی لك الفدا

سلام علیکم

این جانب عضو نیمه وقت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی هستم. نیمه وقت دیگر را دروس طلبگی می خوانم و گاهی مواقع داوطلب می شوم که بروم جبهه و می روم و مایل هم هستم که بروم، ولی وقتی برای مرخصی می آیم، می بینم مادرم که دست او درد می کرده، حالا دیگر از غصه گاهی مواقع دستش به کلی از کار می افتد و شبانه روز بسیار درد می کشد که دکتر گفته از اعصاب است و نباید ناراحت بشوی. من هم دلم نمی خواهد تحت تأثیر احساسات باشد و می خواهم جبهه بروم (البته سپاه نگفته، خودم داوطلب هستم) دویار هم چون ناقص به جبهه رفته ام و کامل استقامت نکرده ام و تا آخر مأموریت نبودم، احساس می کنم نوعی ادبار بوده و سعی در جبران کردن

ص: 441

آن ها دارم. می خواهم بدانم رضای خدا - با توجه به این که داوطلبانه می روم و برای مادرم این وضع پیش می آید و در مأموریت های قبلی هم که داوطلبانه بودم، تمام مأموریت را نایستاده ام - در چیست؟ آیا در این است که ملاحظه مادرم را نمایم یا در این است که به جبهه بروم؟

لازم به تذکر است که در هر سه مأموریت، تقریباً این حالات و ناراحتی ها سراغ مادرم می آمده. خواهشمندم تکلیف شرعی مرا مشخص کنید.

خدایا، خدایا، تا انقلاب مهدی، خمینی را نگهدار؛ از عمر ما بکاه و به عمر او بیفز

بسمه تعالی، به مسئولین اعزام نیرو مراجعه کنید، اگر شرکت شما را لازم ندیدند، لازم نیست بروید.

[سؤال 6403] 3142

بسمه تعالی

پدرم می گوید که همه امید زندگی من به تو است که در آینده بتوانی مادرت را سرپرستی کنی. از يك طرف می خواهم جبهه بروم زیرا که عاشق جبهه ام و از يك طرف مخالفت و گریه های پدر و مادر و دلسوزی من نسبت به آن ها، من دلم برای آن ها می سوزد ولی چاره چیست. از شما می خواهم که جواب این سؤال را بدهید که آیا رفتن من در حال حاضر به جبهه واجب است یا خیر؟ تا من خاطر من راحت باشد اگر فرمودید بروم که می روم اگر نه که امیدوارم در آینده بتوانم به اسلام و مسلمین کمک کنم.

لطفاً با دست خط خودتان بنویسید که مطمئن تر باشم. از خدای متعال پیروزی اسلام و مسلمین را بر کفر و برافراشته شدن پرچم اسلام را بر سراسر گیتی خواستارم. دیگر عرضی نیست جز سلامتی شما.

بسمه تعالی، به مسئولین مراجعه کنید اگر در جبهه ها به شما نیاز نباشد اختیار دارید.

ص: 442

بسمه تعالی 1361 / 1 / 27

محضر مبارك رهبر كبير انقلاب اسلامي، حضرت آيت الله العظمى امام خميني، روي له الفداء

اين جانب جواني 27 ساله هستم كه داراي زن و دو فرزند مي باشم و به تدريس ديني و قرآن در دوره راهنمائي مشغولم. از آن جا كه اشتياق فراوان دارم كه در جبهه حق بر عليه باطل حاضر شوم و به ثواب جهاد در راه خدا مأجور گردم، ولي مادرم كه سرپرستي جز من ندارد به اين امر راضي نمي شود و تا كنون هر چه تلاش کرده ام موفق به كسب رضاي ايشان نگردیده ام و حتي در تعطيلات نوروز به مدت 8 روز به شوش رفتم و در امر تداركات شركت نمودم و چون اجازه نداشتم به خط مقدم جبهه نرفتم و اين امر باعث شد كه بترسم و براي مدت اندكي جبهه را ترك نمودم. چون بدون خداحافظي از مادرم آمدم، به عيال گفتم كه به ايشان بگويد براي انجام اموري به لار رفته ام. اين موضوع باعث تشويش و نگراني من شده و چون بر دين خود ترسانم، استدعا دارم تكليف شرعي مرا اعلام فرماييد تا اطاعت نمايم.

بسمه تعالی، اگر مادر از رفتن شما اذیت می شود و رفتن به جبهه بر شما لازم و متعین نشده مراعات حال او را بنمایید، و بستگی به نیاز جبهه دارد.

[سؤال 6405] 3144

بسمه تعالی

شخصی كه عضو نیروهای نظامی و انتظامی نیست و مشمول مقررات دولت جمهوری اسلامی جهت اعزام به جبهه نمی شود، اگر بخواهد داوطلبانه به جبهه جنگ برود ولی پدر و مادرش راضي نیستند، از نظر شرعي چه حكمی دارد؟

بسمه تعالی، رضایت والدین معتبر نیست؛ ولی تا رفتن به جبهه از نظر مقررات بر شما متعین نشده، موجبات اذیت ايشان را فراهم نکنید و با تحصيل رضایتشان اقدام نماييد.

ص: 443

بسمه تعالی 1361 / 2 / 28

خدمت رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، امام خمینی

رهبر عزیز جانم فدای یک لحظه عمرت باد.

جوانی هستم بیست و دو ساله که علاقه زیادی دارم به جبهه بروم و از مکتبم دفاع کنم، ولی پدری دارم که هشتاد سال سن دارد و دوازده سال است سکنه نموده و یک طرف بدنش فلج می باشد و نمی تواند راه برود و تمام کارهای وی با من می باشد؛ چون تنها اولاد پسر وی می باشم و اگر یک روز نباشم، کسی نیست که کارهای وی را انجام دهد؛ در اوایل جنگ خواستم به جبهه بروم که استخاره گرفتم ولی خوب نیامد و تا حالا هم به جبهه نرفته ام؛ لطفاً تکلیف این جانب را در مورد رفتن به جبهه یا ماندن در خانه و کمک کردن به پدر روشن بفرمایید.

بسمه تعالی، اگر از نظر مقررات، رفتن به جبهه بر شما لازم نشده، به پدر خود کمک کنید.

[سؤال 6407] 3146

بسمه تعالی

ضمن عرض سلام و آرزوی موفقیت و توفیق در امور برای شما عالمان عامل، استدعا دارم به مسأله شرعی که خود نمی توانم از منابع اسلامی و فقهی استنباط کنم، جواب دهید:

برادرم جهت شرکت در جنگ هم اکنون در جبهه می باشد، دو برادر و یک خواهر دارم که برادر کوچک تر و خواهرم امسال در درسشان مردود شده اند و همان برادر دیگر که در جبهه می باشد حتماً مردود خواهد شد و خودم که از همه از نظر سنی بزرگ ترم در جبهه بوده ام و برای مرخصی، چند روزی به بهبهان آمده ام، هم اکنون با توجه به شرایط درسی اینان و وظیفه برادر بزرگ تر بودن نسبت به آنان،

مسئولیت

ص: 444

درس دادن و رسیدگی به آنان به عهده من می باشد و پدر و مادرم این را از بنده می خواهند، حال شما تشخیص می دهید که در جبهه باشم یا به امور خانوادگی رسیدگی کنم با توجه به این شرایط؟

توضیح آن که بنده باید سال چهارم را تحصیل کنم امسال. والسلام علیکم

بسمه تعالی، به مسئولین ذی ربط مراجعه نمایید؛ اگر نیاز به وجود شما در جبهه نباشد می توانید بمانید.

[سؤال 6408] 3147

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی الخمينی، مدّ ظلّه العالی

محترماً معروض می دارد: برای اشخاصی که به جبهه می روند، آیا رضایت پدر و مادر شرط است؟ و اگر پدر و مادر ناراحت و اذیت بشوند، آیا جایز است یا جایز نیست؟ و در صورتی که بودن شخص در جبهه، منشأ اثر و استفاده باشد، فرق می کند یا خیر؟ ادام الله ظلکم علی رؤوس الأنام

بسمه تعالی، اذن پدر و مادر شرط نیست، ولی اگر به اختیار خودش می خواهد برود و بر او شرکت در جبهه متعین نشده، در صورتی که رفتش موجب اذیت والدین می شود، سعی کند رضایت آن ها را جلب نماید.

[سؤال 6409] 3148

بسمه تعالی 1361 / 12 / 8

السلام علیکم، با عرض سلام به محضر مبارك جناب آقای حاج آقا روح الله الموسوی الخمينی، رهبر کبیر انقلاب اسلامی

سلامتی و طول عمر شما را از درگاه خداوند متعال خواهانم و ان شاء الله تعالی خداوند متعال شما را تا ظهور حضرت آقا امام زمان نگه دارد

ما دو برادر بودیم که برادر بزرگم در سپاه پاسداران و خودم نیز در بسیج خدمت

ص: 445

می کردم. برادرم در عملیات پیروزمندانۀ فتح المبین به درجۀ رفیع شهادت نائل آمد و ندای رهبر را لبیک گفت، و من جوانی هفده ساله هستم. از آن جا که الآن جبهه ها احتیاج زیادی به نیروهای جوانی مثل ما دارد، می خواهم به جبهه بروم و خیلی عشق جنگیدن با دشمنان اسلام و با بعثی ها را دارم و می خواهم ندایت را لبیک بگویم، ولی پدر و مادرم با من سخت مخالفت می کنند. چون پدرم پیر است و مرا از این کار باز می دارند و مانع من می شوند، اگر می شود راهی پیش پای من بگذارید که چه کار کنم؟ آیا می توانم به جبهه بروم؟

بسمه تعالی، اگر در جبهه ها به شما نیاز نباشد، می توانید نروید و تشخیص با مسئولین است.

[سؤال 6410] 3149

بسمه تعالی 12 / 8 / 1360

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

پس از سلام؛ امیدوارم خداوند تبارك و تعالی سایه بلند پایه آن امام بزرگوار را از سر کافۀ مسلمین کم و کوتاه نفرماید. آمین یا رب العالمین

غرض از تصدیع آن است که بنده يك جوان دوره دیده و بسیج رفته هستم و آمادگی رزمی دارم. به همین علت علاقه دارم با لشکر شیطان مبارزه نمایم؛ ولی مادرم اجازه نمی دهد. وظیفه بنده از نظر شرعی چیست؟

بسمه تعالی، اجازه شرط نیست؛ ولی اگر رفتن شما به جبهه موجب اذیت ایشان می شود، در صورتی که شرکت شما در جبهه متعین نشده، باید سعی نمایید رضایت ایشان را جلب کنید.

[سؤال 6411] 3150

بسمه تعالی

حضور محترم رهبر کبیر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران دامت برکاته

ص: 446

من جوانی 16 ساله هستم و تمایل زیادی نیز برای رفتن به جبهه را دارم؛ ولی به علت شهادت برادرم، پدرم و مخصوصاً مادرم از رفتنم به جبهه ممانعت می نمایند و به قول معروف، ترسیده اند. تکلیف من در این مورد چیست؟ آیا به حرف والدینم گوش کنم یا اگر هم راضی نبودند، البته پس از تمام شدن درس در تابستان بروم؟

والسلام؛ از زحمات شما تشکر و سپاسگزاری می نمایم.

بسمه تعالی، اگر نیازی در جبهه ها به شما نباشد، می توانید نروید و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6412] 3151

بسمه تعالی 1361 / 2 / 12

محضر مبارك رهبر كبير انقلاب اسلامي، امام خميني، روجي لك الفداء

سلام عليكم

پس از سلام، این جانب پاسدار و در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تربیت جام به عنوان مسئول پذیرش مشغول انجام وظیفه می باشم، برایم مسأله ای پیش آمده است که لازم به نظر مبارك آن امام عزیز می باشد.

اماما! خانواده ما متشکل از چهار نفر می باشد: مادر، برادر، خواهر و خود این جانب. مادرم مستخدم آموزش و پرورش، خواهرم محصل و برادرم بر اثر داشتن سنگ کلیه، عمل جراحی شده و هم اکنون در بیمارستان بستری است. از طرفی عشق به جبهه دارم و اعزام به منطقه جنگ، زمینه اش برای من فراهم می باشد؛ ولی مادرم این مسأله را مطرح می کند که اولاً: برادرت مریض و بستری است و تو سرپرست ما هستی و ثانیاً: رضایت من در جبهه رفتن تو شرط هست. از آن امام عزیز و بزرگوار استدعا دارم نظر مبارك را مرقوم فرمایند که تکلیف شرعی من چیست؟ والسلام

بسمه تعالی، تا رفتن به جبهه بر شما واجب نشده و داوطلب هستید، باید از کاری که موجب اذیت مادر است اجتناب کنید.

ص: 447

بسمه تعالی

خدمت رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، سلام علیکم

این جانب ساکن اصفهان هستم. در مورد متن ذیل خواهشمندم نظریه خودتان و نظریه شرعی را بیان فرمایید.

حقیر محصل هستم و برادرم در جبهه جنوب در حمله بیت المقدس به فیض شهادت نائل آمده است و حقیر و یک برادر دیگرم در یک خانواده متوسط اصفهان زندگی می کنیم. بعد از شهادت برادرم و قبل از آن نیز من خیلی علاقه داشتم که به جبهه بروم تا ناخالصی های وجود خودم را دور بریزم و خود را کمی دریابم. لکن فامیل و پدرم به یک علت مخالف رفتن من بودند و آن هم درباره شهادت اخوی این جانب است. می گویند: «صبر کن تا سال برادرت برسد و بعد از آن برو». اما این موضوع هم به نظر من یک نوع توجیه است برای رفتن من به جبهه.

یک بار هم در مورد شرعی بودن و تکلیف شدن از برای رفتن به جبهه فرموده بودید: «جبهه مقدم بر هر کاری است و...». و خواستم که بروم، باز هم مخالفت کردند و مسأله محصل بودنم را پیش کشیدند. حال تصمیم گرفتم از شما طلب کمک کنم تا وظیفه ام را نسبت به شهدا و مجروحین و معلولین بیان فرمایید. والسلام؛ التماس دعا

بسمه تعالی، اگر در جبهه ها نیاز به شما نباشد، می توانید نروید و تشخیص با مسئولین است.

[سؤال 6414] 3153

بسمه تعالی 1361 / 8 / 20

حضور محترم رهبر کبیر و عظیم انقلاب اسلامی ایران

با سلام و درود به رهبر کبیر و عزیزم، حضرت امام خمینی و آرزوی سلامت حال جناب عالی، از حضور رهبرم سؤالی داشتم.

ص: 448

سؤال من این است که اگر شخصی بخواهد با صمیم قلب به جبهه برود، ولی پدر و مادر او راضی نباشند، شخص مورد نظر باید چه کند؟ البته پدر او می گوید: چون من احساس نیاز نمی کنم، راضی نیستم که به جبهه بروی، ولی در صورت لزوم، خود که می روم، تو را هم به زور می برم. پس شخص مورد نظر که همان فرزند علاقه پیدا کرده به جبهه می باشد، از نظر شرع اسلام چه تکلیفی را دارا می باشد؟ در صورت امکان از حضور رهبر عزیزم خواستارم که خود با قلم و خط مبارکشان به آدرس من نامه نوشته و در نامه پاسخ مرا بدهند.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، به مسئولین مربوطه مراجعه نماید؛ اگر در جبهه ها نیاز به او نباشد، رضایت پدر و مادر را مراعات نماید.

[سؤال 6415] 3154

بسمه تعالی

خدمت رهبر بزرگوار انقلاب اسلامی، امام خمینی، دامت برکاته، سلام علیکم

پاسدار موقت و دانشجو می باشم، مسأله ای دارم بدین ترتیب که:

چون می خواستم بروم جبهه، با مخالفت شدید پدر و مادرم روبه رو شدم، ولی به امر شما - چون از نظر مقررات لازم شد - بحمد الله رفتم. وقتی برگشتم، مادرم می گفت: اگر کشته شده بودی، نفرینت می کردم که خدا جهنم قسمت کند. این حرف را از شدت علاقه به من زد چون زحمات و مشقات زیادی در دوران کودکی من متحمل شده، با عرض معذرت می خواهم فتوای شما را در این مورد بدانم که آیا مادرم حق چنین کاری دارد، یا نه؟ چون می خواهم اگر قسمت شد - به یاری خدا - بار دیگر بروم، به این امید که خدا از من راضی شود. خدا شما را موفق بدارد؛ التماس دعا از شما دارم.

بسمه تعالی، موفق باشید، فعلاً رضایت مادر را به دست آورید، و مطابق مقررات عمل کنید.

ص: 449

با عرض سلام، هم اکنون که این مطلب را می نویسم، نمی توانم و نمی دانم احساس و علاقه معنوی خود به شما را چگونه بیان کنم و از طرفی شما هم راضی به تمجید و بیان این مطالب نیستید و همه شکوه و عظمت و جلال و سپاس را مخصوص ذات مقدس باری تعالی می دانید؛ پس با هم شکر و سپاس و تجلیل از پروردگاران کنیم، به خاطر تمام نعمت ها و همه چیز.

با عرض معذرت از این که وقت گرامی و مهم شما را می گیرم. بنده حدود يك سال پیش در سپاه پاسداران مشغول خدمت بودم و کار من در قسمت آموزش نظامی به صورت مربی بود؛ سپس با موافقت مسئولین، برای درس خواندن در حوزه قم، از سپاه استعفا دادم و هم اکنون حدود هفت - هشت ماه است که مشغول درس هستم، و در ضمن دانشجوی نیز می باشم. قصدم از ابتدا برای ماندن همیشگی در قم و ادامه دروس بوده است و به همین دلیل از سپاه استعفا دادم و قصد انصراف از دانشگاه هم دارم. با بیان و حکم شما راجع به اهمیت جبهه ها، قصد رفتن به جبهه نمودم، ولی چون مادرم مریض بود و پزشک او احتمال خطر و مرگ ایشان را در صورت رفتن به جبهه تصدیق کرد، با مراجعه به دفتر شما در قم (دفتر شورای استفتایی) بنده را از جبهه رفتن منع نمودند. حال با توجه به حکم شما که جبهه مقدم ترین و مهم ترین امر است و با توجه به این که قبلاً در سپاه مربی نظامی بوده ام، آیا واجب است قم و درس را ترك کرده و به پادگان های سپاه و بسیج مراجعه کنم و مشغول آموزش شوم؟ (با وجود این که در آموزش بسیج، مریبان سپاه و بسیج مشغولند و کار آموزش در جریان است و متوقف نشده و اگر احتیاج به مربی دارند، در جهت تسریع امر آموزش است). پس اگر جواب مثبت است، آیا تا آخر جنگ تا زمانی که آموزش بسیج مشغول فعالیت در رابطه با جبهه است، باید در آموزش بسیج بمانم و درس را در قم تعطیل کنم؟

مشکل دیگر رضایت پدر و مادر است در مورد انصراف از دانشگاه که عرض شد. این جانب چون علاقه شدیدی نسبت به دروس و هدفی که به خاطر آن آمدم در خود می بینم و این علاقه، از اول شدیدتر شده است، لذا - به خواست خدا - خود من قصد انصراف قطعی از دانشگاه دارم؛ اما مواجه با نارضایتی پدر و مادرم شده ام. آن ها می گویند: نباید دانشگاه را ترك بکنم و در کنار آن، به مطالعه دروس اسلامی هم پردازم؛ اما بنده در خودم جداً چنین روحیه ای نمی بینم و تمام حواسم به همین قم و هدفی است که برای آن آمدم. لذا از شما استاد گرامی تقاضای راهنمایی دارم. اگر در این مورد حکم شرعی وجود دارد بیان بفرمایید؛ و اگر نه نصیحت و راهنمایی بفرمایید.

در پایان، با توجه به تمام مطالب اگر بالاخره در قم ماندنی شدم، جداً از شما استاد الهی برای رسیدن به اهدافم - که شناختن و محبت خدا و تقرب ذره ای ناچیز و حقیر به درگاه عظیم و پرشکوه خداوند است - التماس دعا دارم. و بالاخره شما را به امر بسیار بزرگی قسم می دهم، شما را به مادر تان حضرت فاطمه زهرا علیها السلام قسم می دهم که تا ظهور پرشکوه و بهجت آور و سرور آور حضرت ولی عصر علیه السلام - جان عالم به فدای او - برای سلامتی خودتان دعا کنید.

والسلام علی عباد الله الصالحین

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است و اگر به شما نیازی نباشد، در فرض مزبور لازم نیست بروید و نسبت به رفتن دانشگاه، اختیار با خود شما است.

[سؤال 6417] 3156

بسمه تعالی

با درود بی کران حضور رهبر عظیم الشان مستضعفین جهان، و نایب بر حق آقا امام زمان، آیت الله خمینی، دام ظلّه العالی

ص: 451

بنا بر اصل تقلید، و این امر که افتخار دارم امام خمینی را مرجع خود بدانم، دو مسأله را - که برای من پیش آمده - مطرح نموده، طلب راهنمایی می کنم:

1. از آن جا که امام فرمودند: رفتن به جبهه ها واجب کفایی است، وجداناً علاقه دارم در نبرد حق علیه باطل شرکت کنم، ولی از سویی بیم دارم پدرم مانع رفتنم شود، و به قولی جنجالی بر پا کند و مرا از محل ثبت نام، با لگد بیرون بیندازد. البته مسلماً پدرم از روی علاقه، این عمل را خواهد کرد. و در عین حال، با خواب هایی که خودم دیده ام، میل به جبهه رفتن، وجودم را می سوزاند.

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، شرکت در جبهه های دفاع واجب است، و رضایت پدر لازم نیست.

2. یکی از خویشان ما، اقدام به خرید و فروش اتومبیل و همچنین لوستر - که يك كالای غیر ضروری

است - نموده است. آیا عمل این شخص شرعی است یا نه؟ توضیح دهید.

بسمه تعالی، حرمت شرعی ندارد، ولی بهتر است مقتضیات زمان را رعایت نماید.

[سؤال 6418] 2897

2. اگر کسی به پدر و مادرش قول بدهد که مدتی در جبهه می مانم و بعد بر می گردم، ولی برنگردد؛ یعنی خلف وعده بکند، در صورتی که در جبهه دارد خدمت می کند، چه اشکالی دارد؟

بسمه تعالی، با فرض نیاز جبهه به او، اشکال ندارد.

[سؤال 6419] 3157

بسمه تعالی 1361 / 10 / 21

پدر و مادرم وقتی که می خواهم بروم جبهه، آن قدر ناراحت می شوند که گویی هزاران مصیبت بر آن ها وارد شده است. حتی يك بار مادرم گفت: اگر بروی جبهه، شیرم را حلالیت نمی کنم. من ناراحت شدم؛ گفت همین طور است؛ چون ما جز تو کسی را نداریم، امیدمان اول خدا، دوم تویی. اگر تونباشی، همه ما را اذیت می کنند و

ص: 452

خلاصه خیلی حرف های دیگر. ضمناً من در این جا مشغول به علوم قدیمه می باشم؛ این بود که خواستم شرایط مرا برای امام عزیز توضیح دهید و از ایشان مسئلت نمایید که آیا به حرف پدر و مادرم اعتنایی نکنم و بروم جبهه یا این که به مواظبت از آن ها پردازم؟ ان شاء الله خداوند شما را توفیق دهد.

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6420] 3158

بسمه تعالی 1361 / 10 / 14

محضر مقدس رهبر کبیر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه

پس از ابلاغ سلام، معروض می دارد: این جانب هفده ساله، تنها فرزند خانواده، دارای پدری بی بضاعت و مادری بیمار می باشم. تا کنون با اصرار، با اجازه آن ها به مدت سه ماه عازم جبهه گردیده ام. چون تنها سرپرست والدین هستم، والدینم با عزیمت دوباره به جبهه راضی نیستند. چنانچه عضو سپاه پاسداران شوم و سپاه مأموریت عزیمت به جبهه دهد، با توجه به توضیح فوق، آیا می شود بدون رضایت والدین عازم جبهه شوم؟

بسمه تعالی، اگر عضو سپاه هستید، باید مراعات مقررات سپاه را بکنید.

[سؤال 6421] 5591

2. برادری دارم که سن او هجده سال است. ایشان متأهل می باشند و به خاطر آن که پدرم به تازگی فوت کرده و چون تنها پسر خانواده می باشد و خانواده ما جز این يك پسر، کسی را ندارد که از ما حمایت کند، آیا بر او واجب است به جبهه برود؟ زیرا او به جبهه می رود و هرچه که به او می گوئیم: نرو، او می رود و می گوید: امام فرمودند واجب کفایی است. آیا بر ایشان واجب است یا خیر؟ زیرا شب ها کسی پیش ما نیست و مشکلاتی برای ما پیش می آید. آیا بر ایشان تکلیف است یا خیر؟ در ضمن ما چهار

ص: 453

خواهر و يك برادر، با يك مادر می باشیم.

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6422] 6146

3. این جانب می خواهم به جبهه بروم؛ از طرفی پدر و مادرم مخالفت می کنند که آن را از خودتان کسب تکلیف کرده ام که رضایت پدر و مادرم شرط نیست و از طرفی همسرم راضی نمی شود؛ آیا با عدم رضایت همسرم می توانم به جبهه بروم یا خیر؟

بسمه تعالی، رضایت همسر اعتبار ندارد.

[سؤال 6423] 736

5. برای رفتن به جبهه جلب رضایت زن لازم و واجب است یا خیر؟

بسمه تعالی، رضایت زوجه شرط نیست.

[سؤال 6424] 727

6. آیا یادگیری فنون نظامی، واجب و اجازه پدر و مادر شرط نیست؟ اگر واجب است تا چه حد آن و این حکم تا چه هنگام برقرار است؟
بسمه تعالی، بر همه واجب کفایی است و با اقدام عدد کافی، از دیگران ساقط می شود.

غنائم جنگی

[سؤال 6425] 3159

بسمه تعالی 15 / 4 / 1361

امام عزیزم! سلام وقتتان را نمی گیرم فقط خواهش می کنم به سؤال جواب بدهید.

من در جبهه خرمشهر در صحنه نبرد در لباس های عراقی هایی که بر روی زمین افتاده بودند دو تا ساعت و چند تا پیراهن و شلوار و مقداری پول و دو عدد رادیو و يك چراغ قوه برداشتم و چند دفعه به دفتر شما زنگ زدم و هر بار برادران به طور

ص: 454

مختلف به من جواب دادند و اساس مزاحمت بنده هم همین شد، خواهش می کنم جواب بدهید این ها غنیمت محسوب می شود یا نه؟ خداوند ان شاء الله سایه شما را از سر امت حزب الله کم نکند.

بسمه تعالی، مقاتلین می توانند اموال مختصر مثل رادیو و ساعت را که باقیمانده برای خود بردارند.

[سؤال 6426] 3160

بسمه تعالی 1360 / 1 / 15

محضر مبارك حضرت امام خمینی رهبر انقلاب دامت برکاته

به عرض می رسد آیا در جبهه ها رزمندگانی که کفار بعضی را به قتل می رسانند می توانند از لباس و کفش و ساعت و محتویات جیب های آنان برداشته و استفاده کنند یا خیر؟ و اگر می توانند این حکم مخصوص آن کسی هست که آن عراقی را کشته و یا هر رزمنده ای که ولو آن عراقی را نکشته و فعالیت دیگری در جبهه داشته؟

خدایا، خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، استفاده از اشیای مذکوره برای رزمندگان جایز است.

[سؤال 6427] 3161

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی امام خمینی مدّ ظلّه العالی علی رؤوس الانام بالاخص مسلمین جهان، از حضورتان مسائل ذیل استفتا می شود:

1. غنائم جنگی مثل سلاح و لباس و ساعت و وجه نقد مربوط به دولت اسلامی است یا مربوط به رزمندگان؟ نوعاً جنگ این حالت را دارد؛ گروهی می جنگند و پیشروی می کنند، دیگران لباس و غنائم جمع می کنند.

بسمه تعالی، چیزهای مختصر شخصی را رزمندگان مجازند برای خود بردارند.

ص: 455

2. بعضی از برادران در جهاد سازندگی کارشان سرپرستی است، مثل مسئول عمران و قنوت و راه سازی که باید هر روز از مسافت شرعی خارج شوند و برای این امور به جهاد می آیند. آیا حکم دائم السفر را دارند یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر کارش در نقطه معینی است نه به نحو دوره گردی و نه به نحو بازرسی از نقطه حرکت تا مقصد، با پیمودن مسافت حکم مسافر دارد.

3. در جهاد سازندگی تویسرکان و سایر جهادها فعلاً این طور است که معادن سنگ را استخراج و می فروشیم به دولت و بهای آن را می گیریم و خرج عمران روستا می کنیم. آیا بعد از اخراج مؤونه، خمس آن را بایستی بدهم یا نه؟

بسمه تعالی، اگر ملك شخص نیست و به حساب دولت انجام می گیرد خمس ندارد، ولی اگر اشخاصی مشترکاً برای خودشان استخراج معدن می نمایند، خمس دارد.

[سؤال 6428] 1363

8. شخصی در جبهه از سنگر عراقی ها لباس و کفش و یا جوراب و یا ساعت و دینار آورده چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، اشیای مختصر مانع ندارد مقاتلین برای خودشان بردارند.

[سؤال 6429] 1059

4. پول و ساعت و مواد غذایی که سربازان اسلام از کفار به غنیمت می گیرند آیا متعلق به سربازی است که خودش گرفته است یا متعلق به همه سربازان است؟ حکم را بیان فرمایید.

بسمه تعالی، اگر پول زیاد نیست و ساعت و مواد غذایی، مربوط به رزمنده ای است که آن را گرفته و در غیر آن مربوط به مقررات دولت اسلامی است.

[سؤال 6430] 381

5. در مورد غنیمت هایی از قبیل: فانوسقه، شلوار ارتشی، ساعت، انگشتر و وسایل شخصی دیگر اگر رزمنده آن ها را بیاورد حکم آن ها چیست؟ و اگر غیر رزمنده کسی

ص: 456

که در شهر جنگی نگهبانی داده بیاورد حکم آن ها چیست؟

بسمه تعالی، رزمندگان می توانند آن ها را برای خود بردارند.

[سؤال 6431] 3162

بسمه تعالی

محضر مبارك زعيم عالی قدر آيت الله العظمی امام خمینی

آیا برداشتن پوتین (کفش) لباس و ساعت و اُورکت (پالتو) و پول کشته شدگان عراقی برای افرادی که در جبهه مقدم و یا در رابطه با جنگ در محل می باشند چه صورتی دارد.

بسمه تعالی، اشیای مختصر از قبیل مذکورات برای مقاتلین مانع ندارد.

[سؤال 6432] 3163

بسمه تعالی

برادرانی از طرف جهاد یا نیروهای آزاد به جبهه می روند، وقتی بر می گردند وسایلی از قبیل ساعت، لباس، مهمات و غیره می آورند که بعضی مواقع متعلق به برادران ایرانی یا مزدوران عراقی است که معلوم هم نیست زنده هستند یا شهید، یا از بین رفته اند، تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، مهمات را باید تحویل دهند و مختصرات از قبیل ساعت و لباس را اگر در جبهه از آن ها به غنیمت گرفته اند می توانند تملك کنند و در غیر آن موکول به نظر دولت اسلامی است.

[سؤال 6433] 3164

بسمه تعالی

تکلیف اسلحه هایی که در میدان جنگ به دست می آید چیست؟ آیا افراد می توانند آن ها را برای خود بردارند یا خیر؟

بسمه تعالی، اسلحه را باید به دولت اسلامی تحویل دهند.

ص: 457

بسمه تعالی 1361 / 3 / 16

با عرض سلام و آرزوی تندرستی برای شما

این جانب عضو سپاه پاسداران، محل خدمت پادگان امام حسین علیه السلام چند مسأله ای است که برای این جانب و بعضی دیگر از برادران پیش آمده؛ خواهشمند است جواب مرقوم فرمایید.

1. وضع غنایمی که متعلقات شخصی نفرات دشمن است، مانند ساعت، پیراهن و غیره به چه نحوی است؟

بسمه تعالی، برای مقاتلین در جبهه مانع ندارد برای خود بردارند.

[سؤال 6435]

2. وضع نگهداری غنائم جنگی که متعلق به ارتش دشمن (عراق) می باشد، جهت حفاظت و یا آموزش و مصرف آن ها جهت آموزش به چه نحوی است؟

بسمه تعالی، موکول به نظر مسئولین مربوطه است.

3. آیا به پول یا مالی که انسان جهت مثلاً ازدواج و یا تحصیل کنار بگذارد، خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب باشد و سال بر آن بگذرد، خمس دارد.

4. آیا مقدار خمس را می توان به جنگ زدگان و یا کمک به دولت و کمک به جبهه و یا نماز جمعه پرداخت کرد؟ اگر نه، نصف این مقدار، یعنی سهم امام و یا سهم سادات را چگونه؟

بسمه تعالی، عجلتاً اجازه نمی دهم.

5. شك در سجده (شك در يك مرتبه یا دو مرتبه) به چه نحوی است؟

بسمه تعالی، اگر شك در محل است و داخل در عمل بعدی نشده، باید به شك اعتنا کند.

6. حکم کسی که در سجده، زیاد شك می کند (غالب اوقات و فقط در سجده) چیست؟

بسمه تعالی، شك كثير الشك اعتبار ندارد.

7. آیا برای حد ترخص در بلاد کبیره (تهران)، مقدار راهی که می رویم حساب است و یا نزدیک ترین راه ممکن؛ (با توجه به يك طرفه بودن

بعضی از خیابان ها؟

بسمه تعالی، مقدار راهی که در يك امتداد پیموده می شود میزان است.

ص: 458

8. اگر کسی از حد ترخص گذشت و به محل کار خود رسید و کار را انجام داد و بعد به شهر بازگشت و فاصله اش تا منزل از حد ترخص کمتر بود، حکم چیست؟ حکم نمازهای قبلی که خوانده چیست؟

بسمه تعالی، در مثل تهران، از منزل تا محل کار اگر در مجموع رفت و برگشت، به مقدار مسافت شرعی باشد، حکم مسافر دارد.

9. اگر کسی از مجتهدی تقلید می کرده و بعد بفهمد که دیگری اعلم است، آیا می تواند از آن شخصی که تازه متوجه اعلمیت آن شده تقلید کند یا خیر؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال، واجب است علی الاحوط عدول کند.

10. شنیدن سرودها و شعرهایی که توأم با آهنگ و موسیقی است و از رادیو پخش می شود، حکمش چیست؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوک مانع ندارد.

11. تکلیف انسان با فردی که نماز نمی خواند چیست؟

بسمه تعالی، باید او را امر به معروف کند.

[سؤال 6436] 3166

بسمه تعالی

در جبهه های جنگی اشیایی که از ارتش کفر عراق به دست افراد نظامی یا پاسداران می آید اعم از اسلحه و غیر اسلحه برای آن ها حلال است یا خیر و بر فرض عدم حلال بودن باید تحویل کجا بدهند و همچنین بعضی از مناطق عراق که به وسیله حمله رزمندگان اسلام منفجر می شود و اهل آن بلد فرار می کنند که طبعاً اشیایی از آن ها باقی می ماند که اگر لشکر اسلام آن ها را بر ندارند محترق می شود یا از راه دیگری از بین خواهد رفت لذا آن ها را افراد ارتش و پاسداران اسلام بر می دارند برای آن ها حلال است یا حکم دیگری دارد؟ چون این مسائل را سؤال کرده اند مصدع شدیم.

بسمه تعالی، بر طبق مقررات حکومت اسلامی عمل شود.

[سؤال 6437] 3167

بسمه تعالی 1361 / 2 / 8

محضر انور مرجع عالی قدر شیعیان جهان، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی

ص: 459

بعد التحية والسلام؛ به استحضار عالی می رساند: نظر به این که پیوسته مطالبی در مورد غنائم از ائمه جمعه سؤال می شود و احیاناً ناهماهنگ و به اختلاف پاسخ داده شده است، مستدعی است تکلیف شرعی مؤمنین را در این رابطه روشن فرمایید.

1. رزمنده ای که مستقیماً در جبهه شرکت دارد و يك یا چند نفر از مزدوران بعثی را شخصاً به هلاکت می رساند؛ آیا حق دارد از لباس، ساعت، کفش و سایر لوازم و وسایلی که همراه مقتول است برای شخص خود برداشته و در جبهه یا غیر جبهه استفاده نماید یا خیر؟
2. اگر رزمندگانی در معرکه شرکت داشته باشند و گروهی از آنان دشمن را هلاک نمایند و پیشرفت کنند و گروه بعدی که به دنبال آن ها در جنگ شرکت دارند، سر برسند؛ آیا گروه دوم و یا سایر کسانی که کارشان حمل و نقل و تدارکات رسانی و یا رانندگی آمبولانس و غیره است، می توانند از لوازم و وسایل به جای مانده برای خودشان به عنوان غنیمت بردارند یا خیر؟
3. در غنائم قسم اول و دوم کسانی که حق استفاده دارند؛ آیا تکلیف خمس هم نسبت به آن دارند یا خیر؟ والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، استفاده در چیزهای مختصر برای کلیه مقاتلین اشکال ندارد و خمس واجب نیست.

[سؤال 6438] 3168

بسمه تعالی 12 / 1 / 1361

با عرض سلام و آرزوی موفقیت برای تمامی کسانی که به انحاء مختلف در خدمت اسلام و جامعه اسلامی کار می کنند و با عرض تبریک پیروزی سلحشوران اسلام به جامعه انقلابی ایران.

این جانب به اتفاق جمعی از دوستان از جبهه عین خوش در غرب دزفول، فتوای امام خمینی را در مورد وسایلی که از عراقی ها به عنوان غنیمت گرفته می شود،

ص: 460

می خواهیم. و اما آن وسایل به شرح زیر است: ساعت، رادیو، چراغ قوه، اورکت، دفتر سفید، شلوار، بلوز، خودکار، باطری نیم دار، کلاه، قفل، چسب و... حال بعد از اعلام فتوای امام خمینی در مورد وسایل فوق الذکر، جزئیات کامل موارد فوق را با توجه به فتوای امام خمینی روشن فرمایید؛ چون در این مورد بین برادران شبهاتی وجود دارد و آیا از آن ها به عنوان وسایل شخصی می توان استفاده کرد یا نه؟

خدایا، خدایا، تا انقلاب مهدی، خمینی را نگهدار؛ از عمر ما بکاه و به عمر او بیفزای

بسمه تعالی، تصرف در چیزهای جزئی برای مقاتلین مانع ندارد.

[سؤال 6439] 2994

6. رزمندگان اسلام تا چه اندازه می توانند در غنائم به دست آمده از دشمن تصرف شخصی نمایند؟ و ضمناً در صورت تعلق بعضی از غنائم به رزمندگان، به کدام رزمنده تعلق پیدا می کند؟

بسمه تعالی، روشن است که رزمندگان ما که در راه خدا و خدمت به اسلام از جان خود می گذرند برای غنیمت نمی جنگند و نباید در فکر آن باشند، ولی در غنائم به دست آمده، آلات و ادوات جنگی مربوط به دولت اسلامی است و در غیر آن، تصرف برای هر رزمنده ای که به دست آورده مانع ندارد، مگر مسئولین امر در دولت اسلامی مقررات خاصی وضع نموده باشند.

[سؤال 6440] 5680

4. آیا وسایل و لوازم کشته های عراقی جزو غنیمت جنگی حساب شده و هر فردی می تواند هر مقدار که توانست بردارد یا خیر؟ در صورت تفصیل در قضیه، ذکر بفرمایید.

بسمه تعالی، در غیر آلات و اسلحه جنگی برای رزمندگان مانع ندارد با رعایت مقررات دولت اسلامی.

ص: 461

30. تصرف رزمندگان در غنائم عمومی از قبیل اسلحه، مهمات و دیگر وسایل جنگی جایز است یا نه؟

بسمه تعالی، باید به مسئولین سپاه یا ارتش یا شهربانی تسلیم کنند.

[سؤال 6442] 687

8. برداشتن و بیرون بردن فشنگ و انواع وسایل نظامی و مهمات و زواید آن ها - مانند پوکه، خرج و ... - از منطقه جنگی چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، در فرض مزبور بیرون بردن آن ها از منطقه جایز نیست.

[سؤال 6443] 687

9. مسأله فوق در مورد اشیای غنیمتی چگونه است؟

بسمه تعالی، اسلحه را باید تحویل دهند و سایر اشیا تابع مقررات دولت اسلامی است و اشیای یسیره مثل ساعت و لباس را می توانند ببرند.

[سؤال 6444] 687

10. استفاده از غنائم جنگی از قبیل لباس، کلاه، انگشتر، ساعت، کفش، کنسرو و ... برای مجاهدینی که مستقیماً در حمله شرکت داشته اند، حکمش چیست؟

بسمه تعالی، حکم آن ذکر شد.

[سؤال 6445] 687

11. مسأله فوق در مورد جهادگران جهاد سازندگی که در حملات دخیل بوده و در حال انجام وظیفه در پشت جبهه هستند، چگونه است؟

بسمه تعالی، حکم مقاتلین را دارند.

[سؤال 6446] 687

12. حکم استفاده از این غنائم برای کسانی که در حمله شرکت نداشته، و در هنگام

بازدید از جبهه ها برمی دارند چیست؟

بسمه تعالی، تابع مقررات دولت اسلامی است.

[سؤال 6447] 3169

بسمه تعالی 1361 / 10 / 22

دفتر حضرت آیت الله العظمی الامام روح الله الخمينی

ضمن سلام و دعا برای طول عمر حضرت امام و پیروزی رزمندگان اسلام، لطفاً پاسخ سؤالات زیر را مرقوم فرمایید.

1. بنده در جبهه در حمله فتح المبین، دو عدد اورکت را آورده و از لحاظ مادی نیز اگر در بازار باشد نمی توانم بخرم. آیا اجازه دارم آن ها را بپوشم یا خیر؟ تکلیف چیست؟ در ضمن دو تا را خودم نمی خواهم بپوشم، بلکه یکی از آن ها را کس دیگر می پوشد.

بسمه تعالی، اگر جزء رزمندگان بوده اید، بر شما حلال است.

2. من از 9 سالگی کار کرده و چون پدرم ناتوان بوده و برادران و خواهرانم کوچک بوده اند، و تا الآن که 24 سال دارم، نان آور خانه و خریدار کالاهای خانه من بوده ام. حالا وسایل خانه متعلق به من است، یا پدر و برادران و خواهرانم نیز در آن ها سهم دارند؟

بسمه تعالی، آنچه را با مال خودتان تهیه کرده اید، از خود شما است.

3. من در حدود سه سالم بوده که مادرم فوت کرده است. برای دایی های من از پدرشان زمین هایی به ارث مانده و تا چندی قبل، این زمین ها همین طور تقسیم نکرده مانده بود. الآن که تقسیم کرده اند، به ما می گویند که وصیت نامه داریم که به خواهرتان مبلغ صد تومان پول و مقداری زمین (که به نسبت زمین های آن ها بسیار کمتر است) بدهید. ما وصیت نامه را ندیده ولی خودشان می گویند 27 سال پیش نوشته شده. آیا این وصیت نامه بعد از 27 سال به این صورت قابل اجرا است.

بسمه تعالی، اگر وصیت محرز است، شرعاً باید به آن عمل شود. و بعد از عمل به وصیت در ثلث ترکه باقی ترکه باید بین تمام ورثه مطابق قانون ارث تقسیم شود.

در ضمن، مطلبی دیگر است که نمی توان نوشت، ولی وجدانم قبول نمی کند و نمی دانم چه کنم؟ و آن این که در سال 1357 در زمانی که ارتش شاه مردم را به شدت سرکوب می کرد، ما دو نفر بودیم که

ص: 463

دستگیرمان کردند و بسیار به ما کتک زدند و زیر شدیدترین شکنجه به ما می گفتند که باید به امام توهین کنید و ما نیز چون سست بودیم یا ایمانمان ضعیف بود، مجبور شدیم و آن چیزی را که آن ها می گفتند گفتیم. حالا چه باید بکنیم؟ تنها راهی که به نظر آمد، این بوده که در این نامه از شما بخواهم که از امام طلب بخشش کنید. يك دنيا ممنونم.

[سؤال 6448] 3170

بسمه تعالی 1361 / 3 / 26

محضر مبارك دفتر رهبر كبير انقلاب، امام خمینی و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، روحی له الفداء، ضمن تقدیم عرض ارادت و سلام به پیشگاه رهبر انقلاب و شهدای کربلاهای ایران و به رزمندگان اسلام در جبهه های حق علیه باطل؛ از این که چند دقیقه مزاحم اوقات شریفتان می شوم عذر خواسته و می خواهم نظر شریف امام عزیز را درباره مسائل زیر بدانم و مطلع شوم، ان شاء الله:

1. نظر رهبر انقلاب درباره غنائم جنگی چیست؟ و هر شخص چقدر می تواند بردارد؟

بسمه تعالی، مقاتلین می توانند چیزهای مختصر را برای خود بردارند.

[سؤال 6449]

2. این که می گویند: «غنیمت بردارنده باید وسایل شخصی را بردارد که آن را کشته است»، آیا این طور است؟

بسمه تعالی، غیر از ادوات جنگی، سایر اشیای مختصر را هر يك از مقاتلین می توانند برای خود بردارند.

3. آن برادرانی که معمم هستند آیا رفتن این ها به سپاه (یعنی همیشه ثبت نام می کنند و در سپاه می مانند) چطور است؟

بسمه تعالی، برای ارشاد و تعلیم معارف اسلامی مانع ندارد.

4. محصلی که کتاب هایی خریده ولی نمی تواند همه اش را در يك سال مطالعه کند آیا خمس دارد؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

ص: 464

5. آخرین سؤال من این است که آیا رضایت پدر و مادر برای جبهه رفتن شرط است؟

بسمه تعالی، تا موقعی که جبهه نیاز به نیرو دارد اجازه والدین شرط نیست.

[سؤال 6450] 3171

بسمه تعالی 1361 / 1 / 14

محضر مقدس رهبر عظیم الشان و ولی فقیه، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، ادام الله ظلّه علی رؤوس الانام

پس از سلام، مسئلت داریم از حضرت احدیت که وجود ذی جودت را از تمام بلیات مصون دارد و بر طول عمر عزیزت افزایش فرمایند.

این جانب با بعضی از مؤمنین، مقداری مواد غذایی برای رزمندگان در جبهه برده و تحویل قهرمانان دادیم. در این هنگام مصادف شدیم با به اسارت گرفتن بعضی از سربازان عراقی در یک قسمت از جبهه های جنگ، ما نیز در حمل و نقل اسیران و تحویل آن ها به بازداشتگاه به کمک برادران رزمنده پرداخته و در آن وقت، تعداد هشت عدد ساعت که یکی از برادران از سربازان عراقی همراه داشتند به حقیر دادند که تکلیف شرعی آن ها را روشن کنم. اینک ساعت ها تحویل این جانب هستند، ولی سه عدد آن ها را به برادران همراه که به جبهه رفته بودیم دادم و گرفتشان مشکل است از نظر این که جوانند و اطلاعات اسلامیشان کم است. و پنج عدد دیگرشان موجود است، ولی وظیفه شرعی را در مصرف آن ها نمی دانم. چنانچه اجازه بفرمایید، تصرف در آن ها کنم و به کسی که مستحق است بدهم و خودم هم از بعضی از آن ها استفاده کنم. خلاصه در مورد غنائم جنگی چه دستور می فرمایید؟ آیا برادران رزمنده، هر چند نفر از لشکریان عراقی را بکشند، می توانند تمام لباس و اسلحه های آن ها را متصرف شوند یا خیر؟ این مطلب در افواه مردم به طرق گوناگونی مطرح است.

بسمه تعالی، چیزهای مختصر برای مقاتلین اشکال ندارد. و غیر آن منوط است به مقررات دولت اسلامی.

ص: 465

بسمه تعالی 1361 / 7 / 15

ضمن عرض سلام

بنده مدت دو سال در لشکر پیروز خراسان انجام وظیفه کرده ام و در این مدت، پیوسته در جبهه ها بوده و در حمله ها حاضر بوده ام. در حمله بیت المقدس که برای آوردن تانک ها و اتومبیل های سانحه دیده به خط مقدم می رفتیم، با سنگرهای پر از تجهیزات سربازان فریب خورده صدام برخوردیم که کلیه برادران، من جمله من مقداری از اجناس داخل سنگرها را به غنیمت آوردیم. بنده تعداد شش عدد پتو، دو عدد چراغ خوراک پزی، دو عدد کوله پشتی و یک عدد سرنیزه آوردم؛ که تعداد سه عدد پتو را به سه خانواده مستحق دادم. حالا می خواهم بدانم که آیا می توانم از این اجناس، در منزل استفاده کنم، یا باید در اختیار حکومت اسلامی بگذارم؟ آیا خمس به آن ها تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، سرنیزه را باید به مراکز مربوطه ارتش یا سپاه تحویل دهید، و سایر اشیای مذکوره اگر محل حاجت شما است، مجازید از آن استفاده کنید.

[سؤال 6452] 268

5. مقدار یک دست بلوز و شلوار و یک رادیو رومیزی کوچک از غنائم جنگی را از جبهه پیروز که متعلق به دشمن بوده آورده ام، آیا اجازه استفاده به بنده می فرمایید؟

بسمه تعالی، مجازید.

[سؤال 6453] 3173

بسمه تعالی

محضر مبارک امام امت دام ظلّه علی رؤوس الأنام

1. غنائمی که در جنگ مابین مبارزین ایرانی و عراقی به دست می آید، اعم از اسلحه و غیر اسلحه، مانند البسه و غیره به دولت اسلامی تعلق دارد یا مبارزین؟ اگر

ص: 466

قاتلی از مبارزین، مقتولین را بشناسد اشیای مقتول به قاتل تعلق می‌گیرد یا خیر و آیا به این غنائم خمس هم تعلق می‌گیرد یا خیر؟
بسمه تعالی، اسلحه را باید تحویل دهند و اشیای مختصر دیگر برای مقاتلین اشکال ندارد.

2. آیا می‌توان از اسرای عراقی اشیایی مانند اسلحه و غیر اسلحه را گرفت؟ تکلیف این اشیا چیست و به چه کسی و یا مقامی تعلق می‌گیرد و خمس در آن‌ها هست یا نیست؟ اگر بعضی اشیا از آن‌ها گرفته شده باشد و صاحبش مثلاً مجهول باشد، تکلیف چیست؟
بسمه تعالی، اموال اسرا مخصوص خودشان است و از غنائم محسوب نمی‌شود و رسیدگی، موکول است به دولت اسلامی.

[سؤال 6454] 3174

بسمه تعالی 1360 / 11 / 29

دفتر امام خمینی، دامت افاضاته، ضمن عرض سلام و ارادت خدمت امام امت و سایر برادران؛ آرزوی بقای عمر و سلامتی رهبر عظیم الشان و همچنین پیروزی رزمندگان اسلام را خواهانم.

این جانب پس از پیشروی برادران در جبهه بستان که سمت راننده آمبولانس را داشته‌ام، دو عدد پتوی عراقی را از سنگرهای عراقی به عنوان غنیمت و یادگاری برداشته‌ام و در حال حاضر در منزل می‌باشند که منتظر حکم شرعی این‌ها می‌باشم.

بسمه تعالی، مجازید برای خودتان بردارید.

[سؤال 6455] 3175

بسمه تعالی

پس از عرض سلام و دعا خدمت حضرت امام

بردن ساعت، انگشتر، پول و البسه کشته‌های عراقی در جبهه چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، برای مقاتلین، ساعت و انگشتر و پول مختصر مانع ندارد و در زیادت باید مقررات دولت اسلامی مراعات شود.

ص: 467

بسمه تعالی 1360 / 12 / 28

حضور مبارك حضرت مستطاب، زعيم عالی قدر و رهبر كبير انقلاب، آيت الله العظمى نايب الامام، امام خمينى، مدّ ظلّه العالی

به عرض انور عالی می رساند: بعضی از جوانانی که به جبهه جنگ رفته و برگشته اند از چیزهایی که از دشمنان اسلام به دست آورده اند سؤال می کنند - از قبیل انگشتر و لباس و کفش - که چه صورت دارد؛ آیا جایز است استعمال آنان یا خیر؟

بسمه تعالی، برای مقاتلین، برداشتن چیزهای مختصر، مثل آنچه ذکر شده و تصرف در آن، اشکال ندارد.

[سؤال 6457] 717

3. ما هو حكم الأموال والحاجات في المواضع العراقية في الجبهة بعد الهجوم هل يجوز أخذها؟

بسمه تعالی، يجوز أخذ الغنائم للمقاتلين ويجوز التملك في الأشياء المختصرة منها، وأما الأسلحة فلا بدّ من تحويلها إلى المقامات المسئولة في الجمهورية الإسلامية.

[سؤال 6458] 2400

3. فتوای جناب عالی در مورد غنیمت جنگی از قبیل لباس و کفش و... غیر از تسلیحات چیست؟

بسمه تعالی، این گونه مختصرات برای رزمندگان حلال است.

[سؤال 6459] 2894

29. تصرف در کدام يك از غنائم و با چه شرایطی برای رزمندگان جایز است؟

بسمه تعالی، در غیر ادوات جنگی برداشتن اشیای مختصر از قبیل لباس و ساعت و رادیو و امثال آن برای رزمندگان اشکال ندارد.

ص: 468

2. حکم غنائم جنگی که در جنگ با کفار بعثی به دست آمده چیست؟

بسمه تعالی، به جز ادوات جنگی، سایر چیزهای مختصر را رزمندگان می توانند برای خود بردارند؛ مگر آن که منعی از طرف مسئولین مربوطه باشد.

[سؤال 6461] 244

15. استفاده از غنائم کم ارزش جنگی به صورت شخصی اشکال دارد؟

بسمه تعالی، غیر از مهمات و ادوات جنگی، چیزهای مختصر را مقاتلین می توانند برای خود بردارند.

[سؤال 6462] 1956

3. من موقعی که در جبهه بودم يك چراغ قوه عراقی به دستم آمد و قیمت آن نیز حداکثر 50 تومان است، می خواستم بینم حکم این غنیمت چیست و چه کار باید بکنم؟

بسمه تعالی، ملك شما شده است و می توانید در آن تصرف کنید.

[سؤال 6463] 2463

3. فرزند این جانب در یکی از مراحل که به جبهه رفته، يك رادیو کوچک و يك ضبط صوت از عراقی ها به غنیمت آورده است، آیا تصرف در آن ها اشکالی دارد یا خیر؟ لطفاً فتوای امام را در این مورد بفرمایید.

بسمه تعالی، مانع ندارد.

[سؤال 6464] 673

2. رهبر! برادرم در جبهه است، این سؤال را می خواهم از شما بپرسم؛ من چند نفر را دیده ام که از جبهه می آمدند و هر کدام يك ساعت، کفش و اورکت در تن داشتند؛

كفش هایشان را با كفش های آن ها عوض کرده بودند؛ ساعت را از آن ها برداشته بودند؛ و اوركت هم برداشته بودند؛ آیا این ها حلال است یا حرام؟

بسمه تعالی، در مثل آنچه مرقوم شده اشكال ندارد.

[سؤال 6465] 3177

بسمه تعالی

با نام خدا و با سلام به امام امت و امت شهید پرور ایران، به حضور مبارك رئیس دفتر امام برسد:

پس از ابلاغ سلام، بنده در سال 59 به خدمت سربازی رفتم، بعد از سه ماه به جبهه های اهواز اعزام شدم و در تیپ سه زرهی خدمت می کردم و در تمام حمله های تیپ سه شرکت کردم. آن موقع که در جبهه بودم، چهار پتوی کهنه و يك فلاكس که قیمت 100 تومان می باشد. و يك جفت كفش شخصی که آن هم به 100 تومان نمی ارزد و يك جفت پوتین کهنه به عنوان غنیمت جنگی و یادگار از جنگ برداشتم و پوتین ها را فروخته بعد خرج خودم کردم ولی بقیه مانده است بنده از چند تا از علما سؤال کردم که بنده باید این وسایل ها را چه کار کنم یعنی می خواستم بدانم که اگر می شود این ها را بردارم ولی فرمودند باید به دفتر امام نامه بنویسید و جوابش را از آن ها بگیرید از شما خواهش می کنم که مرا در این موضوع آگاه ساخته و جواب را برایم ارسال فرمایید.

خدایا، خدایا، تا انقلاب مهدی، خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، اشیای مزبوره را مجازید برای خود بردارید.

[سؤال 6466] 271

3. آیا اگر کسی خودش سرباز عراقی را نكشته باشد می تواند لباس او را به غنیمت بردارد و در آن لباس نماز بخواند یا نه؟

بسمه تعالی، اگر خلاف مقررات نباشد مانع ندارد.

ص: 470

بسمه تعالی 1361/2/9

دفتر استفتای امام خمینی، دامت برکاته

بعد از ابلاغ سلام و آرزوی طول عمر برای امام بزرگوار، به عرض می رساند: در عملیات حق علیه کفر اثاثیه های شخصی فراوانی در سنگرهای آن ها پیدا می شود که معلوم نیست صاحب آن فرار کرده یا به قتل رسیده و یا اسیر شده است. (اعم از گران قیمت، مثل: دوربین عکاسی، ساعت، تلویزیون کوچک و متوسط، اورکت، پتو، کلمن، چمدان، سیگار، عطر و غیره). استفاده آن ها برای برادران رزمنده خط مقدم و آن هایی که در پشت خط مقدم، تدارک کننده جنگ هستند - زیر نظر سپاه و ارتش - چگونه است؟ اگر يك نفر چند وسیله از وسایل فوق را برداشته باشد، جایز است؟ اگر نه، تا چه اندازه می تواند برداشت کند؟ والسلام

بسمه تعالی، در مثل فرض سؤال، چیزهایی که قابل استفاده در جبهه است، در اختیار رزمندگان در جبهه قرار دهند. و اشیای مختصر دیگر را مانع ندارد رزمندگان برای خود بردارند.

[سؤال 6468] 3179

بسمه تعالی

1. راننده ماشینی که برای حمل اجساد شهدا می رود در جبهه جنگ اگر در جبهه از کشته های عراقی ساعتی یا لباسی یا مقداری پول به دست آورد برای او جایز است بردارد و مالک می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، برای جنگجویان مانع ندارد و مالک می شوند ولی برای غیر جنگجویان اجازه نیست.

2. روزه نذر غیر معینی را بعد از ظهر جایز است افطار کنند یا خیر؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

ص: 471

3. قضای روزه نذر معینی را بعد از ظهر جایز است افطار کنند یا خیر؟

بسمه تعالی، جایز است.

4. در بعضی مجالس خصوصی لباس زن را مرد بپوشد یا زن لباس مرد را بپوشد چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، احتیاط لازم در ترك آن است.

[سؤال 6469] 3180

بسمه تعالی

اشخاصی که با آمبولانس می روند در جبهه جنگ برای حمل اجساد شهدا اگر چیزی از غنائم جنگی از عراقی ها به دست آوردند اولاً
اخذ برای آن ها جایز است یا خیر؟ ثانیاً تصرف آن ها در این اموال حلال است یا خیر؟

بسمه تعالی، چیزهای مختصر شخصی غیر از ادوات جنگی مانع ندارد برای خودشان بردارند به شرط آن که راننده و کمک کاران،
خودشان هم از رزمندگان باشند وگرنه مجاز نیستند.

[سؤال 6470] 3181

بسمه تعالی 1361 / 1 / 16

متصدی و مسئول محترم دفتر امام

بعد از سلام، به حضور حضرت امام عرض کنید:

1. غنیمت های جنگی که در حمله به خصم به دست سربازان و پاسداران عزیز می افتند، چه حکمی دارند؟ البته منظور، وسایل جنگی
ارتش عراق نیست، بلکه منظورم مثلاً اورکت و بعضی وسایل شخصی دیگر است.

2. جنگ های کلاسیک امروزی به طور کلی با جنگ های صدر اسلام فرق می کند؛ مثلاً خیلی ها هستند که بنابر وظیفه ای که دارند،
مجبورند یکی - دو ساعت بعد از حمله وارد کارزار شوند؛ مثلاً خمپاره اندازها که برای دفع پاتک های عراق وارد کارزار می شوند و
معمولاً بعد از اتمام کارزار بلافاصله مشغول انجام وظیفه می شوند و این ها

ص: 472

به دست خودشان کسی را نمی کشند؛ تازه اگر هم خمپاره بزنند، باز هم نمی دانند چه کسی را کشته اند؛ آیا این ها سهمی از غنائم ندارند، حتی اگر شده يك اورکت؟

بسمه تعالی، تصرف در این قبیل چیزهای مختصر برای همه مقتاتلین جایز است.

[سؤال 6471] 3182

بسمه تعالی 1361 / 4 / 17

پیشگاه مبارك زعيم عالی قدر رهبر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت توفیقاته

استفتا می شود: اگر رزمنده ای در جبهه از نفر یا نفرات عراقی به جز سلاح های انفرادی، وسایل شخصی - از قبیل ساعت و رادیو و مقداری پول - به دست آورد، آیا این وسایل شخصی را هم باید به مانند سلاح های انفرادی، تحویل سپاه پاسداران یا ارتش دهد و یا خود می تواند صاحب شود؟ والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، وسایل جزئی شخصی را می تواند برای خودش بردارد.

[سؤال 6472] 3183

بسمه تعالی

دفتر امام خمینی، با سلام به امام امت و توفیق برای مسئولین آن دفتر؛ خواهشمندیم به سؤال ذیل پاسخ دهید:

اگر پاسداری در جبهه های جنگ حق علیه باطل، اسلحه ای از دشمن به غنیمت بگیرد و بخواهد آن را برای خودش در جهت انقلاب نگهداری بکند، تکلیفش چیست؟ من الله التوفیق

بسمه تعالی، باید با اجازه مقامات مسئول در دولت اسلامی باشد.

[سؤال 6473] 268

3. اموال و غنائم جنگی را که در سنگرها است و یا از جیب جنازه های دشمن

ص: 473

برداشته می شود، می توان مالک شد یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد و چنانچه مقرراتی باشد باید مراعات شود.

[سؤال 6474] 3184

بسمه تعالی

یکی از اعضای تبلیغات سپاه پاسداران مبلغ 900 دینار عراقی در یکی از سنگرهای دشمن به دست آورده است. تکلیف این وجه را معین فرمایید.

ملاحظه؛ مبلغ مزبور حدود 30 - 40 هزار تومان ارزش دارد. و بر فرض این که باید از مقامات مربوطه اجازه بگیرد؛ آیا اجازه می فرمایید که ایشان خودش قصد تملك کند و در آن تصرف کند؟

بسمه تعالی، برای تعیین تکلیف مبلغ مزبور به مسئولین مربوطه مراجعه شود.

[سؤال 6475] 3185

بسمه تعالی 1361 / 10 / 19

دفتر حضرت امام خمینی، قم، سلام علیکم

احتراماً؛ پیرو نامه های مورخ 61 / 6 / 11 و 61 / 8 / 9 و تلگراف شماره 190227، مورخ 61 / 8 / 9 و شماره 208239، مورخ 9 / 14 / 61 / مجدد بدین وسیله سؤال شرعی می شود که مقداری لوله از سنگرهای مزدوران بعثی، از طریق جهادسازندگی تحویل مسجد امام جواد علیه السلام که جدیداً در حال احداث می باشد، گردیده است. لذا

خواهشمند است بفرمایید آیا از نظر شرعی، اشکالی ندارد که از لوله های فوق، برای ساختمان مسجد استفاده گردد؟

در خاتمه سلام گرم مرا به رهبر کبیر انقلاب اسلامی امام خمینی برسانید.

بسمه تعالی، اگر آهن مذکور از آهن های ساختمان های ایرانیان - که کفار بعثی آن را خراب کردند - از ایرانیان نباشد، اشکال ندارد.

ص: 474

2. در هنگام گرفتن غنائم، اگر معلوم نشود که این مال، از غارتی‌ها است یا از خود اسرا است، تکلیف چیست؟ مثلاً اموالی در فتح خرمشهر به دست رزمندگان آمده که نمی‌دانند از اموال غارت است، یا مال خود عراقی‌ها است. در صورتی که از اموال غارتی باشد تکلیف چیست و در صورت شك، چطور است؟

بسمه تعالی، آنچه که تحت ید و استیلای دشمن است، حکم غنیمت دارد، مگر آن که محرز شود که از مسلمین غارت کردند.

[سؤال 6477] 279

4. غنایمی را که بچه‌ها می‌گیرند، تا چه اندازه آن را می‌توانند برای خودشان بردارند؟

بسمه تعالی، غیر از ادوات جنگی، چیزهای مختصر شخصی را مقاتلین مجازند برای خود بردارند.

[سؤال 6478] 3186

بسمه تعالی

خدمت امام امت و فرمانده کل قوا، سلام علیکم

1. من از سپاه پاسداران دزفول هستم. موقع حمله يك ماشين مزدوران به دام ما افتاد بچه‌ها وسائل آن‌ها را گرفتند ولی من ناراحت شدم و پول‌ها و ساعت يك نفر را دوباره از برادران گرفتم و به خودش پس دادم، ولی او که ایرانی بلد بود، گفت نمی‌خواهم، بگذار باشند. من به اصرار زیاد پول‌ها را به او پس دادم، ولی گفت ساعت برای خودت. هر چه اصرار کردم، نپذیرفت و من ساعت را برداشتم. حال می‌خواهم بدانم، وظیفه ام در مقابل این ساعت چیست؟

بسمه تعالی، تصرف، برای شما اشکال ندارد.

ص: 475

2. راجع به لباس هایی که در سنگرهای آن ها پیدا می شود، وظیفه ما چیست؟ و آیا ما حق داریم آن ها را برداریم و خمس آن ها را پردازیم؟

بسمه تعالی، مبارزین می توانند چیزهای مختصر را اگر منعی از مسئولین مربوطه نباشد، برای خود بردارند.

خدایا، خدایا، تا انقلاب مهدی، خمینی را نگهدار؛ از عمر ما بکاه و به عمر او بیفز

4. از اسرای عراقی چیزهایی (از پول و غیره) گرفته می شود یا خود آن ها از روی ترس و یا غیرترس می دهند و یا در سنگرها چیزها و اموالی پیدا می شود و یا از مقتولین لشکر عراق قاتلین آن ها یا غیرقاتلین پول یا غیره برمی دارند. آیا این برداشتن ها جایز است یا خیر؟ آیا مالک می شوند؟ آیا دادن خمس آن ها لازم است؟ و در صورت عدم جواز و عدم مالکیت چه بکنند؟

بسمه تعالی، از اسرا نباید چیزی بگیرند و آنچه از سنگرهای مقتولین به دست می آید در غیر مهمّات، رزمندگان می توانند برای خود بردارند.

مثله کردن جنازه های دشمن

9. آیا مثله کردن کشته های دشمن در جبهه های جنگ - یعنی بریدن گوش و دماغ و سایر اعضا - جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، مثله کردن جایز نیست و باید از آن اجتناب شود، و شما که رزمندگان اسلام هستید اجتناب می کنید، ولی دشمنان به اسلام پایبند نیستند.

[سؤال 6482] 3187

بسمه تعالی 1360/8/9

محضر مقدس زعیم عالی قدر، حضرت امام خمینی، دام ظلّه، پس از ابلاغ سلام و تحیت، مستدعی است نظر مبارک را پیرامون مسائل زیر مرقوم فرمایید:

1. اگر در جنگ با کفار از ارتش کفر کسی خود را تسلیم کرد، آیا کسی حقّ دارد فرد تسلیم شده را بکشد؟

بسمه تعالی، طبق مقررات دولت اسلامی باید درباره او عمل نمایند.

[سؤال 6483]

2. سؤال فوق در صورتی که بدانیم تسلیم وی از روی اجبار بوده است، یعنی وقتی جان خود را در خطر دید، جوابش چیست؟

بسمه تعالی، حکم همان است که در بالا ذکر شد.

[سؤال 6484]

3. گاهی شنیده می شود که چون اسرای جنگ، برای دولت جز خرج هیچ استفاده ای ندارند، پس نباید اسیر گرفت و اگر کسی هم خود را تسلیم کرد، باید کشته شود. آیا این با موازین اسلام، مطابقت دارد؟

بسمه تعالی، چنین حرفی اساس ندارد.

[سؤال 6485]

4. در صورتی که بدانیم قبل از تسلیم شدن مسلمانی را کشته است، ولی اکنون از روی اختیار یا اکراه یا اجبار، تسلیم شده است، چه باید کرد؟

بسمه تعالی، باید در محاکم صالحه رسیدگی شود.

ص: 477

بسمه تعالی

برخورد و رفتار با اسرای جنگی باید چگونه باشد؟ و آیا کسی می تواند به خاطر آن که اسراً قبلاً در حال جنگ با اسلام بوده اند، به آن ها توهین نماید؟

بسمه تعالی، اهانت به اسرا جایز نیست؛ بلکه باید نسبت به آنان اخلاق اسلامی مراعات شود.

[سؤال 6487] 3189

بسمه تعالی

گرفتن پول و ساعت و امثال آن از کسانی که در جنگ به اسارت سربازان اسلام درمی آیند و همچنین از کسانی که خودشان در جنگ تسلیم می شوند چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، جایز نیست و حکم غنیمت ندارد و امر آن با دولت اسلامی است.

[سؤال 6488] 279

3. تا چه موقع می توان اسیران را کشت؟ آیا تکلیف ما در رابطه با آن عراقی هایی که تا آخرین گلوله می جنگند و وقتی گلوله اش تمام شد، تسلیم می شود، چیست؟ آیا اسیرانی را که به پشت خط منتقل می شوند، به هیچ وجهی نمی توان کشت، حتی اگر یقین هم داشته باشیم که این شخص فرد یا افرادی از ما را کشته است؟ اگر جایز نیست حکم قاتل این نوع اسرا چیست؟ آیا قاتل نفس محترمه محسوب می شود یا نه؟

بسمه تعالی، با اسرا پس از تسلط یافتن، باید با اخلاق اسلامی رفتار کنند.

[سؤال 6489] 2994

8. آیا اهانت نسبت به اسرا مجاز است یا خیر؟

بسمه تعالی، اهانت جایز نیست، بلکه نسبت به آنان باید اخلاق اسلامی را مراعات نمود.

42. گرفتن اموال شخصی اسیران و نیز اموال غیر شخصی آنان صحیح است یا خیر؟

بسمه تعالی، اموال شخصی اسرا را نباید از آنان بگیرند و ادوات جنگی را باید از چنگ آنان در آورند و به مسئولین مربوطه تحویل دهند.

[سؤال 6491] 5680

3. تصرف در اموال اسرا، مثل ساعت، اورکت، لباس ها و غیره از نظر شرعی چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، موقوف است به رضایت صاحب اموال.

[سؤال 6492] 3173

2. آیا می توان از اسرای عراقی اشیایی مانند اسلحه و غیر اسلحه را گرفت؟ تکلیف این اشیا چیست و به چه کسی و یا مقامی تعلق می

گیرد و خمس در آن ها هست یا نیست؟ اگر بعضی اشیا از آن ها گرفته شده باشد و صاحبش مثلاً مجهول باشد، تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، اموال اسرا مخصوص خودشان است و از غنائم محسوب نمی شود و رسیدگی، موکول است به دولت اسلامی.

دفاع از نفس و مال به قدر استطاعت

[سؤال 6493] 4804

6. اربابان که در افغانستان از بی سوادی مردم استفاده می کنند و دعوی مالی و غیر مالی شان را فیصله می کنند و رشوه می گیرند و مردم را

فشار می دهند و جرم می کنند و چوب می زنند و آب یا علف بعضی را گرفته به بعضی دیگر می دهند و مخالف روحانیت هستند و آن ها

را به باد مسخره می گیرند، حتی در فرصت، بعضی از اراذل را

ص: 479

فرستاده اند و خانه یکی از روحانیون را تیرباران کرده اند، ولی بحمد الله به مقاومت آن روحانی و دفاعش شکست خورده اند، آیا بدون حاکم شرع و حکمش، ترور آن ها جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، جایز نیست؛ مگر برای کسی که در مقام دفاع از جان و مالش باشد و راهی در دفاع به جز مقاتله نداشته باشد.

[سؤال 6494] 3190

بسمه تعالی 1361 / 6 / 4

جماران، تهران، رهبر کبیر انقلاب اسلامی، امام خمینی

احتراماً؛ عده ای از ده یا دهات دیگر به سردستگی يك یا چند نفر، برای سوء قصد به جان، مال و غیره اهل ده دیگری، شبیخون می زنند و در تاریکی شب، بین مهاجمین و مدافعین زد و خورد شده، صرف نظر از زخمی شدن عده ای از طرفین، یکی از مهاجمین به قتل می رسد و به علت تاریکی شب و کثرت مهاجمین، قاتل شناخته نمی شود؛ عده ای از اهل ده و مهاجمین، گرفتار قانون می باشند؛ تکلیف شرعی مدافعین و مهاجمین به حریم خانه و خانواده در اسلام و محرکین این بی خبران و مقتول مهاجم چیست؟ جواب تلگرافی مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، مدافعین اگر در مقام دفاع از خود به مقابله برخاستند، ضامن نیستند و مقتول اگر خودش به همراه مهاجمین به راه افتاده، خودش هدر است، ولی اگر سایر مهاجمین او را وادار به همراهی با خود نمودند و او را مجبور به شرکت در هجوم نمودند ضامن هستند.

[سؤال 6495] 3191

بسمه تعالی

اگر مال مؤمنی در دست غاصب باشد یا در معرض تلف باشد و صاحب مال حاضر نباشد یا صغیر باشد شخصی که می تواند مال را از دست غاصب بگیرد یا آن را

ص: 480

از تلف شدن نجات دهد این کار بر او واجب است؟ در فرض وجوب، اگر احتیاج به مؤونه داشته باشد به عهده کیست؟

بسمه تعالی، اگر مال معتنا به باشد که عقلا به آن اهتمام می دهند، واجب است بنا بر احوط. و مؤونه در صورت عدم تبّرع بر صاحب مال است.

[سؤال 6496] 3192

بسمه تعالی 1361 / 4 / 12

محضر مقدس رهبر عالی قدر انقلاب و مرجع کبیر عالم تشیع، امام خمینی

مفتخرأ؛ خاطر مبارك را به عرایض زیر معطوف، و سپس جواب کتبی و توجه دقیق، مورد استدعا است.

در مدت سه ماه قبل در قریه ای از قرای نورآباد، به اسم قریه خوشنام بین اهالی قریه درگیری واقع می شود و در نتیجه يك نفر به قتل می رسد. مأمورین دولتی برای جلوگیری از درگیری که مبادا در قریه به وقوع برسد، متهمین به قتل را با خانه و زندگی، در دو فرسخی قریه می برند. پس از چند روز اولاد مقتول و بستگان او، مسلحانه دور خانه متهمین را محاصره، و احشام آنان را غارت کرده و شبانه می برند. صاحبان غارت برای پیگیری از غارت، در همان شب می روند و در نتیجه سه نفر از صاحبان احشام غارت شده به دست غارت کنندگان مهاجم، به قتل می رسند و تعداد شش رأس گوسفند و سه ماده گاو را نیز از احشامی که سرقت نموده اند با تیر تفنگ می کشند و يك نفر نیز از مهاجمین و غارت کنندگان، کشته می شود. آیا دیه این غارت کننده بر عهده مال باختگان است که در نیمه شب به قصد جان و مال آن ها آمده بوده اند، یا به عهده خود مهاجمین است؟ مستدعی است حکم الله را بیان فرمایید، تا به نحو شرعی عمل شود.

بسمه تعالی، کسی که به قصد غارت اموال محترم شخص دیگر هجوم کرده و در دفاع صاحب مال از جان و مال خود، کشته شده دیه ندارد و نزاع و احیای حق شرعی ورثه مقتول اول باید در دادگاه مطرح و بررسی شود.

ص: 481

بسمه تعالی 1361 / 10 / 26

حضور محترم رهبر کبیر انقلاب اسلامی، حضرت آیت الله امام خمینی

با سلام و درود بر رزمندگان اسلام و آرزوی طول عمر حضرت عالی، به عرض می‌رسانم: با توجه به این که چهار خانه اطراف خانه ما دزد آمده و اموالشان را برده، آیا اشکالی ندارد که اطراف دیوارهای منزل در قسمت داخل منزل سیم لخت برق کشیده شود، که دزد نتواند داخل منزل شود. البته احتمال برق گرفتگی که باعث مرگ سارق شود کم است، ولی اگر سارق به وسیله برق صاحب منزل بمیرد، حکمش چیست؟

بسمه تعالی، مانع ندارد و اگر بمیرد، خوش هدر است.

[سؤال 6498] 3194

بسمه تعالی

حضور محترم امام عزیزم، خمینی بت شکن؛ سلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

پس از عرض سلام، سلامتی شما را از درگاه خداوند متعال خواستارم.

چون که بنده از شما امام عزیز تقلید می‌کنم خواستم از دو مسأله ای که به شرح زیر می‌باشد فتوای شما را کسب کنم:

1. اگر با دشمنان اسلام درگیر شدیم - مانند کومله و دموکرات و فداییان خلق و مجاهدین خلق و امثالهم - و ما را محاصره کردند یا به ما کمین زدند و مهمات ما تمام شد، به جز يك گلوله یا يك نارنجك نداشتیم، اگر بخواهیم اسیر آنان بشویم ما را شکنجه می‌دهند و به فجیع ترین وضع شهید می‌کنند و اگر بخواهیم با تیر یا نارنجك خود را بکشیم جهنمی هستیم؛ چون که در اسلام، خودکشی حرام است. فتوای شما در این مسأله چیست؟ آیا می‌توانیم در این شرایط سخت، خودکشی کنیم یا این که اسیر شویم؟

بسمه تعالی، در فرض مسأله، خودکشی جایز نیست.

ص: 482

2. زمینی است اصلاحات ارضی که در دست بنده و برادر می باشد، این زمین به پدرم رسیده است زمانی که پدرم این را با رضایت مالک تصرف کرد قرار شد 12 سال اجاره این زمین را به مالک بدهد، پدرم نابینا شد و نتوانست مشغول کشاورزی شود و ما ناچار شدیم و زمین را زیر کشت بردیم و مالک او در پیش دوستان ما گفته که من از دست شما و برادرت راضی هستم چون اجاره آن را پرداخته ایم و در ضمن به او گفته ایم هر وقت راضی نبودی به ما بگو تا زمین را به خودت واگذار کنیم او گفته است راضی هستم و از نظر ثروت هم میلیونر است و خمس و سهم امام هم نمی دهد و احتیاج به زمین هم ندارد و زکات گندم و جو که در اختیار دارد نمی دهد، آیا ما می توانیم در این زمین کشت و کار کنیم و نماز بخوانیم یا این که نمی توانیم کشت و کار کنیم، جواب مسأله را شما فتوا دهید. در ضمن پدرم سالیان دراز برای این مالک زحمت کشیده و این مالک قدر پدرم را نمی دانست و به او ظلم زیادی کرده است و مال او را خورده است، امیدوارم جواب نامه را برایم بنویسی و بفرستی.

بسمه تعالی، تا مالک راضی باشد تصرف و استفاده مانع ندارد.

[سؤال 6499] 3195

بسمه تعالی

محضر حضرت آیت الله العظمی خمینی مدّ ظلّه العالی

شخصی می خواهد شخص دیگر را بکشد و لو چهل سال طول بکشد دست بردار نیست و لیکن این شخص فهمید آن مرد او را می کشد اگر این دست پیدا کرد قاتل خود را کشت آیا بر این شخص که قاتل خود را کشت در قیامت سؤال و جواب دارد یا ندارد؟

بسمه تعالی، با علم به قصد آن شخص می تواند از خود دفاع کند و اگر بتواند از خود بدون این که او را بکشد دفاع کند کشتن جایز نیست و تا او کاری نکند که ظاهر شود اراده قتل، جایز نیست.

[سؤال 6500] 3196

بسمه تعالی

محضر حضرت آیت الله العظمی خمینی مدّ ظلّه العالی

سؤال: اگر کسی با زن شوهردار به زور زنا کند و شوهر زن به حکومت شکایت

ص: 483

نکند در دل خود مخفی بدارد و هر وقت که وقت پیدا کرد نفرهای زناکار را مخفیانه بکشد در قیامت خون دارد یا ندارد؟ شما امر بفرمایید.

بسمه تعالی، کشتن جایز نیست.

[سؤال 6501] 3197

بسمه تعالی

محضر حضرت آیت الله العظمی خمینی مدّ ظلّه العالی

مردی با زن شوهردار زنا کند هر چند مردم نصیحت کنند او قبول نکند و خود آن مرد هم زن دارد اگر شوهر زن زنادهنده آن مرد را بکشد در قیامت خون دارد یا ندارد؟ ولیکن شوهر زن به چشم خود ندیده اهل قریه می گویند راست است، شما امر بفرمایید.

بسمه تعالی، در فرض مذکور کشتن جایز نیست.

نظام وظیفه

[سؤال 6502] 3198

بسمه تعالی

محضر مبارک حضرت آیت الله امام خمینی، مدّ ظلّه

سه نفر جوان دیپلمه مشمول خدمت وظیفه، که حدود دو سال غیبت دارند، تحت نظر اداره کشاورزی اقدام به تأسیس و اداره کارخانه تهیه دان مرغ نموده در جهت خدمت و خودکفایی مملکت، فعلاً روزانه سی تن دان در این واحد ساخته می شود و 90% سرمایه از وام بانکی تأمین گردیده است. در زمان شروع مشمول نبوده اند و پایه ریزی آن نیز قبل از جنگ بوده است. ضمناً اگر چنانچه این سه نفر به خدمت بروند، این کارخانه تعطیل می شود و دیگران قادر به کار در این واحد نمی باشند. لازم به تذکر است که می توان با فروش کلیه ماشین آلات و مواد اولیه، قسمت اعظمی از وام

ص: 484

دریافتی را پرداخت نمود. از حضور معظم له تکلیف شرعی خود را خواستاریم. ضمناً دو نفر آنان هر کدام به مدت دو ماه با بسیج و جهاد، به جبهه حق علیه باطل اعزام شده اند.

بسمه تعالی، خدمت نظام وظیفه لازم است، و برای حل مشکله، به مسئولین مربوطه مراجعه نمایند.

[سؤال 6503] 3199

بسمه تعالی 1361 / 1 / 4

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، سلامٌ علیکم ورحمة الله وبرکاته

مشکلی بزرگ برای این جانب پیش آمده، ناچارم وقت آن حضرت را گرفته و از این راه دور، با ایشان درد دل نمایم. این جانب پیرمردی از کار افتاده که 69 سال سن دارم، دارای همسری پیر، که 63 سال سن دارد، سه فرزند پسر و چهار فرزند دختر هستم. دخترانم به خانه شوهر رفته اند و دو پسر همسر انتخاب کرده و به یاری خداوند برای خودشان خانه و زندگی جداگانه تشکیل داده اند، و دارای چند سرعائله هستند و مشغول کارگری و گردش معاش زندگی خودشان هستند. پسر سومم درست چند روز بعد از انقلاب، اسمش برای سربازی در آمد. به علت کهولت سن و از کار افتادگی این جانب و مادرش که خانه نشین هستیم، پسر سومم را کفالت قانونی دادند. یک سال بعد از کفالت، این جانب - بنا به وظیفه شرعی و پدری که داشتم - برای پسر که کفیل ما بود، همسر اختیار نمودم، و در حال حاضر، دارای همسر و یک فرزند دختر می باشد. از آن طرف، دوباره ژاندارمری شهرستان ابهر، اعلام نمود که باید این پسر کفیلیم به خدمت سربازی برود، و باید سیزده روز بعد از عید، خودش را به حوزه نظام وظیفه و ژاندارمری ابهر معرفی نماید. این جانب که به علت عمری کارگری و یک بار تصادف، - که در آن بدنم خرد شده بود - اکنون پیر و ناتوان هستم و همسرم نیز پیرزنی

ص: 485

کُنچ نشین است و همهٔ امید ما اول به خداوند است، دوم به این یک پسر و عروس در خانه داریم، که معاش و خورد و خوراک، تمیزی و نظافت زندگی ما، با همین یک پسر و عروس است و از آن دو پسر دیگر هیچ امیدی ندارم؛ چون هیچ گونه کمک و همکاری با من ندارند. پس اگر این یک پسر را هم به خدمت سربازی ببرند، تکلیف من پیرمرد با این همسر پیرزن چیست؟ آیا خداوند را روا است ما در کُنچ این خانه، بی سرپرست بمانیم؟ خواهشمندم هرچه زودتر به داد این جانب، رسیدگی فرمایید و تا دیر نشده، ما را راهنمایی نمایید. از خداوند متعال سلامت و سعادت همهٔ مسلمین عالم را خواستارم.

بسمه تعالی، باید به سربازی برود و یا تحصیل معافی نماید، و تخلف جایز نیست.

[سؤال 6504] 2981

3. کسی که اسم او برای خدمت سربازی درآمده است و با وضع کنونی واجب است به سربازی برود، ولی غیر از خود، کسی برای سرپرستی زن و بچه هایش ندارد، در صورتی که هم سربازی واجب است و هم از نظر شرعی کفیل اهل عیالش می باشد چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، مقررات ارتش دولت اسلامی لازم المراعات است.

[سؤال 6505] 3200

بسمه تعالی

حضور محترم دفتر حضرت آیت الله امام خمینی دامت برکاته

من دارای پنج برادر هستم و آن ها هر کدام جداگانه برای خود زندگی می کنند. مادرم پیش من زندگی می کند و من زن هم دارم و در سنی هستم که سن اقتضای به خدمت سربازی می کند و مدت زمانی است که به خاطر مادرم و زنم که پهلوی من زندگی می کنند و خرج آن ها را می کشم یعنی نفقه آن ها را می دهم، به سربازی نرفته ام

ص: 486

و نیز برای مادر و زنم بسیار بسیار مشکل است اگر من بخواهم به خدمت سربازی بروم، تکلیف شرعی من چیست؟

بسمه تعالی، بستگی به مقررات دارد و باید یا سربازی بروید و یا تحصیل معافی کنید.

[سؤال 6506] 3201

بسمه تعالی 1361 / 3 / 8

حضور محترم دفتر امام خمینی

پس از عرض سلام خواهشمندم بفرمایید نظر امام راجع به سربازی کسانی که مشمول هستند در این مقطع از زمان (زمان جنگ) و به سربازی نمی روند چگونه است؟ و ما می توانیم این ها را به شاگردی در مغازه بیاوریم یا نه؟ خیلی متشکرم و سلام مرا به امام برسانید.

بسمه تعالی، باید به سربازی بروند و تخلف از مقررات جایز نیست.

[سؤال 6507] 3202

بسمه تعالی

به اطلاع می رسانم این جانب دارای يك همسر و دو فرزند هستم.

وضع مالی این جانب هیچ خوب نیست، و کسی را هم ندارم که بخواهد کمکی بکند. مشکل در این است که مشمول هستم و باید به خدمت سربازی بروم. اگر به خدمت بروم خانواده و زندگی من از هم خواهد پاشید، و حتی - احتمالاً - چیزی برای خوردن هم نخواهند داشت. و اگر خدمت نروم مشمول بوده و عملی خلاف قانون انجام داده ام.

تقاضای این جانب این است که تکلیف شرعی مرا، که از طرفی موظف به خدمت، و از طرفی دیگر موظف به معیشت خانواده هستم، هرچه زودتر روشن نمایید، که - ان شاء الله - به حکم الهی عمل نمایم.

ص: 487

در ضمن ناگفته نماند که گمان می‌کنم قانون، نمی‌تواند موضوع را تعیین کند، بلکه حکم می‌دهد، مثلاً می‌گوید: خدمت وظیفه بر افراد مشمول واجب است، اما این که این جانب می‌توانم بروم یا نه، موضوع است و قانون پاسخگو نمی‌باشد.

بسمه تعالی، باید طبق مقررات نظام وظیفه عمل نمایید.

[سؤال 6508] 3203

بسمه تعالی

اگر در مورد خدمت نظام وظیفه و رفتن به سربازی، پدر و مادر مخالفت کردند وظیفه چیست؟

بسمه تعالی، اگر از نظر مقررات باید به سربازی بروید، رفتن لازم است، و پدر و مادر نباید مزاحمت کنند.

[سؤال 6509] 3204

بسمه تعالی

حضرت امام پدر من اجازه نمی‌دهد به خدمت اعزام شوم، یعنی به سربازی بروم. وظیفه شرعی من چیست؟ و ضمناً پدرم به من تا کنون هیچ گونه آزادی نداده است.

بسمه تعالی، اگر مشمول نظام وظیفه هستید، باید بروید و رضایت پدر در آن اعتبار ندارد.

[سؤال 6510] 3205

بسمه تعالی

محضر مقدس رهبر انقلاب، امام خمینی

آیا از نظر شرعی، سربازی رفتن اشکالی دارد، البته در این موقعیت؟ تکلیف را معین کنید.

بسمه تعالی، مراعات مقررات دولت اسلامی لازم است.

ص: 488

بسمه تعالی

محضر مبارك رهبر عظیم الشان جهان اسلام، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

پس از عرض سلام و ارادت خالصانه، این جانب بیست و یک ساله، سه سال قبل به امر شهید بزرگوار حضرت آیت الله صدوقی با دختری زرتشتی زاده شانزده ساله - که دو ماه از تاریخ مسلمان شدنش می گذشت - ازدواج نمودم و طبق قوانین فعلی دولت جمهوری اسلامی، موظف به انجام خدمت سربازی می باشم. با وجود نبودن سرپرستی در غیاب حقیر برای او، و نداشتن توان مالی کافی برای اداره همسرم در طول خدمت سربازی، و ناراحتی شدید همسرم، حتی در غیاب کوتاه مدت من، مثلاً برای مسافرت یک هفته ای، از محضر آن امام بزرگوار تقاضا دارم وظیفه شرعی حقیر را در قبال این مسأله بیان فرمایید.

بسمه تعالی، مقررات ارتش دولت اسلامی، لازم المراعات است.

[سؤال 6512] 3207

بسمه تعالی

آیا رفتن به سربازی برای مشمولینی که مشکلاتی دارند، از نظر شرعی لازم است؟

بسمه تعالی، باید به سربازی بروند و یا مطابق مقررات، معافی بگیرند و تخلف جایز نیست.

[سؤال 6513] 3208

بسمه تعالی 11 / 12 / 1361

به نام خداوند بخشنده مهربان، که نه آغازی دارد و نه پایانی، با سلام خدمت رهبر عزیز انقلاب، مرجع عظیم الشان، روح الله الموسوی الخمینی، بعد از سلام، سلامتی شما را از درگاه خداوند متعال خواستارم و امید آن دارم که تحت توجهات خاص امام

ص: 489

زمان سلامت باشید محترماً چند سؤال دارم.

1. آیا یهودیان و مسیحیانی که در ایران هستند، مکلف به سربازی هستند؟ و اگر هستند و به جبهه بروند، آیا باید جزیه را باز هم بپردازند؟ و اگر عضوی از بدنش قطع شد و نتوانست کار کند، آیا با مالیات اسلامی، خانواده اش امرار معاش می کنند؟ و اگر

سربازی نمی روند چگونه است؟

2. اگر بروند (یهودیان - مسیحیان و...) و در جبهه کشته شوند، چه حکمی دارند؟ و اگر بی سرپرست باشند، چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، 1 و 2، طبق مقررات دولت اسلامی با او رفتار می شود و در صورت احتیاج، از بیت المال به او کمک می شود.

3. در کردستان، بعضی از مادران بچه های گُرد، بچه های اردوی هجرت را موقع احوالپرسی بوس

می کنند؛ چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، مانع ندارد؛ مگر نامحرم باشند یا فساد داشته باشد.

4. اگر عضو مسلمانی را به مسلمان دیگر پیوند دهند (راضی باشد و حاضر شود) و بعد، آن مسلمان کافر گردد، آیا آن عضو، نجس است و اگر آن مسلمان دیگر، کافر گردد آیا آن عضو، نجس می شود یا نه؟

بسمه تعالی، حکم آن کسی را دارد که به او پیوند شده.

5. اگر شخصی زنی را به مدتی صیغه کند (2 یا 3 ساعت یا 3 سال و...) آیا بعد از این که موعده صیغه تمام شد، جایز است عکس آن را که از قبل گرفته ببیند و صدایش را بشنود در ضبط صوت؟

بسمه تعالی، جایز نیست، مگر این که از روی شهوت نباشد و همچنین نظر به عکس او در خصوص وجه و کفین مانع ندارد.

6. اگر کسی با محارم خود، بدون اطلاع ازدواج کند و بچه ای بیاورند و بعد معلوم شود که محرم بوده، چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، باید از هم جدا شوند و بچه هایی که در زمان جهل پیدا شده، حکم ولد حلال را دارند.

7. تقلید صدای دیگران چگونه است؟

بسمه تعالی، با عدم علم به رضایت، این کار را نکنند و اگر توهین است، مطلقاً نکنند.

8. ترانه های قدیمی را خواندن چگونه است؟

بسمه تعالی، غنا و موسیقی مطرب حرام است.

بسمه تعالی

با درود و سلام به امام زمان منجی عالم بشریت حضرت بقیة الله عجل الله تعالی فرجه الشریف و با درود و سلام به شما رهبر کبیر انقلاب که آرام بخش دل ها و راهنمای ما در تمام مراحل انقلاب هستید. این جانب تقاضا می کنم با راهنمایی های پدرگونه شما که همیشه شامل حالم بوده است مرا راهنمایی کنید.

این جانب ساکن مشهد مقدس متولد سال 1338، در حال حاضر در کردستان می باشم و در رابطه با خدمت زیر پرچم وضعیت خود را بازگو می کنم. می بایست در سال 1357 به خدمت زیر پرچم در می آمدم که انقلاب پربرکت اسلامی پیش آمد و در کمیته های انقلاب خدمت کردم، تا این که بسیج تشکیل شد و در بسیج به طور نیمه وقت خدمت کردم و از طریق سپاه در بسیج به جبهه غرب کردستان فرستاده شدم و حال عضو سپاه در کردستان هستم. آیا مزایایی که می گیرم درست است یا نه؟ نظر امام در این رابطه چیست؟ از آن رهبر عزیز تقاضا می شود که نظر مبارکشان را اعلام نمایند تا وضعیت خود را بهتر درک کنم و ضمناً يك سرباز همان مزایای پاسدار را در کردستان می گیرد. والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

به امید زیارت کربلا و نجف و اقامه نماز در حرمین شریف به امامت امام عزیز.

بسمه تعالی، مزایایی که طبق مقررات به شما داده می شود اشکال ندارد.

[سؤال 6515] 3210

بسمه تعالی

پیه و چربی حیوانی که از کشور خارجی غیر مسلمان جهت درست کردن صابون وارد می شود از لحاظ خرید و فروش و مصرف آن صابون چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، خرید و فروش میتة و اجزاء آن جایز نیست و استعمال آن محل اشکال است و احتیاط ترك نشود و در فرض مسأله اگر وارد کننده مسلمان باشد و احتمال داده شود که احراز تذکیه حیوان را کرده و در دسترس مسلمین قرار داده حکم میتة را ندارد. (1)

[سؤال 6516] 3211

بسمه تعالی 14 / 10 / 1361

دفتر رهبر کبیر انقلاب، حضرت امام خمینی، بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران

ص: 495

1- . حضرت امام رحمه الله اخیراً خرید و فروش میتة و انتفاع به آن برای منافع محلله مقصوده را تجویز فرمودند اگرچه احتیاط استحبابی کردند که پول در مقابل عین آن داده نشود و در مقابل رفع ید و نحو آن داده شود و حرمت خرید و فروش آن برای خوردن است بنابراین جواب فوق الذکر مطابق فتوای سابق است.

خواهشمند است مرقوم فرمایید: خرید و فروش یا مصرف «تالو» و «فتی اسید» (چربی بدن حیواناتی مانند گاو، گوسفند، خوک یا حیوانات دریایی - مخلوط یا جداگانه - که از ممالک غیر اسلامی وارد می شود) برای تهیه صابون یا پودر رختشویی از نظر شرعی مجاز می باشد یا خیر؟

توجه داده می شود که اسیدهای چرب از انواع چربی های گاو، خوک، ماهی های دریایی و امثالهم به دست می آید که در يك مرحله از عملیات شیمیایی، تحت فشار بخار و حرارت زیاد، چربی تبدیل به اسید چرب می گردد و در مرحله بعدی طی يك عملیات شیمیایی، با سود سوزآور ترکیب می کنند و از آن صابون چرب به دست می آورند. حال خرید این نوع اسید چرب به جهت تولید صابون چرب، شرعی است یا نه؟

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، مانع ندارد.

[سؤال 6517] 3212

بسمه تعالی

محضر مبارك آیت الله العظمی، زعيم الأمة الإسلامية وقاندها الأعظم، امام خمینی، مدّ ظله العالی، السلام علیکم والدعاء لکم بالعرّ و العظمة

به شرف عرض عالی می رساند: در زمان حاضر، پودر ماهی میتة و ماهی حرام گوشت و چربی خوک و چربی حیوانات غیر مذکّی و حیوانات حرام گوشت، در صنعت دامداری و مرغداری - جهت تغذیه مرغ ها و حیوانات حلال گوشت - مصرف معتنا به دارد و همچنین چربی خوک و حیوانات حرام گوشت و غیر مذکّی، در صنعت صابون سازی و بعض صنایع دیگر، قابل استفاده معتنا به است. آیا استفاده از مذکورات، در امور غیر مشروط بالطهاره جایز است؟ در صورت جواز استفاده از اجزای میتة و حیوانات حرام گوشت و غیر مذکّی در امور غیر مشروط به طهارت چنانچه نفع مزبور

ص: 496

معتنا به و مورد اعتنای عقلاً باشد، آیا خرید و فروش آن اجزا جهت استفاده محله جایز است؟

بسمه تعالی، استفاده مذکور به نحوی که ذکر شده است جایز است، و خرید و فروش نیز به نحوی که مذکور است جایز است؛ لکن احتیاط به این که رد و بدل، به عنوان بیع و شرا نباشد مطلوب است.

[سؤال 6518] 3213

بسمه تعالی 1361 / 6 / 30

محضر مبارك رهبر عظیم الشان انقلاب اسلامی، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

محترماً به عرض مبارك می رساند: در زمان تسخیر لانه جاسوسی امریکا توسط دانشجویان مسلمان پیرو خط امام، مقداری مواد خوراکی مربوط به لانه جاسوسی در سردخانه مجتمع شهید امین زاده بوده و تا کنون در آن جا نگهداری می گردد. از آن جا که نگهداری کالاهای مذکور متضمن مخارجی بوده و دولت از این بابت تا کنون مقدار معتناهی طلبکار می باشد، جهت تعیین تکلیف قطعی آن ها خواهشمند است مرقوم فرماید آیا می توان گوشت های گاو، گوسفند و مرغ که ذبح آن ها غیر شرعی و مقدار آن هم بسیار زیاد است و کلاً هرگونه مواد غذایی که منشأ حیوانی دارد را (با توجه به مشکلات عدیده دولت در جهت خرید گوشت) به اقلیت های مسیحی و کلیمی به صورت اهدایی واگذار کرده - که در صورت واگذاری، لااقل در مواد غذایی مسلمین صرفه جویی شده - یا این که بایستی حتماً معدوم گردد.

بسمه تعالی، چیزی که به حکم شرع، حکم میته دارد، خرید و فروش و معاوضه آن و یا مجانی به انسان دیگر به منظور خوردن دادن، جایز نیست؛ ولی استفاده از آن در خوراک دام یا کود درست کردن مانع ندارد و در این باره باید مقررات دولت اسلامی مراعات شود.

ص: 497

بسمه تعالی 1361 / 3 / 22

با عرض معذرت از گرفتن وقت شما و با عرض تشکر از جوابی که می دهید، برای سؤالی که دارم. سؤال من در مورد چرم است و من سعی می کنم موضوع را کاملاً توضیح دهم.

طبق فتوای امام، چرمی که از طریق ذبح غیر شرعی به دست آمده قابل معامله نیست و همچنین چرمی که مطمئن نیست مسلمان که پاک یا نجس می باشد؛ مگر این که بفهمد ذبح شرعی بوده (موقع معامله با غیر مسلمان).

من دانشجویی در امریکا هستم و قبل از این که حکم مورد نظر در مورد معامله چرم را بدانم، مقداری وسیله خریدم که اجزایی از آن ها چرمی بود (مثلاً کیف مدرسه، کفش، کمر بند؛ چندین سال قبل) و آن ها را داشتم و استفاده می کردم؛ تا این که حکم اولی در مورد معامله را فهمیدم (در توضیح المسائل امام) ولی فکر نمی کردم نجس نیز می باشند و چون قبلاً خریده بودم و با مشورت با بعضی از دوستان، به این نتیجه رسیدیم که این ها قبلاً خریداری شده و استفاده از آن ها اشکالی ندارد ولی آدم مالک آن ها حساب نمی شود و نمی تواند آن ها را - مثلاً - بفروشد. تا این که چندی قبل، در یکی از روزنامه ها فتوای امام را در مورد چرم دیدم که این ها نجس نیز می باشند و با توجه به این که این شرایط وجود داشته در خرید آن ها و استفاده، نجس شدن بیشتر چیزهای دیگرمان از قبیل لباس، فرش و خانه و و همچنین این که ما در کشوری زندگی می کنیم که اکثریت افراد آن را غیر مسلمان تشکیل می دهند، فکر کردم که شاید جواب به خصوصی و راه حلی و یا حکمی باشد برای ما که حالا چه کار کنیم و به چه نحو، وظیفه اسلامی مان را انجام دهیم؟ با تشکر قبلی، نوکر امام خمینی

بسمه تعالی، با فرض این که چرم از حیوان غیر مذکبی شرعی تهیه شده، در حکم میته است و استعمال و خرید و فروش آن جایز نیست. (1)

ص: 498

بسم الله الرحمن الرحيم

وأفضل الصلاة والسلام على سيدنا محمد وآل نبيه الطيبين الطاهرين والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

أكتب رسالتي هذه داعياً الله سبحانه وتعالى أن ينصر الإسلام ويحفظ علمائنا الأبرار ويجمع شمل المسلمين لنصرة الحق وإخماد الباطل.

إمامنا العظيم ومنقذ المسلمين الإمام الخميني، دام ظله إنني أسالك هذا السؤال الذي ربما يتقذني من ارتكاب السيئات ولا أعلم أن كنتُ ارتكبت السيئات بسبب عملي والسؤال هو:

1. أنني أعيش في «كندا» وأشتغل في مطعم، أنني عامل ورَبُّ العمل يبيع لحم الخنزير وبحكم عملي هناك أصبحت مُجبراً على العمل فيه ومنذ مدّة قصيرة أدخل ربّ العمل المشروبات المحرّمة وكذلك بحكم العمل أصبحت أبيعها بعد أن لعن الرسول صلى الله عليه وآله وسلم بائعها وشاربها وناقلها إلى آخر.

هل اللعنة تصلني - مع أنني أشتغل لأعيش زوجتي وطفلي، مع أنه يوجد بطالة عمل كثيرة في «كندا» كما إنني مفكّر بالذهاب إلى لبنان في الصيف المقبل لأمضي حياتي هناك. هل يجب عليّ أن أترك عملي فوراً في حال عدم موافقتكم على هذا العمل؟

2. وهل عليّ أن أذهب إلى بلدي فوراً وأفشّ عن عمل آخر مع أنني لا أحصل على مصلحة لأعيش منها؟

كما أنني أدفع الخمس في كلّ سنة من إنتاج عملي، هل إذا كان عملي حرام يعني الخمس لا يُقبل عند الله مع أنني أدفعه بنّيّة القُربى إلى الله سبحانه وتعالى.

وأخيراً أختتم رسالتي هذه مع الدعاء لكم بالنصر وحفظكم من كلّ مكروه كما أرجو من سماحتكم ردّ الجواب فوراً، لأنني لا أريد أن يكون مالي حراماً وأنتظر الجواب بأسرع وقت ممكن.

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته. أنني أتبع مرجعية الإمام الخميني

بسم الله الرحمن الرحيم، يحرم الاشتراك ولو بصورة العامل في بيع لحم الخنزير والخمر ولا يستحق الأجرة في مقابل ذلك العمل المحرم ولا يحرم العبد من رزقه إذا أراد كسبه من حله إن الله هو الرزاق ذو القوة المتين .

[سؤال 6521] 2064

3. دارو فروشی مقداری از داروهایش به واسطه مخلوط بودن با الکل متنجس بوده و فروخته است و به اسم شیشه و امثال ذلك هم پول نگرفته و سالیانی کارش این بوده است؛ آیا به عنوان مظالم هم چیزی باید رد کند یا خیر و اگر لازم باشد چه مقدار بدهد؟ اقل یا اکثر؟

بسمه تعالی، الکل نجس نیست؛ مگر ثابت شود که مسکر مایع بالاصاله است و در این صورت، بیع جایز نیست و ثمن آن به ملک صاحبش باقی است که اگر او را نمی شناسد باید از طرف او صدقه بدهد به اذن حاکم، علی الاحوط.

[سؤال 6522] 3216

بسمه تعالی

1. آب منی حیوان بفروشد پول آن حلال است یا حرام؟ شما بیان فرمایید؟

بسمه تعالی، حرام است.

[سؤال 6523]

2. سگ را بفروشد پول آن حلال است یا حرام؟ شما بیان فرمایید؟

بسمه تعالی، غیر از سگ شکاری و سگ گله و سگی که برای پاسبانی زرع و باغ و خانه است فروش سایر سگ ها جایز نیست.

3. خوراک را گربه دهان بزند پاك است یا حرام است شما بیان فرمایید؟

بسمه تعالی، پاك است.

ص: 500

بسمه تعالی 1362 / 1 / 9

حضور مبارك حضرت امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

با آرزوی سلامتی امام و پیروزی رزمندگان اسلام در جبهه های حق علیه باطل

محترماً معروض می دارد: شرکت زیرواران سهامی خاص، بنا بر مصوبه شورای هماهنگی و هیأت مدیره، تصمیم به تأسیس کارخانه کنسرو خرچنگ، جهت صادرات به کشورهای اروپایی در امر بهبود ورود ارز بر مبنای سیاست خارجی دولت فخریه جمهوری اسلامی، اخذ نموده، با توجه به حرام بودن خرچنگ جهت مسلمین و این که خاویار هم جزو همین گروه می باشد و به خارج صادر می شود، خواهشمند است در مورد صدور کنسرو خرچنگ به خارج از کشور فتوای شرعی صادر نموده، امر به ابلاغ فرمایند. ومن الله التوفیق و العبادة و الشهادة

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، اگر آن را ن فروشند، بلکه به کفار بدهند و در مقابل این واگذاری، پول بگیرند، هر مقدار باشد اشکال ندارد.

[سؤال 6525] 3218

بسمه تعالی 1361 / 10 / 5

دفتر امام خمینی، دام ظلّه العالی، سلام علیکم

لطفاً به سؤالات ذیل پاسخ مرقوم فرمایید:

1. خرید و فروش خاویار چه صورت دارد؟ اگر مسلمان بخرد یا غیر مسلمان، یا مسلمان به مسلمان بفروشد یا مسلمان به غیر مسلمان بفروشد؟

بسمه تعالی، اگر از ماهی فلس دار باشد اشکال ندارد.

2. می دانیم که خانواده ای خمس نمی دهند، اگر ما را به میهمانی دعوت کردند می توانیم از غذای آن ها بخوریم؟

بسمه تعالی، اگر علم ندارید که در غذای مورد ابتلا خمس هست، مانع ندارد.

3. آیا تلویزیون و رادیو ضبط و ویدئو خمس دارد؟

بسمه تعالی، خمس دارد، مگر از مخارج زندگی محسوب شود و از شوون او باشد.

[سؤال 6526] 3219

بسمه تعالی 1361/9/25

دفتر رهبر کبیر انقلاب، حضرت امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

احتراماً؛ شرکت سهامی شیلات ایران در نظر دارد خاویار و ماهی استروژن برای فروش به اقلیت های مذهبی و مسلمانان غیر شیعه عرضه کند، خواهشمند است نظر حضرت امام خمینی را در این خصوص بفرمایید.

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم.

بسمه تعالی، ماهی فلس دار و خاویار آن ولو این که کم فلس باشد، حلال است و خرید و فروش آن اشکال ندارد و ماهی های بی فلس را اگر نفروشید بلکه به کنافار بدهید و در ازای این واگذاری، پول بگیریید هر مقدار باشد اشکال ندارد و اگر احتمال صحیح داده شود که خاویار و امثال آن را برای به کار بردن داروها، پس از استحاله یا در بین درست کردن استحاله شود، فروش آن جایز است.

[سؤال 6527] 3220

بسمه تعالی

از محضر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی تقاضا می شود جواب این مسأله را بیان فرمایید:

شخصی مقداری اجناس خوردنی متنجس که قابل تطهیر نیست به مردم فروخته، در مدت يك سال، به مقدار پانزده هزار تومان و اشخاص مشتری را الآن نمی شناسد؛ درباره پولی که گرفته چه وظیفه ای دارد؟ مخفی نماند که شخص نامبرده خمس سالیانه درآمد را می پرداخته و سال برای پرداخت خمس دارد.

ص: 502

بسمه تعالی، معاملات واقع شده باطل است و باید پول اجناس را به مشتریان برگرداند و اگر مایوس از پیدا شدن باشد از طرف آن ها پول را به فقیر صدقه بدهد.

[سؤال 6528] 3268

2. آیا فروختن یا مصرف کردن عطرهایی که الکل در آن ها موجود است حرام است؟ و کلاً آیا فروختن لوازم آرایش زنانه به وسیله مرد اشکال دارد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

[سؤال 6529] 7246

3. فرق معاملات باطل و حرام چیست؟ در رساله عملیه حضرت امام موارد معاملات باطل 5 مورد است و در رساله نوین معاملات حرام 15 امر می باشد.

بسمه تعالی، به کتاب تحریر الوسیله مراجعه نمایید.

خرید و فروش کوپن

[سؤال 6530] 3221

بسمه تعالی

ریاست محترم دفتر امام خمینی، ضمن عرض سلام

احتراماً استدعا می نمایم اعلام نمایید خرید و فروش کوپن و گذاشتن آبخور سبیل از نظر فتوای حضرت امام خمینی چگونه است؟

بسمه تعالی، اگر خرید و فروش کوپن برخلاف مقررات است جایز نیست و گذاشتن آبخور مکروه است.

[سؤال 6531] 5393

6. آیا اگر کسی مریض باشد، نتواند پیاده برود و چرخ و موتور هم ندارد و منزل او

ص: 503

جایی واقع شده که وسیله عمومی نمی رود می تواند کوپن بخرد؟

بسمه تعالی، بستگی به مقررات دارد.

[سؤال 6532] 6903

3. خرید و فروش کوپن های بنزین و ارزاق عمومی جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، تابع مقررات دولت اسلامی است و مخالفت آن جایز نیست.

[سؤال 6533] 6911

3. آیا خرید و فروش کوپن بنزین و سایر ارزاق عمومی جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، تابع مقررات دولت اسلامی است.

[سؤال 6534] 2383

3. آیا کوپن بنزین که دولت در اختیار مسئولین قرار می دهد برای مصارف ضروری، اگر این ها به مصرف خود یا دوستان و خویشان برسانند چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، تخلف از مقررات جایز نیست.

[سؤال 6535] 3417

2. کوپن هایی که دولت می دهد، به طور کلی اگر کسی احتیاج به آن نداشته باشد، جنس آن را به قیمت زیادتر بفروشد چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، تابع مقررات دولت اسلامی است.

[سؤال 6536] 2222

9. اگر کسی کوپن موتورش را بفروشد واضح است که طبق مقررات قانون جمهوری اسلامی عمل نکرده؛ آیا پس از این موضوع می تواند پول آن کوپن را به حساب دولت یا جبهه پردازد و دیگر از این کارها نکند؟ یا این که بدون پرداختن آن

ص: 504

پول هم می تواند توبه کند و از این کار کناره بگیرد؟

بسمه تعالی، پول فروش کوپن را مالک نیست باید به خریدار برگرداند و اگر او را نمی شناسد از طرف او به فقرا صدقه بدهد.

[سؤال 6537] 3222

بسمه تعالی

با سلام و درود به امام عزیز

من يك نفر راننده تاکسی هستم؛ در ماه 30 عدد کوپن 30 لیتری دریافت می کردم، کوپن اضافی را به افرادی می فروختم که با آن، افراد خانواده خود را با وسیله نقلیه خود تأمین می کردند یا به اشخاص ناشناس می فروختم؛ از نظر شرع اسلام درباره فروش کوپن چه حکمی برایم صادر می شود؟ بعضی از کوپن ها را برای مصارف شخصی هم استفاده می کردم.

بسمه تعالی، اگر خلاف مقررات عمل کرده اید جایز نبوده و باید از عهده پولی که گرفته اید برآیید.

[سؤال 6538] 3223

بسمه تعالی 1361 / 12 / 3

با درود و سلام به امام امت

من يك راننده تاکسی هستم؛ زمانی که وضع بنزین کوپنی بود، من عمداً گاهی که کوپن ها به صورت زیادی می آمد، برگ کوپن را می فروختم؛ البته حالا که فهمیدم اشکال دارد، می خواهم از حضور مبارك شما با اطلاع شوم که پولی که در ازای برگ کوپن می گرفتم حرام است یا خیر؟ لطفاً برایم توضیح دهید.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، در موردی که فروش جایز نیست، موجب ضمان است.

ص: 505

بسمه تعالی

1. آیا خرید و فروش کوپن ارزاق شرعاً جایز است؟

بسمه تعالی، عین اوراق کوپن که از سوی مسئولین و مقامات ذیربط جهت خرید و دریافت کالایی در اختیار اشخاص گذاشته می شود قابل خرید و فروش نیست مگر آن که دارنده کوپن حق استفاده از آن را مصالحه کند به چیزی یا به مبلغی، و در هر صورت معامله کوپن و واگذاری به دیگری اگر خلاف مقررات دولت جمهوری اسلامی باشد جایز نیست.

[سؤال 6540]

2. آیا شرعاً می توان ارزاقی را که به وسیله کوپن خرید شده در بازار آزاد فروخت؟

بسمه تعالی، کالایی که جهت مصرف شخصی با کوپن دریافتی طبق مقررات خریده اختیار مصرف یا فروش یا واگذاری مجانی به دیگری با خود او است و فروش و یا واگذاری مجانی اشکالی ندارد مگر آن که خلاف مقررات دولت جمهوری اسلامی باشد.

3. فرزند یا همسری که پدر یا همسرشان کسب حرام دارند، چه تکلیفی دارند؟ چه از نظر خوردن و آشامیدن و چه از نظر نماز و روزه.

بسمه تعالی، اگر چیزی که مورد استفاده فرزند یا همسر می باشد علم به حرام بودن آن ندارند

تصرف جایز است و اگر علم به حرام بودن دارند تصرف جایز نیست.

4. فرزند یا زنی که پدر یا همسرشان خمس مالشان را نمی پردازند چه تکلیفی دارند، چه از نظر خوردن و آشامیدن و چه از نظر نماز و روزه؟

بسمه تعالی، حکم مسأله سابق را دارد.

[سؤال 6541] 3381

6. کوپن بنزین یا کوپن نفت یا کوپن برنج و غیره که سهم خود انسان است، آیا

ص: 506

می تواند به دیگران بدهد و پول اضافه از قیمت دریافت کند یا خیر؟

بسمه تعالی، مخالفت مقررات دولت اسلامی جایز نیست.

خرید و فروش ارز

[سؤال 6542] 3225

بسمه تعالی

با درود فراوان بر شهیدان راه خدا و راهروان راه حقیقت و سلام بر روح خدا و اسطوره زمان خمینی بت شکن رهبر انقلاب جمهوری اسلامی ایران، جهت رفع اشکالی که برایم پیش آمده بهتر دیدم موضوع را با آن دفتر در میان بگذارم. این جانب دانشجوی سال دوم رشته علوم پایه شهر حیدرآباد هندوستان هستم که بعد از تاریخ 10 / 2 / 59 از کشور خارج شده ام و به همین علت هیچ گونه ارزی برایم فرستاده نمی شود، اگرچه با وضع متأهل بودن توانسته ام تا این مدت را بگذرانم و يك سال دیگر بیشتر به پایان تحصیل من نمانده. اکنون دانشجویی متعهد که یکی از دوستانم می باشد حاضر شده مقدار پول مازاد خودش را جهت کمک به این جانب بدهد، ولی این موضوع برایم پیش آمده که آیا از نظر شرعی اشکالی ندارد؟ و یا چنانچه مسأله دیگری وجود دارد ما را راهنمایی فرمایید. والسلام من الله التوفیق

بسمه تعالی، اگر بر خلاف مقررات دولت اسلامی ارز خارج نشود مانع ندارد.

[سؤال 6543] 3226

بسمه تعالی 1362 / 2 / 3

محضر مبارك رهبر عالی قدر، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام عزه العالی، پس از عرض سلام و مراسم احترام؛ با تشکر و عذرخواهی، تقاضا می شود جواب مسأله ذیل را مرقوم فرمایید:

ص: 507

برای صدور کالاهای صادراتی دولت جمهوری اسلامی، طبق ضوابط و مقرراتی، ارزشی تعیین می کنند و از صادر کننده تعهد می گیرند به همان مقدار تعیین شده، ارز به

کشور وارد کرده و به نرخ رسمی به بانک بفروشد. حال چنانچه در اثر ترقی بازار و یا کوشش صادر کننده، جنس مذکور بیشتر از ارزیابی دولت به فروش برسد و در نتیجه، ارز بیشتری عاید صادر کننده گردد، با توجه به تسهیلات جدید ارزی، آیا این ارز اضافه، فروشش در بازارهای آزاد جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، در خرید و فروش ارز باید مقررات دولت اسلامی مراعات شود.

[سؤال 6544] 3227

بسمه تعالی

محضر مبارك آیت الله العظمی، رهبر عظیم الشان، امام خمینی، دام ظلّه السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

شخصی در کویت جهت فامیلش که در ایران است و مستضعف می باشد، تومان خریداری می کند و توسط لنج ها می فرستد و صاحبان لنج، هر هزاری را پنجاه تومان برای رساندن مبلغ به آنان می گیرد. فعلاً متوجه شده است که ارسال تومان به نظر شما جایز نیست؛ آیا این مطلب حقیقت دارد، و چنانچه حقیقت دارد، نسبت به آنچه گذشته چه می فرمایید؟

بسمه تعالی، صحت دارد و تخلف از مقررات جایز نیست و نسبت به گذشته نیز بستگی به مقررات جمهوری اسلامی دارد.

[سؤال 6545] 3228

بسمه تعالی

وارد کردن ارز به ایران و خارج کردن آن به وسیله صراف ها یا راه های دیگر، به منظور رفع نیاز، به ویژه برای ایرانیانی که مقیم خارج هستند یا کسانی که از خارج مقیم

ص: 508

ایران هستند، چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، ورود و خروج ارز در کشور اسلامی باید طبق مقررات دولت اسلامی باشد و تخلف از آن جایز نیست.

[سؤال 6546] 3229

بسمه تعالی

بعضی اشخاص که گذرنامه خارج کشور دارند طبق قانون، بانک مقدار معینی دلار به قیمت معینی به آن ها می دهد، این ها بعد از گرفتن دلار به خارج کشور نمی روند و دلار را می فروشند به قیمت زیادتر از قیمت که خریده اند آیا این عمل جایز است یا خیر؟ و در هر صورت آیا فرق است بین آن ها که از اول قصد چنین حيله ای را نداشته و بعداً هم که نروند و آن ها که از اول چنین قصدی دارند یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر بر خلاف مقررات دولت اسلامی یا موجب ضرر بر دولت باشد، جایز نیست و فرق نمی کند.

[سؤال 6547] 3230

بسمه تعالی 14 ربیع الثانی 1400 ق

حضور مبارك سيد الأعلام و ملاذ الأنام آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه

پس از عرض سلام و تقدیم احترام و مسئلت نمودن عزت و سلامت آن عالی مقام؛ مستدعی است نظر مبارك و فتوای شریف را در حکم شغل صرافانی و خرید و فروش پول های اجنبی بیان فرمایید. مزید تشکر و سپاسگزاری را معروض می داریم.

بسمه تعالی، دائر مدار مقررات دولت اسلامی است و چنانچه ربا باشد، در هر صورت حرام است.

[سؤال 6548] 7192

3. کارگر و کسان دیگر که در خارج کشور می روند رویه می دهند به صراف و غیر، و در عوض تومان ایرانی می گیرند و می آورند در کشور ایران، این قبیل معامله صحیح

ص: 509

است؟ و آیا تصرف در آن جایز می باشد یا نه؟

بسمه تعالی، تخلف از مقررات دولت اسلامی جایز نیست.

[سؤال 6549] 3231

بسمه تعالی

خدمت حضرت آیت الله العظمی رهبر انقلاب اسلامی، امام خمینی، مدّ ظلّه

پول خارجی؛ یعنی پول پاکستان و هندوستان و غیره در داخل یا خارج از ایران تقریباً سه مقابل می شود مثلاً صد روپیه، دوپست و پنجاه تومان می گردد. قبل از انقلاب این طور نبود، بلکه برابر بود یا کمتر بود. مثلاً صد تومان صد و پنجاه روپیه بود. به هر حال معامله و مبادله و صرف کردن آن جایز است یا خیر؟ حکم الله را بیان فرمایید.

بسمه تعالی، مراعات مقررات دولت اسلامی در این باره لازم است.

[سؤال 6550] 3232

بسمه تعالی

کسانی که به خارج از کشور می روند و پول غیر ایرانی را به صراف داده و در عوض تومان دریافت می کنند، این معامله صحیح است یا خیر؟

بسمه تعالی، تخلف از مقررات دولت اسلامی جایز نیست.

[سؤال 6551] 3233

بسمه تعالی

آیا جایز است دینار یا پول های خارجی دیگر به وسیله صراف تبدیل به تومان یا حواله شود؟

بسمه تعالی، مقررات دولت اسلامی باید مراعات شود.

[سؤال 6552] 6919

2. خرید طلا و دلار که ببرند در خارج کشور بفروشند، چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، تابع مقررات دولت اسلامی است.

بسمه تعالی

خرید ارز خارجی از بانك، و فروش آن برای ورود اجناس خارجی و یا برگشت ارز دیگری جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، با مراعات مقررات دولت اسلامی مانع ندارد.

[سؤال 6554] 2650

2. کسانی که از خارج از کشور بر خلاف مقررات و موازین جمهوری اسلامی پول وارد کشور می کنند، آیا مالک پول خود هستند یا نه؟ یا این که فقط کار حرام انجام داده اند؟

بسمه تعالی، لازم است طبق مقررات دولت اسلامی عمل کنند.

[سؤال 6555] 7246

6. شرایط خارج کردن ارز از کشور چیست؟ اگر بر خلاف شرایط عمل گردد و مالی خریداری شود؛ آیا حق تصرف در آن مال وجود دارد و فقط معصیتی انجام شده یا خیر؟

بسمه تعالی، تابع مقررات دولت اسلامی است.

[سؤال 6556] 3235

بسمه تعالی 1361 / 6 / 29

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه العالی، محترماً؛ معروض می دارد:

شخصی مقداری پول به صورت ارز در خارج کشور دارد که به ازای آن ارزی و پولی و یا جنسی خارج نکرده است؛ آیا می تواند آن ارز را با منزلی در داخل ایران معامله کند؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد، مگر آن که مخالف مقررات دولت اسلامی باشد.

بسمه تعالی 1361 / 2 / 20

حضور محترم رهبر کبیر انقلاب اسلامی، آیت الله العظمی امام خمینی، دام بقائه

سلام، من جوانی هستم که در خارج کشور (در کویت) مشغول به کار هستم و یکی از مقلدین شما هستم. می خواهم بدانم، آیا صرف بازار آزاد در حال حاضر از نظر شرعی مجاز می باشد یا نه؟ لازم به تذکر است که صرف در بازار آزاد ده دینار کویتی هزار تومان ایرانی است. جواب را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، معاملات صرف باید تابع مقررات دولت اسلامی باشد.

[سؤال 6558] 4191

4. شخصی که حج می رود، مقداری ریال سعودی از دولت خریداری می کند. اگر آن را به کس دیگر بفروشد، چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، مقررات دولت اسلامی را باید مراعات کند.

[سؤال 6559] 3237

بسمه تعالی

محضر مقدس پیشوای بزرگ عالم اسلامی، امام خمینی، دام ظلّه العالی

1. با توجه به این که دولت جمهوری اسلامی ایران دستور داده که حواله از غیر طریق بانک و نمایندگان دولت، ممنوع است و صرافی در خارج از کشور از غیر بانک ممنوع است، امام هم فرموده: «قوانین و مقررات دولت جمهوری اسلامی لازم الاتباع است»، جمعی از مؤمنین در خارج از کشور، مؤسسات خیریه در ایران دارند از قبیل درمانگاه، بیمارستان، کمک به ایتم و سایر اموری که فقط جنبه خیریه دارد، آن ها می توانند پولی که مربوط به امور مزبوره می باشد در خارج، تومان خریداری نمایند یا از طریق حواله غیر بانکی حواله دهند؟ که در این صورت، یک تومان که می خواهند از طریق بانک بفرستند، به بیش از چهار تومان و نصف می شود و به

ص: 512

مؤسسات خیریه بهتر رسیدگی می شود.

بسمه تعالی، باید مقررات دولت اسلامی در تبدیل و تحویل ارز مراعات شود.

[سؤال 6560]

2. ما در کویت ساکن و تجارت داریم؛ طرف ما در ایران جنس می فرستد با صاحب لنج معامله می کند؛ مثلاً هر يك کارت ن یا صندوق، اگر تومان می خواهید، يك هزار تومان و اگر دینار می خواهید، شش دینار؛ صاحب لنج، تومان قبول می کند؛ کویت که جنس را تحویل می دهد کرایه می خواهد. اگر ما به او تومان بدهیم، تومان از بازار باید خریداری کنیم و حسب فرمان امام، جایز نیست؛ اگر دینار به او بدهیم، باز هم گرفتاریم؛ چون باید مقابل هر يك هزار تومان، حدود 34 دینار به او بدهیم، با این که در بازار کمتر از شش دینار، يك هزار تومان می باشد، در این صورت برای ما ضرر است که تحمل او مشکل است. آیا در این صورت می توانیم دینار در مقابل تومان طلب او به قیمت بازار آزاد بدهیم؟ یا خریداری نموده به او بدهیم و یا مجبوریم

در مقابل يك هزار تومان 34 دینار بدهیم و متحمل ضرر شویم؟ جواب واضح و روشن بیان فرمایید که مؤمنین از تحیر و گرفتاری در معامله آگاه باشند.

بسمه تعالی، به هر نحو قرارداد شده، باید به همان نحو عمل شود و چنانچه احتیاج به تبدیل پول داشته باشد، باید با مقررات دولت اسلامی باشد.

[سؤال 6561] 3238

بسمه تعالی 11 جمادی الاولی 1403 ق

دفتر استفتائات حضرت امام خمینی، دام ظلّه، سلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

این جانب از ظلم رژیم صدام به جمهوری اسلامی پناه آوردم (فرار کردم). در حین ورود، مبلغ 2000 دینار عراقی با من بود. به جهت این که در آن وقت گفته می شد که در پاسگاه های مرزی، افراد غیر صالحی هست که ممکن است از موقعیت خود سوء

ص: 513

استفاده بکنند، لذا اظهار نکردم که با من مبلغی هست و این مبلغ را غیباً با خود به داخل ایران آوردم و به جهت حرمت خرید و فروش آزاد ارز، لذا در این مدت از فروش آن امتناع ورزیدم؛ با وجود این که غیر از این، پولی نداشتم و سخت هم نیازمند بودم. بعد از صدور قانون جدید خرید و فروش ارز، امکان شرعی آن برایم فراهم شد، الا این که این جانب این پول را در گذرنامه خود در حین ورود، داخل نکردم و اساساً گذرنامه ای نداشتم؛ اینک بفرمایید آیا شرعاً جایز است که این پول را مثل سایر اشخاصی که ارز داخل کرده اند، بفروشم یا نه؟ با علم به این که این جانب غیر از این پول، چیز دیگری ندارم و فقیر و نیازمند هم هستم. والسلام علیکم وعلی امامنا الخمينی ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، با رعایت مقررات دولت اسلامی مانع ندارد.

[سؤال 6562] 3239

بسمه تعالی 1361 / 1 / 23

حضرت امام خمینی، سلام علیکم

حمله دارانی که سال گذشته به مکه معظمه شرفیاب شدند، برای خرج راه مسافرت، در داخل خاک سعودی برای هر يك حاجی، مبلغ سه هزار ریال سعودی به قیمت هر ریال سعودی 5/25 ریال، از دولت جمهوری اسلامی ایران دریافت نمودند. بعد، هر یکی از حمله داران از پنجاه هزار ریال سعودی تا صد هزار ریال سعودی پول (ارز) اضافه آوردند که بعضی از آن ها ریال سعودی را طلا خریدند و به صورت قاچاق به ایران آوردند تا بفروشند؛ چه صورتی دارد؟ بعضی از آن ها ریال ها را به زوار و یا قاچاقچیان در سعودی به قیمت هر ریال سعودی 70 ریال فروختند؛ چه صورتی دارد؟ بعضی از آن ها ریال ها را جاسازی کرده و به ایران آوردند و به صراف ها فروختند؛ چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، تخلف از مقررات دولت اسلامی جایز نیست.

ص: 514

بسمه تعالی 1361 / 1 / 5

1. برای تعویض پول، چنانچه به صراف ها و دلال ها مراجعه کنیم، مبالغی بیش از بانک دریافت می داریم - فرضاً به جای هر دلار به 700 وان، برای هر دلار 745 وان می گیریم - در این مورد چگونه است؟ و آیا مجاز به دریافت پول از صراف ها و تعویض هستیم یا باید با بانک معامله کنیم؟

بسمه تعالی، در این جهت باید مراعات مقررات دولت اسلامی بشود.

2. آیا استفاده از نان هایی که داخل آن کرم دارد و یا بستنی (نوع کارخانه ای در کشورهای غیر مسلمان، جایز است یا خیر؟ به هر حال، در مورد خوردنی ها اگر چنانچه کمی توضیح داده شود بهتر است؛ مخصوصاً در مورد میهمانی ها و دعوت ها که به عمل می آید.

بسمه تعالی، در غیر اجزای حیوانی، تا علم به نجس بودن خوردنی ندارید، محکوم به حلیت است.

[سؤال 6564] 3241

بسمه تعالی

حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، سلام علیکم

بنده به پاکستان تعلق دارم. وقتی که ما از پاکستان آمدیم، دیدیم که مردم پول خودشان را در مرز تبدیل می کنند و آن جا برای يك روپیه، سه تومان می دهند و برای 100 روپیه، 300 تومان می دهند و در بانک 100 روپیه، 70 تومان است؛ آیا جایز است که در مرز، پول را تبدیل کنند و تبدیل کردن پول در مرز نقصان نیست، یعنی خسارت برای حکومت اسلامی نیست؟ لطفاً جواب مرحمت فرمایید.

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم. خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، تبدیل پول برخلاف مقررات دولت اسلامی جایز نیست.

ص: 515

بسم الله الرحمن الرحيم

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته، سيدي إمام الأمة الخميني العظيم:

1. كنت مقلّداً لأحد المراجع وهذا المرجع يجوز تصريف الدينار العراقي بالتومان الإيراني في السوق السوداء. فعند ما عبرت الحدود العراقية الإيرانية مهاجراً في سبيل الله إلى إيران الإسلام كان في جعبتي دنانير عراقية فصرفتها بالتومان في شهر محرّم

السابق وأخرى قبل شهر محرّم بحوالي شهر ومن ثم عدلت فعلاً بالتقليد لسماحتكم فماذا أفعل حينئذ؟ وماذا سيكون حكم الدنانير التي صرفتها سابقاً؟

بسمه تعالى، بالنسبة لما مضى لا شيء عليك ما لم يكن عليه تعقيب من قبل الدولة الإسلامية وبالنسبة لما بقي يجب العمل على وفق قرارات الدولة الإسلامية.

2. سيدي الإمام إنكم أفتيتم بوجوب إجراء مقرّرات الدولة الإسلامية وكما تعلمون أنّ الدولة الإسلامية قد وضعت قوانين المرور وغيرها منه القوانين الجزئية والكليّة، فيألى أين تتسع دائرة وجوب إجراء مقرّراتها؟ وهل تشمل الكليّات والجزئيات كما لو خالف فرد وسار في وسط الشارع وترك الرصيف المعدّ للمشاة فهل يعتبر عاصياً؟

بسمه تعالى، لا فرق في وجوب متابعة مقرّرات الدولة الإسلامية بين الأمور الهامّة الكليّة وبين الأمور الجزئية.

3. كيف هي أعمالي السابقة التي كنت أعمل بها على فتاوى المرجع الذي كنت أقلّده، هل أعيدها أم هي مجزية مبرئة للذمّة؟ أرجو التفصيل بالجواب.

بسمه تعالى، إذا وقعت مطابقة للتقليد الصحيح تجزئ وإلا فهي محكومة بالبطان إلا إذا كانت موافقة لفتوى من يجوز تقليده فعلاً.

4. إنّي نذرت لله سبحانه عليّ صيام وصلاة في الوقت الذي كنت أقلّده فيه المرجع السابق ولكن لا أعلم هل نذرتها بالصيغة الصحيحة أم لا.

أي إنّه لا أعلم هل تلقّظت بالصيغة المطلوبة لانعقاد النذر أم لا، مع العلم أنّي لم أكن أعرف الصيغة الصحيحة ولم أكن أعرف أنّ هناك صيغة معيّنة يجب أن يتلقّظ بها الذي يريد أن يعقد على نفسه نذراً

معیناً، بل کنتُ أعتقد أنّ مجرد النية تكفي أو أيّ صيغة بالتلفظ مع النية تكفي أيضاً، و قمتُ بأداء الصلاة والصيام باعتبار أنّها واجبة، فكيف تكليفي في ذلك هل أرجع بالمسألة لفتوى سماحتكم أم لفتوى المرجع السابق؟ وإذا كنتُ أرجع بالفتوى لسماحتكم فهل انعقد عليّ نذر واجب أم لا؟ وإذا كان واجباً فهل أنّ الصلاة والصيام التي أديتها بنية الواجب صحيحة أم أعيدها؟

بسمه تعالی، ما لم يحرز أنّه أوقع النذر بالصيغة الخاصّة به لا شيء عليه.

[سؤال 6566] 3243

بسمه تعالی

محضر مبارک رهبر کبیر انقلاب اسلامی

اشخاصی هستند که برای اخذ ارز، گذرنامه افراد دیگر را می گیرند، ولی قصد سفر ندارند و فقط به خاطر استفاده از ارز این کار را می کنند و بعد ارز را می فروشند و استفاده می برند. آیا این پول حلال است یا حرام؟ جواب واضح فرماید.

بسمه تعالی، این عمل نباید انجام داده شود.

[سؤال 6567] 2817

2. در ایام حج بعضی از کارگران و یا بازرگانان ایرانی ساکن جزایر خلیج فارس مقادیری از پس انداز خود را به آشنایان خود در مکه و مدینه می دهند که آنان پس از بازگشت به ایران معادل آن را پول ایرانی به خانواده هایشان بدهند. بدیهی است که در این رابطه ارزی از مملکت خارج نمی شود و مبادله هم به ارزش روز و بازار آزاد انجام می گیرد. آیا انجام چنین مبادله ای برای حجاج جایز است؟

بسمه تعالی، باید مطابق مقررات دولت اسلامی عمل شود.

[سؤال 6568] 5576

5. مسافری عازم خانه خدا (حج واجب) می تواند غیر از ارز دولتی ارز دیگری خارج کنند البته به مقدار کم فقط برای خرید.

بسمه تعالی، جایز نیست مگر به مقداری که مقررات دولت اسلامی اجازه بدهد.

ص: 517

بسمه تعالی

آیا عوض کردن پول کشوری غیر از پول جمهوری اسلامی ایران مثل روپیه در بازار سیاه با پول جمهوری اسلامی ایران جایز است یا خیر؟
بسمه تعالی، باید طبق مقررات عمل شود و تخلف جایز نیست.

[سؤال 6570] 3245

پاسخ استفتا: [نقل از صحیفه امام، ج 19، ص 1]

زمان: 14 مرداد 1363 / 7 ذی القعدة 1404

مکان: تهران، جماران

موضوع: فروش پول رایج کشور توسط مسافران در خارج کشور

سؤال کننده: نوربخش، محسن (رئیس کل بانک مرکزی)

[حضرت امام خمینی رهبر کبیر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران

از قرار اطلاع عده ای از مسافرین ایرانی در خارج از کشور مبادرت به فروش پول رایج کشور می کنند. با توجه به این که به همراه داشتن اسکناس بیش از مبلغ مقرر، غیرقانونی اعلام شده است، و این امر خلاف حیثیت و آبروی جمهوری اسلامی است، مستدعی است نظر مبارک را در این مورد اعلام فرمایید.

14/5/63 - محسن نوربخش]

بسمه تعالی، تخلف از مقررات دولت خصوصاً در فرض مذکور جایز نیست. روح الله الموسوی الخمينی

[سؤال 6571] 3246

پاسخ استفتا: [نقل از صحیفه امام، ج 12، ص 165]

زمان: 4 اسفند 1358 / 6 ربیع الثانی 1400

مکان: تهران، بیمارستان قلب

موضوع: خروج ارز از کشور

مخاطب: نامشخص

[خدمت حضرت امام خمینی، رهبر انقلاب اسلامی ایران

پس از اهدای سلام و تحیت، نظر مبارك را در مورد اخراج ارز از مملکت به طرق مختلف به خصوص طلای خالص و مشخص شدن رابطه خارج کنندگان از مرز با طلافروشان شهرستان ها و معاملاتی که کمک به اخراج ارز می کند، در شرایطی که خروج ارز به ضرر کشور است بیان فرمایید.]

بسمه تعالی، در فرض مذکور، هم اخراج ارز و هم اعانت بر آن - از جمله فروش به اشخاصی که اخراج می کنند - حرام است و لازم است مسلمانان پایبند به مصالح اسلام و مسلمین از اعمالی که مخالف مصلحت کشور است، اجتناب کنند.

روح الله الموسوی الخمينی

[سؤال 6572] 3247

بسمه تعالی

فردی مقیم کویت است و حاصل کار او دینار کویتی است ولی آن دینار را در بازار آزاد در همان کشور تبدیل به «تومان» می کند تا دوباره در ایران تومان را بدهد و ارز بگیرد، و از این راه مبلغی برایش افزوده شود، و فقط منظورش به دست آوردن پول اضافی است، و گرنه مخارج او از راه دیگری تأمین می شود. آیا پولی که از این طریق عاید او می شود حلال است یا حرام؟

بسمه تعالی، لازم است مقررات دولت اسلامی مراعات شود، و هرگونه عملی که ضرر برای حکومت اسلامی باشد جایز نیست، و معاملاتی که دولت مقررات خاصی در آن ندارد و مزاحمتی با آن ها نمی کند و ضرر برای دولت اسلامی ندارد مانع ندارد، و تشخیص موارد با خود شما است.

ص: 519

بسمه تعالی 25 ربیع المولود 1403 ق

محضر مبارك حضرت امام خمینی، دامت برکاته، سلام علیکم ورحمة الله وبرکاته، محترماً معروض می دارم: حکم مسائل زیر، را بیان بفرمایید:

1. تبدیل پول ایرانی با پول خارجی و پول خارجی با پول ایرانی با نرخ بازار آزاد خارج از کشور جمهوری اسلامی ایران جایز است یا خیر؟

خدایا، خدایا، تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، در خارج کشور اگر خلاف مقررات دولت جمهوری اسلامی نباشد مانع ندارد.

[سؤال 6574]

2. حواله دادن برای تبدیل پول ایرانی با پول خارجی و یا پول خارجی با پول ایرانی با نرخ بازار آزاد در داخل کشور جمهوری اسلامی ایران و یا خارج از کشور جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، تابع مقررات دولت جمهوری اسلامی است.

[سؤال 6575] 3249

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه العالی

آیا بردن پول ایرانی به خارج کشور، خارج از مقررات دولت اسلامی، و فروش آن در بازار آزاد، که موجب بی اعتبار شدن ارزش پول ایرانی و بهره برداری ضد انقلاب از آن می شود، از نظر شرعی چه حکمی دارد؟

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، رعایت مقررات دولت اسلامی واجب است و تخلف از آن جایز نیست.

بسمه تعالی

حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، روحی لك الفداء

1. کسانی که در کویت یا کشورهای دیگر خلیج فارس هستند و کسانی که از ایران می روند در این جا و مسافر هستند و درآمدی ندارند و دولت هم که نمی گذارد کسی پول خارج نماید از ایران. این مسافرین از رفقاییشان یا غیر، دینار می گیرند، جنس یا سوغاتی می گیرند، بعداً که آمدند به ایران، پول آن ها را عوض دینار، تومان می پردازند؛ يك وقت به نرخ بانك كه 18 دینار، هزار تومان باشد می گیرند یا به نرخ صرف بازار؛ آیا جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، چنانچه خلاف مقررات دولت اسلامی باشد جایز نیست.

[سؤال 6577]

2. مسأله دیگر که در کویت مشهور است، این است که امام اجازه داده است پول سهم امام و جبهه را از غیر طریق بانك به ایران بفرستند؛ چنین اجازه ای امام به سفیر و وکلایش داده است؛ آیا این موضوع صحت دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، صحت ندارد و برخلاف مقررات دولت اسلامی نباید عمل کنند.

[سؤال 6578] 3251

بسمه تعالی 1361 / 10 / 28

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی، امام خمینی، دام ظلّه العالی

شرکت های هواپیمایی برای نگهداری و رواج بازار بلیط فروشی خود، مبلغی ارز اضافه بر قیمت اصلی بلیط و حق قانونی، به آژانس های مسافرتی یا آن ها به شرکت می پردازند و احتمال دارد مبلغی از آن به مسافر یا صاحب کالا داده شود که البته بدین

وسيله ارز هم خارج خواهد شد؛ آیا پرداخت ارز اضافه بر قیمت بلیط از نظر قانون

ص: 521

اسلام چه صورت دارد؟ مستدعی است مشروحاً بیان فرمایید.

بسمه تعالی، چنانچه با مقررات دولت اسلامی مخالفت نداشته باشد، اشکال ندارد.

[سؤال 6579] 3252

بسمه تعالی 1361 / 7 / 23

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی، امام خمینی، محترماً به عرض می رساند:

پول خارج از جمهوری اسلامی ایران را در بازار سیاه اگر عوض کنند - مثلاً هزار روپیه، مقابلش سه هزار تومان می شود - بنابراین که عوض کردن پول در بازار سیاه ممنوع باشد آیا گرفتن پول مذکور جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، جایز نیست.

[سؤال 6580] 3253

بسمه تعالی

حضرت آیت الله روح الله الموسوی الخمینی، مدّ ظله

آیا حواله جایز است؛ یعنی این که در پاکستان مثلاً 10/000 روپیه به کسی بدهیم و آن کس برای ما يك نامه می نویسد، ما از آن نامه در ایران مثلاً 20\000 تومان یا 25\000 تومان بگیریم؟ اگر جایز نیست، آیا برای زیارت یا ازدواج یا خریدن خانه و فرستادن خمس یا کارهای ضروری هم استثنا ندارد؟

بسمه تعالی، هر گونه معاملات ارز باید مطابق مقررات دولت اسلامی باشد و تخلف جایز نیست.

[سؤال 6581] 3254

بسمه تعالی 1362 / 2 / 18

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، روحی فدا، لطفاً به سؤال ذیل پاسخ فرمایید:

ص: 522

باری شاید همان گونه که مستحضر هستید، بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و تحریم اقتصادی و عدم داشتن ارز کافی، پول ایران در کشورهای خارج به خصوص شیخ نشین ها، کم بها شده است. مثلاً دینار کویت که ارزش آن، طبق نرخ بانک ملی، حدود سی تا سی و یک تومان است؛ حدود صد و بیست تومان خرید و فروش می شود. طبق اظهار مسافری و کارگران آن سامان و افرادی که در رفت و آمد هستند، می گویند: هفت دینار، هزار تومان صرف می شود. در صورتی که نرخ دولتی سی و سه دینار، هزار تومان می شود. در نتیجه، کارگران و ایرانی های مقیم شیخ نشین ها، ماحصل کار خود را در همان جا به وسیله صراف ها یا توسط افرادی که در کشور ایران واسطه دارند، به نرخ چند برابر نرخ دولتی ایران تبدیل به تومان می کنند و از همین پول خانه و وسایل زندگی تهیه می کنند. لطفاً بفرمایید، این گونه پول ها که به طریق غیر نرخ رسمی دولت ایران صرافی می شود، حلال است یا حرام؟ می شود خانه خرید و در خانه ای که به وسیله این پول ها خریده شده است می شود نماز خواند؟ خواهشمندم به طور مشروح پاسخ دهید که مزید تشکر است. خداوند سایه شما را از سر ملت ایران و همه مستضعفین جهان کوتاه نفرماید.

بسمه تعالی، تخلف از مقررات دولت اسلامی جایز نیست، اگر چه نماز در خانه ذکر شده، صحیح است.

[سؤال 6582] 3255

بسمه تعالی

محضر مبارک رهبر کبیر انقلاب، امام خمینی، دام ظلکم العالی

1. خریدن پول خارجی از افرادی که وارد ایران می شوند، به نظر وضعیت فعلی جمهوری اسلامی چگونه است؟

بسمه تعالی، هرگونه معاملات ارز و صرف باید با مقررات دولت اسلامی باشد.

ص: 523

2. عده ای از ایرانیان یا غیر ایرانی، خارج کشور هستند، خانواده شان یا شغلشان در ایران است؛ می توانند پول ایرانی در ایران پرداخت کنند و خارج ایران بگیرند؟

بسمه تعالی، حکم مسأله قبل را دارد.

3. خانم هایی که لباسشان بدن نما است، پوشیدن آن ها چطوری است؟

بسمه تعالی، اگر بدن آن ها را نامحرم می بیند جایز نیست.

4. روسری که به علت نازک بودن، موهای سر را عیان می کند، پوشیدن آن از ستر شرعی کفایت می کند؟

بسمه تعالی، کفایت نمی کند.

5. سازی که از رادیو ایران پخش می شود، شنیدن آن چطوری است؟ عده ای می گویند که ساز غنا است.

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوک مانع ندارد.

بسمه تعالی

حضور رهبر بزرگوار، امام خمینی، دام ظلّه العالی

بعد از تقدیم سلام و عرض ادب؛ عرض می شود که شما درباره کسانی که از پاکستان وارد ایران می شوند، فرموده اید که باید پول پاکستانی را در بانک عوض کنند.

آن ها می آیند و پول را در بانک عوض می کنند، اما وقتی که از ایران به پاکستان می روند، بانک ها پول ایرانی را به پول پاکستانی عوض نمی کنند و در خارج هم این فعل حرام است؛ حکم فرمایید که در این صورت چه کار بکنند؟

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، مقررات دولت اسلامی را باید مراعات نمایند.

بسمه تعالی

بعضی از ما اهالی فارس، در کشورهای خلیج، مقیم می باشیم. وجهی را که از

طریق کارگری تحصیل می کنیم در بانک صادرات ایران صرف نمی کنیم، در بازار سیاه صرف می کنیم؛ بدین شکل و صورت که 14 ریال قطری، صد تومان و در بانک صادرات 26 ریال قطری، صد تومان؛ آیا صرف 14 ریال برای ما جایز است؟ و همچنین کسانی که صرافی دارند و صرف می کنند؟ لطفاً جواب و پاسخ را بیان فرمایید.

بسمه تعالی، در این باره باید مقررات دولت جمهوری اسلامی مراعات شود و وارد و خارج کردن ارز بر خلاف مقررات دولت اسلامی جایز نیست.

[سؤال 6586] 3258

بسمه تعالی 1361 / 2 / 27

محضر مبارک امام امت، ادام الله ظلّه الشریف

1. نرخ رسمی دینار کویتی در بانک های ایران حدود 280 ریال است.

2. نرخ خرید ترجیحی دینار کویتی از کارگران توسط بانک 550 ریال است.

3. حقوق کارمندان دولت در کشور کویت با نرخ رسمی 280 ریال حواله می شود.

آیا ارسال پس انداز کارمندان دولت از این حقوق با نرخ 550 ریال مجاز است یا خیر؟

بسمه تعالی، تابع مقررات دولت اسلامی است.

[سؤال 6587] 3259

بسمه تعالی 1361 / 11 / 30

سرپرست دفتر امام، قم، بعد از سلام، لطفاً به دو سؤال ذیل پاسخ مرحمت فرمایید:

1. طبق گفته آقای نوربخش، ایرانیانی که در خارج از کشور کار می کنند می توانند اضافه درآمد خود را به صورت ارز وارد کشور نمایند و به کسانی که قصد مسافرت به خارج دارند بفروشند و در نرخ فروش آن هم دخالتی نمی شود. اکنون آیا کسانی که به

ص: 525

عنوان مأموریت در خارج از کشور زندگی می کنند و از کشور جمهوری اسلامی حقوق به صورت ارز می گیرند می توانند پس انداز خود را به صورت ارز به کشور وارد و به مسافرتین خارج بفروشند؟
بسمه تعالی، طبق مقررات دولت اسلامی باید عمل نمایند.

2. برای دوره یائسگی زنان باید 50 سال را قمری حساب کرد یا شمسی؟ همچنین برای سن بلوغ و واجب شدن عبادات؟
بسمه تعالی، میزان سال قمری است.

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم. خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

خرید و فروش مواد مخدر

[سؤال 6588] 3260

بسمه تعالی

زوجه شخصی که شوهرش معتاد به هروئین است و به اشخاص معتاد نیز هروئین می فروشد و این زوجه از پول هروئین فروشی شوهرش ارتزاق می نماید و خرجی اطفالش را هم از همین پول می دهد و درآمد دیگری هم ندارد تکلیفش شرعاً چیست و آیا ارتزاق او و فرزندانش از پول مزبور جایز است یا حرام؟

بسمه تعالی، پول هروئین حرام است و ارتزاق به آن جایز نیست.

[سؤال 6589] 3261

بسمه تعالی

1. فروش هروئین جایز است یا خیر؟ و بر فرض عدم جواز، فرق است بین این که به هروئینی بفروشد یا به اشخاص غیر معتاد بفروشد؟
بسمه تعالی، جایز نیست و فرق نمی کند.

2. بذر مخمس را در سال بعد می تواند استثنا کند و خمس بقیه را بدهد یا خیر؟

بسمه تعالی، مقدار بذر استثنا می شود و خمس به بقیه تعلق می گیرد.

ص: 526

3. کسی که هروئین فروش بوده و مبالغی از این راه پیدا کرده، آیا الآن که توبه کرده، باید آنچه از این راه پیدا کرده را به صاحبان وجوه برگرداند و در صورت عدم معرفت، صدقه دهد، یا این که مالک است؟

بسمه تعالی، مالک نیست.

بسمه تعالی

حضور محترم حضرت آیت الله العظمی امام خمینی دام ظلّه

احتراماً بدین وسیله استفتا می شود که آیا کشت خشخاش در ملک شخصی جایز می باشد یا خیر؟

بسمه تعالی، باید خودداری شود.

بسمه تعالی 1361 / 11 / 28

مسأله زیر به جهت اختلاف نظر قضات دادگاه عالی، از شخص امام مدّ ظلّه العالی پرسش، و جواب گرفته شود.

1. تریاک دارای منفعت عقلایی است و مصارف مشروعی نیز دارد، ولی از جانب دولت اسلامی خرید و فروش و هرگونه نقل و انتقال آن در کشور ممنوع اعلام شده.

آیا خریدار و فروشنده، مالک عوض و معوض می شوند، و نهی دولت اسلامی فقط جنبه تحریمی دارد و فساد معامله را همراه ندارد؟ یا آن که این نهی موجب فساد هم می شود، که در این صورت فروشنده مالک عوض نشده و حاکم طبق احکام (مقبوض به عقد فاسد) عمل کند، و گاهی به جهت مجهول بودن مالک، ثمن آن را استرداد نماید؟

بسمه تعالی، تخلف از منع دولت نباید بشود؛ ولی حکم وضعی ندارد.

2. همچنین در قاجاق تریاک که فی الجمله دارای منافع مشروع است، در چه حدی (افساد فی الارض) بر آن صدق می کند؟

بسمه تعالی، فساد در صورتی است که مواد مخدر پخش شود، به طوری که موجب ابتلاء بسیاری شود یا به قصد این عمل یا با علم به این اثر.

[سؤال 6594] 5026

2. آیا خرید و فروش تریاک جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، باید طبق مقررات دولت اسلامی عمل شود.

[سؤال 6595] 1681

4. یکی از نزدیکان من مخفیانه تریاک می کشد، تکلیف من نسبت به او چیست؟ لطفاً فتوای امام را نسبت به خرید و فروش و کشیدن تریاک برایم بنویسید.

بسمه تعالی، او را ارشاد نمایید. خرید و فروش تریاک جایز نیست.

[سؤال 6596] 3264

بسمه تعالی

محضر مقدس رهبر عالی قدر، حضرت امام خمینی

نظر به این که کشت خشخاش در تمام مملکت و من جمله در دهات محلات فراوان بوده و ما کشاورزان، مقادیر زیادی از آن را برداشته تا در بازار قاجاق به فروش برسانیم و این از آن جهت است که قیمت مقرر از طرف دولت برای ما استفاده چندانی ندارد، متمنی است نظر صریح خودتان را در این زمینه بیان فرمایید.

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم. خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، باید به دولت اسلامی بفروشد و لازم است دولت اسلامی، به قیمت عادلانه از ایشان بخرد.

[سؤال 6597] 3265

بسمه تعالی 1361 / 5 / 28

قبل از هر چیز صحت و سلامتی و طول عمر رهبر عالی قدر و دلسوز امت را از ایزد یکتا مسئلت می نمایم. سؤالی است که برایم پیش آمده، خواهشمندم از محضر امام جواب آن را جو یا شوید. قبلاً از زحمات شما کمال تشکر را می نمایم.

پرنده فروشی (قناری) از نظر شرعی چگونه است؟ ضمناً چنانچه به عنوان يك كماك خرج و كسب جنبی و موقتی استفاده شود، آیا از نظر شرعی دارای اشکال می باشد یا خیر؟ والسلام؛ التماس دعا

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

[سؤال 6598] 3266

بسمه تعالی 1361 / 8 / 15

تهران، دفتر امام خمینی

با نگرش به این که یکی از شرکت های تحت پوشش این وزارت به نام شرکت یورانیا، واقع در بندر انزلی، طرحی جهت پرورش قورباغه صادراتی به کشورهای بلغارستان و غیره در دست اجرا دارد، خواهشمند است چنانچه اجرای این طرح از نظر شرعی بلامانع می باشد، مراتب را اعلام تا اقدامات لازم به عمل آید. والسلام

به امید پیروزی اسلام بر کفار و منافقان

بسمه تعالی، اگر این عمل برای تغذیه است، جایز نیست.

[سؤال 6599] 3267

بسمه تعالی

با درود فراوان به امام امت، خمینی بت شکن و با سلام به همه شهیدان راه حق،

ص: 529

عرایضم را که در اصل يك سؤال و يك مسأله می باشد با سروران دفتر امام در میان گذاشته تا ان شاء الله جواب این مسأله را هرچه زودتر دریافت دارم.

با وجود پیروزی های چشم گیر انقلاب اسلامی و نصرت و یاری خداوند تبارك و تعالی و از بین رفتن تمایلات لجنی و به وجود آمدن عشق الهی، باز افرادی مشاهده می شوند که بر خلاف قانون اسلام، به عمل کردن مشغولند و هیچ به روی خود نمی آورند.

موضوع این که در سواحل دریای خزر صیادان زیادی به صید ماهی مشغولند و این صیادان، علاوه بر فروختن ماهی های زنده، ماهی های خفه شده در آب را نیز می فروشند و یا اگر ماهی ها را به شیلات هم تحویل می دهند چون تشخیص بسیاری از ماهی های خفه شده در آب (ماهی هایی که مدت زیادی از خفه شدنشان نگذشته) مشکل است، لذا ماهی های این گونه را نیز به عنوان ماهی صید شده زنده به شیلات تحویل می دهند و خلاصه، مردم ندانسته آن ها را مورد استفاده قرار می دهند.

اما مسأله ای را که جوابش را کتباً از شما سروران می خواهم این است: چهار نفر صیاد با هم شریک هستند، در همه وسایل صیادی، از قبیل: قایق موتوری و دام و سایر وسایل صیادی و با هم به دریا می روند و مشغول کسب و کارند. از این چهار نفر، يك نفر یا دو نفر ماهی های مرده ای را که سهمیه شان می شود دور می ریزند و نمی فروشند؛ اما آن دو نفر یا سه نفر دیگر که با این ها کار می کنند آن ها ماهی های مرده سهمیه خود را می فروشند و دور نمی ریزند. لذا می خواهیم جواب این مسأله را کتباً هرچه زودتر برایمان بفرستید که آیا این شخص شریکی که ماهی مرده سهمیه خودش را نمی فروشد بقیه پولی که از این شرکت از فروش ماهی های زنده نصیبش می شود حلال است یا خیر؟ و اگر دارای اشکال و یا از راه غیر حلال محسوب می شود برایمان روشن کنید. (گفتیم که بقیه شرکا با همان دام های شرکت، ماهی های مرده می گیرند آن ها سهمیه خودشان را می فروشند؛ اما آن پول، دیگر تقسیم نمی شود؛ بلکه پول

فروش ماهی های زنده فقط تقسیم می گردد). البته برادران بسیاری دچار این مشکل هستند و ما به عنوان نمونه یکی را مثال زدیم.

بسمه تعالی، برای شما اشکال ندارد.

خرید و فروش آلات و وسایلی که از آن ها استفاده حرام می شود

[سؤال 6600] 3268

بسمه تعالی

خدمت رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران امام خمینی

نامه حقیر را با سلام و درود به حضرت حسنی مرتبت حضرت مهدی (عج) و نایب بر حقش امام و رهبر و غمخوار مظلومان جهان حضرت امام خمینی شروع می کنم و از خدای بزرگ طول عمر آن رهبر بزرگ اسلام را خواستارم و آرزوی موفقیت برای شما دارم. هم اکنون مقداری مسائل برایم پیش آمده و از شما خواستارم جواب آن ها با دست خط خود اگر اشکالی ندارد بفرستید. اگر میسر نیست امضای خود را برای این حقیر بفرستید.

1. آیا فروختن یا مصرف کردن ماشین صورت تراشی که با تیغ است حرام است؟

بسمه تعالی، چون منفعت آن منحصر در حرام نیست خرید و فروش و استفاده از آن در کارهای حلال مانع ندارد.

2. آیا فروختن یا مصرف کردن عطرهایی که الکل در آن ها موجود است حرام است؟ و کلاً آیا فروختن لوازم آرایش زنانه به وسیله مرد اشکال دارد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

3. سن دختران و پسرانی که خمس و زکات به آن ها واجب می شود چند سال باید باشد؟

بسمه تعالی، همان سن بلوغ ایشان است.

4. تشهد فراموش شده در نماز را که باید بعد از نماز، قضای آن را به جا آورد چگونه و به چه کیفیتی می خوانند. آیا کافی است که بنشینیم و ذکر را بگوییم یا این که باید سجده و سلام را هم انجام دهیم؟

بسمه تعالی، سجده و سلام ندارد و فقط باید تشهد خوانده شود.

ص: 531

بسمه تعالی

محضر مبارك بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، امام کبیر - تنها نایب بر حق مهدی علیه السلام - حضرت امام خمینی، روحی له الفداء، سلام علیکم، با تقدیم احترامات فائقه؛ مطالب زیر را از حضور آن پیشوای عزیز سؤال و تقاضامندم جهت روشن شدن این جانب و دیگران جواب مرحمت فرماید.

1. خرید و فروش تیغ ماشین خود تراش (ماشین های نمره ریز که جهت تراشیدن صورت و غیره) به کار برده می شود، چه صورت دارد.

بسمه تعالی، چنانچه به منظور استفاده حرام یا با علم به آن نباشد، اشکال ندارد.

[سؤال 6602]

2. وسایلی را که می دانیم جهت مصرف در کار مبهم مورد استفاده است، از قبیل خمیر ریش که برای تراشیدن صورت که به فتوای حضرت عالی احتیاط واجب ترك آن است، خرید و فروش آن ها چه صورت دارد؟ ضمناً این که نوشته ام «کار مبهم» از آن جهت است که بعضی می گویند چون احتیاط واجب است؛ حکم معلوم نیست. تقاضامندم این مطلب را نیز روشن فرماید.

بسمه تعالی، اگر در غیر ریش تراشی مصرف ندارد، خرید و فروش آن جایز نیست علی الاحوط.

[سؤال 6603]

3. خرید و فروش پارچه های بدن نما اعم از چادری و غیره - و جوراب بدن نما چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد ولی از پوشیدن آن در موارد و مواقعی که حرام یا مفسده بر آن مترتب می شود باید خودداری شود.

4. چون در اغلب ادارات دولتی کارمند زن و مرد اشتغال به کار دارند تقاضا مندم بفرمایید آیا این ها می توانند با این که نامحرم هستند در اطاق درب بسته و تنها با یکدیگر به کار خود ادامه دهند. تکلیف چیست؟
بسمه تعالی، اگر مفسده ای در بین نباشد با حفظ حجاب اسلامی مانع ندارد.

5. کارمند دولت جمهوری اسلامی و یا دیگر ادارات وابسته به دولت آیا می تواند در ساعات کار فعالیت شخصی داشته باشد.

بسمه تعالی، تابع مقررات اداره مربوطه است و کارهای جزئی به مقدار متعارف در اداره اگر منعی از مسئولین مربوطه نباشد اشکال ندارد.

6. پوشش اسلامی برای بانوان چیست؟

بسمه تعالی، در حجاب واجب لباس مخصوص یا نحوه خاصی اعتبار نشده است هر نحو پوششی که بدن زن را از نامحرم بپوشاند کفایت می کند اگرچه مراعات چادر که پوشش متعارف است بهتر است.

7. آیا بانوان با استفاده کردن از لوازم آرایشی و معطر کردن خود می توانند در محل کار حاضر شوند؟

بسمه تعالی، اگر موجب فتنه و مفسده می شود باید پرهیز نمایند بلکه با بزرگ مطلقاً جایز نیست.

8. نگاه کردن به تصاویر بانوان اعم از تلویزیون و یا روزنامه و... چه صورت دارد و چنانچه تصویر مستقیماً از خانمی در تلویزیون باشد آیا حکم فرق دارد؟

بسمه تعالی، نظر به عکس و فیلم در حکم نظر به شخص نیست اگر مفسده بر آن مترتب نباشد بدون قصد ربه مانع ندارد.

[سؤال 6604] 3270

بسمه تعالی 1361 / 5 / 31

دفتر امام خمینی

با عرض سلام؛ وزارت بهداشتی خمیر ریش تولید می کند. خواستیم بدانیم از نظر شرعی اشکال دارد یا خیر؟ ممکن است مایه خمیر، مصرف دیگری هم داشته باشد؛ ولی عمده مصرف، فقط تراشیدن ریش است.

بسمه تعالی، اگر مصرف حلال دارد اشکال ندارد مگر آن که به قصد صرف در حرام یا علم به آن انجام شود.

ص: 533

بسمه تعالی

حضور محترم حضرت مستطاب آیت الله العظمی امام خمینی مدّ ظلّه العالی، لطفاً بفرمایید خرید و فروش و ساختن انگشتری طلای مردانه زرد سفید چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، اگر طلای زرد آن مستهک نیست به طوری که طلای زرد به آن صدق می کند اشکال دارد هرچند رنگ آن تغییر کرده باشد.

[سؤال 6606] 3272

بسمه تعالی

استفاده از طلای زرد برای مرد حرام است؛ خرید و فروش انگشتر طلای زرد برای مردان توسط طلا فروش ها چه صورتی دارد؟ متشکرم بسمه تعالی، جایز نیست.

[سؤال 6607] 3273

پاسخ استفتا: [نقل از صحیفه امام، ج 21، ص 129]

زمان: 19 شهریور 1367 / 28 محرم 1409

موضوع: بازی شطرنج و خرید و فروش آلات موسیقی

[بسم الله الرحمن الرحيم. خدمت مرجع عالی قدر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

1. از آن جا که آلات لهو و لعب استفاده های مشروع از قبیل نواختن سرودها را دارد آیا خرید و فروش آن بی اشکال است؟]

بسمه تعالی، خرید و فروش آلات مشترکه به قصد منافع محله آن اشکال ندارد؟

2. اگر شطرنج آلات قمار بودن خود را به طور کلی از دست داده باشد و چون امروز تنها به عنوان يك ورزش فکری از آن استفاده گردد بازی با آن چه صورتی دارد؟]

بسمه تعالی، بر فرض مذکور اگر برد و باختی در بین نباشد اشکال ندارد.

بسمه تعالی 1361 / 8 / 23

السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

با درود به رهبر انقلاب و یاران آن جناب و با درود به رزمندگان اسلام و همه کسانی که در راه خداوند زحمت می کشند که ان شاء الله، اعمالشان مورد قبول واقع گردد. خواهشمندم به چند سؤال زیر پاسخ دهید:

با توجه به این که «ساختن و فروختن و خریدن و نواختن و شنیدن صدای آلات طرب از نظر اسلام حرام و جزو گناهان کبیره است».

1. برای جبران گناهان کسی که سازنده و نوازنده سه تار بوده و اکنون فوت شده چه می توان کرد؟

بسمه تعالی، برای او طلب مغفرت نمایید.

[سؤال 6609]

2. با گیتار و سایر وسایلی که هم اکنون در منزل داریم چه کنیم؟ (اگر چه اصلاً از آن ها استفاده نمی شود).

بسمه تعالی، آلات لهو را باید از بین ببرید.

3. آیا به این گونه وسایل خمس تعلق می گیرد؟ و قاطی کردن خمس این وسایل با دیگر چیزها اشکال ندارد؟

بسمه تعالی، باید خمس پولی که صرف در خرید آن شده، داده شود.

4. آیا شنیدن سرودها و آهنگ هایی که بعد از انقلاب ساخته شده و همراه با موزیک می باشد، اشکال دارد؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوک مانع ندارد.

[سؤال 6610] 4975

2. اگر در خانه ای یکی از اعضای خانواده وسایل موسیقی - مثل گیتار و سنتور - داشته باشد و با آن ها فقط آهنگ های سرودهای انقلابی را بنوازد، اشخاص دیگر که

ص: 535

مجبور هستند آن‌ها را جابه‌جا کنند، چه کار کنند؟ با توجه به این که گفته شده: در هر خانه‌ای باشد نماز خانواده قبول نیست و یا هر کس به آن‌ها دست بزند تا چهل روز نمازش مقبول درگاه الهی نیست؟ آیا منظور کسی است که مثلاً هنگام جاروکردن مجبور است این وسایل را جابه‌جا کند؟

بسمه تعالی، بر جاروکننده چیزی نیست؛ ولی صاحبش باید آن را از بین ببرد.

[سؤال 6611] 3275

بسمه تعالی 1361 / 12 / 17

حضور مبارك رهبر مستضعفان جهان، امام خمینی، روحی له الفداء

خواهشمند است نظر مبارك خود را در مورد خرید، فروش، نگهداری، تعلیم و تعلم و استفاده از سازهای موسیقی، مثل نی، تار، سنتور، دُنبک، کمانچه، و همچنین ویولن، گیتار، پیانو و امثال آن‌ها برای نواختن، تصریح فرمایید.

بسمه تعالی، آنچه از آلات مختصّ به لهُو است، باید از بین برده شود و خرید و فروش آن جایز نیست؛ و آلات مشترکه بین لهُو و غیر لهُو، خرید و فروش و استعمال آن‌ها در غیر لهُو مانع ندارد.

[سؤال 6612] 3343

2. خرید و فروش و نگه داشتن آلات موسیقی که برای لهُو و لعب و بعضی مارش‌های انقلابی و نظامی به کار می‌آید چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، خرید و فروش و نگهداری آلات لهُو جایز نیست و همچنین در آلات مشترکه اگر به قصد استفاده محرم باشد.

[سؤال 6613] 183

2. از زمان رژیم گذشته، مقداری لوازم موسیقی از قبیل پیانو، جاز و ... مربوط به

ص: 536

باشگاه برق منطقه ای خراسان، در اختیار این شرکت می باشد، در مورد آن به چه شکل می توان عمل نمود؛ آیا فروش آن جایز می باشد؟
و در غیر این صورت، آیا از بین بردن آن ها مجوز شرعی دارد یا خیر؟
بسمه تعالی، فروش آلات لهو جایز نیست و باید آن ها را از بین ببرند.

[سؤال 6614] 5025

3. خرید و فروش و نگهداری آلات و ابزار موسیقی، اگر لزوماً به منظور لهو و لعب نباشد (فرضاً برای تمرین و اجرای موسیقی های محرك نظامی و رزمی) چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، خرید و فروش و نگهداری آلات لهو، جایز نیست و در صورت عدم انحصار به لهو، برای همان امر عقلایی، غیر بعید نیست مانع داشته باشد.

[سؤال 6615] 2865

2. هیأت های نوازنده، کسانی که در مراسم تشییع جنازه شهدا موزیک عزا می زنند، از لحاظ شرعی چه حکمی دارند؟ و آیا خرید و فروش آن لوازم موسیقی حرام است یا خیر؟

بسمه تعالی، خرید و فروش آلات لهو حرام است و موسیقی مطرب جایز نیست و صداهاى مشکوک مانع ندارد.

[سؤال 6616] 4988

3. خرید و فروش آلات موسیقی حلال است یا حرام؟ ننگ داشتن آلات موسیقی حلال است یا حرام؟

بسمه تعالی، اگر از آلات مختص به لهو است خرید و فروش و ننگ داشتن آن جایز نیست.

ص: 537

بسمه تعالی

محضر مبارك رهبر عالی قدر و زعيم اسلام حضرت مستطاب آيت الله العظمی جناب آقای خمینی، مدّ ظلکم العالی

با ابلاغ سلام، به عرض مبارك می رساند: نظر به این که دولت، اسلامی شده و برنامه های تبلیغاتی رادیوها و تلویزیون ها بر خلاف زمان رژیم طاغوت است؛ لذا از نظر شارع مقدس اسلام، بیع و شرا و نظر کردن و استماع اخبار از این قبیل آلت ها چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، مانع ندارد، لکن اگر برنامه غیر مشروعی دارد، لازم است از آن برنامه اجتناب شود.

بسمه تعالی

محضر مبارك رهبر کبیر انقلاب اسلامی مرجع مستضعفین جهان حضرت آيت الله العظمی امام خمینی ادام الله ظلّه علینا و متع الله المسلمین بطول بقائه

پس از عرض سلام، اگر چیزهایی که هم منفعت حلال دارد و هم منافع محرم دارد؛ مثلاً تلویزیون، رادیو، ضبط صوت و امثال این ها به کسانی فروخته شود که از این چیزها را در منافع حرام استفاده کنند آیا این حلال است یا حرام؟ و آیا بایع در گناه

آنان به دلیل آیه: (لَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ) شریک هست یا خیر؟ لطفاً توضیح بفرمایید. والسلام

خداوند متعال سایه حضرت مستطاب عالی را تا انقلاب حضرت مهدی (عج) بر سر مستضعفین جهان قائم بدارد، آمین، بحق محمد و آله الطاهرين.

بسمه تعالی، با علم به این که مشتری آن را در حرام صرف می کند فروش به او جایز نیست.

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آيت الله العظمى، امام خمينى، مدّ ظلّه العالى

1. خريدن تلويزيون در هند و استفاده از آن، در صورتى كه برنامه هاى موسيقي و همه نوع فيلم، و نيز برنامه هاى اخلاقي هم دارد، آيا جايز است يا خير؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور اشكال ندارد.

[سؤال 6620]

2. تجارت راديو و تلويزيون و مهندسى آن در هند، در صورتى كه فروشنده يا مهندس مى داند كه بعد از فروش يا بعد از درست شدن اين تلويزيون، از فيلم هاى سكسى يا موسيقي هم استفاده خواهد شد، آيا جايز است يا خير؟

بسمه تعالی، با فرض داشتن منافع حلال، معامله باطل نيست.

[سؤال 6621] 3279

بسمه تعالی

خدمت حضرت آيت الله العظمى رهبر انقلاب اسلامى امام خمينى، مدّ ظلّه

1. پيمانكار، شغل و كارش بستگى به دولت دارد مؤونه و مخارج او از اين شغل تأمين مى شود بعضى كارها مثل اين كه زمينى وسيع را براى ورزش و توپ بازى و اسب بازى آماده مى كند يعنى عده اى سوار اسب مى شوند و يك طرف ده نفر و طرف ديگر ده نفر جمع مى شوند يك آلت چوبى دست مى گيرند بازى مى كنند. در ايران و عراق ما اين بازى را نديديم در اين بازى كه عرفاً و عقلاً معصيت گفته مى شود چون كه فحش و حرف هاى بد به يكديگر از طرفين صادر مى شود و اذيت به حيوان هم مى شود كه اسب مى باشد كار پيمانكار ساختن آن زمين و اطراف است كه مردم براى تماشا مى نشينند پيمانكار از دولت كترات مى كند يك مبلغ از دولت مى گيرد بنا بر اين سؤال اين است كه آيا ساختن جاى مذكور و گرفتن پول جايز است يا خير؟

ص: 539

بسمه تعالی، فحش و ناسزا گفتن به مسلمان و مسابقه با برد و باخت حرام است ولی ساختن ورزشگاه و گرفتن پول در ازای آن اشکال ندارد.

2. دولت بعضی از جاها زمین و ساختمان و دکان را خراب می کند و خیابان درست می کند مالک زمین و ساختمان و دکان راضی نیست زیرا قیمت واقعی و عرفی نمی دهند در این صورت پیمانکار از دولت پول می گیرد خیابان درست می کند بنابراین گرفتن پول برای پیمانکار جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، تصرف در ملک مشروع غیر، منوط به اجازه مالک یا ولیّ امر است.

3. شخصی خانه می سازد در تهران و خودش همیشه در قم می نشیند. یک منزل برای بعضی امورات لازم، مثلاً بچه ها را می فرستد برای درس و تحصیل علم، و بعضی اوقات برای کارهای لازم خودش هم. لازم به ذکر است پولی که مصرف منزل کرده در داخل سال قبل از تعلق خمس ساخته شده، حال اگر کار ضروری پیش آمد و قصد کرد خانه را بفروشد یا اجاره بدهد آیا خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر منزل مورد حاجت برای سکونت شخص یا فرزندانش باشد و از درآمد بین سال تهیه شود خمس ندارد وگرنه خمس دارد.

4. کسی زمین را باغ درست می کند و درخت کوچک می کارد آیا بر این درختها خمس تعلق می گیرد یا خیر؟ بنابراین که درختها سال به سال بزرگ می شود و منفعتش هم زیاد می شود در این صورت حکمش چیست خمس تعلق می گیرد یا خیر؟ و نیز آیا این درختهای مذکور که برای زندگی و معیشت ضروری خود صاحب می باشد، یعنی زاید از سرمایه نیست خمس به آن ها تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر نهال ها مخمس باشد هر مقدار از درخت ها که پس از رسیدن وقت استفاده از آن صرف مؤونه شده خمس ندارد و بقیه خمس دارد و اگر نهال ها مخمس نبوده تمام درختها خمس دارد.

[سؤال 6622] 3280

بسمه تعالی 11 / 4 / 1362

دفتر استفتای حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، ادام الله ظلّه العالی علی رؤوس المسلمین

فروش آی. یو. دی که وسیله ای جهت جلوگیری بانوان از آبستنی می باشد و در رحم زنان به وسیله متخصصین مرد کار گذاشته می شود، چه حکمی دارد، با توجه به این که کارگذاشتن آن توسط متخصصین معمولی زن به آسانی صورت می گیرد؟ در

ص: 540

صورتی که جواب مثبت می باشد، در صورت محدودیت تعداد آی. یو. دی آیا در اولویت قرار دادن متخصصین زن هیچ گونه وجه شرعی دارد؟

بسمه تعالی، اگر به صورتی است که بدون این که موجب نازایی دائمی یا نقص عضو شود، قابل استفاده برای جلوگیری موقت باشد و به نحوی باشد که زن شخصاً یا به وسیله شوهرش نه به وسیله زن دیگر یا مرد اجنبی، بتواند آن را مورد استفاده قرار دهد، خرید و فروش آن برای منظور فوق اشکال ندارد.

کسب کردن به وسیله اعمال حرام

قمار، مسابقات و شرط بندی

[سؤال 6623] 3281

بسمه تعالی

1. بازی کردن با بیلارد، اگر بدون برد و باخت باشد چگونه است؟

بسمه تعالی، اگر از آلات قمار محسوب است، حرام می باشد.

2. مقدار نماز و روزه واجب بر فرزند ارشد، در صورت نبود وصیت، و علم به این که پدر بی نماز بوده، چه مقدار است؟

بسمه تعالی، هر مقدار از نماز و روزه که یقیناً از پدر فوت شده، باید قضا نماید.

3. کسی که روی کشتی کار می کند و چهارده روز کار و چهارده روز مرخصی دارد، در مدت کار نماز و روزه او چگونه باید انجام شود؟

بسمه تعالی، اگر چهارده روز که روی کشتی کار می کند، سفر واحد محسوب است، نماز او شکسته است و چنانچه سفرهای متعدد باشد در سفر اول شکسته، و در سایر سفرها تمام است.

4. کسی که می داند هفت روز در شهری خواهد ماند، ولی در اثر غفلت چهار روز نماز را تمام خوانده، وظیفه او چگونه است؟

بسمه تعالی، باید شکسته قضا نماید.

ص: 541

بسمه تعالی 1361 / 8 / 22

دفتر امام خمینی، برادر محترم، لطفاً جهت روشن شدن وضع بازی بیلیارد به لحاظ قانونی و یا غیر قانونی بودن آن از امام سؤال کنید و نظر ایشان را در اسرع وقت برای ما بفرستید.

در برقراری اسلام راستین مؤید و منصور باشید.

بسمه تعالی، هرچه که از آلات قمار محسوب باشد بازی با آن حرام است.

[سؤال 6625] 7355

5. بازی کردن با آلات قمار در صورتی که قصد برد و باخت در کار نباشد و فقط صرف بازی کردن است، جایز است؟

بسمه تعالی، جایز نیست.

[سؤال 6626] 7002

6. اگر مقصود از مسابقه های مذکور، جز همین بازی و تفریح چیزی دیگر نباشد، این چنین بازی و مسابقه جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، بدون برد و باخت اشکال ندارد.

[سؤال 6627] 1587

2. اگر در يك بازی که طرفین بر سر آن شرط بسته اند، شخصی بدون شرط شرکت نماید، جایز است؟

بسمه تعالی، جایز نیست.

[سؤال 6628] 3291

2. آیا فوتبال یا والیبال و یا ورزش های دیگر را بازی کردن سر پول یا چیز دیگر اشکال دارد یا نه؟

بسمه تعالی، با پول جایز نیست.

بسمه تعالی 1361 / 12 / 8

دفتر استفتائات امام امت، با عرض سلام و آرزوی طول عمر برای امام عزیزمان و آرزوی پیروزی برای رزمندگانمان، با سؤالی مواجه شده ایم که آن را شرح داده و امید است هر چه زودتر جواب آن را برایمان بفرستید؛ چرا که این خود، يك مسأله ای بحث انگیز شده است.

سؤال این است: بیشتر اوقات مشاهده می شود که بعضی در مسابقات فوتبال، والیبال و به خصوص پینگ پنگ، مبلغ چهل یا پنجاه تومان پول می سپارند و روی آن شرط بندی می کنند و هر گروه یا تیمی که برنده می شود، با آن پول، میوه یا شیرینی خریداری کرده و می خورند. آیا این بازی حکم قمار را دارد یا خیر و خوردن این نوع میوه یا شیرینی چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، اگر پولی برد و باخت می شود، قمار و حرام است.

[سؤال 6630] 954

6. ورزشی که در آن برد و باخت مطرح است - مثل مسابقات فوتبال، والیبال، کشتی و ... - چه صورتی دارد؛ آیا حلال است یا حرام؟

بسمه تعالی، اگر برای برنده چیزی مقرر کنند حرام است.

[سؤال 6631] 3284

بسمه تعالی 1361 / 6 / 2

محضر مبارك رهبر كبير انقلاب، حضرت آيت الله العظمى امام خمينى، دام ظلّه

بعد از سلام؛ در خیابان ها جلوی مغازه ها، جوان ها یا بچه ها فوتبال دستی بازی می کنند و يك نوشابه یا يك بستنی می برند این کار چه حکمی دارد؟ آیا قمار حساب می شود یا نه؟ لطفاً بیان فرمایید. والسلام عليكم ورحمة الله

بسمه تعالی، در فرض مسأله جایز نیست و قمار محسوب است.

ص: 543

11. آیا بازی کردن فوتبال دستی به قصد ورزش حلال است؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

[سؤال 6633] 3285

بسمه تعالی

آیا بازی کردن با بعضی وسایلی که هم اکنون در مغازه ها به فروش می رسد و در بازی با آن ها برد و باخت هم هست جایز است یا نه؟

بسمه تعالی، اگر قرار برد و باخت چیزی هست، حرام است. و همچنین اگر از آلات قمار باشد.

[سؤال 6634] 3286

بسمه تعالی

با درود به رهبر کبیر انقلاب امام خمینی، با عرض سلام امیدواریم که هر چه زودتر ریشه تمام طاغوتیان زمان از بُن کنده شود. مسأله ای بود که می خواستیم حل شود.

آیا این پاسورهایی که چاپ شده اند که در دست رس بچه ها قرار گرفته است نام این پاسورها را گذاشته اند پاسور اسلامی. بازی کردن با این پاسورها درست است یا نه؟ اما بعضی ها می گویند که این پاسورها خوب است و بعضی می گویند که این پاسورها عین همان پاسورهای سابق است که با شکل و ظاهر ناپسند و زشت است ولی شکل آن ها عوض شده است. اما در تمام مدرسه فکر می کنم از صد در صد بچه ها 30% آن ها نداشته باشند اما بچه ها این پاسورها را خریداری می کنند و به جای این که در کلاس حواس خود را به درس خواندن مشغول کنند با یکدیگر بازی می کنند. می خواستم اگر می شود جواب این سؤال را زودتر ارسال کنید تا در مدرسه بخوانیم.

بسمه تعالی، اگر با پول برد و باخت می شود حرام است و اگر بدون پول

ص: 544

است و محرز نیست که از آلات قمار است مانع ندارد اگر چه احتیاط مطلوب است.

[سؤال 6635] 3666

2. دو تا حیوان را جنگ می اندازد (مثل گاو و شتر و خروس و کبک و سگ) در بین ده تومان می گذارد و هر حیوان که زور بود از صاحب حیوان کم زور ده تومان می گیرد. حلال است یا حرام؟ شما امر بفرمایید.

بسمه تعالی، حرام است.

[سؤال 6636] 363

2. آیا بازی کردن با پاسور اگر بر سر پول نباشد و فقط برای گذراندن اوقات بیکاری باشد حرام است؟

بسمه تعالی، حرام است.

[سؤال 6637] 7002

5. معلوم است که سبق و رمایه از سنت های اسلامی است، آیا در این زمان به عوض اسب، با ماشین و غیره مسابقه بدهد یا به عوض تیر، یک چیزی را هدف قرار بدهد و با تفنگ و غیره به نشانه بزند رجحانی دارد یا نه؟

بسمه تعالی، این گونه مسابقات داخل سبق و رمایه مشروع نیست.

شطرنج و تخته نرد

[سؤال 6638] 3287

بسمه تعالی

حضور مرجع جهان اسلام و رهبر عظیم الشأن، رئیس ملت و دین مولانا الاعظم حضرت آیت الله العظمی امام خمینی ارواحنا له الفداء

ص: 545

امروزه در بعضی از زمینه ها سؤالاتی به وجود آمده است که یکی از آن سؤالات درباره شطرنج می باشد. از آن قائد بزرگ ضمن تشکر بسیار زیاد خواهشمندم به سؤالات پاسخ داده و چنانچه اگر روایتی از ائمه اطهار هم باشد نقل شود. خیلی متشکرم؛ خداوند ان شاء الله بر طول عمر آن حضرت بیفزاید.

1. آیا در اسلام شطرنج حرام است؟

بسمه تعالی، حرام است.

[سؤال 6639]

2. اگر شطرنج بدون پول باشد؛ آیا باز هم حرام است؟

بسمه تعالی، حرام است.

[سؤال 6640]

3. بعضی ها عقیده دارند که شطرنج فکر را باز می کند و باعث رشد فکر می شود؛ آیا صحیح است؟ لطفاً توضیح دهید.

بسمه تعالی، صحت ندارد و روایات مسأله را در مکاسب محرمة ذکر نموده ام.

[سؤال 6641] 3273

2. اگر شطرنج آلات قمار بودن خود را به طور کلی از دست داده باشد و چون امروز تنها به عنوان یک ورزش فکری از آن استفاده گردد بازی با آن چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، بر فرض مذکور اگر برد و باختی در بین نباشد اشکال ندارد. (1)

[سؤال 6642] 7375

2. بازی های سرگرم کننده؛ مانند شطرنج و تخته نرد و غیره؟

بسمه تعالی، شطرنج و تخته نرد حرام است.

ص: 546

1- ر.ک: صحیفه امام، ج 21، ص 149، نامه آقای قدیری به محضر حضرت امام خمینی رحمه الله درباره حکم بازی شطرنج.

بسمه تعالی

دفتر محترم حضرت امام خمینی، رهبر عزیز انقلاب اسلامی

محترماً این جانب دانشجوی رشته متالوژی دانشگاه تهران، دو سؤال شرعی از آن مقام محترم داشتم، خواهشمند است به طور مفصل به آن پاسخ فرمایید تا ابهامات برای این جانب برطرف شود.

1. آیا شطرنج حرام است یا خیر؟ در صورت حرام بودن خواهش می‌کنم دلایل قاطع از قرآن یا احادیث با ذکر خود آیه و ترجمه اش و نام سوره آن آیه و یا خود حدیث و ترجمه اش و منبع و نام صاحب حدیث را بفرمایید.

2. در مورد تخته نرد نیز عیناً به موارد فوق جواب بدهید، در ضمن خواهش می‌کنم صریحاً نظر حضرت امام را در موارد فوق اعلام فرمایید که اگر با دستخط خود ایشان باشد بی‌نهایت سپاس گزارم. تکرار می‌کنم در موارد فوق مفصل جواب بدهید و همچنین نظر عامه علماء و مراجع را تا آن جا که امکان دارد بفرمایید.

بسمه تعالی، بازی شطرنج و نرد و یا هرگونه وسیله قمار حرام است.

[سؤال 6644] 3289

بسمه تعالی

خدمت مرجع عالی قدر حضرت آیت الله العظمی حضرت امام خمینی

ضمن سلام و آرزوی موفقیت برای آن مرجع عالی قدر سؤالم این است که آیا شطرنج بدون برد و باخت یا شرط بندی حرام است یا خیر؟ والسلام، التماس دعا.

بسمه تعالی، حرام است.

[سؤال 6645] 7374

3. بازی های سرگرم کننده ولی بدون شرط بندی مانند شطرنج و تخته نرد و غیره.

بسمه تعالی، بازی با آلات قمار مطلقاً حرام است.

ص: 547

بسمه تعالی

دفتر امام خمینی

1. حامیان بازی شطرنج، امروزه ادعا دارند که این بازی، کمک مؤثری به پرورش فکر و قدرت تصمیم گیری و اراده است؛ و به دفعات، بر طبق ادعای آن ها، این نتایج ثمربخش به اثبات رسیده است. حال مشتاقیم بدانیم که با توجه به موارد بالا و این که امروز، زمان طاغوت نیست که این بازی، حتی در حدود سرگرمی هم - در مدارس و کاخ های جوانان - تخذیر فکر باشد، بر طبق فتوای امام، در این زمان اگر منظور، برد و باخت نباشد، جایز است یا خیر؟ (منظور ما از شطرنج، همین جوری است که امروزه در میان مردم معمول می باشد).

بسمه تعالی، بازی شطرنج - ولو بدون برد و باخت - حرام است.

2. آیا امام، پوشیدن چادر را جزو الزامات و واجبات حجاب اسلامی می دانند یا چادر را ضروری نمی دانند؟

بسمه تعالی، در حجاب، لباس خاصی معتبر نیست؛ ولی بهتر است چادر بپوشند.

مجسمه سازی و تصویر

بسمه تعالی 1 / 3 / 1361

محضر مبارك رهبر كبير انقلاب امام خمینی دامت برکاته، سلام علیکم

پس از عرض سلام و سلامتی و آرزوی تعجیل در فرج امام زمان (عج) این جانب چند سؤالی از جناب عالی دارم:

1. آیا زدن گل سینه که روی آن تصویری نقش بسته باشد اشکال دارد یا نه؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

2. آیا فوتبال یا والیبال و یا ورزش های دیگر را بازی کردن سر پول یا چیز دیگر اشکال دارد یا نه؟

بسمه تعالی، با پول جایز نیست.

بسمه تعالی

محضر مقدس مسئولین دفتر امام خمینی حفظه الله تعالی قائد اعظم دوران و امید محرومان جهان، با عرض سلام و احترام چند سؤال داشتم که فتوای مقتدا و رهبرم را در مورد آن می خواهم. لطف بفرمایید:

1. کشیدن و نقاشی صورت حیوان و انسان اشکال دارد؟

بسمه تعالی، اگر مجسمه نباشد اشکال ندارد.

2. سودی که از پول سپرده در بانک حاصل می شود و طبق فتوای امام، حرام است را می شود به حساب 100 امام یا حساب سپاه پاسداران گذاشت؟ و اگر نمی شود پس چه باید کرد؟

بسمه تعالی، نمی شود به حساب های مذکور داد و نباید بهره را بگیرند و اگر گرفته اند در صورت یأس از شناسایی صاحبانش باید به فقیر صدقه دهند از طرف آن ها.

3. در مسائل نماز جماعت مسأله شماره 1439 مأموم قنوت و تشهد را بخواند یا نخواند؟ (در اقتدای به امام جماعت در رکعت دوم) چون معمولاً نمی خواندیم و همه بر این عقیده بودند و من اخیراً در این مسأله به رساله رجوع کردم، حال نمی دانم در رساله اشتباه چاپ شده یا ما اشتباه می کردیم؟ ببخشید لطفاً توضیح بدهید آیا نمازهای قبلی که تشهد و قنوت را (در اقتدای در رکعت دوم) نمی خواندیم غلط بوده یا صحیح؟

بسمه تعالی، خواندن واجب نیست، ولی اگر تبعیت کنند و بخوانند مانع ندارد.

4. نگاه کردن زن به صورت مرد اجنبی که ریش خود را با تیغ تراشیده است چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، با نبود مفسده اشکال ندارد.

بسمه تعالی

حضور محترم امام خمینی مدّ ظلّه العالی

نظر به این که روشن نبودن تکلیف شرعی دست اندرکاران مجله کیهان بچه ها در مورد مسأله زیر ممکن است موجب عدول از حدود شرع باشد، خواهشمند است پاسخ روشن آن را به منظور رفع هرگونه ابهام مرقوم فرمایید. با تشکر و سپاس قبلی.

با توجه به حالات روحی و فکری کودک که بازیچه های کودکانه و اسباب بازی، نوعی وسیله سرگرمی است که به تدریج سازنده شخصیت کودک می باشد و حتی در صورت نبودن یا کمبود این وسیله، کودک به جای بازی با عروسک با بالش بازی می کند و یا یک تکه چوب را به جای اسب و یا تفنگ تصور می کند و با آن به بازی می پردازد، آیا تهیه و ساختن این نوع وسیله های بازی از قبیل عروسک، جوجه، اسب و خرگوش و غیره از نظر شرعی اشکال دارد و یا خالی از اشکال است؟

و همین طور در مورد نقاشی برای کودکان، که برای ملموس تر کردن قصه های کودکان هیچ چاره ای جز به تصویر درآوردن بعضی از قسمت های آن نیست، آیا نقاشی کردن خرگوش و موش و فیل و غیره برای کودکان اشکال دارد یا خیر؟

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، نقاشی مانع ندارد، ولی ساختن مجسمه حیوان جایز نیست.

[سؤال 6650] 379

3. نقاشی صورت انسان و حیوان چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، اگر مجسمه نباشد اشکال ندارد.

[سؤال 6651] 3294

بسمه تعالی 17 / 4 / 1361

حضور محترم حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، پس از عرض سلام

از محضر حضرت عالی در مورد مسأله ای شرعی تقاضای پاسخ دارم.

در رساله جناب عالی در باب مسأله معاملات باطل فرموده اید: خرید و فروش مجسمه و صابون یا چیزهایی دیگر که روی آن مجسمه دارد اشکال ندارد.

آیا این مسأله در مورد درست کردن عروسک هایی که به شکل انسان و یا حیوانات است و دارای حجم می باشند و با پارچه یا پلاستیک درست می شوند صادق است و ایجاد اشکال شرعی نمی کند؟ و همچنین در مورد تصویر انسان و حیوان به صورت

ص: 550

پارچه ای که حجم نداشته و فقط جنبه تصویری دارد به چه صورت می باشد؟

بسمه تعالی، ساختن مجسمه حرام است و عکس ولو روی پارچه اشکال ندارد.

[سؤال 6652] 3295

بسمه تعالی 1361 / 3 / 19

با درود بر شهیدان و پاسداران خونشان، برادران! مسأله ای که مطرح می کنم، مدتی است در خانواده ما مورد بحث قرار گرفته و تقریباً يك مسأله شرعی است:

مادر من از وقتی که خبر شهادت شهید مظلوم و 72 تن را شنیدند، اعصابشان خراب و استخوان پایشان سست شده. دکتر گفت که به خاطر اعصابشان است. از آن روز تا کنون هر وقت درباره شهیدان صحبت می شود، ایشان حالشان بد می شود. به همین خاطر تصمیم گرفتیم عکس های تمامی شهدایی که در خانه است (که خیلی هم زیاد است) را جمع کنیم. اما ایشان ممانعت به عمل آوردند. آیا از نظر شرعی اشکالی دارد که من در مقابل ایشان بایستم؟ یا اصلاً عکس زدن بر در و دیوار خانه جایز است یا نه؟

بسمه تعالی، نصب عکس بر دیوار اشکال ندارد، ولی اگر دیدن عکس موجب ضرر به حال شخص می شود، باید حال او مراعات شود.

[سؤال 6653] 130

3. آیا ساختن و درست کردن عروسک اشکال دارد؟ و آیا وجود عروسک در منزل برای بازی کردن کودکان اشکال دارد؟ آیا کشیدن شکل عکس انسان کامل (نقاشی کردن) اشکال دارد؟

بسمه تعالی، ساختن مجسمه حیوان ذی روح، حرام است، ولی نگهداشتن آن در منزل حرام نیست و نقاشی هم اگر مجسمه نباشد حرمت ندارد.

ص: 551

بسمه تعالی

1. آیا ساختن عروسک و یا خریدن آن برای سرگرمی کودکان از لحاظ شرعی اشکالی دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، ساختن مجسمه حیوان جایز نیست و فروش آن مانع ندارد.

2. خواهش آنکه در ماه مبارک رمضان به لحاظ عذر شرعی تعدادی روزه به گردن آن ها هست و هر سال هم تعدادی از آن ها را می گیرند ولی شمارش آن ها را نمی دانند ولی احتمال زیادی می دهند که اکثر آن ها را نگرفته اند، حال این اشخاص باید چند روز روزه بگیرند تا جبران شود؟

بسمه تعالی، مقداری را که یقین دارد بر عهده او است، قضا کند.

[سؤال 6655] 3297

بسمه تعالی 1361 / 8 / 9

محضر مبارک رهبر انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی، دام ظلّه، سلام علیکم

با اظهار ادب و آرزوی سلامتی آن امام؛ بدین وسیله استفتا می نمایم:

شرکت چهره نما که سرپرستی آن به بخش بازرگانی بنیاد مستضعفان محول گردیده است، سازنده عروسک و اسباب بازی برای کودکان می باشد.

آیا عروسک و پیکر حیوانات که توسط این کارخانه تولید می شود، با عنایت به این که توسط ماشین و به طور توخالی ساخته می شود، مشروعیت دارد یا نه؟ در صورتی که مشروعیت ساخت ندارد؛ آیا می شود قسمتی از آن را به طور نیمه ساخته از خارج وارد کرد یا نه؟

توضیحاً عرض می شود که کارخانه های مشابه، همچنان فعالیت می کنند و این کالا در حال حاضر برای بازی و فراگیری کودکان جامعه مورد نیاز می باشد و قطع تولید آن از سویی باعث تشدید قاچاق و بازار سیاه و رونق کار عوامل سودجو می گردد و از سوی دیگر موجب بی کار شدن عده ای کارگر و بلا استفاده ماندن مواد اولیه موجود در کارخانه می شود. هم چنین این بخش برای تبدیل تولید این واحد در آینده،

ص: 552

برنامه ریزی خواهد نمود. دو نمونه از محصولات این کارخانه جهت ملاحظه تقدیم می گردد.

بسمه تعالی، ساختن مجسمه ذی روح گرچه حرام است، ولی خرید و فروش مجسمه ساخته شده اشکال ندارد.

[سؤال 6656] 3298

بسمه تعالی

محضر مبارك زعيم بزرگوار و بنیان گذار جمهوری اسلامی، مرجع عالی قدر، حضرت آیت الله امام خمینی، دام ظلّه العالی

در مسأله 2069 رساله توضیح المسائل فرموده اید: «خرید و فروش مجسمه و صابون یا چیزهای دیگری که روی آن مجسمه دارد، اشکال ندارد». مستدعی است بفرمایید: ساختن مجسمه انسان و حیوانات با مواد پلاستیکی به صورت های کاریکاتوری و غیر واقعی چه صورتی دارد؟ والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، ساختن مجسمه ذی روح حرام است.

[سؤال 6657] 6007

4. آیا در اسلام خرید و فروش عروسك اسباب بازی گناه دارد و حرام است یا نه؟ زیرا در کتاب گناهان کبیره از آیت الله دستغیب آمده است که این معامله حرام است. از نظر شما چطور است؟

بسمه تعالی، مانع ندارد، اگر چه ساختن مجسمه ذی روح جایز نیست.

[سؤال 6658] 3299

بسمه تعالی 12 / 1 / 1362

خدمت برادران خادم به اسلام و مسلمین، أیدکم الله أجمعین فی الدارین

1. ساختن عروسك و انجام نمایش های عروسکی شرعاً چگونه است؟

بسمه تعالی، ساختن عروسك جایز نیست و نمایش مانع ندارد.

ص: 553

2. داستان های تخیلی که ساخته می شود و طبعاً دروغ هستند و واقعیت ندارند؛ اما برای آموزش مثبت به مخاطبین ساخته و گفته می شود، از لحاظ فقه شریعت مقدس اسلام چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، اگر دروغ است باید از آن احتراز شود.

3. جراحی غددی که در بدن می باشد و ضرری هم ندارد، شرعاً چگونه است؟

4. جراحی بینی و یا گوش جهت زیبایی شرعاً چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، 3 و 4. مانع ندارد.

[سؤال 6659] 3300

بسمه تعالی 1361 / 9 / 28

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

احتراماً؛ این جانب مالك و مدیر فنی کارخانه تولید پلاستیک که عمده محصولات آن عروسك پلاستیکی (اسباب بازی بچه ها) است، می باشم.

کارخانه فوق الذکر با سابقه و تجربه 25 ساله و با تعدادی کارگر در حدود يك صد نفر و با سرمایه گذاری قابل توجه، فعالیت داشته است. در این برهه از زمان و در حکومت جمهوری اسلامی که در جهت خودکفایی مملکت در هر زمینه، تولید اجناس مورد نیاز در داخل کشور ضرورت دارد، مدیریت این کارخانه در مورد ادامه کار این واحد تولیدی کسب تکلیف شرعی می نماید؛ چه در حال حاضر این کارخانه با سرمایه گذاری سنگین و تعداد زیادی کارگر در محاق تعطیل قرار گرفته است. استدعا دارد نظر مبارك را در زمینه استفتای زیر بیان فرمایید:

آیا برای اسباب بازی بچه ها، می توان عروسك های پلاستیکی تولید و عرضه نمود؟

با تقدیم احترام

بسمه تعالی، ساختن مجسمه ذی روح حرام است؛ هر چند فروش و نگهداری آن اشکال ندارد.

ص: 554

بسمه تعالی 1361 / 4 / 15

دفتر حضرت امام خمینی، سلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

مستدعی است نظر مبارك حضرت امام خمینی را در مورد کشیدن و نقاشی کردن صورت شخصیت های اسلامی معاصر و مراجع معظم، آیده الله تعالی، جهت تبلیغات اسلامی بیان فرمایید.

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، اگر دارای برجستگی نباشد و مجسمه صدق نکند، اشکال ندارد.

[سؤال 6661] 3302

بسمه تعالی 1361 / 11 / 9

خدمت رهبر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران؛ باری عرض می شود که دو مسأله احکام شرعی را در رساله جناب عالی به حسب ظاهر ندیدم و چون بنده مقلد شما می باشم، استدعا دارم که این دو مسأله را که ذکر خواهد شد، جوابش را مکتوب بفرمایید:

1. آیا کشیدن و یا نقش نمودن اجزای با روح حرام است؟

بسمه تعالی، مجرد نقش، بدون این که مجسمه باشد حرام نیست.

2. آیا نگاه نمودن به خواهر زن بالغه که هنوز شوهر ننموده است، حلال است؟

بسمه تعالی، خواهر زن نامحرم است.

[سؤال 6662] 684

2. نقاشی کردن و ترسیم چهره اشخاص و حیوانات آیا حرام است یا حکم دیگری دارد؟

بسمه تعالی، اگر برجستگی ندارد مانع ندارد.

بسمه تعالی 1361 / 10 / 28

حضور رهبر عالی قدر و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، پس از عرض سلام؛ خواهشمند است نظریات و فتوای حضرت عالی را در مورد مسائل ذیل به وضوح مرقوم فرمایند:

1. عکاسی و عکس برداری چگونه است؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد و کشیدن عکس ذی روح در صورتی جایز است که برجسته و مجسمه نباشد.

[سؤال 6664]

2. نقاشی کردن روی کاغذ و دیوار از اشخاص و یا حیوانات و یا چیزهایی که روح دارند، از نظر جناب عالی چگونه است؟ ضمناً بفرمایید که کلیشه را روی دیوار زدن چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، حکم این مسأله در جواب سؤال قبل ذکر شد.

[سؤال 6665]

3. مجسمه سازی از نظر حضرت عالی اشکال دارد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر ذی روح باشد حرام است.

[سؤال 6666] 6556

7. ظرف هایی در معرض خرید و فروش است با عکس هایی از آقایان رجال مملکتی و بعضی ها هم با عکس های زننده، مثل عکس های مینیاتوری یا غیره، آیا در داخل این ظرف ها می شود غذا خورد یا خیر؟ و اصولاً خرید و فروش این ها جایز است؟ در ضمن، نوعی صابون های خارجی که در روی جلد آنان عکس تبلیغاتی زن وجود دارد، خرید و فروش یا استفاده آن حلال یا حرام است؟

بسمه تعالی، خرید و فروش و استفاده مانع ندارد.

ص: 556

بسمه تعالی

پس از عرض سلام؛ امیدوارم حال شما خوب باشد. سؤال من این است که پدرم شغلش قلم زنی است، یعنی از کارهای مخصوص اصفهان که روی فلزات نقش می اندازند که برجستگی به وجود می آید که جزء مجسمه به حساب می آید. پدر من از کوچکی (یعنی ده سالگی) این کار را منبع درآمد قرار داد تا زن گرفت، تا حالا که حدود 40 سال سن دارد با شش بچه که بزرگ ترین آن من هستم که بیست سال دارم.

غرض از مزاحمت این بود که حدود نصف کارهای پدرم و شاید بیشتر از نصف، نقش و حک کردن شکل کامل انسان بوده است و ظاهراً طبق رساله شما - یعنی تحریر الوسیله، جلد دوم، صفحات اول مکاسب محرمة - مزد گرفتن برای به وجود آوردن این نوع کارها حرام است، یعنی پولش حرام است. حال اگر بخواهد که اولاً مالش از حرام پاک شود که باعث قبولی اعمال مثل نماز شود و ثانیاً برای اولین بار شروع به دادن خمس نماید، چه کار باید بکند؟

ضمناً این دومین نامه ای است که من به این مضمون می فرستم؛ (1) خواهش می کنم جواب بدهید.

بسمه تعالی، اگر بعد از ساختن مجسمه آن را فروخته، پولش حلال است.

بسمه تعالی

سؤال من این است که پدرم شغلش قلم زنی است، یعنی از کارهای مخصوص اصفهان که روی فلزات نقش می اندازند که برجستگی به وجود می آید که جزء مجسمه به حساب می آید. پدر من از کوچکی یعنی ده سالگی این کار را منبع درآمد قرار داد تا زن گرفت تا حالا که حدود چهل سال سن دارد با شش بچه که بزرگ ترین

ص: 557

آن من هستم که بیست سال دارم و طلبه هستم.

غرض از مزاحمت این بود که حدود نصف کارهای پدرم و شاید بیشتر از نصف، نقش و حک کردن شکل کامل انسان بوده است و ظاهراً طبق رساله تحریر الوسیله شما جلد دوم صفحات اول مکاسب محرمه مزد گرفتن برای به وجود آوردن این نوع کارها حرام است، یعنی پولش حرام است. حالا- اگر بخواهد که اولاً- مالش از حرام پاک شود که باعث قبولی اعمالش مثل نماز شود و ثانیاً شروع به دادن خمس نماید چه کار باید بکند؟

بسمه تعالی، اجرت و مزدی که در قبال عمل حرام گرفته باید به مالکش برگرداند و اگر مالک واقعی آن را نمی شناسد از طرف او به فقرا صدقه بدهد.

[سؤال 6669] 3306

بسمه تعالی 1361 / 4 / 30

محضر مبارک رهبر کبیر انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی، دامت برکاته

بعد از سلام؛ به استحضار می رساند که در زمان رژیم شاهنشاهی، قراردادهایی با برخی از پیکره سازان منعقد گردیده و مجسمه هایی آماده گردیده که تعدادی از آن ها در ایران و تعداد دیگری در کشورهای اروپایی است و دولت ایران باید مقداری ارز بفرستد تا مجسمه ها را تحویل بگیرد. پول دادن به مجسمه سازان و فرستادن ارز و تحویل گرفتن مجسمه ها از نظر شرعی حکمش چیست؟

بسمه تعالی، با مراعات مقررات دولت اسلامی مانع ندارد.

[سؤال 6670] 1093

5. آیا نصب مجسمه سمبل پرواز (یک آدم بال دار) در محوطه پایگاه هوایی اشکالی دارد؟

بسمه تعالی، نصب آن اشکال ندارد.

ص: 558

8. آیا خیاطی و گلدوزی و کوبلن دوزی و گلسازی یادگیریشان اشکال دارد؟ و حتی وقت صرف دوختن این ها از نظر اسلام عیبی دارد یا خیر؟ و همچنین تزیین کردن منزل با گل های طبیعی و گلدان جزو تجملات است و حرام است یا خیر؟

بسمه تعالی، حرام نیست.

ریش تراشی

بسمه تعالی

سلام و درود گرم و بی پایان من خدمت رهبر عظیم الشان انقلاب امام عزیز خمینی بت شکن. غرض از گرفتن وقت گرامی و پربارتان پرسیدن چند مسأله از آن مرجع گرانقدر است مسائل این ها هستند.

1. در رساله آن مرجع عزیز نوشته شده است که بکار بردن تیغ برای صورت جایز نیست حال این سؤال برایم مطرح است که آیا مصرف تیغ تنها برای صورت جایز نیست یا به طور کلی برای همه قسمت های بدن.

بسمه تعالی، برای قسمت های دیگر بدن اشکال ندارد.

2. آیا رقصیدن برای شوهر خود و نیز در میان زن ها حرام است؟

بسمه تعالی، جایز است مگر آن که مفسده داشته باشد.

3. آیا عکس انداختن بدون روسری در صورتی که عکاس محرم و ظاهر کننده آن نامحرم و ناشناس

باشد حرام است؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

4. اگر کسی 7 روز قضای روزه واجب داشته باشد آیا باید قضای آن را 7 روز متوالی به جا آورد؟ یا اشکال ندارد مثلاً 7 هفته در هر هفته يك روزه؟

بسمه تعالی، توالی لازم نیست.

17. پولی که سلمانی بابت تراشیدن صورت می گیرد حلال است یا حرام، بر فرض حرمت اگر مخلوط با پول های حلالش باشد و بخواهد در مقام تخمیس اموال برآید لازم است دوبار تخمیس کند یا خیر؟

بسمه تعالی، با اجرت ریش تراشی علی الأحوط معامله پول حرام می شود و در مورد اختلاط احوط تخمیس است و پول حلال در بین که از درآمد کسب و متعلق خمس است جداگانه خمس دارد و ترتیب هر يك در كتاب تحرير الوسيله مسطور است.

[سؤال 6674] 3308

بسمه تعالی 1361 / 10 / 20

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، پس از عرض سلام، سؤالاتی دارم که منتظر پاسخ می باشم:

1. ظاهر الفسق به چه کسانی اطلاق می شود و آیا به کسی هم که ریش بتراشد گفته می شود؟

بسمه تعالی، اگر تکرار شود بنا بر احتیاط حکم کبیره را دارد.

2. با توجه به این مسأله که هر چیز برای بدن انسان ضرر دارد استعمالش حرام است (قریب به این مضمون) آیا کشیدن سیگار که مقدار زیادی نیکوتین دارد و ضررش کاملاً مشهود است حرام است یا خیر؟

بسمه تعالی، کشیدن سیگار حرام نیست و بهتر است نکشند.

3. کسی که تا کنون حساب سال نداشته و می خواهد حساب سال باز کند، آیا خمس به لوازمات زندگی او از قبیل خانه و یخچال یا زمین جهت احداث خانه و... تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر نمی داند که از ریح بین سال تهیه کرده، باید با حاکم شرع مصالحه کند.

4. کسی که دستش شکسته و خودش نمی تواند در هنگام وضو دست سالم را بشوید و در هنگام تیمم هم کف دو دست او به زمین نمی رسد تکلیفش چیست؟

بسمه تعالی، به هر نحو می تواند ولو با کمک گرفتن از دیگری وضو بگیرد یا تیمم کند.

5. معلولینی که هر دو دستشان قطع می باشد برای وضو و یا تیمم باید چه بکنند؟

بسمه تعالی، برای وضوی مقدار باقیمانده از اعضای وضو را بشوید و اگر می تواند خودش با رطوبت وضو مسح را انجام دهد و اگر نمی تواند نایب بگیرد و نایب باید از رطوبت وضوی او بگیرد و مسح کند و در تیمم پیشانی را به زمین مسح کند.

6. برادرانی که در جبهه ها هستند در مدتی که پدافند می باشند و آتش توپخانه و... فقط به سر آنان می بارد و بعضی از آنان شهید می شوند، آیا به آن ها شهید در معرکه گفته می شود؟ و تا چه اندازه از مناطق جنگی معرکه محسوب می شود؟

بسمه تعالی، معرکه حدودی است که به آن جبهه جنگ گفته می شود و در فرض مزبور شهید در معرکه است.

[سؤال 6675] 3309

بسمه تعالی

دفتر استفتا حضرت امام خمینی مدّ ظلّه

با عرض سلام لطفاً نظر حضرت امام را درباره سؤال زیر مرقوم فرمایید. شخصی دو طرف صورت خود را می تراشد ولی جلوی صورت خود را مقداری می گذارد، به قول معروف «ریش پروفسوری» می گویند. این شخص برخورد با مردم می کند، به او می گویند فلانی ریش گذاشته ای. آیا این شخص ریش تراش محسوب می شود یا ریش دار؟ خداوند سایه پر برکت امام را بر سر ملت همیشه برقرار بدارد. بسمه تعالی، تراشیدن بعض ریش حکم تراشیدن تمام آن را دارد.

[سؤال 6676] 3310

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی دامت برکاته نظر مبارك خود را درباره این سؤال مرقوم بفرمایید.

آیا داشتن ریش به اندازه چانه کافی است؟

بسمه تعالی، کافی نیست.

ص: 561

9. ریش تراشیدن چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، بنا بر احتیاط واجب باید ترك شود.

[سؤال 6678] 769

10. ما رأيكم في حلق اللحية، وعلى تقدير الحرمة فهل يعتبر حالقها فاسقاً؟

بسم الله تعالی، حرام على الأحوط وحالقتها محكوم بالفسق كذلك.

[سؤال 6679] 494

3. آیا بلند بودن شارب حرام است و یا مکروه؟

بسمه تعالی، حرام نیست.

[سؤال 6680] 3311

بسمه تعالی

محضر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی دام ظلّه

1. آخوندها بر منبر می گویند ریش تراش را خداوند در قرآن لعنت کرده من در قرآن ندیدم از علمای بزرگ پرسیدم گفت برای این ریش تراشی از جانب خدا آیه نیامده از گناه کبیره و صغیره چیزی نگفت فقط گفت حدیث پیغمبر صلی الله علیه و آله وسلم است

فرموده: نتراشید من نمی دانم ریش گذاشتن واجب است یا مستحب؟

بسمه تعالی، به احتیاط واجب نباید ریش را بتراشند.

2. کسی که به مریضی شهوت مبتلا است زن ندارد دکتر گفته اگر زن نگیری می میری شخص مریض پول ندارد زن بگیرد جایز است به قدر رفع مرض زنا کند یا نه باید بمیرد؟

بسمه تعالی، جایز نیست.

3. آیا وکیل يك مجتهد می تواند مقلد مجتهد دیگر را مجبور کند و سهم امام علیه السلام از او بگیرد در حالی که او قلباً راضی نیست می خواهد سهم امام علیه السلام را به مرجع تقلید خود برساند.

بسمه تعالی، حق ندارد او را اجبار کنند.

4. وکیلی که به زور از مردم سهم امام علیه السلام را می گیرد با کمک ظالم. جایز است از دست این وکیل

ص: 562

شکایت کند به حکومت تا از این کار منصرف شود و با مردم عادلانه رفتار کند؟

بسمه تعالی، به مجتهدشان اطلاع دهند و برای او ثابت کنند خیانت وکیل را تا او را عزل کند.

5. کسی هزار افغانی را به دو صد تومان بفروشد یا ده دینار را به سه هزار افغانی بفروشد این جایز است یا ربا است؟

بسمه تعالی، مانع ندارد مگر آن که مقصود فرار از ربا باشد.

[سؤال 6681] 3312

بسمه تعالی

خدمت مسئول دفتر امام خمینی سلام عرض می کنم، پس از عرض سلام، امیدوارم همیشه حالتان خوب و در زندگی همیشه موفق باشید. این جانب سرباز هستم. در جبهه جنوب مشغول خدمت هستم. راجع به سبیل که بلند باشد، یعنی چقدر بلند باشد ایراد دارد؟ لطفاً برایمان بنویسید و ایرادش را هم بنویسید. بنده به رساله امام مراجعه کردم چیزی پیدا نکردم که درباره این جریان چیزی نوشته باشد. از خدای متعال طول عمر امام بت شکن را می خواهم.

بسمه تعالی، بلند بودن شارب حرام نیست، ولی اگر به حدی باشد که هنگام آب آشامیدن، داخل آب شود مکروه است.

[سؤال 6682] 3313

بسمه تعالی 1361 / 3 / 8

محضر مبارك رهبر عالی قدر ایران، امام خمینی، دامت برکاته، سلام ای امید مستضعفان جهان! سلام ای حسین زمان! سلام ای روح خدا!

رهبر! بار دیگر مزاحم درگاہت شدم تا بتوانم در سایه رهنمودهای شما به تکلیف الهی خود عمل نمایم. اخیراً سؤال هایی می شود راجع به این که اگر سبیل روی لب بالا بیفتد حرام است و بعضی می گویند: «خیر، حرام نیست». گویا یکی از روحانیون که در تلویزیون درس قرآن می دهد، گفتند که حرام نیست. مستدعی است رهبر عالی قدر با

ص: 563

بیش همیشگی که ویژه خودشان می باشد، حکم الهی را صادر فرمایند.

بسمه تعالی، حرام نیست ولی کراهت دارد.

[سؤال 6683] 3314

بسمه تعالی

لطفاً مسائلی زیر را در رابطه با سازمان آتش نشانی مطرح بفرمایید.

1. چون کارکنان اداره آتش نشانی، به خاطر شغلی که دارند ماسک های ضدگاز می بندند همچنین به خاطر سرایت آتش به صورتشان در هنگام اطفای حریق، داشتن ریش بلند خالی از خطر نخواهد بود؛ به همین جهت در گذشته به آنان تیغ و وسایل دیگر صورت تراشی می دادند که فعلاً متوقف شده است. با توجه به این که تراشیدن ریش با تیغ از نظر شرعی اشکال دارد حکم چیست؟

بسمه تعالی، اگر ممکن است، به مقداری که صدق ریش کند، را باقی بگذارند و خود را از خطر حفظ کنند و اگر ممکن نیست، معذورند.

2. افراد آتش نشانی هر لحظه می بایست آماده حرکت باشند جهت اطفای حریق؛ بنابراین همه نمی توانند با هم پوتین های خود را در آورند که در این صورت موجب اتلاف وقت برای پوشیدن مجدد می شود؛ لذا نماز جماعت برقرار نمی نمایند که بسی جای نگرانی است. با توجه به این مختصر، توضیح بفرمایید که حکم شرعی چیست؟

بسمه تعالی، اگر ضرورت است، چیزی بر آن ها نیست.

3. بر حسب شغلی که داریم، هر چند سال، در یکی از شهرهای نفت خیز هستیم که وطن ما هم نیست و خیال نداریم این شهرها را به عنوان وطن اختیار کنیم. بنا به اقتضای کار، در بین ده روز ممکن است چند بار - از صبح تا عصر - بیشتر از هشت فرسخ از خانه دور شویم. استدعا داریم بفرمایید: وضعیت نماز و روزه ما چه می شود؟ و اگر نماز شکسته باشد و روزه نداشته باشیم کجا قضا کنیم.

بسمه تعالی، حکم مسافر دارید و نماز شما در آن محل شکسته است و نمی توانید روزه بگیرید.

[سؤال 6684] 1705

2. آیا ریش تراشی معصیت است یا خیر؟ و آیا نوجوانانی که برای رشد شمایلشان،

ص: 564

موهای تازه رویده خود را می تراشند، معصیت کرده اند یا خیر؟ و آیا اگر قسمتی از موهای صورت را زده و قسمتی را نگاه دارد، باز اشکال دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، بنابر احتیاط نباید بتراشند؛ و تراشیدن بعضی، حکم تراشیدن همه را دارد، مگر بعضی اطراف صورت که حکم اصلاح دارد.

[سؤال 6685] 3315

بسمه تعالی 1361 / 6 / 16

1. در توضیح المسائل امام قسمت آخر نوشته شده که احتیاط واجب آن است که تیغ به صورت نزنند، اما اگر شخصی تازه موی صورت بیرون آورده و می خواهد رشدش بیشتر شود، چند بار تیغ بزند، حکم این مسأله به این شکل چگونه خواهد بود؟

بسمه تعالی، ریش تراشیدن برای هر منظوری که باشد، حرام است علی الاحوط.

2. می دانیم که چقدر اطاعت پدر و مادر، مخصوصاً مادر در شرع، تأکید و واجب شمرده شده است. با این وجود خیلی از پدر و مادرها، بر اساس حس عاطفه، در بسیاری از امور جلوی پیشرفت فرزندان را می گیرند، مثلاً از فعالیت او در انجمن، پایگاه های نظامی، بسیج، جبهه و غیره جلوگیری می کنند. وقتی امام می گویند که به جبهه رفتن واجب کفایی است، ولی بعضی مادرها بر اساس همین احساس عاطفه نمی گذارند، در صورتی که خیلی از این فعالیت ها می تواند تغییر اساسی در زندگی آن شخص دهد، تکلیف چیست؟ بیشتر توضیح دهید.

بسمه تعالی، مادامی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، و اعلان کفایت از طرف مسئولین نشده، شرکت در جبهه دفاع واجب است، و اذن والدین شرط نیست.

3. اگر شخصی حالتی داشته باشد که بیشتر اوقات، و یا همیشه باید نماز را تند بخواند و مستحبات نماز را هم نخواند. در این صورت چگونه می تواند نماز را آن طور که در اسلام از يك شخص خواسته اند انجام دهد؟

بسمه تعالی، اگر واجبات نماز را درست انجام دهد، نماز صحیح است.

ص: 565

بسمه تعالی 1361 / 6 / 25

دفتر مبارك حضرت امام خمینی، دام بقاؤه

با عرض ادب و احترامات شایسته استدعا دارد ذیلاً مرقوم فرمایید که تراشیدن ریش صورت با ماشین برقی فلیپس و یا غیره، از نظر شرع اسلام حرام است یا خیر؟ دستورات لازم را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، ریش تراشیدن خواه با تیغ باشد یا با ماشین، حرام است علی الاحوط.

[سؤال 6687] 5621

2. فتوای امام خمینی مبنی بر احتیاط واجب در ترك تراشیدن صورت با تیغ و یا ماشین هایی که از ته می تراشند چگونه باید تفسیر شود؟ چون عده ای مکروه و عده ای حرام می دانند، کدام يك از دو مورد بالا صحیح تر است؟

بسمه تعالی، تراشیدن ریش و یا ماشین زدنی که در حکم تراشیدن باشد، حرام است علی الاحوط.

[سؤال 6688] 3317

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت امام خمینی، دام ظلّه

اخیراً در پایگاه هوانیروز اصفهان مسأله ای در رابطه با حد ریش گذاشتن به وجود آمده، که خدای ناکرده چنانچه این مسأله حل نشود، منجر به اختلافاتی خواهد گردید. لذا کل قضیه را در ذیل می آوریم، تا جناب عالی در این مورد نظر دهید.

بر اساس ماده 110 فصل دوازده آیین نامه ارتش جمهوری اسلامی ایران، باید موی سر نظامیان، به ویژه اطراف سر و پشت گردن آن ها همیشه کوتاه بوده و چنانچه مایل به گذاردن ریش باشند، نبایستی ریش آن ها بیشتر از نمره چهار باشد. در این رابطه از

ص: 566

سوی فرماندهان ارتش بخشنامه ای صادر گردیده و به یگان های مختلف ابلاغ و در آن قید شده که ماده 110 آیین نامه جهت حفظ نظم لازم الاجرا است. از آن جا که مسأله حد ریش، يك مسأله فقهی است و نظر فقیه جامع الشرایط در این مورد شرط است، آیا امر فرماندهان در این مورد به خصوص قابل اجرا است؟

در رابطه با امر جناب عالی مبنی بر اطاعت از فرماندهان، در این مورد به خصوص تکلیف چیست؟ لطفاً در جواب تسریع به عمل آورید.
بسمه تعالی، تبعیت از مقررات ارتش لازم است.

[سؤال 6689] 3318

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی نایب الامام، امام خمینی زید عزّه العالی

پس از اهدای سلام، از خداوند سلامتی آن رهبر عالی قدر را خواسته و خواهانیم. در ضمن از آن مقام رهبریت استفتا می شود راجع به گذاشتن ریش در ارتش، حتی با ماشین دو هم نمی گذارند صورتمان را اصلاح کنیم، می گویند باید یا با تیغ و یا با ماشین نیم بزنیید در این صورت پیروی از مافوق خود آیا جایز است یا نه؟

بسمه تعالی، تراشیدن ریش و ماشین کردنی که در حکم تراشیدن است حرام است علی الاحوط و دستور برخلاف موازین اسلامی جایز نیست و اطاعت از چنین دستور نیز جایز نیست.

[سؤال 6690] 3319

بسمه تعالی

خدمت رهبر کبیر انقلاب و مرجع عالی قدر، امام خمینی، سلام علیکم ورحمة الله وبرکاته، این جانب می خواستم در مورد يك مسأله از جناب عالی سؤال کنم. از شما خواهش می کنم که جواب این سؤال بنده را با دست مبارك خودتان بنویسید.

این جانب از یکی از روحانیون در مورد تراشیدن صورت با تیغ، سؤالی کردم و

ص: 567

ایشان در جواب گفتند: «هیچ مردی اجازه ندارد از اول عمرش تا آخر عمرش صورتش را با تیغ بتراشد، مگر این که موردی پیش آید و مثلاً مریض بشود و لازم باشد که صورتش را با تیغ بتراشد».

اولاً: تقاضا دارم بنویسید که آیا جواب ایشان مطابق با فتوای جناب عالی است یا خیر؟

ثانیاً: يك مسأله دیگر هم برایم پیش آمده که از جناب عالی تقاضا دارم جواب این مسأله را هم بنویسید.

آیا مرد جوانی که حدود 18، 19 سال سن دارد، اجازه دارد که فقط به منظور روئیدن مو در صورتش (ریش و سبیل) و بهتر روئیدن آن، صورتش را دو یا سه بار با تیغ بتراشد یا خیر؟ تذکر دهید که جواب شما فقط در مورد تراشیدن سبیل است یا این که در مورد تراشیدن ریش هم صادق است؟ والسلام

بسمه تعالی، بنابر احتیاط واجب نباید ریش را بتراشند ولی تا ریش بیرون نیامده تیغ به صورت کشیدن مانع ندارد و تراشیدن سبیل اشکال ندارد.

[سؤال 6691] 3320

بسمه تعالی 1361 / 1 / 9

استفتا از محضر امام اعظم، حضرت آیت الله العظمی خمینی کبیر

1. کوتاه کردن ریش با ماشین های معمولی دستی تا حدود يك میلیمتر چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، بنابر احتیاط باید طوری باشد که صدق ریش کند.

[سؤال 6692]

2. گذاشتن سبیل نسبتاً کوتاه و به نحوی که نوک های شارب و آبخور دقیقاً زده شده باشد چگونه است؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

ص: 568

3. مشخص بودن خط فاصل بین موی سر و ریش در روی شقیقه ها چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

[سؤال 6694] 3321

بسمه تعالی 3 / 4 / 1361

حضور محترم نمایندگان دفتر حضرت امام خمینی، رهبر مستضعفان جهان، با آرزوی سلامتی و طول عمر برای امام امت و با آرزوی توفیق کامل برای رزمندگان اسلام، از محضر محترم نمایندگان امام که در دفتر آن حضرت تشریف دارند، خواستم سؤالی را که برایم پیش آمد، جوابش را خصوصی دریافت نمایم.

این جانب خدمتگزاری از اسلام برای امت اسلام، در کارگزینی آموزش و پرورش هستم که مقلد امام می باشم. حقیقت این است که قبلاً به علت عدم آگاهی کافی از جمله «احتیاط واجب» ریشم را با تیغ می تراشیدم. پس از مطالعه دقیق از رساله امام و پرسش از روحانیون، دریافتم که تراشیدن ریش با تیغ حرام است، زیرا وقتی از حضرت امام در این زمینه سؤال کردند، در رساله فرمودند که «احتیاط واجب در ترك آن است».

اکنون که به لطف الهی فایده های احکام اسلام و فتوای مجتهدین را تا حدودی دریافتم و از جمله امام این طور برداشت نمودم که تراشیدن صورت با تیغ حرام است، حدود دو سال است که اراده کردم و صورتم را با تیغ نمی تراشم.

اکنون مدتی است که مورد سؤال های گوناگون از جانب افرادی که مدعی اند که باید با تیغ صورت را تراشید، قرار گرفتم و حتی آن قدر بحث می کنند که هر جوابی داده شود، قانع نمی شوند. بعضی ها سؤال می کنند برای چه ریش گذاشتی؟ آیا مگر منظور امام این نیست که اگر با تیغ، صورت را تراشیدید مانعی ندارد؟ و گاهی اوقات

ص: 569

سؤال می کنند که اصلاً فلسفه نزدن صورت با تیغ را برایشان شرح دهیم.

علی هذا با توجه به شرح فوق، خواهشمند است برای پاسخ گویی دقیق به این قبیل سؤال کنندگان، جواباً اعلام بفرمایید:

اولاً، تراشیدن صورت با تیغ حرام است یا خیر؟

ثانیاً، فلسفه ریش گذاشتن (تراشیدن با تیغ) چیست و چه مزایایی برای سلامتی بدن در دنیا و چه مزایایی در آخرت دارد؟

بسمه تعالی، تراشیدن ریش، خواه با تیغ باشد یا وسیله دیگر، حرام است علی الاحوط و حکم الهی را باید بدون جست و جواز فلسفه آن عمل نمود؛ گرچه نزد کسانی معلوم است که تراشیدن ریش مضراتی هم دارد.

[سؤال 6695] 3322

بسمه تعالی 10 / 6 / 1360

ریاست محترم دفتر امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

غرض از مزاحمت، ضمن تقدیم یک قطعه عکس نظامی که فقط در چانه مقداری ریش وجود دارد، از حضور سرورم تقاضا می شود بفرمایید این نوع ریش، درست است یا نه؟ و اصولاً ریش تراشی چه حکمی دارد؟ چون در رساله احکام امام خمینی - مدّ ظلّه العالی - هرچه گشتم، دستوری نسبت به آن نیافتم. والسلام علیکم ورحمة الله

بسمه تعالی، تراشیدن ریش حرام است علی الاحوط و مقدار ذکر شده کافی نیست.

[سؤال 6696] 3323

بسمه تعالی

محضر مبارک رهبر کبیر انقلاب و مرجع عالی قدر، امام خمینی، دام ظلّه العالی

این جانب شغلم سلمانی و آرایشگاه دارم و در منطقه ای هستم که مراجعین اکثراً ریش تراش هستند و جز این شغل، کار دیگری از من ساخته نیست. آیا ریش تراشی

ص: 570

مسئولیت شرعی برآیم دارد؟ لطفاً نظر مبارك را اعلام و تکلیفم را روشن فرمایید. بسمه تعالی، ریش تراشیدن حرام است علی الاحوط، و اجرت ریش تراشی نیز حرام است علی الاحوط.

[سؤال 6697] 3324

بسمه تعالی 1361 / 6 / 17

حضور محترم حضرت آیت الله خمینی، رهبر انقلاب اسلامی ایران و مرجع تقلید محترم، با سلام فراوان و امید پیروزی اسلام بر کفر.

این جانب مقلد شما می باشم، به خاطر مسأله شرعی مربوط به گذاشتن ریش که امروزه در جامعه به عنوان يك واجب مطرح شده، مزاحم وقت عزیزتان شده و تقاضامندم در مورد حرام بودن یا نبودن ریش تراشیدن، جوابی به من بدهید.

بسمه تعالی، تراشیدن ریش حرام است علی الاحوط.

[سؤال 6698] 3325

بسمه تعالی 1360 / 6 / 11

حضور محترم مسئول دفتر امام خمینی، با احترام

مقتضی است از حضرت امام خمینی در رابطه با این که تراشیدن ریش حرام است یا خیر سؤال نموده، جواب آن را که به وسیله ایشان ممههور شده است، ارسال نمایید.

بسمه تعالی، تراشیدن ریش و ماشین کردنی که مثل تراشیدن است، حرام است علی الاحوط.

[سؤال 6699] 7327

2. آیا استعمال تیغ در تمام موارد باید ترك شود؟

بسمه تعالی، استعمال تیغ ممنوع نیست ولی ریش تراشیدن برای مرد حرام است علی الاحوط.

ص: 571

بسمه تعالی

محضر مبارک رهبر کبیر انقلاب، امام خمینی مدّ ظلّه العالی

لطفاً به دو سؤال ذیل پاسخ مرقوم فرماید:

1. مطرح شده که تراشیدن ریش حرام است (چه با تیغ و چه با ماشین برقی) و کسی که ریشش را می تراشد مفسد؟

بسمه تعالی، به احتیاط واجب نباید ریش را بتراشند.

2. مطرح شده: تدریس خواهران در مدارس و یا دانشگاه یا جلسات درسی که برادران حضور دارند، جایز نیست؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد با مراعات حجاب و نبود مفسده.

[سؤال 6701] 798

6. کسانی هستند ریش را تمام نمی گذارند - به قول غربی ها پروفیسوری است - آیا مقدار تراشیده شده فعل حرام است یا خیر؟ و آیا مقدار

باقیمانده صدق بر تمام ریش را دارد یا نه؟

بسمه تعالی، تراشیدن بعض ریش حکم تراشیدن تمام آن را دارد.

[سؤال 6702] 3327

بسمه تعالی

حضور رهبر انقلاب اسلامی ایران، حضرت آیت الله امام خمینی

آیا تراشیدن ریش حرام است یا مباح؟

بسمه تعالی، به احتیاط واجب نباید بتراشند.

[سؤال 6703] 333

2. آیا ریش پروفیسوری درست است؟ و آیا می شود پشت چنین شخصی نماز خواند؟

بسمه تعالی، حکم تراشیدن تمام ریش را دارد.

2. تراشیدن صورت با تیغ یا با ماشینی که مثل تیغ از ته می تراشد حرام است یا چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، بنا بر احتیاط واجب باید ترك شود.

[سؤال 6705] 521

3. آیا تیغ زدن صورت حرام است؟ ماشین زدن چطور؟ (دستی - برقی). و نیز از عایدات آن، که آرایشگران و اهل خانه شان تغذیه می کنند چطور است؟

بسمه تعالی، تراشیدن صورت خواه با تیغ باشد یا با ماشین حرام است علی الاحوط و اجرت عمل مزبور حرام است علی الاحوط.

[سؤال 6706] 1335

8. تراشیدن موی بدن مرد مثل ریش و سبیل با تیغ حرام است یا نه و همچنین با ماشین ریش تراشی که از ته می تراشد چطور؟

بسمه تعالی، ریش تراشیدن خواه با تیغ باشد یا با ماشین حرام است، علی الاحوط.

[سؤال 6707] 4165

4. ریش زدن صورت مردی از ته، چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، به احتیاط واجب نباید بتراشند یا به طوری کوتاه کنند که مثل تراشیدن است.

[سؤال 6708] 3328

بسمه تعالی

ضمن عرض سلام خدمت امام، چند سؤال را مطرح می نمایم. امیدوارم پاسخ دهند:

1. با توجه به این که امام، تراشیدن صورت را با تیغ و ماشین برقی حرام دانسته اند،

اگر کسی چنین کاری را انجام دهد و نماز بخواند و روزه بگیرد، نماز و روزه او صحیح است یا باطل؟

بسمه تعالی، نماز و روزه صحیح است ولی ریش تراشی حرام است، علی الاحوط.

2. آیا خواندن نماز برای آموزش دیگران اشکال دارد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

3. اگر امام جمعه ای که از طرف امام تعیین شده اند، بنا به دلایلی، مورد قبول شخصی نباشد، عدم شرکت آن شخص در نماز جمعه اشکال دارد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد و نماز جمعه واجب تخییری است ولی خوب است مؤمنین هر چه بهتر آن را برپا کنند.

4. بسیاری از افراد به ظاهر مسلمان، نماز نمی خوانند و بسیاری از اعمال واجب را انجام نمی دهند؛ بلکه کارهای حرام نیز می کنند؛ آیا چنین اشخاصی همانند افراد غیر مسلمان، نجس محسوب می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، حکم کافر ندارند.

5. آیا خواندن کتب غیر اسلامی - مانند بهائیت و کمونیستی و سایر مرام های الحادی - حرام است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر خوف انحراف در بین باشد، باید ترك کنند.

از درگاه خدای تبارک و تعالی، طول عمر آن رهبر عظیم الشان اسلام و مسلمین، و پیروزی ملت

شهادت طلب کشور اسلامی ایران را خواستار است.

[سؤال 6709] 3329

بسمه تعالی 16 / 9 / 1361

محضر مبارك زعيم عالی قدر و مرجع عظیم الشان، حضرت امام، مدّ ظلّه العالی، ضمن ابلاغ سلام و دست بوسی، لطفاً حکم شرعی تراشیدن ریش را در ذیل ورقه مرقوم فرمایید. متّع الله المسلمین بطول بقاء عمره الشریف

بسمه تعالی، به احتیاط واجب نباید تراشند.

ص: 574

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آيت الله العظمى آقاى خمينى

پس از سلام و آرزوى طول عمر آن حضرت، متمنى است نظر خود را راجع به مسأله زير بيان بفرماييد. متشكرم:

زدن صورت با ماشين هاى برقى كه از ته مى زند، چه صورتى دارد؟

خدایا خدایا تو را به جان مهدی تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار از عمر من بکاه و بر عمر او بیفزای

بسمه تعالی، ریش تراشیدن، خواه با تیغ باشد یا با ماشین، حرام است علی الاحوط.

[سؤال 6711] 127

6. آیا تراشیدن ریش حرام است؟ کسی که در اثر اضطرار، ریشش را بترشد؛ مثلاً شغلش طوری است که اگر ریش خود را نتراشد، باعث جمع شدن گرد و خاک در لابه لای موی صورتش می شود. تکلیفش چیست؟ آیا کار حرام انجام می دهد؟

بسمه تعالی، ریش تراشی حرام است علی الاحوط؛ و عذر مزبور، مجوز ریش تراشی نیست.

[سؤال 6712] 5025

4. تراشیدن قسمتی از ریش و گذاشتن قسمتی دیگر (مانند ریش هایی که به «پروفیسوری» مصطلح است) چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، حکم تراشیدن تمام را دارد.

ص: 575

بسمه تعالی

دستور فرمانده در ارتش به تراشیدن ریش (از آن جا که او مافوق است و باید فرمانش اطاعت شود) چه حکمی دارد؟ و اگر به معتقدات مذهبی، زبانی یا در عمل - توهین کند احترام او واجب است یا خیر؟

مسئله دیگر این که اگر کسی حقوقی دریافت می کند که باید خمس و زکاتش را بدهد ولی بر اثر فقر خانوادگی یا خویشاوندان نتواند یا نخواهد این خمس و زکات را بپردازد و آن را به خویشان مستمند خود بدهد، آیا گناه کرده است؟

از درگاه خدای تبارک و تعالی، طول عمر آن رهبر عظیم الشان اسلام و مسلمین، و پیروزی ملت شهادت طلب کشور اسلامی ایران را خواستار است.

بسمه تعالی، بنابر احتیاط واجب نباید ریش بتراشند، و اطاعت از مخلوق در عصیان خالق جایز نیست. و خمس در صورتی به حقوق تعلق می گیرد که سر سال از مصارف زندگی و انفاقاتی که به مقدار شئون خود نموده اید، زیاد بیاید.

[سؤال 6714] 3332

بسمه تعالی 1361 / 11 / 23

خدمت یاوران متعهد و مسئول دفتر حضرت امام خمینی، سلام علیکم

متمنی است که در زمینه اصلاح صورت که به فرمایشات حضرت امام احتیاط واجب نتراشیدن آن است، روشن تر بیان بفرمایید که آیا حرام است؟ و یا این که لفظ حرام را نمی توان بر آن گذارد؟

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم. خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، حرام است علی الاحوط.

ص: 576

[سؤال 6715] 3333

بسمه تعالی 1361 / 12 / 3

محضر مبارک قائد اعظم مرجع عالی قدر امام خمینی مدّ ظلّه العالی

با تقدیم سلام از اعماق قلبم به پیشگاه اقدس شما رهبر بزرگ و مرجع عالی قدرم و آرزوی طول عمر با عزت و عظمت برای شما امید ما مستضعفان و ضعیفان جهان

اماما! غرض از مزاحمت این بود که اخیراً نوارهای سرودی منتشر و تکثیر می شود که متن آهنگ های آن ها کاملاً مثل موسیقی های سابق و با وسایل موسیقی سابق اجرا می شود، ولی فقط گفته ها و مطالب غیر سابق است، اما تشخیص آن با نوارهای موسیقی سابق کاملاً مشکل و گاهی غیر ممکن است. لذا استدعا دارد ما را در این مورد راهنمایی فرماید.

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهاى مشکوک مانع ندارد.

[سؤال 6716] 5006

3. آیا موسیقی های بدون آهنگ و ملایم، حرام است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از قسم موسیقی مطرب نباشد اشکال ندارد.

[سؤال 6717] 3334

بسمه تعالی 1361 / 4 / 29

با عرض سلام و به امید پیروزی رزمندگان اسلام؛ می خواستم چند سؤال کرده باشم؛ امیدوارم پاسخی روشن دریافت کنم:

آیا موسیقی حرام است و استفاده از آن گناه دارد؟ اگر گناه ندارد، این استفاده به چه صورت باید باشد؟ بعضی از ترانه ها هستند که در مجالس لهو و لعب استفاده

ص: 577

نمی شوند ولی به زبان امروزی انقلابی نیستند، آیا استفاده از این ها جایز است؟ و اگر موسیقی حرام است، پس چرا در سرودها از آن استفاده می شود؟ خواهش می کنم این موضوع را برایم روشن سازید.

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوک مانع ندارد.

[سؤال 6718] 3208

8. ترانه های قدیمی را خواندن چگونه است؟

بسمه تعالی، غنا و موسیقی مطرب حرام است.

[سؤال 6719] 3335

بسمه تعالی

دفتر آیت الله نایب الامام، الامام روح الله الموسوی الخمینی

خواهشمند است در مورد سؤال ذیل ما را راهنمایی بفرمایید:

آیا موسیقی هایی که از بدو انقلاب در رادیو و تلویزیون پخش می شود، گوش دادن به آن ها از نظر شرعی درست می باشد یا خیر؟ لازم به تذکر است اگر استثنا بود، موارد استثنا را یادآور شوید و اگر درست نیست آیا از رادیو و تلویزیون يك کشور اسلامی باید این چنین آهنگ هایی پخش شود؟ و اگر درست می باشد چرا در ایام سوگواری این آهنگ ها پخش نمی شود؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوک مانع ندارد.

[سؤال 6720] 6881

3. امام فرمودند لهُو و لعب جایز نیست، در مورد شعرهایی که در رادیوی جمهوری اسلامی با آهنگ خوانده می شود البته شعرها اسلامی است اما آهنگ ها فرقی نمی کند نظرشان چیست؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوک مانع ندارد.

ص: 578

4. آیا استماع سرودهایی که از صدا و سیمای جمهوری اسلامی که همراه با موسیقی پخش می شود جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهاى مشکوک مانع ندارد.

[سؤال 6722] 3336

بسمه تعالی

دفتر محترم امام خمینی مدّ ظلّه العالی

تکلیف ما در برابر موسیقی و فیلم هایی که از سیمای جمهوری اسلامی و رادیو پخش می شود چیست؟ به هر کس که می گویم جواب می دهد که حکومت اسلامی است و اگر گناهی داشت امام اجازه پخش آن را نمی دادند. حال جواب مرا بدهید ما باید چه کار بکنیم؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهاى مشکوک مانع ندارد و نظر به فیلم در صورت عدم مفسده اشکال ندارد.

[سؤال 6723] 3337

بسمه تعالی 1361 / 6 / 23

حضور مبارك حضرت آيت الله العظمى امام خمينى، دامت برکاته، پس از عرض سلام و ارادت و خواستارى طول عمر جناب عالی از خداوند متعال؛ سؤالاتی چند معروض و استدعای جواب دارم:

1. آیا شنیدن سرودهایی که با موسیقی از رادیو و تلویزیون جمهوری اسلامی ایران پخش می شود حرام است یا خیر؟ و اگر موسیقی بدون سرود پخش شود چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهاى مشکوک مانع ندارد.

2. استفاده شخصی برای موارد ضروری از بعضی وسایل ادارات دولتی، مانند تلفن در صورتی که مدیر

ص: 579

کل یا مدیر عامل منتصب دولت نیز در جریان امر بوده و خلاف مقررات نداند، آیا جایز است؟

بسمه تعالی، در صورتی که متعارف باشد اشکال ندارد.

3. اگر چیزی از لوازم زندگی - مانند فرش - بعد از چند سال استفاده، فروخته شود، آیا به مبلغ فروش خمس تعلق می گیرد؟ در صورت عدم تعلق خمس، اگر بیش از مبلغ خرید، فروخته باشد نسبت به در آمد حاصله چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، اگر از در آمد کسب و حقوق تهیه شده بدون دادن خمس، پول فروش آن خمس دارد.

4. اگر سال خمسی شخصی برسد در حالی که پولی که در دست دارد و با آن خرج زندگی، از جمله همسرش را تأمین می کند از همسر خود قرض نموده باشد، آیا به چنین پولی خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، پول قرض خمس ندارد.

[سؤال 6724] 5393

5. آیا همه سرودها و موسیقی های رادیو و تلویزیون حلال است یا نه؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوک مانع ندارد.

[سؤال 6725] 698

4. آیا گوش دادن به سرودهایی که آهنگ شدیدی دارند (مانند سرود 22 بهمن) از نظر شرعی اشکال دارد؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب، حرام است و صداهای مشکوک مانع ندارد.

[سؤال 6726] 7015

2. حکم گوش دادن به سرودهای انقلابی که با موسیقی همراه است چیست؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوک مانع ندارد.

[سؤال 6727] 3338

بسمه تعالی 1361 / 12 / 17

محضر مبارك رهبر مستضعفان جهان حضرت امام خمینی روحی له الفداء

خواهشمند است تصریح فرمایید آیا استفاده از آیات، روایات، ادعیه، شعار و

سرودهای انقلابی در موسیقی ها، حرمت آن موسیقی ها را از بین می برد؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است، هرچند در قرآن یا غیر آن باشد، ولی صداهای مشکوک اشکال ندارد.

[سؤال 6728] 861

7. این که فرموده اید سرود استاد شهید مطهری اشکال ندارد آیا با آهنگ و آن سبک مخصوصی که رادیو پخش می کند یا فقط سرود بدون آهنگ؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوک مانع ندارد.

[سؤال 6729] 3052

2. اگر ممکن است تعریفی از موسیقی و ضوابطی که برای شناخت آن به کار می آیند، مرقوم فرمایید که مثلاً مارش های نظامی موسیقی هستند یا خیر؟ و بفرمایید آیا موسیقی غیر مطرب حرام است یا خیر؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوک مانع ندارد.

[سؤال 6730] 3339

بسمه تعالی

آیا آواز خواندن زوجه برای زوج خود در صورتی که منجر به غنا شود جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، حرام است.

[سؤال 6731] 3340

بسمه تعالی 1361 / 12 / 23

سلام علیکم، پس از اهدای عرض سلام؛ امیدوارم که همه شما صحت و سلامت باشید و توفیق شما را از خداوند تبارک و تعالی مسئلت دارم. خواهشمندم جواب مسائل شرعی ذیل را طبق فتوای امام خمینی مرقوم فرمایید:

ص: 581

1. آیا مطالعه در کتابخانه ای که صدای موسیقی به گوش می رسد جایز است؟

بسمه تعالی، مطالعه جایز است و مجرد رسیدن صدا بدون استماع حرام نیست.

2. آیا هیپنوتیزم از نظر اسلام حرام است؟

3. اگر هیپنوتیزم در جهت انجام عمل خیر و نیکو انجام شود چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، 2 و 3. جایز نیست.

4. ورزش کونگ فو از نظر شرع اسلام چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، در فرض ضرر فاحش و خطر جایز نیست.

5. اگر رنگ و بو و طعم آب کری که نجس شده است به واسطه افزودن يك ماده شیمیایی به آب کر، از بین برود آیا پاک می شود؟

بسمه تعالی، طاهر نمی شود.

6. نماز جماعت خواندن در مسجدی که امام جماعت دارد چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، با رعایت شرایط و عدم هتك امام راتب، مانع ندارد.

7. آیا مس کردن کلماتی از قرآن مانند: ابلیس، شیطان، کفار، ابولهب و امثالهم، در صورتی که شخص وضو نداشته باشد حرام است؟

بسمه تعالی، جایز نیست.

[سؤال 6732] 363

3. موزیک ها و آهنگ هایی که در فیلم های خارجی شنیده می شود حرام است یا خیر؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوک مانع ندارد.

[سؤال 6733] 5006

2. معیار صحیح تشخیص موسیقی سالم از غنا چیست؟ اگر معیار، «مخصوص مجالس لهو بودن» است که آهنگ سرود مرحوم مطهری

نیز غالباً از سنخ موسیقی های دیگر ایرانی است؛ لذا معیار مشخص در این زمینه را بیان فرمایید؟

بسمه تعالی، هر آهنگی که مناسب با مجالس لهو باشد و موسیقی مطرب

محسوب شود حرام است و خواندن سرود حلال، همراه موسیقی مطرب، مجوّز آن نمی شود و صداهایی که مشکوک است [که] آیا از قسم موسیقی مطرب است یا نه، محکوم به حلّیت است.

[سؤال 6734] 5792

4. گوش دادن به سرودهایی که معنا و مفهوم از آن شنیده می شود هر چند که موسیقی داشته باشد امام گفته اند که اشکالی ندارد؛ اما زمانی که مفهوم و معنا از آن درک نکنی و موسیقی زیبایی باشد، آیا گناه دارد؟ مانند سرود الله واحد.

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوک مانع ندارد.

[سؤال 6735] 3341

بسمه تعالی 1361 / 4 / 22

حضور مبارك جناب حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

با عرض سلام و تسلیت به مناسبت شهادت مولای متقیان و سرور آزادگان جهان، حضرت علی علیه السلام؛ چند مسأله را به اطلاع می رسانم تا مرا راهنمایی فرمایید:

1. بعضی از افراد به ترانه علاقه فراوان دارند. من با آن ها مخالفت می کنم؛ ولی به گوش نمی دهند و این برای من عقده ای شده و حالا به شما شکایت می کنم؛ در این مورد تنها خواهشم این است که در يك سخنرانی این مسأله را مطرح و اگر امکان دارد شنیدن ترانه را حرام بفرمایید.

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوک محکوم به حلّیت است.

2. بعضی از پدر و مادرها از این که فرزندشان قصد دارد به جبهه برود خوشحال نیستند و گاهی اوقات از رفتن به جبهه آن ها ممانعت به عمل می آورند و این مسأله را عنوان می کنند که نان آور ما کی باشد؟ و هر چقدر هم که به آن ها گفته شود نان آور اصلی حضرت باری تعالی است، قبول نمی کنند. لذا از آن جناب خواهش می کنم این مسأله را هم مطرح کرده، دستوراتی در این مورد بفرمایید.

بسمه تعالی، تا وقتی که جبهه ها نیاز به نیرو دارد، رفتن به جبهه منوط به اجازه والدین نیست.

ص: 583

2. اگر در مسافرت داخل اتوبوس راننده موسیقی بگذارد، چون برای بعضی از شرکت ها ظاهراً هنوز انقلاب نشده، برای مسافر چون به ناچار سوار اتوبوس می شود، شنیدن موسیقی اشکالی دارد یا خیر؟ اگر اشکال دارد، مسافر پس از امر به معروف و نهی از منکر اگر مواجه شد که راننده ای گوشش بدهکار نبود، به چه کسی می تواند رجوع کند؟
بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوک مانع ندارد.

[سؤال 6737] 1078

12. در موسیقی مطرب که استماع آن حرام است، آیا طرب شخصی مناط است و یا نوعی؟
بسمه تعالی، میزان، مطرب در نظر عرف است.

[سؤال 6738] 3342

بسمه تعالی 1361 / 1 / 9

اماما؛ ای پدر گرامی و مهربانم؛ ای مرد والا مقامی که لیاقت دیدن شما را ندارم! من پسر کوچک شما از منطقه دزفول خدمت شما عرضی داشتم و نیاز به جواب شما دارم؛ البته عذر می خواهم که مزاحم کارهای مهم تر شما می باشم. اما ما! ان شاء الله حتماً جواب را با خط خودتان بنویسید:

1. آیا گوش دادن به نوای تار گناه کبیره می باشد؟

بسمه تعالی، گوش دادن موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوک مانع ندارد.

2. آیا اگر پسر و دختری که می خواهند ازدواج بکنند، اگر گروه خون آن ها یکی باشد اشکال دارد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد؛ مگر آن که با تشخیص اطبا ضرری بر آن مترتب شود.

اماما! یکی از آرزوهای من زیارت کردن شما می باشد و یکی دیگر این که با خط خود جواب را برایم بنویسید.

بسمه تعالی 12 / 2 / 1360

پیشگاه مبارك مرجع اعظم، رهبر عالی قدر، حضرت امام خمینی، با اهدای سلام و تحیت وافره معروض می دارد:

1. استماع سرودهای انقلابی، مارش های عزا، جنگی و نظامی که نوعی موسیقی است چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، مطلق صدا و آهنگ حرام نیست و صدای حرام صدایی است که عرفاً به آن غنا یا موسیقی می گویند که مناسب مجالس لهُو است و صداهای مشکوک مانع ندارد.

2. خرید و فروش و نگه داشتن آلات موسیقی که برای لهُو و لعب و بعضی مارش های انقلابی و نظامی به کار می آید چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، خرید و فروش و نگهداری آلات لهُو جایز نیست و همچنین در آلات مشترکه اگر به قصد استفاده محرم باشد.

3. نماز خواندن در اتاقی که در آن صدای لهُو و لعب طنین انداز است، چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، نماز صحیح است؛ اگر چه کار حرامی انجام گرفته است.

4. باز بودن گردی صورت و دست زن تا مچ در برابر نامحرم چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، در صورت عدم مفسده مانع ندارد.

5. آیا زن می تواند بدون چادر (با حجاب اسلامی متداول) در برابر نامحرم ظاهر شود؟

بسمه تعالی، با فرض پوشیده بودن مقدار واجب و نبود مفسده، مانع ندارد.

6. نگاه کردن مرد به صورت زن نامحرم و عکس آن چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، با نبود مفسده اشکال ندارد؛ ولی اگر مفسده داشته باشد باید اجتناب شود.

7. آیا زنان می توانند در حضور نامحرم برنامه سرودهای انقلابی و سخنرانی مذهبی داشته باشند؟

بسمه تعالی، سخنرانی با مراعات وظایف شرعی و نبود مفسده مانع ندارد.

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم. خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی 6 / 5 / 1361

سلام، پس از درود بر رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران و سلام بر شهیدان جنگ تحمیلی و انقلاب و درود بر رزمندگان شجاع ایران، با عرض معذرت به سؤالات زیر جواب دهید:

1. چه نوع موسیقی در اسلام حرام است؟ آیا موسیقی ترانه حرام است؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهاى مشکوک مانع ندارد.

2. مجتهدی در مسأله ای فتوا داده اند بنا بر احتیاط واجب - مثل تراشیدن صورت با تیغ و صورت تراش برقی - آیا به این مسأله باید عمل کنیم یا خیر؟

بسمه تعالی، لازم است بر طبق احتیاط واجب عمل شود.

3. اگر در هنگام غسل کردن، حرفی یا سخنی به اجبار بزنی یا زده شود، آیا غسل باطل است؟

بسمه تعالی، باطل نمی شود.

4. اگر بعد از اذان صبح و ادای نماز، شخصی جنب شود، آیا باید غسل جنابت واجب کند یا خیر؟

بسمه تعالی، نیت غسل جنابت کافی است.

5. وقت صحیح نماز مغرب و نماز عشا تا چه وقت است و تا کی می توان نماز را ادا خواند؟

بسمه تعالی، از حین زوال سرخی افق شرقی تا نصف شب، وقت نماز مغرب و عشا است، که اول وقت به مقدار ادای نماز مغرب، مختص به نماز مغرب و آخر وقت به قدر ادای نماز عشا، مختص به نماز عشا است.

6. کسی که شك کند جنب شده، آیا باید غسل کند؟

بسمه تعالی، تا یقین به جنابت حاصل نشود، غسل واجب نمی شود.

7. شخصی که مبتلا به بیماری حمله ای است حالش بد می شود (منظور حمله) و آن شب موقع حمله، بلکه بعد از حمله جنب می شود، آیا باید چه نوع غسلی کند؟ و آیا به نیت غسل جنابت واجب و یا چیز دیگر غسل کند؟

بسمه تعالی، اگر یقین پیدا کرده منی از او خارج شده، باید غسل کند.

8. آیا در بین اذان گفتن که هنوز اذان تمام نشده، می توان نماز خواند یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر اطمینان به دخول وقت دارد، می تواند نماز بخواند.

ص: 586

9. در بین خواندن خطبه نماز جمعه، اگر حرکتی مثل حرکت پاها انجام گیرد و حرفی زده شود، آیا باید نماز ظهر را ادا کرد؟

بسمه تعالی، عمل مزبور مضر به صحت نماز جمعه نیست.

10. اگر انسان در جایی مانند منزل قوم و خویش جنب شود و به عللی، مثل دور بودن حمام، خجالت کشیدن و امثال این مسائل، غسل نکند تکلیف چیست؟ و همین طور در رابطه با ماندن در کوه و بیابان که دسترسی به آب نیست، تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، عذرهای ذکر شده مجوز تیمم نیست و باید غسل کند، ولی اگر غسل کردن به واسطه نبودن آب یا دور بودن آب و دسترسی نداشتن به آن میسر نبود، باید برای نماز تیمم کند.

11. اگر کسی در زمان طاغوت مقلد مجتهدی به ظاهر مجتهد، بدون داشتن رساله بوده است، آیا می تواند از وی برگردد یا خیر؟ جواب واضح مرقوم فرماید.

بسمه تعالی، باید از مجتهدی که تمام شرایط را واجد است، تقلید نماید.

[سؤال 6741] 7376

6. آیا موسیقی مطلقاً حرام است؟ و اگر به فرض این که بعضی از موسیقی ها حرام نباشد، می توان گفت که موسیقی از هنرهای اسلامی است؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است، و صداهای مشکوک مانع ندارد.

[سؤال 6742] 1679

2. خواندن آیات قرآن به صورت سرود و آهنگ دار جایز است؟

بسمه تعالی، اگر مطرب باشد جایز نیست.

[سؤال 6743] 3345

بسمه تعالی

1. زدن ساز بی حلقه در عروسی چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، ساز اشکال دارد.

2. کسی سواد عربی ندارد از روی رساله فارسی می تواند صیغه متعه را بخواند آیا صحیح است یا باید

به عربی صحیح خوانده شود؟

بسمه تعالی، در صورت امکان به عربی صحیح خوانده شود.

[سؤال 6744] 3346

بسمه تعالی

محضر مقدس رهبر کبیر انقلاب اسلامی، امام خمینی (دفتر امام)

لطفاً بفرمایید:

1. شنیدن آهنگ هایی که در زمان رژیم طاغوت از رادیو و تلویزیون پخش می شد و خرید و فروش نوارهای آن چه حکمی دارد؟ و چرا دولت جمهوری اسلامی جلوی آن را نمی گیرد؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و خرید و فروش و استعمال نوارهای موسیقی مطرب جایز نیست و صداهای مشکوک محکوم به حلیت است.

2. کسی که این نوارها را گوش می دهد در جمهوری اسلامی چه حکمی داشته و وظیفه مردم در این مورد چیست؟

بسمه تعالی، با مراعات شرایط مقررّه، ارشاد و امر به معروف و نهی از منکر است.

3. طبق مسأله 2433 امام در احکام نگاه کردن: «بنابر احتیاط واجب مرد نباید به صورت و دست های زن نامحرم نگاه کند». آیا این درباره عکس ها و فیلم ها هم هست؟ اگر بلی، چرا این نوع فیلم ها در سیمای جمهوری اسلامی پخش می شود؟

بسمه تعالی، عمل به احتیاط مزبور را فعلاً واجب نمی دانم و نظر به فیلم و عکس، اگر خالی از مفسده باشد اشکال ندارد.

[سؤال 6745] 3274

4. آیا شنیدن سرودها و آهنگ هایی که بعد از انقلاب ساخته شده و همراه با موزیک می باشد، اشکال دارد؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوک مانع ندارد.

ص: 588

بسمه تعالی 1361 / 10 / 11

محضر مبارك حضرت امام خمینی، مرجع عالی قدر شیعیان جهان، مدّ ظلّه العالی

نظر به این که این جانب دبیر رسمی وزارت آموزش و پرورش، در ساعات آزاد خود، به عنوان هنرآموز موسیقی صدا و سیمای جمهوری اسلامی و عضو گروه شماره 2 وزارت ارشاد اسلامی، مرکز سرود و آهنگ های انقلابی می باشم و دقیقاً برایم روشن نیست که آیا خدمات این جانب در هنر اسلامی مشروعیت دارد یا خیر؟ استدعا دارد نظر خود را در این مورد اعلام بفرمایید.

بسمه تعالی، اگر در ارتباط با موسیقی های مطرب کار نکنید مانع ندارد؛ ولی از استعمال آلات لهو باید اجتناب نمایید، اگر آلات، ممحّض برای لهو است.

[سؤال 6747] 3575

3. در این عصر، غنا و موسیقی در رادیو و تلویزیون وجود دارد و یا خیر؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوک مانع ندارد.

[سؤال 6748] 3348

بسمه تعالی 1361 / 5 / 25

محضر مبارك رهبر انقلاب اسلامی، مرجع عالی قدر، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، سلام علیکم

اخیراً از بلندگوهای بعض مساجد شهرمان سرودهایی که در رابطه با شهادت شهدای انقلاب اسلامی سروده شده است - مثل سرود شهید مظلوم دکتر بهشتی - پخش می شود. با توجه به قداست مسجد، نظر مبارك را اعلام فرمایید.

بسمه تعالی، اگر همراه با موسیقی مطرب نباشد اشکال ندارد مگر آن که پخش آن از مسجد مزاحم نمازگزاران یا موجب هتك مسجد باشد.

ص: 589

2. آیا غنا خواندن زن برای همسرش جایز است؟

بسمه تعالی، جایز نیست.

[سؤال 6750] 5156

7. چه نوع موسیقی در اسلام حرام است؟

بسمه تعالی، موسیقی مطلقاً حرام است.

[سؤال 6751] 3349

بسمه تعالی 19 / 12 / 1361

حضور مبارك رهبر مستضعفان جهان، حضرت امام خمینی، روحی له الفداء

خواهشمند است بفرمایید: آیا شخص یا اشخاصی که حرمت يك آهنگ یا موسیقی برای آن ها مسجل نیست می توانند بعضی دیگر را وادار به شنیدن یا گوش دادن به آن نمایند؟

بسمه تعالی، کسی را نمی توانند وادار به آن کنند.

غیبت

[سؤال 6752] 3350

بسمه تعالی

1. آیا اگر کسی غیبتی از شخصی کرده یا شنیده و همچنین تهمتی زده یا شنیده، در این موارد باید رضایت فرد غیبت شده و تهمت زده شده را جلب کند یا خیر؟

بسمه تعالی، لازم نیست ولی باید توبه کند.

2. فردی در زمان گذشته و یا حال پولی به عنوان پس انداز تحویل بانک داده است پس از مدتی مقداری پول به عنوان بهره روی آن ها آمده است و شخص گرفته است (پس از بستن حساب) آیا قدر اضافه شده ربا است یا خیر؟ و اگر ربا است چون فرد سابقاً نمی دانسته با این مقدار چه نماید؟ بانک نیز پس

نمی‌گیرد؟ فتوای حضرت امام چیست؟

بسمه تعالی، آنچه از بانک به عنوان بهره گرفته با یأس از شناسایی صاحبش از طرف او به فقیر صدقه دهد.

3. اگر کسی آب با برق بیشتر از آنچه برایش قبض آوردند مصرف کند، پول مقدار آب یا برق اضافه مصرف شده را به چه مرجعی تحویل دهد و اگر قبول نکردند چه کند؟ آیا رد مظالم دهد و یا به حاکم شرع دهد؟ فتوای حضرت امام خمینی چیست؟

بسمه تعالی، اگر می‌تواند باید به اداره مربوطه تحویل دهد و اگر ممکن نیست به حساب دولت اسلامی واریز نماید.

[سؤال 6753] 2857

7. اگر به کسی تهمت زدیم و یا در غیابش غیبتی کردیم اگر زنده باشد باید چه کار کنیم و اگر مرده باشد چه کار کنیم؟

بسمه تعالی، باید از گناه توبه کنید و نسبت به او وظیفه ای ندارید.

[سؤال 6754] 3351

بسمه تعالی

اگر کسی غیبت کرد و نتوانست رضایت طرف را - که مورد غیبت واقع شده - بخواهد، آیا چیزی بر او واجب است یا توبه کفایت می‌کند؟

بسمه تعالی، توبه کفایت می‌کند.

[سؤال 6755] 3352

بسمه تعالی

آیا غیبت بچه نابالغ ممیز یا غیر ممیز جایز است؟

بسمه تعالی، در بچه ممیز جایز نیست.

[سؤال 6756] 2252

3. کسی که از مبادرت وی به اعمال استجابی (چون شرکت در نماز جمعه و

ص: 591

تشیع) گروهی از مسلمین ضعیف‌الایمان به تداعی افتراپی مبتلا به غیبت می‌شوند، ترکش اولی است یا اعتنا نکند؟ و در فرض سؤال مطروحه، ترك فرد ترور شخصیت شده تصدی ارگانی انقلابی یا امامت جماعت را به قصد حفظ پایگاه مردمی آن اولی است یا جایز نیست؟

بسمه تعالی، به حرف دیگران اعتنا نکند و هر فرد مکلف است بدون توجه به حرف دیگران به وظیفه خود عمل کند.

[سؤال 6757] 1718

5. آیا غیبت کردن يك نفر یا دو نفر از يك گروه 300 نفری، یا مثلاً از يك هیأت و يك بازاری که اسم او را ذکر نکنی تا مشخص شود، آیا حرام است یا اشکالی ندارد؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

[سؤال 6758] 2673

5. اگر کسی منظورش غیبت در مورد کسی نباشد، ولی به طور ناخودآگاه حرفی بزند که هیچ‌گونه نیتی در مورد خوار و پست شمردن کسی یا غیبت پشت سر او، نداشته باشد؛ آیا گناهی بر او محسوب می‌شود؟

بسمه تعالی، باید از گفتن آن خودداری کند.

[سؤال 6759] 2673

6. آیا می‌شود کسی در کلامش مثلاً حرفی بگوید که دیگران را به خنده آورد، ولی حرف او هیچ‌گونه خوار و پست شمردن و احیاناً غیبت دیگران نباشد؛ آیا بر فرد عامل گناهی محسوب می‌شود؟

بسمه تعالی، اگر توهین یا غیبت کسی نباشد اشکال ندارد.

[سؤال 6760] 1704

2. اگر فردی از دیگری غیبت نموده، برای توبه کردن باید از طرف مقابل جلب

ص: 592

رضایت نماید یا این که تنها استغفار کافی است؟ در صورت مانع بودن شرم و حیا چه باید کرد؟

بسمه تعالی، استغفار کافی است.

[سؤال 6761] 3012

3. پدر بزرگوار! چون من آگاهی نداشتم، پشت سر يك روحانی غیبت کردم، چه کنم تا راحت شوم؟

بسمه تعالی، توبه کنید، ان شاء الله قبول است.

[سؤال 6762] 3012

4. آیا کسی که نماز نمی خواند غیبت او صحیح است یا نه؟

بسمه تعالی، اگر آشکار نمی کند که نماز نمی خواند، جایز نیست غیبت او.

[سؤال 6763] 5760

3. در مسأله غیبت تا آن جا که من می دانم امر غیبت در صورتی انجام می گیرد که شخصی که از او غیبت می کنیم راضی نباشد؛ اما اگر شخصی خودش مثلاً بداند که قدش کوتاه است و از این بابت ناراحتی نداشته باشد، اگر پشت سرش حرف بزنند و بگویند قدش کوتاه است، آیا این غیبت محسوب می شود؟

بسمه تعالی، نسبت به صفات ظاهر - که همه از آن آگاهی دارند - اگر قصد هتك و تحقیر نداشته باشد، اشکال ندارد.

[سؤال 6764] 5760

4. آیا غیبت در مورد اشخاص بیگانه نیز هست؟ مثلاً اگر من و دوستم در اتوبوس نشسته ایم و شخص غریبه وارد می شود و وضع ناجوری دارد و من به دوستم عیب او را می گویم، آیا این غیبت است؛ در حالی که ممکن است ما ایستگاه بعدی پیاده شویم و آن شخص را دیگر اصلاً نبینیم؟ لطفاً توضیح دهید.

بسمه تعالی، اگر عیب آشکار نیست، ذکر آن در غیاب شخص غیبت است.

ص: 593

بسمه تعالی

لطفاً مسأله غیبت را کلاً شرح دهید، چه برای غیبت کننده و چه برای غیبت شونده و يك مثال بزنید که چه سخنی غیبت می شود؟

بسمه تعالی، اگر صفتی ناروا در شخص باشد یا کاری انجام داده باشد - که خلاف است - که دیگران از آن بی اطلاعند و دوست ندارد کسی آن را برای دیگران بازگو کند، بازگو کردن آن در غیاب او پیش دیگران غیبت است که چنین کاری برای گوینده و شنونده حرام است، حتی اگر آن شخص راضی باشد بازگو شود.

[سؤال 6766] 646

4. در احکام غیبت هست که اگر مظلومی از ظالمی غیبت کند روا است و اشکالی ندارد. آیا این مشروط به این است که حتماً به گوش ظالم برسد؟ و اگر مظلومی پیش کسی از ظالمی شکایت کرد و می داند که هرگز به گوش ظالم نخواهد رسید، باز هم این، غیبت می شود؟

بسمه تعالی، منظور، غیبت مظلوم از ظالم در مقام دادخواهی است.

[سؤال 6767] 5432

2. در چه مورد غیبت صحیح است و آیا صحیح است که پشت سر کسی که نماز نمی خواند و کسی که بی حجاب و بر ضد شرع اسلام بیرون می آید و یا ضد انقلاب است حرف بزنیم؟ اشکال دارد یا نه؟

بسمه تعالی، غیبت کردن حرام است و در کسی که آشکارا معصیت می کند - در خصوص آن معصیت - غیبت او جایز است.

[سؤال 6768] 683

4. اماما! من در خانواده ای زندگی می کنم که همه طرفدار انقلاب می باشند، ولی

ص: 594

هنوز آن طور که باید، با نفسشان مبارزه نکردند و من دچار مشکلاتی شده ام:

هنگامی که افراد به غیبت مشغول هستند و من هرچه می گویم: غیبت نکنید، می گویند: این که غیبت نمی شود، در صورتی که می دانم غیبت است و من مجبور می شوم محل را ترك كنم؛ حال اگر در سر سفره بودم و آن ها باز غیبت را شروع کردند و به تذکر من گوش ندادند، آیا من در آن مورد می توانم در دل، غضبناك شوم یا این که باید محل را ترك كنم؟

و یا هنگامی که در تلویزیون مخصوصاً در برنامه ورزش و مردم - که من فکر می کنم آهنگ هایش با جمهوری اسلامی منافات دارد - گذاشته می شود و برادران من هم علاقه مند هستند، من نمی توانم آن را به کانال دیگر ببرم و در ضمن، سر سفره مشغول غذا خوردن می باشم، در آن موقع من باید چه کنم؟

بسمه تعالی، اگر به اعتقاد شنونده غیبت است، جایز نیست گوش کند؛ ولی ترك مجلس اگر دشوار باشد، لازم نیست و موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوك مانع ندارد.

[سؤال 6769] 712

6. در غیبت (خدای نخواسته) استحلال واجب است یا نه؟ و بر فرض وجوب، اگر استحلال و تذکر شخصی به غیبت موجب ایذاء طرف یا کدورت گردد آیا باز استحلال لازم است یا نه؟

بسمه تعالی، غیبت کننده باید توبه نماید، و بر او واجب نیست از غیبت شونده طلب حلیت نماید.

[سؤال 6770] 744

2. گاهی انسان غیبت فردی را می کند، اما به دلایلی - از جمله هراس از این که کسی که غیبتش را نموده، ناراحت گردد و روابطش را با غیبت کننده تیره کند - از آن طرف حلالیت نمی طلبد یا خجالت می کشد به او بگوید غیبت تو را نموده ام، اگر شخص،

ص: 595

حلالیت نطلبد و توبه کند کافی است؟

بسمه تعالی، کفایت می کند.

[سؤال 6771] 97

4. از نظر شرعی، چه نوع صحبتی غیبت محسوب می شود؟

بسمه تعالی، اگر به قصد تنقیص و عیب جویی کلامی پشت سر مؤمنی بگویند که مطابق واقع هم باشد غیبت است.

[سؤال 6772] 3354

بسمه تعالی

با سلام، غرض از مزاحمت، وجود چند شك و اشکال در احکام بود. خواهشمند است یاری ام فرمایید.

1. اگر کسی شنونده غیبت باشد - به طوری که در دل از آن غیبت راضی نباشد - ولی نتواند نارضایتی را بر زبان آورده و نهی از منکر کند،

آیا باز هم گناه شنونده غیبت، شامل حالش خواهد بود یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر نتواند نهی از منکر کند، بر او چیزی نیست و اگر می تواند، از آن محل خارج شود.

2. آیا اگر شخصی با زبان خویش - نه به قصد ریا - بگوید که نماز شب می خواند. آیا نماز شب او باطل خواهد بود یا خیر؟

بسمه تعالی، باطل نمی شود.

[سؤال 6773]

3. غیبت از شخصی که نماز نمی خواند، به واسطه این حدیث که می فرماید: «فاصله انسان تا کفر، ترك نماز است» اشکال شرعی دارد یا

خیر؟

بسمه تعالی، اگر آشکارا نماز را ترك می کند، غیبت مذکور مانع ندارد.

4. راجع به یکی از نصایح امام به امت: «از مواضع تهمت دوری کنید» توضیح بیشتری دهید.

بسمه تعالی، می توانید از اهل علم سؤال کنید.

ص: 596

5. پیدا بودن اندام مرد، با توجه به حدیثی که از حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله در مکارم الاخلاق، در این رابطه نقل شده است، چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، حدیث را ذکر نکرده اید.

6. اگر فردی پدر یا مادرش مریض و ناتوان باشند و امکان این باشد که با رفتن این فرد به جبهه، اتفاقی برای آن ها بیفتد، آیا باز هم رفتن این فرد به جبهه واجب است یا خیر؟

بسمه تعالی، بستگی به نیاز جبهه ها دارد و تشخیص آن با مسئولین است.

[سؤال 6774] 664

3. پشت سر امام جمعه ها صحبت کردن، به عنوان مثال: گفتن این که فلانی نمی تواند خوب جملات را به هم ربط دهد و یا فلانی خیلی قضیه را کش می دهد، آیا غیبت محسوب می شود؟ و در این صورت، فردی که این جملات را گفته، چه باید بکند؟ و آیا پشت سر مسئولین کشوری هم نمی توان صحبت کرد؟

بسمه تعالی، عیب جویی از مؤمنین جایز نیست و باید توبه کند.

دروغ

[سؤال 6775] 3355

بسمه تعالی

امام مهربان من می دانم که دروغ سرآمد گناهان است اما آیا می شود گاهی بنا به مصلحت دروغ گفت یا خیر؟ آیا دروغ مصلحت آمیز هم گناه است؟

بسمه تعالی، دروغ از گناهان کبیره است و مصلحت اندیشی موجب رفع حرمت نمی شود؛ بلی مواردی استثنا شده که در کتب مفصله مذکور است.

[سؤال 6776] 301

5. کسی دروغ زیاد بگوید ولی به کسی ضرر ندارد معصیت کار است؟ شما بیان فرمایید.

بسمه تعالی، دروغ از گناهان است هر چند ضرر بر آن مترتب نباشد.

ص: 597

2. داستان های تخیلی که ساخته می شود و طبعاً دروغ هستند و واقعیت ندارند؛ اما برای آموزش مثبت به مخاطبین ساخته و گفته می شود، از لحاظ فقه شریعت مقدس اسلام چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، اگر دروغ است باید از آن احتراز شود.

[سؤال 6778] 3356

بسمه تعالی

دفتر استفتائات حضرت امام خمینی

با نهایت ادب، تقاضای جواب سؤالات زیر را دارم.

1. در محل میبد، در جنب حسینیه سید صدرالدین قنبر، قبر سیدی که دارای وقفیاتی هم هست دیده می شود و روی فرش های زیلوی مسجدش که بیش از یکصد و پنجاه سال از بافت آن می گذرد، اسمی غیر از سید صدرالدین قنبر نوشته نشده. آیا می توان جلوی اسم مرحوم، کلمه امامزاده اضافه کرد یا نوشت و تابلو زد؟ و آیا از لحاظ شرعی، گفتن امامزاده برای گوینده یا نویسنده که قطعی نمی داند، چه صورت دارد؟ آیا اشکال شرعی دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، کسی که نمی داند، اسناد ندهد.

2. قسمتی از زمین یا خانه یا دکان و آب انبار که عرصه با ساختمان آن وقف بوده، یا مسجد اگر به دستور شهرداری محل در کوچه افتاد، آیا عبور از آن جا شرعاً اشکال دارد یا بلا اشکال است؟

بسمه تعالی، اگر قابل برگشت به حال اول نیست، اشکال ندارد؛ ولی از تنجیس قسمت مسجد باید اجتناب شود.

3. اگر کسی که در سپاه پاسداران خدمت می کند بخواهد ازدواج کند و در ضمن عقد، شرط شود که شب ها باید در خانه باشد، وظیفه سپاهی در برابر این شرط و انجام وظیفه در سپاه چه صورت و حکمی دارد و چه باید بکند؟

بسمه تعالی، اگر شرط شده که در منزل بماند، باید به شرط وفا کند. بلی با رضایت همسر می تواند خارج شود.

بسمه تعالی

دفتر محترم امام، با سلام، مستدعی است از امام بزرگوار سؤال شود:

آیا کم کردن سن جهت ادامه تحصیل در دانشگاه منع شرعی دارد یا خیر؟ خواهشمند است جواب سؤال را در کوتاه ترین مدت ممکن ارسال دارید. ومن الله توفیق

بسمه تعالی، اگر متضمن دروغ یا خلاف مقررات دولت اسلامی باشد، جایز نیست.

[سؤال 6780] 3358

بسمه تعالی 1361 / 7 / 3

مدیریت محترم دفتر حضرت امام خمینی، مدّ ظلّه، با نهایت احترام، مستدعی است از محضر مقدس حضرت امام استفتا فرمایید.

چه می فرمایند در مورد کارمندی که بعد از پیروزی انقلاب، با ارائه اسناد و گواهی های خلاف واقع، خود را به دولت جمهوری اسلامی تحمیل، و به استخدام غیرقانونی دولت درآمده است. استدعا دارد حکم چنین فردی را از نظر شرعی اعلام فرمایند و آیا می توان به خدمت این گونه افراد خاتمه، و استیفای حقوق بیت المال را نمود یا خیر؟

بسمه تعالی، باید طبق مقررات دولت اسلامی عمل نمایند.

[سؤال 6781] 3359

بسمه تعالی 1361 / 5 / 19

با ابلاغ سلام و عرض ادب خدمت رهبر عالی قدر، حضرت امام خمینی

مطلبی پیش آمده که می خواستم نظر آن جناب را جو یا شوم. مدتی است که در مغازه ای در بازار در شغل دوخته فروشی مشغول به کار هستم و در این مغازه صاحب

آن مرتکب قسم های ناروا و دروغ های بیجا برای فروختن جنس خود می شود. آیا از نظر شرعی اشکال دارد که من آن جا کار بکنم یا خیر؟ در ضمن، جای دیگری برای کار کردن ندارم؛ آیا شریک جرم او هستم یا نه؟

بسمه تعالی، کار کردن در آن جا اشکال ندارد؛ ولی دروغ گفتن و قسم دروغ حرام است، او را نهی از منکر نمایید.

[سؤال 6782] 3360

بسمه تعالی

1. آیا دروغ گفتن در معرکه جنگ گناه دارد؟ در غیر از جبهه چطور؟

بسمه تعالی، دروغ گفتن حرام است و اگر واجب اهمی با آن مزاحمت دارد مثل غلبه بر دشمن، در جنگ مانع ندارد.

2. اگر به شخصی مشکوک شوند و او بفهمد و از ترس پا به فرار بگذارد و اشخاص پاسدار خیال کنند او منافق است که با دیدن شخص یا ماشین پاسدار فرار کرده و به سوی او تیراندازی کنند و او کشته شود و بعد معلوم شود که آن شخص کاره ای نبوده؛ آیا در این میان کسی گناهکار است؟ خواهشمندم کاملاً توضیح دهید.

بسمه تعالی، اگر بر طبق موازین قانونی عمل کرده، کسی گناهکار نیست؛ ولی دیه بر بیت المال ثابت است.

[سؤال 6783] 5733

2. آیا می شود جهت این که دو نفر مسلمان میانشان به نزاع نکشد، دروغ گفت؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال، مانع ندارد.

[سؤال 6784] 6800

2. خلف وعده از گناهان است یا خیر؟ و در صورتی که از گناهان باشد، آیا يك مرتبه آن موجب نقض عدالت می شود یا با اصرار و تکرار؟ بیان فرمایید.

بسمه تعالی، حرام نیست اگرچه عمل خلافی است.

ص: 600

3. آیا خلف وعده مرد به زن و دروغ گفتن به او جایز است؟ در چه صورت؟

بسمه تعالی، خلف وعده حرام نیست؛ و دروغ گفتن جایز نیست.

فحش و ناسزا گفتن

[سؤال 6786] 3361

بسمه تعالی

سلام علیکم، به دنبال طرح سؤالاتی در ذهن و مشاهداتی از زندگانی برخی از مؤمنین و مسلمین، ضرورت در نوشتن این نامه به دفتر رهبر انقلاب اسلامی و هدایت کننده مسلمین دیده شد. سؤالاتی درباره فحش دادن و به کار بردن کلمات رکیک دارم.

1. آیا فحش دادن در اسلام جایز است حتی در شوخی ها و...؟

بسمه تعالی، جایز نیست.

[سؤال 6787]

2. آیا ما می توانیم در برخی از اوقات که فحش دادن به دیگری باعث تحول روحی و یا اثر تربیتی اسلامی در وی است به او فحش بدهیم یا خیر؟ اگر می توانیم تا چه حدود؟

بسمه تعالی، فحش حرام است و فرقی در بین نیست.

[سؤال 6788]

3. آیا در زندگانی حضرات و اولیاء الله دیده شده که آنان فحش داده و آن را به عنوان يك وسیله تربیتی برای هدایت و انسان سازی مطرح کرده باشند؟

4. آیا قرآن برای تکان یا هدایت انسان فحش را مطرح کرده است؟

بسمه تعالی، 3 و 4، چنین چیزی نیست و فحش وسیله تربیت و هدایت نمی شود.

[سؤال 6789] 3362

پاسخ استفتا: [نقل از صحیفه امام، ج 3، ص 76]

زمان: اسفند 1353 / ربیع الاول 1395

مکان: نجف

موضوع: تحریم شرکت مردم در حزب رستاخیز

سؤال کنندگان: روحانیون مبارز نجف

[بسم الله الرحمن الرحيم. پیشگاه مبارك مرجع عالی قدر عالم تشیع، قائد بزرگ اسلام، حضرت آیت الله العظمی خمینی مدّ ظله العالی. با اهدای سلام و تحیات وافره، مستدعی است نظر مبارك خود را در مورد «حزب رستاخیز» که اخیراً از طرف رژیم تأسیس گردیده، بیان و وظیفه عموم ملت را در قبال آن روشن فرمایید. گروهی از روحانیون]

بسمه تعالی

نظر به مخالفت این حزب با اسلام و مصالح ملت مسلمان ایران، شرکت در آن بر عموم ملت حرام و کمک به ظلم و استیصال مسلمین و مخالفت با آن از روشن ترین موارد نهی از منکر است. و این جانب نظر خود را درباره این حزب به طور تفصیل نوشته ام.

روح الله الموسوی الخمينی

[سؤال 6790] 3668

2. در صورتی که امضا کردن حزب رستاخیز را تحمیل کنند به این نحو که اگر امضا نکنی پروانه کارت را لغو می کنیم یا این که به عقیده خودش به مشقت می افتد و یا باید کاری که شانس نیست بکند و یا از آن جا برود وظیفه اش چیست؟

ص: 602

بسمه تعالی، در صورت اکراه یا اضطرار مانع ندارد صورتاً امضا کند لیکن لازم است عملاً از التزام به لوازم آن و تأیید دستگاه خودداری کند.

[سؤال 6791] 3363

پاسخ استفتا: [نقل از صحیفه امام، ج 3، ص 99]

زمان: 1354 هـ. ش. / 1395 هـ. ق

مکان: نجف

موضوع: پاسخ به دو پرسش شرعی

سؤال کننده: پسندیده، سید مرتضی

سؤال: [افرادی در دفاتر رسمی مستخدم هستند، دفتر می نویسند، و در دفتر می نویسند: مالیات دریافت شده فلان مبلغ. آیا به این ها اجازه بدهیم که مشغول باشند یا خیر؟]

جواب: در صورت صلاح اجازه فرمایید.

[افراد دیگر همان مالیات را می برند به بانک می دهند، ولی در اخذ مالیات هیچ دخالتی ندارند. آیا به آن ها اجازه بدهیم یا خیر؟]

- مانع ندارد.

[سؤال 6792] 3364

بسمه تعالی 17 / 7 / 1358

خدمت مرجع بزرگوار و رهبر عالی قدر، امام خمینی

ضمن عرض سلام، صحت و سلامتی آن جناب را همراه با موفقیت روز افزون جمهوری اسلامی به رهبری ایشان از خداوند بزرگ مسئلت دارم. مسأله ای برایم پیش آمده است چون مقلد جناب عالی بوده و هستم؛ لازم دانستم مزاحم اوقات شوم. امید است این حقیر را عفو فرمایید.

بنده در دوران انقلاب سربازی بودم و مدت چهار ماه از حکومت نظامی را در

ص: 603

مأموریت فرماندار نظامی تبریز، دفتردار ستاد بوده ام و هیچ گونه دسترسی به سلاح و برخورد با انقلابیون نداشته ام و حتی تا توانسته ام تبلیغات اسلامی و نمایاندن چهره کثیف رژیم پهلوی را برای سربازان - البته با سیاست محافظه کارانه - کرده ام. و در این چهار ماه مأموریت، مبلغ نود هزار ریال، فوق العاده مأموریت به این جانب پرداخت شد که آن مبلغ را به اضافه مبلغ شصت هزار ریال حقوق ماهانه که البته دو ماه از خدمت سربازی را در حکومت اسلامی با فعالیت چشمگیر خدمت نموده ام. جمع مبلغ الآن موجود است و نمی دانم این پول برای بنده مشروع است یا نه؟ استدعا دارم، تکلیف شرعی این حقیر را روشن فرموده و اگر مشروع نیست، باید به کجا بفرستم.

سلامتی شما را طالبم

بسمه تعالی، اگر به وظایف دینی خود عمل کرده اید و بر طبق مقررات به شما داده شده، بر شما حلال است.

[سؤال 6793] 3365

بسمه تعالی

شوهر من قبلاً در ارتش دستگاه طاغوت با وفاداری کار می کرد ولی حالا عقیده اش برگشته بنابراین حقوقی که ما در آن زمان استفاده می کردیم چگونه است و چه کار باید بکنیم که از آلودگی درونی و بیرونی که از آن زمان در زندگی ما مخلوط شده خالص گردیم؟

بسمه تعالی، رسیدگی به آن موقوف به محاکم صالحه است.

[سؤال 6794] 1093

6. تعدادی از پرسنل، ناآگاهانه در زمان طاغوت به مأموریت ظفار (عمان) رفته اند و مقداری فوق العاده دریافت کرده اند؛ وجه دریافتی چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، به حاکم شرع مراجعه و از او اجازه بگیرند.

ص: 604

3. حقوقی که کارمندان فرهنگی از دولت طاغوت گرفته اند، از نظر شرعی چه حکمی داشته و اینک که در صدد برائت ذمه خویش از این نظر برآمده اند و فاقد بضاعت و وسع مالی هستند، از نظر امام امت چه تکلیفی دارند؟ با علم به این که این وجوه، از محل درآمد منابع تحت الارضی تأمین شده باشد، حکم حضرت امام چیست؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

[سؤال 6796] 2068

12. سردفتری که مدت سی سال است دارای دفتر ازدواج است در ده، هر چند در مدت يك سال شش ماه آن به واسطه مسافرت تعطیل و شش ماه دیگر هم شاید ماهی مثلاً چهار یا پنج فقره عقد به ثبت برساند ولی در عین حال آیا داشتن این دفتر برای آن

شخص جایز است یا نه؟ بر فرض جواز فرق دارد داشتن چنین دفتری با فعلاً درخواست دادن و گرفتن دفتر در زمان حاضر یا خیر؟ آیا این موجب سلب عدالت می شود اگر عادلش بداند یا نه؟ ضمناً دولت حق التحریر و ثبتي تعیین نموده که هر مقدار مهر زیادتر باشد حق سردفتر زیادتر ولی آن ها اکتفا به این حق تعیین شده نمی کنند و خود يك متعارف و معمولی دارند که آن را می گیرند آیا آن زیادی حلال است یا خیر؟ چون گاهی می شود برای يك عقد باید از جایی به جای دیگر برود يك روز یا نصف روز وقتش برای این عقد صرف می شود لذا آن زیادی را به نظر خود صرف کردن وقت زیاد می گیرد بر فرض که اخذ زیاد جایز و حلال باشد اگر قبلاً نگفته چه مبلغ می گیرم آیا بعد از انجام عمل دریافت آن چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، با رعایت موازین شرعیه و اجتناب از تأیید و قبول قوانین ضد اسلامی اشکال ندارد و در مقدار حق الزحمه منوط به تراضی طرفین است و در صورتی که قرارداد سابق نباشد استحقاق اجره المثل دارد.

بسمه تعالی

بعضی کارمندان بانک های عمومی و بانک رفاه کارگران می آیند که برای گرفتن حقوق از بانک های نامبرده اجازه بگیرند چون بانک های نامبرده سود می گیرند اجازه می فرمایید یا خیر؟ این استجازه به امر حضرت آقا نوشته شود.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، اگر در کارهای مربوط به ربا اشتغال ندارند و علم نداشته باشند که در حقوق دریافتی عین مال حرام موجود است اشتغال و گرفتن حقوق مانع ندارد و محتاج به اجازه نیست.

[سؤال 6798] 6911

4. عضویت جهت تصمیم گیری در کمیسیون وام مسکن و اداری کارکنان ذوب آهن، با توجه به این که 4% بهره به عنوان کارمزد دریافت می نماید، جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر دخالت در گرفتن و دادن ربا نباشد مانع ندارد.

[سؤال 6799] 3367

بسمه تعالی

می گویند کسی که در اداره ای شاغل است، مثلاً در اداره مخابرات، آموزش و پرورش و یا ارتش انجام وظیفه می نماید حتماً باید در آخر ماه که حقوق را دریافت می کند به منظور حلال شدن با مجتهد دست به دست کند آیا اگر چنین شخصی وجداناً به اندازه حقوق خود بلکه بیشتر هم کار کند ضمناً در آخر هر سال حساب کرده خمس خود را بدهد باز هم چنین عملی لازم است یا نه؟

بسمه تعالی، اگر شغل او حلال باشد حقوق آن حلال است و احتیاجی به دست گردان نیست.

8. کسانی که به انتخاب حمله داران جزء و عضو کاروان محسوب می شوند از قبیل روحانی و دکتر و آشپز و غیره، ولی طبق قانون اوقاف باید هر کاروانی مشتمل بر چند نفر باشد، این هم به نظر مبارک شما اشکال دارد یا فقط باید منصوب از طرف اوقاف نباشد؟ این مسأله با این که کراراً سؤال شده مع ذلك بعضی مورد حمله واقع شده اند مستدعی است توضیح بدهید.

بسمه تعالی، همراه کاروان اوقاف به مکه مکرمه مشرف شدن اگر موجب تأیید دستگاه نباشد اشکال ندارد ولی روحانی نباید از طریق نصب اوقاف همراه شود ولی با انتخاب حمله دار مانع ندارد.

[سؤال 6801] 3368

بسمه تعالی

آیا می توان محصولات کشورهایی مانند امریکا و شوروی که کمر به نابودی اسلام عزیز بسته اند را مصرف کرد (مثلاً برنج امریکایی) و از این طریق به توان اقتصادی آن ها کمک نمود؟

بسمه تعالی، اگر دولت اسلامی وارد می کند، اشکال ندارد.

نگهداری و مطالعه کتب ضلال و استماع رادیوهای بیگانه

[سؤال 6802] 3369

بسمه تعالی 15 / 6 / 1358

حضرت آیت الله جناب آقای امام خمینی دامت برکاته

با سلام و درود فراوان به نجات دهنده قشرهای تحت ستم خلق ایران حضرت امام خواهشمند است جواب سؤالات را به آدرس این جانب بفرستید.

1. در صورتی که شخصی به اسلام ایمان داشته باشد و مطمئن باشد که نظرات مخالف دین در او اثر ندارد برای تحقیق و رد عقاید مخالف دین می تواند نشریات،

ص: 607

کتاب ها و نوشته های مخالف دین را خریداری و مطالعه کند یا خیر، رفت و آمد و مباحثه با افراد کافر و مخالف دین به قصد تبلیغ مذهبی و آگاهی از نظرات مخالف جایز است یا خیر؟

اگر شخصی به علت مطالعه نشریات و کتاب های مخالف دین و معاشرت با افراد غیر مسلمان از جانب شخص دیگری متهم به بی دینی و مورد تهمت و بهتان قرار گیرد، با توجه به این که مسلمان بوده و خودش به مسلمانی اقرار می کند ولی شخص دیگر می گوید که تو دروغ می گویی و منافقی آیا رفتار شخصی که باعث شده مورد تهمت قرار گیرد اشکال مذهبی دارد و اگر اشکال داشته برای رفع تهمت چه باید بکند؟

بسمه تعالی، کسانی که اسلام را به طور علمی و برهانی نشناخته اند از این امور احتراز کنند و خود را در مورد تهمت قرار ندهند.

2. آیا يك فرد مسلمان می تواند از مجتهد خاصی تقلید نکند و جواب مشکلات مذهبی خود را از رساله ها و مجتهدهای مختلف جویا شود.

بسمه تعالی، باید از مجتهد اعلم تقلید کند.

3. آیا مقلد موظف است که دستوره های مذهبی که در رساله مجتهدش می باشد از سایر دستورات مجتهد که در مواقع خاص داده می شود - مانند شرکت در فلان اجتماع یا حزب و یا کمک به فلان صندوق - عمل کند و این دستورات هم در حکم فتوا است یا خیر؟

بسمه تعالی، موارد مختلف است و اگر حکم باشد باید به آن عمل کنند.

[سؤال 6803] 7376

7. با توجه به سؤالات فوق، اگر کسانی خلاف آنچه که واقع است و حقیقت دارد نظر بدهند، وظیفه ما در برابر آنان چیست؟ و اگر کتاب هایی مشتمل بر آن خلاف حقیقت ها باشد، متمنی است در مورد این گونه کتاب ها نیز نظر خویش را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، اشخاص ذکر شده را در صورت امکان ارشاد کنید و از کتبی که مشتمل بر مطالب گمراه کننده است، احتراز نمایید.

ص: 608

7. این جانب از حدود 15 سال قبل به مطالعه کتب دینی پرداخته و در این زمینه کتاب های زیادی از نویسندگان مختلف به صورت کتابخانه ای جمع آوری کرده ام. در میان کتاب هایم، کتبی موجود است که نویسندگان آن، افرادی هستند که قبلاً به عنوان مسلمانان متعهد و مبارز شناخته می شدند، ولی با گردش چرخ عظیم انقلاب و غربال شدن افراد، ماهیت اصلی آنان مشخص گردید؛ تکلیف این جانب در مورد نگهداری و احیاناً مطالعه کتب این افراد که قبلاً خریداری کرده ام چیست؟

بسمه تعالی، نگهداری آن ها اشکال ندارد.

[سؤال 6805] 7375

4. استفاده از کتاب ها و نوارهای انحرافی چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، جایز نیست.

[سؤال 6806] 3328

5. آیا خواندن کتب غیر اسلامی - مانند بهائیت و کمونیستی و سایر مرام های الحادی - حرام است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر خوف انحراف در بین باشد، باید ترك کنند.

[سؤال 6807] 1791

4. ما حكم الدخول في المدارس الحكومية عندنا (في السعودية) ومن مناهجهم تدريس المذهب الوهابي ولا يوجد البديل عند هذه المدارس للتعلّم؟

بسمه تعالی، لا يجوز إذا كان موجِباً للانحراف.

[سؤال 6808] 1791

5. ما حكم التدريس في المدارس المذكورة إذا كان يدرس مناهج لا يمتّ إلى المذهب الوهابي بصلة أو يمتّ مع بيانه للحقّ ولكنه قد يتتلي أحياناً بتدريس نفس

منهج المقرء عليه مع مخالفته للحق؟

بسمه تعالى، حكمه حكم سابقه.

[سؤال 6809] 7375

5. گوش دادن به رادیوهای بیگانه؛ مانند رادیو بغداد و اسرائیل و B.B.C و غیره چه حکمی دارد؟

بسمه تعالى، مانع ندارد، مگر موجب انحراف شود.

[سؤال 6810] 1335

6. گوش دادن به رادیوی بیگانه - از جمله امریکا - اشکالی دارد یا نه؟ البته من برای این گوش می کنم که اگر کسی حرفی زد، بتوانم بگویم که این ها را که رادیوی بیگانه گفته و با او بحث کنم.

بسمه تعالى، اگر موجب انحراف نشود، اشکال ندارد.

[سؤال 6811] 3370

بسمه تعالى

سلام عليكم، امام عزیزم ان شاء الله که حالتان خوب باشد و کسالتی نداشته باشید. امام عزیزم مسأله ای داشتم که می خواستم با شما مطرح کنم. ان شاء الله که می بخشید من مزاحم شما شدم.

می خواستم بدانم که آیا درست است که ما به رادیوهای بیگانه گوش بدهیم؟ چون کسانی هستند که هرچه از رادیوهای بیگانه می شنوند قبول می کنند و برای کسان دیگر هم می گویند. آیا لازم است که ما به این رادیوها گوش کنیم و لازم است که جواب این طور آدم ها را بدهیم یا خیر؟ چون من از بعضی ها شنیده ام که گوش دادن به رادیو حرام است. حال می خواستم نظر حضرت عالی را در این زمینه بدانم. با کمال تشکر از امام عزیز.

بسمه تعالى، اگر موجب انحراف و مفسده است نباید گوش کنید.

ص: 610

بسمه تعالی

آیا گوش کردن به سخن پراکنی برخی از رادیوها که مشتمل بر هتاک و فحاشی و افتراءات نسبت به اسلام و مقدسات اسلامی و مسلمانان و مؤمنین و متعهد است جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، بهتر است گوش ندهند و اگر موجب تأثیر در شنونده و یا مستلزم اشاعه فساد و اباطیل باشد جایز نیست.

سحر، شعبده، احضار ارواح، هیپنوتیزم

2. کسی که سحر را باطل می کند، با این که می دانیم سحر و جادو حرام است، ولی عمل این فرد که شخصی را نجات می دهد و عملش باعث باطل شدن سحر و جادو می شود آیا حرام است و گناه دارد یا خیر؟ (بنده به چشم خود دیدم که جن را حاضر می کند).

بسمه تعالی، اگر سحر می کند جایز نیست و اگر حفظ نفس یا واجب دیگری بر آن موقوف باشد با ملاحظه اهمیت واجب دیگر مانع ندارد.

3. هفته گذشته یکی از دوستان پدرم به اتفاق مردی دیگر به منزلمان آمدند، آن مرد تازه وارد فالگیری بلد بود، برایم فال گرفت و گفت که در آینده سخنران و ناطق اسلام خواهی شد و دکتر هم می شوی و مدتی برای تبلیغ و نشر اسلام به خارج می روی، خیلی خدمتگزار می شوی، می خواستم بدانم که فالگیری و کف بینی حکمش چیست؟

بسمه تعالی، کف بینی و کارهای نظیر آن و اخبار جزمی به اموری مستند به آن جایز نیست.

4. آیا احضار ارواح حقیقت دارد یا خیر؟ و اگر حقیقت دارد از نظر اسلام اشکال ندارد؟

بسمه تعالی، جایز نیست.

[سؤال 6816] 736

7. دعاها و نسخه هایی که افراد مختلف جهت شفا - مخصوصاً برای شفای کودکانی که بعضی از شب ها دچار نوعی ترس و بی خوابی می شوند و یا مبتلا به بیماری های روانی و غش می باشند - می نویسند و در قبال اخذ مبلغی به عنوان هدیه به متقاضیان می دهند، از نظر شرعی چه حکمی دارد؟ و اصولاً به این قبیل دعاها می بایست اعتقاد داشت یا خیر؟

بسمه تعالی، از آیات قرآن و ادعیه مأثوره باشد اشکال ندارد.

[سؤال 6817] 3372

بسمه تعالی

محضر منور امام خمینی، دام ظلّه الوارف

1. دعاهایی که دخالت در امور غیب است، مثلاً فلان دعا یا فلان رسم خط را اگر بنویسی وزیر سرت بگذاری، شب، خواب هر که را اراده کنی خواهی دید و امثال این کارها، جایز است یا خیر؟ و کسانی که از این راه امرار معاش می نمایند، از نظر شرعی چه حکمی دارد؟ مالشان حلال است یا نه؟

بسمه تعالی، متوسل شدن به آیات قرآنی و ادعیه مأثوره برای مقاصد مشروع مانع ندارد.

2. شهدایی که وصیت می کنند که مثلاً ما را در جبهه به خاک بسپارید، آیا عمل به این وصیت واجب است یا نه؟ و چنانچه او را در محلش دفن نمودند، اکنون وظیفه چیست؟

بسمه تعالی، اگر وصیت مزبور ثابت باشد، عمل بر طبق آن لازم است و نبش، اگر بعد از متلاشی شدن بدن باشد و یا آن که موجب هتك شود جایز نیست.

3. نگاه کردن به وجه و کفین زن نامحرم، چنانچه از روی ریه نباشد و مفسده هم نداشته باشد حلال است یا این که اشکال دارد؟

بسمه تعالی، نظر بدوی با خصوصیات مزبوره اشکال ندارد.

4. استعمال دخانیات برای غیر معتادین حلال است یا حرام؟

بسمه تعالی، بهتر است خود را معتاد نسازند و اگر مضر به سلامت باشد باید اجتناب کنند.

5. در ماه رمضان شخصی روزه دار بدون قصد بیرون آمدن منی با خود بازی می نماید و یقین هم دارد که جنب نمی شود ولی اتفاقاً جنب شد. تکلیفش چیست؟

بسمه تعالی، اگر عمل مزبور بر حسب عادت شخص موجب خروج منی نبوده و بر حسب اتفاق بدون قصد خارج شده روزه باطل نمی شود.

[سؤال 6818] 6198

2. مسأله دیگری که با شما در میان می گذارم، مسأله جادوگری و گره زدن زندگی اشخاص است. تا مدتی پیش فکر می کردم این چیزها خرافات است و هیچ کس قادر به انجام این کارها نیست. اما از يك روحانی آگاه و دانشمند شنیدم که بعضی از مردم که علم جادوگری دارند و به خواص اشیا آگاه هستند، قادر به انجام چنین کاری هستند و می توانند سرنوشت اشخاص را گره بزنند، و يك آیه هم از قرآن برای اثبات این موضوع آورد: (وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ). او همچنین می گفت که این کار حرام است؛ اما اگر آن ها واقعاً بتوانند چنین کاری بکنند، شخصی که زندگی او را گره زده اند، باید چه بکند؟ آیا او هم باید برای خنثی کردن گره، به جادوگر مراجعه کند؟

و غیر از آن، آیا قفل زدن به بعضی از امامزاده ها که برای گره زدن زندگی اشخاص است مؤثر است، گرچه آن شخص، گنهکار نباشد، بعد از فهمیدن موضوع جادوگری از آن روحانی، من فکر می کنم که این گره در زندگی خود من وجود دارد و کسی زندگی مرا گره زده است. خواهش می کنم در این باره هم مرا راهنمایی کنید.

بسمه تعالی، رجوع به ساحر برای ابطال سحر مانع ندارد، ولی تنها احتمال، موجب جواز رجوع به ساحر نیست.

ص: 613

3. سحر و جادوگری از گناهان کبیره است؛ اگر خانمی شوهرش مفقود شده باشد می تواند توسط این امور از وضع او آگاه شود؟

بسمه تعالی، به سحر و جادو نمی تواند متوسل شود.

[سؤال 6820] 3373

بسمه تعالی

با درود بر امام امت، خمینی کبیر که خداوند عمر پر برکتش را هرچه طولانی تر بگرداند، و سلام خدمت مسئولین دفتر امام

بدون مقدمه ذکر کنم. این جانب حدود بیست سال سن و ساکن اصفهان هستم. حدود سه سال قبل، با خواندن چندین کتاب روان شناسی هیپنوتیزم، و آشنایی با شخصی که می توانست عمل هیپنوتیزم را انجام دهد، توانستم برادر خودم را به خواب هیپنوتیزم ببرم، و از آن موقع تا سه هفته پیش، هر چند مدتی بنا بر شرایط زمانی و مکانی، و به میان کشیده شدن بحث روان شناسی دست به عمل هیپنوتیزم روی افراد گوناگون زده ام، تا این که سه هفته قبل در کتاب تحریر الوسیله امام خمینی مشاهده کردم که در قسمتی از کتاب، خواب کردن را - که من استنباط کردم همین هیپنوتیزم را می گوید - عملی ساحری و خلاف اسلام و حرام می دانند، ولی چون در آن جا بسیار مختصر بود، با بعضی از دوستان (طلاب) و روحانیون تماس گرفتم، ایشان گفتند: نامه ای به دفتر امام بنویسید و نظر امام را مفصلاً در این مورد بخواهید. و از این جهت تعدادی سؤال که برایم مطرح شده و در آن مختصر - که در تحریر الوسیله نوشته شده بود - قانع کننده نبود، سؤالات را برای آن دفتر ارسال می دارم، تا ان شاء الله مطابق با فتوای امام هرچه زودتر پاسخ بدهند.

سؤالات به شرح زیر است:

1. در اسلام عمل هیپنوتیزم (یعنی هیپنوتیزم کردن به طور کلی) حرام است یا این که سوء استفاده از آن حرام است؟ و یا در هر صورتی، حدود و ضوابط آن مطابق

ص: 614

فتوای امام چیست؟

2. اگر از هیپنوتیزم در مورد حل مشکلات مردم و علاج بیماری های روانی، استفاده شود، مانند علاج ترس، لکنت زبان، اعتیاد، خود کم بینی و.... آیا می شود از هیپنوتیزم به عنوان یک داروی علاج کننده بیماری های روانی استفاده کرد، یا به طور کلی استفاده از آن در هیچ مورد جایز نیست؟

3. اگر جواب سؤال بالا مثبت است (یعنی برای علاج بیماری ها می شود از هیپنوتیزم استفاده کرد)، با وجودی که الآن در ایران روان کاو متعهد و مسلمان نیست و یا من سراغ ندارم، آیا می شود برای علاج بیماری های جزئی روانی (مثل موارد بالا) به روان کاو مراجعه کرد؟
بسمه تعالی، به خواب بردن کسی، با تصرف در افکار و ذهنیات آن جایز نیست؛ بلی در صورت ضرورت و انحصار علاج به آن مانع ندارد.

[سؤال 6821] 3340

2. آیا هیپنوتیزم از نظر اسلام حرام است؟

3. اگر هیپنوتیزم در جهت انجام عمل خیر و نیکو انجام شود چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، 2 و 3، جایز نیست.

[سؤال 6822] 954

7. دانش شعبده و تردستی و برخی از آراء و مکاتب فلسفی، فراگرفتن یا دیدن آن چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، تعلیم و تعلّم شعبده و اعمال آن حرام است.

[سؤال 6823] 954

8. اشخاصی هستند که محل گمشده یا دزدی را در آینه به ما نشان می دهند، کمک گرفتن از آن ها چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، این عمل جایز نیست.

ص: 615

محضر مبارك حضرت امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

با درود و تحیت به حضور مبارك؛ از طرف قنדרیزان تبریز طی شماره در رابطه با رطوبت احتمالی در قند تولیدی (که به سبب دستی و ستّی بودن وسایل تولید و مخصوصاً پرودت هوا در تبریز) با تمام سعی و کوشش که به عمل می آید، باز هم به مقدار جزئی گاه مشاهده می شود، که موضوع کراً در اداره قند و شکر تبریز فی ما بین قنדרیزان و مسئولین مربوطه مطرح و اداره قند و شکر تبریز طی نامه شماره که فتوکپی آن در ضمیمه تقدیم می گردد، موضوع را به اداره نظارت بر مواد غذایی استان اعلام نموده که ضمن نمونه برداری، مقدار قند موجود در کارگاه (قابل توزیع) را تعیین کنند تا رطوبت احتمالی با توجه به مقدار درصد اعلام شده و به میزان قند موجود در همان روز، اخذ شود تا منجر به اخذ درصد رطوبت از کل سهمیه شکر یک ماهه که تا به حال شکر آن پخت نشده و ماهیت قند تولیدی آن مشخص نیست، نگردد و این موضوع نیز قبلاً از محضر مبارك کسب تکلیف شده که فتوکپی آن نیز در ضمیمه تقدیم است که نظریه مبارك دستور شرعی مقدس اسلام در آن درج شده.

استدعا دارد مسئولین مربوطه و این جانبان را ارشاد فرمایند که اخذ رطوبت از نمونه برداری به نسبت موجودی قند قابل توزیع همان روز صحیح است یا از کل سهمیه یک ماهه صحیح می باشد؟ والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، میزان در کسر مقداری به حساب رطوبت، بر حسب تشخیص کارشناس و توافق طرفین، قند موجود قابل تحویل و در زمان تحویل است.

بسمه تعالی

پس از سلام

این جانب 28 ساله و لیسانسیه شیمی در یکی از کارخانه ها کار می کنم. تقاضا دارم بفرمایید: من چه وظیفه ای در مقابل کارهای نامشروع این کارخانه دارم؟ ما از جانب آن ها دستور داریم در آب پرتقال، آب مخلوط کنیم. آیا باید به کار خود ادامه دهم یا نه؟ از نظر من این کار درستی نیست. منتظر جواب کتبی شما هستم.

بسمه تعالی، اگر می دانید که در وقت فروش به عنوان آب پرتقال خالص فروخته می شود باید دست از این کار بردارید و در غیر این صورت برای شما اشکالی ندارد.

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

1. شخصی حیوان مأكول اللحم مریض خود را مخفیانه به قصاب به قیمت ارزان تری می فروشد. قصاب گوسفند را ذبح کرده و به قیمت گوشت عادی و سالم به مشتری ها می دهد ممکن است آن گوشت مضر و مسموم باشد. آیا معامله قصاب با صاحب گوسفند و مشتری ها حرام است یا علاوه بر حرمت، باطل است و ردّ ثمن لازم است یا هیچ اشکالی ندارد؟

بسمه تعالی، معامله باطل نیست. اگر چه با تدلیس حرام است.

2. بیع کالی به کالی که باطل است؛ آیا منحصر به مبیع و ثمن کلی است یا دو عین شخصی را هم که معامله می کنند و قرار می گذارند که پس از يك ماه دیگر تحویل و تحول و قبض و اقباض شود، شامل می شود یا نه، بیع در دو عین شخصی صحیح است؟ ولی امانت در نزد ناقل است.

بسمه تعالی، فروش عین شخصی به عین شخصی دیگر مانع ندارد، هر چند تحویل و تحوّل بعد از مدتی باشد.

بسمه تعالی 1358/7/24

پیشگاه زعیم عالی قدر، حضرت آیت الله العظمی، آقای روح الله الموسوی الخمینی، دام ظلله العالی، پس از عرض سلام و ارادت

محترماً؛ به استحضار عالی می‌رساند: تعدادی روغن نباتی مایع خارجی که به صورت استیل، در قوطی های يك لیتری می‌باشند، در انبار بوده است بر اثر خرابی لوله آب در انبار، قوطی ها زنگ زده و در نتیجه سوراخ شده و روغن ها به اصطلاح نشت کرده اند. حال روغن های این تعداد قوطی - که در حدود 500 عدد می‌باشد - در ظروف دیگری نگهداری می‌شود. ضمناً مزه و طعم این روغن ها که توسط چند نفر (افراد معمولی) چشیده شده؛ ظاهراً با طعم و مزه روغن هایی که در قوطی های سالم است فرقی ندارد. لذا خواهشمند است در مورد چگونگی فروش روغن های باز از نظر شرعی، این جانب را توجیه فرمایید تا نسبت به فروش و یا عدم استفاده آن اقدام به عمل آید.

بسمه تعالی، اگر فاسد نشده و ضرر نداشته باشد اشکال ندارد.

گران فروشی و احتکار

[سؤال 6828] 3378

بسمه تعالی

دفتر امام خمینی

با سلام و درود بر رزمندگان اسلام، به اطلاع می‌رساند که شخصی سه هزار رادیوی ترانزیستوری کوچک دارد؛ تعداد دو هزار آن را به خاطر نیاز به جبهه های جنگ به جبهه ها می‌فرستد و مابقی را با قیمت گران تر، به طوری که پول آن دو هزار رادیو نیز درآید، به مردم می‌فروشد؛ آیا این پول حلال است یا حرام؟ و اصولاً

ص: 618

این کار جایز است یا نه؟

بسمه تعالی، اگر گرانی قیمت به حد اجحاف نرسد و مقررات دولت اسلامی را مراعات نماید، اشکال ندارد.

[سؤال 6829] 3379

بسمه تعالی

حضور محترم رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، حضرت امام خمینی مدّ ظلّه العالی

محترماً به عرض می‌رساند در مورد این که اگر جنسی را داشته باشیم که چند ماه پیش آن را مثلاً صد تومان خریداری کرده ایم و امروز به نرخ کاذب بازار هشتصد تومان است، می‌توانیم آن را با همان قیمت و حتی با ده درصد اضافه تر به خریدار ارائه کنیم، گرچه در فتاوی‌ای آن جناب قبلاً رد شده است ولیکن به طور مثال ما یک کاسبیم و چند ماه پیش جنس ما یحتاج کسب خود را به علت کمبود بیش از اندازه کارکرد خریداری کرده و ساده تر بگوییم مثلاً جهت آن که قفل و لولا و غیره در بازار کمیاب است در نتیجه با گشتن و پیدا کردن اگر در یک ماه و یا یک سال 50 عدد مصرف می‌کنیم 100 عدد خریداری کرده و حالا با گذشتن چند ماه این جنس، قیمتی معادل ده برابر یا بیشتر در بازار پیدا کرده و مشتری هم اگر بخواهد امروز تهیه کند قیمتش چنین است و من نیز اگر این جنس را به قیمت قبل بفروشم باید با قیمت امروز و حتی بالاتر دوباره جهت آن که بتوانم کار کنم جایگزین کنم، ولی آیا می‌توان این گونه با مشتری حساب کرد یا خیر؟ و در صورت این که می‌شود حساب کرد آیا این مسأله موجب احتکارهای بیشتر در سطح بازار و کسبه نمی‌شود؟ و در صورت خلاف آن نیز من چگونه می‌توانم به کار خود ادامه دهم؟ و مورد دیگر این که یک کاسب در موقعیت کنونی می‌تواند از نظر پیش بینی لازمه جهت کار تولیدی و صنعتی خود برای چند ماه و حتی یک سال اقدام به خرید ما یحتاج ضروری کار خود از هرگونه نماید؟

بسمه تعالی، از اجحاف در معامله باید اجتناب شود.

ص: 619

بسمه تعالی 1361/5/2

دفتر امام خمینی، بخش پاسخ به سؤالات شرعی، با سلام و دعا برای سلامتی امام امت، خواهشمند است پاسخ به سؤال زیر را از نظر شرعی بیان بفرمایید:

شخصی در بازار، مغازه ای دارد که در آن جوراب و پوشاک می فروشد. این شخص مقدار زیادی جوراب زمستانی را در فصل تابستان که ارزان است می خرد، مثلاً هر جفتی ده تومان، بعد از چند ماه که زمستان می شود، قیمت این جوراب بالا می رود - و به خصوص در شرایط فعلی که روز به روز قیمت اجناس بالاتر می رود - و جوراب ده تومانی، ناگهان به بیست تومان قیمت پیدا می کند و همه همین قیمت را تعیین می کنند؛ آیا سود زیادی که از این راه عاید این فروشنده می شود، از نظر شرعی چه صورت است؟ حلال است یا نه؟ بر فرض که جنبه انصاف را مراعات کند، جوراب ها را به 18 تومان بفروشد، باز هم سود بالا - می رود، آیا حلال است یا نه؟ لطفاً نظر حضرت امام را در این مورد بیان بفرمایید.

بسمه تعالی، اگر به حد اجحاف برسد جایز نیست و در هر صورت، مراعات مقررات دولت اسلامی لازم است.

[سؤال 6831] 3381

بسمه تعالی

دفتر محترم حضرت امام خمینی

1. جنس که بر اساس قیمت روز بالا رفته، سود فروش آن در زمان فعلی حلال است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر خلاف مقررات دولت نباشد و به حد اجحاف نرسد اشکال ندارد.

2. سهم قند و شکر که به قهوه خانه و قنادی ها می دهند، اگر بفروشد سود آن حلال است؟

بسمه تعالی، باید مقررات دولت اسلامی را مراعات نمایند.

ص: 620

3. کسی که واسطه می شود و جنس را گران تر از نرخ دولت برای دیگری به فروش می رساند، فعل واسطه حرام است یا خیر؟ (اما شغل او همیشه این کار نیست).

بسمه تعالی، وساطت در کار مشروع اشکال ندارد و در کار مخالف مقررات باید ترك شود.

4. اگر کسی دختر باکره را به عقد دائم در آورد و بعد از دخول ثبیه در آمد، حق فسخ دارد یا خیر؟ اگر حق فسخ دارد، باید تمام مهر را بدهد یا مثل؟

بسمه تعالی، در موارد ثبوت خیار فسخ، حق فسخ با دخول ساقط نمی شود و در صورت تحقق دخول، مهر را باید بپردازد.

5. اگر کسی حد شرعی گردن او باشد، می تواند به دستور حاکم، دیگری را حد بزند یا خیر حد خود او مانع از این عمل است؟

بسمه تعالی، مانع ندارد؛ ولی بهتر است چنین شخصی متصدی اجرای حد نشود.

6. کوپن بنزین یا کوپن نفت یا کوپن برنج و غیره که سهم خود انسان است، آیا می تواند به دیگران بدهد و پول اضافه از قیمت دریافت کند یا خیر؟

بسمه تعالی، مخالفت مقررات دولت اسلامی جایز نیست.

7. اجناسی که در کنترل دولت است، همان اجناس را به خاطر احتیاج فوری که انسان دارد، آیا می تواند به قیمت اضافی بخرد یا خیر، حق تصرف ندارد و معامله باطل است؟

بسمه تعالی، اگر مخالفت مقررات باشد جایز نیست.

[سؤال 6832] 7006

11. اگر کسی طلا بخرد به قصد این که هر وقت گران شد بفروشد اشکال دارد؟

بسمه تعالی، باید مقررات دولت جمهوری اسلامی را رعایت کند.

[سؤال 6833] 3382

بسمه تعالی

آن طور که مشاهده می شود در بازارها و محل های کسبی، اجناسی خرید و فروش می شود که قیمت آن، بازار سیاه دارد و در بعضی موارد به چندین برابر قیمت واقعی خود رسیده است. در این جا کار خلاف شرع افراد محترک و گران فروش که اجناس خود را بدون فاکتور و توسط افراد خاصی که سراغ دارند، به فروش می رسانند

مشخص است؛ اما افرادی هم هستند که به خاطر این که يك منافع جزئی عایدشان شود به دنبال خرید و فروش این اجناس - که قیمت آن بازار سیاه دارد - می روند و با وجودی که دادستان کل کشور، خرید و فروش کالاهای بدون فاکتور را ممنوع اعلام کرده، این گونه کالاها را بدون فاکتور، خرید و فروش می نمایند. تقاضا نمودیم بفرمایید این نوع معاملات که فروشنده از روی ترس، فاکتور نمی دهد و خریدار هم این مطلب را می داند، چگونه است؟

بسمه تعالی، تخلف از مقررات جایز نیست.

[سؤال 6834] 614

4. آیا يك کالا- را بخریم بعد با يك قیمت گران تر بفروشیم پولش حلال است یا نه؟ چون يك عده می گویند معامله گری است. آیا حرفشان درست است یا نه؟

بسمه تعالی، اگر منعی از طرف دولت اسلامی نباشد، اشکال ندارد.

[سؤال 6835] 6054

2. آیا شخص می تواند وسیله ای مثل موتورسیکلت را که از طریق مساجد و با نرخ دولتی خریداری کرده، به دلیل بی پول شدن و نیاز به پول پیدا کردن، در بازار مسلمین به نرخي بیش از آنچه که خریده بفروشد؟ مثلاً ده هزار تومان خریده، هجده هزار تومان بفروشد؟ با توجه به این که خریدار راضی بوده، حتی بیست هزار تومان بدهد و نیز با توجه به این که اصولاً در بازار کمتر از این نرخ خرید و فروش نمی شده است، اگر نه، تکلیف کسی که این کار را کرده است چیست؟

بسمه تعالی، اگر به حد اجحاف نرسد با مراعات مقررات دولت اسلامی مانع ندارد.

[سؤال 6836] 3383

بسمه تعالی 1358 / 10 / 12

وزارت بهداشتی داروهای در اختیار دارد که مشابهش در بازار آزاد نیز هست؛ منتها

ص: 622

وزارت به قیمت مثلاً 1 تومان می فروشد و در بازار آزاد 4 تومان است. اگر خواسته باشیم در اختیار بازار آزاد بگذاریم، به قیمت گران خواهند فروخت و اگر همان قیمت بازار بفروشیم اجحاف می شود چه باید بکنیم؟ آیا اجازه هست به قیمت بازار بفروشیم و استفاده را در اختیار آسیب دیدگان بگذاریم یا خیر؟ آیا راه سومی پیشنهاد می فرمایید؟

بسمه تعالی، اجحاف و گران فروشی نباید بشود و لازم است موافق مقررات دولت اسلامی عمل شود.

[سؤال 6837] 3384

بسمه تعالی

این جانب در مزینان چند سال است که از کشاورزان به رسم امانت پنبه تحویل می گیرم با دو نفر دیگر، و رسم چنین می باشد که بعد از فروش هر کیلو یک ریال به ما حق زحمت می دهند. امسال دو سال است که دولت نرخ پنبه را معلوم کرده و کشاورزان هم به همان طریق عمل کردند، اما حال بازار آزاد کیلو 30 ریال گران تر می خردند و حالا یک نفر می گوید باید شما به نرخ آزاد بفروشید. جواب بفرمایید آیا نرخ دولت و تجار نرخ می باشد یا نرخ آزاد؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال واسطه باید رضایت مالک جنس را مراعات نماید و مالک جنس موظف است مقررات دولت اسلامی را محترم بشمارد.

[سؤال 6838] 4045

7. افرادی از تعاونی ها اجناسی می خردند که برخی از آن ها مورد نیازشان نیست، آیا می توانند به قیمت بیشتر بفروشند؟

بسمه تعالی، اگر خلاف مقررات نباشد و به حد اجحاف نرسد، اشکال ندارد.

ص: 623

بسمه تعالی 1361 / 5 / 4

محضر مبارك رهبر كبير انقلاب و مرجع بزرگوار، حضرت آيت الله العظمى امام خمينى، دامت برکاته، پس از عرض سلام، همواره سلامت و دوام عمر آن رهبر عظيم الشان را از درگاه خداوند متعال آرزو مندم. خواهشمند است نظر آيت اللهى را نسبت به سؤال زير مرقوم فرمايند:

شخص كاسبى هستم كه با سرمايه اى حدود پنجاه هزار تومان به شغل عطارى (دواجات قديمى) مشغول هستم. اجناس مورد احتياج را از شهرهاى تهران، مشهد و گنبد و غيره تهيه مى كنم و به صورت خرده فروشى 10 ريال و 20 ريال و بيشتر به فروش مى رسانم. در خلال سال ها، بعضى از جنس ها خراب مى شود و دور مى ريزم و بعضى از اجناس را مثلاً سبرى 10 ريال مى خرم و سبرى 20 ريال به فروش مى رسانم كه كلّ فروش روز بنده پانصد تومان است. در آخر سال حساب مى كنم، اگر سودى داشت، وجوه شرعى آن را مى پردازم. متمنى است نظر مبارك را در مورد حلال و حرام كسب بنده امر به ابلاغ فرمايند. دوام عمر آن رهبر عزيز را مسئلت دارم.

بسمه تعالی، اشكال ندارد؛ ولى بايد از اجحاف اجتناب شود.

[سؤال 6840] 5005

3. گران كردن جنسى كه قبلاً خريدارى شده (توسط فروشنده) جهت تطبيق قيمت آن با نرخ روز چه صورتى دارد؟

بسمه تعالی، بايد مطابق مقررات دولت اسلامى فروخته شود.

[سؤال 6841] 3386

بسمه تعالی 1361 / 10 / 14

حضور محترم آيت الله العظمى امام خمينى سلام عليكم، اميدواريم كه خداوند متعال، عمر شما را زياد گرداند. به عرض عالى مى رسانم چون اين مسأله براى عده اى

ص: 624

نامفهوم مانده، خواهشمند است در صورت امکان جوابش را بفرستید:

1. يك نوع جنس را شخصی به قیمت يك تومان خریده، ده تومان می فروشد، از نظر شرع اسلام چگونه است؟

بسمه تعالی، اجحاف و گران فروشی جایز نیست.

[سؤال 6842]

2. اگر شخصی يك جنس را به قصد این که بگیرد، فرض يك تومان بخرد، ده تومان بفروشد چه نوع اشکالی دارد؟ (حرام است یا خیر؟) و اصولاً کسی که کاسبی می کند، بایستی چه مبلغ از این جنس را سود ببرد که مالش حرام نشود؟

بسمه تعالی، اگر مقرراتی از طرف دولت اسلامی هست، باید مراعات شود و در هر صورت، اجحاف و گران فروشی موجب حرام شدن مال نیست.

[سؤال 6843] 1742

3. با توجه به این که اجناس و وسایل نسبت به قبل گران تر شده و بعضی اوقات این مقدار زیاد است، آیا می شود وسیله ای که از آن استفاده کرده ایم به قیمت روز بفروشیم؛ حال چه قصدمان خریدن جنس مثل آن دوباره باشد یا فقط قصد فروش و به دست آوردن پولش را داریم؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

[سؤال 6844] 3387

بسمه تعالی 18 / 5 / 1361

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت توفیقاته

با عرض سلام و آرزوی طول عمر و بقای وجود شریفتان؛ به سؤالات زیر پاسخ فرمایید:

1. چنانچه انسان، منزل مسکونی خود را بخواهد منصفانه قیمت گذاشته و به مشتری بفروشد و در رابطه با قیمت های جاری، خودش نتواند همان مسکن یا مشابه

ص: 625

آن را بخرد، آیا اشکال دارد که خلاف انصاف عمل کرده و خانه را به قیمتی که می‌خرند و یا گران‌تر بفروشد؟
بسمه تعالی، اختیار تعیین قیمت با مالک شرعی است و باید رعایت مقررات دولت اسلامی بشود.

[سؤال 6845]

2. اگر یک تاجر صاحب کالایی باشد که با ننگه داشتن آن برای مدتی، به قیمت بهتری بتواند جنس خود را بفروشد، این فروش از نظر شرعی اشکال دارد یا نه؟ و در چه حدی می‌توان این کار را احتکار تلقی نمود.

بسمه تعالی، مقررات دولت اسلامی لازم‌المراعات است.

3. اگر شخصی وصیت کند که مثلاً 40 سال برای او نماز و روزه بخوانند و اتفاقاً زودتر فوت نمود، باید به این وصیت عمل شود (قبل از 40 سال فوت کرده)؟ آیا زمانی که بالغ نبوده و نماز و روزه بر او نبوده، باید به حساب آورد؟

بسمه تعالی، وصیت در ثلث نافذ و باید به آن عمل شود.

4. با سفارشات زیادی که در مورد حج مستحبی شده، آیا برای شخص متمکن، کارهای خیر دیگر اولی است؟

بسمه تعالی، موارد مختلف است.

5. اگر انسان اشتبهاً مقداری خمس و سهم امام به مرجع تقلید داد و بعد متوجه شد، آیا می‌تواند بعداً برای حقوق متعلقه به حساب بیاورد؟

بسمه تعالی، باید مطلب را تذکر دهد.

6. اگر زنی و یا دختری میل به تحصیل و یادگیری فنون دیگر را داشته باشد، آیا راضی نبودن شوهر و یا پدر به این امور، مانع از انجام آن‌ها خواهد بود؟

بسمه تعالی، تحصیل علم یا فنون دیگر مانع ندارد؛ ولی زن بدون اذن شوهر نمی‌تواند از خانه خارج شود.

7. آیا این مسأله صحت دارد که فقط در یک مسأله شرعی می‌توان از مجتهد دیگری، غیر از مرجع تقلید اصلی خود شخص، تقلید کرد؟

بسمه تعالی، صحت ندارد.

8. آیا اجازه می فرمایید چنانچه قبلاً مسأله ای را از مجتهد دیگری تقلید کرده ایم، با توجه به این که الآن از جناب عالی تقلید می کنیم، بر آن تقلید باقی باشیم؟

بسمه تعالی، جایز نیست.

9. اگر شخصی در مورد ثلث مالش وصیت نکند، آیا ورثه مجازند آن را تقسیم کنند، یا این که باید به مصرف امور خیر برسانند؟

بسمه تعالی، در فرض عدم وصیت، می توانند تمام مال را کما فرض الله تقسیم نمایند.

10. خوردن قرص در ایام حج و یا بعضی مواقع که زن ها میل دارند عادت ماهیانه نداشته باشند، اشکال دارد یا نه؟

بسمه تعالی، در صورت مضر نبودن اشکال ندارد.

[سؤال 6846] 1486

14. هل يجوز شراء المواد الغذائية أو غيرها من الأسواق السوداء؛ مع عدم العلم بأن أصحاب هذه المواد يبيعونها برضى الحكومة الإسلامية أو بدون رضاها، كما قد يحتمل أنهم جلبوا هذه المواد عن طريق التهريب؟

بسم الله تعالی، لا مانع منه ما لم يعلم منع فيه من الدولة الإسلامية.

[سؤال 6847] 3388

بسمه تعالی

حضور محترم مسئولین دفتر استفتانات امام سلام عرض می کنم:

بعد از تقدیم عرض سلام، می خواستم عرض کنم که از حضرت امام سؤال فرمایید: اگر مغازه داری جنسی را قبلاً به نرخ ارزان خریده و بعد از مدتی، جنس فوق گران شده و حتی خودش هم اگر بخواهد بخرد از قیمتی که قبلاً خریده گران تر است و نرخ معمول هم در مغازه های دیگر، قیمت جدید می باشد، آیا مغازه دار می تواند جنس های قدیمی را که ارزان خریده به قیمت معمول بازار بفروشد؟

بسمه تعالی، می تواند به قیمت عادلۀ فعلی، با مراعات مقررات دولت اسلامی بفروشد.

ص: 627

بسمه تعالی

حضور محترم پدر پیر و بزرگ و رهبر عزیز حضرت آیت الله امام خمینی دامت برکاته، با کسب اجازه چند سؤال از شما دارم که به شرح زیر است:

1. اگر شخصی ماشین یا قالی و هکذا چیزهای دیگری بخرد و پس از چند مدتی بخواهد همان جنس فوق را بفروشد و قیمت آن چند برابر شده باشد می تواند به نرخ روز بفروشد و پس از فروختن خمس سود را بپردازد یا خیر؟ یا حتماً باید جنس را به هر قیمتی که خریده با سود شرعی بفروشد.

بسمه تعالی، می تواند به قیمت عادلانه روز با مراعات مقررات دولت اسلامی بفروشد.

2. اگر کسی شش ماه مداوم مثلاً در تهران سکونت داشته باشد و پس از این مدت به ولایت اصلی خود برگردد و چنانچه دوباره از ولایت خود برای چند روزی به تهران بیاید، این شخص باید نمازش را در تهران تمام بخواند یا مانند مسافر قصر بخواند؟

بسمه تعالی، حکم مسافر دارد.

3. اگر مردی در یکی از بانک های خصوصی زمان طاغوت مشغول کار بوده و طبق عادت آن زمان به خواست طاغوتیان عمل کرده (به دلیل ندانستن مسائل شرعی) و در کارش اختلاس نموده، حال که انقلاب شده توبه کرده و پشیمان شده، آیا این شخص چون توبه نموده باید پول را به بانک که در حال حاضر بانک دولت جمهوری اسلامی ایران است بپردازد یا خیر؟

بسمه تعالی، باید پولی را که به بانک بدهکار شده به همان بانک رد کند.

در آخر تقاضا می کنم این نامه را دست امام دهید تا تبرک شود، متشکرم.

بسمه تعالی

اگر جنسی از خارج وارد ایران شود و به مبلغ صد تومان به دست مصرف کننده برسد و اما همان جنس در کارخانه شخصی ایران تولید شود و به مبلغ چهار صد و ده تومان به دست مصرف کننده برسد؛ آیا همان جنس شخصی که در ایران تولید

می شود، از نظر اسلام حرام است یا بی انصافی؟

مثال: پروانه تراکتور، این پروانه از خارج وارد می شد به مبلغ صد تومان به دست مصرف کننده می رسید. ولی حالا کارخانه شخصی ایران، این پروانه را تولید می کند و زیر نظر دولت می باشد، ولی دولت به این جنس نرخ گذاری نکرده است و قیمت همین پروانه تولید کارخانه شخصی برای مصرف کننده، مبلغ چهارصد و ده تومان است. آیا این مبلغ گران حرام است یا بی انصافی؟

بسمه تعالی، تابع مقررات دولت اسلامی است.

[سؤال 6850] 3391

بسمه تعالی 1361 / 4 / 5

حضور مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، سلام علیکم

این جانب يك كاسب خواربارفروش محلی مقدار 300 كيلو چای خریدم به قیمت هر كيلو 360 ریال و از همان روز خرید به قیمت روز از قرار هر كيلو 500 ریال و بعد از مدتی به قیمت هر كيلو 600 ریال و بعد به مبلغ 700 ریال به قیمت روز می فروشم و قصد احتکار هم نداشتم و حتی حالا همان جنس بالا را به قیمت هر كيلو 700 ریال در بازار باید بخرم. بعضی وقت ها جنس ارزانتر می شود باید از خرید هم ارزانتر بفروشم. این مسائل چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، این نحوه خرید و فروش با مراعات مقررات دولت اسلامی اشکال ندارد.

[سؤال 6851] 3392

بسمه تعالی 1361 / 6 / 10

استفتا از محضر مبارك امام خمینی، دام ظلّه العالی

شخصی است که مقلد یکی از آقایان است و به کسب و معامله اشتغال دارد. مقداری یخچال از کارخانه یخچال سازی خریده و به قیمتی بیش از آنچه تعیین شده،

ص: 629

فروخته است. این شخص در اثر سهل انگاری در رعایت مسائل شرعیه و شاید هم به دلیل تفحص از نماینده مرجع تقلیدش، معتقد است که آنچه به دست آورده شرعی است و استفاده از آن بلاشکال است. از نظر عقلی هم می گوید من دو سال پیش پول داده و در نوبت مانده ام، بدون آن که قیمت خرید و فروش جنس تحویلی به من مشخص باشد و فقط اجمالاً می دانسته ام که فلان درصد از نظر قانونی باید سود ببرم. حال که این یخچال ها را پس از تأخیر يك ساله (که بخشی از تأخیر هم در اثر عدم رسیدگی خود او بوده) رسیده، من باید 50% سود ببرم نه 5%، چرا که در این مدت، سرمایه معوق نزد کارخانه، همین مقدار بازدهی داشته است.

با توجه به این که اگر این شخص در ابتدای تحویل دادن پول به کارخانه می گفت که من در چنین شرایطی جنس را گران تر خواهم فروخت، پول او را قبول نمی کردند و با توجه به این که هر لحظه می خواست، می توانست پولش را از کارخانه پس بگیرد و از نوبت خارج شود، لطفاً مشخص نمایید که دریافت هدیه، جهیزیه، نماز خواندن در خانه و بر فرش وی که از مال آغشته و مخلوط با این مال تأمین شده، چگونه است؟

آیا صحیح است که از وی بخواهیم درباره حلال و حرام مال به دست آمده از مرجع تقلیدش تفحص کند؟ و چنانچه نماینده مرجع تقلید وی، امر به حلیت داد، مال را حلال و گرنه خمس مال را بدهیم؟ در مورد نماز خواندن چگونه؟

بسمه تعالی، مخالفت مقررات دولت اسلامی جایز نیست و چیزی که مورد استفاده شما قرار می گیرد تا علم به حرمت آن حاصل نکنید، تصرفات اشکال ندارد.

[سؤال 6852] 3393

بسمه تعالی 1 / 3 / 1361

حضور محترم رهبر کبیر انقلاب اسلامی و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران حضرت آیت الله العظمی امام خمینی دامت برکاته، سلام
علیکم

این جانب که مقلد شما مرجع عالی قدر می باشم در مورد کار خود - که فروشنده

ص: 630

يك مغازه ابزارفروشی می باشم - چند سؤال از جناب عالی دارم که این حقیر را راهنمایی نمایید تا به وظیفه اسلامی خود عمل کرده و دعاگوی شما رهبر عزیز باشم و خواهش می کنم که به این سؤال ها کتباً جواب دهید. به امید پیروزی بر باطل.

1. جنس هایی را که از مغازه های دیگر خریداری می کنیم و هیچ کاری روی آن جنس انجام نمی دهیم چند درصد سود می توانیم روی آن جنس بکشیم که معامله آن از نظر شرع اسلام درست باشد؟

حدود 50 درصد از جنس هایی را که صاحب مغازه خریداری می کند با 40 تا 60 درصد سود به فروش می رسانیم. من که در آن جا کار می کنم ماهانه 4500 تومان حقوق می گیرم. این حقوق من از نظر شرعی اشکال دارد یا نه؟ و جنس هایی را که در دو الی چهار سال گذشته خریداری شده باید چگونه فروخت؟

مثلاً: يك جنسی را در سال 55 از آلمان می خریدند 500 تومان، حالا آن جنس را آلمان می فروشند 900 تومان. آن جنس هم در مغازه موجود می باشد. باید آن جنس را در شرایط کنونی که جنگ داریم چند بفروشند که معامله از نظر شرع اسلام صحیح باشد؟
بسمه تعالی، فروش جنس به قیمت عادله روز با مراعات مقررات دولت اسلامی اشکال ندارد و حقوق دریافتی حلال است.

2. مقداری زمین در منطقه شهرری موجود بود، بعد از پیروزی انقلاب اسلامی بنیاد مسکن يك تابلو در این زمین زده بود، بعد از چند وقت این تابلو را برداشت، بعد از آن مردم ریختند و زمین ها را گرفتند و ساختمان کردند، ما هم مستأجر بودیم، بعد دیدیم که خانه ارزان گیرمان نمی آید، آمدیم یکی از این خانه ها را که تمام نشده بود خریده بعد از تکمیل کردن آن آمدیم در آن خانه نشستیم. بعدها فهمیدیم که این زمین ها را چند نفر با هم شریک هستند که يك یا دو نفر آن ها فتودال می باشند حالا که ما در این خانه نشسته ایم نماز و روزه ما چگونه می باشد؟ و صاحبان آن ها هم تا به حالا مراجعه نکرده اند که ما پول زمین ها را به آن ها بدهیم. از شما رهبر عزیز می خواهم که کتباً بنویسید که وظیفه ما در مورد این خانه چیست؟

بسمه تعالی، رسیدگی به امر زمین های ذکر شده موکول به دولت اسلامی است.

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، دامت برکاته، محترماً معروض می دارد:

1. این جانب کاسبی هستم که در یکی از شهرستان های کوچک فارس به نام مرودشت زندگی می کنم و کسب این جانب فروش لوازم یدکی اتومبیل می باشد و هر چند ماهی يك بار که برای خرید جنس به تهران و یا شهرهای دیگر ایران عزیمت می نمایم و مطالبه اجناس برای فروش در مغازه خود می نمایم، متوجه می شوم که قیمت بسیاری از اجناس مشابهی که در سفرهای قبلی خریداری نموده و اکنون هم در مغازه خود دارم، به طرز بی سابقه ای بالا رفته و گاهی به دو برابر و سه برابر رسیده است (یعنی موقعی که می خواهم مجدداً همان جنس را برای مغازه خریداری نمایم و برای فروش به مغازه بیاورم، بایستی دو الی سه برابر قیمت های قبلی پرداخت نمایم و به طور کلی آن جنس در بازار، دو الی سه برابر ترقی کرده است) حال نمی دانم آن جنسی که در سفرهای قبلی به قیمت خیلی ارزان تر خریده ام، به چه قیمتی بایستی بفروشم؟ آیا به قیمت روز که در بازار خرید و فروش می شود یا به قیمت قبلی که در بعضی موارد تا دو برابر فرق قیمت دارد؟ اگر بخواهم به قیمت ارزان - یعنی قیمت زمان خرید - بفروشم که تکلیف جنس هایی که بعداً خریده ام و قیمت آن بالا است، با هم تطبیق نمی نماید؛ اگر هم بخواهم به قیمت روز بفروشم که سودی که عاید می شود منصفانه نیست. خواهشمند است در این مورد این فدوی را هدایت بفرمایند.

بسمه تعالی، به قیمت عادلانه روز، با مراعات مقررات دولت اسلامی، بفروشید.

2. در ضمن به عرض می رساند: اگر کسی پولی به حساب اداره مخابرات برای نصب تلفن در محل مسکونی و یا محل کارش، پرداخت کرده باشد و بعد از پنج سال یا شش سال، نوبت به او می رسد که تلفن در محل کار و یا منزلش نصب کنند و وقتی که نوبت به او رسید، آن شخص از آن شهر عزیمت

کرده باشد و دیگر در آن شهر تلفن مورد حاجتش نباشد، آیا می تواند آن امتیازی که برای نصب تلفن دارد به دیگری واگذار نماید و پولی هم بابت این واگذاری بگیرد یا خیر؟ چون قیمتی که اداره مخابرات بابت تلفن می گیرد حدود 40\000 ریال است، ولی قیمت واگذاری تلفن در بازار 400\000 ریال

است، آیا مبلغ 360\000 ریال تفاوتی که به آن شخص می رسد حلال است یا خیر؟

بسمه تعالی، حلال است و اشکال ندارد.

[سؤال 6854] 3395

بسمه تعالی 1361 / 10 / 13

محضر مبارك رهبر بزرگ انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی، دامت افاضاته

محترماً؛ معروض می دارد که کالایی به قیمت عادلانه از کارخانه خریداری شده است؛ این کالا در خارج از کارخانه به قیمتی معادل سه تا چهار برابر خرید و فروش می شود، آیا ما حالا مجاز به فروش این کالا می باشیم؟ و اگر فروختیم، پول اضافی چه حکمی دارد؟ به امید پیروزی نهایی اسلام و مسلمین

بسمه تعالی، باید به قیمت عادلانه مطابق مقررات دولت اسلامی بفروشند.

[سؤال 6855] 3396

بسمه تعالی

محضر مرجع و رهبر عظیم الشان، امام خمینی

ضمن سلام؛ امام عزیز! برای عده ای از برادران سؤالی پیش آمده که اگر جنسی را به قیمتی خریده است و آن جنس بعد از مدتی که در فروشگاه مانده است گران تر شده است، از آن مرجع گرامی خواهشمندم بفرمایید که آیا آن جنس را به قیمت قبلی باید بفروشد یا این که به قیمت روز باید به فروش برساند؟ اشاره بشود که بعد از فروش، آن جنس را باید به قیمت گران تر بخرد. از آن مقام بی اندازه متشکریم.

بسمه تعالی، می تواند به قیمت عادلانه روز و با مراعات مقررات دولت اسلامی بفروشد.

ص: 633

بسمه تعالی

قم، دفتر امام خمینی

محترماً شخصی است که يك دوربين عكاسی را زمانی که ارزان بوده، به قیمت چهارصد تومان خریده؛ بعد از مدتی که عکس می گیرد خراب می شود که آن را درست می کند و دوپست تومان کمتر از قیمت روز، یعنی هزار و هفتصد تومان می فروشد (قیمت روز، هزار و نهصد تومان است)؛ سؤال: این پول اضافی که بیشتر از چهارصد تومان است - یعنی 1300 تومان - حلال است یا نه؛ با توجه به عکس گرفتن و درست کردن بعد از خرابی؟

بسمه تعالی، مانع ندارد و حلال است؛ ولی اگر عیب محسوب شود یا غبنی در کار باشد که مشتری آن ها را نداند، بعد از فهمیدن آن خیار فسخ پیدا می کند.

[سؤال 6857] 7214

2. اگر کسی مثلاً ده سال پیش قطعه زمینی به قیمت 20000 تومان خرید و هشت سال بعد - کمتر یا بیشتر - به قیمت 60000 هزار تومان فروخت آیا آن پول اشکالی دارد؟

بسمه تعالی، با مراعات ضوابط دیگر اشکال ندارد.

[سؤال 6858] 3398

بسمه تعالی 1358 / 6 / 28

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی دام ظلّه العالی

بعد از سلام امید است خداوند تبارك و تعالی آن وجود شریف را تحت توجهات حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف محفوظ و مصون بدارد.

محترماً به عرض عالی می رسانم این جانب واردکننده مواد پلاستیک (که از آن

ص: 634

کیسه نایلون می سازند) می باشم و در حال حاضر موادی را که ما از خارج وارد می کنیم کیلویی 110 ریال برای ما تمام می شود در اثر این که تولید این جنس منحصر به خارج می باشد و کشورهای خارج بعد از انقلاب تولیدات خود را کاهش داده اند به صورتی که صادرات آن ها هرگز جوابگوی مصرف ایران نخواهد بود در نتیجه در ایران تولید کم و تقاضا زیاد است و لذا این جنس کیلویی 170 ریال بازار پیدا کرده است و خریدار آن را مشتاقانه می خرد با توجه به مراتب بالا و با توجه به این که جنس را ما یک روز

هم احتکار نمی کنیم و به محض رسیدن به بندر و تهران به کارخانه دار می فروشیم و یکسره از بندر به کارخانه شان حمل می کنیم مع ذلك کیلویی 170 ریال از ما می خواهند ما هم طبق قیمت بازار کیلویی 170 ریال می فروشیم و از آن طرف هم حضرت عالی فرموده اید: «گران فروشی نکنید انصاف داشته باشید». و نکته دیگر هم که لازم به تذکر می باشد این است که ما قدرت این که قیمت جنس را پایین بیاوریم هم نداریم به این معنا که اگر از ما جنس را بخرند و ما از 170 ریال پایین تر بفروشیم ما به التفاوت را کارخانه دارها می برند و ابداً بازار مصرف کننده تنزل نمی کند. اکنون از آن رهبر عالی قدر تقاضا دارم حکم الله را بیان بفرمایید.

والسلام علیکم ورحمة الله

بسمه تعالی، میزان قیمت عادلانه بازار با مراعات مقررات دولت اسلامی است.

[سؤال 6859] 1815

5. اگر کسی جنسی را بخرد و قصد فروش داشته باشد و قیمت آن یک دفعه به حد چشم گیری بالا رود، آیا جنس مزبور را باید به قیمت روز فروخت و یا این که به همان قیمتی که قبلاً خریده بود؟

بسمه تعالی، فروش به قیمت روز با مراعات مقررات دولت اسلامی مانع ندارد.

ص: 635

نامه [نقل از صحیفه امام، ج 20، ص 262]

زمان: 31 اردیبهشت 1366 / 22 رمضان 1407

مکان: تهران، جماران

موضوع: قیمت گذاری کالا توسط دولت

مخاطب: موسوی، میر حسین (نخست وزیر)

...]

1. آیا دولت می تواند به منظور جلوگیری از گرانی فروشی کالاها و خدمات ضروری عامه مردم، صورت کالاها و خدمات ضروری مذکور را تعیین و برای آنها قیمت گذاری نماید؟

2. آیا دولت می تواند جهت اجرای مقررات خود، در زمینه قیمت گذاری کنترل و نظارت لازم را به عمل آورد؟

میر حسین موسوی - نخست وزیر]

بسمه تعالی

جناب آقای نخست وزیر - ایّده الله تعالی

جناب عالی مجازید در هر دو مورد که مرقوم شده است عمل نمایید، و در مصادیق با نظر و مشورت اکثریت رؤسای قوای سه گانه لازم است عمل شود. ان شاء الله موفق باشید.

31 اردیبهشت 66 - روح الله الموسوی الخمینی

[سؤال 6861] 3400

بسمه تعالی

حکم شرعی احتکار ارزاق عمومی و اجناس مورد نیاز مردم، مخصوصاً در شرایط کنونی جنگ و تحریم اقتصادی چیست؟

بسمه تعالی، جایز نیست.

بسمه تعالی

احتکار و گران فروشی از نظر شرعی چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، احتکار و گران فروشی و هر عملی که بر خلاف مقررات دولت اسلامی است جایز نیست.

[سؤال 6863] 1718

4. نرخى که از طرف شورای میادین برای میوه و تره بار تعیین می شود، برای فروختن جنس درهم است، اگر مشتری جنس را درهم نخرد و مرغوبش را ببرد و درجه دو بماند، آیا جایز است، فروشنده جنس مرغوب را بیشتر از باقیمانده درجه دو حساب کند؟

بسمه تعالی، اگر مخالف مقررات نباشد، اشکال ندارد.

[سؤال 6864] 3402

بسمه تعالی

دفتر امام خمینی، سلام و درود بر امام و امت حزب الله و پیکارگران جبهه های حق

خدمت برادران عزیز، من یکی از کارمندان سفارت جمهوری اسلامی در مسکو هستم. قانوناً پس از اتمام مأموریت، هر فرد می تواند لوازم زندگی و احتیاجات خود را با خود به ایران بیاورد و یا با پس انداز خود، اجناسی را خریداری نماید؛ آیا پس از ورود به ایران می توان آن ها را به قیمت روز فروخت و با این پول، برای خود منزلی تهیه کرد؟ آیا در این کار، از نظر شرعی اشکالی وجود دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، بستگی به مقررات دولت اسلامی دارد.

[سؤال 6865] 1922

7. احتکار و گران فروشی چه صورت دارد، در صورتی که جنس احتکار شده، مورد احتیاج عموم هم باشد؟ و آیا این عمل، فقط در مورد مردم گناه محسوب

ص: 637

می شود یا اگر دولت هم احتکار و یا گران فروشی کند، حرام و معصیت است؟

بسمه تعالی، احتکار، با شرایط مذکوره در رساله حرام است و گران فروشی بر خلاف مقررات دولت اسلامی جایز نیست.

[سؤال 6866] 4045

8. از بازار آزاد یا بازار سیاه که اجناس آن ها معمولاً چندین برابر قیمت تعاونی ها و قیمت واقعی است آیا می توان جنس خرید؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد، ولی مراعات مقررات دولت اسلامی لازم است.

[سؤال 6867] 3403

بسمه تعالی 1361 / 4 / 23

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی خمینی، رهبر کبیر انقلاب اسلامی، دامت برکاته، پس از سلام و احوال پرسی؛ از این که مزاحم وقت عزیزتان شده ام معذرت می خواهم.

مسأله ای داشتم که در رساله ها نیامده و در حال حاضر درگیر آن هستیم. یعنی اکثر کسبه در سراسر ایران از هر صنف با آن مواجه هستند و توجه به آن نمی شود و معلوم نیست چه صورت به خود بگیرد. مسأله این است که بیشتر و اکثر اجناسی که در بازار هست از طریق تعاونی ها توزیع و باید به دست مردم برسد. البته در این جا به دو مسأله برخورد می کنیم و آن این که بعضی اجناس هست که به طور مستقیم زیر نظر تعاونی ها به نرخ معینی به فلان کاسب می دهند و به او می گویند: به این قیمت به طور خرده فروشی به دست مصرف کننده و خریدار بدهد. در صورت تخلف از این مطلب و عمل نکردن به آن، آیا حرام است و چه صورتی دارد؟

مسأله دوم این است که همان اجناس که خود می داند و آگاهی کامل دارد که مال تعاونی است و یقین دارد. این که می گویم: «یقین دارد»، یعنی روی آن نوشته شده است؛ البته مقداری هم نوشته نشده و مشخص نیست و باید از طریق فوق الذکر یعنی

ص: 638

به طور خرده فروشی با قیمت مشخص شده به دست مصرف کننده برسد؛ ولی ما می بینیم در بازار تهران و یا اصفهان و یا شیراز به طور عمده و زیاد از دست این و آن پیدا می شود و به طور جمله و زیاد به فروش می رسانند. این که گفتیم: «زیاد» به خاطر این است که مقداری که به دست هر کاسب می دهند کمتر از مقداری است که در بازار پیدا می شود. حال من و امثال من می روند و از آن ها می خردند و به بازار می آورند و با

قیمت گران تر به دست مصرف کننده می رسد. لطف فرموده، نظر خودتان را مرقوم کنید، تا اگر اشکال در معامله هست، اول خود ان شاء الله به آن عمل نمایم و بعد به دیگران هم تذکر دهم. البته ناگفته نماند که شاید از نظر من 70 درصد اجناس بازار در حال حاضر به این طریق می باشد و در صورت خلاف بودن این کارها از نظر شرعی، تأمین معاش به مقدار زیادی به مشکل برخورد می کند. این را هم عرض کنم که از نظر دولت جمهوری اسلامی در صورتی که مشاهده شود کسی این جنس ها را به این طریق خریده، مجرم شناخته می شود و به دادگاه ها احضار و جریمه می شود. ضمناً، مقدار جنسی که به کسبه از طریق تعاونی ها می دهند کم و جواب گوی مخارج روزمره آن ها نیست.

قبلاً از حضورتان عذر می خواهم.

بسمه تعالی، مخالفت مقررات دولت اسلامی جایز نیست؛ ولی اگر نمی داند جنسی که در بازار به فروش می رسد از چه طریقی تهیه شده، خرید و فروش آن اشکال ندارد.

[سؤال 6868] 3415

2. عده ای اتومبیلی را خریداری کرده، پس از مدتی - حتی يك یا دو روز پس از خرید - به قیمتی بالاتر حتی تا دو برابر قیمت می فروشند، که لازم به تذکر است از نظر قانون، این عمل خلاف است؛ ولی فروشندگان این سود را حق خود می دانند و دلیلشان هم این است که می گویند خریداران اگر پول مفت به دست نیاورده باشند، به

ص: 639

این قیمت گزاف اتومبیل نمی خرنند. این پول حرام است یا حلال؟

بسمه تعالی، این عمل که برخلاف مقررات است جایز نیست اگر چه پول را مالک می شوند.

اخذ اجرت برای انجام واجبات

[سؤال 6869] 3404

بسمه تعالی 1359/7/5

لطفاً به سؤالات ذیل جواب مرقوم فرمایید:

1. آیا پزشکی يك شغل است یا يك وظیفه روحانی؟

بسمه تعالی، در بعض موارد از واجبات کفایه است و در هر صورت شغل قرار دادن آن اشکال ندارد.

[سؤال 6870]

2. آیا پزشك می تواند در قبال معالجه بیمار درخواست پول کند؟

بسمه تعالی، مانع ندارد و احوط آنست که پول را در مقابل اصل معالجه قرار ندهد و در مقابل مقدمات یا خصوصیات علاج پول بگیرد.

[سؤال 6871]

3. آیا پزشك می تواند به علت پول ندادن بیمار از معاینه و درمان وی امتناع ورزد؟

بسمه تعالی، اگر حفظ نفس محترمه یا عضو بدن او موقوف به معاینه و معالجه او باشد نمی تواند امتناع کند.

[سؤال 6872]

4. آیا دولت می تواند تمام پزشکان را بر اساس قسط اسلامی تأمین نموده و آن ها را مکلف به درمان رایگان بیماران نماید؟ (بر این اساس

طبابت خصوصی که در آن در

ص: 640

قبال درمان بیمار مطالبه پول می شود از بین خواهد رفت)

بسمه تعالی، اگر دولت اسلامی اقدام کند متابعت او لازم است.

5. آیا شرعاً کالبد شکافی میت مسلمان برای دانشجویان پزشکی و پزشکان جهت تعلیم و تعلم مجاز است؟

بسمه تعالی، جایز نیست مگر حفظ نفس محترمه موقوف به آن باشد.

[سؤال 6873] 3405

بسمه تعالی 1361 / 11 / 17

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی، امام خمینی، رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، ارواحنا فداه

احتراماً؛ به نقل از انجمن اسلامی وزارت بهداشتی شنیده شده است که در چند ماه گذشته، ضمن گزارش امور پزشکی خواستار نظر مبارك - دائر بر این که آیا طبابت از مکاسب است یا خیر؟ - گردیده اند و مقام والای رهبری و ولایت فقیه، طبابت را از مکاسب دانسته اند:

متمنی است چنانچه مراتب فوق الذکر را مورد تأیید قرار می دهند ذیلاً، و یا به صورت دست خط جداگانه، مرقوم فرمایند.

سلامت و طول عمر رهبر عالی قدر انقلاب اسلامی ایران را - در جهت درخشش روزافزون اسلام عزیز - از درگاه پروردگار متعال مسئلت می نماید.

بسمه تعالی، بلی از مکاسب است.

[سؤال 6874] 296

2. کسانی که در ریختن آب و کسانی که در چرك گرفتن بدن میت شرکت می کنند منهای آن شخص غسل گرچه همگی به نام غسلین محسوبند آیا خودشان حق تعیین حقوق دارند و یا حاکم شرع تعیین کرده است و یا حرام است؟ آنچه حکم الله است مرقوم بفرمایید.

بسمه تعالی، می توانند خودشان برای تعیین اجرت قرارداد کنند.

ص: 641

2. خوانندگان مذهبی که حق القدم خود را قرار می گذارند چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

[سؤال 6876] 3406

بسمه تعالی 1362 / 1 / 17

محضر مبارك امام امت حضرت آیت الله العظمی امام خمینی دامت برکاته

چند سؤال شرعی:

1. شغل (محضر) دفترداری ازدواج و درآمد آن آیا حلال و جایز است؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

2. آب داغی که نجس می باشد آیا بخار آن هم نجس است؟

بسمه تعالی، پاک است.

3. شخص سیدی در قم مشغول تحصیل علوم دینی است و طلبه می باشد. آیا می توان از سهم سادات به او داد؟ حضرت عالی در این

مسأله فتوا می دهید و یا احتیاط واجب می فرمایید؟

بسمه تعالی، اگر فقیر است با اجازه می توان به او داد.

4. کتاب هایی که انسان می خرد تا در آینده از آن ها استفاده نماید، اما در حال حاضر از آن ها استفاده نمی کند آیا خمس به آن ها تعلق

می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر داشتن آن ها از شوون شخص باشد خمس ندارد.

5. شخصی زمینی را از سازمان اوقاف اجاره می کند و در روی آن زمین ساختمان می نماید، آیا ساختمان آن در ملکیت موقوفه قرار می

گیرد و یا به شخص سازنده متعلق است؟

بسمه تعالی، ساختمان ملك سازنده است، مگر این که از عواید یا مال الاجاره موقوفه ساخته شده باشد.

6. آیا می توان درآمد و عایدات موقوفه را ذخیره نمود، در حالی که مصارف آن خیلی زیاد است و فقرا و مستمندان در همان محل وجود

دارند و محتاج می باشند؟

بسمه تعالی، متولی شرعی باید اقدام به مصرف مطابق جهت وقف بنماید.

7. پولی که نذر یکی از امامان معصوم علیهم السلام شده را می توان به سید داد؟

بسمه تعالی، اگر فقیر باشد، به نیت اهدای ثواب به حضرت، می توانند به او بدهند.

ص: 642

8. نذورات، خیرات، صدقات و کفارات را می توان به عنوان کمک به جبهه جنگ داد؟

بسمه تعالی، از نذور مطلقه و از خیرات مانع ندارد.

آداب تجارت

[سؤال 6877] 3407

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

محترماً؛ حضرت عالی در کتاب تحریر الوسیله مبحث آداب مکروه در تجارت، مرقوم فرموده اید: «سود گرفتن از خریدار مؤمن، مکروه است مگر آن که... میزان خرید او بیش از صد درهم باشد».

الف. با توجه به این که اکنون واحد پول، درهم نیست، لطفاً بفرمایید اگر در زمان حاضر، فروشنده ای بخواهد بر اساس واحد پولی فعلی به این موضوع عمل نماید، میزان فوق الذکر را به چه صورت باید رعایت کند؟

ب. آیا می توان از مسأله مذکور این گونه برداشت کرد که: میزان، رعایت حال مصرف کنندگان مؤمنی است که به خرید جزئی اقدام می نمایند. ولیکن اگر فردی به خرید زیاد و کلی مبادرت ورزد، کراهتی در سود گرفتن از او نیست.

بسمه تعالی، هر ده درهم 7 مثقال شرعی نقره مسکوک است و حکم همان است که در تحریر الوسیله ذکر شده است.

[سؤال 6878] 1978

6. درباره مسائل اقتصادی مثل خرید و فروش با چند درصد یا چه اندازه سود باید باشد؟ و چیزهایی که ارزان خریداری شده و بعداً گران می شوند، چگونه باید فروخته شوند؟

بسمه تعالی، باید مطابق مقررات عمل شود و اجحاف جایز نیست.

ص: 643

2. یکی از خویشان ما، اقدام به خرید و فروش اتومبیل و همچنین لوستر - که يك كالای غیر ضروری است - نموده است. آیا عمل این شخص شرعی است یا نه؟ توضیح دهید.

بسمه تعالی، حرمت شرعی ندارد، ولی بهتر است مقتضیات زمان را رعایت نماید.

تحصیل ثروت و راه های مشروع آن

[سؤال 6880] 3408

بسمه تعالی 1358/9/28

پیشگاه مبارك امام معظم، ضمن عرض سلام و ارادت، به عرض عالی می رساند که این جانب از اهالی همدان هستم و زندگانی خود را از راه کشاورزی و دامداری می گذرانم. بعد از فوت مرحوم پدرم، چون علاقه مند بود که یکی از ما به شغل کشاورزی بپردازیم، در قطعه زمینی که به صورت ارث به من رسیده بود شروع به آبادانی و حفر چاه های عمیق و قنات و احداث باغ و یونجه کردم و از راه دامپروری و کشاورزی که تحصیلم نیز در این رشته است، قطعه زمین بلامصرف و لم یزرع را که از بدو خلقت هیچ گونه اثری از کشت و زرع در آن نبوده، به صورت مزرعه ای آباد در آوردم و از این راه زندگی کرده ام چون فکر می کردم که پول حلالی به دست می آورم و در ضمن خدمتی نیز انجام می دهم.

در زمان طاغوت هم هرچه به من پیشنهاد کار و شغل و نمایندگی مجلس شورا نمودند، چون به طور کلی با دستگاه مخالف بودم، قبول نکردم. حالیه نمی دانم بعد از گذشت پنجاه سال چه کار باید بکنم، آیا باید در آخر عمر زندگی را به سختی بگذرانم، چون زمان استخدام من هم گذشته و هیچ دستگاهی مرا با این سن قبول نمی کند؟

ص: 644

ضمناً تا به حال فکر می‌کردم که اگر درآمد ناچیزی دارم، ولی خدمت به خلق ممرّ حلال است. اما به طوری که معلوم می‌شود این راه اشکال داشته و مورد قبول شرع مقدس نیست. استدعا دارم برای من روشن فرمایید که آیا ممرّ اعاشه من تا به حال صحیح بوده یا نبوده؟ اگر صحیح است آیا می‌توانم کار و شغل خود را ادامه دهم یا خیر؟ والسلام علیکم بسمه تعالی، اشتغال به کشاورزی و دامداری حلال، بلکه شرعاً مستحب است.

[سؤال 6881] 861

4. آیا مالکیت در اسلام از لحاظ کمّ و مقدار حدی دارد؟

بسمه تعالی، حد کمّی ندارد، ولی اسباب حصول آن محدود است.

[سؤال 6882] 861

5. آیا می‌توان اموال مشروع اشخاص را به عنوان این که سرمایه دار هستند بدون دلیل شرعی گرفت؟

بسمه تعالی، اموال مشروع کسی را فقط به عنوان این که زیاد است نمی‌گیرند.

[سؤال 6883] 1718

3. اگر کاسی که پیاده روی جلوی مغازه او وسیع است و مقداری از اجناس خود را بیرون بچیند به طوری که مردم به راحتی بتوانند عبور

کنند جایز است یا خیر؟ و اگر جایز نیست آیا پولی که بدین صورت تحصیل می‌کند حرام است یا حلال؟

بسمه تعالی، اگر مخالف مقررات نباشد، اشکال ندارد.

[سؤال 6884] 3791

2. شخصی حاصل کار گذشته اش مقداری پول بوده که آن را به عنوان بهای قطعه زمینی پرداخت کرده است، با توجه به این که در زمان

معامله، خرید و فروش زمین

ص: 645

تحریم نشده بوده؛ آیا دولت یا هر کس دیگر می تواند آن زمین را از صاحبش بگیرد و غصب کند؟ اگر این معامله حرام بوده، آیا شرعاً نباید قیمت زمین به هر صورت به صاحب فعلی مسترد بشود یا پرداخت گردد؟

بسمه تعالی، خرید و فروش، تحریم شرعی نشده است.

[سؤال 6885] 5156

2. آیا تحصیل ثروت از راه حلال در اسلام حد معینی دارد؟

بسمه تعالی، حد آن تحصیل از راه حلال و مراعات وظایف شرعیه در مال است.

تعدد کسب و شغل

[سؤال 6886] 3409

بسمه تعالی

دفتر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، شورای استفتا

آیا شخصی که کارمند دولت است و برای تأمین معاش مبادرت به کسب دیگری در مواقع بیکاری بنماید، از نظر شرع مقدس اسلام اشکالی دارد؟

بسمه تعالی، اگر خلاف مقررات نباشد اشکال ندارد.

[سؤال 6887] 3410

بسمه تعالی

دفتر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی

آیا داشتن دو شغل برای تأمین معاش شخصی که آمادگی انجام آن را دارد، از نظر شرع مقدس اسلام اشکالی دارد؟

بسمه تعالی، انتخاب شغل و اختیار مشاغل متعدد، با خود شخص است و مراعات مقررات دولت اسلامی نیز لازم است.

ص: 646

بسمه تعالی

دفتر استفتا حضرت امام، پس از عرض سلام؛ خواهشمند است به مسأله زیر از لحاظ شرعی پاسخ دهید:

من شخصی هستم که هم در ایران دارای مغازه هستم و هم در شیخ نشین خلیج فارس؛ آیا از نظر شرعی اشکال دارد یا نه؟ بیان بفرمایید تا تکلیف شرعی خود را بدانم.

با تقدیم تشکر و آرزوی پیروزی اسلام

بسمه تعالی، اگر مطابق مقررات جمهوری اسلامی عمل کنید اشکال ندارد.

خرید و فروش چیزهایی که اسماء جلاله دارد

[سؤال 6889] 228

7. مقداری روزنامه بعد از مطالعه جمع آوری نموده ام، آیا می توانم آن را به قصاب و مغازه دار بفروشم؟

بسمه تعالی، اگر اسم خدا یا آیه قرآن و یا یکی از عبارات و کلماتی که احترام آن واجب است در آن هست، نباید به آن ها بفروشید.

[سؤال 6890] 6728

2. قسمتی از شغل این جانب، فروش روزنامه باطله می باشد با توجه به این که در جمهوری اسلامی حتماً کلمه الله و یا نام امامان علیهم السلام در روزنامه ها نوشته می شود، آیا فروش روزنامه مجوز دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

ص: 647

[سؤال 6891] 3412

بسمه تعالی 2 / 5 / 1361

محضر مبارک حضرت آیت الله العظمی و رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، دامت برکاته العالیه

چه می فرمایید در این مسأله شرعیه: شخصی يك حیاط مسکونی به واسطهٔ بنگاه از صاحب ملک به مبلغ معینی خرید و قولنامه تکمیل گردید؛ بعد از چندی معلوم شد که ساختمان را که به نام آهنی داده بودند، چوبی بود؛ خریدار، معامله را فسخ نمود. بیان فرمایید آیا در صورت فسخ طرفین، بنگاه حق دلالی دارد یا نه؟ منتظر جواب حضرت معظّم له هستم.

بسمه تعالی، فسخ معامله موجب سقوط حق الزحمهٔ دلال و واسطه نیست.

[سؤال 6892] 2095

9. واسطه و دلال در معاملات به واسطه و ساطت، اصولاً در صدی يك - مثلاً - از فروشنده حق العمل می گیرد، عرف بازار فروشنده را ملزم می داند که حق واسطه را باید بدهد، آیا شرعاً هم همین طور است؟ و آیا اگر دلال عملی انجام نداده، فقط يك مرتبه همراه فروشنده به ملاقات خریدار رفته است برای معرفی طرفین، آیا مستحق حق العمل است؟ و اگر فروشنده نخواهد حق او را بدهد مشغول الذمه است؟

بسمه تعالی، اگر به همان نحو متعارف اقدام کرده اند، دلال حق متعارف خود را دارد.

[سؤال 6893] 3413

بسمه تعالی

خواهشمندم لطف فرموده و بفرمایید که از بابت حق کمیسیون بنگاه، چه مقداری

ص: 648

باید رعایت شود تا حق به دست آمده از این بابت از نظر شرع مقدس اسلام قابل قبول باشد؟ ناگفته نماند که بنگاه فوق الذکر مربوط به مشاوریت املاک می باشد.

بسمه تعالی، حد معینی ندارد و موکول به توافق طرفین است و باید از اجحاف خودداری نمایند.

[سؤال 6894] 5782

3. از شغل بنگاه اتومبیل که عده ای به آن اشتغال دارند، پولی که به دست می آید حلال است یا حرام؟ مادر شیرده و یا زن باردار می تواند از آن پول استفاده کند یا نه؟

بسمه تعالی، با رعایت ضوابط شرعی، حق الزحمه یا سود معامله حلال و استفاده از آن جایز است.

[سؤال 6895] 3381

3. کسی که واسطه می شود و جنس را گران تر از نرخ دولت برای دیگری به فروش می رساند، فعل واسطه حرام است یا خیر؟ (اما شغل او همیشه این کار نیست).

بسمه تعالی، وساطت در کار مشروع اشکال ندارد و در کار مخالف مقررات باید ترك شود.

[سؤال 6896] 3414

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

الهی سلامت و در پناه ایزد متعال و ولی عصر، امام زمان، مصون و محفوظ بوده باشید. باری، عرض می شود: با خرید مقداری کود شیمیایی به تقاضای کمیته گز برخوردار از تهران موافقت گردید. و بنده خریداری کردم. و چون مقداری تخفیف به شرکت تعاونی می داد؛ بنده از طریق شرکت خریدم و آن مقدار تخفیف از شرکت تعاونی می باشد. چون حقیر زحماتی متحمل شدم؛ از این معامله سودی عاید این جانب شده است. حال، آیا این سود بر این جانب حلال می باشد یا خیر؟ یا مال

ص: 649

اعضای شرکت تعاونی می باشد. آن مبلغی که تخفیف داده شده است، مال شرکت. و مازاد که بیشتر از قیمت معمولی فروخته شده است، حلال است یا حرام؟ اعضای شرکت می گویند: کارمزد شما باید از شرکت تعاونی تأمین شود. من که خودم به اختیار خود از طرف شرکت خریده ام، می گویم که من حقی نسبت به شرکت و کارمزد آن ندارم. اعضای شرکت می گویند: مقدار اضافه فروخته شده را به ما برگردان و کارمزد از شرکت بگیر. آیا باید مقدار اضافه فروخته شده، به اعضا برگشت شود یا نه؟ چون پخش کود به درخواست کمیته بوده و کمیته به این جانب دستور فروش داده است.

بسمه تعالی، اگر واقعاً شما خریدار بوده اید و شرکت فقط جنبه وساطت داشته است، سود معامله مربوط به شرکت نیست.

خرید و فروش تمبر

[سؤال 6897] 3415

بسمه تعالی 8/8/1361

سلام علیکم

1. اداره پست و تلگراف، تمبر یادگاری به مناسبت های مختلف به چاپ می رساند و مردم این تمبرها را خریداری کرده و به عنوان کلکسیون نگه می دارند و بعد از مدتی به قیمتی بسیار بیشتر از قیمت اصلی که روی آن چاپ شده، به خرید و فروش می رسد. بعضی از مردم هم به خاطر این که بعدها گران شود و گران تر بفروشند، این تمبرها را خریداری می کنند و این موضوع هم در بین مردم بسیار رواج دارد. سؤال این است که آیا از نظر شرع مقدس اسلام، خرید و فروش حلال است یا حرام؟ لازم به تذکر است که در خود اداره پست، این عمل با شدت بیشتری در جریان است، خصوصاً کارکنان اداره پست.

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

ص: 650

2. عده ای اتومبیلی را خریداری کرده، پس از مدتی - حتی يك یا دو روز پس از خرید - به قیمتی بالاتر حتی تا دو برابر قیمت می فروشند، که لازم به تذکر است از نظر قانون، این عمل خلاف است؛ ولی فروشندگان این سود را حق خود می دانند و دلیلشان هم این است که می گویند خریداران اگر پول مفت به دست نیاورده باشند، به این قیمت گزاف اتومبیل نمی خرند. این پول حرام است یا حلال؟

بسمه تعالی، این عمل که برخلاف مقررات است جایز نیست اگر چه پول را مالک می شوند.

[سؤال 6898] 6990

3. در مورد جمع آوری تمبر: اگر تمبرهای پستی را به قصد فروش خریده و بعد از مدتی به قیمت گران تر بفروشیم، اشکالی دارد؟ و آیا نگهداری تمبر، خمس می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، مانع ندارد و خمس دارد.

[سؤال 6899] 4031

3. این جانب در زمان طاغوت و شاید ده سال قبل يك آلبوم كوچك تمبر جمع آوری کرده بودم (از طریق خریدن و غیره) و همچنان که می دانید قیمت تمبر افزایش یافته، آیا می توانم آن ها را به نرخی که می خرند بفروشم؟ اگر نه، آیا همچنان نگهداری اش اشکال دارد؟

بسمه تعالی، فروش آن به قیمت عادلۀ روز و همچنین نگهداری آن اشکال ندارد؛ مگر آن که مفسده ای بر آن مترتب باشد.

[سؤال 6900] 3416

بسمه تعالی 1361 / 6 / 30

دفتر محترم امام خمینی، با سلام

بنده کارمند اداره پست، يك سؤال داشتم که می خواستم جوابش را بدانم تا با افرادی که شاید بخواهند سوء استفاده بکنند جلوییشان را بتوانم بگیرم.

سؤال این است که بعضی از مردم، تمبر یادگاری از اداره پست می گیرند و آن ها را

ص: 651

مدتی (مثلاً چند سال) نگهداری می کنند و بعد از چند سال، به بازار می برند و به مردم بیش از قیمت خریداری شده (در بعضی موارد چند صد برابر) قیمت اصلی به فروش می رسانند؛ شاید بعضی از این افراد از این راه ارتزاق کنند، ولی بعضی دیگر سوء استفاده می کنند و بیش از تعداد معین، تمبر می گیرند به هر بهانه که شده و مثلاً کارمند یا کارگر و یا کلاً شاغل هستند و از این راه ارتزاق نمی کنند؛ آیا این کار این ها اشکال ندارد؟ و یا آیا در صورت اول که از این راه ارتزاق بکنند، این کارشان اشکال ندارد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد؛ مگر آن که حبس کردن تمبر استعمال نشده خلاف مقررات دولت اسلامی باشد.

[سؤال 6901] 3417

بسمه تعالی 18 / 4 / 1361

محضر مبارك حضرت آیت الله، نایب الامام، امام خمینی، دام عزه

1. تمبرهایی که از سابق خریده اند و نگه داشته اند و فعلاً مبالغی زیادتر از قیمت، خرید و فروش - می شود مثلاً تمبر 10 ریالی، پانصد ریال یا کمتر یا بیشتر خرید و فروش می شود - خرید و فروش آن چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

2. کوپن هایی که دولت می دهد، به طور کلی اگر کسی احتیاج به آن نداشته باشد، جنس آن را به قیمت زیادتر بفروشد چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، تابع مقررات دولت اسلامی است.

[سؤال 6902] 3418

بسمه تعالی

1. آیا خرید و فروش تمبرهای یادگاری که از قیمت معمولی روی خود تمبر هم گران تر خرید و فروش می شود جایز است؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

ص: 652

2. اگر شخصی در محلی که دور از شهر خودش است بخواهد يك سال کار کند و قصد هم داشته باشد هر پنج شنبه به شهر خودش برگردد - یعنی هفته ای شش روز دور از محل وطن خود که بیشتر از مسافت شرعی است کار کند - نماز و روزه این شخص چگونه است؟ بسمه تعالی، در فرض مرقوم، در محل کار و بین راه حکم مسافر دارید.

3. پنج سال است دیپلم گرفته ام و بیکارم. در بین این پنج سال تقریباً به مدت يك سال به صورت متفرقه و کارگر، کار کرده ام و مقداری پول جمع کرده ام. از آن پول، هم خودم خرج می کنم و هم به خانواده ام (پدر و مادرم و بچه ها) کمک می کنم. با توجه به این که هنوز هم بیکار هستم، آیا به این پول، خمس یا زکات تعلق می گیرد؟ بسمه تعالی، اگر سال بر آن گذشته، خمس دارد.

[سؤال 6903] 7360

3. جمع آوری تمبرهای اسلامی جایز است یا نه؟ و بعداً خرید و فروش آن چگونه است؟ بسمه تعالی، مانع ندارد.

ص: 653

بسمه تعالی

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

با اموال و جان های خود، در راه خدا جهاد نمایید، این برای شما بهتر است اگر بدانید.

(توبه : 41)

چند سالی است که مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه موفق به تولید نرم افزارهای تلفن همراه، کتاب خانه های دیجیتالی و عرضه آن به صورت رایگان شده است. این مرکز کاملاً مردمی بوده و با هدایا و نذورات و موقوفات و تخصیص سهم مبارك امام علیه السلام پشتیبانی می شود.

برای خدمت رسانی بیشتر شما هم می توانید در هر کجا که هستید به جمع افراد خیراندیش مرکز بپیوندید.

آیا می دانید هر پولی لایق خرج شدن در راه اهلبیت علیهم السلام نیست؟

و هر شخصی این توفیق را نخواهد داشت؟

به شما تبریک میگوئیم.

شماره کارت :

6104-3388-0008-7732

شماره حساب بانک ملت :

9586839652

شماره حساب شبا :

IR390120020000009586839652

به نام : (موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه)

مبالغ هدیه خود را واریز نمایید.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آبا ده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

